REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

BILTEN SUDSKE PRAKSE

Tom I

januar – jun 2016

german cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Published by giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Izdavač:

Ustavni sud Republike Kosovo

Uređivački odbor:

Gospođa Arta Rama-Hajrizi, Predsednik Ustavnog Suda,
Prof. Dr Ivan Čukalović, potpredsednik Ustavnog suda
Gospodin Almiro Rodrigues, sudija Ustavnog suda,
Prof Dr Snežana Botušarova, sudija Ustavnog suda,
Gospodin, Milot Vokshi, generalni sekretar Ustavnog suda,
Pravna jedinica Ustavnog suda

Pripremio:

Dr. Karl Weber, menadžer projekta, GIZ
Gospođa Pranvera Ejupi-Hajzeraj, koordinator projekta, GIZ
Gospodin Selim Selimi, pravni ekspert
Novus Consulting

© 2016 Ustavni sud Republike Kosova

Autorska prava:

Nijedan deo ovog izdanja ne sme se reprodukovati ili prenositi u bilo kom obliku ili na bilo koji način, elektronski ili mehanički, uključujući fotokopiranje i snimanje, ili bilo kog skladišta informacija i sistema za preuzimanje, bez prethodnog pismenog odobrenja Ustavnog suda Republike Kosovo i Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ), osim ako nije izričito dozvoljeno kopiranje od strane nadležnog autorskim pravima.

Napomena:

Prema članu 116.4 Ustava Republike Kosova, odluke Ustavnog suda Kosova objavljuju se u Službenom glasniku Republike Kosova, što je primarni izvor za odluke Ustavnog suda. Ovaj Bilten ne zamenjuje primarni izvor za odluke Ustavnog suda. U slučaju sukoba ili nedoslednosti između odluka objavljenih u ovom Biltenu i odlukama objavljenim u Službenom listu Republike Kosovo, prednost ima.

Svrha sažetka odluka je da obezbedi opšti činjenično i pravno pregled predmeta i kratak rezime o odlukama Ustavnog suda. Pregled odluka i presuda je sačinila "Projekat pravne reforme" sprovodi Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ), i kao takav, ne mogu zameniti odluke Ustavnog suda niti predstavljaju stvarni oblik odluka / presuda Ustavnog suda.

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

german cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Published by giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

BILTEN SUDSKE PRAKSE
januar – jun 2016

USTAVNOG SUDA REPUBLIKE KOSOVA

Ovaj bilten objavljuje Ustavni sud Republike Kosovo u saradnji sa „Projektom za pravnu i upravnu reformu“, sproveden od strane Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, uz podršku Nemačkog saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ)

Pregled sadržaja

1. Predgovor.....11
2. KI63/15 Podnosilac zahteva: Bedri Haxhi Halili iz Vučitrna, koji traži ocenu ustavnosti rešenja 508/15 Disciplinske komisije Opštinskog odbora Islamske zajednice opštine Vučitrn od 04. maja 2015. godine..... 12
3. KI135/14, podnosilac zahteva: IKK Classic, ocena ustavnosti presude E. Rev. br. 21/2014 Vrhovnog suda Kosova od 8. aprila 2014. godine 17
4. Slučaj KI135/14 Suprotno mišljenje 18
5. KI111/15, Podnosilac Musa Shkodra, ocena ustavnosti presude E. Rev. 64/2014 Vrhovnog suda od 18. marta 2015. godine 33
6. KI 101/15 Podnosilac zahteva: Rujdi Kasemlari, koji traži Ocenu ustavnosti rešenja AC-I-14-0211-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 19. marta 2015. godine.....40
7. KI98/15, Podnosilac zahteva: Shpendim Bokshi, ocena ustavnosti rešenja Ac. br. 4223/2014 Apelacionog suda Kosova od 25. marta 2015. godine.....46
8. KI91/15, podnosilac zahteva: Kadri Sherifi, ocena ustavnosti presude AP. br. 320/2011 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 18. januara 2012. godine.....53
9. KI 43/15 Podnosilac zahteva: „ECO-HIGIJENA d.o.o“ iz Gnjilana, koji traži Ocena ustavnosti rešenja C. br. 381/2014, Opštinskog suda u Gnjilanu, od 3. decembra 2014. god.....59
10. KI100/15 Podnosioci zahteva: Nurten Luboteni, Gazmend Luboteni, Suna Buqinca, Lulieta Hoxha, Mytaher Luboteni, Valbon Luboteni, Veton Luboteni, Diellza Luboteni, Rona Luboteni, Edi Luboteni i Bashkim Spahiju, koji traže Ocenu ustavnosti presude AC-I-14-0314 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 23. decembra 2014. godine. 66
11. KI132/15, podnosilac Manastir Visoki Dečani, zahtev za ocenom ustavnosti dveju odluka br. AC-I-13-0008 i br. AC-I-13-0009 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 12. juna 2015. godine 71
12. KI41/15, Podnosilac zahteva: Xheladin Berisha, ocena ustavnosti presude Rev. br. 27/2015 Vrhovnog suda Kosova od 12. februara 2015. godine.....76
13. KI125/15, podnosilac zahteva: Safet Elshani i drugi, ocena ustavnosti presude ARJ-UZVP br. 19/2015 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 28. maja 2015. godine.....82

14. KI70/15, podnositeljka zahteva: Nada Zvezdić, ocena ustavnosti rešenja C-III-12-1681 Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 4. novembra 2013. godine 91
15. KI126/15, Podnosilac zahteva: Hajzer Aliu, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev-br. 106/2015, od 6. maja 2015. godine.....98
16. KI55/15, podnositeljka zahteva: Elife Murseli, zahtev za preispitivanje rešenja o neprihvatljivosti Ustavnog suda Republike Kosovo KI159/14 od 14. aprila 2015. godine 105
17. KI135/15, podnosilac zahteva: Boban Marinković, zahtev za ocenom ustavnosti presude AC-I-14-0311- A0001-A0023 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 15. jula 2015. godine .. 111
18. KI129/15 podnosilac zahteva: Rrahim Ramadani, zahtev za ocenom ustavnosti presude CML. br. 6/2014 Vrhovnog suda Kosova od 24. februara 2015. godine 117
19. KI143/15, Podnositeljka zahteva: Donika Kadaj-Bujupi, ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda PNl. hr. 2059/2015 od 23. novembra 2015. godine 123
20. KI106/15, podnosilac zahteva: Predrag Stojčetovič, ocena ustavnosti presude GSK-KPA-A-035/14 Žalbenog veća KAI Vrhovnog suda Kosova od 13. maja 2015. godine.....130
21. KI92/15, podnosilac zahteva: Naim Sejdiaj, ocena ustavnosti rešenje Ac. br. 4891/2014 Apelacionog suda Kosova od 27. februara 2015. godine..... 137
22. KI82/14, Podnosilac Gani Lahu, zahtev za ocenu ustavnosti rešenja Rev. br. 297/2013 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 18. decembra 2013. godine..... 144
23. KI60/15, podnosilac zahteva: Avni Grajqevci, zahtev za ocenom ustavnosti presude Pml. br. 54/2015 Vrhovnog suda Kosova od 16. marta 2015. godine 154
24. KI109/15, podnosilac zahteva: Milazim Nrecaj, zahtev za ocenom ustavnosti odluke Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu Vlade Kosova br. 171 od 9. juna 2011. godine..... 162
25. KI108/15, Podnosilac zahteva: Sylejman Meta ocena ustavnosti rešenja: Ac. br. 1328/2015 Apelacionog suda Kosova od 27. aprila 2015. godine.....168
26. KI102/15 i KI115/15, Podnosioci zahteva: Ilmi Gashi i Naser Raçi, ocena ustavnosti presuda Vrhovnog suda Rev. br. 76/2015 od 2. aprila 2015. godine i Rev. br. 89/2015 od 15. aprila 2015. godine..... 176
27. KI97/15, podnosilac zahteva: Veli Kuçi, ocena ustavnosti presude Rev. br. 137/2015 Vrhovnog suda Kosova od 5. maja 2015. godine.....184
28. KI54/15 Podnositeljka zahetva: Melihate Nura iz Prištine, koji traži ocenu ustavnosti rešenja ARJ. br. 31/2014 Vrhovnog suda Kosova, od 14. januara 2015. godine.....191
29. KI120/15, podnosilac zahteva: Refki Bytyqi, zahtev za ocenom ustavnosti presude AC-I-14-0220-A001-A0013 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 21. maja 2015. godine..... 198

30. KI89/15, Podnosilac Fatmir Koci, zahtev za ocenu ustavnosti rešenja PAKR. br. 473/2014 Apelacionog suda Kosova 204
31. KI74/15, Podnosilac Ekrem Jakupi, zahtev za ocenu ustavnosti rešenje Rev. br. 300/2014 Vrhovnog suda Kosova..... 213
32. KO47/16, Podnosioci zahteva: Aida Derguti, Bali Muharremaj, Enver Hoti i 25 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, ocena ustavnosti odluke br. 05-V-233 0 izboru predsednika Republike Kosovo od 26. februara 2016. godine. 221
33. KI15/16, podnosilac zahteva: Ramadan Muja, ocena ustavnosti rešenja PA-II-KZ-II-7/15 Vrhovnog suda Kosova od 26. novembra 2015. godine 236
34. KI116/15, podnositeljka zahteva: Arbenita Ahmeti, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 151/2015, od 19. maja 2015. godine.....244
35. KI45/15, Podnositeljka zahteva: Elizabeta Arifi-Deliu, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova ARJ-UZVP. br. 13/2014, od 30. septembra 2014. godine. 251
36. KI147/15, podnosilac zahteva: D.O.O. "SYRI", zahtev za ocenom ustavnosti presude E. Rev. br. 10/2015 Vrhovnog suda od 14. oktobra 2015. godine 259
37. KI110/15 Podnosilac zahteva: Bedrije Rrahmani iz Prištine, koja traži ocenu ustavnosti rešenja E. br. 752/07 Opštinskog suda u Prištini, od 31. maja 2007. godine. 264
38. KI87/15, Podnositeljka zahteva: Bahrije Galica, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 277/2014, od 20. novembra 2014. godine 270
39. KI72/15, podnosilac zahteva: Selim Hasani, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 51/2015, od 2. aprila 2014. godine. 276
40. KI09/16 Podnosilac Behgjet Pacolli, zahtev za ocenu ustavnosti Rezolucije Br. 04-R-02 Skupštine Republike Kosovo od 7. aprila 2011. godine.....284
41. KI148/15, Podnosilac zahteva: Xhafer Selmani, ocena ustavnosti rešenja: SCEL-09-0001-C1265 Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 11. decembra 2015. godine 291
42. KI59/15, podnosilac zahteva: Ljutfi Kačka, ocena ustavnosti presude Osnovnog suda u Prizrenu-Ogranka u Dragašu P. br. 78/12, od 25. juna 2013. godine..... 297
43. KI 17/16, podnosilac zahteva: Holding Company Inex Interexport a.d. ocena ustavnosti konačne odluke Vlade Republike Kosovo br. 10/50 od 23. septembra 2015. godine i preliminarne odluke Vlade Republike Kosovo br. 06/195 od 3. septembra 2014. godine 304
44. KI40/15, podnosilac zahteva: Fatlume Meta – ocena ustavnosti presude Apelacionog suda P. br. 35/10 od 4. aprila 2011. godine 312
45. KI163/15, podnositeljka zahteva: Božidarka Banović, ocena ustavnosti rešenja Ac. br. 3575/13 Apelacionog suda od 19. oktobra 2015. godine 319

46. KI134/15, podnosilac Ibrahim Alabaki, ocena ustavnosti presude GSK-KPA-A-229/2013 Žalbenog veća Vrhovnog suda Kosova od 29. septembra 2015. godine 326
47. KI119/15 Podnositeljka zahteva: Borka Stevanović iz Beograda, koji traži ocenu ustavnosti presude P. br. 47/015 Opštinskog suda u Peći – Ogranka u Istoku, od 21. jula 2015. godine.....333
48. KI 30/15 Podnosici zahteva: Isa Nuza, Naxharije Polloshka, Naxhije Lleshi-Nuza, koji traže Ocenu ustavnosti presude AC-II-12-0047 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 11. decembra 2014. godine 340
49. KI95/15, Podnosilac zahteva: Xhevat Berbati, ocena ustavnosti odluke Ac. br. 4312/2014 Apelacionog suda Republike Kosova od 27. februara 2015. godine. 348
50. KI27/15, podnosilac zahteva: Naser Peci, ocena ustavnosti presude KRJ. br. 1/2015 Vrhovnog suda Republike Kosova od 21. januara 2015. godine 355
51. KI131/15, podnosilac zahteva: Selvinaz Top i drugi, ocena ustavnosti presude Rev. br 60/2015 Vrhovnog suda Kosova od 25. maja 2015. godine.....363
52. KI114/15, Podnosilac Feride Aliu – Shala, ocena ustavnosti presude Pml. br. 95/2015 Vrhovnog suda Kosova od 12. maja 2015. godine 371
53. KI62/15, Podnosilac Xhavit Shala, ocena ustavnosti rešenja Ac. br. 4332/2012 Apelacionog suda od 26. novembra 2014. godine.....382
54. KI48/14 i KI49/14, podnosilac zahteva: opština Vučitrn, ocena ustavnosti rešenja Osnovnog suda u Mitrovici - ogranka u Vučitrnu: (1) CP. br. 46/14 od 6. marta 2014. godine, (2) CP. br. 49/14 od 6. marta 2014. godine, (3) CP. br. 53/14 od 6. marta 2014. godine, (4) CP. br. 52/14 od 11. marta 2014. godine, (5) CP. br. 54/14 od 11. marta 2014. godine i rešenja Ac. br. 1369/14 Apelacionog suda Kosova od 27. juna 2014. godine... 388
55. KI93/15, Podnosilac zahteva: Ahmet Tërnava, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 12/2015, od 4. februara 2015. godine.....399
56. KI132/15, podnosilac zahteva: Manastir Visoki Dečani – Zahtev za ocen ustavnosti dveju odluka br. AC-I-13-0008 i br. AC-I-13-0009 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 12. juna 2015. godine.....407
57. KI124/15, Podnosilac Arif Kryeziu, ocena ustavnosti neuključivanja u postupak privatizacije Društvenog preduzeća „Liria“ 423
58. KI112/15, Podnosioci zahteva: Feride, Nezaqete, Smajla, Vetona, Mirvete, Agima i Merite Bulliqi, ocena ustavnosti presude: Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 1/2015, od 10. aprila 2015. godine.....428
59. KI76/15, Podnositeljka zahteva: Dušanka Mitić, ocena ustavnosti presude AC-I-13-0114-A0001 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 11. decembra 2014. godine.....435

60. KI43/16, Podnosilac Mehdi Kryeziu, ocena ustavnosti presude Pml. br. 181/15 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 6. novembra 2015. godine.....442
61. KI03/16, podnositeljka zahteva: Remzie Duga, ocena ustavnosti presude: Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 226/2015, od 14. septembra 2015. godine. 452
62. KI118/15, podnosilac zahteva: Dragiša Stojković, ocena ustavnosti presude GSK-KPA-A-129/13 Žalbenog veća Kosovske agencije za imovinu Vrhovnog suda Kosova od 3. juna 2015. godine..... 461
63. KI67/15 i KI68/15, podnosioci zahteva: Mykereme Hoxha i Mërgim Hoxha, ocena ustavnosti presude Rev. br. 116/2012 Vrhovnog suda Kosova od 7. novembra 2014. godine.....468
64. KI163/14, Podnosilac Enis Beqiri, ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 181/2014 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 8. jula 2014. godine..... 477
65. KI01/15, Podnosilac zahteva: Fahredin Gashi, ocena ustavnosti presude br. Pml. Kzz 157/2014 Vrhovnog suda Kosova od 2. oktobra 2014. godine. 486
66. KI159/15 podnosilac zahteva: Sabri Ferati, zahtev za ocenom ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova PN. br. 499/2015 od 29. septembra 2015. godine.....495
67. KI145/15, podnosilac Florent Muçaj, ocena ustavnosti odluke br. 321/2015 Tužilačkog saveta Kosova od 5. novembra 2015. godine 502
68. KI23/15, podnosilac zahteva: Miladin Anđelković, ocena ustavnosti rešenja PN br. 550/2014 Apelacionog suda Kosova od 31. oktobra 2014. godine 510
69. KI10/16, podnosilac zahteva: Sanija Bajrami, zahtev za ocenom ustavnosti presude Rev. br. 297/2014 Vrhovnog suda Kosova od 16. decembra 2014. godine.....517
70. KI128/15, podnosilac zahteva: Adem Hoti, ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 127/2014 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 12. maja 2014. godine 525
71. KI04/16, podnosilac zahteva: "ALDEKO", Društvo sa ograničenom odgovornošću, ocena ustavnosti presude ARJ·UZVP. br. 10/2015 Vrhovnog suda Kosova od 30. jula 2015. godine.....530
72. KI88/15, podnosilac zahteva: Božidar Dimić, zahtev za ocenom ustavnosti presude AC-I-15-0018 Žalbenog veća Specijalne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 19. marta 2015. godine.....538
73. KI38/16, Podnosilac zahteva: Nezir Kryeziu, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml.br. 148/2015, od 9. novembra 2015. godine. 545
74. KI155/15 i KI157/15, podnositeljke zahteva: Snežana Zdravković i Miloratka Nikolić, ocena ustavnosti presude: AC-I-14-0311- A0001-A0023 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 15. jula 2015. godine 553
75. INDEKS PRAVNIH TERMINA..... 561

76. INDEKSI ČLANOVIMA USTAVA 574
77. KRŠENJE ČLANOVA 24, 31, 32, 46, I 54 USTAVA 576

Predgovor

Imam čast i posebno zadovoljstvo da, kao predsednica Suda, napišem ovaj predgovor za 6. Bilten sudske prakse Ustavnog suda. Bilten je postao korisna referentna tačka i često citiran od strane onih koji rade u oblasti ustavnog prava i osnovnih ljudskih prava i sloboda. Još jednom smo se obavezali da pokažemo neke od glavnih rezultata našeg neumornog rada.

Ovo izdanje Biltena sadrži određen broj posebnih i važnih slučajeva, uključujući i zahtev poslanika Skupštine Kosova za ocenom ustavnosti sadržaja, a i postupka sprovedenim u Skupštini Kosova prilikom izbora predsednika Republike Kosovo. Poslanici podnosioci zahteva su tražili od Suda da oceni da li je povređen član 86. [Izbor predsednika], stavovi 4. i 5. Ustava Republike Kosova.

Sud je doneo i dve druge važne odluke koje se odnose na individualne zahteve. Sa stanovišta ustavne pravde, razmotrena su važna pravna pitanja pravosnažnih odluka, delotvornih pravnih sredstava i prava na obrazloženu odluku kao sastavni deo opšteg prava na pravično suđenje.

Vredi napomenuti i ponoviti koliko je važno da budući podnosioci zahteva i njihovi pravni zastupnici, koji nameravaju da podnesu zahtev Ustavnom sudu, koristeći ovaj, a i prethodne Biltene, pažljivo konsultuju odluke Suda u sličnim slučajevima i u tom svetlu razmotre da li bi njihov slučaj mogao da ima uspeha. Mora biti jasno da, u principu, pravo na žalbu ne može biti uskraćeno nijednom podnosiocu zahteva, ali bi bilo korisnije da budu prethodno informisani o sudskoj praksi Suda i imaju objektivnu procenu o uspehu njihovog zahteva.

Cilj objavljivanja odluka Suda u Biltenu je da se pokaže široj javnosti da sudije Ustavnog suda donese odluke na nezavisan i potpuno transparentan način, primenjujući najviše standarde ljudskih prava i ustavne pravde.

Ove godine je objavljivanje ovog Biltena izvršeno od strane Suda, dok je Nemačka agencija za međunarodnu saradnju (GIZ) nastavila pomoć oko pripreme za objavljivanje Biltena, zašta je Sud zahvalan.

Na kraju, želim da se zahvalim i izrazim posebnu zahvalnost osoblju Suda, uz čiji je rad i podršku omogućeno objavljivanje i ovog izdanja Biltena sudske prakse Ustavnog suda.

Arta Rama-Hajrizi

Predsednica Ustavnog Suda

KI63/15 Podnosilac zahteva: Bedri Haxhi Halili iz Vučitrna, koji traži ocenu ustavnosti rešenja 508/15 Disciplinske komisije Opštinskog odbora Islamske zajednice opštine Vučitrn od 04. maja 2015. godine

KI63/15, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2015. godine, objavljeno 28. januara 2016. godine.

Ključne reči; individualni zahtev, ocena ustavnosti rešenja Disciplinske komisije Opštinskog odbora Islamske zajednice, neprihvatljiv, ratione materiae.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo.

Protiv podnosica zahteva je neutvrđenog datuma pred Opštinskim odborom Islamske zajednice opštine Vučitrn iniciran disciplinski postupak. Ovaj postupak je okončan rešenjem [508/15] Disciplinske komisije od 04. maja 2015. godine, gde je odlučeno da se plata podnosiocu umanji za određeni period.

Podnosilac od Suda traži da u se gore pomenutim odlukama Disciplinske komisije ustanovi kršenje ustavom zagarantovanih prava.

Sud utvrđuje da bi zahtev bio spojiv *ratione materiae* sa Ustavom, pravo na koje se poziva podnosilac zahteva mora biti zaštićeno Ustavom. S obzirom da se podnosiočev zahtev odnosi na odluku Disciplinske komisije Opštinskog odbora Islamske zajednice opštine Vučitrn, s toga ovakav zahtev nije u skladu sa *ratione materiae* Ustavom, jer u nadležnosti Ustavnog suda ne spada unutrašnja organizacija verskih zajednica. Sledi da zahtev podnosioca nije "*ratione materiae*" u skladu sa odredbama Ustava.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI63/15
Podnosilac
Bedri Haxhi Halili
Ocena ustavnosti rešenja 508/15 Disciplinske komisije Opštinskog odbora Islamske zajednice opštine Vučitrn od 04. maja 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bedri Haxhi Halili iz Vučitrna (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava rešenje 508/15 Disciplinske komisije Opštinskog odbora Islamske zajednice opštine Vučitrn (u daljem tekstu: Disciplinska komisija).od 04. maja 2015 godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke. Podnosilac ne navodi, konkretno, članove Ustava koji su povređeni.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. (7) Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 25. maja 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 29. juna 2015. godine predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI63/15 imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI63/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Bekim Sejdiu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 28. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.

8. Dana 18. decembra 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Neutvrđenog datuma pred Opštinskoim odborom Islamske zajednice opštine Vučitrn je iniciran discipinski postupak protiv podnosioca.

10. Ovaj postupak je okončan rešenjem [508/15] Disciplinske komisije od 04. maja 2015. godine., gde je odlučeno da se plata podnosiocu umanji za 20% u narednih 9 meseci.

Tvrdnje podnosioca zahteva

11. Podnosilac od Suda traži da u se gore pomenutim odlukama Disciplinske komisije ustanovi kršenje Ustavom zagarantovanih prava.

Relevantne zakonske odredbe

UNMIK Uredba br. 02/31
O Verskim slobodama na Kosovu

Član 5.
Verska Neutralnost

[...]
5.2. Verske zajednice su odvojene od javnih autoriteta,
[...].

Član 7.
Samoodređivanje i samouređivanje
[...]
7.2. Verske zajednice regulišu i vode nezavisno svoju unutrašnju organizaciju.
[...].

Ocena prihvatljivosti zahteva

12. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

13. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. (7) Ustava, koji propisuje:

„7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

14. Sud se, takođe, poziva na član 39. (2) Ustava, koji propisuje:

Član 39 [Verske Zajednice]

"2. Verske zajednice su slobodne da nezavisno regulišu svoju unutrašnju organizaciju, versku delatnost i verske rituale. "

15. Što se tiče konkretnog zahteva podnosioca, Sud se poziva na pravilo 36. stav 3. tačku a) i e) Poslovnika, koje propisuje sledeće:

" Zahtev nije dopustiv za razmatranje u sledećih slučajeva:

(a) kada Sud nije nadležan za predmetnu stvar;

[...]

(e) kada zahtev nije ratione materiae u skladu sa Ustavom;

16. Sud je dužan da ispita da li ima nadležnost *ratione materiae* u svakoj fazi postupka. Kompatibilnost sa Ustavom i međunarodnim aktima, koji su sastavni deo Ustava u skladu sa članom 53. Ustava *ratione materiae* nekog zahteva proističe iz suštinske nadležnosti Suda. Da bi jedan zahtev bio spojiv *ratione materiae* sa Ustavom, pravo na koje se poziva podnosilac zahteva mora biti zaštićeno Ustavom.

17. S obzirom da se podnosiočev zahtev odnosi na odluku Disciplinske komisije Opštinskog odbora Islamske zajednice opštine Vučitrn, s toga ovakav zahtev nije u skladu sa *ratione materiae* Ustavnog suda, jer u nadležnost Ustavnog suda ne spada unutrašnja organizacija verskih zajednica. Sledi da zahtev podnosioca nije "*ratione materiae*" u skladu sa odredbama Ustava.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članovima 39. (2) i 113.7 Ustava, i pravilima 36 (3) (a) i (e) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 18. decembra 2015. god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA OGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajrizi

KI135/14, podnosilac zahteva: IKK Classic, ocena ustavnosti presude E. Rev. br. 21/2014 Vrhovnog suda Kosova od 8. aprila 2014. godine

KI135/14, presuda usvojena 10. novembra 2015. godine i objavljena 9. februara 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, građanski postupak, prava trećih strana, subrorogacija, neobrazložena odluka, povreda pravičnog i nepristrasnog suđenje*

Vrhovni sud Kosova je odbio prethodne odluke nižestepenih sudova i na taj način uskratio podnosiocu zahteva pravo na subrorogaciju sredstava koje je potrošio za lečenje svog osiguranika.

Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu uglavnom zbog povrede prava na imovinu i prava na pravično i nepristrasno suđenje.

Ustavni sud je, u skladu sa svojim mandatom, ocenio zahtev podnosioca samo u pogledu poštovanja ustavnog postupka. Ustavni sud je utvrdio da je Vrhovni sud povredio pravo podnosioca na pravično i nepristrasno suđenje, jer nije dao dovoljno objašnjenje o odlučnim činjenicama razmotrenog slučaja. Ustavni sud nije utvrdio da je ovom prilikom povređeno pravo na imovinu podnosioca zahteva, već se samo ograničio na ocenu redovnog sudskog postupka.

Slučaj KI135/14 Suprotno mišljenje

Podnosilac
IKK Classic
Ocena ustavnosti
presuda E. Rev. br. 21/2014 Vrhovnog suda Kosova od 8. aprila 2014. godine

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija, i
Bekim Sejdiu, sudija

Uz dužno poštovanje, ne slažem se sa presudom i zaključcima većine u vezi sa ovim zahtevom.

Većina je odlučila da je Vrhovni sud Kosova svojom presudom E. Rev. br. 21/2014 od 8. aprila 2014. godine povredio pravo podnosioca zahteva na pravično suđenje, garantovano članom 31. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), i članom 6. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Konvencija), zaključivši da presudom Vrhovnog suda nije obrazloženo zašto je, po pitanju zakona, Vrhovni sud odbio zahtev podnosioca za nadokanadu iznosa od strane osiguravajućeg društva Sigma, koji je podnosilac isplatio svom osiguranu (u daljem tekstu: D.H.), u skladu sa ugovorom o osiguranju koji je imao sa D.H. Većina zaključuje da Vrhovni sud nije dao adekvatan odgovor u prilog svojoj presudi, čime je uskratio pravo podnosioca na pravično suđenje u skladu sa članom 31. Ustava i članom 6 Konvencije.

> Član 31. stav 2. Ustava propisuje:
> *„Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda“.*
>
> Član 6. stav 1. Konvencije propisuje:
> *„Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde“.*

Opšte je prihvaćeno da član 31. Ustava i član 6. Konvencije propisuju da Sud treba da pruži razlog ili razloge za svoju presudu. U ovom slučaju, Vrhovni sud Kosova je u svojoj presudi obrazložio, tvrdeći:

> *„... nižestepeni sudovi pogrešno usvojili kao osnovan tužbeni zahtev tužioca (podnosilac zahteva), zbog činjenice da je osiguraniku tužioca (podnosilac zahteva), isplaćena odšteta od strane tužene za osporenu štetu prema sporazumu postignutom dana 03.02.2009. godine u iznosu od 2.729 evra. U članu 3. ovog sporazuma oštećeni, odnosno zastupnik oštećenog, je izjavio slobodnom voljom da su se isplatom gore navedenog iznosa svi zahtevi za ove sadašnje i buduće štete u vezi sa slučajem koji je u ovom sporazumu predmet ispitivanja prema Kompaniji za osiguranje „Sigma" i prema svim ostalim licima ispunili u potpunosti i da ne postoje nikakva druga finansijska potraživanja prema kompaniji u vezi sa ovom pravnom stvari koja se tiče naknade štete. Tužena je, u smislu člana 940. ZOO, bila u obavezi da osiguraniku tužioca nadoknadi zatraženu odštetu i nije osporena činjenica da je tužena nakon postizanja gore navedenog sporazuma isplatila tužiocu zatraženu odštetu. Isto tako, osiguranik tužioca, u smislu člana 941. ZOO, bazirajući se na krivici osiguranika tužene, je imala pravo da direktno od tužene zatraži naknadu štete. Iz ovog razloga, Vrhovni sud Kosova je našao da je revizija tužene osnovana, pošto je za gore navedenu saobraćajnu nesreću, prilikom koje je povređen osiguranik tužioca (podnosilac zahteva) Driton Hasanmetaj, tužena ispunila obavezu plaćanja odštete u iznosu od 2.729 evra za koji je oštećeni, kao što je navedeno u gornjem delu teksta, sklopio sporazum o plaćanju odštete. Na osnovu toga, Vrhovni sud Kosova nalazi da tužilac ne može zahtevati isplatu regresivnog osporenog duga, uprkos tome što je nesporno da je tužilac (podnosilac zahteva) osporeni dug za koji zahteva da mu tužena isplati, isti dug je tužena isplatila Dritonu Hasanmetaju, kao osiguraniku tužioca".*

U ovom slučaju, podnosilac zahteva je IKK ,kao osiguravajuće društvo, podneo zakonsku tužbu protiv osiguravajućeg društva Sigma za nadokandu iznosa od 18.935,36 €, koji je prethodno isplatio D.H njegov osiguranik, za medicinske troškove, navodno nastale usled saobraćajne nesreće sa osobom osiguranom od strane Sigme, u kojoj je tvrdio da je Sigmin osiguranik bio zakonski odgovoran za nesreću i povrede koje je pretrpeo D.H. Sigma je u ime svog osiguranika, druga stranka uključena u saobraćajnoj nesreći, pregovarala sa D.H. i postigla dogovor sa njim da mu isplati iznos od 2.729,00 € kao kompletnu nadoknadu za sve povrede koje je D.H. pretrpeo kao rezultat nesreće. Izričit uslov ovog sporazuma je bio da se D.H. složi da isplata iznosa od 2.729 € od strane Sigme u potpunosti ispuni svaku zakonsku obavezu koju je Sigma, ili Sigmin osiguranik, imala prema D.H. kao rezultat nesreće. Sigma nije imali ugovornu ili pravnu obavezu prema osiguravajućem društvu podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva je, međutim, podneo zakonsku tužbu protiv Sigme za nadokanadu čitavog iznosa koji je IKK isplatio D.H., njegov osiguranik. Vrhovni sud Kosova je, odbacujući zahtev podnosioca, obrazložio da Sigma nije imala zakonsku obavezu prema podnosiocu zahteva i da se Sigma mogla zakonski pozvati na svoj sporazum sklopljen sa D.H. kao pravnu zabranu da ne isplati viši iznos D.H, a ni podnosiocu zahteva. Vrhovni sud je efektivno obrazložio da bi drugačija odluka rezultirala nepoštovanjem važećeg zakonskog sporazuma koji se Sigma sklopila sa D.H., pri čemu je Sigma odustala od prava na meritum zahteva protiv svog osiguranika, kako u pogledu toga ko je odgovoran za nesreću i prirode i stepen povreda DH. To znači da, kad bi se donela drugačija odluka, Sigma bi bila odgovorna da isplati čitav iznos koji je podnosilac isplatio svom osiguraniku i Sigma ne bi mogla da ospori da li su navedene isplate prema osiguraniku podnosioca bile u zakonski odgovarajućem iznosu. Vrhovni sud je svojom presudom ukazao da

se zahtev podnosioca može podneti protiv D.H., njegov osiguranik, a ne protiv Sigme, za nadoknadu iznosa od 2. 729 €, koji je DH primio od Sigme.

Bez obzira na to, većina zaključuje da presuda Vrhovnog suda nije obrazložena, jer njom nisu argumentovano objašnjena sledeće pravna pitanja:

1. Da li je vansudskim sporazumom, postignut između SIGME i osiguranika D.H. zabranjeno podnosiocu zahteva pravo na naknadu;
2. Kako je naknada isplaćena od strane SIGME osiguraniku D.H. oslobodila SIGMU od isplate nadoknade i podnosiocu zahteva;
3. Kako vansudski sporazum, postignut između SIGME i D.H. može uticati na prava podnosioca zahteva, kada je jasno da podnosilac zahteva nije stranka u tom sporazumu;
4. Na koji način iznos od 2.729,00 €, isplaćen osiguraniku D.H. pokriva medicinske troškove u vrednosti od 18.985, 36 €, isplaćen od strane podnosioca zahteva i

(v) ako ne SIGMA, ko na kraju treba da nadoknadi podnosiocu zahteva iznos koji je isplatio za medicinske troškove svom osiguraniku D.H.

Pažljivim čitanjem presude Vrhovnog suda će se utvrditi da Vrhovni sud Kosova:

(1) nije eksplicitno rešio pitanje # 1, ali se podrazumeva da podnosiocu zahteva nije zabranjeno pravo da podnese zakonsku tužbu protiv D.H., njegov osiguranik;
(2) jasno odgovora na pitanja # 2 i 3 i obrazložio je da Sigma nije bila pravno obavezna prema podnosiocu zahteva i
(3) nikada nije odgovorio na pitanje # 4, jer se to od njega nije tražilo, i nikad nije dokazano da je neko bio obavezan da isplati nadoknadu podnosiocu zahteva za dobrovoljni iznos, koje je podnosilac zahteva isplatio D.., svom osiguraniku.

Odgovori na sva ova pitanja su pravne prirode, koji zahtevaju pravno tumačenje zakona na Kosovu, a ne Ustava. Vrhovni sud Kosova je, a ne Ustavni sud, konačni tumač kosovskog zakona. Vrhovni sud Kosova je u ovom slučaju dao detaljan pravni odgovor za svoje zaključke i presudu. Kako član 31. Ustava, tako i član 6 Konvencije ne zahtevaju više od Vrhovnog suda. Iako se pravno obrazloženje Vrhovnog suda u ovoj presudi može dovesti u pitanje, nema sumnje da je Vrhovni sud dao razloge za svoje zaključke i presudu u ovom slučaju. Ni član 31. Ustava, a ni član 6 Konvencije ne traže više od toga. Dakle, nema dokaza da su povređena ustavna prava podnosioca zahteva na pravično suđenje.

S poštovanjem podnosi,

Robert Carolan

Sudija

PRESUDA

u
slučaju KI135/14
Podnosilac
IKK Classic
Ocena ustavnosti
presude E. Rev. br. 21/2014 Vrhovnog suda Kosova
od 8. aprila 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnelo Osiguravajuće društvo IKK Classic, (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koje zastupaju advokati g. Besnik Nikqi i g. Arianit Nikqi iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu E. Rev. br. 21/2014 Vrhovnog suda Kosova od 8. aprila 2014. godine, koja mu je uručena 2. juna 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Vrhovnog suda Kosova kojom je, navodno, povređeno pravo podnosioca na pravično i nepristrasno suđenje.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 3. septembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 7. oktobra 2014. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

7. Dana 22. oktobra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu Kosova.

8. Dana 13. i 18. februara 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo dodatna dokumenta Sudu.

9. Dana 5. maja 2015. godine, Sud je poslao kopiju zahteva Osiguravajućem društvu "SIGMA".

10. Dana 25. maja 2015. godine, Osiguravajuće društvo "SIGMA" je podnelo dokumente Sudu.

11. Dana 29. juna 2015. godine, sudija Arta Rama-Hajrizi je imenovana za člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, čiji je mandat okončan 26. juna 2015. godine.

12. Dana 10. novembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu prihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

13. Dana 24. novembra 2008. godine, D.H. osiguranik podnosioca zahteva je pretrpeo teške povrede u saobraćajnoj nesreći prouzrokovane od strane B.L. korisnika osiguranja u Osiguravajućem društvu "SIGMA" u Prištini (u daljem tekstu: SIGMA).

14. D.H. je dobio medicinski tretman u Saveznoj Republici Nemačkoj u iznosu od 18.985,36 evra, koji je platio podnosilac zahteva.

15. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je tražio od SIGME da mu nadoknadi navedeni iznos.

16. Dana 3. februara 2009. godine, SIGMA i D.H. su postigli vansudski sporazum, gde je poslednje navedeni dobio odštetu od SIGME u iznosu od 2,729 evra. Na osnovu ovog sporazuma, SIGMA je smatrala da je ispunila sve svoje obaveze u vezi sa nadoknadom štete prouzrokovane u saobraćajnoj nesreći od 24. novembra 2008. godine, uključujući iznos od 18.985,36 evra isplaćen od strane podnosioca zahteva koji je osiguravajuće društvo D.H.

17. Podnosilac zahteva i SIGMA nisu postigli sporazum u vezi sa isplaćenim iznosom od strane podnosioca zahteva za lečenje D.H. u Nemačkoj.

18. Dana 10. novembra 2011. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu protiv SIGME Okružnom privrednom sudu u Prištini, tražeći naknadu u iznosu od 18.985,36 evra. Podnosilac zahteva je tvrdio da je SIGMA morala da nadoknadi troškove za lečenje D.H.

na osnovu pravila 3. o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti Centralne banke Kosova (u daljem tekstu: CBK). Podnosilac zahteva dalje tvrdi da je imao pravo da direktno traži naknadu od SIGME, s obzirom da D.H. nije imao aktivnu legitimaciju da potpiše vansudski sporazum od 3. februara 2009. godine. Po mišljenju podnosioca zahteva, ovaj sporazum se odnosi samo na D.H., a ne i na podnosioca, dok je tražena naknada zasnovana na uplatama izvršenim u vezi sa povredama i posledicama koje su nakon toga proizašle.

19. Dana 5. decembra 2011. godine, SIGMA je odgovorila da je ispunila svoje obaveze (isplatila je materijalnu i nematerijalnu štetu) prema D.H. na osnovu vansudskog sporazuma od 3. februara 2009. godine i da je tužba podnosioca morala da se odbije kao neosnovana.

20. Dana 15. decembra 2011. godine, Okružni privredni sud u Prištini je (presuda I. C. br. 334/2011) usvojio tužbu podnosioca zahteva i naložio SIGMI da isplati iznos od 18.985,36 evra sa godišnjom kamatom stopom od 3.5 % od dana uručenja presude.

21. Okružni privredni sud je, *inter alia*, obrazložio:

> *"Tužena* [KS SIGMA] *nije isplatila naknadu tužiocu* [podnosilac zahteva] *pod izgovorom da su sve obaveze prema tužiocu ispunjene preko sporazuma (3. februar 2009. godine) i da je oštećeni DH obeštećen. Tužena nije iznela dokaz da je ispunila svoje obaveze prema tužiocu i da je isplatila naknadu tužiocu na njegov zahtev što je obaveza, koja proizilazi iz osiguranja od autoodgovornosti. Iz izvedenog dokaza je utvrđeno da je oštećena stranka primila naknadu i da troškovi padaju na teret tužioca. Tužilac je predstavio račune za sve individualne troškove koje su pale na njegov teret. Na osnovu toga proizilazi da postoji odgovornost za povredu koju je prouzrokovao osiguranik tužene KS SIGMA i pokriće osiguranja na osnovu osiguranja od autoodgovornosti ugovornog sa tuženom. Ova povreda nije nadoknađena i tužena KS SIGMA nije nadoknadila štetu.*
>
> *U redovnom vanparničnom postupku, oštećeni DH je primio nadoknadu od strane tužene na osnovu polise osiguranja. Ovo pravo je predviđeno Pravilom CBK "o obaveznom osiguranju od autodogovornosti" na osnovu činjenica i dokaz za direktan zahtev za kompenzaciju je poslat tuženoj od strane oštećenog DH i tužioca. Tužena je odgovorila da je ispunila sve svoje obaveze i paltila materijalne i nematerijalne štete oštećenom DH na osnovu vansudskog sporazuma. Tužena ne osporava činjenicu da je osiguranik tužioca pretrpeo povrede i da je saobraćajna nesreća izazvana greškom osiguranika tužene KS SIGMA. Iz toga rezultira da osiguranje od autoodgovornosti pruža osiguravajuće pokriće i obavezu za povredu nad imovinom ili licima treće stranke. U ovom slučaju, osiguravajuće pokriće je regulisano Pravilom 3 CBK. Na kraju, na osnovu izvedenih dokaza rezultira da je tužba tužioca osnovana i da ima pravo da primi nadoknadu na osnovu osiguranja od autoodgovornosti".*

22. Neodređenog datuma, SIGMA je uložila žalbu Apelacionom sudu Kosova tvrdeći bitne proceduralne povrede, pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.

23. Dana 11. novembra 2013. godine, Apelacioni sud Kosova je odbio, kao neosnovanu, žalbu SIGME i potvrdio presudu Okružnog privrednog suda u Prištini.

24. Apelacioni sud Kosova je, *inter alia*, obrazložio:

> *„Šteta za tužioca predstavlja sve ono što je on morao da plati svom osiguraniku prema odredbama njegove države, jer osiguranik ostvaruje pravo na zdravstveno i penzijsko osiguranje shodno odredbama zemlje u kojoj on radi. Kada je tužilac platio ove troškove, onda je prvostepeni sud pravilno usvojio tužbeni zahtev za uplaćeni iznos troškova, koje je tužilac dokumentovao dokazima. Na osnovu člana 939. ZOO visina štete je određena u skladu sa odredbama te države, na osnovu kojih osiguranik tužioca uživa pravo da iste ostvari, dok osiguravač* [podnosilac zahteva] *uživa pravo na regres za izvršenu uplatu.*
>
> *Na osnovu gore navedenih razloga, sud podneske tužene navedene u žalbi, a koji se tiču odsustva aktivnog legitimiteta tužioca, smatra neodrživim. Ovo zbog činjenice što tužbu nije podneo oštećeni za saobraćajnu nesreću koja se desila 24.11.2008. godine, već IKK Classic (podnosilac zahteva) koja je platila u celosti troškove medicinskog tretmana oštećenom, tako da ni u jednom slučaju ne mogu tvrditi da je tužena (SIGMA) okončala slučaj odštete u vezi sa saobraćajnom nesrećom dana 24.11.2008. godine isplatom iznosa od 2.729 evra“.*

25. Dana 4. marta 2014. godine, SIGMA je podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova tvrdeći, *inter alia*, bitnu povredu parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava. SIGMA dalje tvrdi da član 2, pravila 3, CBK ne predviđa pravo naknade za strana osiguravajuća društva i da prema članu 948. ZOO, osiguravajuće društvo ne može tražiti naknadu protiv trećeg lica, jer to pravo ima osiguranik. SIGMA zaključuje da je ispunila svoju obavezu isplatom materijalne i nematerijalne štete prema osiguraniku D.H. i da će strana osiguravajuća društva imati pravo nadoknade *vis-a-vis* kosovskih osiguravajućih društava samo preko bilateralnog sporazuma između Republike Kosovo i države stranog osiguravajućeg društva.

26. Dana 8. aprila 2014. godine, Vrhovni sud je (presuda E. Rev. br. 21/2014) usvojio zahtev za reviziju podnetu od strane SIGME, kao osnovan, preinačio prethodne presude i odbacio zahtev podnosioca da se obaveže SIGMA da isplati na ime regresivnog duga iznos od 18. 985, 36 evra.

27. Vrhovni sud je obrazložio:

> *“Nižestepeni sudovi su pogrešno prihvatili kao osnovan tužbeni zahtev tužioca (podnosilac zahteva), zbog činjenice da je osiguraniku tužioca (DH) isplaćena odšteta od strane tužene za osporenu štetu prema sporazumu postignutom dana 03.02.2009. godine u iznosu od 2.729 evra. U članu 3. ovog sporazuma oštećeni, odnosno zastupnik oštećenog, je izjavio slobodnom voljom da su se isplatom gore navedenog iznosa svi zahtevi za ove sadašnje i buduće štete u vezi sa slučajem koji je u ovom sporazumu predmet ispitivanja prema Kompaniji za osiguranje „Sigma“ i prema svim ostalim licima ispunili u potpunosti i da ne postoje nikakva druga finansijska potraživanja prema kompaniji u vezi sa ovom pravnom stvari koja se tiče naknade štete. Tužena je, u smislu člana 940. ZOO, bila u obavezi da osiguraniku tužioca nadoknadi zatraženu odštetu i nije sporna činjenica da je tužena nakon postizanja gore navedenog sporazuma isplatila tužiocu zatraženu odštetu. Isto tako, osiguranik tužioca, u smislu člana 941. ZOO, bazirajući se na krivici osiguranika tužene, je imala pravo da direktno od tužene zatraži naknadu štete. Iz ovog razloga, Vrhovni sud Kosova je našao da je revizija tužene osnovana, pošto je za gore navedenu*

saobraćajnu nesreću, prilikom koje je povređen osiguranik tužioca Driton Hasanmetaj, tužena ispunila obavezu plaćanja odštete u iznosu od 2.729 evra za koji je oštećeni, kao što je navedeno u gornjem delu teksta, sklopio sporazum o plaćanju odštete. Na osnovu toga, Vrhovni sud Kosova nalazi da tužilac ne može zahtevati isplatu regresivnog osporenog duga, uprkos tome što je nesporno da je tužilac isplatio sporni dug oštećenom, kao svom osiguraniku".

Zakon

Pravilo 3 o izmeni Pravila o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti

Član 2
Iznosi osiguranja – ograničenje pokrića osiguranja

Obaveze jedne osiguravajuće kompanije koje proizilaze iz obaveznog osiguranja od autoodgovornosti su ograničene na minimalnu obaveznu sumu osiguranja, koja je na snazi na dan kad se desi osigurani slučaj, ukoliko se nije odredila neka veća suma pokrivenosti osiguranja u ugovoru o osiguranju.

Maksimalna obavezna suma za jedan osiguran slučaj, odnosno maksimalna obavezna suma osiguranja, koja se treba ugovoriti u osiguranju od autoodgovornosti, je:

a. U slučaju smrti, telesnih povreda i ugrožavanja zdravlja;
- za osobe za autobuse i motorna vozila koji prenose opasne robe do 100.000 eura Ukupna suma za autobuse i motorna vozila koji nose opasne robe do 1.000.000 eura - Za osobe za sva druga motorna vozila do 100.000 eura, Prikupljena suma za sva motorna vozila do 300.000 eura.

b. U slučaju nanošenja štete nad vlasništvom;
- Za štete autobusa i motornih vozila kojima se prenose opasne robe do 100.000 eura Prikupljena suma za autobuse i motorna sredstva koja prenose opasne robe 200.000 eura
- Za štete za druga motorna vozila do 50.000 eura
- Prikupljena suma za druga motorna vozila do 100.000 eura

U slučaju nezgoda u kojima učestvuju nekoliko vozila, koristiće se sveukupne sume obaveznog osiguranja od autoodgovornosti na motornom vozilu koje je učestvovalo u istoj nezgodi.

Ukoliko postoji nekoliko zahteva i gde naknada štete ukupno prelazi osigurane minimalne gore navedene sume, pravo na naknadu štete oštećenih osoba će se umanjiti na proporcionalan način ka osiguravajućoj kompaniji.

Invalidski i penzioni fond, fond za zdravstveno osiguranje kao i kompanije koje se bave zdravstvenim (obaveznim i dobrovoljnim), penzionim ili sličnim vrstama životnog osiguranja, koje trebaju plaćati doprinose u skladu sa njihovim penzijama ili ugovorima o osiguranju, od nezgoda ,invaliditeta ili osiguranja vlasništva, imaju pravo da podnesu njihove zahteve za regresom samo nakon regulisanja svih naknada koje proizilaze od odgovarajućih osiguranih slučaja.

Maksimalne sume osiguranja na osnovu paragrafa 1, ukoliko postoji potreba će se odrediti i promeniti od strane CBK-a.

Zakon o obligacionim odnosima (SFRJ) u relevantnim delovima glasi:

PRELAZ OSIGURANIKOVIH PRAVA PREMA ODGOVORNOM LICU NA OSIGURAVAČA (SUBROROGACIJA)

Član 939

Isplatom naknade iz osiguranja prelaze na osiguravača, po samom zakonu, do visine isplaćene naknade sva osiguranikova prava prema licu koje je po ma kom osnovu odgovorno za štetu.

Ako je krivicom osiguranika onemoćen ovaj prelaz prava na osiguravače, u potpunosti ili delimično, osiguravač se oslobađa u odgovarajućoj meri svoje obaveze prema osiguraniku.

Prelaz prava sa osiguranika na osiguravača ne može biti na štetu osiguranika, te ako je naknada koju je osiguranik dobio od osiguravača iz bilo kog uzroka niža od štete koju je pretrpeo, osiguranik ima pravo da mu se iz sredstava odgovornog lica naplati ostatak naknade pre isplate osiguravačevog potraživanja po osnovu prava koja su prešla na njega.

Izuzetno od pravila o prelazu osiguranikovih prava na osiguravača, ova prava ne prelaze na osiguravača ako je štetu prouzrokovalo lice u srodstvu u prvoj liniji sa osiguranikom ili lice za čije postupke osiguranik odgovara, ili koji živi sa njim u istom domaćinstvu, ili lice koje je radnik osiguranika, osim ako su ta lica štetu prouzrokovala namerno.
Ali ako je neko od lica pomenutih u prethodnom stavu bilo osigurano od odgovornosti, osiguravač može zahtevati od njegovog osiguravača naknadu iznosa koji je isplatio osiguraniku.

OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI
Odgovornosti osiguravača

Član 940

U slučaju osiguranja od odgovornosti, osiguravač odgovora za štetu nastalu osiguranim slučajem samo ako treće oštećeno lice zahteva njenu naknadu.
Osiguravač snosi, u granicama svote osiguranja, troškove spora o osiguranikovoj odgovornosti.

Sopstveno pravo oštećenog i direktna tužba

Član 941

U slučaju osiguranja od odgovornosti, oštećeno lice može zahtevati neposredno od osiguravača naknadu štete koju je pretrpelo događajem za koji odgovora osiguranik, ali najviše do iznosa osiguravačeve obaveze.

Oštećeno lice ima, od dana kada se dogodio osigurani slučaja, sopstveno pravo na naknadu iz osiguranja te je svaka docnija promena u pravima osiguranika prema osiguravaču bez uticaja na pravo oštećenog lica na naknadu.

Komentari SIGME

Dana 25. maja 2015. godine, SIGMA je ponovila, *inter alia*, da je oštećena stranka D.H. u potpunosti bio isplaćen prema njihovom sporazumu, da ne postoji međusobni sporazum između Republike Kosovo i države podnosioca zahteva koji bi dao pravo poslednje navedenom da traži naknadu za isplaćene troškove za lečenje njegovog osiguranika D.H., da je zahtev podnosioca za naknadom štete pogrešan, jer se zasniva na pogrešnom tumačenju odredaba Zakona o obligacionim odnosima i da nije došlo do povrede ljudskih prava, jer je podnosilac pravno, a ne fizičko lice i ne može biti impliciran u izrazu „povreda ljudskih prava".

Dodatni dokumenti podnosioca zahteva

Dana 13. i 18. februara 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo Sudu dodatna dokumenta, kojima je skrenuo pažnju Suda na dve presude Vrhovnog suda Republike Kosovo (presuda E. Rev. br. 62/2014 od 21. januara 2015. godine i presuda E. Rev. br. 48/2014 od 27. oktobra 2014. godine), kojima je Vrhovni sud naložio lokalnim osiguravajućim društvima da vrše nadoknadu stranim osiguravajućim društavima.

Navodi podnosioca

28. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporenom presudom Vrhovnog suda povređen član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], član 46. [Zaštita Imovine] i član 24. [Jednakost pred Zakonom] Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6. Konvencije.

29. Podnosilac zahteva tvrdi da se osporenom presudom stvorila situacija gde je stranki D.H. priznato pravo na naknadu, a pravo podnosioca zahteva na naknadu, kao trećoj stranki, nije priznato i to predstavlja povredu prava na imovinu.

30. Kada je reč o pravu na imovinu, podnosilac zahteva tvrdi:

"*Vrhovni sud Republike Kosovo svojom presudom nije uspeo da obrazloži osnovanosti odbijanja navoda tužioca/podnosioca (IKK Classic) i istovremeno ignorišući instituciju subrogacije u osiguranjima, ovim pravom na odštetu podnosiocu zahteva, povredio je i pravo na imovinu, jedno od najosnovnijih ustavnih prava propisano članom 46. Ustava Republike Kosovo*".

31. Podnosilac zahteva tvrdi da presuda Vrhovnog suda sadrži ozbiljne nedostatke i da je karakteriše neadekvatno pravno obrazloženje, jer Vrhovni sud nije uspeo da objasni zašto podnosilac zahteva nema pravo na naknadu, što je zauzvrat rezultiralo povredom prava na pravično i nepristrasno suđenje, koje je garantovano članom 31. Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6. Konvencije.

32. Podnosilac zahteva tvrdi: "*Član 31. Ustava i član 6. Konvencije traže od domaćih sudova da pruže razloge za svoje presude. Sudovi nisu obavezni da pruže detaljne odgovore za svaki argument ili pitanje. Međutim, ako je podnesak važan za okončanje slučaja, tada*

sud, u ovom slučaju Vrhovni sud kao poslednji redovni sudski stepen, treba da ga razmotri na specifičan i jasan način u svojoj presudi".

Prihvatljivost zahteva

33. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

34. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

35. Sud se poziva i na član 49. Zakona, koji propisuje:

> *„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku (...)".*

36. U ovom slučaju, Sud primećuje da je osporena presuda uručena podnosiocu zahteva 2. juna 2014. godine, dok je zahtev podnet Sudu 3. septembra 2014. godine.

37. Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, da je zahtev podnet u zakonskom roku i da su iscrpljena su pravna sredstva. Dakle, zahtev je prihvatljiv. Sud će sada istražiti i oceniti meritum zahteva.

Meritum

38. Podnosilac zahteva tvrdi da Vrhovni sud Kosova nije dao jasan odgovor u vezi sa ključnim pitanjem o njegovoj nadoknadi i kao rezultat toga tvrdi povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje koje je garantovano članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6. (Pravo na pravično suđenje) Konvencije. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud Kosova povredio i njegovo pravo na imovinu, koje je garantovano članom 46. [Zaštita Imovine] Ustava.

39. Član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava propisuje:

> *"Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
>
> *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda."*
>
> *[...]".*

40. Član 6. (Pravo na pravično suđenje), stav 1 Konvencije propisuje:

„Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom".

41. Pored toga, pravo na pravično suđenje, kao što je sadržano u ustavnom tekstu i članu 6. Konvencije, ima fundamentalni karakter u zaštiti osnovnih prava, u ovom slučaju prava na imovinu.

42. U stvari, član 46. [Zaštita Imovine] propisuje:

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriiš.

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.

43. Pored toga, član 1 Protokola 1 [Zaštita imovine] Konvencije propisuje:

"Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.
(...)".

44. Konačno, Sud uzima u obzir i član 53. [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava] Ustava, koji propisuje:

"Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava".

45. Sud podseća da se glavna žalba podnosioca zahteva zasniva na činjenici da je Vrhovni sud Kosova uzeo u obzir samo vansudski sporazum za naknadu, zaključen između osiguranika D.H. i SIGME, dok u isto vreme nije uspeo da potpuno reši pitanje medicinskih troškova koje je platio podnosilac svom osiguraniku D.H.

46. Sud primećuje da je Vrhovni sud obrazložio svoju presudu na sledeći način:

"Međutim, Vrhovni sud Kosova usvaja kao osnovane tvrdnje revizije u vezi sa pogrešno primenjenim materijalnim pravom, pošto su nižestepeni sudovi pogrešno usvojili kao osnovan tužbeni zahtev tužioca (podnosilac zahteva), zbog činjenice da je osiguraniku tužioca (podnosilac zahteva), isplaćena odšteta od strane tužene za osporenu štetu prema sporazumu postignutom dana 03.02.2009. godine u iznosu od 2.729 evra. U članu 3. ovog sporazuma oštećeni, odnosno zastupnik oštećenog, je izjavio slobodnom voljom da su se isplatom gore navedenog iznosa svi zahtevi za ove sadašnje i buduće štete u vezi sa slučajem koji je u ovom sporazumu predmet

ispitivanja prema Kompaniji za osiguranje „Sigma“ i prema svim ostalim licima ispunili u potpunosti i da ne postoje nikakva druga finansijska potraživanja prema kompaniji u vezi sa ovom pravnom stvari koja se tiče naknade štete. Tužena je, u smislu člana 940. ZOO, bila u obavezi da osiguraniku tužioca nadoknadi zatraženu odštetu i nije osporena činjenica da je tužena nakon postizanja gore navedenog sporazuma isplatila tužiocu zatraženu odštetu. Isto tako, osiguranik tužioca, u smislu člana 941. ZOO, bazirajući se na krivici osiguranika tužene, je imala pravo da direktno od tužene zatraži naknadu štete. Iz ovog razloga, Vrhovni sud Kosova je našao da je revizija tužene osnovana, pošto je za gore navedenu saobraćajnu nesreću, prilikom koje je povređen osiguranik tužioca (podnosilac zahteva) Driton Hasanmetaj, tužena ispunila obavezu plaćanja odštete u iznosu od 2.729 evra za koji je oštećeni, kao što je navedeno u gornjem delu teksta, sklopio sporazum o plaćanju odštete. Na osnovu toga, Vrhovni sud Kosova nalazi da tužilac ne može zahtevati isplatu regresivnog osporenog duga, uprkos tome što je nesporno da je tužilac (podnosilac zahteva) osporeni dug za koji zahteva da mu tužena isplati, isti dug je tužena isplatila DH, kao osiguraniku tužioca”.

47. U tom smislu, Sud ponavlja da nije njegova dužnost da razmatra da li je Vrhovni sud pravilno tumačio primenjiv zakon (zakonitost), ali će razmotriti da li je navedeni sud povredio individualna prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost) (vidi, na primer: slučaj br. KI72/14, podnosilac zahteva: *Besa Qirezi,* presuda od 4. februara 2015. godine, stav 65).

48. Osim toga, u ovom trenutku, kao opšte pravilo, utvrđivanje činjenica slučaja i tumačenje zakona su isključivo pitanja za redovne sudove, čiji su nalazi i zaključci u tom pogledu obavezujući za Sud. Međutim, kada je odluka redovnog suda očigledno proizvoljna, Sud može i mora da je razmatra (vidi: *Sisojeva i drugi protiv Letonije,* [VV], zahtev br. 60654/00, presuda od 15. januara 2007. godine, stav 89).

49. Sud primećuje da je Vrhovni sud utvrdio: “*da tužilac (podnosilac zahteva) ne može tražiti isplatu regresivnog osporenog duga, iako je nesporno da je tužilac osporeni dug isplatio DH, kao svom osiguraniku”*. Međutim, Vrhovni sud nije adekvatno rešio i objasnio pitanje naknade podnosiocu zahteva, što je bio njegov glavni zahtev u svim postupcima i nije se bavio ili dao jasno objašnjenje za takvo tumačenje zakona. Zapravo, Vrhovni sud priznaje da je podnosilac zahteva isplatio medicinske troškove povređenog D.H. ali nije objasnio zašto podnosilac zahteva ne može tražiti regres za isplaćene medicinske troškove.

50. Pored toga, Sud primećuje da je Vrhovni sud zaključio “*da je revizija tužene osnovana, pošto je za gore navedenu saobraćajnu nesreću, prilikom koje je povređen DH, tužena ispunila obavezu isplatom odštete u iznosu od 2.729 evra za koju je DH (...) zaključio sporazum sa tuženom o isplati odštete*”. Izgleda da su se sporazumom ispunile obaveze SIGME prema D.H., ali se vrlo malo pominje nadoknada podnosioca zahteva za isplaćene medicinske troškove. Ipak, Vrhovni sud zaključuje da sporazum zaključen između SIGME i D.H. poništava i pitanje naknade podnosioca, ponovo bez obrazloženja.

51. Zapravo, Sud smatra da Vrhovni sud nije uspeo da objasni nekoliko relevantnih pitanja: (i) da li je vansudski sporazum, zaključen između SIGME i osiguranika D.H. uskratio pravo podnosiocu zahteva da traži nadoknadu, (ii) kako je nadoknada isplaćena osiguraniku D.H. od strane SIGME, oslobodila SIGMU da plati nadoknadu i podnosiocu zahteva, (iii) kako je vansudski sporazum, zaključen između SIGME i D.H., mogao da utiče na prava podnosioca zahteva, kada je jasno da poslednje navedeni nije bio potpisnik tog sporazuma.

52. Sud smatra da se osporenom presudom Vrhovnog suda nisu potpuno i ubedljivo rešila pitanja o nadoknadi medicinskih troškova koje je isplatio podnosilac zahteva i time nije uspeo da reši zahtev podnosioca i pruži obrazloženje. Stoga, osporena presuda je ispod standarda potrebnih za obrazloženu odluku.

53. Iako sudovi nisu obavezni da rešavaju sve zahteve podnete od strane podnosilaca, oni ipak moraju da rešavaju tvrdnje koje su glavne za njihove predmete i koje su pokrenute u svim fazama postupka kao što se desilo u ovom zahtevu.

54. Sud ponavlja da pravo na dobijanje sudske odluke u skladu sa zakonom uključuje i obavezu sudova da pruže razloge za svoje odluke na razumnim osnovama, kako na proceduralnom, tako i na materijalnom nivou.

55. Prethodno navedeni zaključak je potvrđen sudskom praksom ESLJP, koja utvrđuje da pružanje razloga zahteva objašnjenja sa verodostojnim i pravno izgrađenim razlozima za odluku donetu u svakom pojedinačnom slučaju, koja treba da obuhvata pravne kriterijume i činjenične elemente u prilog odluci (vidi: slučaj KI72/12, podnosioci zahteva: *Veton Berisha i Ilfete Haziri,* presuda od 7. decembra 2012. godine).

56. ESLJP je utvrdio i povredu člana 6 (1) Konvencije (*Hiro Balani protiv Španije)*, gde je podnosilac zahteva podneo podnesak, tražeći precizan i brz odgovor. Sud nije dao taj odgovor što je onemogućilo da se utvrdi da li je on jednostavno zanemario to pitanje ili je nameravao da odbaci podnesak, i ako je tako, koji su bili razlozi za odbacivanje.

57. Shodno tome, obrazloženje odluke treba da omogući strankama i javnosti uopšte da ima uvid u opravdanje koje je dovelo dotle da sud donose određenu odluku.

58. Dakle, obrazloženje odluke treba da navede odnos između nalaza merituma i odražavanja kada se razmatra predloženi dokaz, s jedne strane, i pravne zaključke suda, s druge strane. Presuda suda će povrediti ustavni princip zabrane proizvoljnosti u odlučivanju, ako dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, zakonske odredbe i logičan odnos među njima.

59. Prema tome, Sud smatra da neuspeh Vrhovnog suda da obezbedi jasne i potpune odgovore u vezi sa ključnim pitanjem, koje se tiču prava podnosioca zahteva na nadoknadu, utvrđenim od strane nižestepenih sudova, predstavlja povredu prava podnosioca da bude saslušan i prava na obrazloženu odluku, kao komponenta prava na pravično i nepristrasno suđenje.

60. Stoga, Sud zaključuje da je došlo do povrede člana 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6 [Pravo na pravično suđenje] Konvencije.

61. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi povredu člana 46. [Zaštita Imovine] Ustava.

62. Konačno, Sud ne smatra da je potrebno da se dalje bavi tvrdnjama člana 46. Ustava i da li je došlo do povrede prava na imovinu, jer je utvrdio povredu člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1, člana 6 Konvencije.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 56 (1) i 74 (1) Poslovnika, na svojoj sednici, održanoj 10. novembra 2015. godine, većinom:

I. PROGLAŠAVA, jednoglasno, zahtev prihvatljivim;

II. UTVRĐUJE, većinom, da je došlo do povrede člana 31. [Pravo na Pravični i Nepristrasno Suđenje] Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropskog suda za ljudska prava;

III. PROGLAŠAVA, većinom, ništavom presudu Vrhovnog suda Kosova E. Rev. br. 21/2014 od 8. aprila 2014. godine;

IV. VRAĆA, većinom, presudu Vrhovnog suda na preispitivanje u skladu sa presudom ovog Suda;

V. OSTAJE u potpunosti posvećen pitanju, očekujući izvršenje tog naloga;

VI. NALAŽE da se ova presuda dostavi strankama i, u skladu sa članom 20.4 Zakona, objavi u Službenom listu.

VII. Ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajrizi

KI111/15, Podnosilac Musa Shkodra, ocena ustavnosti presude E. Rev. 64/2014 Vrhovnog suda od 18. marta 2015. godine

KI115/15, Rešenje o neprihvatljivosti doneto 22. decembra 2015. godine, objavljeno 9. februara 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, sudska zaštita prava, očigledno neosnovan zahtev*

Vrhovni sud je odbio reviziju podnosioca protiv odluka redovnih sudova koji su potvrdili zahtev treće strane da se podnosiocu oduzme pravo suvlasnika jedne nevladine organizacije.

Podnosilac je, između ostalog, tvrdio povredu člana 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.

Sud je istakao da se podnosilac tokom izgradnje slučaja više bavio pitanjima zakonitosti što spada u prerogative redovnih sudova, a da su njegove tvrdnje o povredi ustavnih prava garantovanih članom 54. Ustava ostale neobjašnjene i nedovoljno argumentovane. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI111/15
Podnosilac
Musa Shkodra
Zahtev za ocenom ustavnosti presude E. Rev. 64/2014 Vrhovnog suda od 18. marta 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Musa Shkodra iz Kosovske Kamenice (u daljem tekstu: podnosilac), koga zastupa advokat g. Ymer Huruglica iz Gnjilana.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu E. Rev. br. 64/2014 Vrhovnog suda od 18. marta 2015. godine, koja je podnosiocu uručena 27. aprila 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva KI111/15 je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova kojom je, navodno, zbog pogrešne primene materijalnog prava i pogrešnog utvrđenog činjeničnog stanja, došlo do povrede prava i slobode garantovane članom 54. (Sudska Zaštita Prava) Ustava Kosova (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 49. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 20. avgusta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 14. septembra 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI111/15, imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI111/15, imenovala i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

7. Dana 02. oktobra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 22. decembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva i g. S. H. su u svojstvu suvlasnika osnovali kompaniju DP "Shkodra"(u daljem tekstu: DPSh).

10. Nepoznatog datuma g. S. H. je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini- Odeljenju za ekonomska pitanja (u daljem tekstu: Osnovni sud) protiv podnosioca, u kojoj je tražio izuzimanje podnosioca kao suvlasnika kompanije DPSh.

11. Dana 17. jula 2013. godine Osnovni sud u Prištini je, shodno članu 29. Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP) i članu 13. stav 1. Zakona o sudovima, utvrdio nadležnost za razmatranje ovog spora, te je shodno tome doneo i presudu C. br. 482/2012, kojom je tužbu S. H. prihvatio kao osnovanu.

12. U izreci presude Osnovnog suda stoji: „*U postupku dokazivanja, Sud je izveo sve dokaze koji se nalaze u spisima predmeta pridajući važnost parničnim strankama da se izjasne o svakom dokazu ponaosob i svih dokaza u jedinstvenoj celini, kao i o ekspertizi koja je sastavljena od strane stručnjaka R. B. […] Na kraju nijedna parnična stranka nije osporila pročitane dokaze.*"

13. U zakonskom roku, podnosilac je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv presude C. br. 482/2012 Osnovnog suda navodeći kao pravni osnov povredu odredbi parničnog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

14. Dana 03. septembra 2014. godine, Apelacioni sud je doneo presudu Ae. br. 161/2012, kojom je žalbu podnosioca odbio kao neosnovanu, a presudu Osnovnog suda od 17. jula 2013. godine potvrdio u celosti.

15. U obrazloženju presude, Apelacioni sud je naveo: „*Odlučujući u vezi sa žalbama tuženog, Apelacioni sud Kosova je našao da je prvostepeni sud, pravično i potpuno utvrđujući činjenično stanje, pravično sproveo odredbe parničnog postupka i materijalno pravo kada je našao da je tužbeni zahtev tužioca u potpunosti osnovan. Obrazloženje presude sadrži dovoljne razloge za odlučujuće činjenice, koje su važeće sa pravično suđenje ovog pravnog predmeta, i ne sadrži nikakve bitne povrede parničnog postupka, o kojima se ovaj sud, prema članu 194, brine prema službenoj dužnosti.*"

16. U zakonskom roku podnosilac je uložio zahtev za reviziju Vrhovnom sudu protiv presuda nižestepenih sudova navodeći, kao pravni osnov, povredu odredbi parničnog postupka i pogrešno utvrđeno činjenično stanje.

17. Dana 18. mart 2015. godine Vrhovni sud je doneo presudu E. Rev. 64/2014 kojom je zahtev za reviziju podnosioca odbio kao neosnovan, uz obrazloženje: *„Prema proceni Vrhovnog suda Kosova, drugostepeni sud je pravilno sproveo odredbe parničnog postupka i materijalnog prava, nalazeći da su žalbe tuženog neosnovane i potvrđujući presudu prvostepenog suda. U navedenoj presudi, on je dao i dovoljna obrazloženja o odlučujućim činjenicama koje prihvata i ovaj sud.“*

18. Osim toga, Vrhovni sud je posebno odgovorio na navode podnosioca da dodeljena kompenzacija za njegov udeo u akcijama kompaniji nije bila odgovarajuća. Vrhovni sud je naveo:

> *„U vezi sa navodima revizije oko realnog doprinosa parničara povodom osnivanja preduzeća, povećanja kapitala, sadašnje tržišne cene preduzeća, na osnovu kojih je i izvršena podela preduzeća, Vrhovni sud Kosova ocenjuje da ove činjenice imaju veze sa utvrđivanjem činjeničnog stanja za koje se prema članu 214, stav 2, ZPP-a ne može podneti revizija. Ali, i uprkos tome, ovaj sud ocenjuje da su pitanja potegnuta ovim navodom utvrđena na osnovu finansijske ekspertize koju tokom postupka nisu osporile stranke.“*

Navodi podnosioca

19. Podnosilac je u zahtevu naveo: *„U skladu sa odredbom člana 113 stav 7, u vezi sa članom 54 Ustava Kosova, podnosim ovaj zahtev za zaštitu zakonitosti, pošto su osporene presude donete u suprotnosti sa odredbom zakona o Obligacionim odnosima /ZZO/ Zakon br. 04/L077 od 01. Januara 2012 godine. ... Kao i da nisu uzeti svi relevantni dokazi prilikom odlučivanja u ovoj pravnoj stvari.“*

20. Podnosilac se obraća Sudu sa zahtevom:

> *„Da se zahtev proglasi prihvatljivim i da se konstatuje da su osporene presude donete pogrešnom primenom materijalnog prava, odnosno povredom Zakona o obligacionim odnosima, predlažući da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak.“*

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Kako bi Sud bio u stanju da reši žalbu podnosioca, prvo treba da ispita da li je žalba ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

22. U tom smislu, član 113. stav 7. Ustava propisuje:

> *“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”*

23. Takođe, član 48. Zakona propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.*“

24. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, koje predviđa:

> *(1) "Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan."*
>
> *(2) „Sudu proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju osnovnih prava".*

25. Sud je analizirajući navode podnosioca sa aspekta povrede prava i sloboda zagarantovanih Ustavom kao i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) primetio da je podnosilac svoju ustavnu žalbu izgradio na navodima o povredi odredaba parničnog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, kao i na stavu: "*da su redovni sudovi doneli presude u suprotnosti sa odredbom Zakona o obligacionim odnosima*", što zadire u sferu i pitanja koja se tiču zakonitosti, a ne ustavnosti.

26. U konkretnom slučaju kada se radi o navodima ustavne žalbe kojima se ukazuje na pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava, Sud ukazuje da on ne može svojom procenom da zameni procenu redovnih sudova, jer je na redovnim sudovima da cene dokaze koje izvedu i na osnovu kojih utvrđuju relevantne činjenice za primenu materijalnog prava.

27. Kada se radi o navodima podnosioca da u postupcima redovni sudovi nisu cenili sve relevantne činjenice i dokaze u ovoj pravnoj stvari, Sud ukazuje da domaći sudovi imaju određeno diskreciono pravo u vezi sa tim koje će argumente i dokaze prihvatiti u određenom predmetu, ali istovremeno imaju obavezu da obrazlažu svoje odluke tako što će navesti jasne i razumljive razloge na kojima su te odluke zasnovali (vidi: Evropski sud za ljudska prava, *Suominen protiv Finske,* presuda od 1. jula 2003. godine).

28. Shodno tome, Sud primećuje da je i Vrhovni sud u svojoj presudi E.Rev. 64/2014 zaključio da su prvostepeni i drugostepeni sud pravilno primenili odredbe parničnog postupka i materijalnog prava i da su obe presude sadržale dovoljno odlučujućih činjenica koje je i Vrhovni sud prihvatio kada je odlučivao o osnovanosti zahteva za reviziju podnosioca.

29. Sud, dalje, opaža da je podnosilac u ustavnoj žalbi naveo i povredu člana 54. (Sudska Zaštita Prava) Ustava; međutim, Sud je mišljenja da se podnosilac tokom izgradnje slučaja više bavio pitanjima zakonitosti što spada u prerogative redovnih sudova, a da su njegove tvrdnje o povredi ustavnih prava garantovanih članom 54. Ustava ostale neobjašnjene i nedovoljno argumentovane.

30. Stoga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio svoje tvrdnje, niti je podneo bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLJP (vidi: slučaj br. KI19/14 i KI21/14, podnosilac *Tafil Qorri i Mehdi Syla,* Ustavni sud Republike Kosovo, ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova, CA. br. 2129/2013, od 5. decembra 2013. godine i rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 1947/2013 od 5. decembra 2013. godine).

31. Kao rezime, Sud je stava da kriterijumi po kojima bi se žalba podnosioca razmatrala sa aspekta povrede prava i sloboda zagarantovanih Ustavom kao i EKLJP nisu ispunjeni.

32. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilom 36 (1) (d) i (2) (b) Poslovnika, na zasedanju održanom 22. decembra 2015. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajrizi

KI 101/15 Podnosilac zahteva: Rujdi Kasemlari, koji traži Ocenu ustavnosti rešenja AC-I-14-0211-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 19. marta 2015. godine

KI 101/15, rešenje o neprihvatljivosti od 22. dec 2015. godine, objavljeno 10. feb 2016. godine.

Ključne reči; individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Žalbeno veće Posebne komore,, nepodkrepljen, očigledno neosnovan.

Podnosioci zahteva su podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Dana 18. oktobra 2012. godine, podnosilac je podneo tužbu Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna komora) protiv lica J. N., B. N., kao i društvenog preduzeća "PIK Progres-Export" (u daljem tekstu: PIK) u kojoj je tražio utvrđivanje prava vlasništva nad dvema parcelama zemljišta.

Dana 19. marta 2015. godine, Žalbeno veće je donelo rešenje [AC-I-14-0211-A0001] kojim je žalbu podnosioca odbilo kao neosnovanu uz obrazloženje da: „Nakon što su razmatrani tužbeni zahtevi tužioca i spisi u predmetnom dosijeu, Žalbeno veće je našlo da je tužba neosnovana, i sledstveno tome, potvrđeno je rešenje [C-III-12-1711] Specijalizovanog veća. Specijalizovano veće je sa pravom zasnovalo svoju odluku bazirajući je na članu 17.2 i članu 52.2 Dodatka zakona o posebnoj komori."

U konkretnom slučaju Sud primećuje da je Specijalizovano veće svoje rešenje i presudu [C-III-12-1711] zasnovalo na zakonskim odredbama člana 17.2 i člana 52.2 Dodakta Zakona o posebnoj komori.
Sud nalazi da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, s obzirom da u zahtevu nije dokazao da osporena odluka krši njegova prava garantovana Ustavom ili EKLJP. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI101/15
Podnosilac
Rujdi Kasemlari
Zahtev za ocenom ustavnosti rešenja AC-I-14-0211-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 19. marta 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Rujdi Kasemlari iz Prizrena (u daljem tekstu: podnosilac) koga zastupa advokat g. Refki Taç.

Osporena odluka

2. Podnosilac traži ocenu ustavnosti rešenja AC-I-14-0211-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće) od 19. marta 2015. godine, koje mu je uručeno 31. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva KI101/15 je ocena ustavnosti rešenja kojim je, navodno, došlo do povrede Ustavom zagarantovanih prava i sloboda podnosioca iz člana 31. (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje) i člana 46. [Zaštita Imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu:Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121, (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 21. jula 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 09. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI101/15 imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI101/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

7. Dana 04. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Žalbeno veće o registraciji zahteva.

8. Dana 22. decembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Dana 18. oktobra 2012. godine, podnosilac je podneo tužbu Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna komora) protiv lica J. N., B. N., kao i društvenog preduzeća "PIK Progres-Export" (u daljem tekstu: PIK) u kojoj je tražio utvrđivanje prava vlasništva nad dvema parcelama.

10. Dana 25. oktobra 2013. godine, Specijalizovano veće Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće) tražilo je od podnosioca da u roku od 15 (petnaest) dana podnese preciziranu tužbu u kojoj treba da navede tačne adrese tuženih lica J. N. i B. N.

11. Dana 15. novembra 2013. godine, podnosilac je odgovorio na zahtev Specijalizovanog veća u kome je naveo da "*tuženi zadnjih 60 god., žive u Turskoj, da su u međuvremenu, verovatno, promenili prezimena, te shodno tome njihove adrese su njemu nepoznate*."

12. Dana 23. maja 2014. godine, Specijalizovano veće je donelo delimično rešenje [C-III-12-1711] kojim je tužbu podnosioca protiv tuženih lica J.N. i B.N. odbacilo kao neprihvatljivu, uz obrazloženje da: *„tužilac nije pružio nijednu adresu (ni najstariju adresu koju je mogao znati) za prvog i drugotuženog, ili neki dokaz ako je pomenuta adresa nepoznata za organe, a što je obaveza tužioca shodno članu 17.2 Dodatka zakona o posebnoj komori."*

13. Što se tiče tužbe podnosioca protiv PIK, Specijalizovano veće je istog dana (23. maja 2014. godine) donelo i presudu [C-III-12-1711] kojom je tužbu podnosioca odbacilo zbog izostanka, shodno članu 52.2 dodatka Zakona o Posebnoj komori. U obrazloženju presude Specijalizovanog veća stoji: "*Tužilac se dana 28. januara 2014 god., nije pojavio na sednici saslušanja, takođe tužilac nije odredio javnog zastupnika koji će ga zastupati usled njegove odsutnosti. Gospodin. R.T se pojavio na sednici saslušanja izjavljujući da je on zastupnik tužioca, ali nije predstavio valjano punomoćje i kao takav ne može se smatrati zakonskim zastupnikom tužioca."*

14. Dana 07. jula 2014. godine, podnosilac je podneo žalbu protiv delimičnog rešenja o neprihvatljivosti žalbe, kao i protiv presude Specijalizovanog veća od 23. maja 2014. godine.

15. Dana 19. marta 2015. godine, Žalbeno veće je donelo rešenje [AC-I-14-0211-A0001] kojim je žalbu podnosioca odbilo kao neosnovanu uz obrazloženje da*: „nakon što su razmatrani tužbeni zahtevi tužioca i spisi u predmetnom dosijeu, Žalbeno veće je našlo da je tužba neosnovana, i sledstveno tome, potvrđeno je rešenje [C-III-12-1711] Specijalizovanog*

veća. Specijalizovano veće je sa pravom zasnovalo svoju odluku bazirajući je na članu 17.2 i članu 52.2 Dodatka zakona o posebnoj komori."

Navodi podnosioca

16. Podnosilac tvrdi da je: "*Posebna komora Vrhovnog suda, zaobilaženjem obaveza iz člana 19.2 Dodatka zakona o posebnoj komori, da nalogom tužiocu, da u roku od 15 dana, prosledi adrese tuženih, koji su se inače iselili u Tursku pre 60 godina, povredila je pravo na suđenje, koje je u vezi sa pravom na imovinu, prava koja su garantovana Ustavom Kosova i međunarodnim dokumentima primenjivim na Kosovu."*

17. Podnosilac se Sudu obraća „*sa apelom da Ustavni sud donese ODLUKU i proglasi rešenje Posebne komore Vrhovnog suda Kosova AC-I-14-0211-A0001 od 19. marta 2015. godine protivustavnim, uz predpostavku da će se u postupku ponovnog suđenja eliminisati povrede prava ..."*

Prihvatljivost zahteva

18. Kako bi Sud bio u stanju da reši žalbu podnosioca, prvo treba da ispita da li je ona ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

19. U tom smislu, član 113. stav 7. Ustava propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

20. Takođe, član 48. Zakona propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.*"

21. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, koje predviđa:

> *(3) "Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan."*
>
> *(4) „Sudu proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju osnovnih prava".*

22. Sud primećuje da je podnosilac svoju Ustavnu žalbu izgradio na navodima o povredi člana 31. (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje) i člana 46. (Zaštita Imovine) Ustava.

23. Što se tiče žalbe da podnosilac zahteva nije dobio pravično suđenje prema članu 31. Ustava i članu 6. EKLJP, Sud navodi da pravo na pravično suđenje predstavlja kompleksno pravo koje sadrži niz prava koja treba da obezbede, podjednako, svi nadležni organi i sve stranke u postupku.

24. Takođe, Sud podseća da princip pravičnog i nepristrasnog suđenja zahteva da se sudovi pozovu na određenu pravnu normu, a pravna osnova presude ne sme da bude proizvoljna tj. van konkretnog predmeta.

25. U konkretnom slučaju Sud primećuje da je Specijalizovano veće svoje rešenje i presudu [C-III-12-1711] zasnovalo na zakonskim odredbama člana 17.2 i člana 52.2 dodatka Zakona o Posebnoj komori koji kaže:

> *17.2 "Potražilac u svom zahtevu ili tužbenom zahtevu navodi ime svakog lica koje je konkretno navedeno kao tužena strana. Potražilac odnosno tužilac preduzima razumne napore da utvrdi i pruži zadnja poznatu adresu svakog takvog lica i uključi takve informacije u svom potraživanju odnosno tužbenom zahtevu".*
>
> *52.2 „Ako se uredno pozvani tužilac ne pojavi na raspravi ili na drugi način napusti postupak, sudija (e) može na zahtev tuženog da donese presudu zbog izostanka kojom odbacuje potraživanje i nalaže tužiocu da plati sve troškove postupka."*

26. Kao takvo, Sud zapaža da su redovni sudovi našli da podnosilac zahteva nije uspeo da ispuni proceduralne zahteve predviđene zakonom. Sud dalje primećuje da je i Žalbeno veće u rešenju [AC-I-14-0211-A000] takođe, potvrdilo ispravnost zakonskih odredbi na kojima je Specijalizovano veće zasnovalo svoje odluke.

27. Na osnovu izloženog, Sud ceni da su tvrdnje podnosioca o povredi člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP neosnovane.

28. Ocenjujući razloge Ustavne žalbe sa aspekta odredbe člana 46. Ustava i prava na imovinu iz člana 1. Protokola br. 1 EKLJP, Sud je mišljenja da sama činjenica da podnosilac u pravnoj stvari utvrđivanja prava imovine nije uspeo da ubedi redovne sudove ne prestavlja valjan osnov da bi se utvrdila povreda prava garantovana članom 46. Ustava, ukoliko ne dokaže da je sudskom odlukom arbitrarno i neopravdano lišen imovine (vidi slučaj: *mutatis mutandis Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, *EKLJP, presuda od 26. jula 2005. godine*).

29. Stoga, Sud smatra da podnosilac nije potkrepio svoje tvrdnje, niti je podneo bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLJP (vidi: slučaj br. KI19/14 i KI21/14, podnosilac *Tafil Qorri i Mehdi Syla,* Ustavni sud Republike Kosovo, ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova, CA. br. 2129/2013, od 5. decembra 2013. godine i rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 1947/2013 od 5. decembra 2013. godine).

30. Kao rezime, Sud nalazi da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, s obzirom da u zahtevu nije dokazao da osporena odluka krši njegova prava garantovana Ustavom ili EKLJP.

31. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilima 36 (1) (d) i (2) (b) Poslovnika, na zasedanju održanom 22. decembra 2015. godine većinom glasova

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Arta Rama-Hajrizi

KI98/15, Podnosilac zahteva: Shpendim Bokshi, ocena ustavnosti rešenja Ac. br. 4223/2014 Apelacionog suda Kosova od 25. marta 2015. godine

KI98/15, rešenje o neprihvatljivosti od 22. decembra 2015. godine, objavljeno 10. februara 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravna sredstva, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, neiscrpljenje pravnih lekova*

Nezavisna komisija za rudnike i minerale (u daljem tekstu: NKRM) je izrekla dve administrativne kazne podnosiocu zahteva u iznosu od 10.000 evra zbog obavljanja delatnosti separacije rudarskih resursa bez posedovanja potrebne licence za obavljanje takve delatnosti.

Podnosilac zahteva je podneo žalbu pred redovnim sudovima. Apelacioni sud je odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio rešenje Osnovnog suda u Đakovici.
Podnosilac zahteva je tvrdio da su rešenjem Ac. br. 4223/2014 Apelacionog suda Kosova povređena prava garantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] i članom 102. [Opšta Načela Sudskog Sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] i članom 13. [Pravo na delotvorni prani lek] Evropske konvencije za ljudska prava (u daljem tekstu: EKLJP)
Sud je utvrdio da podnosilac nije iscrpeo delotvorne pravne lekove kojima je imao mogućnost da ospori zakonitost rešenja NKRM (KA. br. 189/12 od 14. maja 2012. godine) i rešenja NKRM (KA. br. 219/2012 od 3. jula 2012. godine) u upravnom postupku pred Vrhovnim sudom u skladu sa pravnom poukom.
Zahtev je proglašen neprihvatljivim, jer podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom da bi mogao da podnese zahtev Ustavnom sudu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u
slučaju br. KI98/15
Podnosilac
Shpendim Bokshi
Ocena ustavnosti rešenja Ac. br. 4223/2014 Apelacionog suda Kosova od 25. marta 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Shpendim Bokshi, vlasnik pravnog lica D.O.O. „Bokshi“ iz Đakovice (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje (Ac. br. 4223/14) Apelacionog suda Kosova od 25. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gorenavedenog rešenja Apelacionog suda kojim su su, prema tvrdnjama podnosioca, povređena prava garantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] i članom 102. [Opšta Načela Sudskog Sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] i članom 13. [Pravo na delotvorni prani lek] Evropske konvencije za ljudska prava (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 21.4 i 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 15. jula 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 19. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI98/15 imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je odlukom br. KSH. KI98/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Bekim Sejdiu.

7. Dana 7. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da popuni formular zahteva. Istovremeno, Sud je zahtevao da podnosilac dostavi odluke koje osporava i priloži relevantne dokumente kojima dokazuje da je vlasnik pravnog lica D.O.O. „Bokshi".

8. Dana 14. septembra 2015. godine, podnosilac je dostavio Sudu samo odluke koje osporava.

9. Dana 17. septembra 2015. godine, Sud je ponovo tražio od podnosioca da popuni formular zahteva i priloži relevantne dokumente kojima dokazuje da je vlasnik pravnog lica D.O.O. „Bokshi".

10. Dana 6. oktobra 2015. godine, podnosilac je dostavio Sudu popunjeni formular zahteva i certifikat o registraciji pravnog lica D.O.O. „Bokshi".

11. Dana 26. oktobra 2015 godine, Sud je zahtevao da se podnosilac izjasni da li je istovremeno podneo i zahtev za zaštitu zakonitosti državnom tužiocu Kosova.

12. Dana 16. novembra 2015 godine, podnosilac je Sudu dostavio zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo državnom tužiocu dana 6. maja 2015. godine.

13. Dana 22. decembra 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva

Pregled činjenica u upravnom postupku

14. Dana 14. maja 2012. godine, Nezavisna komisija za rudnike i minerale (u daljem tekstu: NKRM) je rešenjem (KA. br. 189/12) izrekla administrativnu kaznu podnosiocu zahteva u iznosu od 5.000 evra, zbog obavljanja delatnosti separacije rudarskih resursa bez posedovanja potrebne licence za obavljanje takve delatnosti.

15. Dana 3. jula 2012. godine, NKRM je rešenjem (KA. br. 219/2012) izrekla drugu (novu) administrativnu kaznu podnosiocu zahteva u iznosu od 5.000 evra, zbog toga što je podnosilac nastavio obavljanje delatnosti separacije rudarskih resursa bez posedovanja licence.

16. U oba gore navedena rešenja koje je donela NKRM stoji sledeća pouka o pravnom leku:

> *"Protiv ovog rešenja je dozvoljeno pokretanje upravnog postupka u skladu sa Zakonom o upravnom postupku. Tužba za pokretanje upravnog postupka se treba predati pred Vrhovnim sudom u roku od 30 dana od slanja ovog rešenja od strane NKRM."*

Pregled činjenica u izvršnom postupku

17. Dana 2. maja 2013. godine, NKRM je Osnovnom sudu u Đakovici podnela predlog za izvršenje rešenja (KA. br. 189/12 od 14. maja 2012. godine) i rešenja (KA. br. 219/2012 od 3. jula 2012. godine), kojima je izrekla administrativne kazne podnosiocu zahteva u ukupnom iznosu od 10.000 evra.

18. Dana 14. maja 2013. godine, Osnovni sud u Đakovici je rešenjem (E. br. 378/13) dozvolio izvršenje rešenja (KA. br. 189/12 od 14. maja 2012. godine) i rešenja (KA. br. 219/2012 od 3. jula 2012. godine).

19. Dana 27. maja 2013. godine, podnosilac je podneo prigovor na rešenje (E. br. 378/13) Osnovnog suda u Đakovici o dozvoljavanju izvršenja, tvrdeći da u ovoj izvršnoj stvari nedostaje izvršni naslov i predložio da se izvršenje proglasi nedozvoljenim.

20. Dana 24. maja 2014. godine, Osnovni sud u Đakovici je rešenjem (E. br. 378/13) odbio prigovor podnosioca zahteva kao neosnovan.

21. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu na rešenje (E. br. 378/13 od 24. maja 2014. godine) zbog povreda odredaba parničnog postupaka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava i predložio da se njegova žalba usvoji kao osnovana.

22. Dana 25. marta 2015. godine, Apelacioni sud je rešenjem (AC. br. 4223/2014), odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio rešenje (E. br. 378/13 od 24. maja 2014. godine) Osnovnog suda u Đakovici.

23. U svom rešenju, Apelacioni sud je ocenio: "[...] *Pobijeno rešenje je pravično i prvostepeni sud je pravično postupao kada je odbio prigovor podnosioca zahteva, kao neosnovan. To jer je podnosilac zahteva zatečen dok je nezakonito obavljao posebnu delatnost-separaciju, stoga je NKRM izrekla kaznu prema rešenju (KA. br. 189/12 od 14. maja 2012. godine) i rešenju (KA. br. 219/2012 od 3. jula 2012. godine) [...].*"

24. Pored toga, Apelacioni sud je obrazložio da, iako *"[...] rešenja NKRM mogu da se pobiju u upravnom postupku, pokretanjem upravnog spora, to ne predstavlja zakonsku prepreku za izvršenje, jer prema Zakonu o upravnim sporovima, podnošenje tužbe na upravne odluke ne zadržava njihovo izvršenje [...].*"

25. Dana 6. maja 2015 godine, podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti državnom tužiocu Kosova.

Navodi podnosioca

26. Podnosilac tvrdi da su rešenjem (E. br. 378/2013) Osnovnog suda u Đakovici i rešenjem (Ac. br. 4223/14) Apelacionog suda povređena garantovana prava koja su navedena u paragrafu 3. ovog dokumenta.

27. Podnosilac tvrdi i da su pobijena rešenja potpuno neosnovana i nezakonita zbog proceduralnih i materijalnih razloga.

28. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi: *"[...] Osnovni sud u Đakovici, odnosno sudstvo, nema ni predmetnu, a ni mesnu nadležnost za izvršenje izrečene novčane administrativne kazne izrečene od strane Nezavisne komisije za radnike i minerale, Priština. Sud ne izvršava novčane kazne, takse i poreze, odnosno javne fiskalne obaveze u postupku građanskih izvršenja. Poreske obaveze, takse i jave obaveze se izvršavaju isto kao i porezi, od strane organa koji ih je doneo, ako su one zakonske."*

29. Podnosilac traži "*od Državnog tužilaštva Kosova da pri Vrhovnom sudu Kosova podnese zahtev za zaštitu zakonitosti, tako da se ova apsolutna nepravda, koja je počinjena prema meni, eliminiše [...] i od Ustavnog Suda da poništi i proglasi neustavnim odluke redovnih sudova.*"

Prihvatljivost zahteva

30. Sud prvo ocenjuje da li zahtev podnosioca ispunjava uslove prihvatljivosti, predviđene u Ustavu i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

31. Sud se u ovom slučaju poziva na član 113. 7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

32. Pored toga, član 47.2 Zakona propisuje:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".*

33. Pored toga, pravilo 36 (1) b) Poslovnika propisuje:

> *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke ".*

34. Sud primećuje da podnosilac svoj zahtev zasniva na pogrešnoj primeni prava od strane redovnih sudova, posebno naglašavajući da "*sudstvo, nema ni predmetnu, a ni mesnu nadležnost za izvršenje izrečene novčane administrativne kazne izrečene od strane Nezavisne komisije...*"

35. Pri tome, podnosilac nije iscrpeo delotvorne pravne lekove kojima je imao mogućnost da ospori zakonitost rešenja NKRM (KA. br. 189/12 od 14. maja 2012. godine) i rešenja NKRM (KA. br. 219/2012 od 3. jula 2012. godine), u upravnom postupku pred Vrhovnim sudom u skladu sa pravnom poukom.

36. Sud se, takođe, poziva na Zakona br. 03/L- 202 o upravnim sporovima, koji u članu 23. stav 1. i 2. predviđa sledeće:

> *"1. O tužbama protiv upravnih akata svih organa odlučuje nadležni sud prvostepenog organa za administrativna pitanja pitanja, ako drugim zakonskim odredbama nije drugačije predvidjeno.*
> *2. Protiv odluke donesene u upravnom sporu može se izjaviti žalba nadležnom sudu drugostepenog organa za administrativna pitanja."*

37. Sud primećuje da pitanja koja je podnosilac pokrenuo pred Ustavnim sudom je mogao najpre da pokrene pred Vrhovnim sudom, u skladu sa Zakonom br. 03/L- 202 o upravnim sporovima.

38. Dalje, Sud primećuje da je podnosilac istovremeno sa zahtevom za ocenom ustavnosti podneo i zahtev za zaštitu zakonitosti državnom tužiocu, dana 6. maja 2015. godine, i da postupak po zahtevu za zaštitu zakonitosti nije okončan.

39. U ovakvim okolnostima, a na osnovu podnete dokumentacije koju je podnosilac predao Sudu, proizilazi da podnosilac nije iscrpeo sva delotvorna pravna sredstva koja je imao na raspolaganju.

40. Dakle, zahtev je preuranjen, jer slučaj podnosioca, koji se odnosi na predlog za odbacivanje izvršenja rešenja NKRM zbog nedostatka nadležnosti redovnih sudova, još uvek čeka obaveštenje od strane državnog tužioca pred Vrhovnim sudom Kosova.

41. U tom smislu, Sud ponavlja da su redovni sudovi nezavisni u vršenju zakonskih nadležnosti i njihova je ustavna dužnost i prerogativ da tumače pitanja činjenica i zakona, koja su relevantna za slučajeve podnete pred njima.

42. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodne povrede Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava. Ovo je važan aspekt subsidijarnog karaktera Ustava (vidi slučaj: KI41/09, podnosilac zahteva: *AAB-RIINVEST D.O.O., Priština,* Rešenje o neprihvatljivosti od 21. januara 2010. godine i *mutatis mutandis*, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, ESLJP, odluka od 28. jula 1999. godine).

43. Princip subsidijarnosti podrazumeva da podnosilac iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, bilo upravnom ili sudskom, kako bi se sprečile ustavne povrede ili, ako je do toga došlo, da se isprave takve povrede osnovnih prava (vidi, slučaj: KI07/09, podnosioci zahteva: *Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj*, Rešenje o neprihvatljivosti od 19. maja 2010. godine).

44. Shodno tome, Ustavni sud ne treba da oceni navodne ustavne povrede, a da se prethodno nije dala mogućnost redovnim sudovima da okončanju postupke koji se podnose pred njima, kako bi ispravili i uklonili povrede Ustava.

45. Stoga, Sud konstatuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom da bi mogao da podnese zahtev Ustavnom sudu, i zahtev treba odbaciti kao neprihvatljiv, u skladu sa članom 47.2. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 47.2. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika, na sednici održanoj 22. decembra 2015. godine većinom glasova

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI91/15, podnosilac zahteva: Kadri Sherifi, ocena ustavnosti presude AP. br. 320/2011 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 18. januara 2012. godine

KI91/15, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2015. godine, objavljeno 10. februara 2016. godine
Ključne reči: *Individualni zahtev, krivični postupak, ustavna povreda, povreda zakona, zahtev van roka, neprihvatljiv zahtev*

Podnosilac zahteva tvrdi, između ostalog, da su mu osporenim odlukama, odnosno presudom AP. br. 320/2011 Vrhovnog suda i presudom P. br. 491/2009 Okružnog suda, povređena prava koja su garantovana Zakonom i Ustavom zbog njegovog nepravičnog izdržavanja kazne u vremenskom trajanju od šest (6) godina.

Kao rezime, Sud je utvrdio da zahtev podnosioca u vezi sa ocenom ustavnosti presude AP. br. 320/2011 Vrhovnog suda ne ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti, koji su propisani u članu 49. Zakona, jer je podnet van roka.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u
slučaju br. KI91/15
Podnosilac
Kadri Sherifi
Zahtev za ocenom ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo AP. br. 320/2011 od 18. januara 2012. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
AltaySuroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Kadri Sherifi, sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo AP. br. 320/2011 od 18. januara 2012. godine (u daljem tekstu: Vrhovni sud) i presudu Okružnog suda P. br. 491/2009 od 28. marta 2011. godine (u daljem tekstu: Okružni sud).

3. Presuda Vrhovnog suda AP. br. 320/2011 je uručena podnosiocu zahteva 27. februara 2012. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda AP. br. 320/2011 od 18. januara 2012. godine i presude P. br. 491/2009 Okružnog suda od 28. marta 2011. godine u vezi sa navodnim povredama prava podnosioca garantovana Zakonom br. 03/-121 o Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Zakon) i Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

5. Zapravo, podnosilac u zahtevu nije precizirao neku ustavnu odredbu o povredi svojih prava. Međutim, Sud shvata da se radi o pravu na pravično i nepristrasno suđenje, koje je garantovano članom 31. Ustava.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članovima 22. i 47. Zakona.

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 2. jula 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

8. Dana 19. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI91/15 imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je odlukom KSH. KI91/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova (članica) i Arta Rama-Hajrizi (članica).

9. Dana 7. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju ovog zahteva Vrhovnom sudu.

10. Dana 1. oktobra 2015. godine, Sud je tražio dodatne informacije od Apelacionog suda u Prištini u vezi sa tim da li je podnosilac zahteva izjavio žalbu na rešenje KP. br. 216/2014 Osnovnog suda u Prištini od 12. maja 2015. godine.

11. Dana 7. oktobra 2015. godine, Sud je tražio informacije od Osnovnog suda u Prištini u vezi sa datumom kada je podnosilac zahteva primio konačnu odluku (presuda AP. br. 320/2011).

12. Dana 22. oktobra 2015. godine, Osnovni sud u Prištini je obavestio Sud da je podnosiocu zahteva presuda AP. br. 320/2011 Vrhovnog suda uručena 27. februara 2012. godine.

13. Dana 19. novembra 2015. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda dodatne informacije u vezi sa tim da li je podnosilac zahteva izjavio žalbu na rešenje KP. br. 216/2014 Osnovnog suda u Prištini od 12. maja 2015. godine.

14. Dana 2. decembra 2015. godine, Osnovni sud je obavestio Sud da podnosilac zahteva nije uložio žalbu na rešenje KP. br. 216/2014 Osnovnog suda u Prištini.

15. Dana 18. decembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

16. Dana 25. novembra 2010. godine, Okružno javno tužilaštvo u Prištini je (u daljem tekstu: OJT) po zahtevu oštećenih (tužioci), podigao optužnicu PPQ 804-3/2009 protiv podnosioca zahteva, njegovog brata i nekoliko drugih optužnih, tražeći da se proglase krivim za krivično delo krijumčarenje migranata u skladu sa članom 138. stav 2 u vezi sa stavom 1. i u vezi sa članom 23. Krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: KZK).

17. Dana 28. marta 2011. godine, Okružni sud u Prištini je (presuda P. br. 491/2009) proglasio krivim podnosioca zahteva za krivično delo u skladu sa članom 138. stav 1 u vezi sa članom 23. KZK. Okružni sud u Prištini je odluku o proglašavanju krivim podnosioca zahteva zasnovao na dokazima OJT i izjavama oštećenih. Navedeni sud je, uzevši u obzir olakšavajuće i otežavajuće okolnosti slučaja, zaključio da je podnosilac zahteva kriv za krivično delo i osudio na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina, računajući i vreme provedeno u sudskom pritvoru.

18. Protiv presude Okružnog suda u Prištini, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Vrhovnom sudu. Na osnovu spisa predmeta, žalbu je izjavio i OJT u Prištini zbog blage kazne izrečene od strane Okružnog suda u Prišini, tražeći oštriju kaznu.

19. Dana 18. januara 2012. godine, Vrhovni sud je (presuda AP. br. 17/2015) odbio, kao neosnovane, žalbe podnosioca zahteva i OJT, potvrđujući u celosti presudu P. br. 491/2009 Okružnog suda od 28. marta 2011. godine.

20. Dana 14. marta 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za preispitivanje krivičnog postupka Osnovnom sudu u Prištini na presudu P. br. 491/2009 Okružnog suda od 28. marta 2011. godine, koja je postala pravosnažna, nakon što ju je Vrhovni sud potvrdio 18. januara 2012. godine (presuda AP. br. 17/2015).

21. Dana 12. maja 2014. godine, Osnovni sud u Prištini je (rešenje KP. br. 216/2014) odbio zahtev podnosioca za preispitivanje krivičnog postupka. Navedeni sud je razlog odbijanja zasnovao na činjenici da "*činjenice i okolnosti na koje se pozvao osuđeni ne pružaju razlog za dozvoljavanje preispitivanja krivičnog postupka"*. Podnosilac zahteva je ovim rešenjem dobio pravo da izjavi žalbu Apelacionom sudu u roku od 3 (tri) dana, od dana prijema rešenja.

Navodi podnosioca

22. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenim odlukama, odnosno presudom AP. br. 320/2011 Vrhovnog suda i presudom P. br. 491/2009 Okružnog suda, povređena prava garantovana Zakonom i Ustavom, jer je nepravedno zatvoren služeći kaznu od 6 (šest) godina.

23. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da su ga redovni sudovi pogrešno i nepravedno teretili za krivično delo, jer on nije učestvovao u nezakonitim radnjama za koje tvrdi da je počinila druga osoba, koja se nalazi u bekstvu, a ne on.

Prihvatljivost zahteva

24. Pre nego što razmotri zahtev, Ustavni sud treba da oceni da li isti ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

25. S tim u vezi, Sud se poziva na član 49. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta (...)".*

26. Pored toga, pravilo 36 (1) c) Poslovnika, propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*
> *c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.*
> *[...]".*

27. Sud primećuje da je presuda AP. br. 320/2011 Vrhovnog suda doneta 18. januara 2012. godine i uručena podnosiocu zahteva 27. februara 2012. godine. Međutim, podnosilac je zahtev podneo Sudu 2. jula 2015. godine, što ukazuje na to da je zahtev podnet nakon 3 (tri) godine i četiri meseca od kada mu je presuda Vrhovnog suda uručena.

28. Kao što se može primetiti, zahtev podnosioca u vezi sa osporavanjem ustavnosti presude AP. br. 320/2011 od 18. januara 2012. godine je podnet Sudu nakon roka propisanog navedenim odredbama Zakona i Poslovnika.

29. Sud, takođe, primećuje da je podnosilac svom zahtevu priložio i rešenje Osnovnog suda u Prištini KP. br. 216/2014, kojim je tražio preispitivanje krivičnog postupka (kao vanredno sredstvo). Sud je po službenoj dužnosti tražio dodatne informacije od Osnovnog suda u Prištini kako bi saznao da li je podnosilac zahteva izjavio žalbu Apelacionom sudu na rešenje prvostepenog suda. Na osnovu dostavljenih informacija, Sud je shvatio da podnosilac zahteva nije izjavio žalbu Apelacionom sudu. To znači da podnosilac zahteva nije iscrpeo pravna sredstva prema zakonu na snazi, bez obzira na pravnu pouku datu u navedenom rešenjuu vezi sa pravom na podnošenje žalbe Apelacionom sudu u roku od 3 (tri) dana od prijema rešenja Osnovnog suda.

30. Međutim, Sud smatra da rešenje KP. br. 216/2014 Osnovnog suda ne može biti predmet razmatranja ovog zahteva, jer podnosilac nije osporio njegovu ustavnost, većmože biti presuda Ap. br. 320/2011 Vrhovnog suda i presuda P. br. 491/2009 Okružnog suda u Prištini, koje su navedene u stavu 2. ovog dokumenta.

31. Kao rezime, Sud smatra da zahtev podnosioca u vezi sa ocenom ustavnosti presude AP. br. 320/2011 Vrhovnog suda (poslednje sredstvo), ne ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti u skladu sa članom 49. Zakona. Dakle, zahtev treba da se proglasi podnetimvan roka.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilima 36 (1) c) i 56 (2) Poslovnika, 18. decembra 2015. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Bekim Sejdiu Arta Rama-Hajriz

KI 43/15 Podnosilac zahteva: „ECO-HIGIJENA d.o.o“ iz Gnjilana, koji traži Ocena ustavnosti rešenja C. br. 381/2014, Opštinskog suda u Gnjilanu, od 3. decembra 2014. god.

KI43/15, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2015. godine, objavljeno 10. februara 2016. godine.

Ključne reči; individualni zahtev, ocena ustavnosti rešenja Opštiskog suda u Gnjilanu, privremene mere, preuranjen.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 i 21.4 Ustava Republike Kosovo, članom 27 i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo i pravilima 54. 55. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Podnosilac zahteva tvrdi da je zbog navodnog, nedostavljanjem presude Osnovnog suda u Gnjilanu, njemu povređeno pravo zagarantovano članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] Ustava Kosova. Ujedno, podnosilac traži da Sud uvede privremenu meru i naloži Osnovnom sudu u Gnjilanu da poništi sve postupke kojim je odluka Osnovnog suda postala pravosnažna.

Sud je utvrdio da je dana 20. maja 2015. godine, podnosilac zahteva pokrenuo tužbu kod Apelaciong suda, gde je procedura još uvek u toku. Sud dalje podseća da načelo supsidijarnosti zahteva da podnosilac iscrpi sva pravna sretstva predviđena zakonom. Shodno tome, Sud je stava da je zahtev podnosioca preuranjen, zbog neiscrpljenja svih raspoloživih pravnih sredstava, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) (b) Poslovnika. Sud je takođe iz istog razloga odbio zahteva za privremenom merom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI43/15
Podnosilac
ECO-HIGIJENA d.o.o
Ocena ustavnosti presude Osnovnog suda u Gnjilanu C. br. 381/2014
od 3. decembra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane preduzeća ECO-HIGIJENA d.o.o iz Gnjilana (u daljem tekstu: podnosilac zahteva)koje zastupa g. Besim Osmani, advokat iz Kamenice.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Osnovnog suda u Gnjilanu C. br. 381/2014 od 3. decembra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Osnovnog suda u Gnjilanu C. br. 381/2014 od 3. decembra 2014. godine.

4. Podnosilac zahteva tvrdi da je navodno nedostavljanje osporene presude u suprotnosti sa članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo], kao i odredbama Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i sloboda, koje se prema članu 22. Ustava Kosova direktno sprovode u Republici Kosovo.

5. Ujedno, podnosilac traži da Sud uvede privremenu meru i naloži Osnovnom sudu u Gnjilanu da obustavi postupak u predmetu C. br. 381/2014 do donošenja krajnje odluke.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 i 21.4 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54. 55. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 8. aprila 2015. godine podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

8. Dana 14. Aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI43/15, imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI43/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Krueziu i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 1. juna 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega da priloži Sudu ovlašćenje, kojim dokazuje da je zakonski zastupnik preduzeća ECO-HIGIJENA d.o.o iz Gnjilana. Dana 12. juna 2015. godine, podnosilac zahteva je dostavio Sudu traženo ovlašćenje.

10. Dana 15. juna 2015. godine, Sud je poslao kopiju zahteva Osnovnom sudu u Gnjilanu. Sud je 26. juna 2015. godine primio odgovor od Osnovnog sudu u Gnjilanu. U odgovoru Osnovnog suda stoji da se presuda C. br. 381/2014 po žalbi podnosioca zahteva (žalba je predata 12. juna2015. godine) nalazi pred Apelacionim sudom Kosova.

11. Dana 1. jula 2015. godine odlukom GJR. KI43/15, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivana Čukalovića za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Krueziua, kome je 26. juna 2015. godine istekao mandat u Ustavnom sudu.

12. Dana 16. oktobra 2015. godine, podnosilac zahteva je obavestio Sud da je na presudu C. br. 381/2014 Osnovnog suda uložio žalbu Apelacionom sudu i da je ovaj postupak još uvek u toku.

13. Dana 18. decembra 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, za neprihvatljivost zahteva.

14. Istovremeno, Veće za razmatranje je predložilo Sudu u punom sastavu da odbije zahtev podnosioca za privremenom merom, uz obrazloženje da isti nije priložio nikakav ubedljiv dokaz koji bi opravdao uvođenje privremene mere, kao neophodne, da bi se izbegla neka nenadoknadiva šteta, ili dokaz da je takva mera od javnog interesa.

Pregled činjenica

Administrativni postupak unutar preduzeća

15. Iz spisa predmeta proizilazi da je Odbor direktora preduzeća ECO-HIGIJENA d.o.o iz Gnjilana 2012. godine suspendovao sa posla svoja dva radnika.

16. U daljem postupku je došlo do sporazuma između ova dva radnika i ECO-HIGIJENE, tako da je EKO-HIGIJENA poništila odluku o suspendovanju ovih radnika, a isti radnici su podneli ostavke na svojim pozicijama.

Postupak pred redovnim sudovima u parničnom sporu

17. Pomenuti radnici su Osnovnom sudu u Gnjilanu podneli tužbu zbog sporne ostavke, koju su po njihovim navodima podneli pod pritiskom, a koji je na njih vršio Odbor direktora ECO-HIGIJENE.

18. Dana 2. maja 2013. godine, Osnovni sud u Gnjilanu je presudom C. br. 809/12 usvojio tužbeni zahtev pomenutih radnika i obavezao preduzeće ECO-HIGIJENA da pomenute radnike vrati na njihova radna mesta i da im nadoknadi lične dohotke od dana podnošenja sporne ostavke.

19. Podnosilac zahteva na odluku Opštinskog suda, podneo je žalbu Apelacionom sudu Kosova.

20. Dana 8. januara 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom AC. br. 1857/13 odbio žalbu podnosioca na presudu Opštinskog suda *C. br. 809/12,* ali je istu delimično preinačio.

21. Pomenuti radnici na odluku Apelacionog suda su uložili zahtev za revizijom Vrhovnom suda Kosova.

22. Dana 12. maja 2014. godine Vrhovni sud Kosova je rešenjem Rev. br. 87/2014 *deo* revizije *vezan za vraćanje pomenutih radnika na njihovo radno mesto usvojio, a odluku prvostepenog i drugostepenog suda ukinuo i vratio prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.*

23. Dana 3. decembra 2014. godine, Osnovni sud u Gnjilanu je u ponovljenom postupku doneo presudu C. br. 381/14.

24. Dana 19. januara 2015. godine, podnosilac zahteva je na odluku Opštinskog suda podneo zahtev za revizijom Vrhovnom sudu Kosova.

25. Dana 30. aprila 2015. godine, Osnovni sud u Gnjilanu je zbog nedozvoljenosti odbio zahtev za revizijom podnosioca zahteva.

26. Dana 20. maja 2015. godine, na odluku Osnovnog suda o odbijanju zahteva za revizijom podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu. Ovaj postupak je još uvek u toku.

Navodi podnosioca

27. Podnosilac zahteva tvrdi da je, navodno, nedostavljanjem presude Osnovnog suda u Gnjilanu C. br. 381/14 od 3. decembra 2014. godine, njemu povređeno pravo zagarantovano članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] Ustava Kosova.

28. Podnosilac od Suda traži da:

„I. Da naš zahtev proglasi prihvatljivim;
II. Da utvrdi da je sud u slučaju C. br. 381/14, gde je svoju meritornu odluku proglasio pravosnažnom, povredio odredbe Ustava Republike Kosovo, članove 32 i 22.1.2;
III. Da naloži Osnovnom sudu u Gnjilanu da poništi sve postupke kojima je odluka C. br. 381/14 postala pravosnažna;
IV. Da naloži Osnovnom sudu u Gnjilanu da mi odluku sa brojem C. br. 381/14 uruči kao punomoćniku, tako da na ovu odluku iskoristim moje pravo na žalbu.“

29. Podnosilac od Suda, takođe, traži da:

> *“donese određenu meru ili da naloži Osnovnom sudu u Gnjilanu da prekine sve postupke u vezi sa izvršenjem odluke pod brojem C. br. 381/2014 sve dok se meritorno ne odluči o ovom zahtevu.“*

Prihvatljivost zahteva

30. Sud prvo ispituje da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti, određene Ustavom i dalje navedene u Zakonu i Poslovniku.

31. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji propisuje:

> *“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*

32. Sud se, takođe poziva i na član47. 2 Zakona koji propisuje da:

> *“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.*

33. Štaviše, Sud uzima u obzir pravilo36 (1) (b) Poslovnika, koje predviđa da:

> *“Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke“.*

34. S tim u vezi, Sud podseća da je podnosilac naveo da mu je Osnovni sud u Gnjilanu nedostavljanjem presude C. br. 381/14 prekršio pravo na pravno sredstvo, zagarantovano članom 32. Ustava.

35. Sud primećuje da je dana 20. maja 2015. godine, podnosilac zahteva pokrenuo tužbu kod Apelacionog suda gde je procedura još uvek u toku.

36. Sud, dalje, podseća da načelo subsidijarnosti zahteva da podnosilac iscrpi sva pravna sredstva predviđena zakonom.

37. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava. Ovo je važan aspekt subsidijarnog karaktera Ustava (vidi: Rešenje

o neprihvatljivosti, *AAB-RIINVEST Univerzitet D.O.O. Priština protiv Vlade Republike Kosovo*, KI41/09, od 21. januara 2010. godine i vidi: *mutatis mutandis*, ESLJP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. godine).

38. Shodno tome, Sud je stava da je zahtev podnosioca preuranjen zbog neiscrpljenja svih raspoloživih pravnih sredstava, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) (b) Poslovnika.

39. Iz toga proizilazi da je zahtev neprihvatljiv.

Ocena zahteva za privremenom merom

40. Sud primećuje da podnosilac u zahtevu traži da Sud uvede meru ili da naloži Osnovnom sudu u Gnjilanu da prekine sve postupke u vezi sa izvršenjem odluke pod brojem C. br. 381/2014, sve dok se meritorno ne odluči o ovom zahtevu.

41. Kako bi odobrio privremenu meru, u skladu sa pravilom 55 (4) Poslovnika radu, Sud mora da utvrdi da:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera.*
>
> *(c) je privremena mera u javnom interesu."*

42. Kao što je prethodno zaključeno, zahtev je neprihvatljiv; iz tih razloga, zahtev za privremenom merom treba da se odbije.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) (b) Poslovnika, na zasedanju održanom 18. decembra 2015. godine je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI100/15 Podnosioci zahteva: Nurten Luboteni, Gazmend Luboteni, Suna Buqinca, Lulieta Hoxha, Mytaher Luboteni, Valbon Luboteni, Veton Luboteni, Diellza Luboteni, Rona Luboteni, Edi Luboteni i Bashkim Spahiju, koji traže Ocenu ustavnosti presude AC-I-14-0314 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 23. decembra 2014. godine.

KI100/15, rešenje o neprihvatljivosti od 22. decembra 2015. godine, objavljeno 11. februara 2016. godine.

Ključne reči; individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Žalbeno veće Posebne komore, izvan vremenskog roka.

Podnosioci zahteva su podneli zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Pravni prethodnici podnosilaca zahteva su kod Opštinskog suda u Prizrenu inicirali sudski postupak radi poništenja kupoprodajnog ugovora o imovini. Sudski postupak je prošao kroz različite stepene do Žalbenog veća Posebne komore.
Žalbeno veće je (presudu AC-I-14-0314) odbilo, kao neosnovanu, žalbu podnosilaca zahteva.

Podnosioci zahteva tvrde, između ostalog, da je Žalbeno veće Posebne komore prekršilo njihova ustavom zagarantovana prava, članom 22 [Direktna Primena Međunaronih Sporazima i Instrumenata] Ustava Republike Kosovo i prava zagarantovana članom 1, Protokola broj 1, Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Sud primećuje da je osporena presuda uručena podnosiocima zahteva 21. januara 2015. godine. Podnosioci su podneli zahtev Sudu 23. jula 2015. godine, dakle, više od 4 (četiri) meseca od dana kada im je presuda uručena. Zahtev je neprihvatljiv, jer je podnet van roka.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI100/15
Podnosioci
Nurten Luboteni, Gazmend Luboteni, Suna Buqinca, Lulieta Hoxha, Mytaher Luboteni, Valbon Luboteni, Veton Luboteni, Diellza Luboteni, Rona Luboteni, Edi Luboteni i Bashkim Spahiju
Zahtev za ocenom ustavnosti presude AC-I-14-0314 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 23. decembra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli Nurten Luboteni, Gazmend Luboteni, Suna Buqinca, Lulieta Hoxha, Mytaher Luboteni, Valbon Luboteni, Veton Luboteni, Diellza Luboteni, Rona Luboteni, Edi Luboteni i Bashkim Spahiju (u daljem tekstu: podnosioci zahteva), koje zastupa advokat g. Mas-har Pirana.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva traže ocenu ustavnosti presude AC-I-14-0314 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće Posebne komore) od 23. decembra 2014. godine.

3. Osporena presuda je uručena podnosiocima zahteva 21. januara 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom su, navodno, povređena prava podnosilaca zahteva na zaštitu imovine, garantovana članom 1. Protokola 1 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i sloboda.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 23. jula 2015. godine, podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 09. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 11. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioce i Posebnu komoru Vrhovnog suda Kosova o registraciji zahteva.

9. Dana 22. decembra 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 21. aprila 2009. godine pravni prethodnici podnosilaca zahteva su kod Opštinskog suda u Prizrenu inicirali sudski postupak radi poništenja kupoprodajnog ugovora o imovini.

11. Sudski postupak je prošao kroz različite stepene do Žalbenog veća Posebne komore.

12. Zapravo, 23. decembra 2014. godine, Žalbeno veće je (presudu AC-I-14-0314) odbilo, kao neosnovanu, žalbu podnosilaca zahteva.

Navodi podnosioca

13. Podnosioci tvrde da su: *"povređena njihova osnovna ustavna prava za zaštitu njihovih prava na vlasništvo na osnovu člana 22 Ustava Republike Kosova i prava koja se garantuju članom 1, Protokola broj 1, Evropske konvencije o ljudskim pravima."*

Prihvatljivost zahteva

14. Sud prvo ispituje da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

15. U tom smislu, Sud se poziva na član 49. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. […]".*

16. Sud se poziva i na pravilo 36 (1) c) Poslovnika, koje predviđa:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: (c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, ili […]."*

17. U tom smislu, Sud primećuje da je osporena presuda uručena podnosiocima zahteva 21. januara 2015. godine. Podnosioci su podneli zahtev Sudu 23. jula 2015. godine. Dakle, više od 4 (četiri) meseca od dana kada im je presuda uručena.

18. Sud smatra da je zahtev podnet van roka.

19. Dakle, Sud zaključuje da je, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika, zahteva neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) (c) Poslovnika, na zasedanju održanom 22. decembra 2015. godine je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. DA PROGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI132/15, podnosilac Manastir Visoki Dečani, zahtev za ocenom ustavnosti dveju odluka br. AC-I-13-0008 i br. AC-I-13-0009 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 12. juna 2015. godine

KI132/15, Odluka o produženju privremene mere, doneta 10. februara 2016. godine, objavljena 12. februara 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, privremena mera, prihvatljiv zahtev, res judicata, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, Žalbeno veće*

Žalbeno veće Posebne komore je odlučilo u imovinskom sporu između podnosioca i trećih lica u korist podnosioca i ta odluka je postala *res judicata*. Treća lica su u međuvremenu izjavila žalbu Žalbenom veću, koje je uvažilo žalbu trećih lica i utvrdilo da je žalba osnovana, poništilo ranije odluke po ovom pitanju i utvrdilo da Posebna komora nije nadležna da odlučuje o ovom slučaju. Podnosilac se žalio Ustavnom sudu uglavnom na to da je povređeno načelo *res judicata* od strane Žalbenog veća, da nijedno od trećih lica nije imalo pravo da se žali pošto su odlukom konačne instance proglašena licima koja nisu ovlašćene stranke u postupku i da Žalbeno veće nije imalo pravo da razmatra njihove podneske. Podnosilac zahteva je, takođe, zahtevao uvođenje privremene mere i obustavljanje sudskih postupaka do konačne odluke Ustavnog suda.

Ustavni sud je ocenjujući okolnosti slučaja doneo odluku o produženju privremene mere do donošenja konačne odluke po pitanju koje je predmet ustavnog razmatranja.

ODLUKA O PRODUŽENJU PRIVREMENE MERE
u
slučaju br. KI132/15
Podnosilac
Manastir Visoki Dečani
Zahtev za ocenom ustavnosti dveju odluka (br. AC-I-13-0008 i AC-I-13-0009) Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, od 12. juna 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Manastir Visoki Dečani (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koji je predstavljen od strane Dragutina (Save) Janjića, igumana Manastira Visoki Dečani.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava dve odluke (br. AC-I-13-0008 i AC-I-13-0009) obe od 12. juna 2015. godine, Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće), koje su mu uručene 9. jula 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva ocenu ustavnosti dveju gorenavedenih odluka koje su, navodno, povredile prava podnosioca garantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 46. [Zaštita imovine] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: EKLJP).

4. Pored toga, podnosilac zahteva od Ustavnog suda da uvede privremenu meru; naime, da se obustave svi sudski postupci, radnje ili odluke javnih organa u vezi sa ustavnom žalbom, sve do konačne odluke Ustavnog suda (u daljem tekstu: Sud) o ovom zahtevu.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 i 116.2 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54. i 55. Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 03. novembra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 04. novembra 2015. godine, predsednica Suda je odlukom GJR.KI132/15, imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH.KI132/15 predsednica Suda je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova (članica) i Arta Rama-Hajrizi (članica).

8. Dana 04. novembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio Posebnu komoru Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna komora) o registraciji zahteva i tražio od Posebne komore da dostavi Sudu određena dodatna dokumenta.

9. Dana 05. novembra 2015. godine, Posebna komora je dostavila Sudu zatražene dokumente.

10. Dana 09. novembra 2015. godine, podnosilac zahteva je dostavio dodatna dokumenta Sudu.

11. Dana 12. novembra 2015. godine, sudija izvestilac je preporučio Sudu uvođenje privremene mere. Istog dana, Sud je jednoglasno odlučio da odobri privremenu meru sve do 29. februara 2016. godine.

12. Dana 03. decembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva i Posebnu komoru o Odluci o privremenoj meri. Istog dana, Sud je takođe obavestio i Osnovni sud u Peći-Ogranak u Dečanu, Društveno preduzeće (DP) Bletaria "Apiko", Turističko-hotelijersko preduzeće "Iliria" (DP) i Opštinu Dečane o Odluci o privremenoj meri.

13. Dana 25. januara 2016. godine, Sud je primio dva pisma, jedno od DP Bletaria "Apiko" i drugo od Hotelijerskog preduzeća "Iliria", putem kojih obaveštavaju Sud da su ovlastile g. Tekija Bokshija, advokata iz Đakovice, da ih predstavlja pred Sudom. Pored toga, dva društvena preduzeća su zahtevala od Suda da im dostavi kopije zahteva i da im da mogućnost da dostave svoje komentare o zahtevu.

14. Dana 2. februara 2016. godine, Sud je odgovorio na zahtev dveju preduzeća od 25. januara 2016. godine i pozvao ih da dostave svoje komentare o zahtevu do 16. februara 2016. godine.

15. Dana 10. februara 2016. godine, sudija izvestilac je preporučio Sudu da odobri produženje privremene mere. Istog dana Sud je jednoglasno odlučio da odobri produženje privremene mere do 31. maja 2016. godine.

O produženju privremene mere

16. Sud se poziva na svoju Odluku o privremenoj meri od 12. novembra 2015. godine u slučaju KI132/15.

17. Sud je dao mogućnost zainteresovanim strankama da dostave komentare o prihvatljivosti i meritumu slučaja i daće mogućnost podnosiocu zahteva da komentariše o podnescima koji će eventualno biti dostavljeni Sudu.

18. Prema tome, Sud ne prejudicirajući bilo kakvu dalju odluku koju bi ubuduće doneo o prihvatljivosti ili meritumu zahteva, odlučuje da produži privremenu meru do 31. maja 2016. godine.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 27. Zakona i pravilima 55 i 56 Poslovnika o radu, dana 10. februara 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PRODUŽI privremenu meru, odobrenu 12. novembra 2015. godine, odnosno da obustavi bilo kakav sudski postupak, radnju ili odluku javnih organa u vezi sa ovom ustavnom žalbom;

II. DA će privremena mera biti produžena do 31. maja 2016. godine;

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI41/15, Podnosilac zahteva: Xheladin Berisha, ocena ustavnosti presude Rev. br. 27/2015 Vrhovnog suda Kosova od 12. februara 2015. godine

KI41/15, rešenje o neprihvatljivosti od 8. jula 2015. godine, objavljeno 18. februara 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije, invalidska penzija, očigledno neosnovan.*

Podnosilac je podneo zahtev Penzijskom fondu Energetske korporacije Kosova (u daljem tekstu: poslodavac) da mu prizna pravo na invalidsku penziju. Poslodavac je usvojio zahtev podnosioca za invalidsku penziju, počev od 1. decembra 2005. godine do 1. januara 2011. godine (odluka br. 188/1).

Dana 5. januara 2011. godine, podnosilac je podneo zahtev poslodavcu da nastavi sa invalidskom penzijom ili da ga vrati na posao. S obzirom da podnosilac zahteva nije dobio odgovor od poslodavca, uložio je žalbu Opštinskom sudu u Prištini 21. januara 2011. godine.

Podnosilac zahteva je tvrdio da *„Na osnovu sudskih odluka, još od Opštinskog suda pa sve do Vrhovnog suda Kosova, odluke su u moju korist, međutim do sada nisam mogao da ostvarim moja osnovna prava iz radnog odnosa shodno odredbama Ustava Republike Kosovo".*

Sud je utvrdio da su svi argumenti podnosioca, koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju on osporava podrobno izloženi i da su, shodno svemu iznetom, postupci pred redovnim sudovima, gledano u celini, bili pravični. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI41/15
Podnosilac
Xheladin Berisha
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 27/2015 Vrhovnog suda Kosova od 12. februara 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Xheladin Berisha (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u selu Štitarica, opština Vučitrn.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Rev. br. 27/2015 Vrhovnog suda od 12. februara 2015. godine, koja mu je uručena 24. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 27/2015, kojom je navodno povređen član 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 22. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 30. marta 2015. godine podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 22. aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI41/15 imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI41/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 1. juna 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese punomoćje za g. Zanfira Kryeziua i razjasni svoj zahtev, precizirajući poslednju odluku koju osporava. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

8. Dana 4. juna 2015. godine, podnosilac zahteva je odgovorio Sudu. Podnosilac zahteva je obavestio Sud da je izvršio opoziv punomoćja za g. Zanfira Kryeziua i podneo presudu Rev. br. 27/2015 Vrhovnog suda od 12. februara 2015. godine.

9. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica Suda je imenovala zamenika predsednika Ivana Čukalovića za člana Veća za razmatranje umesto bivšeg predsednika Envera Hasanija, kome je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

10. Dana 8. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je usvojilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

11. Dana 11. novembra 2005. godine, podnosilac je podneo zahtev Penzijskom fondu Energetske korporacije Kosova (u daljem tekstu: poslodavac) da mu prizna pravo na invalidsku penziju.

12. Dana 24. novembra 2005. godine, poslodavac je usvojio zahtev podnosioca za invalidsku penziju, počev od 1. decembra 2005. godine do 1. januara 2011. godine (odluka br. 188/1).

13. Dana 5. januara 2011. godine, podnosilac je podneo zahtev poslodavcu da nastavi sa invalidskom penzijom ili da ga vrati na posao. S obzirom da podnosilac zahteva nije dobio odgovor od poslodavca, uložio je žalbu Opštinskom sudu u Prištini 21. januara 2011. godine.

14. Dana 27. februara 2012. godine, Opštinski sud u Prištini je (presuda C. br. 113/11) odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu. Opštinski sud je utvrdio da je poslodavac u potpunosti ispunio obaveze prema podnosiocu zahteva predviđene odlukom br. 188/1 od 24. novembra 2005. godine. Dakle, tvrdnja podnosioca zahteva da se nastavi sa isplatom dodatne penzije do odlaska u penziju je neosnovana.

15. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu Kosova zbog bitnih povreda parničnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

16. Dana 11. decembra 2013. godine, Apelacioni sud Kosova je (presuda Ac. br. 4585/2012) odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio presudu C. br. 113/11 Opštinskog suda u Prištini od 27. februara 2012. godine. Apelacioni sud Kosova je utvrdio da je radni odnos voljom strana pretvoren u ugovorni odnos, gde je poslodavac bio obavezan da isplati podnosiocu zahteva invalidsku penziju za 5 (pet) godina. Poslodavac je ispunio ovu obavezu.

17. Podnosilac je podneo zahtev za revizijom Vrhovnom sudu Kosova, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

18. Dana 12. februara 2015. godine, Vrhovni sud je (presuda Rev. br. 27/2015) odbio zahtev podnosioca za revizijom, kao neosnovan. Vrhovni sud je utvrdio da je podnosilac penzionisan na svoj zahtev i nije uložio žalbu Komisiji za razmatranje sporova protiv odluke o invalidskoj penziji. Vrhovni sud dalje smatra da je poslodavac ispunio svoju obavezu u skladu sa odlukom o invalidskoj penziji od 24. novembra 2005. godine.

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac u zahtevu tvrdi sledeće: *„Na osnovu sudskih odluka, još od Opštinskog suda pa sve do Vrhovnog suda Kosova, odluke su u moju korist, međutim do sada nisam mogao da ostvarim moja osnovna prava iz radnog odnosa shodno odredbama Ustava Republike Kosovo“.*

Prihvatljivost zahteva

20. Kako bi bio mogao da presudi o zahtevu podnosioca, Sud prvo treba da razmotri da li su ispunjeni uslovi za prihvatljivost, propisani Ustavom i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku.

21. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena ikoji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“*

22. Sud se takođe poziva na pravila 36 (1) d) i 36 2) Poslovnika, koja propisuju:

> *„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili*
>
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
>
> *c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili*
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju”.*

23. Sud primećuje da se u ovom slučaju podnosilac žali da je presudom Vrhovnog suda (Rev. br. 27/2015 od 12. februara 2015. godine) povređeno njegovo pravo na rad.

24. Sud podseća da je u drugim slučajevima (npr. KI40/09) presudio privremenu naknadu za prekid radnog odnosa od strane EKK-a. Međutim, Sud primećuje da se ovaj zahtev,

KI41/15, razlikuje od gorenavedenog slučaja (npr. KI40/09). Zapravo, u tim slučajevima, EKK i bivši radnici su potpisali sporazum o privremenoj naknadi do formiranja Penzijsko invalidskog fonda Kosova, dakle pozivajući se na neodređeni datum, dok su u ovom slučaju - KI41/15, EKK i bivši radnici potpisali sporazum o privremenoj naknadi za period od pet godina; dakle, pozivali su se na određeni datum (Vidi slučaj: KI50/14, podnosilac zahteva: *Shemsi Bekteshi,* Rešenje o neprihvatljivosti od 10. novembra 2014. godine).

25. U ovom slučaju, Sud primećuje da su redovni sudovi pružili jasne razloge za svoje odluke i da je sam podnosilac podneo zahtev za invalidsku penziju, koji je poslodavac usvojio na 5 (pet) godina.

26. Dakle, podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružio dokaz koji ukazuje da su mu osporenom odlukom povređena prava i slobode.

27. Sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena u odnosu na odluke donete od strane Vrhovnog suda. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila materijalnog i procesnog prava. Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celini, uključujući način na koji su dokazi uzeti (Vidi slučaj: KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima,* Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

28. Što se tiče ovog slučaja, Sud ne nalazi da su relevantni postupci pred redovnim sudom na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP, odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

29. Sud zaključuje da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) d) i 36 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) d), 36 (2) i 56 (b) Poslovnika, dana 8. jula 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Arta Rama-Hajrizi

KI125/15, podnosilac zahteva: Safet Elshani i drugi, ocena ustavnosti presude ARJ-UZVP br. 19/2015 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 28. maja 2015. godine

KI125/15, rešenje o neprihvatljivosti od 8. februara 2016. godine, objavljeno 25. februara 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, zahtev za privremenom merom, građanski postupak, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, eksproprijacija, odbijanje zahteva za privremenom merom, očigledno neosnovan zahtev, neprihvatljiv zahtev*

Podnosioci zahteva tvrde da su im redovni sudovi povredili prava koja su garantovana Ustavom Republike Kosovo, odnosno član 21. [Opšta načela], član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i član 46. [Zaštita imovine]. Podnosioci zahteva, takođe, tvrde povredu člana 6. [Pravo na pravično suđenje] i člana 1. [Zaštita imovine] Protokola br. 1 EKLJP; i povredu člana 17. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. To jer su redovni sudovi odbacili njihove zahteve, kao van roka. Pored toga, podnesci argumentuju da na osnovu člana 34. Zakona br. 12/57 o eksproprijaciji Federalne Republike Jugoslavije, nije utvrđena posledica nepoštovanja roka za podnošenje zahteva za poništaj rešenja o eksproprijaciji, tvrdeći da su podneli svoj zahtev u skladu sa odredbama gore navedenog zakona pred redovnim sudovima.

Nakon što je analizirao tvrdnje podnosilaca zahteva, Sud je zaključio da iznete činjenice ni na jedan način ne opravdavaju navodne povrede ustavnih prava na koje su se pozvali podnosioci zahteva, oni nisu potkrepili svoje tvrdnje i nisu argumentovali dalje kako su i zašto povređena njihova prava. Kao rezime, zahtev je proglašen kao očigledno neosnovan i shodno tome, neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u
slučaju br. KI125/15
Podnosilac
Safet Elshani i drugi
Ocena ustavnosti presude ARJ-UZVP br. 19/2015 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 28. maja 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane šest podnosilaca, odnosno g. Safeta Elshanija, g. Ismeta Elshanija, g. Bektasha Elshanija, g. Zymera Elshanija, g. Mehmeta Elshanija i g. Imera Elshanija, sa prebivalištem u Suvoj Reci (u daljem tekstu: podnosioci zahteva). Njih zastupa g. Zef Delhysa, advokat iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu ARJ-UZVP br. 19/2015 Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 28. maja 2015. godine, koja im je uručena 16. juna 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom je odbijena žalba podnosilaca izjavljena na presudu (AA. br. 111/2014 od 24. februara 2015. godine) Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) u vezi sa poništenjem odluke o eksproprijaciji.

4. Podnosioci zahteva tvrde da su im redovni sudovi povredili prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), odnosno članom 21. [Opšta Načela]; članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i članom 46. [Zaštita Imovine]. Podnosioci zahteva tvrde i povredu člana 6. [Pravo na pravično suđenje] i člana 1. [Zaštita imovine] Protokola br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP); kao i povredu člana 17. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP).

5. Podnosioci zahteva, takođe, traže od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru, odnosno da naloži Opštini Suva Reka da zabrani pristup, korišćenje ili bilo koju drugu građevinsku aktivnost na nepokretnosti koja je predmet spora.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

7. Dana 15. oktobra 2015. godine, podnosioci su podneli zahtev Sudu putem pošte.

8. Dana 5. novembra 2015. godine, predsednica je odlukom GJR. KI125/15 imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je odlukom KSH. KI125/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

9. Dana 4. decembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioce o registraciji zahteva i tražio da podnesu punomoćje za g. Zefa Delhysu, ako odluče da ih on zastupa. Istog datuma, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

10. Dana 14. decembra 2015. godine, podnosioci zahteva su podneli punomoćje Sudu.

11. Dana 18. decembra 2015. godine, podnosioci zahteva su podneli dodatno pismo, u kojem su tražili od Suda da uvede privremenu meru.

12. Dana 25. januara 2016. godine, Sud je poslao pismo Osnovnom sudu u Prištini tražeći kopiju priznanice, kojom se potvrđuje datum kada je osporena odluka uručena podnosiocima zahteva.

13. Dana 26. januara 2016. godine, Osnovni sud u Prištini je podneo tražena dokumenta Sudu.

14. Dana 8. februara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, da proglasi zahtev neprihvatljivim i odbaci zahtev za privremenom merom.

Pregled činjenica

15. Pokojni otac podnosilaca zahteva je imao pravo svojine na zemljištu koje se nalazi u današnjoj opštini Suva Reka.

16. Dana 17. decembra 1962. godine, Pokrajinski sekretarijat za finansijske poslove je (rešenje br. 03-6091/62) eksproprisao zemljište pokojnog oca podnosilaca zahteva u cilju izgradnje pijace u Suvoj Reci.

17. Dana 9. februara 2010. godine podnosioci zahteva su, kao naslednici zemljišta svog pokojnog oca, podneli zahtev Opštini Suva Reka, kojim su tražili poništenje navedenog rešenja o eksproprijaciji.

18. Dana 2. marta 2010. godine, Direkcija za urbanizam, katastar, imovinu i zaštitu životne sredine Opštine Suva Reka je (u daljem tekstu: Direkcija za UKIZŽS), odlukom br 07-465-71 odbacila zahtev podnosilaca, kao neosnovan. Direkcija je svoju odluku zasnovala na činjenici da su podnosioci zahteva propustili rok predviđen zakonom da traže takvo poništenje.

19. Podnosioci zahteva su se žalili na navedenu odluku Katastarskoj agenciji Kosova (u daljem tekstu: KAK).

20. Dana 20. maja 2010. godine, KAK je (odluka br. 03/432/10) odbacila žalbu podnosilaca zahteva kao neosnovanu. KAK je potvrdila odluku Direkcije za UKIZŽS, navodeći da je ona poštovala primenjiv zakon, prema kome zainteresovana strana nije mogla tražiti poništenje odluke o eksproprijaciji po isteku 10 (deset) godina od dana pravosnažnosti odluke.

21. Nezadovoljni okončanjem postupka pred Direkcijom za UKIZŽS i KAK, podnosioci zahteva su pokrenuli upravni spor, osporavajući odluku (br. 03/432/10 od 20. maja 2010. godine) KAK-a.

22. Dana 16. januara 2014. godine, Osnovni sud u Prištini je (presuda A. br. 569/10) odbacio tužbu podnosilaca zahteva kao neosnovanu. Osnovni sud je obrazložio da je zahtev podnosilaca za poništenje odluke o eksproprijaciji podnet „*van svih mogućih zakonskih rokova*“.

23. Podnosioci zahteva su izjavili žalbu Apelacionom sudu, tvrdeći da se presudom Osnovnog suda u Prištini pogrešno primenilo materijalno pravo. Prema podnosiocima zahteva, primenjiv zakon nije propisao nikakav rok za podnošenje zahteva za poništenje odluke o eksproprijaciji.

24. Dana 24. februara 2015. godine, Apelacioni sud je (AA. br. 111/2014 od 24. februara 2015. godine) odbacio žalbu podnosilaca zahteva, kao neosnovanu. Apelacioni sud je obrazložio da je Osnovni sud u Prištini pravilno primenio materijalno pravo, primenjujući član 21.5 Zakona o eksproprijaciji (Službeni list br. 21/78). Prema ovoj zakonskoj odredbi, Apelacioni sud je dalje obrazložio da su sve zainteresovane strane mogle da ospore odluku o eksproprijaciji u roku od 10 (deset) godina od trenutka kada je takva odluka postala izvršna. Apelacioni sud je dodao da se izmenom ovog zakona propisalo da je rok za podnošenje takvog zahteva smanjen na 5 (pet) godina.

25. Protiv navedene presude Apelacionog suda, podnosioci zahteva su podneli zahtev za vanrednim preispitivanjem Vrhovnom sudu, tvrdeći da je odluka drugostepenog suda doneta uz pogrešnu primenu materijalnog prava i da sadrži proceduralne povrede. Oni su tražili od Vrhovnog suda da poništi presudu Apelacionog suda i vrati predmet na ponovno suđenje.

26. Dana 28. maja 2015. godine, Vrhovni sud je (presuda ARJ-UZVP br. 19/2015) odbacio zahtev podnosilaca za vanrednim preispitivanjem kao neosnovan i utvrdio:

> *“Vrhovni sud Kosova [...] prihvata u celosti pravni stav drugostepenog suda kao ispravan i pravilan [...] Na osnovu člana 21.4 Zakona o eksproprijaciji br. 21/78 [...] po isteku roka od 10 godina od dana pravosnažnosti rešenja o eksproprijaciji ne može*

podneti zahtev za poništaj tog rešenja. […] Polazeći od ovakvog stanja stvari, Vrhovni sud nije utvrdio da treba da donese drugačiju odluku od odluke drugostepenog suda, koji je žalbu tužilaca [podnosilaca zahteva] odbio kao neosnovanu […].”

Navodi podnosioca

27. Podnosioci zahteva tvrde da su redovni sudovi povredili njihova prava garantovana Ustavom, odnosno članom 21. [Opšta Načela], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i članom 46. [Zaštita Imovine]; kao i prava garantovana članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP i članom 1. [Zaštita imovine] Protokola br. 1 EKLJP; kao i pravo na osnovu člana 17. UDLJP.

28. U prilog navodnim povredama u odnosu na pravo na imovinu, koje je garantovano članom 46. Ustava, članom 1. Protokola br. 1 EKLJP i članom 17. UDLJP, podnosioci zahteva tvrde: *“[…] zahtev podnosilaca je zasnovan na zakonu, čije su odredbe povređene od strane svih redovnih sudova u ovom slučaju […].”*

29. U tom smislu, oni dalje tvrde da u skladu sa članom 34. Zakona br. 12/57 o eksproprijaciji Federativne Republike Jugoslavije „*nije utvrđena posledica nepoštovanja roka za podnošenje zahteva za poništaj rešenja o eksproprijaciji*“. Stoga, s obzirom da nije bilo vremenskog ograničenja, podnosioci zahteva tvrde da su predali svoj zahtev u skladu sa odredbom navedenog zakona.

30. Konačno, podnosioci zahteva zaključuju tražeći od Suda sledeće:

“*Ovim zahtevom molimo Ustavni sud da donese ODLUKU kojom će presudu Vrhovnog suda Kosova ARJ-UZVP.br. 19/2015 od 28.05.2015. godine, presudu Apelacionog suda Kosova AA.br. 111/2014 od 24.02.2015. godine, presudu Osnovnog suda u Prištini – Odeljenje za upravne sporove A.br. 569/10 od 16.01.2014. godine, rešenje Katastarske agencije Kosova br. 03/432/10 od 20.05.2010. godine, kao i rešenje Direkcije za urbanizam, katastar, imovinu i zaštitu životne sredine 07 br. 465-71 od 02.03.2010. godine, proglasiti protivustavnim, sa predlogom da se u postupku ponovnog odlučivanja i suđenja otklone navedene povrede utvrđene od strane Ustavnog suda.”*

Prihvatljivost zahteva

31. Sud prvo ispituje da li su podnosioci zahteva ispunili zahteve prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane Zakonom i Poslovnikom.

32. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 36 (2) b) i d) Poslovnika, koji propisuje:

“(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:
[…], ili
b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava;
[…]
d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.”

33. Kao što je pomenuto, podnosioci zahteva tvrde da je presuda (ARJ-UZVP br. 19/2015 od 28. maja 2015. godine) Vrhovnog suda doneta u suprotnosti sa njihovim „*pravom na*

pravično i nepristrasno suđenje; opšta načela i zaštitu imovine“, koja su garantovana Ustavom, EKLJP i Protokolom br. 1 i UDLJP. Pored toga, podnosioci zahteva, takođe, tvrde da su presuda (AA. br. 111/2014 od 24. februara 2015. godine) Apelacionog suda i presuda (A. br. 569/10 od 16. januara 2014. godine) Osnovnog suda u Prištini donete u suprotnosti sa tim pravima.

34. Što se tiče „*prava na pravično i nepristrasno suđenje*“ i „*opštih načela*“, podnosioci zahteva se samo pozivaju na pomenute članove Ustava i EKLJP. Oni nisu pružili nikakvo dalje obrazloženje o tome kako su i zašto takva prava povređena od strane redovnih sudova.

35. Što se tiče prava na *“zaštitu imovine”*, podnosioci zahteva tvrde da su redovni sudovi pogrešno primenili materijalno pravo, jer *“primenjiv zakon ne predviđa zakonski rok za podnošenje zahteva za poništenje odluke o eksproprijaciji”*.

36. U tom smislu, Sud primećuje da su Osnovni sud u Prištini, Apelacioni sud i Vrhovni sud obrazložili svoje odluke, pozivajući se na odredbe zakona na snazi kada su odbili zahtev podnosioca za poništenje rešenja o eksproprijaciji. U tom pogledu, Sud smatra da ono što su podnosioci zahteva pokrenuli predstavlja pitanje zakonitosti, a ne ustavnosti.

37. S tim u vezi, Sud se poziva na obrazloženje Vrhovnog suda odgovarajući na tvrdnje podnosilaca zahteva o povredi zakona navodno izvršenoj od strane Apelacionog suda, kada je odbacio njihovu žalbu izjavljenu protiv presude Osnovnog suda u Prištini. Vrhovni sud je naveo: *„Drugostepeni sud je pravilno primenio odredbe upravnog postupka*, Zakona *o upravnom sporu i Zakona o izmenama i dopunama Zakona o eksproprijaciji, s obzirom da je nepokretnost tužilaca [podnosilaca zahteva] eksproprisana 1959. godine* **[1962],** *a tužioci su tražili poništaj odluke o eksproprijaciji po isteku propisanog roka […].*”

38. U tom smislu, Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

39. Ustavni sud dalje ponavlja da, po Ustavu, nema zadatak da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi, takođe slučaj: KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine). Sama činjenica da podnosioci zahteva nisu zadovoljni ishodom postupka u njihovom slučaju ne daje im za pravo da pokrenu argumentovanu tvrdnju o povredi prava zaštićenih Ustavom, EKLJP i UDLJP.

40. Sud primećuje da su podnosioci zahteva imali dovoljno mogućnosti da predstave svoj slučaj pred redovnim sudovima. Pitanjem primenjivog zakona su se opsežno bavili svi redovni sudovi. Apelacioni sud i Vrhovni sud su odgovorili na sve tvrdnje podnosilaca zahteva o tome da li je primenjiv zakon predvideo rok za podnošenje zahteva za poništenje odluke o eksproprijaciji.

41. U tom smislu, važno je napomenuti da Ustavni sud može samo da razmatra da li su dokazi predstavljeni na ispravan način i da li su postupci u celini sprovedeni na takav način da su podnosioci zahteva dobili pravično suđenje (vidi: *inter alia*, predmet *Edwards protiv*

Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, izvještaj Evropske komisije za ljudska prava usvojen 10. jula 1991. godine).

42. Sud primećuje da je obrazloženje koje se odnosi na zahtev za poništenje odluke o eksproprijaciji u presudi Vrhovnog suda jasno i nakon razmatranja svih postupka Sud je takođe utvrdio da postupci pred Apelacionim sudom i Osnovnim sudom u Prištini nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

43. Iz navedenih razloga, Sud smatra da činjenice iznete od strane podnosilaca zahteva ni na koji način ne opravdaju navodne povrede ustavnih prava na koje su se pozvali podnosioci zahteva i da oni nisu potkrepili svoje tvrdnje o tome kako su i zašto povređena njihova prava.

44. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnoj osnovi i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika.

Ocena zahteva za privremenom merom

45. Podnosioci zahteva su, takođe, tražili od Suda da uvede privremenu meru, odnosno da naloži Opštini Suva Reka da zabrani pristup, korišćenje ili bilo koju drugu građevinsku aktivnost na nepokretnosti koja je oduzeta 1962. godine.

46. S tim u vezi, podnosioci zahteva smatraju:

> *"Opština Suva Reka je, kao ustavna institucija lokalne samouprave, obaveštena od podnosilaca zahteva da su podneli zahtev Ustavnom sudu […].*
>
> *Opština Suva Reka […] nije uložila ni jedan cent [euro cent] u zemljište koje je predmet spora, dok je pre 3-4 dana […] preduzela konkretne izgradnje i nivelisala nepokretnu imovinu sa peskom, tako da se ista koristi kao auto- parking. […] Opština Suva Reka ne samo da nije sačekala na odluku Ustavnog suda u ovom slučaju, već je i promenila namenu nepokretnosti […]."*

47. Pored toga, podnosioci zahteva tvrde da Opština Suva Reka preduzima „*nezakonite odluke*", koje mogu da stvore dalje „*pravne komplikacije*" u vezi sa ovim slučajem. Kako bi se izbegle takve komplikacije koje mogu dovesti do nepopravljive štete i kako se ne bi stvorila veća tenzija u vezi sa trenutnom situacijom, podnosioci zahteva tvrde da privremena mera treba da se odobri od strane Suda.

48. Kako bi Sud odlučio da uvede privremenu meru, u skladu sa pravilom 55 (4) i (5) Poslovnika, neophodno je da:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera;ili*

(...) Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva."

49. Kao što je naglašeno, podnosioci zahteva nisu pokazali *prima facie* slučaj o prihvatljivosti zahteva. Stoga, zahtev za privremenom merom treba da se odbici, kao neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 27. i 47.2 Zakona i pravilima 36 (2) b) i d), 55 (4) i 56 (2) Poslovnika, 8 februara 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBACI zahtev za privremenom merom;

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac ***Predsednica Ustavnog suda***

Snezhana Botusharova Arta Rama-Hajrizi

KI70/15, podnositeljka zahteva: Nada Zvezdić, ocena ustavnosti rešenja C-III-12-1681 Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 4. novembra 2013. godine

KI70/15, rešenje o neprihvatljivosti od 25. januara 2016. godine, objavljeno 25. februara 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, građanski postupak, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jednakost pred zakonom, pravo na pravna sredstva, sudska zaštita prava, zaštita imovine, preuranjen zahtev, neprihvatljiv zahtev*

U ovom slučaju, podnositeljka zahteva se uglavnom žali zbog odugovlačenja rešavanja imovinskih sporova, koji se već dvanaest (12) godina nalaze pred redovnim sudovima nerešeni, aludirajući na povredu člana 21. [Opšta načela], člana 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], člana 24. [Jednakost pred zakonom], člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 32. [Pravo na pravno sredstvo], člana 46. [Zaštita imovine], člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava], i člana 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, kao i člana 6.1 u vezi sa članom 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

U ovom slučaju, Sud je, u skladu sa principom subsidijarnosti, utvrdio da redovnim sudovima treba da se pruži mogućnost konačnog odlučivanja za pitanje koje se očekuje da se reši pred njima. Dakle, zahtev je utvrđen preuranjenim i shodno tome, neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI70/15
Podnosilac
Nada Zvezdić
Ocena ustavnosti rešenja C-III-12-1681 Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 4. novembra 2013. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Nada Zvezdić, sa prebivalištem u Kragujevcu, Republika Srbija (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava rešenje (C-III-12-1681 od 4. novembra 2013. godine) Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće).

3. Podnositeljka zahteva nije pomenula datum uručivanja osporene odluke.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojim su, navodno, povređena prava garantovana članovima: 21. [Opšta Načela], 22. [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata], 24. [Jednakost pred Zakonom], 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], 32. [Pravo na Pravno Sredstvo], 46. [Zaštita Imovine], 53. [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava] i 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6.1, u vezi sa članom 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava u vezi sa članovima 22. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon*)* i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnika).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 3. juna 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 3. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Bekim Sejdiu (član) i Arta Rama-Hajrizi (članica).

8. Dana 13. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva. Kopija je poslata Specijalizovanom veću.

9. Dana 7. oktobra 2015. godine, Sud je tražio od podnositeljke zahteva da podnese dodatne informacije i pojašnjenja u roku od sedam (7) dana.

10. Podnositeljka zahteva nije podnela tražene informacije i pojašnjenja.

11. Dana 25. januara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 8. januara 1998. godine, podnositeljka zahteva je zajedno sa deset (10) drugih pojedinaca podnela tužbu pred Opštinskim sudom u Đakovici (P. br. 1402/92, P. br. 60/97, P. br. 2/98 i P. br. 5/98), protiv tuženih AD "Ereniku", DP "Prodhimtaria Primare" Đakovica i Opštine Đakovica. Oni su tražili poništenje ugovora o poklonu nepokretnosti i utvrđivanje vlasništva koje je sada registrovano na ime prvotuženog AD "Ereniku".

13. Dana 23. avgusta 2012. godine, Opštinski sud u Đakovici se (rešenje C. br. 85/2007) oglasio nenadležnim za rešavanje spora i odlučio da prosledi predmet Specijalizovanom veću. Predmet je, zapravo, upućen Specijalizovanom veću 22. oktobra 2012. godine.

14. Dana 4. novembra 2013. godine, Specijalizovano veće je (rešenje C-III-12-1681) odlučilo: *"Postupak po tužbi tužilaca Aleksandra Zvezdića i drugih protiv tuženog „Erenikua" se obustavlja dok Posebna komora ne utvrdi status tuženog „Erenikua" konačnom i pravosnažnom odlukom u predmetu br. SCC 08-0124."*

15. Pored toga, Specijalizovano veće je objasnilo: *„Pred Posebnom komorom u toku je postupak u predmetu koji se odnosi na pravni status tuženog DP-a „Ereniku". Tužba je upisana pod brojem SCC-08-0124. […] ... Shodno tome, prvo treba utvrditi pravni status tuženog „Erenikua" kako bi se definitivno znalo da li je „Ereniku" DP; dakle, da li je pod upravnom nadležnošću Kosovske agencije za privatizaciju, te da stoga Posebna komora*

može da odluči da li tuženi može da ima pravni status tužene strane u tužbi pred Posebnom komorom, što je jedan od suštinskih elemenata kriterijuma prihvatljivosti tužbe."

16. Osim toga, Specijalizovano veće navodi: "*Na osnovu člana 10.6 Zakona br. 04/L-033 o Posebnoj komori, stranka ima pravo da izjavi žalbu na presudu ili rešenje (...) Žalbenom veću (...) u roku od dvadeset jednog (21) dana."*

Navodi podnosioca

17. Podnositeljka zahteva se, uglavnom, žali zbog odugovlačenja rešavanja imovinskih sporova, koji već dvanaest (12) godina nisu rešeni.

18. Štaviše, podnositeljka zahteva između ostalog, tvrdi: "*Ukoliko se nepokretnosti koje su predmet sporova prodaju u postupcima privatizacionih tendera preko Kosovske agencije za privatizaciju u Prištini, sporovi postaju bespredmetni i mi ćemo biti lišeni naših nepokretnosti kao posledica nepostupanja sudova koji imaju u rad naše predmete.*"

19. Podnositeljka zahteva zaključuje da je podnela zahtev *„zbog povrede prava na pravično suđenje [član 6.1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), prava na delotvoran pravni lek (član 6.1 i 13 EKLJP) i prava na sudsku odluku u razumnom roku (član 6.1 EKLJP*)".

20. Pored toga, podnositeljka zahteva pominje: "*Mi nismo iscrpeli pravna sredstva",* jer je *„evidentno da bi u datom slučaju iscrpljivanje mogućih pravnih sredstava bilo nedelotvorno."*

Prihvatljivost zahteva

21. Sud prvo ocenjuje da li zahtev ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

22. Sud preliminarno primećuje da se nigde ne navodi datum osporene odluke. Međutim, zbog prirode žalbe (neiscrpljenja), Sud smatra da ovaj propust nije važan za odluku koja će se doneti.

23. Sud dalje primećuje da se podnositeljka zahteva žali na odugovlačenje postupaka, odnosno na kašnjenje donošenja oduka vezano sa imovinskim sporovima od strane sudova, pozivajući se na različite ustavne odredbe u vezi sa osnovnim ljudskim pravima, garantovanim Poglavljem II Ustava.

24. U tom smislu, Sud smatra da treba ispuniti određene uslove u vezi sa tvrdnjom o povredi prava na sudsku odluku u razumnom roku, kao što su: složenost slučaja, ponašanje podnosioca, ponašanje suda ili upravnih organa u odnosu na zahteve podnosioca, kao i postojanje veze između različitih postupaka.

25. Sud smatra da je na podnositeljki zahteva da potkrepi tvrdnju i predstavi relevantne i potrebne dokaze kako bi žalba bila osnovana.

26. Međutim, podnositeljka zahteva nije uspela da potkrepi i dokaže svoje tvrdnje. Zapravo, podnositeljka zahteva ne pokazuje da se žalila pred redovnim sudom o odugovlačenju

postupaka. Pored toga, podnositeljka zahteva nije uložila žalbu Žalbenom veću na odluku o obustavi slučaja i samim tim, kašnjenju rešavanja njenog slučaja.

27. Dakle, Sud ne može da oceni da su tvrdnje podnositeljke osnovane i da predstavljaju ustavni osnov o povredi prava na efikasno pravno rešenje i prava na sudsku odluku u razumnom roku.

28. Sud se poziva na član 113. 7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

29. Sud se poziva i na član 47.2 Zakona, koji propisuje:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".*

30. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 36 (1) b) Poslovnika, koje propisuje:

> *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke."*

31. U tom smislu, Sud primećuje da je Specijalizovano veće (rešenje C-III-12-1681 od 4. novembra 2013. godine) obustavilo suđenje slučaja sve dok se ne odluči o statusu tuženog AD "Ereniku" (predmet u toku SCC-08-0124) pravosnažnim i izvršnim rešenjem.

32. Sud primećuje da je podnositeljka zahteva upoznata sa uslovima iscrpljivanja pravnih sredstava koji su propisani članom 113.7 Ustava i članom 47.2 Zakona. Međutim, podnositeljka zahteva je odmah podnela zahtev Sudu, tvrdeći da „*delotvorna pravna sredstva ne bi bila efektivna*".

33. Što se tiče ove tvrdnje, Sud smatra da je Specijalizovano veće objasnilo da je slučaj „*obustavljen sve dok Specijalna komora ne utvrdi status tuženog „Ereniku""*. Stoga, Specijalizovano veće smatra da odluka ne može da se donese u slučaju podnositeljke, a da se prethodno nije utvrdio status tužene „Ereniku". Dakle, pozivanje podnositeljke na slučajeve ESLJP ne može da se primeni u okolnostima njenog slučaja.

34. Sud smatra da o slučaju podnositeljke zahteva još uvek nije konačno odlučeno od strane Specijalizovanog veća iz razloga vezanih za složenost slučaja.

35. U ovom smislu, Sud naglašava da u skladu sa principom subsidijarnosti, redovnim sudovima treba pružiti priliku da konačno odluče o pitanju koje razmatraju. To znači da navodna povreda ljudskih prava, uopšteno, ne treba da se dozvole da stignu pred Ustavni sud, a da se prethodno nisu razmatrala pred redovnim sudovima.

36. Princip iscrpljivanja pravnih sredstava (koji se odnosi na princip supsidijarnosti) zahteva da je podnosilac iscrpeo sva pravna sredstva pred redovnim sudovima, pre nego što se obratio Sudu. Pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbedi pravno sredstvo protiv povreda ustavnih prava. Ovo je važan subsidijarni aspekt ustavnog zahteva (vidi: Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI07/09, *Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj*,

ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pkl. br. 61/07 od 24. novembra 2008. godine, stav 18. Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI-41/09, *AAB-RIINVESET Univerzitet D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo* od 21. januara 2010. godine i *mutatis mutandis*, ESLJP, *Selmouni protiv Francuske* br. 25803/04, odluka od 28. jula 1999. godine).

37. Dakle, Sud utvrđuje da je, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika, zahtev preuranjen i samim tim, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika, 25 januara 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI126/15, Podnosilac zahteva: Hajzer Aliu, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev-br. 106/2015, od 6. maja 2015. godine.

KI126/15, rešenje o neprihvatljivosti od 26. januara 2016. godine, objavljeno 29. februara 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, održaja (usucapio), sudska zaštita prava, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, očigledno neosnovan.*

Dana 6. maja 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom (Rev. br. 106/2015) odbio kao neosnovan zahtev za reviziju podnosioca zahteva i potvrdio presudu (Ac. br. 1824/2012) Apelacionog suda Kosova kojom je rešen imovinsko pravni spor utvrđivanja prava vlasništva na građevinsko zemljište, koje je bilo evidentirano kao društveno vlasništvo Opštine Srbica .

Podnosilac zahteva je u osnovi tvrdio da je stekao pravo vlasništva putem održaja (usucapio) na društvenoj imovini. Svi navodi podnosioca u osnovi su se svodili na pogrešnu primenu član 29. ZOSPO, te da je usled takve pogrešne primene i tumačenja zakona došlo do povrede članova 31. 46. 53. i 54. Ustava, kao i člana 6. i protokol 1. EKLJP.

Sud je utvrdio da su svi argumenti podnosioca, koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju on osporava podrobno izloženi i da su, shodno svemu iznetom, postupci pred redovnim sudovima, gledano u celini, bili pravični. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI126/15
Podnosilac
Hajzer Aliu
Ocena ustavnosti presude Rev-br. 106/2015
Vrhovnog suda Kosova od 6. maja 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Hajzer Aliu iz Srbice (u daljem tekstu: podnosilac) koga zastupa advokat g. Adem Vokshi iz Mitrovice.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Rev-br. 106/2015 od 6. maja 2015. godine, koju je podnosilac primio 25. juna 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenom ustavnosti gore navedene presude Vrhovnog suda Kosova. Podnosilac zahteva smatra da su u postupcima pred redovnim sudovima povređeni članovi 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] 46. [Zaštita imovine], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i član 6. i Protokol 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 20. oktobra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 5. novembra 2015. godine, odlukom GJR. KI126/15, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivana Čukalović za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH. KI126/15, predsednica je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 24. novembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 26. januara 2016. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Neutvrđenog datuma 1983. godine, građevinsko zemljište koje je bilo evidentirano kao društveno vlasništvo Opštine Srbica dato je na korišćenje Radnoj organizaciji "Prvi maj" u cilju obavljanja delatnosti proizvodnje građevinskih blokova.

10. Pravni predstavnik Radne organizaciju "Prvi maj" (u daljem tekstu RO "Prvi maj") je u to vreme bio podnosilac zahteva.

11. RO "Prvi maj" je u skladu sa ranije izdatom građevinskom dozvolom izgradila pogon za proizvodnju građevinskih blokova na građevinskom zemljištu koje je bilo evidentirano kao društveno vlasništvo Opštine Srbica.

12. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je bez građevinske dozvole izgradio stambeni objekat, kuću površine 133,80 m2 na građevinskom zemljištu koje je dato na korišćenje RO "Prvi maj", a koje je bilo evidentirano kao društveno vlasništvo Opštine Srbica.

13. Neutvrđenog datuma 2009. godine, podnosilac zahteva je poneo tužbu pred Opštinskim sudom u Srbici, kojom je tražio da se utvrdi da je održajem kao savestan držalac postao vlasnik katastarskih parcela na kojima je izgradio stambeni objekat, kuću površine 133,80 m2.

14. Dana 24. juna 2010. godine, Opštinski sud u Srbici je presudom (C.br.195/2009) odbio u potpunosti kao neosnovanu tužbu podnosioca, obrazlažući da:

    "... člana 29 Zakona o svojinsko-pravnim odnosima SFRJ, jasno se određuje da se pravo vlasništva ne može steći putem održaja nad društvenom imovinom."

15. U zakonom predviđenom roku podnosilac je izjavio žalbu Apelacionom sudu Kosova protiv presude (C. br. 195/2009) Opštinskog suda u Srbici.

16. Dana 2. septembra 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom (Ac.br.1824/2012) odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu (C. br. 195/2009) Opštinskog suda u Srbici od 24. juna 2010. godine.

17. U zakonom predviđenom roku podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova protiv presude (Ac. br. 1824/2012) Apelacionog suda Kosova.

18. Dana 6. maja 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom (Rev. br. 106/2015) odbio kao neosnovan zahtev za reviziju i potvrdio presudu (Ac. br. 1824/2012) Apelacionog suda Kosova sa detaljnim obrazloženjem.

Navodi podnosioca

19. Podnosilac zahteva tvrdi da su gore navedenim presudama pred redovnim sudovima povređeni članovi 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] 46. [Zaštita imovine], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, kao i član 6 i Protokol 1 EKLJP.

20. Podnosilac u osnovi tvrdi da su redovni sudovi pogrešno primenili član 29. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima (u daljem tekstu: ZOSPO) jer je "*članom 16 Zakona o izmenama i dopunama Zakona o svojinsko – pravnim odnosima SFRJ obesnažena odredba člana 29 ovog zakona i to 1996. godine*".

21. Podnosilac zahteva navodi da je članom 16 Zakona o izmenama i dopunama Zakona o svojinsko – pravnim odnosima SFRJ ukinuta odredba koja zabranjuje sticanje prava svojine putem održaja (*usucapio*) na društvenoj imovini.

22. Dalje, podnosilac navodi da je prema članu 21. ZOSPO postojala mogućnost sticanja svojine "*građenjem na tuđem zemljištu*", a s obzirom da je član 29. ZOSPO ukinut onda postoji mogućnost sticanja svojine i na društvenom zemljištu.

23. Podnosilac kao pravni osnov za priznavanje prava svojine navodi i član 22. ZOSPO koji predviđa sledeće "*... Osoba koja svojim materijalom, ličnim radom izgradi nešto novo, stiče pravo vlasništva nad tom stvari. Pravo vlasništva nad novom stvari pripada vlasniku materijala, kome je ovu stvar, na osnovu pravnih radnji, napravilo drugo lice...*".

24. Podnosilac traži da Sud njegov zahtev proglasi prihvatljivim i utvrdi sledeće:

> *"Da konstatuje da je bilo povrede člana 46 (Zaštita imovine) Ustava Republike Kosova u vezi sa članom 1 (Imovinsko pravo) Protokola 1, Evropske konvencije za ljudska prava.*
> *Bilo je povreda člana 31, Ustava (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) u vezi sa članom 6, Evropske konvencije za prava čoveka (pravo na regularan postupak).*
> *Da proglasi nevažećom presudu Vrhovnog suda Kosova u Prištini, Rev-br. 106/2015, od 06.05.2015. godine, i rešenje Apelacionog suda Kosova u Prištini, Ac.br. 1824/2012, od 02. septembra 2014. godine, kao i presudu Opštinskog suda u Srbici, C.br. 195/2009, od 24.06.2010. godine"*

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Sud mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom o radu.

26. Sud, takođe, mora da ispita i član 48. Zakona, koji predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

27. Štaviše, Sud podseća na pravilo 36 (2) (b) Poslovnika o radu, koje propisuje:

> *„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *...*
>
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".*

28. Sud primećuje, da se svi navodi podnosioca u osnovi svode na pogrešnu primenu član 29. ZOSPO, te da je usled takve pogrešne primene i tumačenja zakona došlo do povrede članova 31. 46. 53. i 54. Ustava, kao i član 6. i protokol 1. EKLJP.

29. Dalje, Sud primećuje da je podnosilac ove iste tvrdnje izneo i u postupku po zahtevu za reviziju pred Vrhovnim sudom Kosova. Vrhovni sud Kosova je presudom (Rev. br. 106/2015) od 6. maja 2015. godine detaljno obrazložio način na koji je sud primenio procesno i materijalno pravo:

> *"... Tužilac je izjavio da spornu nepokretnost koristi od 1983. godine, međutim do promene zakona (ZOSPO) 1996. godine, pravo vlasništva nije mogao da stekne putem održaja, a od 1996. godine do vremena podnošenja tužbe nije prošlo vreme koje je predviđeno i nisu ispunjeni predviđeni zakonski uslovi za sticanje vlasništva i prava korišćenja sporne nepokretnosti, s toga i navod da je materijalno pravo sprovedeno na pogrešan način, Vrhovni sud je ocenio kao neosnovan".*

30. Podnosilac u suštini predmeta osporava način na koji je primenjeno procesno i materijalno pravo, a koje su obrazložili redovni sudovi u tri instance. Ovaj zaključak je postignut od strane redovnih sudova, nakon detaljnog pregleda svih argumenata koje je podnosilac predstavio i pri tome sve tri instance ističu da:

> *"... U konkretnoj situaciji, tužilac je od početka bio svestan da gradi na tuđem zemljištu, koje je društveno vlasništvo, tako da se ne može smatrati da je isti to uradio kao savestan držalac"* (bona fides).

31. Podnosiocu je pružena prilika da u raznim fazama tog postupka predoči argumente i dokaze koje je smatrao relevantnim za svoj slučaj. Istovremeno je imao mogućnost da delotvorno ospori argumente i dokaze koje je predočila suprotna strana i ospori tumačenje zakona, kao pogrešno protumačeno, pred Opštinskim sudom, Apelacionim sudom i Vrhovnim sudom Kosova u redovnom sudskom postupku.

32. Sud smatra da su svi argumenti podnosioca koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju on osporava podrobno izloženi i da je, shodno svemu iznetom, postupak pred redovnim sudovima, u celini gledano, bio pravičan.

33. Sud ponavlja da nije njegova dužnost, prema Ustavu, da deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače

i primenjuju relativna zakonska pravila (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, Presuda od 21. januara 1999. godine, vidi i slučaj: br. KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima,* Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

34. Iako podnosilac zahteva tvrdi da su njegova prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i pogrešnom primenom zakona od strane redovnih sudova, podnosilac nije pokazao kako su navedene odluke povredile njegova ustavna prava.

35. Sud, nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije*, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/ 06 od 30. juna 2009. godine).

36. Sud smatra da uslovi prihvatljivosti nisu ispunjeni. Podnosilac nije uspeo da predstavi i potkrepi tvrdnje da su mu osporenom odlukom povređena ustavna prava i slobode.

37. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan na Ustavnim osnovama i treba da se proglasiti kao neprihvatljiv, u skladu sa pravilom 36 (2) (b) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 26. januara 2016. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Arta Rama-Hajrizi

KI55/15, podnositeljka zahteva: Elife Murseli, zahtev za preispitivanje rešenja o neprihvatljivosti Ustavnog suda Republike Kosovo KI159/14 od 14. aprila 2015. godine

KI55/15, odluka o odbijanju zahteva od 18. decembra 2015. godine, objavljena 29. februara 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, zahtev za preispitivanje, građanski postupak, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na rad, odbijanje zahteva*

Podnositeljka zahteva je, između ostalog, tvrdila da je Ustavni sudi rešenjem o neprihvatljivosti, slučaj KI159/14, sudske odluke redovnih sudova utvrdio zakonitim, gde je prema njoj, i nezakonite postupke utvrdio neustavnim. Podnositeljka zahteva tvrdi povredu prava na pravično suđenje, koje je garantovano članom 31. Ustava, i povredu prava na rad i obavljanje profesije, garantovano članom 49. Ustava.

Sud je, u ovom slučaju, utvrdio da podnositeljka u ovom zahtevu za preispitivanje rešenja o neprihvatljivosti Ustavnog suda, nije iznela nijednu novu činjenicu ili novi dokaz, na osnovu kojih će se razmatrati pitanje koje nije razmotreno ili je nezakonito zapostavljeno u ranijim postupcima pred Sudom. Za sva pitanja koja su pokrenuta u ovom zahtevu, Sud je odlučio u prethodnim zahtevima podnetim od strane podnositeljke zahteva. U zaključku, Sud je utvrdio da je zahtev podnositeljke ponavljanje prethodnog zahteva, o pitanjima koja su već odlučena od strane Suda.

ODLUKA O ODBIJANJU ZAHTEVA

u
slučaj br. KI55/15
Podnosilac
Elife Murseli
Zahtev za preispitivanje rešenja o neprihvatljivosti Ustavnog suda Republike Kosovo KI159/14 od 14. aprila 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Elife Murseli (u daljem tekstu: podnositeljka) iz sela Doganović, opština Kačanik, koju zastupa g. Rifat Abdullahi, advokat iz Uroševca.

Osporena odluka

2. Podnositeljka osporava Rešenje o neprihvatljivosti Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) u slučaju KI159/14 od 14. aprila 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je preispitivanje Rešenja o neprihvatljivosti Suda u slučaju KI159/14 u vezi sa navodnim povredama člana 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) i člana 49. (Pravo na rad i obavljanje profesije) Ustava Republike Kosovo.

4. Podnositeljka zahteva od Suda da održi raspravu.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 22. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Sudom

6. Dana 30. aprila 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Sudu.

7. Dana 5. maja 2015. godine podnositeljka je dostavila dodatni dokument Sudu .

8. Dana 1. juna 2015. godine podnositeljka je dostavila dodatni dokument Sudu.

9. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI55/15 imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je odlukom br. KSH. KI55/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

10. Dana 22. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i tražio da se dostavi punomoćje za g. Rifata Abdullahija.

11. Dana 5. avgusta 2015. godine, podnositeljka je dostavila dodatnu dokumentaciju zatraženu od strane Suda.

12. Dana 18. decembra 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu da odbaci zahtev kao neprihvatljiv.

Pregled činjenica

13. Sud primećuje da su činjenice ovog zahteva iste sa pregledom 4. činjenica u slučaju KI159/1

Pregled činjenica u vezi sa Rešenjem o neprihvatljivosti Ustavnog suda, u slučaju KI159/14 od 14. aprila 2015. godine

14. Dana 24. oktobra 2014. godine, gđa Elife Murseli je podnela zahtev Sudu, tražeći ocenu ustavnosti rešenja Ac. nr. 1235/2014 Apelacionog suda Kosova od 5. maja 2014. godine

15. Podnositeljka u slučaju KI159/14 tvrdi da su joj rešenjem (Ac. br. 1235/2014) Apelacionog suda Kosova povređena prava garantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava Republike Kosovo.

16. Sud je u slučaju KI159/14 ocenio da su rešenje (Ac. br. 1235/2014) Apelacionog suda Kosova od 5. maja 2014. godine i rešenje (E. br. 269/13) Osnovnog suda u Uroševcu – Ogranak u Kačaniku od 4. marta 2014. godine u svojim detaljnim obrazloženjima dali odgovore na tvrdnje podnositeljke u vezi sa zahtevom za vraćanje na radno mesto i imovinskim zahtevom u iznosu od 9.351.30 €, kao razloge za primenjivanje određenih odredbi proceduralnog i materijalnog prava.

17. Shodno tome, Sud nije utvrdio povredu prava podnositeljke garantovanih Ustavom u rešenju (Ac. br. 1235/2014) Apelacionog suda Kosova od 5. maja 2014. godine.

18. Na osnovu činjenica i okolnosti koje su iznete u zahtevu br. KI159/14, Sud je 14. aprila 2015. godine odlučio da proglasi zahtev podnositeljke neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

Navodi podnosioca

19. Podnositeljka u sadašnjem zahtevu tvrdi da Ustavni sud Rešenjem o neprihvatljivosti (slučaj KI159/14)„“*[...] ozakonjuje ožalbene sudske odluke, a time ozakonjuje i protivzakoniti i protivustavni postupak koji je trajao duže od 5 godina, i koji i dalje traje [...]*“

20. Shodno tome, podnositeljka tvrdi da je navedeno rešenje povredilo njena ustavna prava koja su navedena u paragraf 3 ovog dokumenta.

Prihvatljivost zahteva

21. Pre nego što razmotri zahtev, Sud prvo ocenjuje da li je podnositeljka ispunila proceduralne uslove za prihvatljivost, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku

22. Sud se pre svega poziva na član 116.1 Ustava [Pravni efekat odluka] koji predviđa:

> *„Odluke Ustavnog suda su obavezne za pravosuđe i sva lica i institucije Republike Kosovo.“*

23. Osim toga, Sud se poziva na pravilo 32(5) Poslovnika, koji predviđa:

> *“Sud može po kratkom postupku odbiti podnesak ako je [...] ponavljanje prethodnog podneska odlučen od strane Suda, ili ako je podnesak neozbiljan”.*

24. Sud se takođe poziva na pravilo 36.3(d) Poslovnika, koji predviđa:

> *(3) Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:*
> *[...] kada je Sud već doneo odluku o predmetnoj stvari i kada zahtev ne sadrži dovoljan osnov za donošenje nove odluke;*
> *[...]*

25. Sud primećuje da podnositeljka, u ovom zahtevu, nije iznela nijednu novu činjenicu ili dokaz, na osnovu kojih bi se razmatralo pitanje koje nije razmatrano ili koje je zanemareno u prethodnim postupcima pred Sudom. O svim pitanjima pokrenutim u ovom zahtevu, Sud je već odlučio.

26. Stoga, ovaj zahtev podnositeljke je zahtev za ponavljanje postupka ranije razmatranog od strane Suda. Sud nije nadležan da odlučuje o istim pravnim pitanjima o kojima je već jednom odlučio. Nadležnost Ustavnog suda, u vezi sa individualnim zahtevima, jasno je propisana u članu 113.7 Ustava. Pod pojedinačnim aktima javnih organa, u smislu clana 113.7, treba podrazumevati sve pojedinačne akte javnih organa Republike Kosovo koji predstavljaju predmet ocene ustavnost u smislu ovog člana, osim akata samog Ustavnog suda. Dakle, mora biti jasno da Ustavni sud nije nadležan da ponovo otvara i sudi o svojim odlukama o kojima je već jednom odlučio *(vidi Naser Dragusha i 4 drugih radnika, KI28/15, Odluka o odbijanju zahteva, od 11. novembra 2015. godine; Bajrush Gashi, KI26/14, Odluka o odbijanju zahteva, od 26. marta 2015. godine; Mentor Paqak, KI166/14, Odluka o odbijanju zahteva, od 22. maja 2015. godine, i Bejtullah Sogojeva, KI179/14, Odluka o odbijanju zahteva, od 13. avgusta 2015. godine).*

27. Ustavni sud želi da podseti da su njegove odluke konačne i obavezne za pravosuđe i za sva lica i institucije Republike Kosovo.

28. Što se tiče zahteva za javnom raspravom, Sud se poziva na član 20. Zakona:

> *„1. Ustavni sud donosi oduku o predmetu nakon zaključivanja usmene rasprave. Stranke mogu odustati od usmene rasprave*

2. Bez obzira na stav 1 ovog člana, na osnovu svoje procene, sud može doneti odluku o postupku koji je predmet ustavnog razmatranja na osnovu spisa predmeta.“

29. Sud smatra da su spisi predmeta dovoljan osnov za odlučivanje u ovom slučaju, u smislu paragrafa 2. člana 20. Zakona.

30. Stoga, zahtev podnositeljke za javnom raspravom se odbija kao neprihvatljiv.

31. Kao zaključak, Sud smatra da je zahtev podnositeljke ponavljanje prethodnog zahteva o pitanjima o kojima je već jednom Sud odlučio.

32. Dakle, u skladu sa članom 116.1 Ustava i pravilom 32 (5) Poslovnika, zahtev treba odbiti kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u sladu sa članom 116.1 Ustava i pravilom 32 (5) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 18. decembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Bekim Sejdiu Arta Rama-Hajrizi

KI135/15, podnosilac zahteva: Boban Marinković, zahtev za ocenom ustavnosti presude AC-I-14-0311- A0001-A0023 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 15. jula 2015. godine

KI135/15, rešenje o neprihvatljivosti, usvojeno 26. januara 2016. godine i objavljeno 8. marta 2016. godine.

Ključne reči: *Individualni zahtev, zahtev za zaštitu sloboda i ljudskih prava, jednakost pred zakonom, očigledno neosnovan zahtev*.

Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda ocenu ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, kojom se tvrdi da je podnosilac zahteva diskriminisan u suprotnosti sa članom 24 [Jednakost pred zakonom] Ustava Republike Kosova prilikom neuključivanja podnosioca zahteva u listu radnika koji imaju pravo na deo prihoda od privatizacije "DTP Voćar".

Sud je utvrdio da su tvrdnje o diskriminaciji koje su pokrenute od strane podnosioca zahteva neosnovane i s druge strane naglašava da diskriminacija postoji ukoliko rezultira drugačijim tretmanom pojedinca i ako taj tretman nema opravdano i objektivno obrazloženje, što podnosilac nije dokazao.

Sud je utvrdio da podnosilac zahteva nije potkrepio svoje tvrdnje i nije ni podneo neki dokaz *prima facie* koji ukazuje na povredu prava koja su garantovana Ustavom. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI135/15
Podnosilac
Boban Marinković
Zahtev za ocenom ustavnosti presude AC-I-14-0311-A0001-A0023 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 15. jula 2015. godine.
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Boban Marinković iz Gračanice (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu AC-I-14-0311-A0001-A0023 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće Posebne komore) od 15. jula 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore kojom je, navodno, podnosilac diskriminisan shodno članu 24. Ustava (Jednakost pred Zakonom).

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 49. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56 Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 06. novembra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 8. decembra 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI135/15, imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI135/15 imenovala i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

7. Dana 16. decembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Žalbeno veće Posebne komore o registraciji zahteva.

8. Dana 28. januara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Podnosilac je bio radnik Društvenog preduzeća D.P Voćar (u daljem tekstu: „DP Voćar“) sve do 1999. godine.

10. Dana 2. maja 2007. godine, „DP Voćar“ je privatizovano.

11. Dana 21. jula 2011. godine, Agencija za privatizaciju je objavila privremeni spisak radnika koji su stekli pravo na deo prihoda ostvarenog privatizacijom „DP Voćar“, na kom se podnosilac nije nalazio.

12. Dana 10. avgusta 2011. godine, podnosilac je izjavio žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna komora).

13. U žalbi, podnosilac je pored navoda da je žrtva diskriminacije, Posebnoj komori dostavio i rešenje o zasnivanju radnog odnosa sa „DP Voćar“ br.48 iz 1998. godine.

14. Nepoznatog datuma 2014. godine, Specijalno veće Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalno veće Posebne komore) je donelo presudu [SCEL-11-0045], kojom je žalbu podnosioca usvojilo kao osnovanu i naložilo Agenciji za privatizaciju da podnosioca uvrsti u konačan spisak radnika koji ostvaruju pravo na deo prihoda od privatizacije „DP Voćar“.

15. Nepoznatog datuma Agencija za privatizaciju je uložila žalbu Žalbenom veću Posebne komore na presudu Specijalnog veća Posebne komore [SCEL-11-0045], u kojoj je navela: *„Žalilac (podnosilac) nije dostavio radnu knjižicu, nije dokazao na bilo koji način da je on bio diskriminisan, a takođe nije dokazao da je bio registrovan kao radnik preduzeća u vreme privatizacije“,* što je u skladu sa članom 10.4 Unmik Uredbe 2003/13 *(vidi paragraf 16. Izveštaja).*

16. Dana 15. jula 2015. godine, Žalbeno veće Posebne komore je donelo presudu [AC-I-14-0311-A0001-A0023], kojom je usvojilo žalbu Agencije za privatizaciju, i poništilo presudu [SCEL-11-0045] Specijalnog veća Posebne komore.

Relevantan zakon

17. Članu 10.4 Uredbe UNMIK-a 2003/ 13*, “Radnik ima pravo na 20 % od prihoda ostvarenog prodajom ukoliko je bio evidentiran kao radnik DP-a u vreme privatizacije-likvidacije i ukoliko je bio na platnom spisku DP-a najmanje tri godine. Radnik koji ne*

ispunjava ove uslove ipak će imati pravo na 20 % ukoliko se utvrdi da je njegova diskvalifikacija posledica diskriminacije."

Navodi podnosioca

18. Podnosilac je u zahtevu naveo *„da na osnovu kompletne dokumentacije koju je dostavio Agenciji za privatizaciju i Posebnoj komori, a na osnovu kojih je njegova prethodna žalba okarakterisana kao osnovana, on ima pravo na prihod od privatizacije DP Voćar"*.

19. Podnosilac se obraća Sudu sa zahtevom: *„da kao regularan radnik „DP Voćar" bude uvršten na konačnu listu radnika „DP Voćar", a kojima sleduje prihod od privatizacije"*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Kako bi Sud mogao da reši žalbu podnosioca, prvo treba da ispita da li je žalba ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

21. U tom smislu, član 113. stav 7. Ustava propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

22. Takođe, član 48. Zakona propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

23. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, koje predviđa:

> *(1) "Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan."*
>
> *(2) „Sudu proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju osnovnih prava".*

24. Sud je, analizirajući navode podnosioca sa aspekta povrede prava i sloboda zagarantovanih Ustavom kao i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), primetio da je podnosilac svoj zahtev izgradio na navodima o diskriminaciji, a što je u okviru člana 24. Ustava (Jednakost pred Zakonom) i člana 14. EKLJP.

25. Ocenjujući razloge ustavne žalbe sa stanovišta odredbe člana 24 Ustava, Sud ukazuje da diskriminacija postoji ako rezultira različitim tretmanom pojedinca i ako taj tretman nema objektivnog ili razumnog opravdanja.

26. Štaviše, da bi se utvrdila diskriminacija, nije dovoljno da se podnosilac uopšteno poziva na to da je nejednako tretiran, a da pri tome ne ukazuje na osnov te nejednakosti.

27. Sud, dalje, upućuje na pravni stav Evropskog suda za ljudska prava da *„diskriminacija predstavlja različito postupanje, bez objektivnog i racionalnog opravdanja, prema osobama u relativno sličnim situacijama"* (presuda: *Willis protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br.36042/97, paragraf 48, ECHR 2002-IV; presuda *Bekos i Koutropoulos protiv Grčke*, paragraf 63., presuda *D.H. i drugi protiv Češke Republike*, paragraf 44.)".

28. Ustavni sud je stava da u sprovedenom postupku nema činjenica ili okolnosti koje bi na bilo koji način upućivale na to da je u postupku pred Žalbenim većem Posebne komore podnosiocu povređeno ljudsko pravo ili sloboda garantovana Ustavom ili EKLJP. Stoga, pozivanje na povredu člana 24. Ustava u vezi sa zabranom diskriminacije, Ustavni sud ocenjuje neosnovanim.

29. Stoga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio svoje tvrdnje, niti je podneo bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLJP (vidi: slučaj br. KI19/14 i KI21/14, podnosilac *Tafil Qorri i Mehdi Syla,* Ustavni sud Republike Kosovo, ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova, CA. br. 2129/2013, od 5. decembra 2013. godine i rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 1947/2013 od 5. decembra 2013. godine).

30. Kao rezime, Sud je stava da kriterijumi po kojima bi se zahtev podnosioca razmatrao sa aspekta povrede prava i sloboda zagarantovanih Ustavom kao i EKLJP nisu ispunjeni.

31. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilima 36 (1) (d) i (2) (b) Poslovnika, na zasedanju održanom 26. januara 2016. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajriz

KI129/15 podnosilac zahteva: Rrahim Ramadani, zahtev za ocenom ustavnosti presude CML. br. 6/2014 Vrhovnog suda Kosova od 24. februara 2015. godine

KI129/15, rešenje o neprihvatljivosti od 26. januara 2016. godine, objavljeno 8. marta 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na obavljanje profesije, zahtev van roka*

Vrhovni sud Kosova je presudom CML. br. 6/2014 odbio kao neosnovan zahtev podnosioca za revizijom pred Apelacionim sudom za žalbu podnetu protiv odluke NNOK-a.

Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud povredio njegova prava iz člana 49. Ustava, jer je usvojio odluku nižestepenih sudova o neplaćanju razlike u ličnom dohotku, koje je predviđeno u stavu II odluke NNOK.

Ustavni sud utvrđuje da je od poslednje odluke donete od strane redovnih sudova pa do datuma podnošenja Ustavnom sudu prošlo više od četiri (4) meseci, shodno tome, zahtev nije podnet u zakonskom roku koji je predviđen članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) (c) Poslovnika.
Na osnovu toga, Sud je zaključio da je zahtev podnosioca neprihvatljiv, jer je van roka.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI129/15
Podnosilac
Rrahim Ramadani
Ocena ustavnosti presude CML. br. 6/2014 Vrhovnog suda Kosova
od 24. februara 2015 godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Rrahim Ramadani (u daljem tekstu: podnosilac) iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu CML. br. 6/2014 Vrhovnog suda Kosova od 24. februara 2015. godine, koja mu je uručena 23. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude kojom je, navodno, došlo do povrede prava i slobode garantovanih članom 49. (Pravo na Rad i Obavljanje Profesije) Ustava Kosova (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 28. oktobra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 5. novembra 2015. godine predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI129/15, imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI129/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 24. novembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva i ujedno je od podnosioca i Suda tražio dokaz o uručenju osporene presude.

8. Dana 26. januara 2016. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Podnosilac je sve do 30. septembra 2007. godine imao zasnovan radni odnos kao nastavnik.

10. Dana 14. decembra 2007. godine, zbog nove reorganizacije i sistematizacije u obrazovanju izvršni organ Skupštine opštine Priština je doneo odluku [01. br. 24385] o prestanku radnog odnosa podnosioca.

11. Nepoznatog datuma podnosilac je izjavio žalbu Ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije (u daljem tekstu: MONT), kao i Nezavisnom nadzornom odboru Kosova (u daljem tekstu: NNO) na odluku [01.br.24385] Opštine Priština.

12. Na žalbu podnosioca, prvo je MONT, a onda i NNO doneo odluku kojima su poništili odluku [01. br. 24385] Opštine Priština i naložili da podnosioca uključe u novi plan sistematizacije i nađu mu drugo radno mesto.

13. Dana 14. oktobra 2008. godine, Opština Priština i podnosilac zaključuju ugovor o radu kojim je podnosilac raspoređen na novo radno mesto.

14. Nepoznatog datuma podnosilac je podneo tužbu Osnovnom sudu protiv Opštine Priština u kojoj je tražio da mu se na ime neisplaćenih ličnih dohodaka, razlike u plati, doprinosa i poreza isplati jedinstvena obračunata sumu koju je on sam predložio.

15. Zapravo, dana 24. februara 2015. godine, Vrhovni sud je [presuda CML. br. 6/2014],] odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za revizijom presude Apelacionog suda od 26. avgusta 2014. godine.

Navodi podnosioca

16. Podnosilac navodi da mu je Vrhovni sud povredio prava iz člana 49. Ustava, time što nije dozvolio isplatu razlike u visini plate, a što je predviđeno stavom II odluke NNO-a.

17. Podnosilac se obraća Sudu sa zahtevom: *„Želim da mi se isplati razlika od 01.10.2008. godine pa do sada za 85 meseci. Želim da se vratim na prethodno radno mesto ili da ostanem na ovom radnom mestu još 4 godine sve dok ne odem u penziju.“*

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Sud prvo ispituje da li je ispunio uslove za prihvatljivost, koji su utvrđeni Ustavom i dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku.

19. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*

20. Pored toga, Sud se takođe poziva na član 49. Zakona, koji propisuje:

> *“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku…”.*

21. Sud se dalje poziva i na pravilo 36 (1) c) Poslovnika, koje propisuje:

> *“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[…]*

c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva".

22. Sud primećuje da je presuda [CML. br. 6/2014] Vrhovnog suda doneta 24. februara 2014. godine i podnosiocu uručena 23. marta 2015. godine, a što se može videti na osnovu dokaza koje je Vrhovni sud dostavio Sudu.

23. Podnosilac je podneo svoj zahtev Sudu 28. oktobra 2015 godine; dakle, nakon isteka roka od 4 (četiri) meseca od dana kada mu je uručena presuda Vrhovnog suda.

24. U ovom smislu, Sud ponavlja da je rok od 4 (četiri) meseca iz člana 49. Zakona i pravila 36 (1) c) Poslovnika prekluzivne prirode i ustanovljen je radi obezbeđenja načela pravne sigurnosti, obezbeđujući da se predmeti koji se pokreću u skladu sa Ustavom razmatraju u razumnom roku, te da odluke koje dolaze iz prošlosti ne mogu biti stalno otvorene za ustavno ocenjivanje (vidi slučaj: *O' LOUGHLIN i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 23274/04, ESLJP, odluka od 25 . avgusta 2005. godine).

25. Iz ovoga proizilazi da je zahtev podnet van roka predviđenog članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika i kao takav je neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilima 36 (1) (d) i (2) (b) Poslovnika, na zasedanju održanom 26. januara 2016. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajrizi

KI143/15, Podnositeljka zahteva: Donika Kadaj-Bujupi, ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda PNl. hr. 2059/2015 od 23. novembra 2015. godine

KI143/15, odluka o odbacivanju zahteva i odbijanju zahteva za privremenom merom od 8. februara 2016. godine, objavljena 10. marta 2016. godine
Ključne reči: *individualni zahtev, imunitet, bespredmetan, zahtev za privremenom merom.*

Podnositeljka zahteva je tvrdila da joj je osporenim rešenjem Apelacionog suda povređeno pravo na imunitet, koje je garantovano stavovima 1 i 2, člana 75. Ustava. Ona tvrdila da poslanik Skupštine ne može biti uhapšen ili pritvoren vršeći svoje dužnosti i odgovornosti u Skupštini. Istovremeno je tvrdila da *"Apelacioni sud je postupio na diskriminatorski način protiv podnositeljke zahteva",*

U međuvremenu, dana 9. decembra 2015. godine, Vrhovni sud je (presuda PML 277/2015) delimično usvojio zahtev podnositeljke za zaštitu zakonitosti, zamenjujući meru sudskog pritvora merom kućnog pritvora do 18. decembra 2015. godine.

Sud, je dalje, utvrdio da je osporeno rešenje Apelacionog suda nije više pravosnažna odluka javnog organa, za šta je i podnet zahtev Sudu. Sud je ustanovio da je presudom Vrhovnog suda razmatrano osporeno rešenje Apelacionog suda. Znači, presuda Vrhovnog suda je sada pravosnažna odluka o spornom predmetu. Sud je zaključio da zahtev više ne predstavlja pravni spor, s obzirom da je presudom Vrhovnog suda rešen pravni spor.

ODLUKA O ODBACIVANJU ZAHTEVA I ODBIJANJU ZAHTEVA O PRIVREMENOJ MERI
u
slučaju br. KI143/15
Podnosilac
Donika Kadaj-Bujupi
Ocena ustavnosti rešenja PN1. br. 2059/2015 Apelacionog suda od 23. novembra 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Donika Kadaj-Bujupi (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), poslanica u Skupštini Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština), koju zastupa g. Arianit Koci, advokat.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava rešenje PN1. br. 2059/2015 Apelacionog suda od 23. novembra 2015. godine, kojim je potvrđeno rešenje PPRKR. br. 415/2015 Osnovnog suda u Prištini od 18. novembra 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojim su navodno povređena prava garantovana članom 24. [Jednakost pred Zakonom] i stavovima 1 i 2 člana 75. [Imunitet] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

4. Pored toga, podnositeljka zahteva traži od Ustavnog suda da uvede privremenu meru "*kojom će se gđi Doniki Kadaj-Bujupi odmah prekinuti mera sudskog pritvora sve do donošenja meritorne odluke za ovu stvar*".

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 116.2 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilima 29 i 54 Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 2. decembra 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 3. decembra 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

8. Dana 4. decembra 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i tražio da pojasni da li se sprovodi neki sudski postupak pred redovnim sudovima o istom pitanju ili da li je podneto neko pravno sredstvo. Kopija zahteva je poslata Apelacionom sudu.

9. Dana 8. decembra 2015. godine, podnositeljka zahteva je obavestila Sud da je podnela zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu.

10. Dana 14. decembra 2015. godine, Sud je tražio dodatne informacije od podnositeljke zahteva radi ažuriranja o toku postupka o vanrednom pravnom sredstvu, uključujući eventualnu pravosnažnu odluku.

11. Dana 22. decembra 2015. godine, podnositeljka zahteva je obavestila Sud da je Vrhovni sud doneo presudu (PML 277/2015 od 9. decembra 2015. godine) o njenom zahtevu za zaštitu zakonitosti.

12. Dana 24. decembra 2015. godine, Sud je tražio od Vrhovnog suda da dostavi kopiju svoje presude PML 277/15 od 9. decembra 2015. godine. Istog datuma, Vrhovni sud je obezbedio traženu kopiju presude.

13. Dana 8. februara 2016. godine, Sud je većao o slučaju i odlučivao da odbaci zahtev.

Pregled činjenica

14. Dana 18. novembra 2015. godine, Osnovni sud u Prištini je (rešenje PPRKR. br. 415/2015) izrekao podnositeljki zahteva meru sudskog pritvora od 18. novembra 2015. godine do 18. decembra 2015. godine.

15. Podnositeljka zahteva je izjavila žalbu Apelacionom sudu, tvrdeći da njeni postupci ne bi trebalo da se kvalifikuju kao krivično delo, već kao politički postupci za koje uživa funkcionalni parlamentarni imunitet.

16. Dana 23. novembra 2015. godine, Apelacioni sud je (rešenje PN1. br. 2059/2015) odbacio, kao neosnovanu, žalbu podnositeljke zahteva, objašnjavajući da je Osnovni sud u svom rešenju pružio dovoljno obrazloženje u pogledu postojanja sumnje da je izvršila krivično delo i da se pitanje imuniteta poslanika već razmatralo od strane Ustavnog suda u presudi u slučaju KO98/11 od 20. septembra 2011. godine.

17. Dana 3. decembra 2015. godine, Sud je saznao da je podnositeljka, takođe, podnela Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti.

18. Dana 8. decembra 2015. godine, nakon zahteva Suda za dodatnim informacijama o navedenom podnetom zahtevu, podnositeljka je obavestila Sud da je podnela i zahtev Vrhovnom sudu za zaštitu zakonitosti, nakon što je podnela svoj zahtev Ustavnom sudu 2. decembra 2015. godine.

19. Dana 9. decembra 2015. godine, Vrhovni sud je (presuda PML 277/2015) delimično usvojio zahtev podnositeljke za zaštitu zakonitosti, zamenjujući meru sudskog pritvora merom kućnog pritvora do 18. decembra 2015. godine. Vrhovni sud je razmotrio i tvrdnju podnositeljke u vezi sa navodnom povredom člana 75. Ustava.

20. Dana 14. decembra 2015. godine, Sud je još jednom tražio dodatne informacije o *„toku postupka u vezi sa vanrednim pravnim sredstvom”.*

21. Dana 22. decembra 2015. godine, podnositeljka zahteva je obavestila Sud da je Vrhovni sud doneo presudu, kojom je pritvor zamenio merom kućnog pritvora.

22. Sud nije dobio nikakve informacije o toku drugog postupka koji se odnosi na slučaj podnositeljke zahteva.

Navodi podnosioca

23. Podnositeljka zahteva tvrdi da joj je osporenim rešenjem Apelacionog suda povređeno pravo na imunitet, koje je garantovano stavovima 1 i 2, člana 75. Ustava. Ona tvrdi da poslanik Skupštine ne može biti uhapšen ili pritvoren vršeći svoje dužnosti i odgovornosti u Skupštini.

24. Podnositeljka zahteva, takođe, tvrdi povredu člana 24. [Jednakost pred Zakonom] Ustava. U vezi sa tim, ona tvrdi da: “*Apelacioni sud je postupio na diskriminatorski način protiv podnositeljke zahteva”*, jer je *“u drugom slučaju u kojem je drugi poslanik Skupštine Republike Kosova bio umešan prekinuo meru sudskog pritvora, pozivajući se na član 75, stav 2 Ustava Republike Kosovo”.*

25. Pored toga, podnositeljka zahteva traži od Suda da uvede privremenu meru prestanka sudskog pritvora, zbog nenadoknadive štete usled njenog daljeg boravka u sudskom pritvoru i zato što joj je uskraćeno pravo da predstavlja građane Republike Kosovo.

Prihvatljivost zahteva

26. Sud podseća da podnositeljka zahteva osporava rešenje PN1. br. 2059/2015 Apelacionog suda od 23. novembra 2015. godine i da je podnela i zahtev za zaštitu zakonitosti protiv istog rešenja o kom je Vrhovni sud odlučio 9. decembra 2015. godine.

27. Sud primećuje da podnositeljka nije osporila pred Sudom presudu Vrhovnog suda. Štaviše, presuda Vrhovnog suda je dostavljena Sudu na sopstvenu inicijativu. Sud ponavlja da je do podnositeljke da preduzme proceduralnu inicijativu, pruža aktivnu asistenciju i predstavlja sve relevantne informacije i dokaze u vezi sa zahtevom i da, konačno, potkrepi svoje tvrdnje. Sud ne može zameniti podnositeljku u izgradnji njenog slučaja.

28. Sud, dalje, primećuje da se presudom Vrhovnog suda razmotrilo i ocenilo osporeno rešenje Apelacionog suda. Znači, presuda Vrhovnog suda je sada pravosnažna odluka o spornom predmetu. Stoga, osporeno rešenje Apelacionog suda nije više pravosnažna odluka javnog organa, za šta je i podnet zahtev Sudu.

29. Sud podseća da se od podnositeljke zahteva 4. decembra 2015. godine, tražilo *"da obavesti Sud i obaveštava o tome da li se sprovodi neki sudski postupak pred redovnim sudovima o istoj pravnoj stvari ili da li je podnela neko pravno sredstvo o istoj pravnoj stvari"*.

30. Pored toga, 14. decembra 2015. godine, Sud je tražio od podnositeljke zahteva da ga obavesti o *"toku postupka u vezi sa vanrednim pravnim sredstvom, uključujući eventualnu odluku"* i obavestio je da *"će Sud u odsustvu bilo kakvih informacija nastaviti da razmatra zahtev na osnovu postojećih spisa predmeta"*.

31. Sud primećuje da postojeći spis predmeta ne sadrži više konačnu odluku javnog organa koja, navodno, povređuje pojedinačna prava i slobode podnositeljke zagarantovane Ustavom i koja je predmet razmatranja podnositeljke. Štaviše, Sud podseća da je dužnost podnositeljke da razjasni i precizira da li i kako je htela da se postupa sa zahtevom koji je pred Sudom.

32. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*"

33. Sud se poziva i na članove 22. (Procesuiranje podnesaka) i 48. (Tačnost podneska) Zakona, koji propisuju:

> Član 22
>
> *4. "(...) Sudija izvestilac ima pravo da zatraži dodatne dokaze, ukoliko je to neophodno radi procene prihvatljivosti i osnovanosti podneska "*.
>
> Član 48
>
> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi (...) koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori"*.

34. Sud uzima u obzir i pravilo 32 (Povlačenje, odbijanje i odbacivanje podnesaka) Poslovnika, koje propisuje:

> *(4) Sud može odbiti podnesak onda kada zaključi da (...)* ne predstavlja predmet *(...)*.

35. S tim u vezi, Sud primećuje da se rešenje Apelacionog suda više ne može smatrati konačnom odlukom, kao što se prethodno osporila od strane podnositeljke.

36. Sud smatra da zahtev više ne predstavlja pravni spor, s obzirom da je presuda Vrhovnog suda rešena stvar.

37. Dakle, Sud utvrđuje da predmetna stvar zahteva više ne predstavlja predmet.

38. Kao zaključak, Sud smatra da je tvrdnja podnositeljke bespredmetna i zahtev se odbacuje, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 22.4 i 48. Zakona i pravilom 32 (4) Poslovnika.

Zahtev za privremenom merom

39. Sud podseća da je podnositeljka zahteva tražila od Suda da uvede privremenu meru, odnosno da prekine meru sudskog pritvora do donošenja odluke o meritumu.

40. Podnositeljka zahteva tvrdi da je odobrenje privremene mere od posebnog značaja, zbog nenadoknadive štete i uskraćivanja prava da predstavlja građane Republike Kosovo.

41. U tom smislu, Sud uzima u obzir pravilo 55 (4) Poslovnika, koje predviđa:

> *"Veće za razmatranje pre davanja preporuke za odobrenje zahteva za uvođenje privremenih mera utvrđuje da:*
>
> > *(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta (...)"*

42. Sud, takođe, podseća da je Vrhovni sud, postupajući po rešenju Apelacionog suda, zamenio meru sudskog pritvora merom kućnog pritvora.

43. Pored toga, 3. decembra 2015. godine, Sud je saznao da je podnositeljka podnela zahtev za vanrednim pravnim sredstvom. Ova činjenica je potvrđena od strane podnositeljke zahteva 8. decembra. Po zahtevu za vanrednim pravnim sredstvom protiv rešenja Apelacionog suda je odlučio Vrhovni sud 12. decembra 2015. godine.

44. Osim toga, Sud primećuje da se, kao što je gore obrazložio, zahtev odbacuje, jer je tvrdnja podnositeljke postala bespredmetna.

45. Stoga, Sud smatra da je zahtev za privremenom merom izgubio osnov da se o njemu odlučuje od strane Suda, pošto je podnet zahtev za vanrednim pravnim sredstvom.

46. Dakle, u skladu sa pravilom 55 (4) Poslovnika, zahtev podnositeljke za uvođenje privremene mere se odbacuje, kao neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 22.4 i 48. Zakona i pravilima 32 (4), 55 (4) i 56 (3) i (5) Poslovnika, dana 8. februara 2016 jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenom merom;

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI106/15, podnosilac zahteva: Predrag Stojčetovič, ocena ustavnosti presude GSK-KPA-A-035/14 Žalbenog veća KAI Vrhovnog suda Kosova od 13. maja 2015. godine

KI106/15, rešenje o neprihvatljviosti od 26. januara 2016. godine, objavljeno 10. marta 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, jednakost pred zakonom, zaštita imovine, očigledno neosnovan zahtev*

Žalbeno veće KAI Vrhovnog suda Kosova je donelo presudu GSK-KPA-A-035/14 od 13. maja 2015. godine, kojom je odbijena, kao neosnovana, žalba podnosioca zahteva podneta protiv odluke KPCC/D/R/215//2013 Komisije za imovinske zahteve Kosova od 21. avgusta 2013. godine.

Podnosilac zahteva je, između ostalog, tvrdio da je Žalbeno veće KAI Vrhovnog suda Kosova povredilo prava podnosioca koje je garantovano Ustavom, tj. jednakost pred zakonom i zaštitu imovine. Podnosilac zahteva je, u nastavku, tvrdio da je u identičnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, pravo na imovinu, stan, priznato drugima.
Sud smatra da činjenice koje je izneo podnosilac zahteva ne opravdavaju navodnu povredu ustavnih prava na koja se on poziva i on nije dovoljno dokazao svoju tvrdnju. Stoga, zahtev je proglašen, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI106/15
Podnosilac
Predrag Stojčetović
Ocena ustavnosti presude GSK-KPA-A-035/14 Žalbenog veća KAI Vrhovnog suda Kosova od 13. maja 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu, sudija, i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Predrag Stojčetović, sa prebivalištem u selu Donja Bitinja, opština Štrpce (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga sa punomoćjem zastupa advokat, g. Ljubomir Pantović.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu GSK-KPA-A-035/14 Žalbenog veća KAI Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Žalbeno veće) od 13. maja 2015. godine kojom je odbijena, kao neosnovana, žalba podnosioca izjavljena na odluku Komisije za imovinske zahteve na Kosovu (u daljem tekstu: KIZK) KPCC/D/R/215//2013 od 21. avgusta 2013. godine.

3. Osporena presuda je uručena podnosiocu zahteva 3. jula 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom se tvrdi da su podnosiocu zahteva povređen prava garantovana članom 24. [Jednakost pred Zakonom] i 46. [Zaštita Imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnika).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 10. avgusta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 14. septembra 2015,. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

8. Dana 29. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

9. Dana 26. januara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

10. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je tražio od Komisije za imovinsko stambene zahteve (u daljem tekstu: KISZ) da potvrdi vlasništvo nad stanom koji se nalazi u Uroševcu.

11. Dana 30. aprila 2005. godine, KISZ je (odluka HPCC/D/189/2005/C), odbacila imovinski zahtev podnosioca. U obrazloženju je navedeno: "*... Stojčetović nije dostavio bilo koji overen dokumentarni dokaz kojim bi dokazao da je imao posed nad imovinom niti je dokazao imovinsko pravo...*".

12. Podnosilac zahteva je tražio od KISZ preispitivanje navedene odluke.

13. Dana 15. jula 2006. godine, KISZ je (odluka HPCC/REC/66/2006), ponovo odbacila zahtev podnosioca po istim osnovama.

14. Dana 22. avgusta 2007. godine, podnosilac je podneo zahtev KIZK (koji je zamenio KISZ), kojim je tražio potvrđivanje prava na imovinu i ponovni posed nad stanom.

15. Dana 21. avgusta 2013. godine, KIZK je (odluka KPCC/D/2015/2013,) odbila imovinski zahtev, sa obrazloženjem da "*dokumenti dostavljeni od strane podnosioca nisu pozitivno verifikovani od strane Izvršnog sekretarijata"*. Pored toga, KIZK je navela da podnete izjave od strane tri svedoka *„u nedostatku dokumentovanog dokaza, nisu dovoljne za ustanovljavanja svojinskog prava nad imovinom u zahtevu*".

16. Dana 9. decembra 2013. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Žalbenom veću protiv odluke KIZK, zbog *„pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjenica*".

17. Dana 13. maja 2015. godine, Žalbeno veće je (presuda GSK-KPA-A-035/14) odbilo žalbu, kao neosnovanu. Žalbeno veće utvrđuje: *„KIZK je donela tačnu odluku na osnovu detaljnog i tačnog postupka"* i *„nije došlo do povrede ili nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja."*

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporenom presudom povređen član 24. [Jednakost pred Zakonom] i član 46. [Zaštita Imovine] Ustava.

19. Podnosilac zahteva tvrdi: *„U istovetnoj pravnoj i činjeničnoj situaciji imovinsko pravo na stan je priznato*" drugima. "*Ovo je učinjeno u postupku pred Komisijom za rešavanje stambenih i imovinskih zahteva (KRSIZ), a Vrhovni sud Kosova je potpuno zanemario ovu cinjenicu".*

20. Podnosilac zahteva traži da Sud *„prizna pravo svojine na stanu koji se nalazi u Uroševcu*".

Prihvatljivost zahteva

21. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

22. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113. Ustava, koji propisuje:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

23. Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

24. Sud se poziva i na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

25. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da su osporenom presudom povređeni članovi 24. [Jednakost pred Zakonom] i 46. [Zaštita Imovine] Ustava, navodeći da su mu povređena prava, zbog *„pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjenica".*

26. Sud smatra da je Apelaciono veće opširno analiziralo predstavljene dokaze, tvrdnje podnosioca zahteva i detaljno obrazložio zašto je odbijena njegova žalba.

27. Zapravo, Žalbeno veće je primetilo: *„Izvršni sekretarijat KIZK nije bio u stanju da ex officio pribavi bilo koji dokaz koji bi podržao imovinski zahtev Stojcetovića. Na osnovu ovoga, KIZK je našla da Stojcetović nije dokazao bilo koje imovinsko pravo nad imovinom u*

zahtevu". Dakle, Žalbeno veće je zaključilo: *„KIZK je donela tačnu odluku, na osnovu detaljnog i tačnog postupka".*

28. Pored toga, Žalbeno veće je dalje primetilo da podnosilac zahteva tvrdi: *„KRSIZ je drugacije odlucila, iako postoje identični predmeti (DS00351O i DS603418), sa istim datumom dodele poseda gde je KRSIZ odlučila u korist podnosioca zahteva".* Podnosilac zahteva, takođe tvrdi: *"Bez obzira na istu prirodu dokumenata koji su dostavljeni u ovim predmetima od strane podnosioca zahteva, KRSIZ je uzela u obzir ta dokumenta šta nije uradila u njegovom predmetu".*

29. Žalbeno veće je ponovilo da nije *„nadležno nad predmetima KRSIZ ili da pregleda obrazloženje odluka KRSIZ ili da procene njihovu tačnost".* Pored toga, Žalbeno veće primećuje: *„Odlukom HPCC/REC/66/2006, zahtev za ponovno razmatranje odluke HPCC/D/189/2005/C, podnet od strane žalioca je odbijen. Ovo znaci da je odluka HPCC/REC/189/2005/C pravosnažna te se ne može napasti žalbom".*

30. Sud primećuje da je zaključak Žalbenog veća u skladu sa sudskom praksom (vidi: Ustavni sud, slučaj br. KI104/10, stav 64 i 74, presude od 10. maja 2012. godine).

31. Na osnovu navedenog, Sud smatra da podnosilac zahteva nije objasnio kako je i zašto zaključak da „*nije dokazao*" imovinsko pravo nad stanom, koji je dat u osporenoj presudi, povredio njegova prava na jednakost pred zakonom i zaštitu imovine.

32. Sud dalje smatra da su postupci pred KIZK i Žalbenim većem bili pravični i da su odluke bile potpuno obrazložene, objašnjavajući da podnosilac zahteva „*nije dokazao bilo koje imovinsko pravo nad imovinom u zahtevu*" (vidi, slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

33. Pored toga, podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz, koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi: *Vanek protiv Republike Slovačka,* ESLJP, odluka o prihvatljivosti, br. 53363/99 od 31. maja 2015. godine).

34. Zapravo, Sud smatra da podnosilac zahteva nije izgradio svoju tvrdnju na ustavnoj osnovi. Naprotiv, on je zasnovao svoju žalbu na „*pogrešnom i nepotpunom utvrđivanju činjenica*". To spada u nadležnosti redovnih sudova. Na kraju, podnosilac zahteva je zaključio svoju tvrdnju, tražeći od Suda da mu prizna *„pravo svojine nad stanom koji se nalazi u Uroševcu".*

35. Sud smatra da ova tvrdnja i zahtev predstavljaju žalbu za četvrti stepen. U tom smislu, Sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena, u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova prilikom utvrđivanja činjenica ili primene materijalnog prava. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28. Vidi i slučaj Ustavnog suda: broj KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Hima Magbule i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

36. Sud dalje ponavlja da nema zadatak da razmatra da li je Apelaciono veće pravilno utvrdilo činjenično stanje ili tumačilo primenjiv zakon (zakonitost), ali razmatra da li je Apelaciono veće povredilo individualna prava i slobode zaštičene Ustavom (ustavnost) (vidi, na

primer: slučaj br. KI72/14, podnositeljka zahteva: *Besa Qirezi*, presuda od 4. februara 2015. godine, stav 65).

37. Osim toga, kao opšte pravilo, utvrđivanje činjenica slučaja i tumačenje zakona su isključivo pitanja za redovne sudove čiji su nalazi i zaključci u tom pogledu obavezujući za Ustavni sud. Međutim, kada je odluka redovnog suda očigledno proizvoljna, Sud može i mora da je dovede u pitanje (vidi*: Sisojeva i ostali protiv Latvia* [VV], zahtev br. 60654/00, presuda od 15. januara 2007. godin , stav 89).

38. Dakle, Sud zaključuje da činjenice iznete od strane podnosioca zahteva ne opravdavaju navodnu povredu ustavnih prava na koje se pozvao podnosilac zahteva i on nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju.

39. Kao rezime, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i samim tim, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika, na sednici održanoj 26. januara 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI92/15, podnosilac zahteva: Naim Sejdiaj, ocena ustavnosti rešenje Ac. br. 4891/2014 Apelacionog suda Kosova od 27. februara 2015. godine

KI92/15, rešenje o neprihvatljivosti od 9. februara 2016. godine, objavljeno 10. marta 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, sudska zaštita prava, očigledno neosnovan zahtev*.

Apelacioni sud Kosova je rešenjem Ac. br. 4891/2014 odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, dok je potvrdio rešenje Osnovnog suda, kojim se zbog neisplaćenih dugova podnosioca prema BKT dozvolilo izvršenje postupka od strane privatnog izvršioca.

Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenom odlukom povređena prava na pravično suđenje i pravo na sudsku zaštitu prava, kao što je garantovano članom 31. i 54. Ustava.

Ustavni sud je utvrdio da podnosilac zahteva nije uspeo da pruži činjenice ili *prima facie* dokaz da bi opravdao svoje tvrdnje i postupci sprovedeni pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvodnji. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI92/15
Podnosilac
Naim Sejdiaj
Zahtev za ocenom ustavnosti rešenja AC. nr. 4891/2014 Apelacionog suda Kosova od 27. februara 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Naim Sejdiaj iz Podujeva, koga zastupa g. Gani Asllani, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je rešenje AC. br. 4891/2014 Apelacionog suda Kosova od 27. februara 2015. godine, koje je podnosiocu uručeno 13. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojim podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), prema članu 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i članu 54. [Sudska Zaštita Prava].

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 6. jula 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 19. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je odlukom imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

7. Dana 7. oktobra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Apelacionom sudu. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva banci Banka Kombëtare Tregtare (BKT), kao trećoj i zainteresovanoj strani, tražeći da dostavi Sudu komentare u roku utvrđenom od strane Suda.

8. Dana 20. oktobra 2015. godine, Sud je primio komentare od strane BKT u vezi sa zahtevom.

9. Dana 9. februara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 29. juna 2012. godine, podnosilac zahteva je zaključio ugovor sa BKT za dobijanje kredita na ime privatne kompanije čiji je jedini vlasnik bio on, u iznosu i roku otplate kredita kao što je navedeno u ugovoru. Ugovor i aneksi ugovora uključuju i određene uslove o posledicama u slučaju neotplaćivanja kredita.

11. Dana 6. novembra 2013. godine, BKT je podnela Osnovnom sudu u Prištini predlog za izvršenje u vezi sa nekretninom- imovinom podnosioca zahteva , predstavljena kao hipotekarna garancija prilikom uzimanja kredita, zbog neredovne isplate rata kredita.

12. Dana 8. novembra 2013. godine, Osnovni sud u Prištini je rešenjem E. br. 1578/2013 dozvolio predloženo izvršenje.

13. Protiv ovog rešenja podnosilac je podneo prigovor Osnovnom sudu u Prištini. Podnosilac zahteva je naglasio da je do kašnjenja u isplati kredita došlo zbog teških povreda koje je zadobio u saobraćajnoj nesreći i on je osporio način obračuna kamate na glavnicu.

14. Dana 19. novembra 2014. godine, Osnovni sud u Prištini je doneo rešenje E. br. 1578/2013 kojim je odbio, kao neosnovan, prigovor podnet od strane podnosioca zahteva "*zato što nije pružio dokaze koji podržavaju njegove navode i nije ispunjen nijedan od uslova koji su predviđeni zakonom o poništenju rešenja ili njegovog otkazivanja*".

15. Protiv ovog rešenja podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu Kosova.

16. Dana 27. februara 2015. godine Apelacioni sud Kosova je doneo rešenje AC. br. 4891/2014, kojim je odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, dok je potvrdio rešenje Osnovnog suda.

17. Apelacioni sud je u svom rešenju naglasio: "*Ovaj sud je ocenio zaključak prvostepenog suda, odnosno rešenje kojim je odbijen prigovor dužnika, i našao je da je jedan takav zaključak suda osnovan i ima podršku u spisima predmeta i zakonskim odredbama, s toga i pobijano rešenje ima potpuno i uverljivo obrazloženje*".

18. Dana 30. marta 2015. godine, Osnovni sud je rešenjem E. br. 1578/13 dozvolio prenos izvršnog postupka privatnom izvršiocu.

19. Dana 8. aprila 2015. godine, privatni izvršitelj D. B. je doneo zaključak o nastavljanju izvršnog postupka u slučaju E. br. 1578/2013.

Navodi podnosioca

20. Podnosilac zahteva tvrdi da je BKT nezakonito obračunala kamate na glavnicu, a da su redovni sudovi, dozvoljavajući izvršni postupak nad njegovom nepokretnosti, povredili i zakon, jer nisu uspeli da utvrde grešku BKT.

21. Podnosilac zahteva, dalje, tvrdi da je prenosom predmeta privatnom izvršitelju sud povredio član 67. Zakona o parničnom postupku, jer je privatni izvršitelj koji je nastavio izvršni postupak bio visoki zvaničnik BKT.

22. Podnosilac zahteva je od Suda tražio da imenuje stručnjaka, koji će odrediti tačan iznos duga, koji on treba da vrati BKT.

Odgovor BKT u vezi sa zahtevom podnosioca

23. BKT je u odgovoru dostavljenom Sudu naglasio: "*Dakle, na osnovu gore navedenog, očigledno je da je dužnik podneo redovna pravna sredstva kao pravne instrumenate za zaštitu svojih prava i na taj način je obezbeđeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jer je odluka u prvom, a i odluka u drugom stepenu, doneta od strane nadležnih organa za sprovođenje zakona, koji su doneli odluke zasnovane na važećem zakonu, dakle, NTB smatra da u ovom slučaju tvrdnje dužnika da mu je povređeno i uskraćeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje od strane pravosudnih organa Republike Kosova nisu održive!*".

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Da bi sudio zahtev podnosioca, Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac ispunio uslove za prihvatljivost, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

25. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

26. Sud uzima u obzir i pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

> *„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava."*

27. Prilikom ocene tvrdnji pokrenutih od strane podnosioca zahteva, Sud primećuje da on osporava rešenje AC. br. 4891/2014 Apelacionog suda, kojim je odlučio u vezi sa njegovom žalbom protiv rešenja Osnovnog suda u Prištini o dozvoli izvršenja na njegovom nepokretnosti.

Relevantne ustavne odredbe u vezi sa slučajem

Član 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]

"1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda".

[...]

Član 54 [Sudska Zaštita Prava]

"Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno".

28. Ocenjujući ustavnost osporenog rešenja u svetlu tvrdnji ustavnih povreda i činjenica iznetih od strane podnosioca zahteva, upoređujući te činjenice sa sadržajem gore navedenih odredaba, Sud utvrđuje da nema argumenta kojima se ukazuje da je došlo do povrede ustavnih odredbi. Navodi podnosioca zahteva se zasnivaju isključivo na *„pogrešnom i nepotpunom utvrđivanju činjeničnog stanja, odnosno nepravilnom obračunu zakonske kamate*" su navodi o zakonskoj povredi, a ne o ustavnoj povredi.

29. Sud, dalje, utvrđuje da su redovni sudovi na adekvatan način razmotrili navode podnosioca zahteva na pokrenuta pitanja, posebno Apelacioni sud, koji je svoju odluku obrazložio, navodeći da nije utvrdio povredu u odnosu na navode podnosioca i detaljno je razradio ugovorne obaveze podnosioca zahteva u odnosu na BKT.

30. Što se tiče druge tvrdnje podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava, odnosno, navodnoj pristrasnosti na suđenju, jer je prema njegovoj tvrdnji, privatni izvršitelj kome je prenet izvršni postupak bio visoki zvaničnik BKT, podnosilac zahteva, u vreme sprovođenja spora, nije predstavio nijedan dokaz da potkrepi tvrdnju. Pored toga, podnosilac zahteva je naglasio da je ova odluka u suprotnosti sa članom 67. ZPP, ali nije objasnio kako je navodno povređen član 31. Ustava.

31. Sud ponavlja da je jedan od osnovnih principa ustavnog suđenja supsidijarnost. U posebnom kontekstu Ustavnog suda znači da dužnost da se obezbedi poštovanje prava propisanih u Ustavu pripada pre svega redovnim sudovima, a ne direktno i neposredno Ustavnom sudu (vidi: *Scordino protiv Italije,* br. 1, [VK], § 140).

32. U tom smislu, Sud primećuje da je podnosilac zahteva imao brojne prilike da predstavi svoje tvrdnje i ospori navode BKT kao suprotne strane. Dakle, ni na jedan način se ne dokazuje tvrdnja da je podnosilac mogao biti nepovoljno tretiran tokom sudskog procesa (Vidi, između ostalog, slučaj: KI71/15, Podnosilac *Miftar Bajrami*, Ustavni sud Republike Kosovo – ocena ustavnosti odluke CML. br. 5/2014 Vrhovnog suda Kosova od 23. decembra 2014. godine).

33. U ovim okolnostima, Sud utvrđuje da činjenice iznete od strane podnosioca ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnog prava ili prava garantovanih EKLJP; dakle, ne može se zaključiti da je došlo do povrede ljudskih prava osporenom odlukom i u skladu sa pravilom 36, stav 2, tačka (b) i (d), Sud nalazi da zahtev treba da se proglasi na ustavnoj osnovi neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (2) (b) (d) Poslovnika, dana 9. februara 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI82/14, Podnosilac Gani Lahu, zahtev za ocenu ustavnosti rešenja Rev. br. 297/2013 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 18. decembra 2013. godine

KI82/14, Rešenje o neprihvatljivosti od 28. januara 2016. godine, objavljeno 10. marta 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravno sredstvo, pravo na pravično suđenje, pravo na delotvorni pravni lek, očigledno neosnovan.*

Vrhovni sud Kosova je rešenjem Rev. br. 297/2013 odbio zahtev podnosioca za reviziju kao neosnovan, te usvojio pravno stanovište i obrazloženje Apelacionog suda da je tužba podnosioca van roka.

Podnosilac zahteva tvrdi da su mu tom odlukom Vrhovnog suda prekršena prava garantovana članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Kosova i članom 6. [Pravo na pravično suđenje], kao i članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] EKLJP.

Ustavni sud je utvrdio da redovni sudovi nisu postupili nepravično ili proizvoljno u svojim odlukama. Sud je, takođe, istakao da podnosilac nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju u vezi sa povredama prava garantovanih Ustavom. Shodno tome, zahtev se proglašava neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (2) (d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI82/14
Podnosilac
Gani Lahu
Ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 297/2013 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 18. decembra 2013. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu - Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Gani Lahu, koga zastupa g. Adem Vokshi, advokat iz Mitrovice (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Rev. br. 297/2013 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 18. decembra 2013. godine u vezi sa rešenjem AC. br. 190/2013 Apelacionog suda Kosova od 12. jula 2013. godine. Rešenje Vrhovnog suda je uručeno podnosiocu zahteva 19. februara 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 297/2013 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 18. decembra 2013. godine u vezi sa rešenjem AC. br. 190/2013 Apelacionog suda Kosova od 12. jula 2013. godine.

4. Podnosilac zahteva tvrdi povredu člana 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) i članom 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Konvencija) u vezi sa otpuštanjem sa posla.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 8. maja 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 10. juna 2014. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI82/14 imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog datuma, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI82/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 16. juna 2014. godine, podnosilac je obavešten o registraciji zahteva i kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu Republike Kosovo.

9. Dana 14. septembra 2015. godine, od podnosioca zahteva i Osnovnog suda u Prištini se tražilo da podnesu dokaz o uručivanju poslednje osporene presude.

10. Dana 21. septembra 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo svoje komentare u vezi sa uručivanjem poslednje osporene presude.

11. Dana 28. januara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 12. marta 2002. godine, civilna administracija UNMIK-a je obavestila podnosioca zahteva da je suspendovan sa pozicije generalnog direktora Železnica UNMIK-a zbog postupaka nabavke, koji su navodno izvršeni u suprotnosti sa Uredbama UNMIK-a. U obaveštenju je navedeno da suspendovanje podnosioca čeka na dalja istraživanja.

13. U avgustu 2002. godine je objavljen oglas za slobodno radno mesto za poziciju generalnog direktora Železnica UNMIK-a. Podnosilac zahteva je konkurisao za tu poziciju uprkos suspenziji, ali je druga osoba imenovana umesto njega.

14. Dana 22. oktobra 2002. godine, podnosilac zahteva je obavešten o prekidu radnog odnosa u Železnici UNMIK-a. Podnosilac zahteva tvrdi da u tom obaveštenju nije bilo pravne pouke u vezi sa pravnim sredstvima u njegovu korist.

15. Dana 5. novembra 2002. godine, podnosilac zahteva je podneo prigovor na gore navedeno obaveštenje, kojim je tražio da se isto poništi sve dok se istrage ne okončaju ili obezbedi drugo radno mesto koje odgovora njegovoj stručnoj spremi. Podnosilac zahteva, navodno, nije dobio nikakve informacije u vezi sa tim, iako je Železnica UNMIK-a bila obavezna da to uradi u skladu sa pravilom 44. svog Poslovnika o radu.

16. Dana 18. februara 2003. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu protiv Železnica UNMIK-a iz Kosova Polja Opštinskom sudu u Prištini. Podnosilac zahteva je tvrdio, *inter alia*, da je radio dvanaest godina i da mu je Železnica UNMIK-a nezakonito prekinula radni odnos.

17. Dana 7. aprila 2003. godine, Opštinski sud u Prištini je presudom C1. br. 39/2003 usvojio tužbeni zahtev podnosioca, poništio kao nezakonito, obaveštenje od 22. oktobra 2002. godine o prekidu radnog odnosa podnosioca od strane Železnica UNMIK-a, obavezao Železnicu UNMIK-a da vrati podnosioca na radno mesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i kvalifikacijama, uključujući sva prava koja proističu iz radnog odnosa u roku od 8 (osam) dana od dana kada presuda postane pravosnažna.

18. Neodređenog datuma, Železnica UNMIK-a je podnela tužbu Okružnom sudu u Prištini, tvrdeći da je presuda prvostepenog suda doneta uz povredu procesnih pravila, pogrešnu primenu materijalnog prava i da treba da se vrati prvostepenom sudu na preispitivanje.

19. Dana 24. aprila 2004. godine, Okružni sud u Prištini je odbio, kao neosnovanu, žalbu Železnice UNMIK-a i potvrdio osporenu presudu prvostepenog suda.

20. Neodređenog datuma, Železnica UNMIK-a je podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu na presude prvostepenog i žalbenog suda, tvrdeći bitne povrede procesnog prava, pogrešno i nepotpuno utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.

21. Dana 11. novembra 2004. godine, Vrhovni sud je rešenjem Rev. br. 84/2004 usvojio zahtev za reviziju, ukinuo presudu prvostepenog i žalbenog suda i vratio predmet prvostepenom sudu na preispitivanje.

22. Dana 25. oktobra 2005. godine, Opštinski sud u Prištini je presudom C1. br. 473/04 odbio tužbu podnosioca u vezi sa poništavanjem obaveštenja o suspendovanju sa radnog mesta i vraćanja na posao u Železnici UNMIK-a sa svim pravima iz radnog odnosa.

23. Neodređenog datuma, podnosilac zahtev je uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini na navedenu odluku prvostepenog suda zbog pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i predložio da se usvoji tužba kao osnovana, ukine osporena odluka ili da se predmet vrati prvostepenom sudu na preispitivanje.

24. Dana 14. oktobra 2008. godine, Okružni sud u Prištini je rešenjem Ac. br. 57/2006 ukinuo navedenu presudu prvostepenog suda i vratio predmet prvostepenom sudu na preispitivanje.

25. U međuvremenu, Železnicu UNMIK-a je nasledila Infrastruktura železnica Kosova AD (potvrda o registraciji poslovanja br. 70325327 od 23. avgusta 2011. godine).

26. Dana 6. septembra 2012. godine, Opštinski sud u Prištini je presudom C1398/08 usvojio tužbu podnosioca kao osnovanu, ukinuo obaveštenje o prekidu radnog odnosa podnosioca kao nezakonito, obavezao Infrastrukturu železnica Kosova AD da vrati podnosioca na posao u skladu sa njegovim sposobnostima i kvalifikacijama sa svim pravima iz radnog odnosa u roku od (7) sedam dana od dana kada presuda postane pravosnažna pod pretnjom prinudnog izvršenja.

27. U navedenoj presudi, Opštinski sud u Prištini je obrazložio da je nesporno da je Infrastruktura železnica Kosova AD naslednik Železnica UNMIK-a, da je podnosilac zahteva radio kod tadašnje Železnice UNMIK-a dvanaest godina, da je suspendovanjem sa pozicije generalnog direktora podnosilac trebalo da bude raspoređen na drugo radno mesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i kvalifikacijama, da je istražni postupak o navodnoj korupciji protiv podnosioca zahteva trebalo da se okonča i da ondašnja Železnica UNMIK-a nije utvrdila odgovornost podnosioca o povredi njegove radne obaveze.

28. Neodređenog datuma, Infrastruktura železnica Kosova AD je uložila žalbu na navedenu odluku prvostepenog suda Apelacionom sudu Kosova, tvrdeći bitnu povredu procesnog prava, pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primeni materijalnog prava, sa predlogom da se odbije tužba podnosioca i ukine osporena odluka ili da se predmet vrati prvostepenom sudu na preispitivanje.

29. Dana 12. jula 2013. godine, Apelacioni sud Kosova je rešenjem AC. br. 190/2013 usvojio žalbu Infrastrukture železnica Kosova AD, ukinuo gore navedenu presudu prvostepenog suda (vidi gore stav 32) i odbacio tužbu podnosioca kao neblagovrmenu.

30. U navedenom rešenju, Apelacioni sud Kosova je obrazložio da ne može usvojiti pravno stanovište prvostepenog suda, jer nije zasnovano na zakonu i zahvaćeno je bitnim procesnim povredama, da član 83. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa predviđa da radnik koji je nezadovoljan konačnom odlukom nadležnog organa u organizaciji ili ako taj organ ne donese odluku u roku od 30 (trideset) dana od dana podnošenja zahteva, odnosno prigovora, ima pravo da u narednom roku od 15 dana traži zaštitu svojih prava pred nadležnim sudom, da se u ovom slučaju bavimo prekluzivnim

rokom koga ne mogu promeniti parničari, a ni sud; stoga se tužba podnosioca mora obavezno odbaciti kao neblagovremena, jer je podneta van prekluzivnog roka.

31. Neodređenog datuma, podnosilac je podneo zahtev za reviziju na navedeno rešenje Apelacionog suda Vrhovnom sudu Kosova, tvrdeći bitnu povredu procesnog prava, pogrešnu primenu materijalnog prava i predložio da se promeni odluka Apelacionog suda i potvrdi odluka prvostepenog suda (vidi stav 32).

32. Dana 18. decembra 2013. godine, Vrhovni sud je rešenjem Rev. br. 297/2013 odbio zahtev podnosioca za reviziju kao neosnovan. Vrhovni sud je usvojio pravno stanovište i obrazloženje Apelacionog suda da je tužba podnosioca van roka.

33. Relevantni deo gore navedene odluke Vrhovnog suda glasi:

"U ovom slučaju, tužilac je podneo tužbu Sudu nakon roka koji je propisan gore navedenim zakonom, jer je tužba Sudu podneta 18.02.2003. god., dok je od tuženog dobio obaveštenje 22.10.2002. god.

Prema oceni Vrhovnog suda, drugostepeni sud je pravilno primenio odredbe člana 83 Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa, jer je ovo prekluzivan rok, i nakon njegovog isteka, radnik gubi pravo na sudsku zaštitu. Stoga, tužba koja je podneta nakon ovog roka, svakako mora da bude odbačena kao neblagovremena. U ovom slučaju tužilac je osporio obaveštenje o prestanku radnog odnosa, dana 05.11.2002. god., dok je tužbu dostavio Sudu 18.02.2003. god., što znači nakon više od tri meseca".

Relevantne odredbe građanskih sporova (radni sporovi) pre stupanja na snagu Zakona o radu br. 03/L-212, usvojen 1. oktobra 2010. godine

Zakon o osnovnim pravima iz radnog odnosa na Kosovu (Službeni list SFRJ br. 60/89, 42/90, 42, 92 i 24/94)

"Član 83, radnik koji je nezadovoljan konačnom odlukom nadležnog organa u organizaciji ili ako taj organ ne donese odluku u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva, odnosno prigovora, ima pravo da u narednom roku od 15 dana traži zaštitu svojih prava pred nadležnim sudom".

Navodi podnosioca

34. U vezi sa rešenjem Vrhovnog suda, podnosilac zahteva, *inter alia*, tvrdi: *"Prilikom odlučivanja o reviziji koja je izjavljena protiv presude Apelacionog suda Kosova, nije imao u vidu, nije ocenio, niti je odgovorio na raznovrsne navode iznete u ovom predmetu, kao što su: promena radnog statusa, nedostatak pravne pouke, izostanak disciplinskog postupka, u skladu sa odredbama gore navedenih zakona. Podnosiocu*

zahteva je zbog toga povređeno osnovno pravo – jednakost pred zakonom, i nije mogao efektivno da sačuva svoja prava. Takođe, Vrhovni sud nije uzeo u obzir celokupne dokaze prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, kako bi izneo dovoljno razloga o odbijanju navedenih argumenta, ili ukoliko njegova presuda pokazuje „vidljivu proizvoljnost".

35. Što se tiče postupka sprovedenog pred svojim poslodavcem, podnosilac zahteva dodaje: "*Polazeći od činjenice da podnosiocu nije pružena mogućnost za korišćenje delotvornog pravnog leka u njegovoj radnog organizaciji, u nedostatku pouke o pravnom leku u odlukama tuženog (obaveštenje o prekidu radnog odnosa u UNMIK Železnicama, od 17.10.2002. god., i nedostatku odgovora na pisane prigovore podnosioca, istom nije pružena mogućnost za korišćenje delotvornog pravnog leka u okviru organizacije, podnosiocu je povređeno osnovno pravo na delotvorni pravni lek, što je njegovo pravo garantovano Ustavom Republike Kosovo, članom 32 i 13 Evropske konvencije o ljudskim pravima. Obzirom da je podnosiocu uskraćeno pravo na pravni lek u okviru radne organizacije, istom se ne može uskratiti sudska zaštita, i Sudovi u vezi sa tužbom tužioca treba da odluče meritorno".*

36. Što se tiče navodne nedoslednosti u odlučivanju od strane redovnih sudova, podnosilac zahteva navodi: "*Promenom sudskog veća menjaju se i mišljenja i stavovi koji su postojali o istom predmetu. Kako drugačije razumeti ovo, kada su se o istom predmetu izjasnili Okružni sud (sada Apelacioni) i Vrhovni sud? Da je tužba podneta neblagovremeno, sigurno bi Okružni sud u početku, a zatim i Vrhovni sud, kada je prvi put odlučivao o reviziji, dana 11.11.2004. god., odbacio tužbu podnosioca kao neblagovremenu, i ne bi čekao punih osam godina kako bi sada zauzeo takav stav, koji je u potpunosti suprotan sa onim koji je imao osam godina ranije".*

37. Pored toga, podnosilac zahteva traži da Sud: (i) utvrdi da je zahtev nepristrasan, (ii) proglasi nevažećim rešenje Rev. br. 297/13 Vrhovnog suda Kosova od 18. decembra 2013. godine i rešenje AC. br. 190/2013 Apelacionog suda Kosova od 12. jula 2013. godine, i (ii) ostavi na snazi presudu C1. br. 1398/08 Opštinskog suda u Prištini od 6. septembra 2012. godine.

Prihvatljivost zahteva

38. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

39. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

40. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

41. Sud u nastavku uzima u obzir pravilo 36 (2) d) Poslovnika, koje propisuje:

„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju“.

42. Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva u vezi sa nedoslednošću prilikom odlučivanja od strane redovnih sudova, Sud pre svega primećuje da se navedene odluke odnose na period 1999-2005, što znači da su donete pod drugačijim okolnostima i u vreme kada Sud nije imao vremensku nadležnost i kao takve nisu *ratione temporis* u skladu sa Ustavom, koji je stupio na snagu 15. juna 2008. godine (vidi, na primer slučaj: br. KI47/14, podnosilac zahteva: *Mustaf Zejnullahu,* Rešenje o neprihvatljivosti od 11. avgusta 2014. godine, stav 25).

43. Sud primećuje da tvrdnja podnosioca zahteva o nedoslednošću prilikom odlučivanja od strane redovnih sudova nije uverljiva i dovoljno potkrepljena i pokreće pitanje tumačenja i kvalifikacije zakonskih odredbi, što ne spada u delokrug redovnih sudova, koji im je dat Ustavom i primenjivim zakonom na Kosovu.

44. Sud, takođe, primećuje da su redovni sudovi utvrdili da je žalba podnosioca uložena tri meseca nakon zakonskog roka, što ih prema njihovom tumačenju sprečava da donesu odluku o meritumu slučaja podnosioca.

45. Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova prilikom ocene dokaza ili primene zakona (zakonitost), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

46. U tom smislu, Sud ponavlja da nije njegova dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane domaćih sudova osim u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom. On ne može oceniti činjenice koje su dovele redovne sudove dotle da donesu ovakvu, a ne drugačiju odluku. Da je tako uradio, Sud bi delovao kao sud trećeg i četvrtog stepena, što bi predstavljalo prekoračenje granica nametnutih u njegovom postupanju (vidi: *Garcia Ruiz protiv Španije,* [VV], br. 30544/96, stav 28, vidi *mutatis mutandis Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65, vidi i slučaj: br. KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

47. Pored toga, zahtevom se ne ukazuje na to da su redovni sudovi Republike Kosovo postupali na proizvoljan i nepravilan način. Nije dužnost Ustavnog suda da zameni svoju ocenu činjenica sa onom redovnih sudova i, kao opšte pravilo, dužnost je navedenih sudova da ocene dokaze koji su im dostupni. Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celini, uključujući način na koji su dokazi uzeti (vidi slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, izveštaj evropske komisije za ljudska prav od 10. jula 1991. godine).

48. Imajući u vidu sve gore navedeno, Sud smatra da podnosilac zahteva nije dovoljno poktrepio svoju tvrdnju u vezi sa povredom prava garantovanim Ustavom.

49. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (2) d) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika, 28. januara 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Arta Rama-Hajriz

KI60/15, podnosilac zahteva: Avni Grajqevci, zahtev za ocenom ustavnosti presude Pml. br. 54/2015 Vrhovnog suda Kosova od 16. marta 2015. godine

KI60/15, rešenje o neprihvatljivosti od 9. februara 2016. godine, objavljeno 10. marta 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, očigledno neosnovan zahtev*

Vrhovni sud Kosova je rešenjem Pml. br. 54/2015 usvojio odluku Osnovnog suda i Apelacionog suda da se podnosilac zahteva kazni sa 6 (šest) meseci zatvora.

Podnosilac zahteva tvrdi da je ovom odlukom povređen princip *ne bis in idem*. On, takođe, tvrdi da su mu povređena prava i slobode koje su garantovana članom 23. [Ljudsko dostojanstvo], članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 27. [Zabrana mučenja, surovog neljudskog ili ponižavajućeg postupanja], članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije], i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Kosova.

Suda je zaključio da je presuda Vrhovnog suda obrazložena i u potpunosti objašnjava zašto je utvrdio da su nižestepeni sudovi pravično ocenili slučaj. Dakle, nakon razmatranja svih postupaka, Sud je utvrdio da su postupci pred redovnim sudovima bili pravični i da se u njima ne mogu utvrditi navodne povrede. Zahtev podnosioca je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, kao što je propisano pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI60/15
Podnosilac
Avni Grajqevci
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml 54/2015
od 16. marta 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Avni Grajqevci (u daljem tekstu: podnosilac) iz Obilića.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Pml 54/2015 od 16. marta 2015. godine, koja mu je uručena 27. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude kojom je, navodno, došlo do povrede prava i sloboda podnosioca garantovanih članom 23. [Ljudsko Dostojanstvo], članom 24. [Jednakost Pred Zakonom], članom 27. [Zabrana Mučenja, Surovog Neljudskog ili Ponižavajućeg Postupanja], članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije], članom 54. [Sudska zaštita Prava] Ustava Kosova (u daljem tekstu: Ustav), kao i članovima 3, 5, 6, 10, 13 i 14 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova br. 03/L-121, (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 14. maja 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI60/15 imenovala sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI60/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 27. oktobra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 9. februara 2016. godine Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Dana 07. maja 2010 godine, saobraćajna patrola kosovske policije je zaustavila vozilo kojim je upravljao podnosilac radi rutinske kontrole.

10. Tokom kontrole isprava podnosioca, proizilazi da je došlo do verbalnog sukoba između podnosioca i patrole saobraćajne policije, a kasnije i do fizičkog kontakta pri čemu je došlo i do obostranih povreda.

11. Dana 12. maja 2010 godine, Policijski inspektorat Kosova (u daljem tekstu: PIK) je zbog navoda o prekomernoj upotrebi sile od strane jednog pripadnika saobraćajne policije pokrenuo unutrašnju istragu.

12. Nakon završetka istrage, PIK je preporučio generalnom direktoru policije da se protiv jednog od policijskih službenika izreknu određene mere, shodno Administrativnom uputstvu br.15/2008 o vrstama teških i lakših disciplinskih prekršaja u Policiji Kosova.

13. Dana 11. maja 2011. godine generalni direktor policije je doneo odluku [P. br. 222/VDP/2011], kojom je prihvatio predlog PIK-a. U odluci stoji *„da se zbog dela suvišna upotreba sile policijski službenik kazni smanjenje visine plate za određeni vremenski period“*.

14. Dana 14. oktobra 2011. godine, Opštinsko javno tužilaštvo u Prištini (u daljem tekstu: OJT) je podnelo optužnicu protiv podnosioca zbog krivičnog dela napad na službeno lice prilikom obavljanja službene dužnosti, shodno članu 317. stav 2. vezano za stav 1. Krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: KZK).

15. Dana 12. decembra 2012. godine, Opštinski sud u Prištini je doneo rešenje [KA. be. 352/11] kojim je odbacio optužnicu OJT uz obrazloženje *„da optužnica ne sadrži dovoljno dokaza koji potkrepljuju osnovanost da je podnosilac počinio krivično delo za koje je optužen“*.

16. U zakonskom roku OJT je izjavilo žalbu na rešenje Opštinskog suda od 14. oktobra 2011. godine.

17. Dana 7. maja 2013. godine, Apelacioni sud Kosova je doneo rešenje [Pn. br. 184/2013], kojim je usvojio optužnicu OJT i predmet vratio Osnovnom sudu na ponovno odlučivanje, uz obrazloženje: *„Prema oceni ovog suda dokazi na osnovu kojih je podignuta optužnica u pogledu krivičnog dela potkrepljuju osnovanu sumnju da je okrivljeni izvršio krivično delo koje mu se stavlja na teret“*.

18. Dana 24. februara 2014. godine, Opštinski sud u Prištini je doneo presudu [P. br. 2252/2013] kojom je podnosioca proglasio krivim za učinjeno krivično delo za koje je optužen i izrekao mu je uslovnu kaznu u trajanu od 6 (šest) meseci. U izreci presude stoji: “*[...] posle odbijanja okrivljenog da prizna krivicu, sud je izveo dokaze, svedoke, izveštaje veštaka sudske medicine, a pored toga sud je prilikom određivanja kazne cenio i izjavu okrivljenog*“.

19. Dana 13. marta 2014. godine, podnosilac je podneo žalbu Apelacionom sudu na presudu Opštinskog suda od 24. februara 2014. godine, zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka.

20. Dana 11. septembra 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je doneo presudu [Pa1. br. 427/2014] kojom je žalbu podnosioca odbio kao neosnovanu, jer je “*sa utvrđenim činjeničnim stanjem na pravičan i potpun način prvostepeni sud pravično sproveo i krivični zakon kada je optuženog proglasio krivim za učinjeno krivično delo za koje je optužen, takođe činjenično stanje je utvrđeno pravično i potpuno i u tom procesu nijedna činjenica nije ostala pod sumnjom ili nerazjašnjena...”*.

21. Dana 20. januara 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu zbog kršenja odredaba krivičnog zakona.

22. Dana 16. marta 2015. godine, Vrhovni sud je doneo presudu [Pml. Br. 54/2015] kojom je zahtev podnosioca odbio kao neosnovan sa izrekom *„da je na osnovu svih dokaza prvostepeni sud nesumnjivo utvrdio da u postupcima osuđenog postoje elementi bića krivičnog dela za koje je proglašen krivim, a ovaj stav je podržao i drugostepeni sud uz potrebno obrazloženje a sto prihvata i Vrhovni sud”*.

Navodi podnosioca

23. Podnosilac navodi *„da mu je povređeno načelo Ne bis in idem, jer ako je neko proglašen krivim za jedno delo, onda ne može se proglasiti krivim i neko drugi za isto to delo (*u ovom slučaju podnosilac*), takođe došlo je i do pogrešnog i nepotpunog utvrđenog činjeničnog stanja, te shodno tome svi sudovi, a na kraju i Vrhovni sud su mu povredili prava garantovana članom 34 Ustava i EKLJP“*.

24. Podnosilac se obraća Sudu sa zahtevom: *„tražim da se predmet razmotri, da se primene vanredna sredstva za zaštitu zakonitosti, da počne ponovni postupak ili da preduzmete ono što je u vašoj nadležnosti, kako bi se ispravile nepravilnosti i nepravda u mom slučaju“.*

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Kako bi Sud mogao da reši žalbu podnosioca, prvo treba da ispita da li je ona ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

26. U tom smislu, član 113. stav 7. Ustava propisuje:

> *“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”*

27. Takođe, član 48. Zakona propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.*“

28. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, koje predviđa:

> *(5) “Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(6) Sudu proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju osnovnih prava“.*

29. Sud je uvidom u spise predmeta ustanovio da je podnosilac svoju ustavnu žalbu izgradio na načelu doktrine *Ne bis in idem* i pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju, te da su upravo zbog nepoštovanja toga načela i propusta od strane redovnih sudova njemu povređena kako ustavna prava tako i prava i slobode koje su zagarantovane EKLJP.

30. Međutim, argument podnosioca da je ovo slučaj *Ne bis in idem*, koji je predviđen članom 4. Zakona o krivičnom postupku (Zakonik br. 04/L-123) i članom 34. Ustava Sud nalazi neosnovanim, jer delo za koje je službenik policije kažnjen odlukom [P. br. 222/VDP/2011] nije isto kao i krivično delo za koje je podnosilac optužen, a kasnije i pravosnažno osuđen presudom Vrhovnog suda, što se može videti i zaključiti kako na osnovu spisa predmeta tako i na osnovu argumenata koje je podnosilac izneo u zahtevu.

31. Dalje, kada se radi o navodima ustavne žalbe kojima se ukazuje pogrešno utvrđeno činjenično stanje, Sud ukazuje da on ne može svojom procenom da zameni procenu redovnih sudova, jer je na redovnim sudovima da cene dokaze koje izvedu i na osnovu kojih utvrđuju činjenice relevantne za primenu materijalnog prava.

32. Sud je ocenio neosnovanim i pozivanje podnosioca ustavne žalbe na povredu prava garantovanih članovima 23. i 27. Ustava. Ovo, ne samo zbog toga što ustavna žalba u tom pogledu sama po sebi ne sadrži detaljnije razloge, već zbog toga što se podnosilac ni u jednoj fazi postupka pred redovnim sudovima nije pozvao na navedene povrede, te kao takve sudovi ih nisu ni razmatrali.

33. Što se tiče navoda podnosioca o povredi člana 24. Ustava, Sud takođe nalazi neosnovanim, jer da bi se utvrdila diskriminacija nije dovoljno da se podnosilac uopšteno poziva na to da je nejednako tretiran, a da pri tome ne ukazuje na osnov te nejednakosti.

34. Povodom toga, Sud upućuje na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava koja kaže da *„diskriminacija predstavlja različito postupanje, bez objektivnog i racionalnog opravdanja, prema osobama u relativno sličnim situacijama”* (presuda: *Willis protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br.36042/97, paragraf 48, ECHR 2002-IV; presuda *Bekos i Koutropoulos protiv Grčke*, paragraf 63., presuda *D.H. i drugi protiv Češke Republike*, paragraf 44.)“.

35. Takođe, podnosilac smatra da mu presuda Vrhovnog suda krši prava iz člana 49. Ustava.

36. Sud ceni da odluka Vrhovnog suda koju osporava podnosilac ni na koji način ga ne sprečava da radi i obavlja profesiju, ili da na bilo koji drugi način posredno ili neposredno ograničava njegova prava iz člana 49. Ustava. Shodno tome, Sud je stava da su tvrdnje podnosioca o navodnoj povredi takođe neosnovane (vidi: *mutatis mutandis*, Rešenje o neprihvatljivosti br. RK734/14 u slučaju KI09/14 od 24. novembra 2014. godine, stav 29).

37. Što se tiče navoda podnosioca o povredi člana 6. EKLJP, Sud ponavlja da se pravo na pravično suđenje ocenjuje na osnovu postupka kao celine (Evropski sud za ljudska prava, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije,* presuda od 6. decembra 1988. godine, broj 146, stav 68).

38. Takođe, pravo na pravično suđenje obavezuje sudove da predoče razloge presude koji strankama omogućavaju da delotvorno koriste raspoložive pravne lekove, a što je podnosilac i uradio u svim fazama krivičnog postupka. Što znači da, ako postoji nedostatak u jednoj fazi postupka, on se može osporavati i ispraviti u drugoj, narednoj fazi postupka.

39. Navodi podnosioca o povredi člana 54. Ustava po mišljenju Suda ne stoje, jer on nije nikada podneo zahtev o kršenju njegovih ustavnih prava do sada pred redovnim sudovima.

40. Sud naglašava da nezadovoljstvo podnosioca ishodom slučaja ne može samo po sebi predstavljati argumentovanu tvrdnju o povredi Ustava i EKLJP (vidi: slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

41. Sud, u nastavku, ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi i slučaj: KI70/11 podnosilac zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

42. Kao rezime, Sud nalazi da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, s obzirom da u zahtevu nije dokazano da osporena odluka krši njegova prava garantovana Ustavom ili EKLJP.

43. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, na zasedanju održanom 9. februara 2016. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Arta Rama-Hajrizi

KI109/15, podnosilac zahteva: Milazim Nrecaj, zahtev za ocenom ustavnosti odluke Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu Vlade Kosova br. 171 od 9. juna 2011. godine.

KI109/15, rešenje o neprihvatljivosti usvojeno 9. februara 2016. godine i objavljeno 17. marta 2016. godine.

Ključne reči:*Individualni zahtev, sudska zaštita ljudskih prava, neiscrpljenje pravnih sredstava, princip subsidijarnosti*

Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti odluke, kojom je, prema tvrdnjama podnosioca zahteva, njemu uskraćeno pravo koje mu pripada prema Zakonu o statusu i pravima palih boraca, invalida veterana, pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova, civilnih žrtava i njihovih porodica.
Podnosilac zahteva osporava odluku Ministarstva rada i socijalne zaštite Vlade Kosova koja sprečava ostvarivanje njegovih prava.

Sud primećuje da podnosilac zahteva nije podneo neki pravni lek protiv osporene odluke ministarstva. Dakle, Sud je ponovio da je odgovornost samog podnosioca zahteva da iscrpi sva pravna delotvorna sredstva pre nego što podnese zahtev za ocenom ustavnosti jednog akta jednog javnog organa pred Ustavnim sudom.

Sud smatra da u ovom slučaju nema konačne odluke nadležnog organa koja bi u ovoj fazi mogla da bude predmet razmatranja od strane Ustavnog suda. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, jer nisu iscrpljena pravna sredstva.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI109/15
Podnosilac
Milazim Nrecaj
Zahtev za ocenom ustavnosti odluke Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu Vlade Kosova br. 171 od 09. juna 2011. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Milazim Nrecaj iz Selogražde, opština Suva Reka (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava odluku br. 171 Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu Vlade Kosova (u daljem tekstu: MRSZ) od 09. juna 2011. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva KI109/15 je ocena ustavnosti odluke kojom se, po navodima podnosioca, njemu oduzima pravo koje mu pripada po Zakonu br. 04/L-054 o statusu i pravima palih boraca, invalida veterana, pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova, civilnih žrtava i njihovih porodica (u daljem tekstu: Zakon o statusu i pravima).

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 18. avgusta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 14. septembra 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI109/15, imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI109/15 imenovala i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

7. Dana 25. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i MRSZ o registraciji zahteva.

8. Sud je, takođe, od podnosioca tražio da zahtev dopuni neophodnim informacijama i da dostavi odluku koju osporava.

9. Dana 09. oktobra 2015. godine, podnosilac je samo delimično odgovorio na zahtev Suda od 25. septembra 2015. godine; odnosno, Sudu je dostavio samo odluku br. 171 koju osporava.

10. Dana 9. februara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

11. Dana 19. februara 2013. godine, podnosilac i njegova majka su zajedno podneli zahtev opštinskoj administraciji u Suvoj Reci u kome su tražili od Opštine da im se izda potvrda da je pokojni Rr. N. (otac podnosioca) bio žrtva rata 1999. godine.

12. Istog dana Direkcija za administraciju i inspekcijske službe Opštine Suva Reka je izdala rešenje podnosiocu kojim se potvrđuje da je Rr. N. žrtva rata. Pored toga, rešenje dozvoljava upis pokojnog Rr. N. u Osnovnu knjigu umrlih.

13. Nepoznatog datuma 2013. godine, podnosilac je uložio zahtev MRSZ da prizna njegova prava na osnovu Zakona o statusu i pravima. On je zasnovao svoje tvrdnje na činjenici da je njegov otac žrtva rata.

14. MRSZ je odbilo da primi njegov zahtev. MRSZ je saopštilo podnosiocu zahteva da ne može da primi njegov zahtev zbog odluke br. 171 ministra MRSZ od 09. juna 2011. godine. U ovoj odluci se, između ostalog, kaže:

    a) *Da se broj aplikanata za penzije i beneficije na osnovu Zakona o ratnim vrednostima zatvori sa stanjem od 31.maja 2011. godine.*

    b) *Da se do donošenja nove političke odluke od strane ministra MRSZ ne prihvati ni jedan novi zahtev za ostvarivanje penzija predviđenih Zakonom o ratnim vrednostima, kao i da se ne prihvati ni jedan zahtev za priznavanje nijednog prava.*

    c) *Dok da se za aplikacije koje su primljene do dana 3.05.2011. godine u koordinaciji sa višim menadžmentom MRSZ pronađe zakonsko rešenje.*

Navodi podnosioca

15. Podnosilac u zahtevu navodi sledeće: *„Imam potvrdu od strane Direkcije za zdravstvo i socijalnu zaštitu Skupštine opštine Suve Reke, shodno članu 3 stav 1.10 Zakona Br. 04/L-*

054 o statusu i pravima palih boraca, invalida, veterana, pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova, civilnih žrtava i njihovih porodica {...} te shodno tome tražim prava koja mi pripadaju".

16. Podnosilac se obraća Sudu sa sledećim zahtevom:

> *„Ja želim da potvrdim da moja majka i ja zajedno sa njom dobijemo pravo koje nam pripada po zakonu, i da nam se ne čini nepravda kao proteklih 16 godina. Departman socijalne zaštite političkom odlukom od strane ministra N.R., zanemario je nas i tražim od višeg državnog organa da nam da pravo: majci, meni i celoj porodici u ovom teškom financijskom stanju".*

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Da bi razmotrio zahtev podnosioca, Sud treba da oceni da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

18. Sud se u ovom slučaju poziva na član 113. 7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

19. Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi da nije imao koristi od svog prava na penziju shodno Zakonu o statusu i pravima. Podnosilac zahteva navodi *"ovo je direktna posledica odluke br. 171 Ministra MRSZ da blokira sve zahteve za takve penzije, koji su podneti posle 31. maja. 2011. godine".*

20. Iako se ova odluka odnosi, generalno, na sve zahteve za penziju prema Zakonu o statusu i pravima, Sud primećuje da je ova odluka uticala na prava podnosioca. Prema tome, on je ovlašćena stranka u smislu člana 113.7 Ustava.

21. Pored toga, Sud se poziva na član 47.2 Zakona, koji propisuje:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".*

22. Štaviše, pravilo 36 (1) (b) Poslovnika, predviđa:

> *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> > *(b) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke".*

23. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac u zahtevu osporavao samo odluku br. 171 MRSZ. Podnosilac tvrdi da ga ova odluka sprečava da ostvari svoja prava.

24. Sud primećuje da podnosilac nije iskoristio ikakva pravna sredstva protiv odluke br. 171 od 09. juna 2011. godine donete od strane ministra MRSZ kojom je, prema njegovim navodima, povređeno njegovo pravo na penziju, ili protiv odbijanja MRSZ da primi njegov zahtev za penziju.

25. Sud smatra da je podnosilac imao druga pravna sredstva na raspolaganju, koja su regulisana članom 10. Zakona Br. 03/L- 202 o upravnim sporovima.

Član 10.

"Pravo pokretanja upravnog spora ima fizičko ili pravno lice ako smatra da mu je upravnim aktom povređeno neko pravo ili neposredni interes koji je zasnovan na zakonu."

26. Shodno tome, Sud ponavlja da je odgovornost samog podnosioca da iskoristi sva delotvorna pravna sredstva pre nego što podnese zahtev za ocenom ustavnosti nekog akta nekog javnog organa pred Ustavnim sudom.

27. Sud podseća da načelo subsidijarnosti podrazumeva da podnosilac/podnosioci zahteva iscrpe sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, bilo upravnom ili sudskom, kako bi se sprečila povreda Ustava ili, ako je do toga došlo, da se takve povrede osnovnog prava isprave (vidi: rešenje u slučaju KI07/09, *Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj*, ocena presude Vrhovnog suda Pkl. br. 61/07 od 24. novembra 2008. godine, stav 18).

28. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti, kao u ovom slučaju, je da omogući redovnim sudovima mogućnost da spreče ili se bave navodnom povredom Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povreda ustavnih prava (vidi: Rešenje o neprihvatljivosti, *AAB-RIINVEST Univerzitet D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo*, KI41/09, od 21. januara 2010. godine i vidi: *mutatis mutandis*, ESLJP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, rešenje od 28. jula 1999. godine).

29. Kao rezime, Sud smatra da u ovom slučaju ne postoji konačna odluka nadležnog organa koja bi u ovoj fazi mogla biti predmet razmatranja od strane Ustavnog suda, jer podnosilac nije iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovni

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika, na zasedanju održanom 9. februara 2016. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Bekim Sejdiu Arta Rama-Hajrizi

KI108/15, Podnosilac zahteva: Sylejman Meta ocena ustavnosti rešenja: Ac. br. 1328/2015 Apelacionog suda Kosova od 27. aprila 2015. godine.

KI108/15, rešenje o neprihvatljivosti od 9. februara 2016. godine, objavljeno 17. marta 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, zahtev za privremenu meru, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, očigledno neosnovan.*

Neodređenog datuma, N.N.T. "Eko" iz Đakovice je poslao podnosiocu zahteva račun (br. 09/10) u vezi sa dugom i dao mu rok od sedam (7) dana za isplatu za izvršene radove na objektu "Agrollapi" u Kosovu Polju.

Dana 30. oktobra 2014. godine, privatni izvršitelj je nalogom (P. br. 503/14) usvojio predlog za izvršenje koje je podnelo N.N.T. "Eko" i obrazložio da podnosilac zahteva nije isplatio dug iz gorenavedenog računa. Podnosilac zahteva je podneo prigovor Osnovnom sudu u Đakovici protiv naloga (P. br. 503/14) za dozvoljavanje izvršenja privatnog izvršitelja, ističući da račun nije potpisan i overen od strane podnosioca zahteva.

Sud je utvrdio da su svi argumenti podnosioca, koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju on osporava podrobno izloženi i da su, shodno svemu iznetom, postupci pred redovnim sudovima, gledano u celini, bili pravični. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

Takođe, Sud je odbacio zahtev za privremenu meru, kao neosnovan, jer podnosilac zahteva nije pokazao *prima facie* predmet o dozvoljenosti zahteva.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI108/15
Podnosilac
Sylejman Meta
Ocena ustavnosti rešenja Ac. br. 1328/2015 Apelacionog suda Kosova od 27. aprila 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Sylejman Meta, vlasnik pravnog lica N.P.M. „Metaj“ sa sedištem u Glogovcu (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje (Ac. br. 1328/2015) Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 27. aprila 2015. godine, koje mu je uručeno 19. maja 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedenog rešenja Apelacionog suda kojim su mu, prema tvrdnjama podnosioca zahteva, povređena prava garantovana članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i članom 46. [Zaštita Imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6.1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP).

4. Podnosilac zahteva traži da Ustavni sud Kosova (u daljem tekstu: Sud) uvede privremenu meru da bi se zaustavilo izvršenje rešenja (Ac. br. 1328/2015), Apelacionog suda.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54. 55. i 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 17. avgusta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 14. septembra 2015. godine predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI108/15 imenovala sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je odlukom br. KSH. KI108/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 1. oktobra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Apelacionom sudu.

9. Dana 27. oktobra 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo Sudu zahtev za privremenom merom.

10. Dana 23. novembra 2015. godine, Sud je obavestio Ministarstvo za trgovinu i industriju i Agenciju za ulaganja i podršku preduzećima na Kosovu, u svojstvu stranke u postupku, o registraciji zahteva i o zahtevu za privremenom merom podnetim od strane podnosioca.

11. Dana 25. novembra 2015. godine, Ministarstvo za trgovinu i industriju je podnelo Sudu neka dokumenta.

12. Dana 9 februara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva i odbijanje zahteva za uvođenje privremene mere.

Pregled činjenica

13. Neodređenog datuma, N.N.T. „Eko“ iz Đakovice je poslao podnosiocu zahteva račun (br. 09/10) u vezi sa dugom i dao mu rok od sedam (7) dana za isplatu za izvršene radove na objektu “Agrollapi” u Kosovu Polju.

14. Neodređenog datuma, N.N.T. „Eko“ je podnelo predlog za dozvoljavanje izvršenja privatnom izvršitelju protiv podnosioca zahteva zbog isteka roka za isplatu duga iz gorenavedenog računa.

15. Dana 30. oktobra 2014. godine, privatni izvršitelj je nalogom (P. br. 503/14) usvojio predlog za izvršenje koje je podnelo N.N.T. „Eko“ i obrazložio da podnosilac zahteva nije isplatio dug iz gorenavedenog računa.

16. Dana 15. decembra 2014. godine, podnosilac zahteva je podneo prigovor Osnovnom sudu u Đakovici protiv naloga (P. br. 503/14) za dozvoljavanje izvršenja privatnog izvršitelja, ističući da račun-pouzdan dokument (br. 09/10) nije potpisan i overen od strane podnosioca zahteva i da se taj račun ne zasniva na nekoj pravnoj radnji.

17. Dana 24. marta 2015. godine, Osnovni sud u Đakovici je rešenjem (PPP. br. 24/15) odbio, kao neosnovan, prigovor podnosioca zahteva.

18. U svom rešenju, Osnovni sud u Đakovici je obrazložio:

"[...] U vezi sa navodima da je račun falsifikovan, nije priložen nijedan pisani dokaz koji bi ovaj navod u prigovoru učinio poverljivim".

*Odgovarajući na prigovor, poverilac (*N.N.T. „ECO") *je naglasio da navod dužnika (podnosioca zahteva) da je račun falsifikovan, ne opstaje zbog činjenice da je račun br. 09/10, od 09.10.2014. godine registrovan u knjizi prodaje za 2014. godinu kao takav na strani tri, gde se vide snabdevanja u PDV i dokumentacija o podnošenju deklaracija u PAK-u za poreski period 10/2014 [...].*

19. Dana 2. maja 2015. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu na rešenje (PPP. br. 24/15) Osnovnog suda zbog bitnih povreda odredbi izvršnog postupka.

20. Dana 27. aprila 2015. godine, Apelacioni sud je rešenjem (Ac. br. 1328/2015) odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio rešenje Osnovnog suda.

21. Apelacioni sud je u svom rešenju obrazložio:

"[...] Ovakav zaključak suda je osnovan i ima podršku zakonskih odredbi i u spisima predmeta, u međuvremenu su data opravdana obrazloženja koja priznaje i ovaj sud [...]".

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu rešenjem (Ac. br. 1328/2015) Apelacionog suda povređena garantovana prava, kao što je navedeno u odrednici 3. ovog dokumenta.

23. Podnosilac zahteva traži od Suda *"[...] da se konstatuju povrede prava iz Poglavlja II Ustava Kosova u procesiranju predmeta pred Apelacionim sudom Republike Kosova, rešenjem Ac. br. 1328/2015 od 27.04.2015. godine [...]".*

24. Podnosilac zahteva u vezi sa svojim zahtevom za privremenom merom tvrdi:

„[...]

Nepopravljiva šteta i narušavanje javnog interesa

Sada je, dok pišem ovaj predlog za uvođenje privremene mere, počela druga faza izvršnog postupka, naime, faza izvršenja, i počela je procena i označavanje stvari koje će se prodati u cilju realizacije kredita kreditora, u ovom slučaju privatni izvršitelj Gj. R. cilja dana ime „duga" poveriocu proda javnu imovinu u kojoj se dužnik nalazi kao zakupac, odnosno, u svom zahtevu privatni izvršitelj Gj. R. obaveštava Ministarstvo za trgovinu i industriju da će parcela br. 27113 na mestu zvanom „Krivova" ZK Gornja Koretica, sa površinom od 0.61.17 ha je vlasništvo opštine Glogovac, iznajmljena već 99 godina od strane N.P.M. „Metaj", služiti kao sredstvo za ostvarivanje zahteva poverioca [...]".

Prihvatljivost zahteva

25. Sud prvo ocenjuje da li je zahtev podnosioca ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

26. Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

27. Sud ističe i član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

28. Sud se poziva i na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev::*
> *[...]*
> *(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava;*
> *[...]*
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

29. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da su mu rešenjem (Ac. br. 1328/2015) Apelacionog suda povređena prava garantovana članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i članom 46. [Zaštita Imovine] Ustava i člana 6.1 EKLJP.

30. Sud primećuje da podnosilac zahteva ponavlja iste tvrdnje koji je podneo i u slučaju postupka po žalbi pred Apelacionim sudom, koji je rešenjem (Ac. br. 1328/2015) od 27. aprila 2015. godine dao obrazložen odgovor na sve tvrdnje podnosioca, u vezi sa razlozima primene relevantnih pravila procesnog i materijalnog prava.

31. U tom smislu Sud, takođe, primećuje da je Apelacioni sud obrazložio svoje rešenje u vezi sa tvrdnjama podnosioca zahteva *"[...] ne pripadaju uzrocima predviđenim članom 71 ZIP-a, a koji da postoje mogu da ometaju dozvoljeno izvršenje a pogotovu imajući u vidu da u vezi sa navodim iz prigovora dužnika, podnosilac zahteva nije pružao nijedan dokaz u pisanom obliku koji bi podržao njegove navode, kako je predviđeno odredbom člana 69, stav 4 ZIP-a, a prema navedenoj odredbi je predviđeno da dokazi za prigovor treba da se predaju pismeno, inače će se prigovor odbiti [...]".*

32. Sud, takođe, primećuje da je Apelacioni sud odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu, i u celosti podržao obrazloženje Osnovnog suda u Đakovici.

33. Pored toga, Sud primećuje da je Apelacioni sud razmotrio svaku tvrdnju podnosioca zahteva, objašnjavajući detaljno zašto je žalba podnosioca morala da se odbije kao neosnovana i potvrdi rešenje nižestepenog suda.

34. Na osnovu spisa predmeta, Sud smatra da se rešenjem Apelacionog suda nisu povredila prava garantovana Ustavom i EKLJP, kako to tvrdi podnosilac ovog zahteva.

35. Što se tiče drugih tvrdnji koje pripadaju činjeničnom stanju i tumačenju odredaba zakona, Sud naglašava da nije njegova dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane sudova ili javnih organa, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

36. Sud, takođe, naglašava da ne deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova ili drugih javnih organa. Uloga je redovnih sudova i drugih javnih organa da tumače i primenjuju odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, stav 28, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28).

37. Ustavni sud može samo da razmotri da li su postupci, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi: *inter alia*, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u predmetu *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. 13071/87 od 10. jula 1991. godine; i *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, odluka ESLJP, br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

38. Sud dalje smatra da su postupci pred redovnim sudovima, uključujući i pred Apelacionim sudom bili pravični i obrazloženi (vidi: *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

39. Sud, takođe, primećuje da podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji bi ukazao na povredu prava garantovanih Ustavom (vidi: *Vanek protiv Slovačke Republike*, br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. godine) i nije precizirao kako pomenuti članovi iz Ustava potkrepljuju njegovu tvrdnju u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 48. Zakona.

40. Kao rezime, Sud zaključuje da su tvrdnje podnosioca o povredi prava i sloboda neosnovane i nisu dokazane; stoga, njegov zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

41. Shodno tome, u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) b) i d) Poslovnika, zahtev treba da se proglasi kao očigledno neosnovan.

Zahtev za privremenom merom

42. Kao što je i gore naglašeno, podnosilac zahteva, takođe, traži od Suda da zaustavi izvršenje rešenja (Ac. br. 1328/2015), Apelacionog suda iz razloga koji su navedeni u odrednici 22. ovog dokumenta.

43. Kako bi Sud uveo privremenu meru, u skladu sa pravilom 55 (4 i 5) Poslovnika, potrebno je da:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera;ili*
> *(...)*

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva.”

44. Kao što je gore naglašeno, zahtev podnosioca je neprihvatljiv. Iz tog razloga, ne postoji *prima facie* slučaj za uvođenje privremene mere. Dakle, zahtev za uvođenje privremene mere mora biti odbačen.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20 i 48. Zakona i pravilima 36 (1)d) i (2) b) d) i 55 (4) Poslovnika, dana 9 februara 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJA zahtev za privremenu meru;

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Arta Rama-Hajrizi

KI102/15 i KI115/15, Podnosioci zahteva: Ilmi Gashi i Naser Raçi, ocena ustavnosti presuda Vrhovnog suda Rev. br. 76/2015 od 2. aprila 2015. godine i Rev. br. 89/2015 od 15. aprila 2015. godine

KI102/15 i KI115/15, rešenje o neprihvatljivosti od 22. decembra 2015. godine, objavljeno 17. marta 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, Pravo na rad i obavljanje profesije, invalidska penzija, očigledno neosnovan.*

Oba podnosioca su podnela zahtev Penzijskom fondu Energetske korporacije Kosova (u daljem tekstu: poslodavac) da im prizna pravo na invalidsku penziju. Poslodavac je usvojio zahteve podnosilaca za invalidsku penziju. Navedenim odlukama je utvrđeno da će se penzije podnosiocima zahteva isplaćivati za period od pet (5) godina.

Po isteku perioda od 5 godina, podnosioci su podneli tužbe protiv poslodavca sa zahtevom da poslodavac nastavi sa isplatom invalidskih penzija.

Podnosioci zahteva su tvrdili da su im osporenim presudama Vrhovnog suda Kosova *"povređena prava na rad, garantovana Ustavom Republike Kosovo"*. Podnosioci zahteva tvrde da *" da ako je zdravlje radnika poboljšano, radnik se vraća na posao"*.

Sud je zaključio da podnosioci nisu pojasnili zašto su i kako njihova prava na rad, garantovana članom 49. Ustava, bila povređena. Sama izjava da je Ustav povređen ne može da se smatra ustavnom žalbom. Sud je utvrdio da su svi argumenti podnosilaca, koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju oni osporavaju podrobno izloženi i da su, shodno svemu iznetom, postupci pred redovnim sudovima, gledano u celini, bili pravični. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
spojenim slučajevima br.
KI102/15 i KI115/15
Podnosilac
Ilmi Gashi i Naser Raçi
Ocena ustavnosti presuda Vrhovnog suda
Rev. br. 76/2015 od 2. aprila 2015. godine
i
Rev. br. 89/2015 od 15. aprila 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev KI102/15 je podneo g. Ilmi Gashi, dok je zahtev KI115/15 podneo g. Naser Raçi (u daljem tekstu: podnosioci zahteva).

Osporena odluka

A. Što se tiče zahteva KI102/15

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Rev. br. 76/2015 od 2. aprila 2015. godine.

B. Što se tiče zahteva KI115/15

3. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Rev. br. 89/2015 od 15. aprila 2015. godine, koja mu je uručena 2. juna 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih presuda kojima su, navodno, *"povređena prava iz člana 49. Ustava"*.

Pravni osnov

5. Zahtevi su zasnovani na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Sudom

6. Dana 28. jula 2015. godine, podnosilac Ilmi Gashi je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 9. septembra 2015. godine, podnosilac Naser Raçi je podneo zahtev Sudu.

8. Dana 19. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 1. oktobra 2015. godine, Sud je poslao kopiju zahteva KI102/15 Vrhovnom sudu.

10. Dana 20. oktobra 2015. godine, Sud je poslao kopiju zahteva KI115/15 Vrhovnom sudu.

11. Dana 25. novembra 2015. godine, predsednica Suda je naložila spajanje zahteva KI115/15 sa zahtevom KI102/15. Ovim nalogom je odlučeno da sudija izvestilac i sastav Veća za razmatranje budu isti kao što je odlučeno odlukom br. KSH. KI102/15.

12. Dana 26. novembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioce i Vrhovni sud o spajanju zahteva.

13. Dana 22. decembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

A. Što se tiče zahteva KI102/15

14. Nepoznatog datuma 2005. godine, Energetska korporacija Kosova (u daljem tekstu: EKK) je usvojila zahtev podnosioca za penziju pod kategorijom „A“ (odluka br. 45) u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2001/35 i Statutom penzionog fonda EKK-a.

15. Navedenim odlukama je utvrđeno da će se penzije podnosiocu zahteva isplaćivati za period od pet (5) godina (od 1. aprila 2005. godine do 1. maja 2010. godine), dok će mesečna penzija iznositi 105 evra. Pored toga, u odluci se navodi da nezadovoljna stranka može izjaviti žalbu Komisiji za razmatranje sporova.

16. U skladu sa podnetim dokumnetima, podnoislac zahteva nije izjavio žalbu na navedenu odluku.

17. Kao što je precizirano u sporazumu, EKK je prekinuo sa isplaćivanjem penzije podnosiocu zahteva po isteku roka.

18. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini.

19. Dana 13. maja 2013. godine, Osnovni sud u Prištini je odbio (presuda C. br. 1021/2010), kao neosnovane, tužbe podnete od strane podnosioca zahteva. Osnovni sud je utvrdio da je *“KEK ispunio svoju obavezu u skladu sa sporazumom i nije uložena žalba kada je sporazum potpisan“*.

20. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu u Prištini na presudu Osnovnog suda.

21. Dana 26. februara 2014. godine Apelacioni sud je odbio (presuda AC. br. 3925/2013), kao neosnovanu, žalbu i potvrdio presudu Osnovnog suda, tvrdeći:

> *„Pošto je u sporazumu zaključenog između tužioca i tužene, u njenom članu, predviđeno da ovaj sporazum počinje od 01.04.2005. godine i završava nakon isplate od 60 meseci, koji se završava 01.05.2010. godine, ova isplata je predviđena članom 2.1 tačka a) sporazuma, odnosno Statutom penzijskog fonda EKK-a i za umrle, od 01.11.2001. godine. Iz ovoga proizilazi da je tužena ispunila obavezu na osnovu gore pomenutog sporazuma, odnosno odluke br. 45 od 24.03.2005. godine, u kojoj je tačno određen datum kada penzija počinje da se isplaćuje, tj. od 01.04.2005. godine do 01.05.2010. godine, i određeno je kada će se korisniku ove penzije prekinuti i to od datuma koji je gore naveden. Iznos penzije je određen u iznosu od 105 €. Protiv ove odluke nezadovoljna stranka je mogla da podnese žalbu i to pravo tužilac nije iskoristio. Dakle, prvostepeni sud je s pravom odbio tužbeni zahtev tužioca kao neosnovanog“.*

22. Podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova.

23. Dana 2. aprila 2015. godine Vrhovni sud (presuda Rev. br. 76/2015) je odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za reviziju.

24. Vrhovni sud je utvrdio:

> *“Vrhovni sud Kosova je prihvatio obrazloženje presuda sudova nižeg stepena kao pravično, jer je tužilac sam podneo zahtev za penziju, čiji zahtev je odobren na osnovu Uredbe UNMIK-a 2001/35 i Statuta Penzijskog fonda EKK-a, i na osnovu ovih činjenica tužena je odlukom 45 od 24.03.2005. godine obavestila tuženog o konkretnim uslovima penzionisanja. Gore pomenutom odlukom tužene, određeno je da isplata penzije počinje 01.04.2005. godine i završava se 01.05.2010. godine u visini od 105€ mesečno. Protiv ove odluke tužilac je mogao da podnese žalbu Komitetu za razmatranje nesporazuma preko administracije Penzijskog fonda, ali on nije podneo žalbu i penziju je primao do 01.05.2010. godine. Ovaj sud ocenjuje do se tužilac složio da njegov radni odnos pretvori u drugi pravni odnos, dok navod u reviziji da je tužilac u međuvremenu osposobljen za posao, ali mu nije prihvaćen povratak na posao niti mu je nastavljena isplata, Vrhovni sud je razmatrao ali isti nije imaouticaja da se drugačije odluči, jer u odluci tužene je navedeno da (ovom odlukom zamenjuju se svi dosadašnji akti potpisani između EKK-a i korisnika). Ovaj sud ocenjuje da je tužena ispunila svoju obavezu prema tužiocu, jer je postupila u skladu sa pomenutom odlukom koja nije osporena od strane tužioca. Članom 11.1 stav (b) Osnovnog zakona o radu na Kosovu, predviđeno je da ugovor o radu može da se prekine pisanim sporazumom između poslodavca i zaposlenog”.*

B. Što se tiče zahteva KI115/15

25. Nepoznatog datuma 2004. godine, Energetska korporacija Kosova je (u daljem tekstu: EKK) usvojila zahtev podnosioca za penziju pod kategorijom „A“ (odluka br. 140) u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2001/35 i Statutom penzionog fonda EKK-a.

26. Navedenim odlukama je utvrđeno da će se penzije podnosiocu zahteva isplaćivati za period od pet (5) godina (od 1. jula 2004. godine do 1. avgusta 2009. godine), dok će mesečna penzija iznositi 105 evra. Pored toga, u odluci se navodi da nezadovoljna stranka može izjaviti žalbu Komisiji za razmatranje sporova.

27. U skladu sa podnetim dokumentima, podnosilac zahteva nije izjavio žalbu na navedenu odluku.

28. Kao što je precizirano u sporazumu, EKK je prekinuo sa isplaćivanjem penzije podnosiocu zahteva po isteku roka.

29. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini.

30. Dana 27. februara 2012. godine, Osnovni sud u Prištini je odbio (presuda C. br. 1333/2011), kao neosnovane, tužbe podnete od strane podnosioca zahteva. Osnovni sud je utvrdio da je *"KEK ispunio svoju obavezu u skladu sa sporazumom i nije uložena žalba kada je sporazum potpisan.*

31. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu u Prištini na presudu Osnovnog suda.

32. Dana 11. novembra 2014. godine Apelacioni sud je odbio (presuda AC. br. 5267/2012), kao neosnovanu, žalbu i potvrdio presudu Osnovnog suda, tvrdeći:

> *„Prvostepeni sud je pravično ocenio da je tužilac otišao u prevremenu penziju kao invalid 3. kategorije, na svoj zahtev, što mu je dozvoljeno odlukom tužene br. 140/53 od 13.07.2004. godine, koja se zasniva na Uredbi UNMIK-a br. 2001/35 i Statutu o penzijskom fondu tužene, dok je predviđena penzija isplaćena u mesečnoj visini od 105,00 evra za pet godina, počev od 01.07.2004. godine i okončana je 01.08.2009. godine. U ovoj odluci se nalazila i pravna pouka da nezadovoljna stranka ima pravo da izjavi žalbu protiv iste, što tužilac nije nikad uradio, što znači da se on složio sa navedenom odlukom po svim njenim delovima, a i što se tiče vremena penzionisanja i visine penzije, stoga, ova odluka je postala pravosnažna i sprovedena je u detalje od strane tužene, koja je ispunila svoju obavezu isplate prema tužiocu za vremenski period od 5 godina, dakle, prvostepeni sud je pravično utvrdio da tužiocu nedostaje pravni osnov za usvajanje njegovog tužbenog zahteva, sa čime se slaže i ovaj sud, kao drugostepeni sud".*

33. Podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova.

34. Dana 15. aprila 2015. godine (Rev. br. 89/2015) Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za reviziju.

35. Vrhovni sud je utvrdio:

> *„Predmeti razmatranja u sudu revizije su bili navodi revizije da nižestepeni sud pitanje tužioca nije jednako tretirao u poređenju sa slučajevima drugih stranaka, iako u vezi sa istim činjeničnim pravnim stanjem postoji presuda Ustavnog suda za 26 radnika tužene, čiji je zahtev usvojen. Vrhovni sud utvrđuje da ovi navodi revizije nisu održivi, jer se presuda Ustavnog suda na koju se tužilac pozvao u reviziji ne*

odnosi na sporno pitanje koje je tužilac pokrenuo pred sudom, već ima veze sa situacijom gde su odnosi između tužene i određenih radnika regulisani posebnim sporazumom prema kome je tužena bila obavezna da navedenu mesečnu isplatu od 105 evra isplaćuje sve dok se ne formira Penzijsko invalidski fond Kosova, dok je u ovom slučaju odnos između tužioca i tužene regulisan odlukom, koju je tužena donela prema apliciranju tužioca za prevremenu penziju i istom je usvojena aplikacija i zahtev tužioca za prevremenom penzijom u vremenskom trajanju od 5 godina i tužena je prema ovoj odluci okončala obavezu isplate navedene penzije, a tom odlukom nije predviđeno nastavljanje ove isplate i nakon isteka roka od 5 godina, koji je preciziran u navedenoj odluci. Tužilac je bio upoznat sa vremenskim trajanjem ove penzije, koje je precizirano u toj odluci, međutim, prihvatio je te uslove isplate navedene penzije i nije se žalio na tu odluku. Iz tih razloga, Vrhovni sud u celosti usvaja, kao osnovano, pravno stanovište prvostepenog suda, prema kome tužena i bez odluke, sporazuma, neke druge uredbe ili unutrašnjeg pravnog akta, odnosno bez ikakve pravne osnove, nije obavezna da tužiocu nastavi da isplaćuje navedene prevremene penzije sve dok on ne ispuni starosnu dob od 65 godina, koja je propisana zakonom".

Navodi podnosioca

36. Podnosioci zahteva tvrde da su im osporenim presudama Vrhovnog suda Kosova *„povređena prava na rad, garantovana Ustavom Republike Kosovo".*

37. Podnosioci zahteva tvrde da *"su bili obavešteni da ako je zdravlje radnika poboljšano, radnik se vraća na posao".*

38. Pored toga, podnosioci zahteva traže od Suda da *„poništi presude nižestepenih sudova i naloži da se podnosioci vrate na posao".*

Prihvatljivost zahteva

39. Pre svega, Sud ispituje da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti.

40. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

41. Sud uzima u obzir i pravilo 36 (2) d) Poslovnika, koje propisuje:

„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

42. U tom smislu, Sud primećuje da podnosioci zahteva nisu potkrepili tvrdnju na ustavnim osnovama i nisu pružili dokaze kojim se utvrđuje da su njihova osnovna prava i slobode povređene od strane redovnih sudova.

43. Sud može da razmatra samo da li su dokazi predstavljeni na takav način da su postupci u celini bili sprovedeni tako da je podnosilac dobio pravično suđenje (vidi, između ostalih

izvora: Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* zahtev br. 13071/87, donet 10. jula 1991. godine).

44. Sud primećuje da je Vrhovni sud dovoljno obrazložio svoje presude i stoga, Sud ne može da zaključi da su relevantni postupci bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije,* ESLJP, odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

45. Sud podseća da je u drugim slučajevima EKK-a, na koje su se pozvali podnosioci zahteva (npr. KI40/09), sudio u vezi sa privremenom nadoknadom za prestanak radnog odnosa od strane EKK-a. Međutim, Sud primećuje da se zahtevi KI102/15 i KI115/15 razlikuju od gore navedenih slučajeva (npr. KI40/09). Zapravo, u tim slučajevima EKK i bivši radnici su potpisali sporazum o privremenoj nadoknadi sve do osnivanja Kosovskog invalidsko-penzionog fonda, dakle na neodređeno vreme; dok su u slučajevima KI102/15 i KI115/15, EKK i bivši radnici potpisali sporazume o privremenoj nadoknadi za period od pet godina, dakle na određeno vreme.

46. Sud smatra da podnosioci nisu pojasnili zašto su i kako njihova prava na rad, garantovana članom 49. Ustava, bila povređena. Sama izjava da je Ustav povređen ne može da se smatra ustavnom žalbom. Sud naglašava da nema dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

47. Prema tome, Sud ne deluje kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije* [VV], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

48. Dakle, u skladu sa pravilom 36 (2) d) Poslovnika, zahtevi su očigledno neosnovani i stoga neprihvatljivi.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, pravilima 36 (2) d) i 56 (2) Poslovnika, 22. decembra 2015. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahteve neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Arta Rama-Hajriz

KI97/15, podnosilac zahteva: Veli Kuçi, ocena ustavnosti presude Rev. br. 137/2015 Vrhovnog suda Kosova od 5. maja 2015. godine

KI97/15, rešenje o neprihvatljivosti od 26. januara 2016. godine, objavljeno 17. marta 2016. godine.

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na slobodu i sigurnost, jednakost pred zakonom, očigledno neosnovan zahtev.*

Vrhovni sud Kosova je doneo presudu Rev. br. 137/2015 od 5. maja 2015. godine, kojom je odbijen kao neosnovana revizija podnosioca zahteva protiv presude Ac. br. 632/2013 Apelacionog suda od 28. oktobra 2014. godine.
Srž osporenih odluka se odnosio na zahtev podnosioca za nadoknadu štete u ime neisplaćenih penzija.

Podnosilac zahteva, između ostalog, tvrdi da je Vrhovni sud povredio pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jednakost pred zakonom i pravo na slobodu i sigurnost.
Sud je utvrdio da podnosilac zahteva nije potkrepio i dokazao na dovoljan način svoju tvrdnju. Zahtev je proglašen neprihvatljivim kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u
slučaju br. KI97/15
Podnosilac
Veli Kuçi
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 137/2015 Vrhovnog suda Kosova od 5. maja 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Veli Kuçi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u selu Široko, opština Suva Reka.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Rev. br. 137/2015 Vrhovnog suda Kosova od 5. maja 2015. godine, kojom je odbijena, kao neosnovana, revizija podnosioca protiv presude Ac. br. 632/2013 Apelacionog suda od 28. oktobra 2014. godine u vezi sa njegovim zahtevom za nadoknadu štete na ime neisplaćenih penzija.

3. Osporena presuda je uručena podnosiocu zahteva 10. jula 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), odnosno članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 29. [Pravo na Slobodu i Sigurnost] i članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje].

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 15. jula 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 19. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

8. Dana 28. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

9. Dana 26. januara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Od 1973. godine, podnosilac zahteva je bio zaposlen u Pokrajinskom sekretarijatu za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: PSUP), Socijalistička Autonomna Pokrajina Kosova.

11. Podnosilac zahteva je radio na nekoliko radnih mesta u PSUP-u kao ovlašćeno službeno lice. Prilikom obavljanja službene dužnosti u PSUP-u, dana 1. aprila 1981. godine, podnosilac zahteva je ranjen tokom protesta na ulici (demonstracija).

12. Dana 25. septembra 1989. godine, rešenjem 05-br. 580-366/86, na osnovu ondašnjeg zakona na snazi, podnosiocu zahteva je priznato pravo na prevremenu starosnu penziju.

13. Dana 5. jula 2010. godine, podnosilac zahteva se obratio Ministarstvu rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ) sa zahtevom da mu se „*reaktivira starosna i invalidska penzija*“ koje je primao do 1998. godine.

14. Dana 19. jula 2010. godine, MRSZ je odbilo zahtev sa obrazloženjem da je to problem svih penzionera na Kosovu koji su bili penzioneri fonda bivše jugoslovenske federacije. MRSZ je dalje naglasilo da se pravo na starosnu penziju ostvaruje kada se navrši 65 godina.

15. Dana 10. avgusta 2010. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini za parnični postupak protiv MRSZ, kojom je tražio da se naloži MRSZ da mu isplati nadoknadu na ime materijalne štete, odnosno neisplaćenih penzija od 1998. godine i reaktivira starosnu i invalidsku penziju.

16. Dana 15. oktobra 2012. godine, Opštinski sud u Prištini je (presuda C. br. 1774/1000) odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev.

17. U obrazloženju presude se dalje ističe: “*... tuženom nedostaje pasivna legitimacija i stvar odsustva pasivne legitimacije za tuženog se odnosi na materijalno-pravni odnos, u*

odsustvu kojeg je odlučio da tužbeni zahtev tužioca protiv tuženog odbije, kao neosnovanim".

18. Dana 19. januara 2013. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu na presudu navedenu u stavu 14, tvrdeći *„da je ista doneta uz ozbiljnu povredu zakona i nije predstavljeno objektivno stanje".*

19. Dana 28. oktobra 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je (presuda Ac. br. 632/13) odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu. U obrazloženju presude, Apelacioni sud naglašava da je pobijeno rešenje potpuno pravilno i zakonito i da MRSZ nije naslednik ondašnjeg penzijskog fonda i zbog toga mu nedostaje pasivni legitimitet u ovoj pravnoj stvari.

20. Dana 28. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu, tvrdeći da je presuda navedena u stavu 17 doneta uz bitnu povredu odredaba pravnog postupka, pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.

21. Dana 5. maja 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je (presuda Rev. br. 137/2015) odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva.

22. Vrhovni sud je naglasio: *"Drugostepeni sud je pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje i pravilno je primenio odredbe parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti... Drugostepeni sud je u svojoj presudi dao dovoljno razloga o relevantnim činjenicama za pravilno suđenje u ovoj pravnoj stvari koje prihvata i ovaj sud...".*

23. U cilju potpune prezentacije postupaka i činjenica, Sud primećuje da je 11. maja 2011. godine podnosilac podneo Sudu zahtev KI63/11. Podnosilac zahteva je osporio presudu A. br. 1239/2010 Vrhovnog suda Kosova od 23. marta 2010. godine u upravnom sporu, kojom je odbijeno pravo na reaktivizaciju invalidske penzije. Dana 11. jula 2011. godine, Sud je rešenjem o neprihvatljivosti KI63/11 odbacio njegov zahtev u skladu sa pravilom 36 (2) b), kao očigledno neosnovan. U ovom slučaju, prethodni zahtev podnosioca podnet Sudu ne spada u predmetnu stvar ovog zahteva, jer podnosilac sada izričito osporava druge odluke redovnih sudova donete u parničnom postupku.

Navodi podnosioca

24. Podnosilac zahteva tvrdi da je presudom Vrhovnom suda povređen član 24. [Jednakost pred Zakonom], član 29. [Pravo na Slobodu i Sigurnost] i član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava.

25. Podnosilac zahteva traži:

"Molim Ustavni sud da ukine odluku kojom sam oštećen ...".

Prihvatljivost zahteva

26. Sud primećuje da, kako bi sudio zahtev podnosioca, prvo treba da razmotri da li je on ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i u Poslovniku.

27. Sa tim u vezi, Sud se poziva na član 113. Ustava, koji propisuje:

> *„7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

28. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

29. Sud se poziva i na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

30. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenom presudom povređena prava garantovana članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 29. [Pravo na Slobodu i Sigurnost] i članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava.

31. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prava povređena zbog pogrešnog utvrđivanja činjenica. Međutim, on ne dokazuje argumentovano svoju tvrdnju o pogrešnom utvrđivanju činjeničnog stanja, koje je rezultiralo povredom ustavnih prava.

32. Sud primećuje da se podnosilac zahteva ne slaže sa ocenom činjenica i primenom proceduralnih i zakonskih odredbi od strane redovnih sudova. Ocena činjenica i primenjivog zakona su pitanja koja spadaju u domen zakonitosti.

33. U tom smislu, Sud smatra da sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom postupaka okončanim pred redovnim sudovima ne daje pravo podnosiocu da izgradi tvrdnju o ustavnoj povredi (vidi: *mutatis mutandis,* slučaj: *Mezőtúr-Tiszazugi Vízgazdálkodási Társulat protiv Mađarske br.* 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21). Kada se tvrdi takva povreda Ustava, podnosilac zahteva treba da obezbedi obrazloženu tvrdnju i ubedljiv argument (vidi slučaj: KI198/13, podnosilac zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 13. marta 2014. godine).

34. Pored toga, podnosilac zahteva nije objasnio kako i zašto zaključak Vrhovnog suda krši njegova prava na jednakost pred zakonom, pravo na slobodu i sigurnost i pravo na pravično i nepristrasno suđenje.

35. Sud smatra da je Vrhovni sud detaljno obrazložio zašto je odbijen tužbeni zahtev podnosioca. Naime, Vrhovni sud je utvrdio da MRSZ ne može da bude stranka u ovom pravnom postupku, jer mu nedostaje pasivni legitimitet. U osporenoj presudi, Vrhovni sud

ističe: *"Tužena nije pravni naslednik, odnosno naslednik ovog organa i iz tih razloga mu nedostaje pasivna legitimacija u ovoj pravnoj stvari"*.

36. Sud u nastavku smatra da postupci pred Osnovnim sudom u Prištini, Apelacionim sudom i Vrhovnim sudom nisu bili nepravični i proizvoljni (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije,* br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

37. Sud naglašava da ne deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama koje donose redovni sudovi. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vid slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi i slučaj: KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

38. Iz gore navedenih razloga, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio i dokazao svoju tvrdnju.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika, 25. januara 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Bekim Sejdiu Arta Rama-Hajrizi

KI54/15 Podnositeljka zahetva: Melihate Nura iz Prištine, koji traži ocenu ustavnosti rešenja ARJ. br. 31/2014 Vrhovnog suda Kosova, od 14. januara 2015. godine.

KI54/15, rešenje o neprihvatljivosti od 28. januara 2016. godine, objavljeno 17. marta 2016. godine.

Ključne reči; individualni zahtev, ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda, očigledno neosnovan.

Podnositeljka zahteva je podnela podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Republike Kosovo, članom 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo i pravilom 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosova.

Vrhovni sud je [rešenjem ARJ. br. 31/2014] odbio zahtev podnositeljke za ponovnim vanrednim razmatranjem presude Apelacionog suda [AA. br. 59/2014] i presude [A. br. 607/2008] Vrhovnog suda kao nevažeći, jer je podnet izvan zakonom predviđenog roka.

Podnositeljka zahteva se žali na činjenicu da je po žalbi na presudu Vrhovnog suda odlučivao Apelacioni sud, te je na osnovu toga njoj prekršeno pravo zagarantovano članom 102.3 [Opšta načela sudskog sistema]. U tom smislu, Sud primećuje da je Apelacioni sud do detalja obrazložio pitanje nadležnosti u ovom slučaju, citirajući zakon o sudovima BR. 03 L-199 na osnovu kojeg je imao nadležnost za odlučivanje u konkretnoj pravnoj stavari; stoga, Apelacioni sud je obrazložio svoje odluke i argumentovao svaku tvrdnju podnositeljke zahteva u pogledu odbijanja njene žalbe.

Sud je, takođe, utvrdio da je Vrhovni sud odbio zahtev podnositeljke za ponovnim vanrednim razmatranjem presude kao nedozvoljeni, jer je podnet izvan zakonom predviđenog roka.

Dakle, Sud primećuje da podnositeljka zahteva nije potkrepila svoju tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružila dokaze, koji ukazuju na to kako su i zašto njena prava i slobode, zaštićene Ustavom, povređene osporenom odlukom. Sud zaključuje da je zahtev podnositeljke zahteva očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u
slučaju br. KI54/15
Podnosilac
Melihate Nura
Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda ARJ. br. 31/2014
od 14. januara 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Melihate Nura iz Prištine, koju pred Ustavnim sudom zastupa njena ćerka gđa Afërdita Nura-Lama (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda [ARJ. br. 31/2014] od 14. januara 2015. godine, koja je uručena podnositeljki zahteva 13. februara 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke u kojoj je, navodno, došlo do povede člana 102.3 [Opšta načela sudskog sistema].

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 29. aprila 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 2. juna 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI54/15 imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i odlukom KSH. KI54/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Bekim Sejdiu.

7. Dana 1. jula 2015. godine, odlukom GJR. KI54/15 predsednica Suda je imenovala sudiju Artu Ramu-Hajrizi za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziua, kome je 26. juna 2015. godine istekao mandat u Ustavnom sudu.

8. Dana 20. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

9. Dana 28. januara 2016. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 7. novembra 2007. godine, Opština Priština donosi rešenje [05 br. 350-23648] kojim odbija zahtev podnositeljke za izdavanje urbanističko-tehničke saglasnosti namenjene renoviranju oštećenog stambenog objekta.

11. Protiv gorenavedenog rešenja podnositeljka zahteva je uložila žalbu drugostepenom organu Opštine Priština.

12. Dana 22. februara 2008. godine, drugostepeni organ Opštine Priština donosi odluku [01 br. 350-23648] kojom odbija žalbu podnositeljke zahteva kao neosnovanu.

13. Protiv gorenavedenih odluka Opštine Priština, podnositeljka zahteva je uložila žalbu Veću za upravne sporove Vrhovnog suda Kosova, kao nadležnom sudu za rešavanje ovakvih sporova po zakonu o sudovima primenjivim u to vreme.

14. Dana 31. oktobra 2012. godine, Veće za upravne sporove Vrhovnog sud Kosova je [presudom A. br. 607/2008] odbilo žalbu podnositeljke kao neosnovanu.

15. Protiv prvostepene presude [A. br. 607/2008] Vrhovnog suda, podnositeljka zahteva je uložila žalbu drugostepenom Veću za upravne sporove Vrhovnog suda, kao nadležnom sudu za rešavanje po žalbi na prvostepenu presudu na osnovu zakonu o sudovima primenjivim u to vreme.

16. Imajući u vidu stupanje na snagu novog zakona o sudovima, po žalbi podnositeljke zahteva odlučivalo je Odeljenje za upravne sporove Apelacionog suda; što se tiče nadležnosti suda u ovom slučaju Apelacioni sud utvrdio je sledeće:

> *“Apelacioni sud je nadležan u ovoj pravnoj stvari na osnovu člana 39. Zakona o sudovima br. 03/L-199, kojim je propisano: „Svi predmeti, koji su na dan 31. decembra 2012. godine drugostepeni predmeti Vrhovnog suda, Okružnog suda ili Visokog suda za prekršaje, i koji nisu zaključeni konačnim odlukama, od 1. januara 2013. godine se tretiraju kao predmeti Apelacionog suda.“*

17. Dana 24. jula 2014. godine, Odeljenje za upravne sporove Apelacionog suda je odbilo [presudom AA. br. 59/2014] žalbu podnositeljke zahteva kao neosnovanu i potvrdilo presudu [A. br. 607/2008] Vrhovnog suda.

18. Dana 14. oktobra 2014. godine, podnositeljka zahteva je podnela zahtev za ponovnim vanrednim razmatranjem presude Apelacionog suda i Vrhovnog suda.

19. Dana 14. januara 2015. godine, Vrhovni sud je [rešenjem ARJ. br. 31/2014] odbio zahtev podnositeljke za ponovnim vanrednim razmatranjem presude Apelacionog suda [AA. br. 59/2014] i presude [A. br. 607/2008] Vrhovnog suda kao nevažeći, jer je podnet izvan zakonom predviđenog roka.

Relevantne zakonske odredbe koje se tiču zakona o sudovima

ZAKON O SUDOVIMA BR. 03 L-199

Član 39
Rešavanje nerešenih predmeta

1. Svi predmeti, koji su na dan 31. decembra 2012. godine, drugostepeni predmeti Vrhovnog suda, Okružnog suda ili Visokog suda za prekršaje, i koji nisu zaključeni konačnim odlukama, od 1. januara 2013.godine, se tretiraju kao predmeti Apelacionog suda.

2. Svi predmeti, koji su na dan 31. decembra 2012. godine, prvostepeni predmeti Vrhovnog suda, Okružnog suda, Okružnog Privrednog suda, Opštinskog suda ili Opštinskih sudova za prekršaje, i koji nisu zaključeni konačnim odlukama, od 1. januara 2013.godine, se tretiraju kao predmeti Osnovnog suda koji ima odgovarajuću teritorijalnu nadležnost.

Zakon je stupio na snagu 01. januara 2011. godine.

Navodi podnosioca

20. Podnositeljka zahteva tvrdi da:

"nižestepeni sud, u ovom slučaju Apelacioni sud nikako ne može da odlučuje po žalbi izjavljenoj protiv presude Vrhovnog suda, dakle višestepenog suda. "

21. Podnositeljka zahteva, dalje, tvrdi da je:

"u konkretnom slučaju za odlučivanje o žalbi izjavljenoj protiv presude Vrhovnog suda Kosova, A.br. 607/2008, od 31.10.2012. godine, nadležan isključivo Vrhovni sud Kosova." .

22. Podnositeljka zahteva traži od Suda:

"Da o ovoj stvari u drugom stepenu odluči Vrhovni sud Kosova, kao nadležni sud u ovom slučaju, ili da u najboljem slučaju, ako budu poništene obe navedene presude, odnosno presuda Apelacionog suda i ona Vrhovnog suda Kosova, o ovome odluči nadležni sud po zakonu."

Prihvatljivost zahteva

23. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

24. U tom smislu, Sud se poziva na član 113 1. i 7. Ustava, koji propisuje:

> *"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
> *[...]*
> *"7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

25. Sud naglašava i član 48. Zakona, koji predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

26. Sud, u nastavku, uzima u obzir pravilo 36 (2) b) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".*

27. Sud primećuje da se podnositeljka zahteva žali na činjenicu da je po žalbi na presudu Vrhovnog suda odlučivao Apelacioni sud, te je na osnovu toga njoj prekršeno pravo zagarantovano članom 102.3 [Opšta načela sudskog sistema].

28. U tom smislu, Sud primećuje da je Apelacini sud do detalja obrazložio pitanje nadležnosti u ovom slučaju, citirajući zakon o sudovima BR. 03 L-199 na osnovu kojeg je Apelacioni sud imao nadležnost za odlučivanje u konkretnoj pravnoj stavari; stoga, Apelacioni sud je obrazložio svoje odluke i argumentovao svaku tvrdnju podnositeljke zahteva u pogledu odbijanja njene žalbe.

29. Sud, takođe, primećuje da je Vrhovni sud odbio zahtev podnositeljke za ponovnim vanrednim razmatranjem presude kao nedozvoljeni, jer je podnet izvan zakonom predviđenog roka.

30. Sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu na odluke donete od strane Vrhovnog suda. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava. Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci redovnih sudova bili pravičan u celini, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi slučaj: *Edvards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. godine).

31. U ovom slučaju, Sud ne nalazi da su relevantni postupci pred Vrhovnim i Apelacionim sudom na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis, Shub*

protiv Litvanije, ESLJP odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

32. Dakle, Sud primećuje da podnositeljka zahteva nije potkrepila svoju tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružila dokaze, koji ukazuju na to kako su i zašto njena prava i slobode, zaštićene Ustavom, povređene osporenom odlukom.

33. Sud zaključuje da je zahtev podnositeljke zahteva očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa sa članom 113. 1 i 7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 28. januara 2016. godine je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI120/15, podnosilac zahteva: Refki Bytyqi, zahtev za ocenom ustavnosti presude AC-I-14-0220-A001-A0013 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 21. maja 2015. godine

KI120/15, rešenje o neprihvatljivosti od 10. februara 2016. godine, objavljeno 22. marta 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, očigledno neosnovan zahtev*

Vrhovni sud Kosova je presudom AC-I-14-0220-A001-A0013 Žalbenog veća Posebne komore odbio zahtev podnosioca da bude uvršten u listu radnika koji dobijaju 20% od privatizacije Društvenog preduzeća "Industria Ushqimore" od strane Kosovske agencije za privatizaciju.

Podnosilac zahteva tvrdi da su mu odlukom povređena prava na jednakost suđenja koja su garantovana članom 31. Ustava. Na osnovu toga, on traži da se poništi presuda Specijalizovanog veća Posebne komore i presuda Žalbenog veća Posebne komore, kao neustavne i nezakonite.

Ustavni sud utvrđuje da je presuda Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda pravična i obrazložena. Sud u nastavku, na osnovu tvrdnji podnosioca zahteva, primećuje da on nema dokaze koji ukazuju na povredu prava koja su garantovana Ustavom i EKLJP. Dakle, sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan i kao takav se proglašava neprihvatljivim, kao što je propisano članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI120/15
Podnosilac
Refki Bytyqi
Zahtev za ocenom ustavnosti presude AC-I-14-0220-A001-A0013 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 21. maja 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Refki Bytyqi iz sela Randubrava, opština Prizren (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu AC-I-14-0220-A001-A0013 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće Posebne komore) od 21. maja 2015. godine, koja mu je uručena 08. juna 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore kojom je, navodno, došlo do povrede prava i sloboda podnosioca garantovanih članom 31. (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje) Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 06. oktobra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 6. novembra 2015 godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI120/15, imenovala sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI120/15, imenovala i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 23. novembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Žalbeno veće Posebne komore o registraciji zahteva.

8. Dana 10. februara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Podnosilac je bio radnik Društvenog preduzeća „Prehrambena industrija“ (u daljem tekstu: DP) sve do 1998. godine, kada je zbog povrede na radnom mestu otišao u invalidsku penziju.

10. Dana 2. avgusta 2011. godine DP je privatizovano.

11. Dana 3. maja 2012. godine, Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: Agencija za privatizaciju) je objavila konačan spisak radnika koji su stekli pravo na deo prihoda ostvarenog privatizacijom DP, na kojoj se podnosilac nije nalazio.

12. Dana 25. maja 2012. godine, podnosilac je izjavio žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna komora) protiv konačne liste Agencije za privatizaciju.

13. Dana 22. juna 2012. godine, Agencija za privatizaciju je odgovorila na žalbu podnosioca navodeći: *„da on ne ispunjava uslove za ostvarivanje prava shodno članu 10.4 Uredbe UNMIK-a 2003/ 13 , te shodno tome, predlaže Specijalnom veću Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu* Specijalno veće Posebne komore) *da žalbu podnosioca odbije kao neprihvatljivu. “*

14. Dana 16. maja 2014. godine, Specijalno veće Posebne komore je donelo presudu [C-U-120018] kojom je žalbu podnosioca odbilo kao neosnovanu uz obrazloženje: *„Na osnovu priloženih dokumenata dostavljenih od strane podnosioca i Agencije za privatizaciju, može zaključiti da je podnosilac od 1998 godine u invalidskoj penziji te da na osnovu toga on nije mogao da ispuni kriterijum koji su predviđen u Članu 10.4 Uredbe UNMIK-a 2003/ 13.”*

15. Dana 25. jula 2014. godine, podnosilac je izjavio žalbu Žalbenom veću Posebne komore na presudu Specijalnog veća Posebne komore [C-U-120018].

16. U žalbi je podnosilac naveo da je Specijalno veće Posebne komore pogrešno utvrdilo činjenično stanje i pogrešno primenilo materijalno pravo, te da je presuda kontradiktorna i konfuzna.

17. Dana 21. maja 2015. godine, Žalbeno veće Posebne komore je donelo presudu [AC-I-14-0220-A001-A0013] kojom je žalbu podnosioca odbilo kao nedopustivu, uz obrazloženje: *„Specijalno veće posebne komore je pravilno odlučilo kada je žalbu podnosioca odbilo kao neosnovanu, jer nije uspeo da ispuni uslove predviđene članom 10.4, Uredbe UNMIK-a br 2003/13."*

Navodi podnosioca

18. Podnosilac je u zahtevu naveo da *„presuda Žalbenog veća posebne komore povredila je prava na jednakost suđenja a koja su garantovana članom 31. Ustava"*.

19. Podnosilac se obraća Sudu sa zahtevom: *„da se poništi presuda Specijalnog veća posebne komore i presuda Žalbenog veća posebne komore kao protivustavne i protivzakonite, da se obaveže Agencija za privatizaciju da njega uključi na konačan spisak radnika koji ostvaruju pravo na 20% od privatizacije"*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Kako bi Sud mogao da reši žalbu podnosioca, prvo treba da ispita da li je žalba ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

21. U tom smislu, član 113. stav 7. Ustava propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

22. Takođe, član 48. Zakona propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

23. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, koje predviđa:

> *(7) "Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(8) Sudu proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju osnovnih prava"*.

24. Sud je analizirajući navode podnosioca sa aspekta povrede prava i sloboda zagarantovanih Ustavom, primetio da je podnosilac svoju ustavnu žalbu izgradio na navodima o povredi

člana 31. (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje) Ustava, što sadržinski korespondira sa članom 6. Evropske konvencijom o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

25. U konkretnom slučaju, Sud nalazi da su Specijalno veće Posebne komore, a kasnije i Žalbeno veće Posebne komore, svoje presude zasnovali na zakonskim odredbama člana 10.4 Uredbe UNMIK-a 2003/ 13 koji kaže:

> *"Radnik ima pravo na 20 % od prihoda ostvarenog prodajom ukoliko je bio evidentiran kao radnik DP-a u vreme privatizacije-likvidacije i ukoliko je bio na platnom spisku DP-a najmanje tri godine. Radnik koji ne ispunjava ove uslove ipak će imati pravo na 20 % ukoliko se utvrdi da je njegova diskvalifikacija posledica diskriminacije."*

26. Shodno tome, Sud zapaža da su redovni sudovi našli da podnosilac zahteva nije uspeo da ispuni proceduralne zahteve predviđene zakonom, te da shodno tome on ne može da se nađe na listi kvalifikovanih radnika koji su stekli pravo na 20 (dvadeset) procenata od privatizacije.

27. Što se tiče navoda podnosioca o povredi člana 31. Ustava, Sud podseća da princip pravičnog i nepristrasnog suđenja zahteva da se sudovi pozovu na određenu pravnu normu, a pravna osnova presude ne sme da bude proizvoljna tj. van konkretnog predmeta čega su se, po mišljenju Suda, redovni sudovi pridržavali tokom redovnog postupka.

28. Štaviše, Sud ceni da je Žalbeno veće Posebne komore u presudi [C-I-14-0220-A001-A0013] dalo jasne i precizne zaključke, zasnovane na ustavno- prihvatljivom tumačenju i primeni relevantnog prava, a na osnovu činjeničnog stanja koje je utvrđeno u sudskom postupku.

29. Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio svoje tvrdnje, niti je podneo bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLJP (vidi: slučaj br. KI19/14 i KI21/14, podnosilac *Tafil Qorri i Mehdi Syla,* Ustavni sud Republike Kosovo, ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova, CA. br. 2129/2013, od 5. decembra 2013. godine i rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 1947/2013 od 5. decembra 2013. godine).

30. Kao rezime, Sud je stava da u sprovedenom postupku nema činjenica ili okolnosti koje bi na bilo koji način upućivale na to da je, u postupcima koji su prethodili postupku pred Sudom, podnosiocu povređeno ljudsko pravo ili sloboda garantovana Ustavom ili EKLJP. Stoga, pozivanje na povredu člana 31. Ustava, Sud nalazi neosnovanim.

31. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba da se proglasi neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilima 36 (1) (d) i (2) (b) Poslovnika, na zasedanju održanom 10. februara 2015. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Arta Rama-Hajrizi

KI89/15, Podnosilac Fatmir Koci, zahtev za ocenu ustavnosti rešenja PAKR. br. 473/2014 Apelacionog suda Kosova

KI89/15, Rešenje o neprihvatljivosti od 28. januara 2016. godine, objavljeno 22. marta 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, legalitet i proporcionalnost u krivičnim postupcima, očigledno neosnovan.*

Apelacioni sud Kosova je presudom PAKR. br. 473/2014 odbio žalbu podnosioca, kao neosnovanu i potvrdio presudu Osnovnog suda, kojom je podnosilac oglašen krivim za krivično delo primanje mita.

Podnosilac je tvrdio da su mu tom odlukom Apelacionog suda prekršena prava i slobode garantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno Suđenje], 33. [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima], 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Kosova, članom 6 (1) i 3 (d) EKLJP i članom 7. UDLJP.

Ustavni sud je utvrdio da podnosilac nije uspeo da dokaže i potkrepi konkretnim činjenicama da su mu osporenom odlukom prekršena prava i slobode garantovane Ustavom, EKLJP ili UDLJP, jer iznete činjenice ne ukazuju na navodne povrede. Zahtev podnosioca je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 (1) d) i 36 (2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju KI89/15
Podnosilac
Fatmir Koci
Ocena ustavnosti presude
PAKR. br. 473/2014 Apelacionog suda Kosova
od 21. novembra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Fatmir Koci iz Prizrena (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa gđa Flutra Hoxha, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu PAKR. br. 473/2014 Apelacionog suda Kosova od 21. novembra 2014. godine u vezi sa presudom P. br. 353/13 Osnovnog suda u Prizrenu od 11. jula 2014. godine.

3. Osporena presuda je uručena podnosiocu zahteva 23. februara 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude PAKR. br. 473/2014 Apelacionog suda Kosova od 21. novembra 2014. godine.

5. Podnosilac zahteva tvrdi povredu članova 24. [Jednakost pred Zakonom], 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], 33. [Načelo Legaliteta i Proporcionalnosti u Krivičnim Postupcima] i 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6.1 i 3.d Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Konvencija) i članom 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP).

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 23. juna 2015. godine, podnosilac je putem pošte podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

8. Dana 3. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Bekim Sejdiu i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 17. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese dokaz o datumu uručivanja osporene presude, kao i podneske predstavljene tokom redovnog postupka. Istog datuma, kopija zahteva je poslata Osnovnom sudu u Prizrenu i Apelacionom sudu Kosova.

10. Dana 28. septembra 2015. godine, podnosilac zahteva je pored podnošenja novih dokumenata obavestio Sud da je opozvao punomoćje gđi Myrveti Çollaku i opunomoćio gđu Flutru Hoxhu da ga zastupa pred Sudom.

11. Dana 28. januara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučio Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je kao službeno lice-električar u Kosovskom preduzeću za distribuciji i snabdevanje električnom energijom (u daljem tekstu: KEDS) tražio od privatnog lica X iznos od 500 € da ne pošalje električno brojilo na testiranje *(kalibracija)* u kancelariju KEDS-a u Prištini. Podnosilac zahteva i X su se složili da se sastanu u određenom restoranu u Prizrenu kako bi zaključili gore navedeni "sporazum".

13. U međuvremenu, X je kontaktirao Kosovsku policiju i obavestio ih o razgovoru sa podnosiocem zahteva. Kosovska policija je dala 500 € osobi X da ih preda podnosiocu zahteva.

14. Dana 2. avgusta 2013. godine, podnosilac zahteva i X su se sastali u određenom restoranu u Prizrenu gde je podnosilac primio 500 € od X. Podnosilac zahteva je zatim zaustavljen od strane Kosovske policije, koja je pronašla navedeni iznos novca u njegovoj torbi.

15. Dana 3. avgusta 2013. godine, Osnovno tužilaštvo u Đakovici je tražilo pritvor i odluku o pokretanju istrage protiv podnosioca zahteva na osnovu krivičnih dela zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja i primanje mita, kao što je predviđeno članovima 422. i 428. Krivičnog zakonika Republike Kosovo (u daljem tekstu: KZRK).

16. Dana 3. avgusta 2013. godine, Osnovni sud u Đakovici je odlukom PPr. KR. 73/13 usvojio zahtev javnog tužioca i naložio mesec dana sudskog pritvora za podnosioca zahteva.

17. Dana 22. oktobra 2013. godine, tužilac je podigao optužnicu PP. br. 155/13 protiv podnosioca zahteva pred Osnovnim sudom u Prizrenu zbog krivičnog dela primanje mita na osnovu člana 428. stav 2 KZRK. Tužilac je, *inter alia*, naveo da je nesumnjivo da je podnosilac zahteva bio službenik u "KEDS-u" i da je primio 500 € od X.

18. Podnosilac zahteva se izjasnio pred Osnovnim sudom da, *inter alia*, njegovi postupci nisu bili nezakoniti, jer je X izjavio da nije oštećen, da je uzeo novac od X da bi platio dug za električnu energiju, a ne kao mito i da nije dokazano da je počinio navedeno krivično delo.

19. Dana 11. jula 2014. godine, Osnovni sud u Prizrenu je presudom P. br. 353/13 proglasio podnosioca zahteva krivim, tvrdeći:

> *"KRIV JE, jer je 02.08.2013. godine oko 13:10 časova u Prizrenu, u svojstvu službenog lica – električar za merenje električnih satova u KEDS-u u Prizrenu, direktno tražio profit za sebe, jer je kao službeno lice za merenje električnih satova postupio u suprotnosti sa svojom službenom dužnosti (koja proističe iz ugovora o radu sa br. 12105/0 od 01.01.2013. godine), i kako se električni sat ne bi odneo na kalibrisanje u Prištinu, koji je prethodno uzet iz kuće oštećenog nekoliko dana ranije, od oštećenog Arsima Sadiku je tokom njihovog sastanka u restoranu prodavnice „Super Viva"primio iznos od 500 evra u novčanicama od po 10 x 50 evra, stavio ih je u tašnu i kada je izašao iz restorana zaustavljen je od strane Jedinice za privredni kriminal i prethodnom kontrolom kod njega je pronađen novac, koji je isti uzeo, a koji je kasnije zaplenjen.*
>
> *Time je izvršio krivično delo primanje mita iz člana 428, stav 2 KZK.*
>
> *KAZNI se novčanom kaznom u iznosu od 1000 (hiljadu) evra i kaznom zatvora u vremenskom trajanju od 3 (tri) godine i 3 (tri) meseca, u kojoj će se obračunati i vreme provedeno u kućnom pritvoru od 03.08.2013. godine do 21.10.2013. godine".*

20. Osnovni sud je, *inter alia*, obrazložio da je svoje nalaze doneo na osnovu izjava oštećenog X, da je podnosilac zahteva u svojstvu službenika-električara u KEDS-u direktno tražio profit od X, da je podnosilac primio 500 € od X i da je nakon toga zaustavljen od strane Kosovske policije.

21. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu Kosova tvrdeći, *inter alia*, da je Osnovni sud bitno povredio krivični postupak i pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje. Podnosilac zahteva se uglavnom žalio da mu je Kosovska policija namestila da primi novac od X, da je X priznao da je napravio grešku u činjenici i zakonu (*pravna i faktička zabluda*) i da su kazna zatvora i novčana kazna oštre, s obzirom na njegovu porodičnu situaciju.

22. Dana 21. novembra 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom PAKR. br. 473/2014 odbio žalbu podnosioca, kao neosnovanu, i potvrdio presudu Osnovnog suda.

23. Relevantni deo presude Apelacionog suda glasi:

> *"Ocenjujući ove dokaze i činjenice, ovaj sud utvrđuje da navodi u žalbi u vezi sa činjeničnim stanjem ne mogu da se prihvate kao takvi. Kao prvo, oštećeni je sam prijavio slučaj u policiji. Zatim, njegov iskaz koji je dao u policiji i u Tužilaštvu se slaže sa iskazima policajaca i sa drugim materijalnim dokazima, kao što su snimljeni CD,*

lista poziva(Sms ulaz-izlaz), dakle, navodi da je iskaz oštećenog na glavnoj raspravi realan, da je oštećeni bio u faktičkoj zabludi i da je slučaj izmišljen, potpuno se isključuju. Koju će izjavu usvojiti sud to nije vezano niti ograničeno sa posebnim formalnim pravilima. U principu se podržava ona izjava koja je zasnovana na drugim dokazima. Dakle, ovaj sud ocenjuje da je zaključak prvostepenog suda, da u postupcima okrivljenog postoje elementi krivičnog dela iz člana 428, stav 2 KZK, za koje je optužen i proglašen krivim, pravičan. Prema pravnom ograničenju gore navedene odredbe, ovo krivično delo postoji onda kada ovlašćeno lice koje zatraži ili primi, neposredno ili posredno, nezasluženi poklon ili korist, za sebe ili drugoga, ili koje primi ponudu ili obećanje takvog poklona ili koristi, da bi učinilo ili propustilo da učini nešto suprotno svojim dužnostima. Ovaj oblik postupanja izvršenja ovog krivičnog dela službeno lice preduzima da bi delovao u suprotnosti sa svojom službenom dužnosti, dakle, radi se o nedozvoljenom i nezakonitom delovanju službenog lica. Međutim, pošto je potvrđeno da je okrivljeni oštećenom tražio i uzeo novac da se električni sat ne odnese u Centar za kalibrisanje, ovaj sud ocenjuje da su se u njegovim postupcima ispunili elementi krivičnog dela primanja mita u skladu sa članom 428, stav 2 KZRK, jer je on uzeo novac i postupio u suprotnosti sa svojom službenom dužnosti, dakle, preduzeo je nezakonit postupak. Održiva je činjenica da sud nije uračunao vreme provedeno u sudskom pritvoru u izrečenoj kazni, međutim, u ovom slučaju se bavimo običnim tehničkim propustom, jer, kako proizilazi iz spisa predmeta i osporene presude, vreme provedeno u kućnom pritvoru okrivljenog je uračunato od dana određivanja sudskog pritvora. Okrivljeni je bio u sudskom pritvoru od 3.08.2013. godine do 2.09.2013. godine, dok je u izrečenoj kazni sud obračunao vreme provedeno u kućnom pritvoru od 3.08.2013. godine do 21.10.2013. godine. Dakle, ove razloge sud ocenjuje kao nezakonite, kao i žalbene navode u pogledu povrede krivičnog zakona".

Zakon

Relevantni deo Krivičnog zakonika Republike Kosovo glasi:

Član 428
Primanje mita

1. Ovlašćeno lice koje zatraži ili primi, neposredno ili posredno, nezasluženi poklon ili korist, za sebe ili drugoga, ili koje primi ponudu ili obećanje takvog poklona ili koristi, da bi to ovlašćeno lice učinilo ili prpoustilo da učini nešto u skladu sa svojim dužnostima, kazniće se novčano i kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina.

2. Ovlašćeno lice koje zatraži ili primi, neposredno ili posredno, nezasluženi poklon ili korist, za sebe ili drugoga, ili koje primi ponudu ili obećanje takvog poklona ili koristi, da bi učinilo ili propustilo da učini nešto suprotno svojim dužnostima, kazniće se novčano i kaznom zatvora u trajanju od tri (3) do dvanaest (12) godina.

3. Kada je delo iz stava 1. ovog člana izazvalo imovinsku korist od preko petnaest hiljada (15.000) Evra, izvršilac će se kazniti novčano i kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do osam (8) godina.

Navodi podnosioca

24. Podnosilac zahteva tvrdi povredu članova 24. [Jednakost pred Zakonom], 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], 33. [Načelo Legaliteta i Proporcionalnosti u Krivičnim Postupcima] i 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava u vezi sa članovima 6.1 i 3. d Konvencija i članom 7 UDLJP.

25. Podnosilac zahteva tvrdi da "*je prevaren i da je njegov slučaj nameštaljka od strane Kosovske policije, jer je primio novac da bi platio dug, a ne kao mito, i da je X bio prijatelj istražnog policajca*".

26. Podnosilac zahteva tvrdi da Apelacioni sud na glavnom pretresu nije uzeo u obzir da je X izjavio da mu je dao novac da plati dug, a ne kao mito, da je X javno tražio da mu podnosilac zahteva oprosti i da X nije tražio naknadu štete (*imovinsko pravni zahtev*) od podnosioca.

27. Podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi povredili pravo načela jednakosti oružja, jer ni on, a ni njegov advokat nisu obavešteni kada je tužilac ispitao X, da redovni sudovi nisu ocenili njegove, već samo izjave tužioca i Kosovske policije i štaviše, redovni sudovi nisu pravilno utvrdili činjenicu da on nije službenik, već je električar koji pruža usluge za svog poslodavca.

28. Podnosilac zahteva tvrdi da je kazna zatvora previsoka i neproporcionalna optužnici, jer su u sličnim slučajevima redovni sudovi izrekli blaže kazne.

29. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda: (i) da proglasi njegov zahtev prihvatljivim, (ii) da utvrdi povredu članova 21, 24, 31, 33 i 54 Ustava, člana 7 UDLJP i člana 6 Konvencije, i (iii) da utvrdi bilo koje pravo ili odgovornost za stranke u ovom zahtevu, koje će ovaj poštovani Sud smatrati kao pravno osnovane i obrazložene.

Prihvatljivost zahteva

30. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su propisani Ustavom i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku.

31. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

32. Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

33. Sud u nastavku uzima u obzir pravilo 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, koje propisuje:

„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

...

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan;

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

...

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".

34. Što se tiče tvrdnje o nameštaljki od strane Kosovske policije, Sud smatra da je pitanje od važnosti to da li se može smatrati da se Kosovska policija "pridružila" ili "infiltrirala" u krivičnom delovanju, a ne da ga je inicirala. U ovom slučaju, iako je Kosovska policija uticala na tok događaja, posebno davanjem novčanica privatnom licu X, njeni postupci se moraju razmatrati kao "pridruženi" krivičnom delovanju, a ne inicijativni, jer je inicijativu u slučaju preduzelo privatno lice X. Poslednje navedeni se žalio Kosovskoj policiji da će podnosilac zahteva tražiti mito da bi stekao profit i da je samo nakon toga Kosovska policija prešla u akciju (vidi slučaj: *Miliniene protiv Litvanije*, zahtev br. 74355/01, ESLJP, presuda od 24. juna 2008. godine).

35. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva da nije obavešten o tome kada je tužilac ispitao X, Sud smatra da ne postoji ništa u zahtevu što ukazuje na to da je ovo pitanje pokrenuto od strane podnosioca tokom redovnog postupka. Ovo pitanje je po prvi put pokrenuto pred Ustavnim sudom. Međutim, Ustavni sud u skladu sa načelom subsidijarnosti ne može da oceni ovo pitanje koje nije prethodno pokrenuto i ocenjeno u redovnom postupku.

36. Što se tiče tvrdnji u vezi sa ocenom dokaza, odnosno kojim dokazima treba dati veći značaj i prednost, ponašanje svedoka X *post festum* i težina kazne predstavljaju pitanja činjenica i zakona koja spadaju u nadležnost redovnih sudova. Zapravo, prema našem Ustavu, dužnost je i privilegija redovnih sudova da utvrde pitanja činjenica i zakona. Pored toga, Sud primećuje da ne postoji ništa u ovom zahtevu što bi ukazalo na to da su dokazi uzeti nezakonito ili u suprotnosti sa ustavnim odredbama.

37. Konačno, Sud smatra da podnosilac zahteva samo nabraja i uopšteno opisuje sadržaj ustavnih odredbi, nepotkrepljujući precizno kako su ove odredbe povređene u njegovom slučaju u skladu sa članom 48. Zakona.

38. Sud naglašava da nema dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova prilikom ocene dokaza ili primene zakona (zakonitost), osim i u meri u kojoj su mogle da povrede prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

39. Zapravo, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije [VV],* br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

40. Ustavni sud podseća da nije sud utvrđivanja činjenica i shodno tome, pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja je u punoj nadležnosti redovnih sudova, dok je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi saglasnot prava koja su garantovana Ustavom i drugim pravnim instrumentima i ne može, dakle, postupati kao „sud četvrtog stepena" (vidi slučaj: *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav

65, vidi, takođe *mutatis mutandis,* slučaj: KI86/11 podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

41. Sud ponavlja da je njegov zadatak da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celini, uključujući i način na koji su uzeti dokazi (vidi slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, Izveštaj evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. godine).

42. U ovim okolnostima, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio svoje tvrdnje o povredi svojih osnovnih ljudskih prava garantovanim Ustavom, Konvencijom ili UDLJP, jer činjenice koje je izneo ne pokazuju ni na jedan način da mu je Apelacioni sud Kosova uskratio prava garantovana Ustavom.

43. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika, 28. januara 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Arta Rama-Hajrizi

KI74/15, Podnosilac Ekrem Jakupi, zahtev za ocenu ustavnosti rešenje Rev. br. 300/2014 Vrhovnog suda Kosova

KI74/15, Rešenje o neprihvatljivosti od 28. januara 2016. godine, objavljeno 22. marta 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, ljudsko dostojanstvo, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na naknadu štete*
Vrhovni sud Kosova je rešenjem Rev. br. 300/2014 odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za reviziju presude Apelacionog suda, čijom odlukom je odbijen zahtev za naknadu štete podnosiocu.

Podnosilac je tvrdio da su mu odlukama redovnih sudova, koje su potvrđene kao pravilne od strane Vrhovnog suda, povređena prava i slobode garantovane članom 23. [Ljudsko dostojanstvo] i članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo.

Sud je smatrao da je podnosilac zahteva samo nabrojao ustavne odredbe, ne pokrepljujući tačno kako su te odredbe povređene, kako je propisano članom 48. Zakona. Dakle, ne postoje činjenice ili *prima facie* dokazi na kojima zasniva svoje tvrdnje. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i proglašava se neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (2) (b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju KI74/15
Podnosilac
Ekrem Jakupi
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 300/2014 Vrhovnog suda Kosova od 8. decembra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Ekrem Jakupi iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Ekrem Agushi, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Rev. br. 300/2014 Vrhovnog suda Kosova od 8. decembra 2014. godine u vezi sa presudom Ac. br. 3945/2012 Apelacionog suda Kosova od 14. februara 2014. godine i presudom C1. br. 302/07 Opštinskog suda u Prištini od 1. marta 2012. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Rev. br. 300/2014 Vrhovnog suda Kosova od 8. decembra 2014. godine, koja je uručena podnosiocu zahteva 10. februara 2015. godine.

4. Podnosilac zahteva tvrdi povredu člana 23. [Ljudsko Dostojanstvo] i 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa nematerijalnom nadoknadom zbog nezakonitog otpuštanja sa posla.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 10. juna 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 3. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Bekim Sejdiu.

8. Dana 17. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese dokaz o datumu uručenja osporene presude. Istog dana, kopija zahteva je poslata Osnovnom sudu u Prištini i Vrhovnom sudu Kosova.

9. Dana 28. septembra 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo dokaz o datumu uručenja poslednje osporene presude.

10. Dana 28. januara 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 20. oktobra 2004. godine, ProCredit banka iz Prištine je podnosioca zahteva otpustila sa posla.

12. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu tada Opštinskom sudu u Prištini protiv ProCredit banke u vezi sa otpuštanjem sa posla.

13. Dana 22. marta 2011. godine, Opštinski sud u Prištini je presudom C. br. 2142/09 poništio, kao nezakonitu, odluku ProCredit banke, kojom je prekinut radni odnos podnosiocu zahteva. Dana 4. maja 2011. godine, podnosilac zahteva je vraćen na svoje radno mesto.

14. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv ProCredit banke, tražeći naknadu za navodnu štetu nastalu usled nezakonitog otpuštanja sa posla, za izgubljen profit i nematerijalnu štetu pretrpljenu usled fizičkih i duševnih bolova zbog otpuštanja sa posla.

15. Dana 1. marta 2012. godine, Opštinski sud u Prištini je presudom C1. br. 302/07 delimično usvojio tužbeni zahtev podnosioca i naložio ProCredit banci da mu isplati naknadu za materijalnu štetu za izgubljen profit usled neisplaćenih plata, ali je odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za naknadu nematerijalne štete zbog fizičke i duševne boli nastale usled otpuštanja sa posla. Prvostepeni sud je, *inter alia*, obrazložio: (i) član 200. Zakona o obligacionim odnosima (u daljem tekstu: ZOO) ne propisuje da će novčana naknada biti dosuđena usled fizičke i duševne boli nastale zbog otpuštanja sa posla, i (ii) zahtev podnosioca je po ovom pitanju neblagovremen, jer je zastareo, pošto je tužba za takav zahtev zastarela.

16. Dana 26. marta 2012. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu ondašnjem Okružnom sudu u Prištini na presudu prvostepenog suda, tvrdeći bitne povrede procesnog prava, pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava. Podnosilac zahteva je uglavnom naveo da prvostepeni sud nije uzeo u obzir

mišljenja medicinskih veštaka o njegovoj fizičkoj i duševnoj boli pretrpljenih zbog otpuštanja sa posla.

17. Dana 1. januara 2013. godine, Zakon br. 03/L-199 o sudovima je stupio na snagu. U skladu sa članom 17. 1. 2 Zakona: *"Apelacioni sud se osniva kao drugostepeni sud, sa mesnom nadležnošću na celoj teritoriji Republike Kosovo. Sedište Apelacionog suda je u Prištini"*.

18. Dana 14. februara 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom Ac. br. 3945/2012 odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu, i potvrdio presudu prvostepenog suda. Apelacioni sud je prihvatio činjeničnu i pravnu ocenu prvostepenog suda i usvojio njegovo obrazloženje, smatrajući da član 200. ZOO ne propisuje da novčana naknada treba da se dosudi za fizičku i duševnu bol nastalu zbog otpuštanja sa posla.

19. Dana 11. novembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova, tvrdeći pogrešnu primenu materijalnog prava od strane nižestepenih sudova. Podnosilac zahteva uglavnom tvrdi da su nižestepeni sudovi pogrešno primenili materijalno pravo kada su utvrdili da član 200. ZOO ne propisuje da novčana naknada treba da se dosudi zbog fizičke i duševne boli nastale usled otpuštanja sa posla.

20. Dana 8. decembra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom Rev. br. 300/2014 odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za reviziju presude Apelacionog suda.

21. Relevantni deo presude Vrhovnog suda glasi:

> *"Prema oceni ovog suda, pobijana presuda ne sadrži nedostatke koji bi osporili zakonitost presude koja ima veze sa sprovođenjem materijalnog prava...zbog činjenice da je ovaj oblik štete u sporu o radnom odnosu, na osnovu odredbe člana 200 ZOO-a koji je bio na snazi u sporno vreme, bio nepoznat. Prvim stavom ovog člana se određuju i nabrojane su jedna po jedna osobe koje imaju pravo na nadoknadu štete ... Ovom odredbom se predviđa mogućnost obeštećenja štete u novcu, zbog povrede osećanja u slučajevima kada se kao oštećena strana predstave bližnji umrle osobe koja je izazvana oštećenjem. To podrazumeva da se oštećenom, nadoknada na ime nematerijalne štete može dosuditi samo onda kada se povreda vidi na jedan od pomenutih primera ... što, prema pravičnoj oceni drugostepenog suda u konkretnom slučaju ne stoji. Imajući u vidu činjenicu da, bilo na osnovu zakona ili na osnovu sudske prakse, pravo na nadoknadu nematerijalne štete u slučaju prekida radnog odnosa na nezakonit način, u određenim zakonskim uslovima nije prihvaćena"*.

Navodi podnosioca

22. Podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi svojim odlukama, u njegovom slučaju, povredili član 23. [Ljudsko Dostojanstvo] i 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava.

23. Podnosilac zahteva tvrdi: *"Navedeni sudovi su pogrešno protumačili odredbu člana 200, stav 1 ZOO-a koji je bio sprovodljiv do 20.12.2012. godine kada je na snagu stupio ZOO R. Kosova i na ovaj način, podnosiocu su teško povređena prava iz člana 31 (2) Ustava"*.

24. Podnosilac zahteva tvrdi: *"Vrhovni sud u Prištini nije poštovao pojam nadoknade moralne štete i povredio je prava zagarantovana članom 23, Ustava"*.

25. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi: *"Izjašnjavanje ovog suda po ovom pitanju se direktno povezuje i sa obavezom i ohrabrenjem državnih institucija da više uzmu u obzir pitanje nadoknade moralne štete"*.

26. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda: (i) da njegov zahtev proglasi prihvatljivim, (ii) da naloži održavanje usmene rasprave u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika, (iii) da utvrdi da je Vrhovni sud povredio prava podnosioca garantovana članom 23 Ustava, i (iv) da utvrdi svako pravo ili odgovornost za stranke u ovom postupku koje Ustavni sud smatra opravdanim i pravno zasnovanim.

Prihvatljivost zahteva

27. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

28. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

29. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori"*.

30. Sud u nastavku uzima u obzir pravilo 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, koje propisuje:

> *(1) „Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *...*
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan;*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *...*
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava"*.

31. U ovom slučaju, Sud primećuje da su redovni sudovi vratili podnosioca zahteva na radno mesto i naložili njegovom poslodavcu da mu na ime materijalne štete nadoknadi neisplaćene plate; međutim, u skladu sa zakonom primenjivim u to vreme, redovni sudovi su odbacili zahtev podnosioca u vezi sa nematerijalnom štetom.

32. S tim u vezi, Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi: "*Navedeni sudovi su pogrešno protumačili odredbu člana 200, stav 1 ZOO-a koji je bio sprovodljiv do 20.12.2012. godine kada je na snagu stupio ZOO R. Kosova i na ovaj način, podnosiocu su teško povređena prava iz člana 31 (2) Ustava"* .

33. Sud takođe primećuje: (i) da su redovni sudovi obrazložili da zakon primenjiv u to vreme ne navodi duševnu bol pretrpljenu zbog otpuštanja sa posla kao jedan od razloga koji garantuje novčanu naknadu (ii) zahtev podnosioca za naknadu nematerijalne štete je neblagovremen, jer je zastareo, i (iii) podnosilac zahteva se u suštini žali da su redovni sudovi trebali da primene jednu zakonsku odredbu umesto druge.

34. U svetlu tvrdnji podnosioca zahteva i obrazloženja redovnih sudova, Sud smatra da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom. On ne može da ocenjuje činjenice koje su dovele redovne sudove dotle da donesu ovu odluku umesto neke druge. Da je tako uradio, Sud bi postupio kao sud trećeg ili četvrtog stepena, što bi predstavljalo prekoračenje granica nametnutih u njegovom delovanju (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije,* zahtev br. 30544/96, [VV], presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28).

35. Zapravo, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije* [VV], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

36. Ustavni sud podseća da nije sud utvrđivanja činjenica i samim tim, pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja je u punoj nadležnosti redovnih sudova, dok je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi poštovanje prava garantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumentima i ne može, dakle, da deluje kao „sud četvrtog stepena“ (vidi slučaj: *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65, vidi takođe: *mutatis mutandis* KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

37. Sud ponavlja da je njegov zadatak da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celosti, uključujući način na koji su dokazi uzeti (vidi slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. godine).

38. Konačno, Sud smatra da podnosilac zahteva samo nabraja i uopšteno opisuje sadržaj ustavnih odredbi, ne potkrepljujući tačno kako su ove odredbe povređene u njegovom slučaju u skladu sa članom 48. Zakona.

39. U ovakvim okolnostima, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepeo svoje tvrdnje o povredi osnovnih ljudskih prava garantovanih Ustavom, jer činjenice koje je izneo ne pokazuju ni na koji način da mu je Vrhovni sud Kosova uskratio prava garantovana Ustavom.

40. Shodno tome, zahtev je po ustavnim osnovama očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

41. Što se tiče zahteva podnosioca da održi usmenu raspravu, Sud se poziva na član 20. Zakona:

> *“1. Ustavni sud donosi oduku o predmetu nakon zaključivanja usmene rasprave. Stranke mogu odustati od usmene rasprave.*

2. Bez obzira na stav 1 ovog člana, na osnovu svoje procene, sud može doneti odluku o postupku koji je predmet ustavnog razmatranja na osnovu spisa predmeta".

42. Sud smatra da su dokumenti, koji se nalaze u zahtevu, dovoljni da se može doneti odluka o ovom slučaju u skladu sa tekstom stava 2 člana 20. Zakona.

43. Stoga, zahtev podnosioca da se održi usmena rasprava je odbačen.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika, većinom, 28. januara 2016. godine

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KO47/16, Podnosioci zahteva: Aida Derguti, Bali Muharremaj, Enver Hoti i 25 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, ocena ustavnosti odluke br. 05-V-233 o izboru predsednika Republike Kosovo od 26. februara 2016. godine.

KO47/16, rešenje o neprihvatljivosti od 21. marta 2016. godine, objavljeno 4. aprila 2016. godine

Ključne reči: poslanik, skupština, zahtev za privremenu meru, javna rasprava, izbor predsednika, očigledno neosnovan.

U ovom zahtevu, dvadeset osam (28) narodnih poslanika Skupštine Kosova je osporavalo odluku br. 05-V233 Skupštine ,,o izboru predsednika Republike Kosovo od 26. februara 2016. godine i koji su istovremeno zahtevali uvođenje privremene mere i javnu raspravu u ovom predmetu.
Podnosioci zahteva su osporavali pitanje potrebnog broja poslanika za kvorum za izbor predsednika Republike Kosovo, kao što je predviđeno članom 86. stav 4 i 5, Ustava.

Sud je zaključio da nije ustavni preduslov niti uslov za validnost odluke o izboru predsednika Republike Kosovo prema članu 86. stav 4 i 5, da svih sto dvadeset (120) poslanika moraju biti prisutni i da glasaju, kao što je navedeno u zahtevu podnosilaca.

Sud je na osnovu člana 42. stav 1.3 Zakona i pravila 36 (1), (d) i (2) (d) Poslovnika, zaključio da je zahtev neprihvatljiv kao očigledno neosnovan po ustavnoj osnovi, jer podnosioci zahteva nisu u dovoljnoj meri potkrepili svoje tvrdnje da odluka Skupštine o *"izboru predsednika Republike Kosovo"* povređuje član 86. stav 4 i 5, Ustava.

Pošto je zahtev podnosilaca očigledno neosnovan i stoga neprihvatljiv, Sud je zaključio da zahtev za uvođenje privremene mere više ne može biti predmet razmatranja i stoga, mora biti odbijen.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KO47/16
Podnosioci
Aida Dërguti, Bali Muharremaj, Enver Hoti
i 25 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo
Ocena ustavnosti Odluke br. 05-V-233 o izboru predsednika Republike Kosovo od 26. februara 2016. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su: gđa Aida Dërguti, g. Bali Muharremaj g. Enver Hoti, koji predstavljaju i 25 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo (vidi Aneks).

Osporena odluka

2. Podnosioci osporavaju Odluku br. 05-V-233 Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština) *"o izboru predsednika Republike Kosovo"* (u daljem tekstu: odluka Skupštine) donetu na vanrednoj sednici Skupštine, dana 26. februara 2016. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) ustavnosti gorenavedene odluke Skupštine, kojom je g. Hashim Thaçi izabran za predsednika Republike Kosovo.

4. Podnosioci tvrde da je povređen član 86 [Izbor predsednika], paragrafi 4 i 5 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), jer po njima *"[...]ovaj izbor je praćen sadržajnim i proceduralnim povredama Ustava Republike Kosovo [...]"*.

5. Podnosioci takođe zahtevaju od Suda uvođenje privremene mere. Pored toga, podnosioci zahtevaju od Suda i održavanje javne rasprave, kao i da ih Sud pozove da predstave svoj slučaj.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članovima 113.5 i 116 Ustava, članovima 27 i 42 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54, 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

7. Dana 4. marta 2016. godine, podnosioci su podneli zahtev Sudu.

8. Dana 7. marta 2016. godine, predsednica Suda je odlukom GJR. KO47/16, imenovala sudiju Gresu Caku-Nimani za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH. KO47/16, predsednica Suda je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 7. marta 2016. godine, Sud je obavestio podnosioce zahteva o registraciji zahteva.

10. Dana 7. marta 2016. godine, Sud je poslao kopiju zahteva izabranom predsedniku, g. Hashimu Thaçiju i pozvao ga da dostavi komentare o zahtevu, ukoliko ih ima, najkasnije do 14. marta 2016. godine. Sud nije primio nikakav komentar.

11. Dana 7. marta 2016. godine, Sud je poslao kopiju zahteva predsedniku Skupštine Kosova sa izričitim zahtevom da se dostavi svim poslanicima Skupštine i pozvao ih da dostave svoje komentare u vezi sa zahtevom, najkasnije do 14. marta 2016. godine.

12. Dana 7. marta 2016. godine, Sud je dostavio kopije zahteva predsednici Republike Kosovo, premijeru Republike Kosovo i Ombudsmanu, i pozvao ih da dostave svoje komentare u vezi sa zahtevom, ukoliko ih imaju, najkasnije do 14. marta 2016. godine. Sud nije primio nikakav komentar.

13. Dana 14. marta 2016. godine, predsednik Skupštine je dostavio Sudu svoje komentare o zahtevu.

14. Dana 21. marta 2016. godine, nakon što je razmatralo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Činjenice slučaja

15. Dana 24. februara 2016. godine, nakon odluke Predsedništva Skupštine, predsednik Skupštine Republike Kosovo je pozvao poslanike na vanrednu sednicu koja će se održati 26. februara 2016. godine. Dnevni red te vanredne sednice je imao samo jednu tačku: *izbor predsednika Republike Kosovo*.

16. Prema zapisniku koji su dostavili podnosioci zahteva, vanredna sednica se razvijala na sledeći način:

17. Dana 26. februara 2016. godine, predsednik Skupštine je otvorio vanrednu sednicu i najavio da su dva (2) predložena kandidata za poziciju predsednika Republike Kosovo g. Hashim Thaçi i g. Rafet Rama.

18. Skupštinska Komisija za zakonodavstvo, mandate, imunitete i Poslovnik o radu Skupštine i nadgledanje antikorupcijske agencije je potvrdila da je razmatrala dokumentaciju o ova dva (2) kandidata i zaključila da predloženi kandidati za poziciju predsednika Republike Kosovo ispunjavaju sve neophodne uslove predviđene odredbama Ustava i Zakona o predsedniku Republike Kosovo.

19. Stoga, prema zapisniku sa vanredne sednice, vanredna sednica je prekinuta nekoliko puta zbog toga što su neki poslanici Skupštine bacili suzavac u sali Skupštine.

20. Sledstveno tome, predsednik Skupštine je najavio da je Predsedništvo Skupštine donelo odluku (Odluka 05-V-252) da udalji šest (6) poslanika sa učestvovanja na vanrednoj sednici, jer njihovo ponašanje i radnje su sprečavale nastavak rada vanredne sednice.

21. Zatim, Predsedništvo Skupštine je takođe donelo odluku (Odluka 05-V-253) da udalji još pet (5) poslanika po istom osnovu, jer njihovo ponašanje i radnje su sprečavale nastavak rada vanredne sednice.

22. U nastavku, pre nego što je počelo glasanje, predsednik Skupštine je pozvao sve parlamentarne grupe da predlože svoje predstavnike za *ad hoc* glasačku komisiju o izboru predsednika Republike Kosovo (u daljem tekstu: Komisija). Šefovi parlamentarnih grupa PDK, LDK, SLS i 6+ predložili su svog predstavnika u Komisiji. Pored toga, jedan poslanik koji predstavlja parlamentarnu grupu u opoziciji, odnosno Vetëvendosje, je bio predložen za člana Komisije, tvrdeći da će zastupati i druge dve parlamentarne grupe opozicije, AAK i NISMA.

23. Nakon toga, predsednik Skupštine je najavio da su poslanici koji predstavljaju parlamentarne grupe opozicionih partija napustili vanrednu sednicu. Prema zapisniku sa vanredne sednice, predstavnik parlamentarne grupe Vetëvendosje je učestvovao u postupku Komisije tokom prvog i trećeg kruga glasanja.

24. Predsednik Skupštine je otvorio prvi krug glasanja i pozvao poslanike po imenu da ubace glasački listić u glasačku kutiju. Ovaj postupak je upravljan i nadgledan od strane Komisije.

25. U prvom krugu, osamdeset jedan (81) poslanik je učestvovao u glasanju. Pedeset (50) poslanika je glasalo za g. Hashima Thaçija, dok su četiri (4) poslanika glasala za g. Rafeta Ramu. Dvadeset i sedam (27) glasova je bilo nevažeće. Nakon toga, Komisija je proglasila da treba održati i drugi krug glasanja.

26. Onda je Skupština održala drugi krug, gde je osamdeset i jedan (81) poslanik učestvovao u glasanju; šezdeset i četiri (64) je glasalo za g. Hashima Thaçija, dok su dva (2) poslanika glasala za g. Rafeta Ramu. Petnaest (15) glasova je bilo nevažeće. Stoga, Komisija je proglasila da treba održati i treći krug glasanja.

27. Nakon što je održan treći krug glasanja, Komisija je proglasila da je osamdeset i jedan (81) poslanik učestvovao u glasanju. Sedamdeset jedan (71) je glasao za g. Hashima Thaçija. Nijedan poslanik nije glasao za g. Rafeta Ramu. Deset (10) glasova je bilo nevažeće.

28. Prema konačnom izveštaju Komisije, potpisanom od strane svih članova, osamdeset i jedan (81) poslanik je glasao u trećem krugu glasanja. Komisija je u svom izveštaju objavila da je g. Hashim Thaçi izabran za predsednika Republike Kosovo.

29. Na osnovu ovog izveštaja, predsednik Skupštine je objavio da je g. Hashim Thaçi izabran za predsednika Republike Kosovo.

Tvrdnje podnosilaca

30. Podnosioci zahteva tvrde da *"[...] ovaj izbor je praćen sadržajnim i proceduralnim povredama Ustava Republike Kosovo [...]"*. S tim u vezi, podnosioci tvrde povredu člana 86, paragrafi 4 i 5 Ustava.

31. Podnosioci zahteva se žale da, tokom tri kruga glasanja, nisu ispunjeni uslovi iz člana 86, paragraf 4, iz sledećih razloga:

> *"Na osnovu rezultata glasanja trećeg kruga, koji je prošao kao i dva prva kruga, sa ustavnim povredama, odnosno, člana 86(4) i (5), i člana 27 Poslovnika Skupštine, predsednik Skupštine je proglasio izbor predsednika Republike Kosovo. Što se tiče kvoruma određenog članom 86(4) za izbor predsednika Republike, presudom KO29/11, od 30. marta 2011. godine (Sabri Hamiti i drugi poslanici, ocena ustavnosti odluke Skupštine Republike Kosovo, br.04-V-04, u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo, od 22. februara 2011. godine), u 85 paragrafu"[...] Sud primećuje da, što se tiče broja glasova potrebnih za izbor predsednika Republike Kosovo, član 86(4) Ustava predviđa da će se predsednik Republike Kosovo birati sa dve trećine (2/3) "**glasova svih poslanika**" (original na albanskom jeziku: "me dy të tretat (2/3) e votave të të gjithë deputetëve") Skupštine, u smislu da će svih 120 poslanika glasati, bez onih koji su opravdano oslobođeni od strane predsednika Skupštine, i da će se izabrati kandidat koji dobije 80 glasova svih poslanika (u prvom i drugom krugu). Samo ako se većina od 2/3 ne postigne, organizuje se treći krug.Član 27 Zakona o poslanicima i član 27 (4) Poslovnika o radu Skupštine sadrže identičnu formulaciju: "dve trećine (2/3) glasova **svih poslanika** Skupštine". Eksplicitan zahtev i konstatacija Ustavnog suda da „uslov iz člana 86, da svi poslanici treba da glasaju, međutim, nije ispunjen" važi i za sednicu od 26. marta 2016. godine [ispravka Suda: 26. februara 2016. godine]. Drugim rečima, učestvovanje svih poslanika na sednici nije samo njihova dužnost, nego i neophodan „uslov" za validnost izbora."*

32. Po zahtevu, podnosioci se pozivaju na Presudu Suda u slučaju KO29/11, podnosioci: *Sabri Hamiti i drugi poslanici*, Presuda od 30. marta 2011. godine (u daljem tekstu: Presuda u slučaju KO29/11). Oni smatraju da je postupak za izbor predsednik Republike Kosovo neustavan i nevažeći, jer prema podnosiocima na glasanju nije učestvovalo svih sto dvadeset (120) poslanika.

33. Pored toga, podnosioci su pokrenuli brojna pitanja, u formi zahteva Sudu, da ih Sud postavi Skupštini u cilju razjašnjenja. Podnosioci zahtevaju od Suda da se obrati Skupštini sledećim pitanjima:

> *a) Da li su bili prisutni **svi poslanici** Skupštine na sednici od 26. februara 2016. godine? Ukoliko nisu, i to je očigledno jer je bilo odsutno 39 poslanika tj. otprilike 1/3 poslanika Skupštine, da li su poslanici koji su bili odsutni na sednici od 26. februara*

*2016. godine **bili opravdano oslobođeni od strane predsednika Skupštine** za njihovo odsustvo?*

b) Ukoliko poslanici nisu bili opravdano oslobođeni od predsednika Skupštine koji su bili razlozi njihovog odsustva?

c) Prilikom održanja sednice, 26. februara 2016. godine, da li je Skupština Kosova bila u punom sastavu, kao što je predviđeno članom 64(1) [Struktura Skupštine] Ustava "Skupština ima sto dvadeset (120) poslanika koji su izabrani[...]"?

d) Ukoliko Skupština nije bila u punom sastavu, koji poslanici su bili odsutni bez opravdanog oslobođenja predsednika Skupštine?

e) Kako se može opravdati činjenica odsustva poslanika i istovremeno predsednika parlamentarne grupe Vetëvendosje, g. Glauka Konjufce, koji se nalazi u zatvoru mada mu nije ukinut imunitet poslanika Skupštine Kosova, kao što je predviđeno članom 75(1) i (2) Ustava, članom 9(2) i (9) Zakona, br.03/L111, o pravima i odgovornostima poslanika, za dela koja su amnestirana Zakonom br.04/L-209 o amnestiji?

f) Kako se opravdava nepotpun sastav Skupštine, odnosno nepopunjavanje praznog mesta poslanika shodno članu 70 (4) [Mandat Poslanika] Ustava, nakon ostavke poslanika g. Ramusha Haradinaja?

g) Kako se objašnjava kolektivno isključivanje poslanika opozicionih partija sa sednice, kao što je učinio predsednik Skupštine na sednici od 26. februara 2016. godine?

h) Kako Skupština objašnjava neopravdano odsustvo, odnosno bez dozvole predsednika Skupštine, poslanika vladajućih koalicionih partija: Adema Salihaja, Antona Qunija, Gëzima Kelmendija, Hatima Baxhakua, Shpejtima Bulliqija, Vjose Osmani?

i) Pošto „Izbor predsednika Kosova, koji je prema članu 83 [Položaj Predsednika] šef države i predstavlja jedinstvo građana od ogromnog značaja [...]" prema Presudi Ko29/11, od 30. marta 2011. godine, paragraf 84, koji su bili razlozi odsustva poslanika koalicionih partija na vlast?

34. Podnosioci zahteva smatraju da "*Sva ova pitanja zaslužuju posebnu pažnju Ustavnog suda, jer u slučaju izbora predsednika se ne radi samo o šefu države, nego ono što je najvažnije, radi se o funkciji koja predstavlja jedinstvo građana Republike Kosovo*".

Zahtevi podnosioca

35. Podnosioci zahtevaju od Suda da proglasi neustavnim Odluku Skupštine o izboru predsednika Republike Kosovo.

36. Osim toga, podnosioci zahtevaju od Suda da uvede privremenu meru suspendovanjem Odluke Skupštine sve dok ne donese odluku. Podnosioci obrazlažu svoj zahtev izjavljujući da je *"ova privremena mera potrebna da bi se izbegla opasnost ili nepopravljiva šteta za budućnost zemlje"*.

37. Podnosioci zahtevaju, takođe, od Suda da održi saslušanje i da ih pozove da predstave svoj slučaj.

Komentari dostavljeni od strane predsednika Skupštine

38. U svom podnesku Sudu, predsednik Skupštine je obavestio Sud o sprovođenju postupka za izbor predsednika Republike Kosovo, na vanrednoj sednici održanoj 26. februara 2016. godine.

39. Osim toga, predsednik navodi da je postupak za izbor predsednika Republike Kosovo evidentiran u izveštajima *ad hoc* glasačke komisije za izbor predsednika, kao i u zapisniku sa vanredne sednice Skupštine. Prema podnesku predsednika Skupštine:

> *"[...]*
>
> *8. Prema sprovedenom postupku za izbor predsednika Republike Kosovo, prikazanim prema gore navedenim podacima, podnosilac ovog odgovora je ocenio da je Skupština Republike Kosovo sprovela postupak izbora predsednika u skladu sa članom 86. Ustava, iz sledećih razloga: u postupku za izbor predsednika je nominovano i učestvovalo najmanje dva kandidata; nominacije kandidata su verifikovane i utvrđeno je da su u skladu sa članom 86. Ustava; sva tri kruga u sprovođenju postupka za izbor predsednika Republike Kosovo su sprovedena u jednakim uslovima, jer je u sva tri kruga glasanja glasalo 2/3 od svih poslanika Skupštine; tokom sprovođenja tri kruga glasanja nije najavljena i održana pauza za poslanike; sva tri glasanja, tokom sprovođenja postupka za izbor predsednika Republike Kosovo, su sprovedena kao jedan jedinstveni postupak; tokom sprovođenja tri kruga glasanja u sali je bilo prisutno 2/3 od svih poslanika Skupštine Republike Kosovo; tokom sprovođenja tri kruga glasanja za izbor predsednika Republike Kosovo, glasalo je 2/3 od svih poslanika Skupštine Republike Kosovo.*
>
> *9. Podnosilac ovog odgovora ponovo ističe da svi drugi zakonski i politički postupci koji su preduzeti od strane Skupštine i poslanika kao pojedinaca tokom sprovođenja vanredne sednice od 26. februara 2016. godine za izbor predsednika Republike Kosovo ne predstavljaju ustavno pitanje vezano sa ustavnim postupkom izbora predsednika prema članovima 85. i 86. Ustava i pored toga, ovi postupci ne utiču na ustavni aspekt sprovođenja postupka za izbor predsednika Republike Kosovo.*
>
> *[...]"*

40. Shodno tome, u svojim komentarima dostavljenim Sudu, predsednik Skupštine Republike Kosovo navodi da su odredbe člana 86 Ustava ispoštovane tokom vanredne sednice od 26. februara 2016. godine, za izbor predsednika Republike Kosovo.

Delokrug zahteva

41. Sud podseća da podnosioci osporavaju ustavnost Odluke br. 05-V-233 usvojene od strane Skupštine *„o izboru predsednika Republike Kosovo"* u pogledu sadržaja i procedure sprovođenja, na osnovu člana 113. paragraf 5 Ustava.

42. U ovom smislu, podnosioci zahteva tvrde da ova odluka povređuje član 86, paragrafe 4 i 5 Ustava. Oni, posebno, tvrde da neophodan broj poslanika za kvorum za izbor predsednika nije bio prisutan, kao što je predviđeno članom 86, paragrafom 4 i 5 Ustava.

43. Sud primećuje da podnosioci zahteva nisu predstavili nikakve argumente u vezi sa sadržajem osporene odluke.

44. Pored toga, što se tiče onoga što su podnosioci zahtevali od Suda da se obrati Skupštini sa nizom pitanja, Sud nalazi da to ne spada u delokrug zahteva podnetih pod članom 113.5 Ustava. Član 113.5 predviđa: "*Deset ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja da ospori ustavnost bilo kog zakona ili odluke koju je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja." [*Sud primećuje da verzija na srpskom jeziku ovog člana glasi*: […] da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština […]"].* Sud, takođe, smatra da prema Ustava nema nadležnost da služi kao posrednik za rešavanje pitanja koja podnosioci imaju za Skupštinu.

45. Dakle, Sud nalazi da na osnovu nadležnosti Suda, predviđenih članom 113.5 Ustava, delokrug ovog zahteva se ograničava pitanjem saglasnosti sa članom 86, paragrafi 4 i 5 Ustava, pošto se odnosi na proceduru koju je Skupština sledila prilikom glasanja za izbor predsednika Republike Kosovo, dana 26. februara 2016. godine.

Ocena prihvatljivosti zahteva

46. Kako bi Sud mogao da reši zahtev podnosilaca, prvo treba da ispita da li su ispunili uslove prihvatljivosti, koji su propisani u Ustavu u dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku.

47. Sud mora da konstatuje da li podnosioci zahteva mogu da se smatraju ovlašćenim strankom. U tom smislu, član 113.5 Ustava, propisuje da:

> *"Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja."*

48. U ovom zahtevu, dvadeset osam (28) poslanika osporavaju Odluku br. 05-V-233 Skupštine „o izboru predsednika Republike Kosovo" od 26. februara 2016. godine. Stoga, podnosioci zahteva jesu ovlašćena stranka koja ima pravo da pokrene ovaj slučaj pred Sudom, na osnovu člana 113.5 Ustava.

49. Što se tiče drugog zahteva člana 113.5 Ustava da podnosioci zahteva moraju da podnesu zahtev *"u roku od osam (8) dana od dana usvajanja*" bilo kakve odluke od strane Skupštine, Sud primećuje da je Skupština donela odluku 26. februara 2016. godine, dok su podnosioci zahteva podneli zahtev Sudu 4. marta 2016. godine. Dakle, podnosioci zahteva su ispoštovali rok za podnošenje zahteva Sudu, kao što se predviđa članom 113.5 Ustava.

50. Sud, takođe, treba da oceni da li su podnosioci ispunili uslove iz člana 42. Zakona i uslove prihvatljivosti predviđene pravilom 36 Poslovnika.

51. Član 42 Zakona precizira kriterijume tačnosti zahteva, kada su zahtevi podneti u skladu sa članom 113. 5 Ustava. Član 42 Zakona predviđa:

”1. Uz podnesak podnešen u skladu sa članom 113, stav 6 Ustava, se između ostalog, podnose i sledeće informacije:

1.1. imena i potpisi svih poslanika Skupštine koji osporavaju ustavnost zakona ili odluke donesene od strane Skupštine Republike Kosovo;

1.2. Ustavne ili odredbe nekog akta ili zakona koje se tiču ovog zakona; i

1.3. dokaze na koje se zasniva spor.”

52. Osim toga, Sud treba da oceni da li su podnosioci u dovoljnoj meri potkrepili svoje tvrdnje, kao što je predviđeno pravilom 36. Poslovnika.

53. U tom smislu, pravilo 36. Poslovnika sadrži sledeći uslov:

“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju.”

54. U nastavku, u skladu sa delokrugom zahteva kao što je i utvrđeno od strane Suda u ovom rešenju, Sud će samo oceniti da li je zahtev podnosilaca u saglasnosti sa članom 42. Zakona i pravilom 36. Poslovnika što se tiče pitanja da li je tokom postupka za izbor predsednika Republike Kosovo povređen član 86, paragrafi 4. i 5.

55. S tim u vezi, Sud se poziva na član 86. [Izbor predsednika] paragrafi 4. i 5. Ustava koji predviđaju:

“[...]

4. Izbor predsednika se vrši sa dvije trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine.

5. Ukoliko na prva dva glasanja ni jedan kandidat nije dobio većinu od dvije trećine (2/3) neophodnih glasova, organizuje se treće glasanje na kojem se glasa za dva kandidata sa najvećim brojem glasova u drugom krugu glasanja i za Predsednika republike Kosovo se bira kandidat koji je dobio večinu glasova svih prisutnih poslanika.

[...]”

56. Što se tiče sprovedene procedure za izbor predsednika Republike Kosovo, obavljena su tri (3) kruga glasanja. Sva tri (3) kruga glasanja su obavljena tajnim glasanjem. Na osnovu ova tri (3) kruga glasanja, može doći do sledećih zaključaka:

57. U prvom krugu glasanja, osamdeset jedan (81) poslanik je glasao. Pedeset (50) poslanika je glasalo u korist g. Hashima Thaçija, dok je četiri (4) poslanika glasalo u korist g. Rafeta Rame. Dvadeset sedam (27) glasova je bilo nevažeće.

58. U drugom krugu glasanja, osamdeset jedan (81) poslanik je glasao. Šezdeset četiri (64) poslanika je glasalo u korist g. Hashima Thaçija, dok su dva (2) poslanika glasala u korist g. Rafeta Rame. Petnaest (15) glasova je bilo nevažeće.

59. U trećem krugu glasanja, osamdeset jedan (81) poslanik je glasao. Sedamdeset jedan (71) poslanik je glasao u korist g. Hashima Thaçija. Nijedan od prisutnih poslanika nije glasao za g. Rafeta Ramu. Deset (10) glasova je bilo nevažeće.

60. Stoga Sud smatra da je jasno da je u sva tri (3) kruga glasanja osamdeset jedan (81) poslanik učestvovao u glasanju.

61. Sud primećuje da se žalba podnosilaca naročito odnosi na pitanje potrebnog broja poslanika za kvorum za izbor predsednika Republike Kosovo, kao što je predviđeno članom 86. paragrafi 4. i 5. Ustava.

62. Sud primećuje da se kvorum odnosi na minimalni broj poslanika koji treba da prisustvuje da bi bilo koja doneta odluka bila važeća. Član 69, paragraf 3. Ustava predviđa da Skupština Kosova ima kvorum kada je prisutno više od polovine (1/2) svih poslanika Skupštine. Ova odredba se primenjuje, osim ako Ustav zahteva specifičnu većinu za odluku koja treba biti doneta. Kada Ustav izričito propisuje da je veći broj poslanika potreban za donošenje odluke, onda neophodna većina određuje kvorum.

63. Sud ponavlja da, kako bi proces izbora predsednika Republike Kosovo bio važeći u prvom i drugom krugu glasanja najmanje dve trećine (2/3) svih poslanika mora biti prisutna i da glasa, dok za treći krug najmanje većina svih poslanika mora biti prisutna i mora da glasa, u skladu sa paragrafima 4. i 5. člana 86. Ustava.

64. Ako u prvom krugu glasanja najmanje dve trećine (2/3) svih poslanika u Skupštini nisu prisutni i ne glasaju, ovaj prvi krug će biti nevažeći. Shodno tome, drugi krug se ne može održati. Dakle, kako bi Skupština nastavila sa drugim krugom glasanja, prvi krug treba da bude važeći. Da bi drugi krug glasanja bio važeći, isti broj, odnosno, najmanje dve trećine (2/3) svih poslanika Skupštine moraju biti prisutni i moraju da glasaju. Ako ne bude ispunjen taj uslov, drugi krug glasanja će biti nevažeći. Tek kada su važeći prvi i drugi krug glasanja, treći krug se održava. Da bi bio važeći, treći krug zahteva najmanje prisustvo i glasanje većine svih poslanika Skupštine.

65. Kao što Ustav propisuje u paragrafovima 4 i 5 člana 86, kandidat koji dobije najmanje dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine u prvom ili drugom krugu ili najmanje većinu glasova svih poslanika Skupštine u trećem krugu glasanja, biće izabran za predsednika Republike Kosovo.

66. Shodno tome, u konkretnom slučaju je jasno da najmanje dve trećine 2/3 svih poslanika je bila prisutna i glasala u prvom i drugom krugu glasanja, dok je neophodna većina svih poslanika, takođe, bila prisutna i glasala u trećem krugu glasanja.

67. U ovom zahtevu, podnosioci zahteva su pokrenuli konkretne probleme zbog činjenice da svih sto dvadeset (120) poslanika nije bilo prisutno ili opravdano oslobođeno tokom vanredne sednice. U ovom smislu, podnosioci zahteva citiraju posebno paragraf 85. presude u slučaju KO29/11. Paragraf 85. pomenute presude u slučaju KO29/11 glasi:

> *„U tom pogledu, Sud primećuje da, što se tiče broja glasova potrebnih za izbor predsednika Republike Kosovo, član 86.4 Ustava predviđa da će se predsednik Republike Kosovo birati sa dve trećine (2/3) "**glasova svih poslanika**" (u originalnoj albanskoj verziji: "me dy të tretat (2/3) e votave të të gjithë deputetëve") Skupštine, u smislu da će svih 120 poslanika glasati, bez onih koji su opravdano oslobođeni od strane predsednika Skupštine, i da će se izabrati kandidat koji dobije 80 glasova svih poslanika (u prvom i drugom krugu).Samo ako se većina od 2/3 ne postigne, organizuje se treći krug. Član 27. Zakona o poslanicima i član 27(4) Poslovnika o radu Skupštine sadrže identičnu formulaciju: "dve trećinom (2/3) **glasova svih poslanika** Skupštine."*

68. Podnosioci zahteva su mišljenja da paragraf 85. presude u slučaju KO29/11 podrazumeva da ako svih sto dvadeset (120) poslanika nije prisutno ili formalno opravdano oslobođeno od strane predsednika Skupštine, onda predsednik Republike Kosovo se ne može smatrati izabranim od dve trećine (2/3) svih poslanika Skupštine u skladu sa članom 86. paragraf 4.

69. Sud prvo podseća da je u Presudi u slučaju KO29/11, između ostalog, utvrdio da u prvom i u drugom krugu glasanja bio nedovoljan broj prisutnih poslanika koji bi činili najmanje dvo-trećinsku (2/3) većinu, kao što je zahtevano članom 86 paragrafi 4 i 5 Ustava. Shodno tome, prvi i drugi krug glasanja je bio ništavan i drugi ili treći krug, nije mogao da se održi. Dok je u ovom slučaju broj prisutnih poslanika tokom tri kruga glasanja bio je dovoljan da ispuni potrebnu većinu za izbor predsednika, kao što je predviđeno u članu 86, paragrafi 4 i 5.

70. Pored toga, Sud primećuje da tumačenje paragrafa 85. Presude u slučaju KO29/11 kao što stoji u zahtevu podnosilaca ne korespondira sa ocenom Suda u toj presudi. Paragraf 85. presude u slučaju KO29/11 mora da se razume u kontekstu ukupnog delokruga te presude i naročito dela koji se odnosi na „glasanje od strane Skupštine", posebno od paragrafa 80. do 84, iste presude. Ovi paragrafi navode:

> *80. Štaviše, Zakon br. 03/L-111 o pravima i odgovornostima poslanika (u daljem tekstu: Zakon o poslanicima") i članovi 3. i 21. Poslovnika o radu Skupštine, usvojen 29. aprila 2010. god. dodatno naglašavaju da su poslanici Skupštine predstavnici naroda i će imati jednaka prava i obaveze da u potpunosti učestvuju u postupcima Skupštine i da će vršiti svoje zadatke kao predstavnici naroda Kosova u skladu sa Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Skupštine. Dakle, dobijajući glasove građana, poslanici imaju obavezu prema njima, između ostalog, kao što se predviđa članom 40. [Obaveze] Zakona o poslanicima, budući da su dužni da prisustvuju na plenarnim sednicama i na sastancima pomoćnih organa Skupštine u kojima su oni članovi. Ako poslanik ne može da prisustvuje sednicama Skupštine ili sastancima pomoćnih organa Skupštine u kojima je član, mora da blagovremeno obavesti predsednika Skupštine, odnosno predsednika, zamenika predsednika tog pomoćnog organa, iznošenjem razloga za svoje odsustvo, kao što se traži članom 40.3 Zakona o poslanicima.*

81. Obaveza poslanika se dalje odražava u zakletvi koju članovi Skupštine moraju da polažu pred Skupštinom nakon verifikovanja njihovih mandata, u skladu sa članom 10. Poslovnika o radu Skupštine, koji predviđa:

„Ja, poslanik Skupštine Republike Kosova, zaklinjem se da ću časno i privrženo obaviti svoj zadatak i dostojanstveno predstavljati narod, da ću raditi u interesu Kosova i svih njegovih građana, da ću se angažovati za zaštitu i poštovanje ustavnosti i zakonitosti, za zaštitu teritorijalne celovitosti i institucionalnog integriteta Kosova, za garantovanje sloboda i prava čoveka, u skladu sa zakonima zemlje i evropskim standardima". Zaklinjem se!".

82. Pored toga, Sud primećuje da, u skladu sa članom 27. Poslovnika o radu Skupštine, članovi Skupštine će postupiti u skladu sa kodeksom ponašanja koji je u aneksu tih pravila. Kodeks ponošanja jasno previđa da članovi Skupštine imaju dužnost da se pridržavaju Zakona i da postupaju u svim slučajevima u saglasnosti sa poverenjem javnosti koje im je dato.

83. Pod ovim okolnostima, svih 120 poslanika Skupštine treba da se osećaju dužnim, po Ustavu, Zakonu o poslanicima, Poslovniku o radu Skupštine i Kodeksu ponošanja, da prisustvuju plenarnim sednicama Skupštine i da se pridržavaju postupaka utvrđenih u njima, ali pre svega imaju obavezu prema narodu Kosova koji ih je izabrao.

84. Izbor predsednika Kosova koji, u saglasnosti sa članom 83. [Status predsednika], je šef države i predstavlja jedinstvo naroda Republike Kosovo, je od takvog značaja da svi poslanici, kao predstavnici naroda Kosova, treba da smatraju to kao ustavnu dužnost da, osim kada su oslobođeni od strane predsednika Skupštine, prisustvuju postupku za izbor predsednika kao što je određeno članom 86. [Izbor predsednika] Ustava.

71. Baveći se tvrdnjama podnosilaca zahteva, Sud prvo primećuje i podseća na paragraf 1. člana 70. [Mandat poslanika] Ustava da *„Poslanici Skupštine su predstavnici naroda i ne podležu nikakvom prinudnom mandatu",* kao i član 74 [Vršenje funkcije] Ustava da *„Poslanici Skupštine Kosova vrše svoju funkciju u najboljem interesu Republike Kosovo i u saglasnosti sa ovim Ustavom, zakonima i poslovnikom o radu Skupštine".*

72. U nastavku, Sud primećuje da formulisanje "svih 120 poslanika moraju da glasaju" pomenuto u paragrafu 85 presude u slučaju KO29/11, mora da se razume u smislu paragrafa 83. i 84. presude. Obaveza poslanika da učestvuju u plenarnim sednicama Skupštine je regulisana i proizilazi iz Zakona o pravima i odgovornostima poslanika (u daljem tekstu: Zakon o poslanicima), Poslovnika o radu Skupštine i Kodeksa ponašanja za poslanike. Propust da ispune obaveze kao što je predviđeno Zakonom o poslanicima ne čini nevažećom odluku Skupštine sve dok u Skupštini postoji potreban kvorum za donošenje odluka, kao što je precizirano u Ustavu.

73. Dalje, Sud primećuje da formulisanje "*bez onih koji su opravdano oslobođeni od strane predsednika Skupštine*", kao što se navodi u paragrafu 85. presude u slučaju KO29/11, mora da se razume u smislu paragrafa 80. do 82. te presude. Kao što je navedeno u paragrafu 80. presude u slučaju KO29/11 zakonska obaveza poslanika je da obaveste predsednika Skupštine, odnosno predsednika, zamenika predsednika pomoćnog tela, uz podnošenje razloga za njegovo/njeno odsustvo, kao što proizilazi i zahteva se Zakonom o

poslanicima, preciznije članom 40.3. Još jednom, propust da ispune obaveze kao što je predviđeno Zakonom o poslanicima ne čini nevažećom odluku Skupštine sve dok u Skupštini postoji potreban kvorum za donošenje odluka kao što je precizirano u Ustavu.

74. Prema tome, Sud zaključuje da nije ustavni preduslov niti uslov za validnost Odluke o izboru predsednika Republike Kosovo prema članu 86, paragraf 4 i 5, da svih sto dvadeset (120) poslanika moraju biti prisutni i da glasaju, kao što je navedeno u zahtevu podnosilaca.

75. Na osnovu gorenavedenog, tvrdnja podnosilaca zahteva u pogledu povrede člana 86. paragrafi 4 i 5 ne stoji.

76. Dakle, na osnovu člana 42. paragraf 1.3 Zakona i pravila 36 (1), (d) i (2) (d) Poslovnika, zahtev je neprihvatljiv kao očigledno neosnovan po ustavnoj osnovi, jer podnosioci zahteva nisu u dovoljnoj meri potkrepili svoje tvrdnje da Odluka Skupštine„o izboru predsednika Republike Kosovo“ povređuje član 86. paragrafi 4 i 5 Ustava.

Zahtev za privremenom merom

77. Što se tiče zahteva za uvođenje privremene mere, Sud primećuje da podnosioci traže da Sud suspenduje odluku Skupštine do donošenja odluke.

78. Podnosioci zahteva obrazlažu svoj zahtev navodeći da:

> *“Ove mere su neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljivu štetu za budućnost zemlje”.*

79. Član 27. Zakona, a naročito pravilo 54 (1) Poslovnika, predviđaju da *„u svakom vremenu dok zahtev nije rešen pred sudom i kada nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera.“*

80. Sud se dalje poziva na pravilo 55 (4) Poslovnika, koje predviđa:

> *(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta*
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera; ili*
> *(c) je privremena mera u javnom interesu*
>
> *Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva.*

81. Međutim, pošto je zahtev podnosilaca očigledno neosnovan i stoga neprihvatljiv, Sud zaključuje da zahtev za uvođenje privremene mere više ne može biti predmet razmatranja i stoga, mora biti odbijen.

Zahtev za javnom raspravom

82. Sud podseća da podnosioci traže da Sud održi javnu raspravu i da ih pozove da predstave njihov slučaj.

83. U tom smislu, Sud primećuje da na osnovu pravila 39 [Pravo na raspravu i odustajanje] svog Poslovnika: *"Samo oni podnesci koji su određeni kao prihvatljivi mogu biti predmet rasprave pred Sudom, osim ako Sud, uz ubedljivo obrazloženje, većinom glasova odluči drugačije". Sud* je uzeo u obzir dokumentaciju koja je dostavljena i nije tražio nikakve dodatne informacije u cilju donošenja svoje odluke o slučaju. Iz tog razloga, Sud smatra da javna rasprava nije potrebna.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.5 Ustava, članom 27. i članom 42 paragrafi 1.3 Zakona i pravilima 36 (1) (d) i (2) d) kao i 39 i 55 (4) Poslovnika o radu, dana 21 marta 2016. godine, većinom glasova

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenom merom;

III. DA ODBIJE zahtev za javnom raspravom;

IV. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

V. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;

VI. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Gresa Caka-Nimani Arta Rama-Hajrizi

KI15/16, podnosilac zahteva: Ramadan Muja, ocena ustavnosti rešenja PA-II-KZ-II-7/15 Vrhovnog suda Kosova od 26. novembra 2015. godine

KI15/16, rešenje o neprihvatljivosti od 16. marta 2016. godine, objavljeno 5. aprila 2016. godine
Ključne reči: *individualni zahtev, zahtev za privremenu meru, preuranjen, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na jednakost pred zakonom, sudska zaštita prava, neiscrpljenje pravnih lekova*

Podnosilac zahteva je tvrdio da je Vrhovni sud prihvatanjem žalbe koju je državni tužilac Republike Kosovo podneo protiv rešenja (PAKR 349/14 od 22. juna 2015. godine) Apelacionog suda, pogrešno primenio odredbe iz poglavlja XXI ZKPK i time prekršio članove 24. 31. i 54. Ustava i član 6. EKLJP. Podnosilac je istovremeno zahtevao da Sud uvede privremenu meru *"kojom se nalaže Apelacionom sudu Kosova da ne preduzima nikakvu proceduralnu radnju za odlučivanje kao što je utvrđeno rešenjem Vrhovnog suda Republike Kosova"*.
Dana 10. marta 2016. godine, Vrhovni sud Kosova je obavestio Sud da je pred Vrhovnim sudom na osnovu zahteva za zaštitu zakonitosti (Pkl. nr. 14/2016) u toku postupak po istoj pravnoj stvari.
Sud je zaključio da sva ova pitanja moraju najpre biti razmatrana od strane redovnih sudova, uključujući i Vrhovni sud Kosova u postupku po zahtevu za zaštitu zakonitosti. Takođe, Sud je odbacio zahtev za privremenu meru, kao neosnovan, jer podnosilac zahteva nije pokazao *prima facie* predmet o dozvoljenosti zahteva. Zahtev je proglašen neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u
slučaju br. KI15/16
Podnosilac
Ramadan Muja
Ocena ustavnosti rešenja PA-II-KZ-II-7/15 Vrhovnog suda Kosova od 26. novembra 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Ramadan Muja iz Prizrena (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Ruzhdi Berisha, advokat iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje PA-II-KZ-II-7/15 Vrhovnog suda Kosova od 26. novembra 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenom ustavnosti gore navedenog rešenja Vrhovnog suda Kosova. Podnosilac zahteva smatra da su rešenjem prekršeni članovi 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

4. Podnosilac istovremeno zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru "*kojom se nalaže Apelacionom sudu Kosova da ne preduzima nikakvu proceduralnu radnju za odlučivanje kao što je utvrđeno rešenjem Vrhovnog suda Republike Kosova*".

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 13. januara 2016. godine, podnosilac je putem redovnih usluga pošte podneo zahtev, koji je u Sudu primljen dana 22. januara 2016. godine.

7. Dana 12. februara 2016. godine, odlukom GJR. KI15/16, predsednica Suda je imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH. KI15/16 predsednica Suda je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Selvete Gërxhaliu-Krasniqi i Gresa Caka-Nimani.

8. Dana 25. februara 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova o registraciji zahteva.

9. Dana 3. marta 2016. godine, Sud je tražio od podnosioca zahteva da dostavi dodatne informacije u vezi sa svim sudskim postupcima koji se vodi pred redovnim sudovima o istoj pravnoj stvari ili pravnim sredstvima podnetim u pogledu iste pravne stvari kao što je predmetna stvar zahteva.

10. Istog dana, Sud je tražio od Vrhovnog suda da dostavi dodatne informacije u vezi sa svim sudskim postupcima koji se sprovodi pred Vrhovnim sudom u pogledu iste pravne stvari.

11. Dana 10. marta 2016. godine, Vrhovni sud je podneo odgovor na zahtev Suda, kojim potvrđuje da je pravni postupak u toku pred Vrhovnim sudom o istoj pravnoj stvari, tj. zahtev za zaštitu zakonitosti.
12. Istog dana pravni zastupnik podnosioca zahteva je dostavio odgovor na zahtev Suda, napominjući da on zastupa podnosioca zahteva u krivičnom predmetu, i da postoje drugi optuženi u ovom predmetu.

13. Pravni zastupnik u svom odgovoru navodi da na osnovu člana 408, stav 4 ZKP ne postoji mogućnost žalbe na osporeno rešenje Vrhovnog suda (PA-II-KZ-II. 7/15). Osim toga, on obaveštava Sud da kao branilac podnosioca zahteva nije podneo "*nikakvo drugo pravno sredstvo u ovoj krivičnoj pravnoj stvari*." Istovremeno, njemu kao braniocu podnosioca zahteva *nije poznato da li je to uradio neko od branilaca drugih optuženih*.

14. Dana 16. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je većalo o slučaju i jednoglasno preporučilo Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

15. Dana 27. februara 2013. godine, javni tužilac je podigao optužnicu protiv Ramadana Muje i drugih za krivično delo zloupotreba službenog položaja, prema članu 422. Krivičnog zakonika Republike Kosovo (u daljem tekstu: KZRK).

16. Dana 25. marta 2013. godine, održano je pripremno saslušanje u prisustvu okrivljenih, advokata odbrane i tužioca.

17. Dana 13. avgusta 2013. godine, počele su sudske rasprave i dvadeset osam (28) rasprava je održano u okviru glavnog pretresa.

18. Dana 13. marta 2014. godine, Osnovni sud u Prizrenu je presudom (P. br. 171/13; PP. br. 147/2011) podnosioca zahteva proglasio krivim za izvršenje "*krivičnog dela zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja u produženom trajanju (tačke od 1 do 4) i delimičnog saučesništva (tačke od 2 do 4), u skladu sa članom 422, stavovima 1 i 2, pod stavovima 2.1 i 2.2 u vezi sa članovima 31 i 81 Krivičnog zakonika Republike Kosova (na dalje samo KZRK).*"

19. Dana 27. maja 2014. godine, advokati su, za podnosioca i njegove saoptuženike, izjavili žalbu protiv presude (P. br. 171/13; PP. br. 147/2011) Osnovnog suda u Prizrenu.

20. Dana 22. jula 2015. godine, Apelacioni sud Kosova je doneo rešenje (PAKR 349/14) većinom glasova, kojim je prihvaćena žalba koju su podneli advokati odbrane; poništio je presudu Osnovnog suda Prizrenu (P.br. 171/13, PP. br. 147/2011 od 13. marta 2014. godine) i naložio sledeće:

> *"Predmet se vraća Osnovnom sudu u Prizrenu na ponovno suđenje."*

21. Dana 04. septembra 2015. godine, državni tužilac Republike Kosovo je izjavio žalbu Vrhovnom sudu protiv rešenja (PAKR 349/14 od 22. juna 2015. godine) Apelacionog suda.

22. Neutvrđenog datuma, advokati su, za podnosioca zahteva i njegove saoptuženike, podneli odgovor na žalbu državnog tužioca protiv presude Apelacionog suda, navodeći da je "*žalba nezakonita i ujedno neprihvatljiva*" da član 407. Zakonika o krivičnom Postupku Kosova (u daljem tekstu: ZKPK) tačno opisuje slučajeve kada se može podneti žalba protiv odluke Apelacionog suda, predlažući sudu da odbije žalbu državnog tužioca Republike Kosovo kao nedozvoljenu.

23. Dana 26. novembra 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je rešenjem (PA-II-KZ-II. 7/15) prihvatio žalbu koju je podneo državni tužilac Republike Kosovo protiv rešenja (PAKR 349/14 od 22. juna 2015. godine) Apelacionog suda i naložio sledeće:

> *„Rešenje* (PAKR 349/14 od 22. juna 2015. godine) Apelacionog suda *"[...] se poništava i predmet se vraća Apelacionom sudu na ponovno razmatranje od strane novog sudskog veća."*

24. Dana 10. marta 2016. godine, Vrhovni sud Kosova obavestio Sud da je pred Vrhovnim sudom na osnovu zahteva za zaštitu zakonitosti (Pkl. nr. 14/2016) u toku postupak po istoj pravnoj stvari.

Navodi podnosioca

25. U suštini, podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud prihvatanjem žalbe koju je državni tužilac Republike Kosovo podneo protiv rešenja (PAKR 349/14 od 22. juna 2015. godine) Apelacionog suda, pogrešno primenio odredbe iz poglavlja XXI ZKPK i time prekršio članove 24. 31. i 54. Ustava i član 6. EKLJP.

26. Podnosilac zahteva tvrdi da su rešenjem (PA-II-KZ-II 7/15 od 26. novembra 2015. godine) Vrhovnog suda Kosova povređena njegova prava zaštićena Ustavom i EKLJP. Podnosilac zahteva svoje tvrdnje obrazlaže veoma opširno na 3 (tri) strane zahteva podnetog pred Sudom, pokušavajući da ove tvrdnje potkrepi i sudskom praksom Evropskog suda o ljudskim pravima (u daljem tekstu: ESLJP).

27. Podnosilac zahteva, dalje, obrazlaže da *"nijednom odredbom ZKP-a se ne predviđa postupak odlučivanja od strane Vrhovnog suda u vezi sa žalbom na rešenje Apelacionog suda, kojom se ukida presuda organa prvog stepena. Zakonik ne predviđa ovu proceduralnu radnju, s toga i jedna takva žalba nije dozvoljena."*

28. Iz gore navedenog, podnosilac zahteva izvodi *"[...] zaključak da žalba Državnog tužioca/tužioca EULEKS-a [...] trebala odmah da se odbaci od strane Apelacionog suda shodno članu 411, stav 2 ZKPK-a, pošto to nije urađeno od strane Apelacionog suda, to je trebao da učini Vrhovni sud R. Kosova na osnovu stava 9 istog člana ZKPK-a."*

29. Podnosilac zahteva se obraća Sudu sa sledećim zahtevom da:

> *"PROGLASI zahtev prihvatljivim,*
>
> *UTVRDI da je došlo do povrede člana 24 [Jednakost pred zakonom], člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 54 [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosova i člana 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima.*
>
> *UKINE rešenje Vrhovnog suda Republike Kosova, PA-II-KZ-II-7/2015 od 26. novembra 2015. godine, i stvar vrati Apelacionom sudu na odlučivanje u vezi sa dozvoljenosti žalbe Državnog tužioca uloženoj protiv rešenja tog suda, PAKR 349/14 od 22. jula 2015. godine."*

30. Takođe, podnosilac od Suda zahteva da uvede privremenu meru *"kojom se nalaže Apelacionom sudu Kosova da ne preduzima nikakvu proceduralnu radnju za odlučivanje kao što je utvrđeno rešenjem Vrhovnog suda Republike Kosova"*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

31. Sud će ispitati da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

32. Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

33. Sud naglašava i član 47.2. Zakona, koji predviđa:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".*

34. Štaviše, pravilo 36 (1) b) Poslovnika, predviđa:

"Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke".

35. Sud primećuje da podnosilac osporava rešenje (PA-II-KZ-II. 7/15 od 26. novembar 2015. godine) Vrhovnog suda Kosova kojim je naloženo da se "*predmet vrati Apelacionom sudu na ponovno razmatranje od strane novog sudskog veća*".

36. U osnovi, podnosilac tvrdi da je Vrhovni sud prihvatanjem žalbe koju je državni tužilac Republike Kosovo podneo protiv rešenja (PAKR 349/14 od 22. juna 2015. godine) Apelacionog suda, pogrešno primenio odredbe ZKPK i time prekršio članove 24. 31. i 54. Ustava i član 6. EKLJP.

37. U isto vreme kada je ovaj zahtev podnet Sudu, pitanje dozvoljenosti žalbe koju je državni tužilac Republike Kosovo podneo protiv rešenja (PAKR 349/14 od 22. juna 2015. godine) je pokrenuto pred Vrhovnim sudom zahtevom za zaštitu zakonitosti. Ovaj zahtev je registrovan u Vrhovnom sudu pod brojem Pkl. br. 14/2016.

38. Iz svega iznetog proizilazi da postupci pred redovnim sudovima za pitanja koja su od strane podnosioca pokrenuta pred Sudom nisu okončani.

39. Sud zaključuje da sva ova pitanja moraju najpre biti razmatrana od strane redovnih sudova, uključujući i Vrhovni sud Kosova u postupku po zahtevu za zaštitu zakonitosti.

40. U ovom slučaju, Sud ponavlja da su redovni sudovi nezavisni u vršenju svoje sudske vlasti i njihova ustavna obaveza je da tumače faktička i pitanja zakona, koja su relevantna za slučajeve pokrenute pred njima.

41. Obrazloženje za pravilo da se postupci pred redovnim sudovima najpre moraju okončati kako bi se redovnim sudovima dala mogućnost da isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povreda ustavnih prava (vidi: rešenje o neprihvatljivosti, *AAB-RIINVEST Univerzitet D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo*, KI41/09, od 21. januara 2010. godine, i vidi: *mutatis mutandis,* ESLJP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, rešenje od 28. jula 1999. godine).

42. Načelo je da mehanizam zaštite uspostavljen Ustvanim sudom bude supsidijaran u odnosu na redovni sistem sudstva kojima se štite ljudska prava (vidi, *inter alia*, presudu ESLJP *Handyside protiv United Kingdom*, od 7. decembra 1976., br.5493/72 stav 48. i presudu ESLJP *Aksoy v. Turkey* od 18. decembra 1996., br.21987/93, stav 51.).

43. Shodno tome, Ustavni sud ne može da oceni navodne ustavne povrede, a da se prethodno nije dala mogućnost redovnim sudovima da okončanju postupke koji se podnose pred njima, kako bi mogli da isprave i uklone povrede Ustava.

44. Stoga, Sud konstatuje da postupci pred redovnim sudovima za pitanja koja su od strane podnosioca pokrenuta pred Sudom nisu okončani; sledstveno tome, u skladu sa članom 113. (7) Ustava, članom 47. (2) Zakona i pravilom 36. (1) b) Poslovnika, zahtev je preuranjen i kao takav neprihvatljiv.

Zahtev za privremenom merom

45. Kao i što je gore navedeno, podnosilac zahteva takođe zahteva od Suda da uvede privremenu meru *"..kojom se nalaže Apelacionom sudu Kosova da ne preduzima nikakvu proceduralnu radnju za odlučivanje kao što je utvrđeno rešenjem Vrhovnog suda Republike Kosova..."*

46. Da bi Sud uspostavio privremenu meru, shodno pravilu 55 (4 i 5) Poslovnika, neophodno je sledeće:

> *"Pravilo 55*
>
> *(4) (a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala [...] prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *[...]*
>
> *Pravilo 55*
>
> *(5) Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva."*

47. Kao što je gore navedeno, zahtev podnosioca je neprihvatljiv jer je predmetna stvar zahteva još uvek u toku pred redovnim sudovima. Iz ovih razloga, podnosilac zahteva nije pokazao *prima facie* predmet o dozvoljenosti zahteva. Prema tome, zahtev za privremenom merom treba da se odbaci.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilima 36 (1) b) i 55 (5) Poslovnika o radu, dana 16. marta 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenom merom;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

V. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Arta Rama-Hajrizi

KI116/15, podnositeljka zahteva: Arbenita Ahmeti, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 151/2015, od 19. maja 2015. godine.

KI116/15, rešenje o neprihvatljivosti od 10. februra 2016. godine, objavljeno 6. aprila 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, alementacija, sudska zaštita prava, zaštita imovine, očigledno neosnovan.*

Dana 19. maja 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je (presuda Rev. br. 151/2015) odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju podnositeljke zahteva i potvrdio presudu (Ac.br.1980/2014) Apelacionog suda Kosova kojom je rešen imovinsko pravni spor u vezi podele bračne imovine i alimentacije koje su nastale kao posledica brakorazvodne parnice između podnositeljke zahteva sa jedne strane i njenog supruga sa druge strane.

Podnositeljka zahteva je u osnovi tvrdila da je činjenično stanje u vezi vrednošću imovine utvrđeno na osnovu nalaza veštaka koji je angažovan od strane suda i da redovni sudovi nisu uzeli u obzir veštačenje na osnovu kojeg je podnositeljka podnela tužbu, čime su povređeni članovi 46. i 54. Ustava u postupku pred redovnim sudovima, zbog pogrešne primene materijalnog i procesnog prava.

Sud je utvrdio da su svi argumenti podnositeljke, koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju on osporava podrobno izloženi i da su, shodno svemu iznetom, postupci pred redovnim sudovima, gledano u celini, bili pravični. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI116/15
Podnosilac
Arbenita Ahmeti
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 151/2015
Vrhovnog suda Kosova od 19. maja 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i,
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Arbenita Ahmeti iz Prištine (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), koju zastupa advokat Xhevat Bici iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava presudu Rev. br. 151/2015 Vrhovnog suda Kosova od 19. maja 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Vrhovnog suda Kosova. Podnositeljka zahteva smatra da su u postupcima pred redovnim sudovima povređena njena prava garantovana članovima 46. [Zaštita imovine] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 16. septembra 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 14. oktobra 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

7. Dana 21. oktobra 2015. godine, Sud je zahtevao od podnositeljke da dostavi punomoćje kojim ovlašćuje advokata Xhevata Bicija za zastupanje i obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 29. oktobra 2015 godine, podnositeljka je dostavila potpisano punomoćje.

9. Dana 10. februara 2016. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Neutvrđenog datuma podnositeljka je podnela Osnovnom sudu u Prištini-Ogranku u Lipljanu (u daljem tekstu: Osnovni sud) tužbeni zahtev za podelu imovine stečene u braku.

11. Dana 28. februara 2014. godine, Osnovni sud je presudom (C.br. 339/2012) delimično usvojio tužbeni zahtev podnositeljke i u izreci odlučio sledeće:

> *"I ODOBRAVA SE tužbeni zahtev tužilje Arbenita Ahmeti iz Prištine kao OSNOVAN i* [maloletno dete] *se poverava na čuvanje, brigu, vaspitanje majci – tužilji Arbenita Ahmeti iz Prištine, do promene okolnosti na osnovu kojih je odlučeno u ovoj presudi.*
>
> *II ODREĐUJE SE kontakt maloletnog deteta i oca – tuženog Xh. P., iz sela Slovi, dva puta mesečno, i to svakog drugog i četvrtog četvrtka, počevši od 13:00 – 15:00 časova, i drugog dana verskih i zvaničnih praznika, kao i tokom rođendana deteta u isto vreme. U slučaju nemogućnosti održavanja kontakata prema pomenutom rasporedu, isti kontakt se može drugačije ostvariti od onoga kako je navedeno, tako da se ovaj kontakt ostvari u vreme kada se tuženi nalazi na Kosovu. Kontakt se ostvaruje u Centru za socijalni rad u Prištini, jedinica Kodra e Trimave i pod nadgledanjem ovog centra.*
>
> *III PRIHVATA SE preciziran tužbeni zahtev tužilje Arbenita Ahmeti i OBAVEZUJE SE tuženi Xh.P., iz sela Slovi, sa mestom boravka u Nemačkoj, da na ime alimentacije* [za maloletno dete] *uplaćuje iznos od 200€ mesečno, počevši od dana suđenja 28.02.2014. godine, sve dok postoje zakonski osnovi za tako nešto, i to najkasnije do 05-tog u tekućem mesecu.*
>
> *IV ODBIJA SE deo tužbenog zahteva tužilje Arbenita Ahmeti, kojim je tražila da se na ime izdržavanja, tuženi obaveže da uplaćuje iznos od 100 € mesečno, kao neosnovan, zbog odustajanja tužilje od ovog dela tužbenog zahteva.*
>
> *V/a PRIHVATA SE delimično precizirani tužbeni zahtev tužilje i OBAVEZUJE SE tuženi Xh. P. da tužilji Arbenita Ahmeti, na ime lične imovine koje je imala u svom posedu povodom stvaranja činjenične bračne zajednice a koje su služile ličnoj upotrebi, i koje su ostale kod tuženog povodom raskida ove činjenične bračne zajednice, da na njihovo ime nadoknadi protiv vrednost u novcu u iznosu od 7858.90 € sa zakonskom kamatom, počevši od dana podnošenja tužbe 09.06.2011. godine, do konačne isplate, kao i da joj nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1660 €, i sve to u roku od 15 dana od dana predaje presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.*

V/b ODBIJA se drugi deo tužbenog zahteva tužilje kojim je tražila da tuženi Xh. P., na ime lične imovine, koje je ista, u trenutku stvaranja faktičke zajednice imala u posedu i koje je služilo za ličnu upotrebu, a ove stvari su ostale kod porodice tuženog povodom raskida ove zajednice, da joj nadoknadi njihovu protiv vrednost i to na dosuđen iznos od 29.093.10 €, kao neosnovan.“

12. Podnositeljka zahteva je podnela žalbu protiv tačaka IV i V/b izreke presude (C. br. 339/2012) Osnovnog suda, sa predlogom da se presuda izmeni u pobijenim delovima i da se odobri tužbeni zahtev u potpunosti ili da se ista poništi i da se predmet vrati na ponovno suđenje.

13. Tuženi Xh. P. je podneo žalbu protiv tačaka I, II, III i V/a dispozitiva presude (C. br. 339/2012) Osnovnog suda sa predlogom da se poništi presuda u tim delovima i da se predmet vrati na ponovno suđenje ili da se promeni tako da se tužbeni zahtev tužilje u izreci pod I, II, III i V/a odbije u potpunosti i da se dispozitiv presude pod tačkama IV i V/b potvrdi.

14. Dana 03. februara 2015. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom (Ac. br. 1980/2014) odbio kao neosnovane žalbe podnositeljke zahteva (tužilje) i tuženog Xh. P. i potvrdio presudu (C. br. 339/2012) Osnovnog suda sa detaljnim obrazloženjem svakog pojedinačnog žalbenog navoda.

15. Podnositeljka zahteva je podnela zahtev za reviziju protiv tačke V/b dispozitiva presude kojim se odbija tužbeni zahtev u vezi sa ličnim stvarima, sa predlogom da se osporavani deo presude izmeni tako da se tužbeni zahtev tužilje prihvati i za iznos od 29.093,10 €.

16. Dana 19. maja 2015. godine, Vrhovni sud Kosova u Prištini je (presuda Rev. br. 151/2015) odbio kao neosnovan zahtev za reviziju i potvrdio presudu (Ac.br.1980/2014) Apelacionog suda Kosova sa detaljnim obrazloženjem:

“...Vrhovni sud Kosova, obrazloženje presuda sudova nižih instanci je prihvatio kao pravilne i zakonite, pošto je prvostepeni sud, kako bi utvrdio činjenično stanje, angažovao stručnjaka R. R., koji je svoje mišljenje zasnovao na osnovu materijalnih dokaza, svedočenja svedoka, posetama porodicama tužilje i tuženog, identifikovao je stvari, istražio je tržište u vezi sa cenama, zatim je na osnovu svih podataka konstatovao da je vrednost stvari izračunata i doseže iznos od 11.227 €. Vrhovni sud Kosova razmotrio je navode tužilje u vezi sa veštačenjem Sh. B., ali isti nije imao uticaja da se drugačije odluči, pošto tužilja nije osporila veštačenje stručnjaka R. R. i nije tražila drugo veštačenje, stoga i navode u reviziji da je materijalno stanje sprovedeno na pogrešan način, ovaj sud je ocenio kao neosnovane...“

Navodi podnosioca

17. Podnositeljka zahteva tvrdi da su u postupcima pred redovnim sudovima povređena njena prava u skladu sa članovima 46. [Zaštita imovine] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.

18. Podnositeljka zahteva tvrdi: *“... Prekršen je član 46 i 54 Ustava Republike Kosova, dakle negirano je pravo na ličnu imovinu Arbeniti Ahmeti, dok je* [maloletnom detetu], *negirano pravo na izdržavanje, od dana razvoda roditelja, dakle nije joj priznato pravo izdržavanja od dana kada joj pripada, nego samo od dana odlučivanja“.*

19. Podnositeljka, takođe, zahteva: "*... da se oceni zakonitost presuda pošto je povređeno pravo lične imovine koja je bila isključivo njena imovina jer je deo toga bio njen miraz, zlatni nakit i lična garderoba, koji se smatra kao posebna imovina tužilje. Sudovi nisu razmatrali prigovore tužilje u vezi visine vrednosti, određen je veštak od strane suda, ranije veštačenje nije uzeto u obzir, i nije traženo od tužitlje nego je to sud odredio. Izdržavanje nije dobiveno od dana kada je otac bio obavezan da plaća nego od dana kada je sud odlučio, dakle, oštećeno je godinama...".*

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Sud ispituje da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

21. Sud se poziva na član 48. Zakona, koji predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

22. Štaviše, Sud podseća na pravila 36 (2) b) i d) Poslovnika, koje propisuje:

> *„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *...*
>
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".*
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.*

23. Podnositeljka zahteva u osnovi tvrdi da je činjenično stanje u vezi vrednošću imovine utvrđeno na osnovu nalaza veštaka koji je angažovan od strane suda i da redovni sudovi nisu uzeli u obzir veštačenje na osnovu kojeg je podnositeljka podnela tužbu, čime su povređeni članovi 46. i 54. Ustava u postupku pred redovnim sudovima, zbog pogrešne primene materijalnog i procesnog prava.

24. Sud primećuje da je podnositeljka zahteva ove tvrdnje iznela i u postupku po zahtevu za reviziju pred Vrhovnim sudom Kosova. Vrhovni sud Kosova je detaljno obrazložio način na koji je sud utvrdio činjenično stanje.

25. Podnositeljka zahteva sada prvi put u postupku pred Ustavnim sudom iznosi tvrdnje da je odlukama redovnih sudova *"...* [maloletnom detetu] *negirano pravo na izdržavanje, od dana razvoda roditelja, dakle nije joj priznato pravo izdržavanja od dana kada joj pripada, nego samo od dana odlučivanja"*. Ove tvrdnje prethodno nisu bile predmet spora u postupku pred redovnim sudovima.

26. Iz gore navedenog, Sud primećuje da su tvrdnje koje podnositeljka zahteva iznosi u suprotnosti sa dokumentacijom koju je dostavila Sudu.

27. Sud primećuje da je za vreme trajanja postupka, na predlog podnositeljke, Apelacioni sud njoj odobrio privremenu meru kojom je "*tuženi obavezan da na ime alimentacije* [za maloletno dete] *uplaćuje iznos od 100 € mesečno, dok postoje zakonski uslovi za to ili do*

donošenja neke druge odluke, kao i za tužilju Arbenita Ahmeti na ime izdržavanja za staranje o detetu da uplaćuje po 60 € mesečno, a koje je potvrđeno...".

28. Podnositeljka predstavke u suštini predmeta osporava način na koji je utvrđeno činjenično stanje, a koje su obrazložili redovni sudovi u tri instance. Međutim, ovaj zaključak je postignut od strane redovnih sudova, nakon detaljnog pregleda svih argumenata koje je podnositeljka predstavila.

29. Podnositeljki zahteva je pružena prilika da u raznim fazama tog postupka predoči argumente i dokaze koje je smatrala relevantnim za svoj slučaj. Istovremeno je imala mogućnost da delotvorno ospori argumente i dokaze koje je predočila suprotna strana i ospori tumačenje zakona, kao pogrešno protumačeno, pred Opštinskim sudom, Apelacionim sudom i Vrhovnim sudom Kosova u redovnom sudskom postupku.

30. Sud smatra da su svi argumenti podnositeljke zahteva, koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju ona osporava podrobno izloženi i da je, shodno svemu iznetom, postupak pred redovnim sudovima, u celini gledano, bio pravičan (vidi predmet: *Bogusława KNIAT protiv Poljske,* odluka ESLJP zahtev br. 71731/01 od 11. decembra 2001 godine).

31. Sud ponavlja da nije njegova dužnost, prema Ustavu, da deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna zakonska pravila (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi i slučaj: br. KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima,* Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

32. Iako podnositeljka zahteva tvrdi da su njena prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i pogrešnom primenom zakona od strane redovnih sudova, ona nije pokazala kako su navedene odluke povredile njena ustavna prava.

33. Podnositeljka zahteva nije dokazala da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije*, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

34. Sud smatra da uslovi prihvatljivosti nisu ispunjeni. Podnositeljka zahteva nije uspela da predstavi i potkrepi tvrdnje da su joj osporenom odlukom povređena ustavna prava i slobode.

35. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i treba da se proglasi kao neprihvatljiv, u skladu sa pravilima 36 (2) b) i d) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilima 36 (2) b) i d) Poslovnika, na sednici održanoj 10. februara 2016. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI45/15, Podnositeljka zahteva: Elizabeta Arifi-Deliu, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova ARJ-UZVP. br. 13/2014, od 30. septembra 2014. godine.

KI45/15, rešenje o neprihvatljivosti od 8. marta 2016. godine, objavljeno 8. aprila 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, sudska zaštita prava, očigledno neosnovan.*

Dana 15. decembra 2011. godine, Policija Kosova je objavila konkurs za trideset (30) slobodnih radnih mesta za poziciju administrativnog asistenta za koju je podnositeljka zahteva konkurisala. Po završetku svih postupaka testiranja, podnositeljka zahteva je obaveštena da se ne nalazi na listi od trideset (30) kandidata izabranih za poziciju administrativnog asistenta.

Dana 30. septembra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je (ARJ-UZVP. br. 13/2014) odbacio zahtev podnositeljke za vanredno preispitivanje kao neosnovan.
Podnositeljka zahteva je tvrdila da su joj Policija Kosova, NNO i redovni sudovi povredili prava garantovana Ustavom, odnosno članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava].

Sud je utvrdio da su svi argumenti podnositeljke, koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju osporava podrobno izloženi i da su, shodno svemu iznetom, postupci pred redovnim sudovima, gledano u celini, bili pravični. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI45/15
podnosilac
Elizabeta Arifi-Deliu
Ocena ustavnosti presude ARJ-UZVP. br. 13/2014 Vrhovnog suda od 30. septembra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Elizabeta Arifi-Deliu (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda ARJ–UZVP. br. 13/2014 Vrhovnog suda od 30. septembra 2014. godine, kojom je zahtev podnositeljke za vanredno preispitivanje presude Apelacionog suda (AA. br. 1/2014 od 25. marta 2014. godine) odbijen, kao neosnovan.

3. Osporena presuda je uručena podnositeljki zahteva 22. decembra 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedene presude Vrhovnog suda, kojom podnositeljka zahteva tvrdi da su joj povređena prava garantovana članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

5. Pored toga, podnositeljka zahteva traži ocenu odluke (br. A 02/175/2012 od 27. jula 2012. godine) Nezavisnog nadzornog odbora za civilnu službu Kosova (u daljem tekstu: NNO) i ocenu ustavnosti "*Konačne rang liste kandidata (30 prvih kandidata) od 20. aprila 2012. godine u Policiji Kosova, uzimajući u obzir sastav Izborne komisije*".

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 17. aprila 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

8. Dana 2. juna 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI45/15 imenovao sudiju Artu Ramu-Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog datuma, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI45/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović i Bekim Sejdiu.

9. Dana 10. juna 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva. Istog datuma, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu i NNO.

10. Dana 10. juna 2015. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da dostavi kopiju povratnice, koja pokazuje kada je podnositeljki zahteva uručena presuda ARJ-UZVP. br. 13/2014 Vrhovnog suda od 30. septembra 2014. godine.

11. Dana 29. juna 2015. godine, Sud je primio povratnicu od Osnovnog suda u Prištini koja pokazuje da je podnositeljka zahteva primila navedenu presudu Vrhovnog suda 22. decembra 2014. godine.

12. Dana 1. jula 2015. godine, odlukom br. KSH. KI45/15 o zameni sudije izvestioca, predsednica Suda je imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca.

13. Dana 8. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

14. Dana 15. decembra 2011. godine, Policija Kosova je objavila konkurs za trideset (30) slobodnih radnih mesta za poziciju administrativnog asistenta za koju je podnositeljka zahteva konkurisala.

15. Po završetku svih postupaka testiranja, podnositeljka zahteva je obaveštena da se ne nalazi na listi od trideset (30) kandidata izabranih za poziciju administrativnog asistenta.

16. Dana 3. maja 2012. godine, podnositeljka zahteva je uložila žalbu Jedinici za regrutaciju i selekciju Policije Kosova (u daljem tekstu: Jedinica za regrutaciju i selekciju), zato što se nije nalazila na listi.

17. Dana 18. juna 2012. godine, Jedinica za regrutaciju i selekciju je obavestila podnositeljku zahteva da je njena žalba odbijena, kao neosnovana.

18. Dana 6. jula 2012. godine, podnositeljka zahteva se žalila NNO protiv odluke Jedinice za regrutovanje i selekciju.

19. U svojoj žalbi, podnositeljka zahteva tvrdi da je tokom finalnog procesa selekcije komisija osnovana za izbor kandidata povredila odredbe zakona na snazi u vezi sa zapošljavanjem u civilnoj službi.

20. Dana 27. jula 2012. godine, NNO je (odluka, A. br. 02/175/2012) odbacio žalbu podnositeljke zahteva, kao neosnovanu.

21. Nakon pregleda svih dokaza podnetih od strane stranaka, NNO je zaključio da su postupci zapošljavanja i konačan izbor kandidata sprovedeni u skladu sa Zakonom o civilnoj službi Kosova i Uredbom 02/2010 o postupku zapošljavanja u civilnoj službi.

22. Dana 7. septembra 2012. godine, podnositeljka je podnela tužbu Vrhovnom sudu Kosova. U svojoj tužbi, podnositeljka zahteva tvrdi da je Jedinica za regrutaciju i selekciju postupala u suprotnosti sa Zakonom o civilnoj službi Kosova, Zakonom o sprečavanju sukoba interesa i da je tokom postupka zapošljavanja bila diskriminisana.

23. Tužba podnositeljke je upućena Osnovnom sudu u Prištini-Odeljenju za upravna pitanja (u daljem tekstu: Osnovni sud), nakon stupanja na snagu Zakona o sudovima (1. januara 2013. godine), i kao nadležni organ u upravnom postupku da razmatra tužbu podnositeljke zahteva je postao Osnovni sud umesto Vrhovnog suda.

24. Dana 1. jula 2013. godine, Osnovni sud je (rešenje A. br. 1032/12 od 1. jula 2013. godine) tražio od podnositeljke zahteva dodatne dokaze.

25. Dana 9. jula 2013. godine, podnositeljka zahteva je dostavila Osnovnom sudu tražene dopune i zahtevala poništenje odluke NNO (A. br. 02/175/2012) i naknadu štete zbog sprečavanja u zapošljavanju.

26. Dana 10. oktobra 2013. godine, Osnovni sud je (presuda A. br. 1032/2012) odbacio tužbu podnositeljke, kao neosnovanu.

27. Nakon razmatranja izvedenih dokaza, Osnovni sud je zaključio da je NNO pravilno utvrdio činjenično stanje i pravilno primenio odredbe upravnog postupka i materijalnog prava. U svojoj presudi, Osnovni sud je zatim utvrdio da je na osnovu ocene suda, Jedinica za regrutaciju i selekciju postupala u skladu sa zakonom i rangirala one kandidate koji su ispunili uslove za objavljenu poziciju.

28. Dana 27. novembra 2013. godine, podnositeljka zahteva je izjavila žalbu protiv presude Osnovnog suda (A. br. 1032/2012 od 10. oktobra 2013. godine), tvrdeći povredu materijalnog prava, nepotpunu i pogrešnu ocenu činjeničnog stanja i povrede proceduralnih odredaba.

29. Dana 25. marta 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je (presuda AA. br. 1/2014) odbacio žalbu podnositeljke zahteva, kao neosnovanu, i time potvrdio presudu Osnovnog suda.

30. Nakon ocene osporene presude i izvođenja dokaza, Apelacioni sud Kosova je utvrdio da je prvostepeni sud pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje. Apelacioni sud Kosova je zatim utvrdio da u potpunosti usvaja kao ispravno i pravno osnovano stanovište prvostepenog suda, jer osporena presuda nije doneta u suprotnosti sa odredbama materijalnog prava ili proceduralnih odredbi.

31. Što se tiče tvrdnje podnositeljke zahteva u vezi sa nepotpunom i pogrešnom ocenom činjeničnog stanja, Apelacioni sud je zaključio da je prvostepeni sud na osnovu izvedenih dokaza dokazao da NNO nije delovao u suprotnosti sa Zakonom o civilnoj službi.

32. Dana 6. maja 2014. godine, podnositeljka je podnela zahtev za vanredno preispitivanje Vrhovnom sudu Kosova. Ona je tražila ocenu presude Apelacionog suda Kosova (AA. br. 1/2014 od 25. marta 2014. godine), tvrdeći povredu materijalnog prava, nepotpuno i pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i povredu proceduralnih odredbi.

33. Podnositeljka zahteva tvrdi i da je tokom postupka zapošljavanja bila diskriminisana.

34. Dana 30. septembra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je (ARJ-UZVP. br. 13/2014) odbacio zahtev podnositeljke za vanredno preispitivanje, kao neosnovan.

35. Vrhovni sud je utvrdio da su nižestepeni sudovi pravilno odlučili kada su odbacili zahtev podnositeljke za poništenje odluke NNO (A. br. 02/175/2012).

36. Vrhovni sud je u svojoj presudi utvrdio: *"Regrutovanje za poziciju administrativnog asistenta je obavljeno u skladu sa Zakonom o Civilnoj službi pod brojem, 03/L-149 i, član 2, stav 1, pod stav 1.3 – princip meritornosti i postupaka regrutovanja u skladu sa Pravilnikom o postupcima regrutovanja br. 02/2010. Članom 11.1 i 18.1 je predviđeno da se prijem u javnu službu Kosova vrši u skladu sa načelima meritornosti, nadležnosti, nepristrasnosti, jednakih uslova, nediskriminacije i ravnopravne zastupljenosti. Žalilja je svrstana na 49 (četrdeset i devetom) mestu sa 71.15% od bodova, dok su odabrani kandidati koji su ostvarili od 71.95% do 77.95%, birajući na taj način kandidate koji su ispunili zahtevane uslove".*

37. Vrhovni sud je zaključio da je osporena presuda Apelacionog suda jasna i razumljiva i da sadrži dovoljne razloge i odlučujuće činjenice za donošenje zakonskih odluka.

Navodi podnosioca

38. Podnositeljka zahteva tvrdi da su joj Policija Kosova, NNO i redovni sudovi povredili prava garantovana Ustavom, odnosno članom 7 [Vrednosti], članom 24 [Jednakost pred Zakonom], član 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], i članom 54 [Sudska Zaštita Prava]. Podnositeljka zahteva, dalje, tvrdi da su navedeni javni organi povredili njena prava, garantovana EKLJP prema članu 6. [Pravo na pravično suđenje] i članu 14. [Zabrana diskriminacije].

39. Što se tiče tvrdnje podnositeljke zahteva o povredi Ustava od strane redovnih sudova, ona naglašava: "*Vrhovni sud nije doneo jednu obrazloženu odluku kako bi me predstavio kao žalbenu stranu da sam ispitana u vezi sa svojim žalbama […]*". Podnositeljka zahteva tvrdi: *"[…] Presudama redovnih sudova navodim da je bilo povreda člana 31 [Pravo na pravično suđenje] u vezi sa članom 6 [Pravo na pravičan postupak] EKLJP-a*".

40. Što se tiče tvrdnji podnositeljke zahteva u vezi sa diskriminacijom, ona tvrdi: *"sudovima sam se žalila i za diskriminisanje kao trudna žena, opisano u članu 14 [Zabrana diskriminacije] EKLJP-a na osnovu nekog drugog ličnog statusa. Zapošljavanje je obavljeno u junu 2012. godine, ja sam se porodila 28.07.2012. godine. Redovni sudovi su*

trebali da na specifičan način tretiraju, jer kada sam fizički izašla pred komisiju, dobila sam manje bodova nego na pismenom testu, za razliku od drugih kandidata".

Prihvatljivost zahteva

41. Kako bi sudio zahtev podnositeljke, Sud treba da oceni da li je podnositeljka ispunila potrebne uslove prihvatljivosti, koji su predviđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom.

42. Sud primećuje da je podnositeljka ovlašćena stranka u skladu sa Ustavom, da osporava akt javnog organa, odnosno presudu Vrhovnog suda, da je iscrpela neophodna pravna sredstva i da je podnela svoj zahtev u roku od četiri (4) meseci nakon prijema presude.

43. Podnositeljka zahteva je jasno navela ustavna prava i slobode za koje tvrdi da su povređena i osporenu odluku u skladu sa članom 48. Zakona, koji predviđa:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

44. Pored toga, Sud treba da oceni da li je podnositeljka zahteva ispunila pravilo 36 (2) Poslovnika, koje propisuje:

(2) "Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

(a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

(c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

45. Sud primećuje da pored zahteva podnositeljke da se oceni ustavnost presude Vrhovnog suda, podnositeljka u svom zahtevu traži i ocenu ustavnosti odluke NNO i odluke o *„konačnom rangiranju kandidata (prvih 30 kandidata) od 20. aprila 2012. godine, Policije Kosova, s obzirom na sastav Komisije za selekciju"*. U tom smislu, ona tvrdi povredu članova 24. i 31. Ustava.

46. Sud primećuje da je podnositeljka zahteva pokrenula iste tvrdnje koje se odnose na povredu Zakona o civilnoj službi, Zakona o sprečavanju sukoba interesa i da je bila diskriminisana u upravnom postupku od strane prvostepenog i drugostepenog suda. Njene tvrdnje su razmotrene od strane odgovarajućih sudova i obrazložene su na pravilan način.

47. Podnositeljka u svom zahtevu za vanredno preispitivanje, koji je podnela Vrhovnom sudu, tvrdi povredu materijalnog i procesnog prava, te pogrešno i nepotpuno utvrđivanja činjeničnog stanja i da je tokom postupka zapošljavanja bila diskriminisana. Prema tome, Sud smatra da se presudom Vrhovnog suda razmotrilo i odlučilo o gore navedenim tvrdnjama, koje su već bile pokrenute pred prvostepenim i drugostepenim sudom. Dakle, presuda Vrhovnog suda je sada pravosnažna odluka o osporenoj predmetnoj stvari.

48. Što se tiče tvrdnje podnositeljke zahteva da je bila diskriminisana, Osnovni sud i Apelacioni sud su zaključili da je postupak zapošljavanja sproveden u skladu sa principima civilne službe propisanim u Zakonu o civilnoj službi. Pored toga, Vrhovni sud je u svojoj presudi potvrdio da se postupak zapošljavanja sproveo u skladu sa zakonom na snazi i da je bio zasnovan na *„principima zasluge, sa javnim objavljivanjem slobodnih pozicija, sa transparentnošću postupka, sa objektivnošću i nepristrasnošću komisije koja testira i sa ne diskriminacijom kandidata i jednakog predstavljanja”*.

49. Sud smatra da podnositeljka zahteva nije predstavila nikakve činjenice, niti je dovoljno potkrepila svoje tvrdnje o diskriminaciji. Kada se tvrdi takva ustavna povreda, podnositeljka zahteva mora predstaviti obrazloženu tvrdnju i ubedljiv argument.

50. Što se tiče tvrdnje podnositeljke zahteva da redovni sudovi nisu doneli obrazložene odluke, Sud se poziva na pravosnažnu odluku Vrhovnog suda, koji je u svojoj presudi zaključio da je osporena presuda Apelacionog suda jasna i razumljiva i da sadrži dovoljno razloga i odlučujuće činjenice za donošenje zakonite odluke.

51. Pored toga, podnositeljka zahteva, takođe tvrdi da Vrhovni sud nije doneo obrazloženu odluku *„kako bi me predstavio kao žalbenu stranu da sam ispitana u vezi sa svojim žalbama [...]*“, čime je povredio član 31. Ustava i član 6. ECHR.

52. S tim u vezi, Sud primećuje da podnositeljka zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepila svoju tvrdnju o povredi člana 31. Ustava i člana 6. ESLJP. Pored toga, Sud smatra da je Vrhovni sud u svojoj presudi razmatrao bitna pitanja pokrenuta u zahtevu podnositeljke za vanredno preispitivanje. U tom smislu, Sud se poziva i na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava prema kojoj član 6 ne zahteva detaljan odgovor na svaki argument predstavljen sudu tokom sprovođenja postupka (vidi, slučaj: *Van de Hurk protiv Holandije*, zahtev br. 16034/90, ESLJP, presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 61).

53. Prema tome, Sud smatra da je obrazloženje dato u presudi Vrhovnog suda jasno i nakon razmatranja svih postupaka, Sud utvrđuje da postupci pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

54. U zaključku, Sud naglašava da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi, takođe slučaj: br KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i BestarHima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

55. Sud zaključuje da činjenice iznete od strane podnositeljke zahteva ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o povredi njenih ustavnih prava i podnositeljka zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepila svoju tvrdnju.

56. Dakle, zahtev je očigledno neosnovan i shodno tome, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 ((2) b) i d) Poslovnika, dana 8. marta 2016 jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI ZAHTEV neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Arta Rama-Hajrizi

KI147/15, podnosilac zahteva: D.O.O. "SYRI", zahtev za ocenom ustavnosti presude E. Rev. br. 10/2015 Vrhovnog suda od 14. oktobra 2015. godine

KI147/15, odluka o odbijanju zahteva, usvojena 16. marta 2016. godine i objavljena 13. aprila 2016. godine.

Ključne reči*: individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, nepotpun i neprihvatljiv zahtev*.

Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda i tvrdi da su mu povređena prava i slobode koja su garantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].
Podnosilac u svom zahtevu nije tačno pojasnio koja prava i slobode tvrdi da su mu povređena i pored toga, on je podneo zahtev bez potrebnih informacija bez kojih Sud nije u stanju da razmotri njegov zahtev.

Sud je odbio zahtev kao neprihvatljiv po kratkom postupku, jer je nepotpun za razmatranje.

ODLUKA O ODBIJANJU ZAHTEVA
u
slučaju br. KI147/15
Podnosilac
DOO "SYRI"
Zahtev za ocenom ustavnosti presude E. Rev. br. 10/2015 Vrhovnog suda od 14. oktobra 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo DOO "SYRI" iz Đakovice (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu E. Rev. br. 10/2015 Vrhovnog suda od 14.oktobra 2015. godine, presudu Apelacionog suda Kosova Ae.br. 126/2013 od 09. oktobra 2014. godine i presudu Okružnog privrednog suda u Prištini C.br. 198/2007 od 19. maja 2008. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti tri presude kojima je, navodno, došlo do povrede prava i sloboda podnosioca garantovanih članom 31. (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje) Ustava Kosova (u daljem tekstu: Ustav) kao i člana 6, člana 13 i člana 1 Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 29 i 32 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 14. decembra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 22. januara 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je imenovala i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Arta Rama- Hajrizi i Bekim Sejdiu.

7. Dana 2. februara 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Takođe, Sud je od podnosioca tražio da dostavi svu neophodnu dokumentaciju kao i odluke koje osporava.

9. Podnosilac nije odgovorio na zahtev Suda.

10. Dana 16. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

11. Sud je uvidom u spise predmeta u slučaju KI147/15 primetio da je podnosilac dostavio samo zahtev koji se sastoji od 2 (dve) pisane stranice na osnovu kojih se ne može zaključiti koja je suština spora i kako je došlo do navodnih povreda na koje je podnosilac izgradio svoj zahtev.

12. Sud može jedino da primeti da podnosilac osporava sledeće presude:

    a) Presudu Okružnog privrednog suda u Prištini C. br. 198/2007 od 19. maja 2008. godine;
    b) Presudu Apelacionog suda Kosova Ae. br. 126/2013 od 09. oktobra 2014. godine i
    c) Presudu Vrhovnog suda Kosova E. Rev.br. 10/2015 od 14. oktobra 2015. godine

Navodi podnosioca

13. Podnosilac je u zahtevu naveo*: „Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.“*

14. Podnosilac traži: *„da Sud sam pribavi svu dokumentaciju od osnovnog Suda u Prištini vezano za ovaj slučaj“.*

Ocena prihvatljivosti zahteva

15. Kako bi Sud mogao da reši zahtev podnosioca, prvo treba da ispita da li zahtev ispunjava uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

16. U tom smislu, član 113 stav 7 Ustava propisuje:

> *“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”*

17. Takođe, član 48 Zakona propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.*“

18. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo 29 (Podnošenje podneska i odgovora)

> *“(2) Podnesak takođe uključuje sledeće:*
>
> *[...]*
>
> *(g) Proceduralni i substantivni značaj podneska; i*
>
> *(h) Dodatna dokumenta i informacije.”*

19. Kao i pravilo 32 (Povlačenje, odbijanje i odbacivanje podnesaka) Poslovnika, koje predviđa:

> (5) *“Sud može po kratkom postupku odbiti podnesak ako je nepotpun ili nejasan, uprkos zahtevima suda prema stranci da dopuni ili razjasni podnesak, ukoliko je zahtev ponavljanje prethodnog podneska odlučen od strane suda, ili ako je podnesak neozbiljan.”*

20. U konkretnom slučaju, Sud je primetio da podnosilac u svom zahtevu od 14. decembra 2015. godine izričito tražio da Sud *ex-officio* pribavi svu dokumentaciju kao i presude koje on osporava od Osnovnog suda u Prištini.

21. Sud napominje da je i pored zahteva za dodatnom dokumentacijom koji je poslao podnosiocu 02. februara 2016. godine u kome je tražio da on svoj zahtev od 14. decembra 2015. godine dopuni u propisanoj formi sa neophodnom dokumentacijom kao i presudama koje on u zahtevu osporava, kako bi ispunio uslove da se Sud bavi njegovim zahtevom, on to nije učinio.

22. Sud navodi da je obaveza podnosioca da izgradi slučaj i da Sudu dostavi sve neophodne informacije kako bi mogao da uzme slučaj u razmatranje.

23. Shodno tome, Sud zaključuje da u konkretnom slučaju ne može da uzme u razmatranje zahtev jer nisu ispunjeni svi proceduralni uslovi predviđeni Poslovnikom.

24. Dakle, zahtev treba da se odbije, shodno pravilima 29 i 32 (5) Poslovnika, jer je nepotpun za razmatranje.

\IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilima 29 i 32 (5) Poslovnika, na zasedanju održanom 16. marta 2016. godine, jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajrizi

KI110/15 Podnosilac zahteva: Bedrije Rrahmani iz Prištine, koja traži ocenu ustavnosti rešenja E. br. 752/07 Opštinskog suda u Prištini, od 31. maja 2007. godine.

KI110/15, rešenje o neprihvatljivosti od 08. marta 2016. godine, objavljeno 13. aprila 2016. godine.

Ključne reči; individualni zahtev, ocena ustavnosti rešenja Opštiskog suda u Prištini, nepotkrepljen, očigledno neosnovan.
Podnositeljka zahteva je podnela podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Podnositeljka zahteva je bila u radnom odnosu u Ministarstvu rada i socijalne zaštite.
MRSZ je u jednom momentu podnositeljku rasporedilo na nižu poziciju od one koju je do tada imala. Na odluku MRSZ podnositeljka je izjavila žalbu Nezavisnom nadzornom odboru Kosova (u daljem tekstu: NNOK). NNOK je usvojio žalbu podnositeljke zahteva i ukinuo rešenje sekretara MRSZ. Opštinski sud u Prištini je na zahtev podnositeljke odobrio izvršenje odluke NNOK.

Podnositeljka zahteva je zadovoljna rešenjem Opštinskog suda u Prištini, ali nije zadovoljna načinom na koji je ovo rešenje sprovedeno, odnosno pozicijom na koju je MRSZ rasporedilo nakon sprovođenja rešenja. Podnositeljka u zahtevu navodi da je Opštinski sud u Prištini izvršio povredu Ustava Republike Kosovo, tačnije člana 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije]
Sud smatra da ne postoji objektivna osnova koja podržava tvrdnje podnositeljke da je osporenom presudom njoj povređeno pravo na rad ili obavljanje profesije, garantovano članom 49. Ustava. Zapravo, samim potpisivanjem ugovora od 23. februara 2009. godine, kojim se podnositeljka prebacije na novu poziciju, podnositeljki zahteva su ostvarena sva prava predviđena članom 49. Ustava. Sud nalazi da zahtev podnositeljke ne ispunjava uslove prihvatljivosti, s obzirom da u zahtevu nije dokazala da osporena odluka krši njena prava garantovana Ustavom ili EKLJP. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI110/15
Podnosilac
Bedrije Rrahmani
Ocena ustavnosti Rešenja Opštinskog suda u Prištini E. br. 752/07 od 31. maja 2007. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Bedrije Rrahmani sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnositeljka).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je rešenje E. br. 752/07 Opštinskog suda u Prištni od 31. maja 2007. godine.

3. Ovo rešenje je uručeno podnositeljki 24. aprila 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom je navodno povređen član 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon),

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 19. avgusta 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 14. septembra 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Bekim Sejdiu.

8. Dana 25. septembra 2015. godine, Ustavni sud je obavestio podnositeljku i Osnovni sud u Prištini da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti rešenja Opštinskog suda u Prištini. Ovim obaveštenjem Sud je od podnositeljke i Osnovnog suda u Prištini tražio da dostave kopiju dostavnice sa datumom prijema rešenja E.br.752/07 Opštinskog suda u Prištni od 31. maja 2007. godine.

9. Dana 01. oktobra 2015. godine, Osnovni sud u Prištini je dostavio tražene informacije. U odgovoru Osnovnog suda stoji da je dana 24. aprila 2015 godine, podnositeljka primila osporeno rešenje Opštinskog suda u Prištini.

10. Dana 08. marta 2016. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Podnositeljka zahteva je od 2003. godine do 30. decembra 2005. godine bila u radnom odnosu u Ministarstvu rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ) na poziciji terapeut- glavna medicinska sestra.

12. Dana 30. decembra 2005. godine, sekretar MRSZ je [rešenjem br. 6999] podnositeljku rasporedio na poziciju mediciska sestra, odnosno nižu poziciju od one koju je do tada imala.

13. Podnositeljka je izjavila žalbu Žalbenoj komisiji MRSZ na ovo rešenje.

14. Dana 28. februara 2006. godine, Žalbena komisija MRSZ je odlukom br. 25/06 odbila žalbu podnositeljke i potvrdila odluku sekretara MRSZ.

15. Dana 22. marta 2006. godine, podnositeljka je na odluku Žalbene komisije MRSZ uložila žalbu Nezavisnom nadzornom odboru Kosova (u daljem tekstu: NNOK).

16. Dana 24. aprila 2006. godine, NNOK je odlukom A, 02, 38/2006 usvojio žalbu podnositeljke zahteva, ukinuo rešenje sekretara MRSZ i odluku Žalbene komisije MRSZ i naložio MRSZ vraćanje podnositeljke na predhodnu poziciju.

17. Dana 17. maja 2007. godine, podnosilteljka je Opštinskom suda u Prištini podnela predlog za izvršenje odluke NNOK.

18. Dana 31. maja 2007. godine, Opštinski sud u Prištini je rešenjem C. br. 752/07 dozvolio izvršenje odluke NNOK, a samim tim i vraćenje na prethodnu poziciju podnositeljke.

19. Dana 23. februara 2009. godine, MRSZ i podnositeljka zaključuju ugovor o radu kojim je podnositeljka rasporedjena na novo radno mesto koje je ekvivalentno predhodnoj poziciji i visini zarade.

20. Dana 15. jula 2011. godine, Opštinski sud u Prištini je MRSZ uputio nalog za dostavljanjem podataka o izvršenju rešenja C. br. 752/07 Opštinskog suda u Prištini.

21. Dana 18. avgusta 2011. godine, MRSZ je dostavilo Opštinskom sudu u Prištini kompletnu dokumentaciju o načinu izvršenju rešenja C. br. 752/07 Opštinskog sud u Prištini. U ovom obaveštenju MRSZ je, između ostalog, navelo:

> *„Na osnovu ličnog dosijea radnice Bedrije Rrahmani, obaveštavamo vas da je rešenje O.S u Prištini izvršeno i radnici je promenjeno radno mesto sa pozicije medicinska sestra na terapeut za edukaciju i rehabilitaciju u Staračkom domu od 01.02.2009. godine.“*

22. Dana 10. aprila 2015. godine, podnositeljka zahteva je podnela Osnovnom sudu u Prištini zahtev za uručivanje rešenja C. br. 752/07 od 31. maja 2007. godine.

23. Dana 24. aprila 2015. godine, podnositeljka je primila rešenje C. br. 752/07 Opštinskog suda u Prištini.

Navodi podnosioca

24. Podnositeljka zahteva smatra da je MRSZ nesprovođenjem odluke NNOK-a A, 02, 38/2006 i rešenja C. br. 752/07 Opštinskog suda u Prištini prekršeno pravo zagarantovano članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava Kosova.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Kako bi Sud bio u stanju da reši žalbu podnositeljke, prvo treba da ispita da li je ona ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

26. U tom smislu, član 113. stav 7. Ustava propisuje:

> *“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”*

27. Takođe, član 48. Zakona propisuje:

> *“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“*

28. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, koje predviđa:

> *(1) “Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju osnovnih prava“.*

29. Sud primećuje da je podnositeljka zadovoljna rešenjem C. br. 752/07 Opštinskog sud u Prištini, ali nije zadovoljna načinom na koji je ovo rešenje sprovedeno, odnosno pozicijom na koju je MRSZ rasporedilo nakon sprovođenja rešenja C. br. 752/07 .

30. Sud, takođe, primećuje da je podnositeljka svoju ustavnu žalbu izgradila na navodima o povredi člana 49. [Prava na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava koji predviđa:

Član 49 [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije]

1. Garantuje se pravo na rad.
2. Svako lice ima pravo da slobodno izabere svoju profesiju i radno mesto.

31. Sud navodi da pravo na rad i obavljanje profesije iz člana 49. Ustava jeste predmet zaštite u ustavnom sistemu Kosova, pri čemu se ta prava, dalje, ostvaruju na način i pod uslovima propisanim zakonom. Garantuje se pravo na rad ukoliko je osoba kvalifikovana i ukoliko postoji potreba za određenom pozicijom. Ne garantuje se pravo na obavljanje rada na određenim pozicijama.

32. Sud je uvidom u spise predmeta utvrdio da je NNOK, shodno zakonu, ispitao osnovanost tužbenog zahteva podnositeljke, pri čemu je utvrdio činjenično stanje od značaja za donošenje svoje odluke, uključujući i rešenje C. br. 752/07 Opštinskog suda u Prištini, koje dozvoljava izvršenje odluke NNOK.

33. Sud nalazi da rešenje Opštinskog suda čije izvršenje osporava podnositeljka ni na koji način je ne sprečava da radi ili obavlja profesiju i da prima novčanu nadohnadu za ostvareni rad. Štaviše, potpisivanjem ugovora o radu od 23. februara 2009. godine, podnositeljka se složila da bude prebačena sa radnog mesta ekvivalentno poziciji i zaradi navedenoj u odluci NNOK, čime je odluka NNOK izvršena od strane MRSZ.

34. Shodno tome, Sud smatra da ne postoji objektivna osnova koja podržava tvrdnje podnositeljke da je osporenom presudom njoj povređeno pravo na rad ili obavljanje profesije garantovano članom 49. Ustava. Zapravo samim potpisivanjem ugovora od 23. februara 2009. godine, kojim se podnositeljka prebacije na novu poziciju, podnositeljka zahteva su ostvarena sva prva predviđena članom 49. Ustava.

35. Sud naglašava da neslaganje podnositeljke sa ishodom slučaja ne može samo po sebi da predstavlja argumentovanu tvrdnju o povredi člana 49. Ustava (vidi: slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

36. Sud, u nastavku, ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj Garcia Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi i slučaj: *KI70/11 podnosilac zahteva Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* Ustavni sud, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

37. Kao rezime, Sud nalazi da zahtev podnositeljke ne ispunjava uslove prihvatljivosti, s obzirom da u zahtevu nije dokazala da osporena odluka krši njena prava garantovana Ustavom ili EKLJP. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa sa članom 113. 1 i 7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, na zasedanju održanom 08. marta 2016. godine, je jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI87/15, Podnositeljka zahteva: Bahrije Galica, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 277/2014, od 20. novembra 2014. godine

KI87/15, rešenje o neprihvatljivosti od 8 marta 2016. godine, objavljeno 13. aprila 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na imovinu, van roka.*
Dana 20. novembra 2014. godine, Vrhovni sud (presuda Rev. br. 277/2014) je pravosnažno okončao radno pravni spor između podnositeljke zahteva i Vatrogasne službe Opštine Priština.

Podnositeljka zahteva je tvrdila da joj je Vrhovni sud povredio pravo na imovinu, jer je *"[. . .] je imala legitimno očekivanje da ce uživati odštetu[...] po pravu povratka na posao"*.
Sud je zaključio da je osporena presuda Vrhovnog suda (Rev. br. 277/ 2014, od 20. novembra 2014. godine) podnositeljki zahteva uručena 2. januara 2015. godine, dok je podnositeljka svoj zahtev Sudu podnela 26. juna 2015. godine. Na osnovu toga, proizilazi da zahtev nije podnet u zakonskom roku, predviđenim članom 49. Zakona i pravilom 36. (1) (c) Poslovnika o radu.
Sledstveno tome, Sud je zaključio da je zahtev podnositeljke neprihvatljiv, jer je neblagovremen.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI87/15
Podnosilac
Bahrije Galica
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 277/2014
od 20. novembra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Bahrije Galica, koju zastupa g. Naim Krasniqi, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Rev. br. 277/2014, od 20. novembra 2014. godine.

3. Podnositeljka zahteva je primila osporenu presudu 2. januara 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gorenavedene presude Vrhovnog suda, za koju podnositeljka tvrdi da je povredila njeno pravo garantovano članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 1. Protokolom br. 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP)

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 26. juna 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 3. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. KI87/15 imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je odlukom br. KI87/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

8. Dana 19. avgusta 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je dostavio kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

9. Dana 19. avgusta 2015. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da dostavi povratnicu koja pokazuje datum kada je podnositeljki zahteva uručena presuda Vrhovnog suda, Rev. br. 277/2014, od 20. novembra 2014. godine.

10. Dana 26. avgusta 2015. godine, Sud je primio traženu povratnicu od Osnovnog suda u Prištini, koja pokazuje da je podnositeljki zahteva gorenavedena presuda Vrhovnog suda uručena 2. januara 2015. godine.

11. Dana 8. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Podnositeljka zahteva je od 1983. do 1999. godine bila u radnom odnosu u Vatrogasnoj službi Opštine Priština (u daljem tekstu: poslodavac).

13. Dana 24. septembra 2007. godine, Opštinski sud u Prištini je obavezao poslodavca da podnositeljku vrati na na isto radno mesto ili na drugo radno mesto sa sličnim zadacima. Dana 7. decembra 2007. godine, presuda je postala pravosnažna.

14. Kao rezultat ove presude, dana 11. februara 2008. godine, podnositeljka je bila vraćena na radno mesto.

15. Neodređenog datuma, podnositeljka je podnela tužbu Opštinskom sudu u Prištini, kojom je tražila kompenzaciju za neisplaćene plate za period od 1. jula 1999. godine do dana kada je vraćena na posao.

16. Dana 5. aprila 2011. godine, Opštinski sud (presuda C1. br. 115/08) u Prištini je usvojio tužbu podnositeljke i obavezio njenog poslodavca da isplati neisplaćene plate za period od 1. jula 1999. godine do dana kada je vraćena na posao.

17. Protiv presude Opštinskog suda poslodavac je izjavio žalbu.

18. Dana 13. juna 2014. godine, Apelacioni sud (presuda Ac. br. 2517/2012) je odbio žalbu poslodavca i potvrdio presudu Opštinkog suda u Prištini.

19. Protiv gorenavedene presude Apelacionog suda, poslodavac je podneo reviziju Vrhovnom sudu.

20. Dana 20. novembra 2014. godine, Vrhovni sud (presuda Rev. br. 277/2014) je delimično usvojio, kao osnovanu, reviziju podnetu od strane poslodavca i izjednačio presudu Apelacionog suda i Opštinskog suda u Prištini.

21. Svojom presudom Vrhovni sud je odlučio da delimično usvoji kao osnovanu tužbu podnositeljke tako što je obavezio poslodavca da joj isplati neisplaćene plate samo za period od 7. decembra 2007. do 11. februara 2008. godine. Istovremeno, Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, ostali deo tužbe podnositeljke za kompenzaciju neisplaćenih plata za period od 1. jula 1999. do 7. decembra 2007. godine.

Navodi podnosioca

22. Kao što je gorenavedeno, podnositeljka u svom zahtevu tvrdi da je Vrhovni sud povredio pravo na imovinu.

23. Podnositeljka navodi da *"[...] je imala legitimno očekivanje da će uživati odštetu u gore pomenutom iznosu po pravu povratka na posao"*.

24. Na kraju, podnositeljka od Suda zahteva da se ukine presuda Vrhovnog suda i predmet vrati na ponovno suđenje.

Prihvatljivost zahteva

25. Sud prvo proverava da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove za prihvatljivost, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku o radu.

26. U tom smislu, Sud se poziva na član 49. Zakona koji predviđa:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog"*.

27. Sud takođe uzima u obzir pravilo 36 (1) (c) Poslovnika o radu, koje određuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *(c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva [...]"*.

28. Da bi ustanovio da li je podnositeljka podnela zahtev u previđenom roku od četiri (4) meseca, Sud se poziva na datum kada je podnositeljki zahteva uručena konačna odluka i na datum podnošenja zahteva Ustavnom sudu.

29. Osporena presuda Vrhovnog suda (Rev. br. 277/2014, od 20. novembra 2014. godine) podnositeljki zahteva je uručena 2. januara 2015. godine, dok je ona svoj zahtev Sudu

podnela 26. juna 2015. godine. Na osnovu toga, proizilazi da zahtev nije podnet u zakonskom roku predviđenim članom 49. Zakona i pravilom 36. (1) (c) Poslovnika o radu.

30. Sud podseća da je svrha zakonskog roka od četiri (4) meseca, prema članu 49. Zakona i pravilu 36 (1) (c) Poslovnika o radu, da promoviše pravnu sigurnost obezbeđujući da se slučajevi koji predstavljaju ustavna pitanja razmotre u razumnim rokovima, kao i da odluke koje su ranije donete ne budu bezgranično otvorene za osporavanje (Vidi slučaj: *O'Loughlin i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva* br. 23274/04, ESLJP, odluka od 25. avgusta 2005. godine).

31. Sledstveno tome, Sud smatra da je zahtev podnositeljke neprihvatljiv, jer je neblagovremen.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 49. Zakona, pravilom 36 (1) (c) Poslovnika o radu, dana 8. marta 2016. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI ZAHTEV neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajrizi

KI72/15, podnosilac zahteva: Selim Hasani, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 51/2015, od 2. aprila 2014. godine.

KI72/15, rešenje o neprihvatljivosti od 15. marta 2016. godine, objavljen 13. aprila 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, očigledno neosnovan.*
Osnovni sud u Prizrenu je (presuda C. Br 146/10) odbio tužbeni zahtev podnosioca za poništenje ugovora o kupoprodaji i potvrđivanje zajedničkog vlasništva, kao neosnovan.

Vrhovni sud je (presuda Rev. br 51/2015) odbio reviziju podnosioca zahteva, kao neosnovanu i utvrdio da su nižestepeni sudovi na osnovu potpune i pravične ocene činjeničnog stanja pravilno primenili procesni zakon.

Podnosilac zahteva je tvrdio da su mu redovni sudovi povredili pravo na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP. Pored toga, podnosilac zahteva je tvrdio povredu prava na imovinu. Međutim, podnosilac zahteva nije izneo nikakve činjenice, niti je objasnio kako je i zašto došlo do povrede gore navedenih ustavnih prava.

Sud je utvrdio da su svi argumenti podnosioca, koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju on osporava podrobno izloženi i da su, shodno svemu iznetom, postupci pred redovnim sudovima, gledano u celini, bili pravični. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI72/15
Podnosilac
Selim Hasani
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 51/2015 Vrhovnog suda od 2. aprila 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Selim Hasani, koga zastupa g. Zef Delhysa, advokat iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Rev. br. 51/2015 Vrhovnog suda od 2. aprila 2015. godine, kojom je zahtev podnosioca za reviziju protiv presude Apelacionog suda (Ac. br. 542/2014 od 17. novembra 2014. godine) odbijen, kao neosnovan.

3. Osporena presuda je uručena podnosiocu zahteva 21. maja 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedene presude Vrhovnog suda, kojom podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) i članom 1 Protokola br. 1 uz EKLJP, kao i članom 17. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 5. juna 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 3. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI72/15 imenovala sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog datuma, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI72/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 18. avgusta 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese punomoćje za zastupanje pred Sudom. Istog datuma, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

9. Dana 23. septembra 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo Sudu traženo punomoćje.

10. Dana 15. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Otac podnosioca zahteva je preminuo 1974. godine. Podnosilac zahteva je u to vreme bio stanovnik Albanije. Neodređenog datuma, brat podnosioca zahteva je proglašen jedinim naslednikom i on je nasledio nepokretnost u selu Grgoc.

12. Nakon smrti brata podnosioca zahteva 1997. godine, nepokretnost u Prizrenu su nasledili njegova supruga i deca. Nakon 1999. godine podnosilac zahteva se vratio na Kosovo.

13. Dana 19. oktobra 2004. godine, na osnovu prava na nasledstvo, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prizrenu tražeći potvrđivanje vlasništva nad nepokretnom imovinom u Prizrenu. Podnosilac zahteva tvrdi da je ova nepokretnost u Prizrenu kupljena novcem od prodaje nepokretnosti u selu Grgoc.

14. Dana 8. novembra 2004. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog Opštinskom sudu u Prizrenu da uvede privremenu meru, odnosno da zabrani tuženoj (naslednici svog preminulog brata) da otuđi nepokretnost sve dok Opštinski sud u Prizrenu ne donese pravosnažnu odluku.

15. Dana 25. januara 2005. godine, Opštinski sud u Prizrenu je (rešenje C. br 1448/04) odlučio da usvoji predlog podnosioca zahteva za uvođenje privremene mere.

16. Dana 24. maja 2006. godine, naslednici brata podnosioca zahteva su zaključili ugovor o kupoprodaji sa trećom stranom. Ovaj ugovor o kupoprodaji je overen u Opštinskom sudu u Prizrenu (odluka, Leg. br. 2502/2006 od 24. maja 2006. godine).

17. Dana 13. jula 2006. godine, podnosilac zahteva je precizirao svoj tužbeni zahtev tražeći od Opštinskog suda da poništi gore navedeni ugovor o kupoprodaji, zaključen između

naslednika njegovog brata i treće strane (tužena strana) i proglasi ga suvlasnikom nepokretnosti u Prizrenu.

18. Dana 10. septembra 2013. godine, Osnovni sud u Prizrenu je (presuda C. br 146/10) odbio tužbeni zahtev podnosioca za poništenje ugovora o kupoprodaji i potvrđivanje zajedničkog vlasništva, kao neosnovan. Osnovni sud je, pored toga, odlučio da privremena mera, odlučena odlukom (rešenje C. br 1448/04 od 25. januara 2005. godine) ostaje na snazi sve dok rešenje prvostepenog suda ne postane pravosnažno.

19. Osnovni sud je na osnovu zakonskih odredbi na snazi (član 138. Zakona o nasleđivanju) utvrdio: *"[...] on se vratio na Kosovo iz Republike Albanije odmah nakon rata, odnosno sredinom 1999. godine, zbog čega i rezultira da je on u to vreme saznao o „prodaji" nepokretnosti pokojnog [brata], odnosno o „kupovini" sporne nepokretnosti u Prizrenu, dok je njegova tužba podneta ovom sudu na kraju 2004. godine, što znači nakon isteka zakonskog subjektivnog roka od godinu (1) dana. Osim toga, uvidom u spise predmeta proizilazi da su [tužilac] i pokojni [...] braća, odnosno sinovi su pokojnog [...], koji je preminuo 1974. godine, što govori da je za ovaj parnični predmet prošao i objektivni rok od 10 godina, odnosno onaj rok od 20 godina za nesavesnog držaoca, jer prema gore navedenim zakonskim odredbama, vreme obračunavanja za traženje nasledne imovine za [podnosioca zahteva] je počeo da teče od momenta smrti njegovog oca [...]."*

20. Budući da je u ugovoru o kupoprodajni, koji je zaključen 24. maja 2006. godine, Osnovni sud utvrdio da je kupac stupio u ugovorni odnos na savestan način i da *„[...] ovaj spor ne može snositi posledice nesporazuma koje postoje ili koje su postojale između [podnosioca zahteva] i [naslednika brata podnosioca zahteva]."*

21. Što se tiče privremene mere, Sud je zaključio da nije dužnost i obaveza ugovornih strana da budu svesni mogućih ograničenja koja mogu postojati na nepokretnosti. Prema Osnovnom sudu, dužnost i obaveza da poštuju takva ograničenja leži na javnim organima, koji su nadležni za certifikaciju takvih ugovora.

22. Protiv presude Osnovnog suda u Prizrenu, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu. U svojoj žalbi, podnosilac zahteva tvrdi bitnu povredu procesnog zakona, nepotpunu i pogrešnu ocenu činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.

23. Dana 17. novembra 2014. godine, Apelacioni sud je (presuda Ac . br. 542/2014) odbio žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu, i potvrdio presudu Osnovnog suda u Prištini.

24. Apelacioni sud je utvrdio da su tvrdnje podnosioca zahteva koje je pokrenuo u žalbi već rešene od strane prvostepenog suda, što je rezultiralo da je Osnovni sud pravilno ocenio činjenično stanje i pravilno primenio procesno i materijalno pravo.

25. Apelacioni sud je u svojoj presudi, takođe, utvrdio: *"Kupac ove nepokretnosti je savestan kupac i isti stiče pravo na svojinu ako nije znao i nije trebalo da zna da nije kupac vlasnik. Kupac je na ovoj nepokretnosti stekao vlasništvo na osnovu valjanog pravnog posla na savestan način. U vezi sa ovim žalbenim navodima, oni se pojavljuju kao irelevantni i neosnovani u ovoj pravnoj stvari."*

26. Protiv presude Apelacionog suda, podnosilac zahteva je izjavio reviziju Vrhovnom sudu, tvrdeći bitnu povredu procesnog zakona, nepotpunu i pogrešnu ocenu činjeničnog stanja i

pogrešnu primenu materijalnog prava. Pored toga, podnosilac zahteva je pokrenuo pitanje privremene mere, za koju tvrdi da je i dalje na snazi.

27. Dana 2. aprila 2015. godine, Vrhovni sud je (presuda Rev. br 51/2015) odbio reviziju podnosioca zahteva, kao neosnovanu.

28. Vrhovni sud je utvrdio da su nižestepeni sudovi na osnovu potpune i pravične ocene činjeničnog stanja pravilno primenili procesni zakon.

29. Što se tiče primene materijalnog prava, Vrhovni sud je na osnovu odredbi Zakona o nasleđivanju potvrdio da je pravo podnosioca zahteva da traži nasleđe predmet zastarelosti.

30. Dakle, s tim u vezi, Vrhovni sud je zaključio i da su nižestepeni sudovi pravilno primenili materijalno pravo.

31. Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva u vezi sa pitanjem privremene mere odlučene od strane Opštinskog suda, Vrhovni sud smatra da je nižestepeni sud pravilno primenio odredbe parničnog postupka, odnosno da ako prvostepeni sud ne usvoji tužbeni zahtev, privremena mera ostaje na snazi sve dok rešenje prvostepenog suda ne postane pravosnažna.

32. Konačno, Vrhovni sud je zaključio da je osporena presuda Apelacionog suda jasna i razumljiva, da sadrži dovoljno razloga i odlučujućih činjenica za donošenje zakonitih odluka.

Navodi podnosioca

33. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu redovni sudovi povredili pravo na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP. U tom smislu, podnosilac zahteva tvrdi da mu je pravo na jednako suđenje bilo uskraćeno. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi povredu prava na imovinu. Međutim, podnosilac zahteva nije izneo nikakve činjenice, niti je objasnio kako je i zašto došlo do povrede gore navedenih ustavnih prava.

34. U svom zahtevu, podnosilac se uglavnom žali na pogrešnu primenu materijalnog prava od strane redovnih sudova. Pored toga, on tvrdi i pogrešnu ocenu činjeničnog stanja. U tom smislu, on tvrdi da je obrazloženje Apelacionog suda "*u vezi sa odbijanjem žalbe u pogledu zahteva za poništavanje gore navedenog ugovora [ugovor o kupoprodaji], još čudnije. Umesto utvrđivanja nesavesnosti tuženih, njihovu odgovornost i odgovornost suda u smislu 'legalizacije' nedozvoljenog ugovora, drugostepeni sud, kome je povereno da se stara o zakonitosti i vladavini zakona, 'zatvara oči' nad neprihvatljivom i nezakonitom činjenicom, proglašavajući kupca 'savesnim' [...].*"

35. Podnosilac zahteva zaključuje, tražeći od Suda da poništi presudu Vrhovnog suda, Apelacionog suda i Osnovnog suda u Prizrenu, kao neustavne, i vrati predmet na ponovno suđenje.

Prihvatljivost zahteva

36. Da bi rešio zahtev podnosioca, Sud mora da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio potrebne uslove prihvatljivosti, koji su predviđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom.

37. Sud primećuje da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka u skladu sa Ustavom, da osporava akt javnog organa, odnosno presudu Vrhovnog suda, da je iscrpeo neophodna pravna sredstva i podneo zahtev u roku od četiri (4) meseca.

38. Podnosilac zahteva je jasno naveo navodno povređena ustavna prava i slobode i osporeni akt u skladu sa članom 48. Zakona, koji predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

39. Pored toga, Sud ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove iz Poslovnika, odnosno pravilo 36 (2), koje propisuje:

> *(2) "Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
>
> *[...]*
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

40. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva tvrdi povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje i prava na imovinu.

41. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije predstavio nikakve činjenice niti je potkrepio svoju tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje i prava na imovinu. Kada se tvrde takve ustavne povrede, podnosilac zahteva mora predstaviti obrazloženu tvrdnju i ubedljiv argument (vidi slučaj: br. KI198/13, podnosilac zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 13. marta 2014. godine).

42. Pored toga, Sud primećuje da se podnosilac zahteva ne slaže sa ocenom činjenica i primenom procesnih i zakonskih odredbi od strane redovnih sudova. Ocena činjenica i primenjiv zakon su pitanja koja spadaju u delokrug zakonitosti.

43. U tom smislu, Sud ponavlja da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim i u meri u kojoj su mogle biti povređena prava i slobode garantovane Ustavom (ustavnost).

44. Stoga, Sud ne postupa kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka koje su doneli redovni sudovi. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, EKLJP,

presuda od 21. januara 1999. godine; vidi i slučaj: br. KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

45. Kao što je već pomenuto, Vrhovni sud je u svojoj presudi zaključio da na osnovu pravilne ocene činjeničnog stanja, procesno i materijalno pravo je pravilno primenjeno.

46. Pored toga, Sud primećuje da je obrazloženje dato u presudi Vrhovnog suda jasno i nakon razmatranja svih postupaka, Sud je utvrdio da postupak pred Osnovnim sudom u Prizrenu i Apelacionim sudom nije bio nepravičan ili proizvoljan (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

47. Konačno, Sud ponavlja da podnosilac zahteva nije izneo nikakav ubedljiv argument da utvrdi da navodne povrede navedene u zahtevu, predstavljaju povredu njegovih prava garantovanih Ustavom (vidi slučaj: *Vanek protiv Republike Slovačke*, br. 53363/99, EKLJP, odluka od 31. maja 2005. godine).

48. Sud zaključuje da činjenice iznete od strane podnosioca zahteva ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnih prava i podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju.

49. Dakle, zahtev je očigledno neosnovan i samim tim, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa, članom 48 Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika, dana 15 marta 2016 jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI ZAHTEV neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Arta Rama-Hajrizi

KI09/16 Podnosilac Behgjet Pacolli, zahtev za ocenu ustavnosti Rezolucije Br. 04-R-02 Skupštine Republike Kosovo od 7. aprila 2011. godine

Slučaj KI09/16, rešenje o neprihvatljivosti od 17. marta 2016. godine, objavljeno 13. aprila 2016. godine

Ključne reči: *pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravno sredstvo, sudska zaštita prava Ustava, pravo na pravično suđenje, pravo na delotvorni pravni lek Evropske konvencije o ljudskim pravima, ratione materiae.*

Podnosilac zahteva je potpisnik Memoranduma o razumevanju zajedno sa druge dve političke-parlamentarne partije o izlasku iz institucionalne krize. U tom Memorandumu o razumevanju između političkih partija odlučeno je o izradi amandmana na Ustav Republike Kosovo. Skupština Kosova je dostavila Ustavnom sudu amandmane na Ustav, zahtevajući ocenu njihove ustavnosti.
Podnosilac je naveo da je propust Skupštine da usvoji ustavne amandmane predstavlja povredu ljudskih prava iz Ustava i Evropske konvencije. Podnosilac je naveo da mu je prekršeno i pravo na jednakost pred zakonom u duhu člana 24. Ustava, jer je tom prilikom podnosilac kao subjekat sporazuma podržanog Rezolucijom stavljen u položaj pristrasnosti i nejednakosti u odnosu na druge subjekte sporazuma.

Podnosilac je zahtevao od Suda da utvrdi povredu prava i sloboda podnosioca i da obaveže Skupštinu da sprovede Rezoluciju, odnosno da glasa o ustavnim amandmanima koji regulišu izbor predsednika direktno od strane naroda.

Sud je utvrdio da podnosilac nije ovlašćena strana za podnošenje zahteva Ustavnom sudu.
Takođe, Sud je odlučio da Rezolucija Skupštine ne može da bude predmet razmatranja jer nije *ratione materiae* u saglasnosti sa njegovom nadležnošću.
Sud je utvrdio da je podnosilac zahteva samo nabrajao ustavne odredbe i ostale međunarodne instrumente, ali nije obrazložio na koji način su povređene navedene odredbe. Ustavni sud je odlučio da proglasi zahtev neprihvatljivim jer ga je podnela neovlašćena stranka.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju KI09/16
Podnosilac
Behgjet Pacolli
Ocena ustavnosti Rezolucije Br. 04-R-02 Skupštine Republike Kosovo od 7. aprila 2011. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Behgjet Pacolli, pojedinac iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva ocenu ustavnosti nesprovođenja Rezolucije Br. 04-R-02 (u daljem tekstu: Rezolucija) Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština) od 7. aprila 2011. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti nesprovođenja Rezolucije Skupštine od 7. aprila 2011. godine u vezi sa ustavnim amandmanima i potrebnim zakonodavstvom za izbor predsednika Republike Kosovo direktno od građana Kosova.

4. Navedena Rezolucija je usvojena od strane Skupštine u cilju podrške Memorandumu o razumevanju (u daljem tekstu: Memorandum) postignutom 6. aprila 2011. godine između g. Behgjeta Pacollija, g. Ise Mustafe i g. Hashima Thaçija.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članu 48. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 14. januara 2016. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 26. januara 2016. godine, Sud je obavestilo podnosioca zahteva o registrovanom zahtevu i kopiju zahteva poslao Sekretarijatu Skupštine.

8. Dana 12. februara 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović (sudija) i Arta Rama-Hajrizi (sudija).

9. Dana 17. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica na osnovu dokumenta u zahtevu

10. Dana 6. aprila 2011. godine podnosilac zahteva, g. Behgjet Pacolli, lider političke partije Aleanca Kosova e Re (AKR), g. Isa Mustafa, lider političke partije Lidhja Demokratike e Kosovës (LDK) i g. Hashim Thaçi, lider političke partije Partia Demokratike e Kosovës (PDK), su potpisali Memorandum za izlazak iz institucionalne krize koja je stvorena 2011. godine. U tom Memorandumu, sva tri lidera političkih partija su se složila za osnivanje *ad hoc* Komisije Skupštine za izradu ustavnih izmena (amandmana) i potrebnog zakonodavstva za izbor predsednika Republike Kosovo direktno od građana Kosova.

11. Dana 7. aprila 2011. godine, Skupština je usvojila Rezoluciju kojom podržava gorenavedeni Memorandum.

12. Dana 22. aprila 2011. godine, Skupština je usvojila Odluku br. 04-V-12 za formiranje Komisije za amandamentiranje Ustava Republike Kosovo. Ova odluka se zasnivala na Rezoluciji Skupštine, koja se tom prilikom nije sprovela u potpunosti.

13. Dana 23. marta 2012. godine, predsednik Skupštine je dostavio Ustavnom sudu Republike Kosovo predložene amandmane, zahtevajući ocenu ustavnosti predloženih amandmana, odnosno da li su ti amandmani u skladu sa Poglavljem II i Poglavljem III Ustava.

14. Dana 20. jula 2012. godine, Sud je u slučajevima KO29/12 i KO48/12, ocenio da li su predloženi amandmani u skladu sa Poglavljem II i Poglavljem III Ustava.

15. Predloženi ustavni amandmani koji se odnose na direktan izbor predsednika Republike nisu stavljeni na glasanje u Skupštini.

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva navodi da propust Skupštine da usvoji predložene amandmane povređuje član 24. [Jednakost pred Zakonom], član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], član 32. [Pravo na pravno sredstvo], član 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, član 6. (Pravo na pravično suđenje) u vezi sa članom 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) Evropske konvencije o ljudskim pravima i član 25. tačka a) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

17. Podnosilac zahteva tvrdi: *"Skupština nije sprovela u celosti Rezoluciju br. 04-R-02 od 07.04.2011. godine, zbog toga što nijednom nije stavila na dnevni red glasanje o predloženim ustavnim amandmanima o direktnom izboru predsednika, koje je Sud ocenio svojom presudom br. KO29/12 i KO48/12. U ovom slučaju, Skupština je nečinjenjem (prećutkivanjem) i nesprovođenjem Rezolucije br. 04-R-02 prekršila navedena ustavna prava podnosioca zahteva".*

18. Podnosilac zahteva navodi: *"Skupština, time što nije sprovela Rezoluciju br. 04-R-02, nije pružila priliku poslanicima, a posebno onima iz prošlog saziva koji su podržali ovu rezoluciju, da glasaju o nacrtu predloženih ustavnih amandmana o direktnom izboru predsednika Republike Kosovo od strane naroda".*

19. Podnosilac zahteva tvrdi: "*... da ga Skupština nije tretirala jednako kao ostale političke subjekte i potpisnike sporazuma, zbog toga što nije sprovela Rezoluciju br. 04-R-02 i nije stavila na glasanje paket amandmana o direktnom izboru predsednika. Takođe, podnosilac navodi da je imao opravdano očekivanje da će se u ovom sazivu, ali i u prošlom sazivu Skupštine, ovi nacrti amandmana proslediti na glasanje u Skupštini".*

20. Podnosilac zahteva tvrdi: *"... nesprovođenjem Rezolucije u celosti i neprosleđivanjem na glasanje predloženih amandmana o direktnom izboru predsednika, njemu kao fizičkom licu i ANK kao pravnom licu, prekršeno i pravo na jednakost pred zakonom u duhu člana 24. Ustava, jer je tom prilikom podnosilac kao subjekat sporazuma podržanog Rezolucijom stavljen u položaj pristrasnosti i nejednakosti u odnosu na druge subjekte sporazuma podržanog Rezolucijom br. 04-R-02, odnosno g. Hashima Thaçija (DPK) i g. Isu Mustafu (DSK)".*

21. Podnosilac zahteva tvrdi: "*Rezolucija br. 04-R-02 obavezuje Skupštinu da poštuje rokove utvrđene u političkom sporazumu, uključujući i izmenu Ustava u pogledu direktnog izbora predsednika".*

22. Podnosilac zahteva navodi da nema nijedan pravni lek koji bi on mogao iskoristiti da se žali protiv neizvršenja Rezolucije br. 04-R-02, u smislu člana 144.3 Ustava, da bi se nastavilo sa glasanjem predloženih amandmana za neposredan izbor predsednika.

23. Podnosilac zahteva tvrdi: "*...posle presude Ustavnog suda u Slučaju br. KO 29/11, povukao sa položaja predsednika Republike Kosovo sa ciljem da se sprovode Rezolucija i glasa o predloženim ustavnim amandmanima o direktnom izboru predsednika".*

24. Podnosilac zahteva tvrdi da, u ovom slučaju, vremenski rokovi predviđeni zakonom se ne mogu računati jer se radi o „trajnom stanju", pošto je Skupština neizvršenjem Rezolucije stvorila "trajno stanje". Da bi potkrepio svoju tvrdnju, podnosilac zahteva se poziva na slučaj br. KI47/10 *Naim Rrustemi i 31 drugih poslanika,* Presuda od 29. septembra 2010. godine (u daljem tekstu: slučaj predsednika Sejdiua).

25. Podnosilac zahteva tvrdi: *" kao strana u sporazumu imao opravdano očekivanje da će se predsednički izbori u 2016. godini organizovati prema novim ustavnim pravilima za direktan izbor od strane naroda".*

26. Konačno, podnosilac zahteva od Suda "*...da utvrdi povrede prava i sloboda podnosioca i da obaveže Skupštinu da sprovede Rezoluciju br. 04-R-02, tako što će sprovesti dalji*

postupak glasanja o predloženim amandmanima o direktnom izboru predsednika, bez prejudiciranja rezultata glasanja i uz poštovanje slobodnog mandata poslanika i drugih ustavnih načela".

Rezolucija br. 04-R-02 Skupštine Republike Kosovo određuje:

"Skupština Republike Kosovo podržava obaveze i vremenske rokove sadržane u Memorandumu, koje se odnose na potrebu za amandamentiranjem Ustava Republike Kosova i povezanog zakonodavstva, kako bi se predsednik Republike Kosovo birao na neposredan način od naroda. Skupština podržava vremenski rok sadržan u Memorandumu, po kojem će se prvi predsednički izbori na Kosovo održati ne kasnije od šest meseci od dana od kada potrebne ustavne i legislativne izmene stupaju na snagu. Skupština podržava osnivanje jedne komisije, predvođenu od jednog poslanika Skupštine identifikovan od vladajuće koalicije, u tom cilju, kao što je predviđeno Memorandumom. U skladu sa Memorandumom, Komisija će nastojati da obavlja svoj posao u roku od 6-9 meseci od dana osnivanja".

Ocena ustavnosti

27. Sud prvo ispituje da li je zahtev podnosioca ispunio sve zahteve prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane Zakonom i Poslovnikom o radu.

28. Sud se poziva na član 113.1 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji predviđa:

" Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način".

29. Sud se takođe poziva i na član 48 Zakona koji predviđa:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

30. Sud takođe uzima u obzir pravilo 36 (1) a) Poslovnika o radu, koji precizira:

(1) „Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

a) ako je zahtev podnela ovlašćena stranka".

31. Sud treba da prvobitno razjasni pitanje svojih nadležnosti, odnosno da odredi da li se u konkretnom slučaju radi o postupku koji je predviđen Ustavom i da li je zahtev podnet od strane Ustavom ovlašćene strane, da bi zahtevao ocenu ustavnosti podnetog pitanja.

32. Broj subjekata koji mogu osporiti radnje Skupštine je ograničen samo u paragrafima 3 i 5 člana 113. Ustava i članom 113.7 Ustava ne dozvoljava postupak *actio popularis* (za dalje razmatranje postupaka *actio popularis* vidi slučaj br. KI117/11, *Ridvan Hoxha,* Rešenje o neprihvatljivosti od 24. jula 2012. godine).

33. U tom aspektu, Sud naglašava da je Evropski sud za ljudska prava u vezi sa postupkom *actio popularis* odredio: *"Sud takođe naglašava da Konvencija ne predviđa podnošenje actio popularis-a za tumačenje prava koja ona sadrži u sebi ili da dozvoljava pojedincima da se žale na neku odredbu domaćeg prava prosto zato što oni smatraju,*

iako nisu bili direktno pogođeni od te odredbe, da je ta u suprotnosti sa Konvencijom". (Vidi: *Aksu protiv Turske* [Velika Komora], zahtev br. 4149/04 i 41029/04, presuda od 15. marta 2012. godine, paragraf 50 i *Burden protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [Velika Komora], zahtev br. 13378/05, presuda od 29. aprila 2008, paragraf 33).

34. U tom aspektu, Sud još jednom naglašava sadržaj paragrafa 3. i 5. člana 113. Ustava:

> *„3. Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo i Vlada su ovlašćeni da podnose sledeća pitanja:*
>
> *(1)...*
>
> *(2) saglasnosti predloženog referenduma sa Ustavom;*
>
> *...*
>
> *(4) saglasnost predloženih ustavnih amandmana sa obaveznim međunarodnim sporazumima, ratifikovanih ovim Ustavom i razmatranje ustavnosti procedure sprovođenja;*
>
> *...*
>
> *5. Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja".*

35. Čak kad bi podnosilac zahteva bio ovlašćena strana, Sud takođe smatra da ovaj propust od strane Skupštine da stavi na glasanje ili nesprovođenje ove rezolucije obično ne može biti predmet za ocenu ustavnosti jer to nije *ratione materiae* u saglasnosti sa njegovim nadležnostima, posebno kad se vidi da nema konkretnog akta i postupka koji treba slediti, kao što je predviđeno paragrafima 3 i 5 člana 113 Ustava.

36. Sud takođe primećuje da je podnosilac zahteva samo nabrajao i opisao ustavne odredbe i ostale međunarodne instrumente koje se odnose na pravo na pravično suđenje, sudsku zaštitu prava i jednakost pred zakonom, ali nije uspeo da opravda kako su povređene te odredbe (vidi: slučaj br. KI109/14, *Ahmet Krasniqi i drugi,* Rešenje od 20. februara 2015. godine, paragrafi 35 i 36).

37. Sledstveno tome, zahtev je podnet od neovlašćene stranke i treba se proglasiti neprihvatljivim, kao što je određeno članom 113.1 Ustava, predviđeno članom 48 Zakona i dalje precizirano pravilom 36 (1) a) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) a) Poslovnika o radu, dana 17. marta 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI148/15, Podnosilac zahteva: Xhafer Selmani, ocena ustavnosti rešenja: SCEL-09-0001-C1265 Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 11. decembra 2015. godine

KI 148/15, rešenje o neprihvatljivosti od 9. marta 2016. godine, objavljen 15. aprila 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravna sredstva, ne iscrpljenje pravnih lekova.*

Dana 11. decembra 2015. godine, Specijalizovano veće je (rešenje SCEL-09-0001-C1265) odbacilo žalbu podnosioca kao neblagovremenu, u vezi njegovog zahteva za povraćaj u pređašnje stanje kako bi ostvario 20% od prihoda privatizacije preduzeća.
Podnosilac zahteva je zahtevao od Sudu *„...da mi se u skladu sa zakonom na snazi KAP isplati 20% onoliko koliko mi pripada [...]“*

Dalje, sud je utvrdio da je podnosilac zahteva nije postupio u skladu sa preporukom o pravnom leku, da je podnosilac imao na raspolaganju pravni lek pred redovnim sudovima koji je delotvoran, koji je bio na raspolaganju podnosiocu zahteva i mogao da ispravi povrede u odnosu na prigovore podnosioca zahteva, ali da ovaj delotvorni pravni lek podnosilac zahteva nije iscrpeo.

Zahtev je proglašen neprihvatljivim, jer podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom da bi mogao da podnese zahtev Ustavnom sudu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI148/15
Podnosilac
Xhafer Selmani
Ocena ustavnosti rešenja SCEL-09-0001-C1265 Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 11. decembra 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Xhafer Selmani iz sela Donja Dumnica, opština Podujevo (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje SCEL-09-0001-C1265 od 11. decembra 2015. godine Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenom ustavnosti osporene odluke. Podnosilac zahteva smatra da je prema njemu *"dva puta počinjena diskriminacija [...] kako od strane Srba tako i od strane Albanaca"*. Međutim, podnosilac nije naveo nijedan konkretan član Ustava koji je povređen.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 21. decembra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 22. januara 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 16. februara 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i zahtevao od njega da se izjasni da li je izjavio bilo kakvu žalbu Žalbenom veću Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće). Sud je, takođe, obavestio Specijalizovano veće o registraciji zahteva.

8. Dana 22. februara 2016 godine, podnosilac zahteva odgovorio na zahtev Suda i obavestio Sud da podnosilac izjavio žalbu o koju žalbu Žalbenom veću.

9. Dana 9. marta 2016. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 7. marta 2009. godine, Kosovska agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: KPA) je objavila konačan spisak radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. Ramiz Sadiku.

11. Poslednji rok za podnošenje žalbi Specijalizovanom veću na konačnu odluku je istekao 27. marta 2009. godine.

12. Dana 13. juna 2013. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Specijalizovanom veću zahtevajući povraćaj u pređašnje stanje.

13. Dana 11. decembra 2015. godine, Specijalizovano veće je (rešenje SCEL-09-0001-C1265) odbacilo žalbu podnosioca kao neblagovremenu, jer u skladu sa članom 118.2 Zakona o parničkom postupku 4/77- 1478 SFRJ (primenjiv na osnovu Uredbe UNMIK-a 1999/24)… *"…nakon isteka roka od 3 (tri) meseca od dana propuštanja, povraćaj u pređašnje stanje se ne može više tražiti".*

14. Osim toga, Specijalizovano veće je navelo: *"Protiv ovog rešenja može se izjaviti žalba u roku od 21 dana Žalbenom veću Posebne komore. […] Predviđeni rok počinje da teče u ponoć istog dana kad je žaliocu dostavljena presuda u pisanoj formi".*

Navodi podnosioca

15. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporenim rešenjem *"dva puta počinjena diskriminacija […] kako od strane Srba tako i od strane Albanaca",* iako ne navodi bilo kakve ustavne odredbe na kojima zasniva svoju tvrdnju.

16. Podnosilac navodi da je *"…od 1979. godine do 28.02.1990. godine bio u radnom odnosu sa D.P. Ramiz Sadiku …* odakle su *…me udaljili sa posla bez moje volje […] Ovim su počinili*

diskriminaciju prema meni i drugim albanskim radnicima 1999. godine posle rata [...] Ja sam se nekoliko puta prijavio ali uzalud, oni me nisu primili na posao. Po privatizaciji D.P. „Ramiz Sadiku" nisu me uključili u registar za 20%...."

17. Podnosilac zahteva se obraća Sudu sa sledećim zahtevom:

"Ja želim da mi se u skladu sa zakonom na snazi KAP isplati 20% onoliko koliko mi pripada [...]"

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Sud će prvo ispitati da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

19. Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

20. Sud naglašava i član 47.2. Zakona, koji predviđa:

"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".

21. Štaviše, pravilo 36 (1) (b) Poslovnika predviđa:

"Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke".

22. Sud primećuje da podnosilac nije izjavio žalbu na rešenje KPA od 7. marta 2009. godine, niti na rešenje Specijalizovanog veća od 11. decembra 2015. godine, kako je i naznačeno u pouci o pravnom leku poslednjeg rešenja.

23. U tom smislu, Sud podseća da član 10. stav 6 Zakona br. 04/L-033 o Specijalnoj komori Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju predviđa:

"6. Stranka ima pravo da uloži žalbu na presudu [...] specijalnog veća [...] podnošenjem žalbenom veću i svim stranama svoj žalbeni zahtev u roku od dvadeset i jednog (21) dana [....] Propisani rok počinje da teče u ponoć na dan kada [...] specijalno veće ili sud dostavi odluku ili presudu strankama u pisanom obliku. Žalbeno veće odbija žalbu ako stranka ne podnese žalbu u propisanom roku."

24. Sud, dalje, podseća da je podnosilac tvrdio pred Ustavnim sudom navodnu diskriminaciju načinjenu protiv njega. Međutim, Sud smatra da je navodna diskriminacija trebala da bude ranije pokrenuta pred Specijalnim većem.

25. U ovom smislu, Sud ponavlja da su redovni sudovi nezavisni u vršenju svoje sudske vlasti i njihova ustavna obaveza je da tumače faktička i pitanja zakona, koja su relevantna za slučajeve pokrenute pred njima.

26. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti, kao u ovom slučaju, je da omogući redovnim sudovima mogućnost da isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povreda ustavnih prava (vidi: rešenje o neprihvatljivosti, *AAB-RIINVEST Univerzitet D.O.O.,* Priština protiv Vlade Republike Kosovo, KI41/09, od 21. januara 2010. godine, i vidi: *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, rešenje od 28. jula 1999. godine).

27. Načelo subsidijarnosti podrazumeva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, bilo upravnom ili sudskom, kako bi se sprečila povreda Ustava ili, ako je do toga došlo, da se takve povrede osnovnog prava isprave (vidi: rešenje u slučaju KI07/09, *Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj,* ocena presude Vrhovnog suda Pkl. br. 61/07 od 24. novembra 2008. godine, stav 18).

28. Shodno tome, Ustavni sud po pravilu ne može da oceni navodne Ustavne povrede, a da se prethodno nije dala mogućnost redovnim sudovima da okončanju postupke koji se podnose pred njima.

29. Stoga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom kao uslov da bi mogao da podnese svoj zahtev, i stoga zahtev treba odbaciti kao neprihvatljiv, u skladu sa članom 113. 7 Ustava, članom 47.2. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 9. marta 2016. godine jednoglasno.

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI59/15, podnosilac zahteva: Ljutfi Kačka, ocena ustavnosti presude Osnovnog suda u Prizrenu-Ogranka u Dragašu P. br. 78/12, od 25. juna 2013. godine.

KI 59/15, rešenje o neprihvatljivosti od 15. marta 2016. godine, objavljeno 15. aprila 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravno sredstvo, zaštita imovine, sudska zaštita prava, neiscrpljenje pravnih lekova.*

Podnosilac zahteva tvrdi da mu je Osnovni sud povredio pravo na žalbu, jer mu nije uručio kopiju presude. Podnosilac zahteva, dalje tvrdi da je gore navedena presuda uručena samo njegovom advokatu, koji ga nije blagovremeno obavestio o presudi Osnovnog suda i kao rezultat propuštanja roka da se žali na vreme, presuda Osnovnog suda je postala pravosnažna.
Sud se pozvao na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava, koja je utvrdila da *"država ne može biti odgovorna za greške advokata imenovanih za pravnu pomoć ili izabranih od strane optuženog"*.

Sud je zaključio da protiv presude Osnovnog suda nije izjavljena žalba; zbog toga Sud smatra da podnosilac zahteva nije iscrpeo delotvorna pravna sredstva. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, jer podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI59/15
Podnosilac
Ljutfi Kačka
Ocena ustavnosti presude P. br. 78/12 Osnovnog suda u Prizrenu od 25. juna 2013. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Ljutfi Kačka iz sela Restelica, opština Dragaš (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Rexhep Kabashi, advokat iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda P. br. 78/12 Osnovnog suda u Prizrenu-Ogranka u Dragašu (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 25. juna 2013. godine.

3. Podnosilac zahteva je osporenu presudu primio neodređenog datuma.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedene presude Osnovnog suda, kojom podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 32 [Pravo na Pravno Sredstvo], članom 46 [Zaštita Imovine] i članom 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), članom 6 [Pravo na pravično suđenje] i članom 13 [Pravo na delotvorni pravni lek] Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP), kao i članom 7 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 12. maja 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom GJR. KI59/15 imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je odlukom KSH. KI59/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 14. avgusta 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Osnovnom sudu.

9. Dana 18. avgusta 2015. godine, podnosilac zahteva je dostavio Sudu dodatna dokumenta.

10. Dana 1. septembra 2015. godine, podnosilac zahteva je ponovo dostavio Sudu dodatna dokumenta.

11. Dana 15. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 25. juna 2013. godine, Osnovni sud u Prizrenu je (presuda P. br. 78/12) u okviru parničnog postupka usvojio tužbeni zahtev trojice tužilaca i potvrdio da su isti suvlasnici nepokretnosti u selu Restelica.

13. Podnosilac zahteva je, u ovom postupku kao tuženi, bio obavezan da tužiocima prizna pravo svojine.

14. Podnosilac zahteva je opunomoćio advokata da ga zastupa u postupcima pred Osnovnim sudom i drugim sudovima.

15. Protiv presude Osnovnog suda (presuda P. br. 78/12 od 25. juna 2013. godine), podnosilac zahteva nije izjavio žalbu. Kao posledica toga, presuda je postala pravosnažna.

16. Na osnovu spisa predmeta, podnosilac zahteva je neodređenog datuma podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Kancelariji glavnog državnog tužioca protiv gore navedene presude Osnovnog suda.

17. Dana 8. avgusta 2014. godine, Kancelarija glavnog državnog tužioca je (obaveštenje KMLC. br. 70/14) preko svog advokata obavestila podnosioca da nije našla pravni osnov za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti protiv pravosnažne presude Osnovnog suda u Prizrenu.

18. Dana 23. januara 2015. godine, podnosilac je protiv gore navedenog advokata podneo zahtev za pokretanje disciplinskog postupka disciplinskom tužiocu pri Advokatskoj komori.

19. Dana 23. januara 2015. godine, podnosilac zahteva je protiv gore navedene presude Osnovnog suda ponovo podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Kancelariji glavnog državnog tužioca. U svom zahtevu za zaštitu zakonitosti, podnosilac tvrdi da je njegov advokat, kojeg je opunomoćio da ga zastupa u gore navedenom parničnom pitanju, propustio rok za podnošenje zahteva.

20. U svom zahtevu za zaštitu zakonitosti, tvrdeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava, podnosilac traži da se presuda Osnovnog suda poništi i predmet vrati na ponovno odlučivanje prvostepenom sudu. Pored toga, podnosilac zahteva u svom zahtevu tvrdi da mu je uskraćeno pravo na pravično suđenje, s obzirom da je advokat koga je opunomoćio propustio rok za žalbu i zbog toga je izgubio pravo na imovinu.

21. Dana 28. januara 2015. godine, Kancelarija glavnog državnog tužioca je (obaveštenje KMLC br. 70/14) obavestila podnosioca zahteva *"[...] da je pažljivo pročitao i ovaj drugi podnesak (koji se smatra kao predlog za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti) i na kraju utvrdio da ne postoji pravni osnov da se protiv gore navedene presude podnese zahtev za zaštitu zakonitosti i u tom smislu je u potpunosti ostao pri aktu ove Kancelarije KMLC. br. 70/14 od 05.08.2014. godine"*.

22. Dana 28. maja 2015. godine, Disciplinska komisija Advokatske komore Kosova je odlukom R. DK-br. 17-3/15 gore navedenog advokata proglasila odgovornim za disciplinsku povredu tokom vršenja svoje dužnosti advokata i kaznila ga određenom novčanom kaznom.

23. Na osnovu spisa predmeta, podnetih od strane podnosioca zahteva, 18. avgusta 2015. godine, Osnovno tužilaštvo u Prizrenu je protiv istog advokata podnelo optužnicu na osnovu toga da advokat tokom vršenja svoje dužnosti kao ovlašćeni zastupnik, time što nije izjavio žalbu protiv presude Osnovnog suda, nije ispunio svoje službene dužnosti, i kao posledica toga, namerno je povredio prava drugog lica.

Navodi podnosioca

24. Kao što je gore navedeno, podnosilac u svom zahtevu tvrdi da mu je Osnovni sud u Prizrenu povredio pravo na pravično suđenje, pravo na pravno sredstvo i pravo na imovinu, garantovano Ustavom, EKLJP i UDLJP.

25. Podnosilac zahteva, dalje, tvrdi povredu prava na žalbu od strane Osnovnog suda, jer mu navedeni sud nije lično uručio kopiju osporene presude.

26. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda da se poništi presuda Osnovnog suda od 25. juna 2013. godine i da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Prihvatljivost zahteva

27. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

28. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

29. Sud se poziva i na član 47.2 Zakona, koji propisuje:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".*

30. Sud se dalje poziva na pravilo 36 (1) b) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> > *[...] (b) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke".*

31. Sud primećuje da je osporena presuda odluka prvostepenog suda u postupku pred Osnovnim sudom i protiv nje je dozvoljena žalba, koja bi se razmatrala od strane Apelacionog suda.

32. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da protiv presude Osnovnog suda nije izjavljena žalba.

33. S tim u vezi, podnosilac zahteva tvrdi da mu je Osnovni sud povredio pravo na žalbu, jer mu nije uručio kopiju presude. Podnosilac zahteva, dalje tvrdi da je gore navedena presuda uručena samo njegovom advokatu, koji ga nije blagovremeno obavestio o presudi Osnovnog suda i kao rezultat propuštanja roka da se žali na vreme, presuda Osnovnog suda je postala pravosnažna.

34. U ovom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac zahteva opunomoćio gore navedenog advokata da ga zastupa u postupku pred Osnovnim i drugim sudovima. Sud smatra da se proceduralne radnje preduzete od strane zakonskog zastupnika stranke, prema punomoćju, smatraju vlastitim postupcima stranke. U ovom slučaju, ovakvi postupci uključuju i prijem sudskih odluka (vidi slučajeve: KI46/13, KI47/13, KI48/13 i KI68/13, podnosilac zahteva: *Naim Morina, Bukurije Drançolli, Avdi Imeri i Genc Shala*, rešenje Ustavnog suda o neprihvatljivosti od 5. jula 2013. godine).

35. Pored toga, Sud se poziva na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava, koja je utvrdila da „*država ne može biti odgovorna za greške advokata imenovanih za pravnu pomoć ili izabranih od strane optuženog*" (vidi: *Kamasinski protiv Austrije* br. 9783/82, ESLJP, presuda od 19. decembra 1989. godine, A. br. 168). Analogno, Sud smatra da javni organi ne mogu biti odgovorni za postupke advokata, utoliko više kada je advokat ovlašćen od strane same stranke, u ovom slučaju od strane podnosioca zahteva.

36. Stoga, na osnovu činjenice da protiv presude Osnovnog suda nije izjavljena žalba, Sud smatra da podnosilac zahteva nije iscrpeo delotvorna pravna sredstva.

37. Sud ističe da princip supsidijarnosti zahteva da, pre nego što se obrate Ustavnom sudu, podnosioci zahteva treba da iscrpe sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, kako bi sprečili povrede ljudskih prava i sloboda garantovanih Ustavom ili ispravili moguće povrede prava garantovana Ustavom. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava (vidi slučaj: *Selmouni protiv Francuske*, ESLJP, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. godine; i slučaj: KI06/10, podnosilac zahteva: *Valon Bislimi*, presuda Ustavnog suda od 30. oktobra 2010. godine).

38. Shodno tome, Sud smatra da je zahtev podnosioca neprihvatljiv, jer nisu iscrpljena sva pravna sredstva na raspolaganju u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika, dana 15. marta 2016 jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI ZAHTEV neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajrizi

KI 17/16, podnosilac zahteva: Holding Company Inex Interexport a.d. ocena ustavnosti konačne odluke Vlade Republike Kosovo br. 10/50 od 23. septembra 2015. godine i preliminarne odluke Vlade Republike Kosovo br. 06/195 od 3. septembra 2014. godine

KI 17/16, rešenje o neprihvatljivosti od 17. marta 2016. godine, objavljeno 15. aprila 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, neiscrpljenje sredstava, pravo na pravično suđenje, privremena mera*

Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedenih osporenih odluka. Vlada Republike Kosovo je donela osporene odluke, kojima je odobrila eksproprijaciju nepokretne imovine od vlasnika određenog područja za potrebe izgradnje turističkog centra Brezovica.

Podnosilac je zatim podneo zahtev Ustavnom sudu, tvrdeći da je Vlada Republike Kosova, svojim odlukama, povredila prava podnosioca zahteva koja su garantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 46. [Zaštita imovine] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo. Podnosilac zahteva je, takođe, tražio od Ustavnog suda da uvede privremenu meru, odnosno da suspenduje pravna dejstva preliminarne i konačne odluke Vlade Republike Kosova.

Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, jer podnosilac nije iscrpeo nijedan od dostupnih pravnih sredstava. Ustavni sud primećuje da se podnosilac zahteva nije žalio ni na preliminarnu odluku niti na konačnu odluku Vlade Republike Kosova, uprkos činjenici da se na obe odluke moglo žaliti prema važećem zakonu i prema pouci o pravu na žalbu datoj u obe odluke.

S obzirom da podnosilac zahteva nije dokazao *prima facie* slučaj o prihvatljivosti zahteva, Ustavni sud je odbacio i njegov zahtev za privremenom merom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI17/16
Podnosilac
Holding Company Fond Inex Interexport a.d.
Ocena ustavnosti konačne odluke Vlade Republike Kosovo br. 10/50 od 23. septembra 2015. godine
i
preliminarne odluke Vlade Republike Kosovo br. 06/195 od 3. septembra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Holding Company Fond Inex Interexport a.d. sa sedištem u Beogradu, Srbija (u daljem tekstu: podnosilac zahteva). Podnosioca zahteva zastupa g. Marko Ketler, advokat iz Ljubljane, Slovenija. Navedeni advokat je ovlastio devet drugih advokata da ga zamenjuju, i to g. Dragana Karanovića, g. Dejana Nikolića, g. Milana Lazića, g. Nemanju Ilića, gđu Senku Mihaj, g. Marka Milanovića, g. Ognjena Bozovića i gđu Milica Savić, iz Beograda, Srbija i g. Vetona Qokua, advokata iz Skoplja, Makedonija.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava konačnu odluku Vlade Republike Kosovo br. 10/50, od 23. septembra 2015. godine (u daljem tekstu: konačna odluka) i preliminarnu odluku Vlade Republike Kosovo br. 06/195, od 3. septembra 2014. godine (u daljem tekstu: preliminarna odluka). Obe odluke se odnose na proceduru eksproprijacije za svrhe izgradnje turističkog centra Brezovica.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenih odluka kojima su,navodno, povređena prava garantovana članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo], članom 46. [Zaštita Imovine] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

4. Pored toga, podnosilac od Ustavnog suda zahteva da uvede privremene mere, i to "*suspendovanje pravnih dejstava Preliminarne i Konačne odluke, do dana donošenja konačne presude Ustavnog suda".*

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 21. (4) i 113. (7) Ustava, članovima 27. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 29. i 54. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 22. januara 2016. godine podnosilac je putem pošte podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 12. februara 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Bekim Sejdiu.

8. Dana 19. februara 2016. godine Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i dostavio kopiju zahteva Vladi Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vlada).

9. Dana 17. marta 2016. godine, Sud je većao o slučaju i odlučio da proglasi zahtev neprihvatljivim i da odbije zahtev za privremenom merom.

Pregled činjenica

10. Dana 3. septembra 2014. godine Vlada je donela Preliminarnu odluku kojom odobrava eksproprijaciju nepokretnosti od vlasnika navedenih u tabeli priloženoj preliminarnoj odluci. Naime, u preliminarnoj odluci se navodi:

> *"1. Odobrava se eksproprijacija od javnog interesa, nepokretne imovine vlasnika i posedioca interesa koji se odnosi na izgradnju Turističkog Centra Brezovica […]*
> *5. Protiv ove odluke ili bilo kog njenog dela ima pravo podnošenja žalbe u roku od trideset (30) kalendarskih dana u nadležnom Sudu, traženom subjektu, svako lice koji je vlasnik ili nosilac interesa na nepokretnu imovinu pogođene ovom odlukom".*

11. Podnosilac zahteva nije pokazao da se žalio na preliminarnu odluku Vlade.

12. Dana 23. septembra 2015. godine Vlada je donela konačnu odluku, odobravujući ekproprijaciju nepokretnosi navedene u tabeli. U konačnoj odluci se navodi:

> *"[…] 4. Integralni deo ove odluke je akt procene (…) i priložene tabele uz ovu odluku u kojima je određen iznos naknade za one vlasnike ili nosioce interesa, čija imovinska prava ili zakonski interesi su pogođeni procesom eksproprijacije.*
>
> *5. Protiv ove odluke ili bilo kojeg njenog dela imaju pravo da podnese žalbu u roku od trideset (30) kalendarskih dana nadležnom sudu, subjekat potražilaca, svako lice koji je vlasnik ili nosilaca interesa, na nepokretnu imovinu pogođenu ovom odlukom […]".*

13. Podnosilac zahteva nije pokazao da se žalio na konačnu odluku Vlade.

Navodi podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenim odlukama Vlade povređena prava garantovana članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo], članom 46. [Zaštita Imovine] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava.

15. Uopšteno, podnosilac zahteva tvrdi da su preliminarna i konačna odluka Vlade *"nelegalne"* smatrajući da zahtevi predviđeni članom 4. Zakona o eksproprijaciji nisu ispunjeni i da Vlada nije objasnila kako smatra da su takvi kriterijumi ispunjeni.

16. Podnosilac, takođe, tvrdi da osporene odluke „*predstavljaju očigledan primer diskriminacije na etničkoj osnovi*" i da je „*glavni cilj eksproprijacije diskriminisanje srpskih državljana i kompanija*". Kao rezultat, podnosilac tvrdi da mu je Vlada povredila pravo na jednakost, garantovano članom 24. Ustava.

17. Podnosilac, dalje, tvrdi da Vlada nije obavestila podnosioca i druge vlasnike o nameri da izvrši eksproprijaciju. Kao rezultat, podnosilac tvrdi da mu je Vlada povredila pravo na pravično i nepristrasno suđenje, garantovano članom 31. Ustava.

18. Štaviše, podnosilac tvrdi da „*nema vise raspoloživih pravnih sredstava da ospori zakonitost i legitimitet eksproprijacije*" jer „*deo njegovo imovine nije čak ni uključen u Preliminarnu Odluku (iako je taj deo uključen u Konačnu odluku).*" Kao rezultat, podnosilac tvrdi da mu je Vlada povredila pravo na pravno sredstvo garantovano članom 32. Ustava.

19. Podnosilac dodatno tvrdi da u vezi sa pravom na pravna sredstva, Vlada je takođe povredila pravo na sudsku zaštitu iz člana 54. Ustava „*Lišavajući (...) njegovog prava da ospori zakonitost predmetne eksproprijacije*"

20. Konačno, podnosilac tvrdi da Vlada „*prekršila pravila postupka eksproprijacije, arbitrarno lišivši Podnosioca njegove imovine*". U tom smislu, podnosilac tvrdi da Vlada propustila da označi njega „*kao vlasnika predmetne nepokretnosti namenjenoj za eksproprijaciju*". Kao rezultat, podnosilac tvrdi da mu je Vlada povredila pravo na zaštitu imovine garantovano članom 46. Ustava.

21. Takođe, podnosilac od Suda zahteva „*da donese Rešenje o privremenim merama, i suspenduje primenu Preliminarne i Konačne Odluke u bilo kom vidu, dok Ustavni sud ne donese konačnu odluku u odnosu na ovaj zahtev*".

Prihvatljivost zahteva

22. Sud podseća da podnosilac osporava preliminarnu odluku (br. 06/195, od 3. septembra 2014. godine) i konačnu odluku (br. 10/50, od 23. septembra 2015. godine) Vlade koja je odlučila da eksproprіše jedan broj nepokretnih imovina u svrhu izgradnje turističkog centra Brezovica.

23. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je Vlada povredila prava na jednakost pred zakonom, zaštitu od diskriminacije; na pravično i nepristrasno suđenje; na delotvorno pravno sredstvo; na sudsku zaštitu prava i na zaštitu imovine koja se garantuje Ustavom.

24. Sud najpre ocenjuje da li su ispunjeni kriterijumi prihvatljivosti, kao što se zahteva Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

25. U tom smislu, Sud se poziva na stav 7. člana 113. [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava koji predviđa:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“*

26. Sud se takođe poziva na član 47. [Individualni zahtevi] Zakona koji predviđa:

> *4. „[...] Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.*

27. Pored toga, Sud se poziva na pravilo 36 (1) (b) Poslovnika o radu koji predviđa:

> *(1) „Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: (b) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke [...]“.*

28. Sud primećuje da se podnosilac nije žalio ni na preliminarnu odluku niti na konačnu odluku Vlade, iako se na obe odluke moglo žaliti prema važećem zakonu i prema pouci o pravu na žalbu datoj u obe odluke.

29. Konkretnije, Sud primećuje da na preliminarnu odluku podnosilac mogao da se žali u vezi sa „*legitimitetom predložene eksproprijacije*“ što je uglavnom nešto što podnosilac tvrdi po prvi put pred Sudom. Preliminarna odluka je predvidela 30 (trideset) kalendarskih dana da „*vlasnici ili nosioci interesa*“ osporavaju celu odluku ili bilo koji deo iste.

30. U vezi s tim, Sud takođe primećuje da je podnosilac, bilo kao vlasnik bilo kao nosilac interesa, mogao da pokrene pred Vrhovnim sudom svoje navode o povredi ustavnih prava; ali on nije iskoristio zakonom predviđena pravna sredstva. Iako podnosilac ne bi bio priznat kao „vlasnik“ određenih imovina za koje tvrdi da su njegova, on je mogao da pokrene ove argumente kao „*nosilac interesa*“ uzimajući u obzir da je zakon predvideo takvu mogućnost.

31. Naime, Sud podseća da je deo njegove imovine bio uključen u konačnu odluku, a da nije bio uključen u preliminarnu odluku. Iz tog razloga, podnosilac se žali da mu je negirano delotvorno pravno sredstvo i sudska zaštita prava.

32. Štaviše, Sud primećuje da je podnosilac mogao da se žali i na konačnu odluku. Slično tome, konačna odluka je predvidela još 30 (trideset) kalendarskih dana za podnošenje žalbe dok je ograničio delokrug žalbe samo u vezi sa kompenzacijom za nepokretnosti koja je trebalo da se eksproprišе. Međutim, uprkos ovom ograničenju, podnosilac je mogao da pokrene pred Vrhovnim sudom svoje navode o kršenju prava na delotvorno pravno sredstvo i sudske zaštite prava i da osigura poštovanje načela supsidijarnosti tako što bi dao Vrhovnom sudu mogućnost da ispravi navodne povrede Ustava. Podnosilac nije iskoristio ni ovo pravno sredstvo.

33. Sud primećuje da gore opisane činjenice pokazuju da uprkos mogućnosti pružanih važećim zakonom, podnosilac nije iskoristio nijednu mogućnost da ospori pred Vrhovnim sudom legitimitet eksproprijacije, bilo kao navodni vlasnik, bilo kao nosilac interesa. Podnosilac pokreće ove navode po prvi put pred Sudom, bez iscrpljenja ijednog raspoloživog pravnog sredstva.

34. Sud podseća da podnosilac zahteva nije pokazao da se žalio ni na preliminarnu odluku, niti na konačnu odluku Vlade. Uprkos tome, podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo na delotvorno pravno sredstvo i na sudsku zaštitu prava, a bez pokušaja da pokrene ove navodne ustavne povrede pred Vrhovnim sudom, koji ima isključivu nadležnost da razmatra procedure eksproprijacije u slučajevima gde je Vlada organ eksproprijacije.

35. Sud ponavlja da može odlučiti o prihvatljivosti zahteva samo ako podnosilac pokaže da je iscrpeo sva delotvorna pravna sredstva po primenljivom zakonu.

36. Sud, dalje, naglašava da sredstvo koje je dostupno po primenljivom zakonu ne može se smatrati nedelotvornim ako podnosilac i ne pokuša da iscrpi i da vidi da li ono daje bilo koji rezultat.

37. Sud podseća da načelo supsidijarnosti traži od podnosioca zahteva da iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku kako bi se sprečila povreda Ustava ili, ako je do toga došlo, da se ispravi takva povreda osnovnih prava.

38. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da priušti nadležnim organima, u ovom slučaju Vrhovnom sudu, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava. (Vidi: Rešenje o neprihvatljivosti: AAB-RIINVEST *Univerzitet D.G.G., Pristina protiv Vlade Republike Kosovo*, KI41/09, od 21. januara 2010. godine., i vidi *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouniprotiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. godine).

39. Zapravo, kao opšte pravilo, Ustavni sud će intervenisati samo kada postoje povrede tumačenja Ustava ili kada zakoni nisu u skladu sa Ustavom, ali samo kada su iscrpljena sva ostala pravna sredstva predviđena zakonom.

40. Sledstveno tome, u skladu sa članom 113. (7) Ustava, članom 47. (2) Zakona i pravilom 36. (1) b) Poslovnika o radu, zahtev je neprihvatljiv.

Zahtev za privremenom merom

41. Sud podseća da je podnosilac od Suda zahtevao da uvede privremenu meru, tj. da suspenduje pravna dejstva osporenih odluka do donošenja odluke Ustavnog suda u vezi sa njegovim zahtevom.

42. Podnosilac tvrdi da bi usvajanje privremene mere bilo u javnom interesu pošto „*nezakonita eksproprijacija od strane Vlade Republike Kosova ugrožava vladavinu prava, prava etničkih manjina i ekonomsku i socijalnu stabilnost*.“

43. Da bi Sud odlučio o privremenoj meri shodno pravilu 55. (4) a) i (5) Poslovnika o radu, neophodno je da:

(4). […]

(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta

[…]

(5). Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva.

44. Kao što je naglašeno gore, podnosilac nije dokazao *prima facie* slučaj o prihvatljivosti zahteva. Stoga, zahtev za privremenom merom se odbije kao neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. (7) Ustava, članu 47. Zakona i pravilu 36 (1) b), 55 (4) a) i (5), i 56 (3) i (5) Poslovnika o radu, dana 17. marta 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenom merom;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

V. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI40/15, podnosilac zahteva: Fatlume Meta – ocena ustavnosti presude Apelacionog suda P. br. 35/10 od 4. aprila 2011. godine

KI40/15, rešenje o neprihvatljivosti od 6. jula 2015. godine, objavljeno 19. aprila 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, nepotpun zahtev, odbijeno po kratkom postupku, privremena mera*

Podnositeljka zahteva je proglašen krivom da je izvršila krivično delo i osuđena na jednu (1) godina zatvora. Kasnije, Opštinski sud u Prištini je izdao nalog, kojim se od podnositeljke zahteva tražilo da počne sa izdržavanjem kazne zatvora. Nakon ovog naloga, podnositeljka zahteva je napisala pismo Opštinskom sudu u Prištini, Sudskom savetu Kosova i Ministarstvu pravde, tražeći da odlože izdržavanje kazne zatvora.

Podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu, osporavajući gore navedenu presudu Apelacionog suda i tražila od Suda da donese odluku o privremenoj meri. Podnositeljka zahteva nije dostavila osporenu odluku niti se pozvala na neko pravo ili slobodu koje je garantovano Ustavom. Umesto toga, ona je tvrdila da je došlo do povrede člana 20. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, jer njen zahtev za odlaganje izvršenja kazne zatvora nije usvojen.

Ustavni sud je po kratkom postupku odbacio zahtev, jer podnositeljka nije kompletirala svoj zahtev. Ona nije dostavila nijednu odluku redovnih sudova niti je podnela neki dokaz ili prateću dokumentaciju, čak i nakon što je Ustavni sud od nje tražio da dopuni zahtev. S obzirom da podnositeljka zahteva nije dokazala *prima facie* o prihvatljivosti zahteva, Ustavni sud je odbacio i njen zahtev za privremenom merom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI40/15
Podnosilac
Fatlume Meta
Ocena ustavnosti presude Apelacionog suda, P. br. 35/10, od 4. aprila 2011. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Fatlume Meta iz Magure, opština Lipljan (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva). Nju zastupa g. Safet Krasniqi, koji je takođe iz Magure, opština Lipljan.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava presudu (P. br. 35/10 od 4. aprila 2011. godine) Apelacionog suda, koju nije podnela Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud). Ona tvrdi da je presudu primila 12. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude kojom je, navodno, povređen član 20. [Odlaganje izvršenja kazne zatvora i kazne doživotnog zatvora] Zakona o izvršenju krivičnih sankcija br. 04/L-149 (u daljem tekstu: Zakon o izvršenju krivičnih sankcija).

4. Podnositeljka zahteva se nije pozvala ni na jedno pravo ili slobodu garantovanu Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), koje je moglo biti povređeno.

5. Podnositeljka zahteva, takođe, traži od Suda da uvede privremenu meru, odnosno da odloži izdržavanje kazne u zatvoru.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54. 55. i 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

7. Dana 30. marta 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Sudu.

8. Dana 2. aprila 2015. godine, podnositeljka zahteva je podnela punomoćje za g. Safeta Krasniqija, kojim ga je opunomoćila da je zastupa pred Sudom. Istog dana, podnositeljka zahteva je podnela dodatno pismo u kome je tražila od Suda da uvede privremenu meru.

9. Dana 4. aprila 2015. godine, predsednik je odlukom br. GJR. KI40/15 imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI40/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

10. Dana 10. aprila 2015. godine, podnositeljka zahteva je podnela još jedno pismo Sudu, tražeći od poslednje navedenog *"[...] da odloži izdržavanje kazne, da izrekne blažu kaznu ili da je zameni sa uslovnom osudom"*.

11. Dana 14. aprila 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva o registraciji zahteva i tražio da podnese Sudu osporenu presudu i druga relevantna dokumenta.

12. Dana 14. maja 2015. godine, Sud je poslao još jedno pismo podnositeljki zahteva kojim ju je obavestio da, ako ne podnese tražena dokumenta u roku od sedam (7) dana od dana prijema ovog pisma, Sud će nastaviti postupak na osnovu postojećih spisa predmeta.

13. Dana 1. juna 2015. godine, podnositeljka zahteva je odgovorila na dopis koji joj je poslao Sud, ali nije dostavila tražena dokumenta. Umesto toga, podnositeljka zahteva je dostavila lekarski izveštaj svog deteta.

14. Kako bi proverio navode podnositeljke zahteva o datumu uručenja osporene presude, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da mu dostavi dokaze kada je osporena presuda uručena podnositeljki zahteva.

15. Osnovni sud u Prištini je odgovorio na zahtev Suda, ali nije poslao dokumentaciju o traženoj odluci, već dostavnicu jedne druge odluke koju podnositeljka zahteva ne osporava i koja ne postoji u spisima predmeta.

16. Dana 06. jula 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

17. Podnositeljka zahteva je optužena za krivično delo, proglašena je krivom i osuđena na 1 (jednu) godinu zatvora.

18. Dana 12. marta 2015. godine, Opštinski sud u Prištini (ED. br. 51/2012) je izdao nalog na osnovu koga je tražio od podnositeljke zahteva da počne sa izdržavanjem kazne zatvora.

19. Dana 20. marta 2015. godine, podnositeljka zahteva je poslala pismo Opštinskom sudu u Prištini, kojim je tražila da joj se odloži izdržavanje kazne zatvora.

20. Dana 23. marta 2015. godine, podnositeljka zahteva je poslala još jedno pismo Sudskom savetu Kosova, tražeći da odloži izdržavanje kazne zatvora na neodređeno vreme.

21. Dana 26. marta 2015. godine, podnositeljka zahteva je poslala slično pismo Ministarstvu pravde-Direkciji za zatvore sa istim zahtevom, odnosno *"da odloži izdržavanje kazne zatvora, sve dok njena deca ne porastu"*.

Navodi podnosioca

22. Podnositeljka zahteva se ne poziva ni na jedno pravo garantovano Ustavom, koje je moglo biti povređeno. Ona samo tvrdi da je došlo do povrede člana 20. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija.

23. Što se tiče ove tvrdnje, podnositeljka zahteva navodi da je Opštinski sud u Prištini povredio proceduralne uslove propisane članom 20. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, jer poslednje navedeni propisuje: *"Izvršenje kazne se mora odložiti dok dete ne napuni 3 godine, a moje dete [...] ima samo 2 godine"*.

24. *Konačno, podnositeljka zahteva zaključuje, tražeći od Suda:*

> "[...] da odloži izdržavanje kazne na neodređeno vreme, dok moje dete [...] i moja druga deca ne porastu".

Prihvatljivost zahteva

25. Sud prvo ispituje da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

26. Stoga, Sud se poziva na sledeće odredbe Zakona:

> Član 22.4 [Procesuiranje podnesaka]
>
> *"4. Ukoliko podnesak ... nije ... kompletan, sudija izvestilac o tom informiše stranku i određuje rok od najviše petnaest (15) dana za dopunu podneska (...)".*
>
> Član 48. [Tačnost podneska]
>
> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena (...)."*

27. Pored toga, Sud se poziva na pravilo 29 (2) [Podnošenje podnesaka i odgovora] i pravilo 32 (5) [Povlačenje, odbijanje i odbacivanje podnesaka] Poslovnika, koja propisuju:

> *"(2) Podnesak takođe uključuje sledeće:*
> *[...]*
> *(h) Dodatna dokumenta i informacije."*
>
> *"(5) Sud može po kratkom postupku odbiti podnesak ako je nepotpun ili nejasan, uprkos zahtevima Suda prema stranci da dopuni ili razjasni podnesak [...]."*

28. Sud podseća da podnositeljka zahteva tvrdi da su redovni sudovi povredili njeno pravo garantovano članom 20. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, jer nisu usvojili njen zahtev da se odloži izdržavanje kazne zatvora.

29. Sud, takođe, podseća da podnositeljka zahteva nije navela nijednu povredu prava garantovanih Ustavom, koja su mogla biti povređena.

30. U skladu sa članom 22.4 Zakona, Sud je tražio od podnositeljke zahteva da podnese osporenu presudu i druge odluke redovnih sudova.

31. Međutim, u propisanom roku, Sud nije primio nijednu odluku redovnih sudova.

32. Sud smatra da ne može da uzme u obzir tvrdnje podnositeljke zahteva bez pratećih dokumenata i materijalnih dokaza, u skladu sa članom 22.4 i 48. Zakona i pravilima 29 (2) (h) i 32 (5) Poslovnika.

33. Sud, dalje, smatra da podnositeljka zahteva nije pokazala *prima facie* slučaj, kako bi Sud ocenio ispunjavanje svih proceduralnih uslova prihvatljivosti.

34. Pored toga, Sud naglašava da nije sud utvrđivanja činjenica i teret dokazivanja pada na podnositeljku zahteva, koja nije uspela da ispuni proceduralne uslove utvrđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom.

35. Kao rezime, Sud smatra da zahtev podnositeljke ne ispunjava proceduralne uslove za dalje razmatranje, jer ona nije kompletirala svoj zahtev relevantnim dokumentima, u skladu sa članovima 22.4 i 48. Zakona i pravilom 29 (2) (h) Poslovnika.

36. Stoga, Sud zaključuje da zahtev treba da se odbije po kratkom postupku i samim tim, neprihvatljiv je.

Zahtev za privremenu meru

37. Podnositeljka zahteva, takođe, traži od Suda da uvede privremenu meru, odnosno "*da odloži izdržavanje kazne zatvora, sve dok njena deca ne porastu.*"

38. S tim u vezi, Sud primećuje da podnositeljka zahteva nije podnela osporenu presudu ili neku drugu odluku redovnih sudova i nije dostavila nikakve dokaze o tome zašto bi privremena mera trebalo da se odobri.

39. Dakle, Sud smatra da zahtev za privremenu meru ne može da se primeni, jer ne ispunjava uslove propisane u Zakonu i Poslovniku.

40. Da bi Sud dozvolio privremenu meru, u skladu sa pravilom 55 (4) Poslovnika, treba da utvrdi da:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera.*

[...]

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva".

41. Kao što je gore zaključeno, zahtev je neprihvatljiv i prema tome, ne postoji *prima facie* slučaj za uvođenje privremene mere. Iz tih razloga, zahtev za privremenu meru treba da se odbaci.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stav 7 Ustava, članovima 27. i 48. Zakona i pravilima 29 (2) (h), 32 (5), 55 (4) i 56 (b) Poslovnika, na sednici održanoj dana 06. jula 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stav 4 Zakona;

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Arta Rama-Hajrizi

KI163/15, podnositeljka zahteva: Božidarka Banović, ocena ustavnosti rešenja Ac. br. 3575/13 Apelacionog suda od 19. oktobra 2015. godine

KI163/15 rešenje o neprihvatljivosti, usvojeno 9. marta 2016. godine i objavljeno 25. aprila 2016. godine.

Ključne reči*: individualni zahtev, pravo na pravični i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, očigledno neosnovan zahtev*

Podnositeljka zahteva traži od Ustavnog suda ocenu ustavnosti rešenja Apelacionog suda od 19. oktobra 2015. godine, kojim tvrdi da su povređena prava i slobode garantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Kosova, jer sud nije obezbedio jednaku zaštitu imovinskog prava podnositeljki zahteva, jer nije ocenio sve okolnosti i činjenice na osnovu zakona na snazi i kao posledica toga, traži poništaj rešenja Apelacionog suda.

Sud smatra da podnositeljka zahteva nije potkrepila svoje tvrdnje i nije podnela nijedan *prima facie* dokaz koji bi ukazao na povredu prava koja su garantovana Ustavom.
Sud smatra da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, jer podnositeljka zahteva nije dokazala da su joj osporenom odlukom povređena prava koja su garantovana Ustavom i EKLJP. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI163/15
Podnosilac
Božidarka Banović
Zahtev za ocenom ustavnosti rešenja Ac. br. 3575/13 Apelacionog suda od 19. oktobra 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Božidarka Banović iz Prištine (u daljem tekstu: podnositeljka), koju zastupa g. Naser Peci, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnositeljka osporava rešenje Ac.br.3575/13 Apelacionog suda od 19. oktobra 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda od 19. oktobra 2015. godine kojom je, navodno, došlo do povrede prava i sloboda garantovanih članom 31. (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje) i članom 46. (Zaštita Imovine) Ustava Kosova (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 31. decembra 2015 godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 21. januara 2016. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI163/15 imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI163/15 imenovala i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 8. februara 2016. godine, Sud je obavestio podnositeljku i Apelacioni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 9. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Podnositeljka i M. A. su suvlasnici imovine koja se sastoji od katastarske parcele br. 4368/2, u površini od 04.74 ha, objekta za zajedničko stanovanje koji je izgrađen na pomenutoj katastarskoj parceli, spratnosti P+2+Pk, kao i garaže.

10. Dana 27. juna 2011 godine, podnositeljka je Osnovnom sudu u Prištini podnela svoj predlog kojim je tražila da se izvrši podela i upravljanja zajedničkom imovinom sa suvlasnikom M. A.

11. Dana 4. septembra 2013. godine Osnovni sud je doneo rešenje [N. br. 185/2011], kojim je odredio da se zajednička imovina suvlasnika podeli na sledeći način: *„Podnosilac će imati na korišćenje prizemlje i prvi sprat kuće i pravo da koristi deo katastarske parcele br.4368/2 od glavnog puta. Drugi suvlasnik M.A., će imati na korišćenje drugi sprat i podkrovlje kuće, i koristiće deo katastarske parcele br.4368/2, sa zapadne strane, kao i garažu sa zapadnog dela parcele“*.

12. U zaključku rešenja Osnovnog suda stoji: *„Sud je oslanjajući se na izjavu punomoćnika predlagača i punomoćnika protivpredlagača, skice i mišljenje veštaka iz oblasti građevinarstva i geodezije, i vodeći računa na posebne i zajedničke interese stranaka, odlučio kao u izreci ovog rešenja.....“*

13. Oba suvlasnika imovine su izjavila žalbe Apelacionom sudu na rešenje Osnovnog suda preko svojih punomoćnika, navodeći pogrešno utvrđeno činjenično stanje i bitne povrede odredaba vanparničnog postupka.

14. Dana 19. oktobra 2015 godine, Apelacioni sud je doneo rešenje [Ac. br. 3575/2013], kojim je odbacio kao neosnovane žalbe punomoćnika predlagača i punomoćnika protivpredlagača i potvrdio rešenje Osnovnog suda u Prištini [N. br. 185/2011] od 4. septembra 2013. godine.

15. U obrazloženju rešenja Apelacionog suda stoji: *„Apelacioni sud je ocenio žalbene navode punomoćnika predlagača i punomoćnika protivpredlagača i našao da su neosnovani, iz činjenice što prvostepeni sud, ukoliko se zainteresovane strane ne dogovore, prikuplja neophodne dokaze i na osnovu ishoda čitavog postupka donosi rešenje kojim uređuje način upravljanja i korišćenja zajedničke stvari, vodeći računa na njihove posebne i zajedničke interese, u smislu člana 191.1 Zakona o vanparničnom postupku“* (u daljem tekstu: ZVP).

Relevantan Zakon

Zakon br. 03/ L-007 O Vanparničnom postupku

Član 193

"193.1 Ako se zainteresovana lica ne sporazumeju, sud će izvesti potrebne dokaze i naosnovu rezultata celokupnog postupka doneti rešenje kojim će urediti način korišćenja i upravljanja zajedničkom stvari po odgovarajućim zakonskim propisima materijalnog prava vodeči računa o njihovim posebnim i zajedničkim interesima.

193.2 Kada se predlogom traži uređenje korišćenja zajedničke stana ili poslovnih prostorija, sud će naročito urediti koje će prostorije zajedničari korstiti posebno a koje zajednički kako će se snositi troškovi korišćenja prostorija."

Navodi podnosioca

16. Podnositeljka je u zahtevu navela*: „Smatram da je prekršeno pravo na nepristrasno i fer suđenje (član 31) i pravo na imovinu (član 46), pošto Sud nije obezbedio jednaku zaštitu prava na imovinu predlagača, jer nije ocenio sve dokaze shodno članu 193 ZVP".*

17. Podnositeljka se obraća Sudu sa zahtevom: *„Da se ukine rešenje pod brojem Ac. br. 3575/12, od 19 oktobra 2015. godine".*

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Kako bi Sud mogao da reši žalbu podnositeljke, prvo treba da ispita da li je žalba ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

19. U tom smislu, član 113 stav 7 Ustava propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

20. Takođe, član 48 Zakona propisuje:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

21. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, koje predviđa:

(9) "Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:
[...]
d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(10) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:
[...]
b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju osnovnih prava".

22. Sud je analizirajući navode podnositeljke sa aspekta povrede prava i sloboda zagarantovanih Ustavom kao i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) primetio da je podnositeljka svoju ustavnu žalbu izgradila na navodima: "*da je do povrede ustavom zagarantovanih prava došlo jer su redovni sudovi doneli rešenja u suprotnosti sa odredbom člana 193 ZVP, pošto nisu ocenili sve okolnosti, činjenice i dokaze*".

23. U konkretnom slučaju, Sud opaža da se istim žalbenim navodima podnositeljke bavio i Apelacioni sud u osporenom rešenju, pri čemu je dao konkretan i jasan odgovor: *„Zaključak Prvostepenog suda u potpunosti prihvata i Apelacioni sud, ovo iz činjenice što su predlagač i protivpredlagač suvlasnici predmetne parcele i veštak iz oblasti građevinarstva je dao svoje veštačenje u vezi sa što boljom funkcionalnošću kuće..." [...] oslanjajući se i na veštačenje veštaka iz oblasti geodezije u vezi sa činjeničnim stanjem na terenu i uzimajući za osnov posebne i zajedničke interese stranaka, Apelacioni sud smatra da je Prvostepeni sud pravilno odlučio..."*

24. Što se tiče navoda podnositeljke da redovni sudovi nisu ocenili sve dokaze, Sud podseća da ocena dokaza je zakonom propisano ovlašćenje koje imaju redovni sudovi, uz obavezu da tu ocenu jasno i valjano obrazlože. Ovaj Sud je ocenio da osporeno rešenje Apelacionog suda sadrži sve potrebne razloge na kojima je ono utemeljeno i dovoljno obrazloženo, u skladu sa zahtevima člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP.

25. Štaviše, Sud je primetio da je Apelacioni sud dao i konkretno objašnjenje o primeni relevantne zakonske odredbe člana 193. ZVP, čijom je primenom, po navodima podnositeljke došlo do povrede.

> *„... ukoliko se zainteresovane strane ne dogovore, Sud prikuplja neophodne dokaze i na osnovu ishoda čitavog postupka donosi rešenje kojim uređuje način upravljanja i korišćenja zajedničke stvari, vodeći računa na njihove posebne i zajedničke interese..."*

26. U vezi navoda posnositeljke o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, Sud podseća da se pravičnost jednog postupka ocenjuje na osnovu postupka kao celine (Evropski sud za ljudska prava, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije,* presuda od 6. decembra 1988. br. 10588/83, 10589/83, 10590/83 godine, stav 68). Nedostatak u jednom delu postupka uključujući i sumnju o pogrešnoj oceni dokaza i primeni materijalnog prava, stranka može osporavati i ispraviti u drugom, narednom postupku, što je podnositeljka i uradila kada je osporila rešenje Osnovnog suda pred Apelacionim sudom.

27. Ocenjujući razloge ustavne žalbe u odnosu na povredu prava iz člana 46. Ustava, odnosno člana 1 Protokola 1 EKLJP, Sud ceni neosnovanim, jer sama činjenica da do podele suvlasničke imovine nije došlo shodno očekivanjima koje je navela u predlogu Osnovnom sudu i koja podnositeljka smatra legitimnim, sama po sebi ne predstavljaju valjan osnov koji bi opravdao navode o učinjenoj povredi.

28. Prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, u smislu člana 1 Protokola 1, štiti se samo imovina koja postoji, a ne pravo na sticanje imovine u budućnosti. Legitimno očekivanje na bilo koju »imovinu«, »dobra« ili »naknadu štete«, prema tom stanovištu mora biti zasnovano na zakonskoj odredbi ili pravnom aktu, koji ima valjan pravni osnov i koji utiče

na imovinska prava (*Peter Gratzinger i Eva Gratzingerova protiv Češke Republike,* odluka Evropskog suda od 10. jula 2002.godine br. 39794/98, stav 69).

29. Sud naglašava da nezadovoljstvo podnositeljke ishodom slučaja, ne može samo po sebi pokrenuti argumentovanu tvrdnju o povredi odredaba Ustava (vidi slučaj: *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

30. Sud smatra da podnositeljka zahteva nije potkrepila svoje tvrdnje, niti je podnela bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLJP (vidi: slučaj br. KI19/14 i KI21/14, podnosilac *Tafil Qorri i Mehdi Syla,* Ustavni sud Republike Kosovo, ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova, CA. br. 2129/2013, od 5. decembra 2013. godine i rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 1947/2013 od 5. decembra 2013. godine).

31. Ustavni sud u nastavku ponavlja da nema dužnost, prema Ustavu, da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god.; vidi i slučaj KI70/11 podnosilac zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

32. Na kraju, Sud nalazi da zahtev podnositeljke ne ispunjava uslove prihvatljivosti, s obzirom da ona u zahtevu nije dokazala da osporena odluka krši njena prava garantovana Ustavom ili EKLJP.

33. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilima 36 (1) (d) i (2) (b) Poslovnika, na zasedanju održanom 9. marta 2016. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Bekim Sejdiu Arta Rama-Hajrizi

KI134/15, podnosilac Ibrahim Alabaki, ocena ustavnosti presude GSK-KPA-A-229/2013 Žalbenog veća Vrhovnog suda Kosova od 29. septembra 2015. godine

KI134/15, rešenje o neprihvatljivosti, doneto 16. marta 2016. godine, objavljeno 25. aprila 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na imovinu, očigledno neosnovan zahtev*

Odlukom KPCC/D/R/197/2013 je utvrđeno da je R. I. potvrdila imovinsko pravo u vezi sa spornom imovinom i da R. I. uživa pravo na posed pomenute imovine, i da ko god je uzurpirao tu imovinu mora da je oslobodi u roku od 30 (trideset) dana od dana uručivanja odluke.
Podnosilac zahteva se nije složio sa odlukom KAP i odlučio da se žali na odluku ulaganjem žalbe Žalbenom veću. Podnosilac je, između ostalog, tvrdio da ima zakonska prava nad spornom imovinom i potkrepio svoje tvrdnje dostavljajući, *inter alia,* pismene izjave trećih strana koje svedoče da je R. I. prodala imovinu podnosiocu u junu 1999. godine i potvrdu o plaćanju poreza na imovinu.

Žalbeno veće je presudom GSK-KPA-A-229/2013 odbilo žalbu podnosioca, kao neosnovanu, i potvrdilo odluku KZIK kojom nije uvažena tvrdnja podnosioca da ima zakonska prava nad spornom imovinom zbog toga što podnosilac nije podneo dovoljne i validne dokaze da potvrdi vlasništvo nad spornom imovinom.
Ustavni sud je zaključio da je Žalbeno veće odgovorilo na sve ključne navode iznete od strane podnosioca u pogledu primenljivosti važećeg zakona. Sud je ocenio da pitanja u pogledu tačnosti i ocene dokaza i rokova zastarelosti predstavljaju pitanja zakonitosti i kao takva ne spadaju u sferu ustavnosti. Zahtev je proglašen očigledno neosnovanim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI134/15
Podnosilac
Ibrahim Alabaki
Ocena ustavnosti presude GSK-KPA-A-229/2013 Žalbenog veća Vrhovnog suda Kosova od 29. septembra 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Ibrahim Alabaki iz Požarana (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu GSK-KPA-A-229/2013 Žalbenog veća Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Žalbeno veće) od 29. septembra 2015. godine u vezi sa odlukom KPCC/D/R/197/2013 Komisije za imovinske zahteve Kosova (u daljem tekstu: KIZK) od 18. aprila 2013. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude GSK-KPA-A-229/2013 Žalbenog veća od 29. septembra 2015. godine.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 5. novembra 2015. godine podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 8. decembra 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy, Snezhana Botusharova i Bekim Sejdiu.

7. Dana 6. januara 2016. godine podnosilac je obavešten o registraciji zahteva i kopija zahteva je dostavljena Kosovskoj agenciji za imovinu (u daljem tekstu: KAI) i Vrhovnom sudu Kosova.

8. Dana 16. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Iz dokumenata koje sadrži zahtev proizilazi da je u junu 1999. godine treća strana, R.I. poverila podnosiocu odgovornost da se u njenom odsustvu pobrine o njenoj imovini (stan) u Požaranu. Nakon toga, podnosilac i R.I. su tražili imovinska prava nad navedenom imovinom.

10. Dana 13. februara 2007. godine, R.I. je podnela zahtev KAI, tražeći potvrđivanje imovinskog prava i vraćanje u posed imovine (stana) u Požaranu. R.I. je tvrdila da je izgubila posed nad traženom imovinom usled okolnosti iz 1998/1999 i potkrepila potraživanje dostavljajući, *inter alia*, kopiju kupoprodajnog ugovora, kopiju odluke o nasledstvu i pismene izjave trećih strana.

11. Dana 22. juna 2007. godine, podnosilac zahteva je obavešten o potraživanju i utvrđeno je da je on uzurpirao pomenutu imovinu.

12. Dana 22. jula 2007. godine, podnosilac je tražio zakonska prava nad spornom imovinom i potkrepio tvrdnje dostavljajući, *inter alia,* pismene izjave trećih strana koje svedoče da R.I. je prodala imovinu podnosiocu u junu 1999. i potvrdu o isplati poreza na imovinu.

13. Dana 18. aprila 2013. godine, KIZK je odlukom KPCC/D/R/197/2013 utvrdila da je R.I. potvrdila imovinsko pravo u vezi sa spornom imovinom, da R.I. uživa pravo na posed pomenute imovine, i da ko god je uzurpirao tu imovinu mora da je oslobodi u roku od trideset (30) dana od dana kada se uruči odluka. KIZK je obrazložila da je R.I. potkrepila svoje navode tako što je dostavila kupoprodajni ugovor i odluku o nasledstvu s jedne

strane, dok s druge strane, podnosilac nije dostavio nijedan dokaz kao dokument da potkrepi svoje tvrdnje.

14. Dana 19. avgusta 2013. godine, podnosilac je podneo žalbu Žalbenom veću. Podnosilac je, *inter alia,* tvrdio da je odluka KIZK u suprotnosti sa primenljivim zakonom na Kosovu, da je R.I. izrazila želju da njemu proda imovinu, da su dokazi predočeni od strane R.I. fiktivni i da je R.I. zabranjeno da zbog zastarelosti podnese zahtev o spornoj imovini.

15. Dana 29. septembra 2015. godine, Žalbeno veće je presudom GSK-KPA-A-229/2013 odbilo žalbu podnosioca, kao neosnovanu, i potvrdilo odluku KZIK. Žalbeno veće je usvojilo zaključak KZIK i obrazložilo, *inter alia,* da je R.I. podnela svoje imovinsko potraživanje u roku, da su kupoprodajni ugovor i odluka o nasledstvu dostavljeni kao dokazi od strane R.I. važeći, da podnosilac nije podneo dovoljne i validne dokaze da potvrdi vlasništvo nad spornom imovinom.

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva navodi povredu člana 46. [Zaštita imovine] Ustava.

17. Podnosilac tvrdi da „*povreda tužiočevog prava na imovinu kao osnovnog prava od strane Vrhovnog suda Kosova se ogleda u činjenici da Vrhovni sud u iznetom obrazloženju, između ostalog, daje razloge koji su u potpunoj suprotnosti sa materijalnim dokazima u ovom predmetu*“.

18. Štaviše, podnosilac tvrdi da „*Kako prvostepena odluka (KAI), tako i drugostepena odluka Vrhovnog suda Kosova ne sadrže potpune zakonske razloge za spornu stvar parničnih strana a ove odluke, koje su detaljno opisane u prethodnom stavu, nisu meritorne odluke“.*

19. Na kraju, podnosilac traži od Suda: „*Predlažemo Sudu da se zbog povrede prava svojine i poseda od strane Vrhovnog suda Kosova ovaj zahtev usvoji i da se utvrdi da je presuda Vrhovnog suda Kosova GSK-KPA-A-229-2013 nezakonita i da se kao takva poništi. Predmet se vraća Vrhovnom sudu Kosova na ponovo suđenje (sada Osnovnom sudu u Prištini – Odeljenje za upravne sporove)“.*

Prihvatljivost zahteva

20. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

21. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji predviđa:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantujeovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravnasredstva, regulisanim zakonom.“*

22. Sud se takođe poziva na član 48. Ustava, koji predviđa:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena ikoji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.*

23. Sud dalje uzima u obzir pravilo 36 (2) b) Poslovnika, koje određuje:

> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> ...
>
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.“*

24. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je Žalbeno veće odgovorilo na sve ključne navode iznete od strane podnosioca tako što je objasnilo pitanja verodostojnosti dokaza, primenljivosti zakona u vezi sa dokazima predočenim od suprotnih strana i to da li je imovinsko potraživanje neblagovremeno usled zastarelosti. Stoga, Sud smatra da su navodi podnosioca o kontradiktornim i neobrazloženim odlukama Žalbenog veća i KIZK neodrživi.

25. Sud smatra da su navodi podnosioca, konkretno, o verodostojnosti dokaza i zastarelosti, pitanja zakonitosti na koje je Žalbeno veće u dovoljnoj meri odgovorilo i kao takva ne spadaju u sferu ustavnosti.

26. U tom pogledu, Sud smatra da se podnosilac poziva na povredu prava na imovinu bez tačnog objašnjenja kako se to desilo, kao što se zahteva članom 48. Zakona.

27. Ustavni sud podseća da nije sud utvrđivanja činjenica. Ustavni sud naglašava da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja u potpunosti nadležnost redovnih sudova i da je uloga Ustavnog suda da obezbedi saglasnost sa Ustavom garantovanim pravima i drugim zakonskim instrumentima i shodno tome, ne može da deluje kao „sud četvrtog stepena“ (vidi slučaj: *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65, takođe *mutatis mutandis* vidi slučaj: KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

28. Štaviše, u zahtevu se ne ukazuje da su Žalbeno veće i KIZK postupili na proizvoljan i nepravičan način. Nije dužnost Ustavnog suda da zameni svoju ocenu činjenica ocenom redovnih sudova i, kao opšte pravilo, zadatak pomenutih sudova je da ocene dokaze koji su im stavljeni na raspolaganje. Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celini, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi: slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. godine).

29. Činjenica da se podnosilac zahteva ne slaže sa ishodom slučaja ne daje mu za pravo da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi člana 46. [Zaštita imovine] Ustava (vidi: slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, br. 5503/02, ESLjP, presuda od 26. jula 2005. godine).

30. Imajući u vidu sve navedeno, Sud smatra da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o povredi prava zagarantovanih Ustavom.

31. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnoj osnovi i mora se proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika, 16. marta 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac ***Predsednica Ustavnog suda***

Robert Carolan Arta Rama – Hajrizi

KI119/15 Podnositeljka zahteva: Borka Stevanović iz Beograda, koji traži ocenu ustavnosti presude P. br. 47/015 Opštinskog suda u Peći – Ogranka u Istoku, od 21. jula 2015. godine.

KI119/15, rešenje o neprihvatljivosti od 09. marta 2016. godine, objavljeno 27. aprila 2016. godine.

Ključne reči; individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Opštiskog suda u Peći – Ogranka u Istoku, privremene mere, zahtev za neobjavljivanjem indentiteta, preuranjen.

Podnositeljka zahteva je podnela podnesak u skladu sa članom 113.7 i 21.4 Ustava Republike Kosovo, članom 27 i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo i pravilima 54. i 55. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Osnovni sud u Peći–Ogranak u Istoku je nakon sprovedenog postupka za utvrđivanje prava vlasništva doneo presudu u kojoj je utvrđeno da podnositeljki zahteva, kao i svim ostalim pravnim naslednicima iz prvog naslednog reda pripada po 1/6 na dve sporne katastarske parcele.

Podnosilteljka zahteva navodi da je zbog nedostatka pouke o pravnom leku u osporenoj presudi Osnovnog suda u Peći-Ogranka u Istoku njoj uskraćeno pravo na žalbu, a samim tim i prava zagarantovana Ustavom. Pored toga, podnositeljka od Suda, takođe, traži da uvede privremenu meru i obustavi izvršenje presude Osnovnog suda u Peći–Ogranka u Istoku, kao i da njen identitet ne bude javno objavljen.

Sud utvrđuje da, kako bi podnositeljka zahteva bila izuzeta od obaveze da iscrpi sva pravna sredstva koja su za nju obavezna, ona treba da pokaže: da je pravno sredstvo zaista iscrpljeno, da pravno sredstvo nije bilo odgovarajuće i efikasno u vezi sa njenim slučajem, i da su postojale posebne okolnosti za izuzimanje podnositeljke od zahteva da iscrpi sva pravna sredstva. Na osnovu dokumenata koja se nalaze u zahtevu, ne postoji ništa što ukazuje na to da podnositeljka zahteva ispunjava uslove da bude izuzeta od iscrpljenja svih pravnih sredstava u njenu korist. Shodno tome, Sud je stava da je zahtev podnositeljke preuranjen, zbog neiscrpljivanja svih raspoloživih pravnih sredstava. Kao što je prethodno zaključeno, zahtev je neprihvatljiv, te shodno tome zahtev za privremenom merom treba odbaciti.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI119/15
Podnosilac
Borka Stevanović
Ocena ustavnosti presude P. br. 47/015 Osnovnog suda u Peći – Ogranka u Istoku, od 21. jula 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Borka Stefanović sa prebivalištem u Beogradu (u daljem tekstu: podnositeljka).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda P. br. 47/015 Osnovnog suda u Peći – Ogranka u Istoku od 21. jula 2015. godine.

3. Ova presuda je uručena podnositeljki zahteva 22. avgusta 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke kojom je, navodno, došlo do povrede članova 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] i 102.5 [Opšta Načela Sudskog Sistema] Ustava Republike Kosovo.

5. Ujedno, podnositeljka zahteva traži da Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) uvede privremenu meru i obustavi izvršenje osporene odluke, kao i da njen identitet ne bude javno objavljen.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem

tekstu: Zakon) i pravilima 54. i 55. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

7. Dana 14. decembra 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Sudu.

8. Dana 6. novembra 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 19. novembra 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i tražio da priloži popunjenu zvaničnu formu Ustavnog suda, Istog dana Sud je obavestio i Osnovni sud u Peći–Ogranak u Istoku o registraciji zahteva.

10. Dana 14. decembra 2015. godine, podnositeljka zahteva je Sudu priložila zvaničnu formu Ustavnog suda.

11. Dana 09. marta 2016. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Nakon smrti oca podnositeljke zahteva, pravni naslednici su pred Osnovnim Sudom u Peći–Ogrankom u Istoku pokrenuli postupak za utvrđuvanje svojine na dve katastarske parcele br. 00730/1 i br. 00730/2, što je zaostavština njihovog pokojnog oca.

13. Dana 21. jula 2015. godine, Osnovni sud u Peći–Ogranak u Istoku je nakon sprovedenog postupka doneo presudu [P. br. 47/015] u kojoj je utvrđeno da svim pravnim naslednicima iz prvog naslednog reda pripada po 1/6 od katastarskih parcela br. 00730/1 i br. 00730/2.

Navodi podnosioca

14. Podnosilteljka tvrdi da su zbog nedostatka pouke o pravnom leku u presudi P. br. 47/015 Osnovnog suda u Peći–Ogranka u Istoku povređena njena prava zagarantovana članovima 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] i 102.5 [Opšta Načela Sudskog Sistema] Ustava Kosova.

15. Podnositeljka od Suda traži da uvede privremenu meru i obustavi izvršenje presude P. br. 47/015 Osnovnog suda u Peći–Ogranka u Istoku, kao i da njen identitet ne bude javno objavljen.

16. Podnositeljka od Suda, takođe, traži da njen identitet ne bude javno objavljen.

Relevantne zakonske odredbe

Zakon o parničnom postupku
2009/03-L-006

DAVANJE, PISMENA IZRADA I DOSTAVA PRESUDE

[...]

Član 160
160.1 Presuda pismeno sastvljena treba da sadrži: [...] uputstvo o pravu žalbe protiv presude.

Razlozi zbog kojih može da se pobije presuda

Član 182.

[...]

n) ukoliko presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati a posebno ukoliko je dispozitiv presude nerazumnjiv ili kontradiktoran, po sebi ili sa razlozima presude, ili ukoliko presuda nema uopšte razloga ili u njoj nisu uopšte navedeni razlozi odlučnih činjenica , ili su ti razlozi nejasni, ili kontradiktorni ili ukoliko o odlučnim činjenicama postoje protvurečnosti između onoga što se u razlogu presude navodi o sadržaju dokumenta ili zapisnika o podacima datim u postupku i samih tih dokumenata ili apisnika;

[...].

Postupak po žalbi

Član 185.

Žalba se podnosi sudu koji je doneo prvostepenu presudu u dovoljnom broju primeraka za sud i suparničke strane.

Prihvatljivost zahteva

17. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, određene Ustavom i dalje navedene u Zakonu i Poslovniku.

18. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

19. Sud se, takođe, poziva i na član 47. 2 Zakona, koji propisuje da:

„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".

20. Štaviše, Sud uzima u obzir pravilo 36 (1) (b) Poslovnika, koje predviđa da:

> *„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke“.*

21. S tim u vezi, Sud podseća da podnositeljka zahteva navodi da je zbog nedostatka pouke o pravnom leku u osporenoj presudi Osnovnog suda u Peći–Ogranka u Istoku njoj uskraćeno pravo na žalbu, a samim tim i prava zagarantovana Ustavom.

22. Sud primećuje da podnositeljka zahteva nije izjavila žalbu ili zahtev za korigovanje presude sudu koji je doneo osporenu presudu, kao što je predviđeno Zakonon o parničnom postupku.

23. U tom smislu, Sud primećuje da podnositeljka zahteva nije iskoristila odgovarajuća pravna sredstva koja je imala na raspolaganju i stoga, nije uspela da ispoštuje forme propisane primenjivim zakonom na Kosovu. Pored toga, Sud takođe primećuje da podnositeljka zahteva nije učinila sve što bi se moglo razumno očekivati od nje u vezi sa iscrpljenjem pravnih sredstava (vidi slučaj: *D. H. i drugi protiv Češke Republike,* br. 57325/00, ESLJP, presuda od novembra 2007. godine, stav 116).

24. Sud smatra da, kako bi podnositeljka zahteva bila izuzeta od obaveze da iscrpi sva pravna sredstva koja su za nju obavezna, ona treba da pokaže: da je pravno sredstvo zaista iscrpljeno, da pravno sredstvo nije bilo odgovarajuće i efikasno u vezi sa njenim slučajem, i da su postojale posebne okolnosti za izuzimanje podnositeljke od zahteva da iscrpi sva pravna sredstva. Na osnovu dokumenata koji se nalaze u zahtevu, ne postoji ništa što ukazuje na to da podnositeljka zahteva ispunjava uslove da bude izuzeta od iscrpljenja svih pravnih sredstava u njenu korist.

25. Sud, dalje, podseća da načelo supsidijarnosti zahteva da podnositeljka zahteva iscrpi sva pravna sredstva predviđena zakonom.

26. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava (vidi: rešenje o neprihvatljivosti: *AAB-RIINVEST Univerzitet D.O.O. Priština protiv Vlade Republike Kosovo*, KI41/09, od 21. januara 2010. god., i vidi *mutatis mutandis*, ESLJP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. godine).

27. Shodno tome, Sud je stava da je zahtev podnositeljke preuranjen, zbog neiscrpljivanja svih raspoloživih pravnih sredstava, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) (b) Poslovnika.

28. Stoga, proizilazi da je zahtev neprihvatljiv.

Zahtev za privremenom merom

29. Sud primećuje da podnositeljka u zahtevu traži da Sud uvede meru i obustavi izvršenje presude P. br. 47/015 Osnovnog suda u Peći–Ogranka u Istoku, sve dok se meritorno ne odluči o ovom zahtevu.

30. Kako bi odobrio privremenu meru, u skladu sa pravilom 55 (4 i 5) Poslovnika, Sud mora da utvrdi da:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena,prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera;ili*
>
> *(c) je privremena mera u javnom interesu.*
>
> *Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva."*

31. Kao što je prethodno zaključeno, zahtev je neprihvatljiv, te shodno tome zahtev za privremenom merom treba odbaciti.

Zahtev za neobjavljivanjem indentiteta

32. Što se tiče zahteva za neobjavljivanjem indentiteta, podnositeljka je tražila odobravanje ovakvog zahteva bez navođenja objašnjenja i izuzetnih razloga za ovim zahtevom.

33. Međutim, Sud odbacuje zahtev kao neosnovan, jer podnosilteljka nije objasnila niti pratećom dokumentacijom argumentovala osnovanost svog zahteva.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa sa članom 113. 7 Ustava, članom 47. 2 Zakona i pravilom 36 (1) (b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 09. mart 2016. godine je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv

II. DA ODBIJE zahtev za privremenom merom, kao neosnovan

III. DA ODBIJE zahtev za neobjavljivanje identiteta, kao neosnovan

IV. DA DOSTAVI ovu odluku stranama

V. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 zakona i

VI. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Arta Rama-Hajrizi

KI 30/15 Podnosici zahteva: Isa Nuza, Naxharije Polloshka, Naxhije Lleshi-Nuza, koji traže Ocenu ustavnosti presude AC-II-12-0047 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 11. decembra 2014. godine

KI 30/15, rešenje o neprihvatljivosti od 06. juli 2015. godine, objavljeno 04. maja 2016. godine.

Ključne reči; individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Žalbeno veće Posebne komore, privremene mere, nepodkrepljen, očigledno neosnovan.

Podnosioci zahteva su podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Dana 8. septembra 1958. godine, pravni prethodnik podnosioca, sada pokojna N. N. iz Đakovice, u svojstvu poklonodavca sklopila je ugovor o poklonu [Ov. br. 458/58] kojim je 8 (osam) parcela zemlje u ukupnoj površini od 9.705 ha, poklonila Zemljoradničkoj zadruzi iz Đakovice, koja se javlja u svojstvu poklonoprimaoca..
Žalbeno veće PKVS donelo je presudu [AC II-12-0047] kojom je žalbu podnosioca odbilo kao neosnovanu.

Podnositeljka zahteva tvrdi " *da su sudovi pogrešno utvrdili činjenično stanje i primenili pogrešan član zakona, te da su shodno tome presude Opštinskog suda u Đakovici [C-br. 94/07] od 06. marta 2009 god., i Žalbenog veća Vrhovnog suda [AC.II.-12-0047] od 11. decembra 2014 god.,protivustavne.*".

Sud zapaža da je objašnjenje dato od strane Žalbenog veća PKVS u presudi [AC-II-12-0047] od 11. decembra 2014. godine, kao nadležnog suda, jasno i pravno argumentovano, a da postupak pred Opštinskim sudom nije bio nepravičan ili proizvoljan. Sud utvrđuje na osnovu gore navedenog da ne postoji *prima facie* slučaj te je stoga zahtev je neprihvatljiv kako sam zahtev tako i zahtev za privremenim merama.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI30/15
Podnosilac
Isa Nuza
Naxharije Polloshka
Naxhije Lleshi-Nuza
Zahtev za ocenu ustavnosti presude AC-II-12-0047 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 11. decembra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli Isa Nuza, Naxharije Polloshka i Naxhije Lleshi-Nuza (u daljem tekstu: Isa Nuza i drugi), svi sa prebivalištem u Đakovici (u daljem tekstu: podnosioci) zastupljeni od strane advokata, g. Avni Q. Vula.

Osporena odluka

2. Podnosioci traže ocenu ustavnosti presude [AC-II-12-0047] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS) od 11. decembra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude [AC-II-12-0047] Žalbenog veća PKVS od 11. decembra 2014. godine, kojom je, navodno, došlo do povrede ustavom zagarantovanih prava i sloboda podnosioca iz člana 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

4. Ujedno, podnosioci traže da Sud uvede privremenu meru, kojom bi se postupak likvidacije nepokretnosti, koja je predmet ove ustavne žalbe, obustavio sve dok Sud ne oceni ustavnost osporene presude.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54, 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 10. marta 2015. godine, podnosioci su podneli zahtev Sudu.

7. Dana 14. aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI30/15, imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI30/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

8. Dana 20. aprila 2015. godine, Sud je obavestio podnosioce i Žalbeno veće PKVS o registraciji zahteva.

9. Dana 1 jula 2015. godine odlukom GJR. KI30/15, predsednica Suda je imenovala sudiju Artu Ramu-Hajrizi za člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, kome je dana 26. juna 2015. godine istekao mandat u Sudu.

10. Dana 6. jula 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 8. septembra 1958. godine, pravni prethodnik podnosioca, sada pokojna N. N. iz Đakovice, u svojstvu poklonodavca sklopila je ugovor o poklonu [Ov. br. 458/58] kojim je 8 (osam) parcela zemlje u ukupnoj površini od 9.705 ha, poklonila Zemljoradničkoj zadruzi iz Đakovice, koja se javlja u svojstvu poklonoprimaoca.

12. Dana 6. septembra 2006. godine, podnosioci su podneli tužbu Posebnoj komori Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna komora), kojom su tražili da se ugovor o poklonu nepokretnosti [Ov. br. 458/58] od 8. septembra 1958. godine, sklopljen između N. N. kao pravnog predhodnika podnosioca i Društvenog preduzeća Erenika (u daljem tekstu: DP Erenika) kao pravnog naslednika Zemljoradničke zadruge iz Đakovice, proglasi ništavnim u celini.

13. Dana 31. januara 2007. godine, Posebna komora je donela rešenje [br. SCC-06-0393] kojim je tužbu podnosioca prosledila Opštinskom sudu u Đakovici na odlučivanje.

14. Dana 6. marta 2009. godine, Opštinski sud u Đakovici je doneo presudu [C. br. 94/07] , kojom je odbio tužbeni zahtev podnosioca sa obrazloženjem:

„[...]

Pravo svojine je stečeno po osnovu zastarelosti protekom vremena od 20 godina u smislu člana 28. stav 4 Zakona i osnovnom svojinsko-pravnim odnosima. Članom 20. stav 1. istog zakona je predviđeno da se pravo svojine stiče samim zakonom, na osnovu pravnog posla i nasleđivanjem. Pravni prethodnik tuženog je valjanim

pravnim poslom stekao pravo svojine, ušao u posed nepokretnosti i izvršene su potrebne promene u karastarskim knjigama...

Pored toga, članom 268. Zakona o udruženom radu je predviđeno da ako je nepokretnost postala društveno sredstvo bez pravnog osnova, njeno vraćanje može se zahtevati u roku od pet godina počev od dana saznanja a najdocnije u roku od deset godina. U ovoj stvari nije zahtevan povraćaj nepokretnosti u gore navedenim rokovima i zbog isteka rokova ne može se utvrditi pravo svojine tužilaca (podnosilaca).“

15. Dana 22. juna 2009. godine, podnosioci su podneli žalbu Posebnoj komori u kojoj su tražili ukidanje presude Opštinskog suda u Đakovici [C. br. 94/07] od 6. marta 2009. godine, i usvajanje tužbenog zahteva od 6. septembra 2006. godine.

16. Dana 17. septembra 2014. godine, Žalbeno veće PKVS je posle postupka utvrđivanja pravnog statusa tuženog donelo odluku [AC-I-14-0102] kojom je preduzeću „Erenika“ iz Đakovice priznat status Društvenog preduzeća (u daljem tekstu: DP), čime je utvrđeno: *„da u ovom postupku Žalbeno veće Vrhovnog suda ima jurisdikciju obzirom da se tuženi kao DP moze kvalifikovati kao tužena strana u postupcima pred Posebnom komorom Vrhovnog suda kosova na osnovu člana 5.2 ZPK.“*

17. Dana 2. decembra 2014. godine, podnosioci su podneli zahtev Posebnoj komori, u kome su tražili ubrzanje postupka i uvođenje privremene mere zabrane likvidacije sporne imovine.

18. Dana 11. decembra 2014. godine, Žalbeno veće PKVS je donelo presudu [AC II-12-0047] kojom je žalbu podnosioca odbilo kao neosnovanu uz obrazloženje da: *[...] Član 8a Zakon o izmenama i dopunama Zakona o prometu nepokretnosti iz 1987. godine Republike Srbije, po kome se može tražiti poništaj ugovora za koja se navodi da su zaključeni pod pretnjom, prisilom ili prevarom, u ovom predmetu se ne može primeniti. Ovaj Zakon, iako se nekada primenjivao na Kosovu, u smislu člana 296. Zakona o svojini i stvarnim pravima donetim od strane Skupštine Republike Kosova, više se ne može primeniti, obzirom da se u ovom članu doslovno propisuje da:* ***„sve odredbe ranijih zakona kojima je uređena ova materija, osim ako je ovim zakonom drukčije predviđeno, prestaju da važe“.***

19. U zaključku presude Žalbeno veće PKVS je zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere, koji se odnosio na zabranu likvidacije predmetne imovine, odbilo kao neosnovan, uz obrazloženje da: *„na Kosovu još ne postoji zakon o vraćanju nepokretnosti bivšim vlasnicima te, stoga nema zakonskog osnova za traženje vraćanja zemljišta bivšim vlasnicima ili poništenje zaključenih i u sudu overenih ugovora pre 1. oktobra 1978. godine kada je ZOO stupio na snagu. Stoga je Prvostepeni sud sa pravom odbio kao neosnovanu tužbu podnosioca.“*

Navodi podnosioca

20. Podnosioci zahteva navode: *„da su sudovi pogrešno utvrdili činjenično stanje i primenili pogrešan član zakona, te da su shodno tome presude Opštinskog suda u Đakovici [C-br. 94/07] od 06. marta 2009 god., i Žalbenog veća Vrhovnog suda [AC.II.-12-0047] od 11. decembra 2014 god.,protivustavne.“*

21. Podnosioci se obraćaju Sudu sa zahtevom da presude Opštinskog suda od 6. marta 2009. godine i Žalbenog veća PKVS od 11. decembra 2014. godine proglasi protivustavnim i nevažećim.

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci ispunili uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku.

23. U tom smislu, član 113. stav 7. Ustava propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

24. Takođe član 48. Zakona, propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.*"

25. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo *36 (1) d)* Poslovnika, koje predviđa:

> *(1) " Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan."*

26. Sud primećuje da su podnosioci svoju ustavnu žalbu izgradili isključivo na navodima o kršenju člana 46. [Zaštita imovine] Ustava, koji predviđa:

> *"1. Garantuje se pravo na imovinu.*
> *2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.*
> *3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriiše.*
> *4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.*
> *5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom."*

27. Sud navodi da pravo na imovinu iz člana 46. Ustava jeste predmet zaštite u Ustavnom sistemu Kosova i sadržinski korespondira sa pravom na imovinu iz člana 1. Protokola br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP). Ovo pravo Ustav štiti na način da organima državne vlasti zabranjuje ograničenja ili oduzimanje tog prava, osim ako je ograničenje ili oduzimanje zasnovano na zakonu.

28. Sud primećuje da je Žalbeno veće PKVS odlukom [AC-I-14-0102] od 17. septembra 2014. godine utvrdilo pravni status tuženog, čime se proglasilo i nadležnim u ovom pravnom

sporu, jer je shodno članu 3 par. 14. Zakona br.04/L-033 o specijalnoj komori predviđeno da*: "Žalbeno veće ima konačnu i isključivu žalbenu nadležnost nad svim žalbama na odluke ili presude specijalnih veća ili bilo kog drugog suda ...."*

29. Shodno tome, Sud dalje primećuje da je objašnjenje dato od strane Žalbenog veća PKVS u presudi [AC-II-12-0047] od 11. decembra 2014. godine, kao nadležnog suda, jasno i pravno argumentovano, a da postupak pred Opštinskim sudom nije bio nepravičan ili proizvoljan.

30. Štaviše, kada se radi o navodima ustavne žalbe kojima se ukazuje pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešna primena materijalnog prava, Sud ukazuje na činjenicu da pri odlučivanju da li je povređeno pravo garantovano članom 46. [Zaštita imovine] Ustava, Sud ne može svojom procenom da zameni procenu redovnih sudova, jer je na redovnim sudovima da cene dokaze koje izvedu i na osnovu kojih utvrđuju činjenice relevantne za primenu materijalnog prava.

31. Sud podseća da član 53 Ustava [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava] predviđa da se: *"osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava".*

32. Na osnovu toga, sama činjenica da su podnosioci u pravnoj stvari utvrđivanja prava imovine izgubili spor, nije dovoljna da bi se utvrdila povreda prava garantovana članom 46. Ustava, ukoliko ne dokažu da su sudskom odlukom arbitrarno i neopravdano lišeni imovine (vidi slučaj: *mutatis mutandis Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, *EKLJP, presuda od 26. jula 2005. godine*).

33. Stoga, Sud smatra da podnosioci zahteva nisu potkrepili svoje tvrdnje, niti su podneli bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLJP (vidi: slučaj br. KI19/14 i KI21/14, podnosilac *Tafil Qorri i Mehdi Syla,* Ustavni sud Republike Kosovo, ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 2129/2013 od 5. decembra 2013. godine i rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 1947/2013 od 5. decembra 2013. godine).

Ocena zahteva za privremenom merom

34. Sud primećuje da podnosioci u zahtevu traže da Sud uvede privremenu meru, kojom bi se postupak likvidacije nepokretnosti, koja je predmet ove ustavne žalbe, obustavio sve dok ne oceni ustavnost osporene presude.

35. Kako bi odobrio privremenu meru, u skladu sa pravilom 55 (4) Poslovnika, Sud mora da utvrdi da:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera.*
>
> *[...]*

36. Kao što je prethodno zaključeno, zahtev je neprihvatljiv te stoga ne postoji *prima facie* slučaj za uvođenje privremene mere. Iz tih razloga, zahtev za privremenom merom treba da se odbije.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilima 36 (2) b), i 55 (5) Poslovnika, na sednici održanoj dana 6. jula 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

V. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajrizi

KI95/15, Podnosilac zahteva: Xhevat Berbati, ocena ustavnosti odluke Ac. br. 4312/2014 Apelacionog suda Republike Kosova od 27. februara 2015. godine.

KI 95/15, rešenje o neprihvatljivosti od 16. marta 2016. godine, objavljeno 5. maja 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, očigledno neosnovan.*

Dana 23. decembra 2013. godine, Osnovni sud u Peći je (odluka E.br.1023/203) odobrio predlog za izvršenje na osnovu ugovora o kreditu potpisanog od strane podnosioca zahteva i Banke, i ugovora o hipoteci potpisanog od strane podnosioca, njegovih žiranata i Banke.
Protiv navedenog rešenja, podnosilac zahteva i njegovi žiranti su podneli prigovor Apelacionom sudu, tražeći od istog da poništi odluku Osnovnog suda i da obustavi izvršni postupak.
Dana 27. februara 2015. godine, Apelacioni sud je (odluka, AC. br-4312/2014) odbio prigovor podnosioca zahteva i njegovih žiranata, kao neosnovan, i potvrdio odluku prvostepenog suda.

Podnosilac zahteva je smatrao da je odluka (Ac. br. 4312/2014 od 27. februara 2015. godine) Apelacionog suda doneta uz povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] člana 32. [Prava na pravno sredstva] i člana 54. [Sudska zaštita prava], kao sto je zagarantovano Ustavom.

Sud je utvrdio da su svi argumenti podnosioca, koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju on osporava podrobno izloženi i da su, shodno svemu iznetom, postupci pred redovnim sudovima, gledano u celini, bili pravični. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI95/15
Podnosilac
Xhevat Berbati
Ocena ustavnosti odluke Ac. br. 4312/2014 Apelacionog suda Republike Kosovo od 27. februara 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Xhevat Berbati, sa prebivalištem u Nabrdo, opština Peć (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava odluku (Ac. br. 4312/2014 od 27. februara 2015. godine) Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud), koju je primio 1. aprila 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom je odbijen prigovor podnosioca podnet protiv odluke (E. br. 1023/2013 od 23. decembra 2013. godine) Osnovnog suda u Peći, u vezi sa izvršnim postupkom dozvoljenim da se pokrene protiv podnosioca i njegovih žiranata.

4. Podnosilac zahteva navodi da su mu redovni sudovi povredili ustavna prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), odnosno „*članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] stav 1; članom 32 [Pravo na pravno sredstvo] i članom 54. [Sudska zaštita prava].*“

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 10. jula 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 19. avgusta 2015. godine, predsednica je odlukom GJR. KI95/15 imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog datuma, predsednica je odlukom KSH. KI95/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 18. januara 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog datuma, Sud je poslao kopiju zahteva Apelacionom sudu.

9. Dana 16. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 27. februara 2012. godine, podnosilac je potpisao ugovor o kreditu kao ovlašćenje na dozvoljenom prekoračenju sa Ekonomskom bankom d.d. (u daljem tekstu: Banka). Istog datuma, podnosilac, njegovi žiranti i banka su potpisali sporazum o hipoteci kao sredstvo sa obezbeđivanja plaćanja kredita.

11. Kredit je bio isplaćen podnosiocu zahteva. Ovaj drugi je plaćao rate, kao što je dogovoreno sa bankom, do određenog datuma. Nakon finansijskih poteškoća, podnosilac zahteva je počeo da kasni sa uplatom rata i u jednom trenutku je prestao da plaća ugovorene rate.

12. Nakon ovih događaja i nakon što reprogramiranje kredita nije uspelo da proizvede bilo kakve rezultate, banka je, u svojstvu poverioca, podnela predlog za izvršenje protiv podnosioca zahteva i njegovih žiranata u svojstvu dužnika Osnovnom sudu u Peći. Banka je tražila od Osnovnog suda u Peći da obaveže podnosioca i njege žirante da isplate iznos preostalog duga ili alternativno da ovlasti prodaju hipoteke koju su ostavili žiranti kao sredstvo za plaćanje preostalog duga.

13. Dana 23. decembra 2013. godine, Osnovni sud u Peći je (odluka E. br.1023/203) odobrio predlog za izvršenje na osnovu ugovora o kreditu potpisanog od strane podnosioca zahteva i Banke, i ugovora o hipoteci potpisanog od strane podnosioca, njegovih žiranata i Banke.

14. Protiv navedenog rešenja, podnosilac zahteva i njegovi žiranti su podneli prigovor Apelacionom sudu, tražeći od istog da poništi odluku Osnovnog suda i da obustavi izvršni postupak.

15. Dana 27. februara 2015. godine, Osnovni sud je (odluka, AC. br.4312/2014) odbio prigovor podnosioca zahteva i njegovih žiranata, kao neosnovan, i potvrdio odluku prvostepenog suda. Apelacioni sud je zaključio da:

> *"Sud je odbio u celosti kao neosnovane prigovore dužnika* (podnosilac i njegovi žiranti)*, uz obrazloženje da je utvrdio da su isti neosnovani, te da su podneti više radi prolongiranja izvršnog postupka, zato što razlozi istaknuti u prigovoru nisu uvršteni među razloge koji sprečavaju izvršenje dozvoljeno od strane suda, a koji su utvrđeni u odredbi člana 71. ZIP-a.* [Zakon o izvršnom postupku] *[...].*
> *Žalbene navode dužnika Xhevata Berbatija, ovaj sud ocenjuje neosnovanim jer prvostepeni sud nije pogrešno primenio materijalno pravo, na šta ovaj sud pazi po službenoj dužnosti".*

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva navodi da je Apelacioni sud povredio njegova prava na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na delotvorna pravna sredstva i pravo na sudsku zaštitu prava zagarantovana Ustavom.

17. U prilog navodnim povredama iz člana 31, stav 1 Ustava, podnosilac tvrdi da „*i pored stalnog insistiranja da mu poverilac – Privredna banka izda istoriju računa[...] nikada nije dobio pismenu informaciju o bankarskim transakcijama [...].*"

18. Uglavnom, podnosilac navodi i da ugovor o kreditu nije mogao biti ispunjen kao posledica njegovih finansijskih poteškoća koje konačno obavezuju ugovorne strane da naprave još jedan ugovor. Međutim, prema podnosiocu zahteva „*svi predlozi poverioca* [Banka] *su bili finansijski nedostupni za dužnika* [podnosilac]*"* .

19. Podnosilac zahteva, dalje, tvrdi da je banka „*inkasirala kamatu za 150% veću od mesečne rate kredita, što se može utvrditi iz istorije računa od 06.05.2015. godine."*

Prihvatljivost zahteva

20. Sud prvo ispituje da li je podnosilac ispunio sve zahteve prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane Zakonom i Poslovnikom.

21. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *„(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
>
> *[...]*
>
> *„(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

22. Sud, takođe, primećuje član 48. Zakona, koji propisuje:

> „*Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena I koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori*".

23. Pored toga, Sud se poziva na pravilo 36 (2) d) Poslovnika, koje predviđa:

> *„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju".*

24. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva navodi da je odluka (AC. br. 4312/2014 od 27. februara 2015. godine) Apelacionog suda doneta uz povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] člana 32. [Pravo na pravno sredstvo] i člana 54. [Sudska zaštita prava], kao što je zagarantovano Ustavom.

25. Što se tiče "*pravnih sredstava*" i "*sudske zaštite prava"* podnosilac zahteva se jednostavno poziva na odgovarajuće članove Ustava, bez navođenja bilo kakvog dodatnog obrazloženja o tome kako su i zašto ta prava povređena od strane Apelacionog suda.

26. Što se tiče prava na *„pravično i nepristrasno suđenje*", podnosilac zahteva nije tvrdio bilo kakve povrede koje bi mogle biti učinjene od strane Apelacionog suda ili Osnovnog suda u Peći. Umesto toga, podnosilac zahteva se poziva na neke povrede, koji su navodno počinjene od strane Banke, kao što je kamatna rata koja je suviše visoka i da on nije primio istoriju računa po svom zahtevu. On nije uspeo da pruži bilo kakvo obrazloženje o tome kako i zašto su njegova prava na pravično suđenje povređena od strane redovnih sudova.

27. Sud primećuje da su Osnovni sud u Peći i Apelacioni sud obrazložili svoje odluke, pozivajući se na odredbe zakona na snazi, kada su odbili prigovore podnosioca u izvršnom postupku. U tom smislu, Sud nalazi da je ono što podnosilac pokreće pitanje zakonitosti, a ne ustavnosti.

28. S tim u vezi, Sud podseća na obrazloženje Apelacionog suda, odgovarajući na navode podnosioca zaheva o povredama zakona koje je navodno počinio Osnovni sud u Peći, kada je je odbio njegov prigovor u izvršnom postupku. Apelacioni sud je zaključio da je *„zaključak prvostepenog suda [...] osnovan i da je zasnovan na spisima predmeta i zakonskom odredbama, pa da otuda i pobijano rešenje sadrži potpune i uverljive razloge". [...] prvostepeni sud nije pogrešno primenio materijalno pravo [...].*"

29. U tom smislu, Sud ponavlja da nema dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane javnih organa, osim ako su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

30. Sud ponavlja da nema dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila proceduralnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda ESLJP od 21. januara 1999. godine, stav 28; vidi takođe: Ustavni sud u slučaju KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine). Sama činjenica da se podnosilac ne slaže sa ishodom slučaja ne može sama po sebi izneti dokazanu tvrdnju o povredi prava garantovanih Ustavom.

31. Sud smatra da je podnosilac zahteva imao priliku da predstavi svoj slučaj pred redovnim sudovima. Pitanje pravičnosti izvršnog postupka je bilo detaljno razmotreno od strane

Osnovnog i Apelacionog suda. Drugopomenti je odgovario na sve tvrdnje podnosioca zahteva o tome da li se izvršni postupak može odugovlačiti ili ne. Apelacioni sud je primetio da podnosilac zahteva nije potkrepio svoj prigovor, u odnosu na pogrešnu primenu materijalnog prava. Podnosilac je jednostavno to pomenuo, ali nije dao nikakve argumente o tome. On je uglavnom bio zainteresovan na odugovlačenje izvršnog postupka za koje Apelacioni sud nije mogao naći razloge da ga odobri.

32. U tom smislu, važno je napomenuti da Sud može samo da razmotri da li su dokazi izneti na pravičan način i da li su postupci, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, između ostalih izvora: Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva* br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. godine).

33. S tim u vezi, Sud primećuje da je obrazloženje koje se odnosi na prigovor podnosioca zahteva u pogledu izvršnog postupka u presudi Apelacionog suda jasno i, nakon razmatranja svih postupaka je utvrdio da postupci pred Osnovnim sudom u Peći nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

34. Na osnovnu svih navedenih razloga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio svoje tvrdnje o tome kako su i zašto njegova prava povređena od strane Apelacionog suda.

35. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev na ustavnoj osnovi očigledno neosnovan i mora se proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 36 (2) d) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilima 36 (2) d) i 56 (2), dana 16. marta 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Arta Rama-Hajrizi

KI27/15, podnosilac zahteva: Naser Peci, ocena ustavnosti presude KRJ. br. 1/2015 Vrhovnog suda Republike Kosova od 21. januara 2015. godine

KI27/15, rešenje o neprihvatljivosti, usvojeno 14. marta 2016. godine i objavljeno 11. maja 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, upravni postupak, prava trećih strana, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, očigledno neosnovan zahtev*

Vrhovni sud Kosova je usvojio odluke nižestepenih sudova u vezi sa odbijanjem tužbenog zahteva podnosioca da bude imenovan za sudiju u pravosuđu Republike Kosova.

Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu uglavnom zbog povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, jer je eliminisan iz takmičenja da bude izabran za sudiju u suprotnosti sa ustavnim i zakonskim odredbama na snazi.

Sud je ocenio da podnosilac zahteva pominje samo ustavnu odredbu koja garantuje pravično i nepristrasno suđenje, a da pritom ne objašnjava tačno i ne potkrepljuje konkretnim dokazima svoju tvrdnju da je žrtva povrede ovog prava. Pored toga, zahtev ne ukazuje na argumentovan način da su redovni sudovi Republike Kosova postupali proizvoljno ili nepravično, odnosno u suprotnosti sa ustavnim garantovanim standardima. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI27/15
Podnosilac
Naser Peci
Ocena ustavnosti presude KRJ. br. 1/2015 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 21. januara 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Naser Peci, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu KRJ. br. 1/2015 Vrhovnog suda od 21. januara 2015. godine u vezi sa presudom A. A. br. 321/2014 Apelacionog suda Kosova od 7. novembra 2014. godine i presudom A. br. 746/2011 Osnovnog suda u Prištini od 11. juna 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude KRJ. br. 1/2015 Vrhovnog suda od 21. januara 2015. godine, kojom podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 10. marta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 21. aprila 2015. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Kadri Kryeziua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy, Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 26. juna 2015. godine, sudiji Kadri Kryeziuu je okončan mandat. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca umesto sudije Kadri Kryeziua.

8. Dana 30. septembra 2015. godine, podnosilac je obavešten o registraciji zahteva i kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu.

9. Dana 14. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 23. februara 2011. godine, Sudski savet Kosova je (u daljem tekstu: SSK), raspisao konkurs za slobodna radna mesta za sudije u nekoliko opština Republike Kosovo.

11. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je konkurisao za poziciju sudije.

12. Dana 13. juna 2011. godine, SSK je obavestio podnosioca zahteva da ne može da bude deo procesa za izbor sudija, jer nije pohađao i uspešno završio Početni program pravnog obrazovanja (u daljem tekstu: PPPO). Podnosilac zahteva je, takođe, obavešten da može podneti prateće informacije do 17. juna 2011. godine da dokaže da ispunjava navedeni uslov.

13. Dana 15. juna 2011. godine, podnosilac zahteva se obratio SSK, tvrdeći, između ostalog, da zaslužuje da se njegov zahtev razmotri u celosti, a ne da se odbije jer nije pohađao i uspešno završio PPPO. Podnosilac zahteva je, takođe, tvrdio da ima 30 godina iskustva i nije imao potrebe da pohađa PPPO.

14. Dana 22. juna 2011. godine, SSK je obavestio podnosioca zahteva da je pohađanje i uspešno završavanje PPPO bio zakonski uslov i pošto ga on ne ispunjava, ne može se smatrati potencijalnim kandidatom u procesu izbora sudija.

15. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je pokrenuo upravni spor pred Osnovnim sudom u Prištini protiv obaveštenja SSK od 13. i 22. juna 2011. godine.

16. Dana 11. juna 2014. godine, Osnovni sud je presudom A. br. 746/2011 odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev podnosioca, podnet protiv obaveštenja SSK.

17. Relevantni deo presude Osnovnog suda utvrđuje:

> "*Dana 22.06.2011. godine, Sudski savet Kosova je odgovorio tužiocu i obavestio da je SSK 23.02.2011. godine objavio javni konkurs za sudske pozicije i uslovi za ove pozicije su bili zasnovani na Uredbama UNMIK-a na snazi i Pravilniku o procesu imenovanja sudija. Član 5. Pravilnika o procesu imenovanja sudija zahteva da kandidati treba da su pohađali i uspešno završili ovaj program kako bi se smatrali potencijalnim kandidatima. Dakle, zbog odsustva ovog uslova, na osnovu člana 2.3 i člana 5. Pravilnika o procesu imenovanja sudija, tužilac ne može da se smatra kao kandidat u ovom procesu ili kao potencijalni kandidat za sudske pozicije.*
>
> *Sud se pozvao i na Pravilnik o sudskom savetu Kosova u vezi sa procesom za imenovanje sudija u članu 5.1 je utvrđeno: SSK će u saradnji sa IPK za sudske pozicije organizovati prijemni ispit za Početni program za pravno obrazovanje. Kandidati koji ne polože prijemni ispit ili ne polože Početni program za pravno obrazovanje neće se uzeti za dalje razmatranje za imenovanje.*"

18. Dana 11. jula 2014. godine, podnosilac zahteva se žalio Apelacionom sudu Kosova protiv presude Osnovnog suda, tvrdeći povredu odredaba Zakona o upravnim sporovima. Podnosilac zahteva tvrdi: "*Osnovni sud je bio obavezan da obaveže tuženog (SSK) da donese odluku o njegovom slučaju, a ne da odluči o osnovanosti njegove tužbe (odbijajući je), i njemu je povređeno pravo da bude imenovan na poziciji sudije na osnovu pravilnika koji je u suprotnosti sa Ustavom i zakonom.*"

19. Dana 7. novembra 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom A. A. br. 321/2014, odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda. Apelacioni sud je usvojio u celosti presudu Osnovnog suda, nalazeći da je osporena presuda zasnovana na zakonu i dokazima i da je pohađanje i završetak PPPO uslov propisan zakonom, koji moraju ispuniti svi kandidati koji konkurišu za poziciju sudije u sudovima Republike Kosovo.

20. Dana 2. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke Vrhovnom sudu, tvrdeći povrede odredaba procesnog zakona i materijalnih odredaba. Podnosilac zahteva je predložio i poništenje odluke Apelacionog suda kao i da se pitanje vrati na ponovno odlučivanje. Podnosilac zahteva je, između ostalog, ponovio svoje tvrdnje da su nižestepeni sudovi bili obavezni da obavežu tuženog (SSK) da donese odluku u njegovom slučaju i da su obaveštenja SSK zapravo bila administrativno ćutanje, a ne akta ili administrativne odluke.

21. Dana 21. januara 2015. godine, Vrhovni sud je presudom KRJ. br. 1/2015 odbio, kao neosnovan, zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke, podnet od strane

podnosioca protiv presude Apelacionog suda. Vrhovni sud je usvojio presudu Apelacionog suda u vezi sa utvrđivanjem činjeničnog stanja, primenom procesnih i materijalnih odredbi upravnog zakona i zakonskim uslovom koji se mora ispuniti da bi se smatrali kandidatom za sudiju u Republici Kosovo.

22. Relevantni deo presude Vrhovnog suda utvrđuje:

> *"U skladu sa gore navedenom odredbom člana 6. Pravilnika o postupku imenovanja sudija, Vrhovni sud smatra da su sudovi nižeg stepena na pravičan način postupili prilikom* odbijanja *tužbenog zahteva tužioca, zbog nedonošenja odluke od strane administrativnog organa drugog stepena – administrativnog ćutanja. U stvari, Vrhovni sud nalazi da se odluka – obaveštenje Veća za ocenjivanje Sudskog saveta Kosova, ZVVGJP/11/er/163 od 13.06.2011. godine, kojim je tužilac obavešten da prema članu 6.2 Pravilnika o postupku imenovanja ne ispunjava uslove da bude izabran kao sudija, jer nije pohađao i uspešno završio početni program za pravno obrazovanje, smatra odlukom administrativnog organa prvog stepena, dok se odluka – obaveštenje ZVVGJP/11/dr/240 od 22.06.2011. godine Veća za ocenjivanje Sudskog saveta Kosova, doneta na osnovu prigovora tužioca, smatra kao administrativna odluka drugog stepena protiv koje se može sprovesti upravni spor. Na osnovu gore navedenog, ovaj Sud smatra da u ovoj administrativnoj stvari ne može da se radi o nedonošenju odluke od strane administrativnog organa drugog stepena, administrativno ćutanje, gde su sudovi nižih stepena pravilno postupali kada su odbili kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca."*

Navodi podnosioca

23. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, garantovano članom 31. Ustava.

24. Podnosilac zahteva naglašava da se *"sadržaj odluka odnosi samo na zakonski, a ne i materijalni aspekat. Nijedna od odluka domaćih sudova nije tretirala u sadržaju činjenicu da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za konkurisanje prema zakonu i Ustavu ili ne."*

25. Podnosilac zahteva traži od Suda da "*utvrdi da je došlo do povrede prava na pravično suđenje i da je eliminacija iz konkurencije za poziciju sudije sprovedena u suprotnosti sa Ustavom i zakonom."*

Prihvatljivost zahteva

26. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

27. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak *ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

28. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan *da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

29. Sud, dalje, uzima u obzir pravilo 36 (2) b) Poslovnika, koje propisuje:

"(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

...

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".

30. U ovom slučaju, podnosilac zahteva traži od Suda da "*utvrdi da je došlo do povrede prava na pravično suđenje i da je eliminacija iz konkurencije za poziciju sudije sprovedena u suprotnosti sa Ustavom i zakonom.*"

31. Sud smatra da su redovni sudovi dali dovoljne i uverljive razloge u prilog svojim zaključcima, jer su objasnili: (i) pitanje zakonskih uslova koje moraju da ispune kandidati koji konkurišu za poziciju sudija, (ii) zakonski i ustavni mandat SSK u vezi sa predlaganjem kandidata za imenovanje sudija, (iii) obaveznu prirodu uslova za pravno obrazovanje (PPPO) uprkos iskustvu kandidata, i (iv) ocenili da su obaveštenja SSK administrativne odluke, a ne ćutanje administracije, kako tvrdi podnosilac zahteva.

32. Sud naglašava da, prema Ustavu, nema zadatak da deluje kao „*sud četvrtog stepena*" u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Shodno tome, Sud se ne bavi greškama u utvrđivanju činjenica ili tumačenju zakona (zakonitost), navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i sloboda zaštićene Ustavom (ustavnost) (vidi slučaj: *Akdivar protiv Turske,* br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65, vidi, i: *mutatis mutandis,* u slučaju br. KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha,* rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

33. Sud primećuje da tvrdnje koje je izneo podnosilac zahteva pokreću pitanje zakonitosti i činjenica, a ne ustavnosti.

34. Sud, takođe, primećuje da podnosilac zahteva samo pominje ustavnu odredbu koja garantuje pravično i nepristrasno suđenje, ne objašnjavajući tačno i ne potkrepljujući konkretnim dokazima svoju tvrdnju da je žrtva povrede tog prava. Pored toga, zahtev ne ukazuje argumentovano da su redovni sudovi Republike Kosovo postupali proizvoljno ili nepravično, odnosno u suprotnosti sa ustavno garantovanim standardima.

35. Činjenica da se podnosilac zahteva ne slaže sa ishodom postupaka sprovedenim pred redovnim sudovima, ne predstavlja osnov da se izgradi argumentovan zahtev o povredi člana 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], koji je garantovan Ustavom (vidi slučaj: *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

36. Kao rezime, Sud ocenjuje da iznete činjenice ni na jedan način ne opravdavaju tvrdnju o povredi prava koja su garantovana Ustavom.

37. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika, 14. marta 2016. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Bekim Sejdiu Arta Rama-Hajrizi

KI131/15, podnosilac zahteva: Selvinaz Top i drugi, ocena ustavnosti presude Rev. br 60/2015 Vrhovnog suda Kosova od 25. maja 2015. godine

KI131/15, rešenje o neprihvatljivosti od 15. marta 2016. godine, objavljeno 17. maja 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na imovinu, očigledno neosnovan zahtev*

Vrhovni sud Kosova je presudom Rev. br. 60/2015 od 25. maja 2015. godine odbio zahtev podnosilaca za revizijom protiv presude Apelacionog suda u Prištini, dok je i Kancelarija glavnog tužioca odbila zahtev podnosilaca za zaštitu zakonitosti.

Podnosioci zahteva tvrde da im je Vrhovni sud povredio pravo na pravično suđenje i zaštitu imovine, kao što je garantovano članovima 31. i 46. Ustava i pored toga, oni su dodali da redovni sudovi nisu izveli sve dokaze u njihovom slučaju.

Ustavni sud utvrđuje da činjenice koje su izneli podnosioci zahteva ni na jedan način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnog prava ili prava koje je garantovano EKLJP, dakle, ne može se utvrditi da je došlo do povrede ljudskih prava u osporenoj odluci. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI131/15
Podnosilac
Selvinaz Top i drugi
Zahtev za ocenom ustavnosti rešenja Rev. br. 60/14 Vrhovnog suda Kosova od 25. maja 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su gđa Selvinaz Top, g. Hilmi Top, g. Bajram Top, gđa Sevim Zaimi (rođena Top), g. Hysni Top, gđa Sehar Kitmiri (rođena Top), g. Adnan Top i gđa Sejlan Damka, svi iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Poslednje osporena odluka je rešenje Rev. br. 60/2015 Vrhovnog suda od 25. maja 2015. godine, koje su podnosioci primili 2. jula 2015. godine. Podnosioci su, takođe, na specifičan način osporili i presudu Ac. br. 5045/12 Apelacionog suda od 4. novembra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih sudskih odluka, kojima su podnosiocima navodno povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) iz člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 46. [Zaštita imovine] i člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 31. oktobra 2015. godine, podnosioci su putem pošte podneli zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 8. decembra 2015. godine, predsednica Suda je odlukom imenovala zamenika predsednika Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan, Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 21. januara 2016. godine, Sud je obavestio podnosioce o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

8. Dana 15. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 3. maja 1962. godine, predak podnosilaca A. T. je zaključio ugovor o poklonu sa tadašnjom Opštinom Prizren (Ov. br. 190/62), kojim je nepokretnost, čiji je vlasnik bio na osnovu katastarskih podataka preciziranih u ugovoru, poklonio opštini.

10. Neutvrđenog datuma, podnosioci zahteva su u svojstvu potomaka A. T. podneli tužbu Opštinskom sudu u Prizrenu za poništaj ugovora o poklonu, navodeći da je ugovor zaključen protiv volje njihovog pretka i pod uslovima stalnog pritiska tadašnjih vlasti.

11. Dana 15. oktobra 2015. godine, Opštinski sud u Prizrenu je presudom C. br. 133/07 usvojio tužbeni zahtev podnosilaca kao osnovan i proglasio NIŠTAVIM ugovor o poklonu nepokretnosti zaključen između A. T. i Opštine Prizren. Sud je obavezao Opštinu da podnosiocima zahteva *„vrati u svojinu, državinu i na slobodno korišćenje”* nepokretnost njihovog pretka u svojstvu suvlasnika, oglašavajući ih zakonskim naslednicima te imovine.

12. Opštinski sud je u svojoj presudi, između ostalog, naveo: *„Nakon izvođenja svih ovih dokaza, svakog dokaza zasebno i svih dokaza zajedno, prvostepeni sud je u konkretnom slučaju ocenom izjava saslušanih svedoka koje se međusobno potpuno slažu i potvrđuju činjenicu da ugovor o poklonu nije zaključen slobodnom voljom poklonodavca, već da je isti zaključen pod pritiskom izvršenim od strane tadašnjih vlasti, odnosno poklonoprimca, a koji su izvršili tadašnji državni aktivisti i kao takav ovaj ugovor je apsolutno ništav“*.

13. Dana 12. decembra 2012. godine, opštinski javni pravobranilac u Prizrenu je izjavio žalbu protiv presude Opštinskog suda zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

14. Dana 4. novembra 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je doneo presudu AC. br. 5045/12, kojom je preinačio presudu prvostepenog suda, odlučujući da tužbu podnosilaca odbije kao neosnovanu.

15. Apelacioni sud je, pozivajući se na pravno stanovište prvostepenog suda u pogledu ugovora u poklonu, naveo: *"Ovakvo pravno stanovište ne može se prihvatiti kao pravilo i zakonito jer je po oceni ovog suda na tako utvrđeno činjenično stanje pogrešno primenjeno materijalno pravo ... i ... prema opštim pravilima građanskog prava, takav ugovor bi bio relativno ništav i njegovo poništenje iz tih razloga se može zahtevati u roku od jedne godine od dana saznanja za razlog rušljivosti, odnosno od prestanka prinude (subjektivni rok), a to pravo prestaje istekom roka od 3 godine (objektivni rok)"*.

16. Apelacioni sud je u svom obrazloženju dalje naveo: "*U prisustvu činjenice da su istekli svi rokovi za zahtevanje relativne ništavosti ugovora, koji predstavljaju prekluzivne rokove, u konkretnom građansko-pravnom predmetu se ne može zahtevati ništavost ugovora po isteku roka od oko 40 godina, kako su postupili tužioci u konkretnom slučaju",* pa je, shodno tome, utvrdio da se pobijena presuda mora preinačiti i tužbeni zahtev kao takav odbiti.

17. Dana 20. januara 2015. godine, podnosioci su podneli zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova protiv presude AC. br. 5045/12 Apelacionog suda u Prištini od 4. novembra 2014. godine, a istog dana su protiv te iste presude podneli predlog za zaštitu zakonitosti državnom tužiocu Kosova.

18. Dana 18. februara 2015. godine, Kancelarija glavnog tužioca je izdala obaveštenje KMLC br. 9/15, kojim je obavestila tužioce da *„smatra da ne postoji zakonska osnova za iniciranje zahteva za zaštitu zakonitosti"*.

19. Dana 25. maja 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je doneo rešenje Rev. br. 60/2015, kojim je odbacio reviziju podnosilaca, jer je *„po oceni Vrhovnog suda Kosova, revizija tužilaca izjavljena protiv presude drugostepenog suda nedozvoljena zbog vrednosti spora",* ističući da su podnosioci, u vreme podnošenja tužbe, utvrdili vrednost spora koja je znatno manja od vrednosti koja je dozvoljena za zahtev za reviziju na osnovu tada važećeg zakona, a tužbu su precizirali po isteku zakonom dozvoljenih rokova.

Navodi podnosioca

20. Podnosioci zahteva su naveli da im je osporenim odlukama prekršeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava i član 6 EKLJP), jer *"Apelacioni sud nije dobro analizirao sve spise predmeta",* koji bi prema njima, da su se potpuno izveli, doveli do realnog, pravičnog i povoljnog ishoda čitavog sudskog postupka po podnosioce.

21. Do povrede člana 46. Ustava [Zaštita imovine] je, prema podnosiocima, došlo zbog toga što su oni sudskim odlukama arbitrarno lišeni prava svojine nad nepokretnošću, koje bi inače trebalo da uživaju po osnovu nasleđa.

Prihvatljivost zahteva

22. Kako bi sudio o zahtevu podnosilaca, Sud prvo ocenjuje da li su oni ispunili uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

23. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

24. Sud dalje uzima u obzir i član 48. Zakona (Tačnost podneska), koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

25. Sud, takođe, uzima u obzir i pravilo 36 Poslovnika, koje predviđa:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

i

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".

26. Prilikom razmatranja tvrdnji koje su pokrenuli podnosioci, Sud primećuje da se osporava rešenje Rev. br. 60/2015 od 25. maja 2015. godine i presuda Ac. br. 5045/12 Apelacionog suda od 4. novembra 2014. godine.

Relevantne ustavne odredbe u vezi sa slučajem

Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

[...]

Član 46 [Zaštita imovine]

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje

javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se ekspropriše.

[...]".

27. Ocenjujući ustavnost osporenog rešenja u svetlu tvrdnji o ustavnoj povredi i činjenica koje su predočili podnosioci i upoređujući ove činjenice sa sadržajem gore navedenih odredaba, Sud utvrđuje da su ove tvrdnje zasnovane na pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju, odnosno pogrešnoj oceni dokaza koje su predočili podnosioci od strane redovnih sudova.

28. Sud je konstantno isticao da nije njegova nadležnost da svojom ocenom činjenica zameni ocene iznete od strane redovnih sudova jer je, prema opštim pravilima, dužnost tih sudova da utvrde činjenice koje imaju pred sobom (vidi slučaj: KI47-48/15, ocena ustavnosti presude AC-II-14-0057 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova od 12. marta 2015. godine, podnosilac: *Beqir Koskoviku i Mustafë Lutolli*) i da je zadatak ovog Suda da utvrdi da li je sudski postupak u celini bio pravičan i nepristrastan, kako se zahteva članom 6 EKLJP (vidi, između ostalog, *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva* od 16. decembra 1992. godine, str. 34, Serija A, br. 247 i *Vidal protiv Belgije* od 22. aprila 1992, str. 33, Serija A, br. 235).

29. Za Sud su, u principu, od suštinskog značaja ona pitanja od čijeg postojanja zavisi ocena o eventualnoj povredi ustavnih prava, a ne tipično zakonska pitanja koja su uglavnom bile činjenice iznete od strane podnosilaca (vidi: *mutatis mutandis, i.a., Akdivar protiv Turske,* 16. septembar 1996. godine, R.J.D, 1996-IV, stav 65).

30. U skladu sa načelom supsidijarnosti, Sud ne može da preuzme ulogu suda četvrte instance i ne sudi o konačnom ishodu sudskih odluka (vidi: *FC Metrebi protiv Gruzije*, st. 31, Presuda ESLJP od 31. jula 2007. godine), a sudeći po okolnostima ovog slučaja izgleda da je primarni cilj podnosilaca bilo upravo osporavanje ishoda sudskog procesa.

31. U slučaju koji su podnosioci predstavili ništa ne ukazuje na to da je sudski postupak, u konkretnom slučaju, kao celina bio nepravičan ili arbitraran da bi se Sud ubedio da je narušena sama suština prava na pravično i nepristrasno suđenje.

32. Na osnovu navedenog, na redovnim sudovima je da ocene da li je osporeni ugovor o poklonu trebao da bude ocenjen u svetlu relativne ili apsolutne ništavosti, a ne ovom Sudu. Takođe, Sudu nije pružen nijedan dokaz da zahtev Suda upućen strankama da se prevede punomoćje za jednog od podnosilaca na drugi zvanični jezik predstavlja povredu u jednakom tretmanu stranaka u postupku i da je zbog toga stavljena u nepovoljniji položaj u odnosu na suprotnu stranu u meri da sudski proces gledano u celini bude narušen (vidi: *Dombo Beheer protiv Holandije,* presuda od 27. oktobra 1993. godine, Serija A, br. 274), stoga u ovim okolnostima Sud ne nalazi da u osporenim odlukama postoji povreda člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP.

33. Sud dalje utvrđuje da je Vrhovni sud, takođe, potpuno obrazložio svoje rešenje povodom revizije, detaljno objašnjavajući zašto zahtev za revizijom nije dozvoljen jasno potkrepljujući pravni osnov za nedozvoljenost i na osnovu Zakona o parničnom postupku u vreme podnošenja tužbe podnosilaca, pa shodno tome ne postoje elementi arbitrarnosti u gore navedenom rešenju, a samim tim ni povreda člana 31. Ustava ili člana 6. EKLJP.

34. Što se tiče druge tvrdnje podnosilaca o povredi člana 46. Ustava [Zaštita imovine], Sud utvrđuje da je Apelacioni sud opširno i potpuno obrazložio svoju odluku i ovaj Sud nije mogao da utvrdi da je došlo do povrede stava 3 člana 46. Ustava, jer je sporno pitanje svojine utvrđeno sudskom odlukom i nije arbitrarno.

35. U ovim okolnostima, Sud utvrđuje da činjenice koje su izneli podnosioci ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnog prava ili prava zagarantovanog EKLJP, pa se shodno tome ne može utvrditi da je osporenom odlukom došlo do povrede ljudskih prava, i u skladu sa pravilom 36 stav 2 tačka b, nalazi da zahtev treba proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika, 15. marta 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Arta Rama-Hajrizi

KI114/15, Podnosilac Feride Aliu – Shala, ocena ustavnosti presude Pml. br. 95/2015 Vrhovnog suda Kosova od 12. maja 2015. godine

Slučaj br. KI114/15, rešenje o neprihvatljivosti doneto 8. marta 2016. godine, objavljeno 17. maja 2016. godine.

Ključne reči: *jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravno sredstvo i sudska zaštita prava*

Osnovno tužilaštvo u Mitrovici je protiv podnositeljke zahteva podiglo optužnicu zbog krivičnog dela „krađa“ pred Osnovnim sudom u Mitrovici. Nakon vraćanja predmeta na suđenje u prvom stepenu od strane Apelacionog suda, Osnovni sud u Mitrovici je utvrdio da je podnositeljka zahteva kriva jer je izvršila krivično delo krađe iz člana 325. KZK-a i osuđena je kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine. Apelacioni sud je nakon žalbe podnositeljke preinačio presudu prvostepenog suda, i osudio podnositeljku na kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) meseca, koja se neće izvršiti u roku od 1 (jedne) godine pod uslovom da podnositeljka ne izvrši drugo krivično delo u navedenom periodu.

Podnositeljka zahteva je tvrdila da je odluka doneta od strane Vrhovnog suda Kosova nepravična i samim tim u suprotnosti sa članom 31. Ustava i članom 6. Konvencije.
Sud smatra da iako član 31. Ustava i član 6. Konvencije garantuju pravo na pravično suđenje, isti ne propisuju nijedno pravilo o prihvatljivosti takvih dokaza, koji, prema važećem zakonu na Kosovu, pre svega predstavljaju pitanje zakonitosti. Takođe, Sud je istakao da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova prilikom ocene dokaza ili primene zakona. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju KI114/15
Podnosilac
Feride Aliu - Shala
Ocena ustavnosti
presude Pml. br. 95/2015 Vrhovnog suda Kosova
od 12. maja 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Feride Aliu-Shala iz Mitrovice (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava presudu Pml. br. 95/2015 Vrhovnog suda Kosova od 12. maja 2015. godine, koja joj je uručena 21. maja 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Pml. br. 95/2015 Vrhovnog suda Kosova od 12. maja 2015. godine.

4. Podnositeljka zahteva tvrdi povredu članova 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravni lek], 54. [Sudska zaštita prava] Ustava u vezi sa članom 6 3 (d) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Konvencija).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članovima 47. i 48. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 3. septembra 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 14. oktobra 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 8. decembra 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i tražio da popuni formular zahteva. Istog datuma, kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu Kosova.

9. Dana 8. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

10. Dana 16. avgusta 2011. godine, podnositeljka zahteva, po zanimanju policajac, u prostorijama policijske stanice u južnom delu Mitrovice, u nameri da stekne protivpravnu materijalnu korist za sebe, ukrala je iznos od 12 (dvanaest) evra od oštećenih N.A. i H.N.

11. Dana 24. aprila 2012. godine, Osnovno tužilaštvo u Mitrovici je podiglo optužnicu protiv podnositeljke zahteva pod sumnjom da je izvršila krivično delo "krađa" u skladu sa članom 325. Krivičnog zakonika Kosova (u daljem tekstu: KZK).

12. Dana 25. jula 2013. godine, Osnovni sud u Mitrovici je rešenjem P. br. 40/12 utvrdio da: (i) dokazi na kojima se zasniva optužnica javnog tužioca nisu pribavljeni na zakonit način, (ii) potvrda o oduzimanju predmeta (novčanica) i izjave oštećenih i podnositeljke zahteva se oglašavaju neprihvatljivim, (iii) dokazi koji su oglašeni neprihvatljivim moraju biti izdvojeni iz spisa predmeta, i (iv) da će se o predlogu podnositeljke zahteva za odbacivanje optužnice odlučiti posebnim rešenjem. Prvostepeni sud je obrazložio da dokazi moraju biti oglašeni neprihvatljivim, zato što su javni tužilac i Kosovska policija postupali bez sudskog naloga i na taj način povredili Zakon o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: ZKPK) i Zakon o policiji.

13. Dana 1. avgusta 2013. godine, javni tužilac je izjavio žalbu protiv rešenja prvostepenog suda Apelacionom sudu Kosova. Javni tužilac se žalio da je rešenje prvostepenog suda doneto uz bitnu povredu zakona o krivičnom postupku, pored pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja.

14. Dana 4. oktobra 2013. godine, Apelacioni sud Kosova je rešenjem PN. br. 573/2013: (i) usvojio žalbu javnog tužioca u pogledu prihvatljivosti dokaza i vratio predmet na preispitivanje prvostepenom sudu, i (ii) potvrdio nalaze prvostepenog suda u pogledu oduzimanja predmeta.

15. Što se tiče prihvatljivosti dokaza, relevantni deo rešenja Apelacionog suda glasi:

> *"Žalbom tužilaštva rešenje se pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, navodeći da na osnovu iskaza koji se nalaze u spisima predmeta*

proizilazi da je saslušanje sprovedeno za krivično delo od 16.08.2011. godine, a ne na selektivan način kako je postupio sud u pogledu usredsređivanja na dokaze o oduzimanju novčanice, tako da na osnovu ovlašćenja koje ima policija u smislu člana 70. ZKPK-a istoj pripada čitav niz ovlašćenja, precizirajući aktivnost u članu 70. stav 3 tačka 1.13 ZKPK-a „da preduzme druge neophodne korake i radnje pod uslovima propisanim ovim zakonikom", tako da se sledeći ovu zakonsku odredbu jasno dolazi do zaključka da nakon dobijanja informacije o sumnjivom krivičnom delu, policija preduzima sve radnje u okviru svojih ovlašćenja, postupajući uvek u okviru zakonskih ovlašćenja".

16. Što se tiče oduzimanja predmeta (novčanica), relevantni deo rešenja Apelacionog suda Kosova glasi:

"Veće je ispitalo žalbu i ostale spise predmeta i došlo do zaključka da su sve preduzete radnje prihvatljive u ovoj fazi postupka, osim po pitanju potvrde o oduzimanju predmeta br. 2011-BC-1696 od 17.08.2011. godine, za koju je sud postupio tako što je istu oglasio neprihvatljivim dokazom zbog toga što postupak nije sproveden u skladu sa relevantnim zakonskim odredbama, čime je povređena odredba člana 105. st. 5 ZKPK-a, a koja je rešenjem oglašena neprihvatljivom".

17. Dana 25. jula 2013. godine, Osnovni sud u Mitrovici je rešenjem P. br. 40/2012 utvrdio:

"OPTUŽNICA JE ODBIJENA, jer je 16. avgusta 2011. godine u prostorijama policijske stanice u južnom delu Mitrovice (podnositeljka zateva) kako bi stekla protivpravnu materijalnu korist za sebe, uzela iznos od 12 evra od oštećenih NA i HN, iskoristivši činjenicu da oštećeni nisu bili u svojim kancelarijama".

PROGLAŠENA JE KRIVOM, jer je (podnositeljka zahteva), 17. avgusta 2011. godine u 10:00 časova u policijskoj stanici u južnom delu Mitrovice, iskoristivši priliku kada osoblje za čišćenje nije bilo u kancelariji, uzela iznos od 5 evra sa serijskim brojem X25186104209 iz lične torbe oštećenog HN".

18. Osnovni sud u Mitrovici je utvrdio da je podnositejlka zahteva kriva, jer je izvršila krivično delo krađa prema članu 325. KZK i osudio na kaznu zatvora u trajanju od jedne (1) godine, čije je izvršenje odloženo za tri (3) godine pod uslovom da ne izvrši drugo krivično delo u navedenom periodu.

19. Dana 20. oktobra 2014. godine, podnositeljka zahteva je izjavila žalbu protiv gore navedenog rešenja prvostepenog suda Apelacionom sudu Kosova. Podnositeljka zahteva je, *inter alia*, tvrdila pred Apelacionim sudom bitne povrede procesnog i materijalnog krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i visinu kazne podnositeljke.

20. Dana 10. decembra 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom PA1. br. 1407/2014 usvojio žalbu podnositeljke zahteva i preinačio presudu prvostepenog suda u pogledu kazne i osudio je na kaznu zatvora u trajanju od četiri (4) meseca, koja se neće izvršiti u roku od jedne (1) godine pod uslovom da ne izvrši drugo krivično delo u navedenom periodu.

21. Što se tiče prihvatljivosti dokaza, relevantni deo presude Apelacionog suda glasi:

"U vezi sa navodom branioca okrivljene da je prvostepeni sud pri utvrđivanju činjeničnog stanja presudu zasnovao samo na iskazu oštećene NA i delimično na iskazu okrivljene Feride Shala, po oceni ovog suda ne stoji navod da je presuda zasnovana samo na iskazu oštećene i svedoka i na iskazu okrivljene, zato što ovo nisu jedini dokazi u ovom krivično-pravnom predmetu, već je prvostepeni sud svoju odluku zasnovao i na drugim dokazima, a prevashodno na iskazima svedoka SR i AR, ali i na nizu drugih materijalnih dokaza koji se nalaze u spisima predmeta".

22. Što se tiče izmene kazne, relevantni deo presude Apelacionog suda glasi:

"Po oceni ovog suda, prvostepeni sud je pravilno utvrdio olakšavajuće okolnosti, ali pristup, njihova ocena nije bila pravilna, zato što je okrivljenoj izrečena kazna iznad zakonom propisane granice za ovo krivično delo, stoga, s obzirom na ovo, kao i na činjenicu da je od vremena izvršenja krivičnog dela protekao dug vremenski period, ovaj sud je okrivljenoj izrekao kaznu kao u izreci ove presude, uveren da je izrečena kazna u skladu sa stepenom krivične odgovornosti okrivljene kao izvršioca i stepenom ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra i da će se ovom kaznom postići svrha kazne propisana odredbama člana 41. KZRK-a".

23. Dana 31. marta 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu Kosova. Podnositeljka zahteva tvrdi bitnu povredu procesnog i materijalnog krivičnog zakona od strane nižestepenih sudova. Podnositeljka zahteva se žali, *inter alia*, da: (i) postoji značajna protivrečnost između obrazloženja odluka donetih od strane nižestepenih sudova i sadržaja zapisnika u vezi sa izjavama datim u ovoj krivičnoj stvari (ii) osporene odluke su zasnovane na neprihvatljivim dokazima i da ne sadrže razloge o odlučujućim činjenicama ove krivične stvari, i (iii) nižestepeni sud nije pozvao svedoke predložene od strane podnositeljke zahteva.

24. Dana 12. maja 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom Pml. br. 95/2015 odbio zahtev podnositeljke za zaštitu zakonitosti podnet protiv odluka nižestepenih sudova.

25. Što se tiče prihvatljivosti dokaza, relevantni deo presude Vrhovnog suda glasi:

"Po oceni ovog Suda, stoji činjenica da je gore navedeni dokaz oglašen neprihvatljivim i da je kao takav izdvojen iz spisa predmeta, međutim, uvidom u spise predmeta, a posebno zapisnike sa sudskih pretresa prvostepenog suda, ovaj Sud je utvrdio da potvrda o oduzimanju novčanice od 5 evra sa serijskim brojem X25186104209 nije izvedena kao dokaz i da presuda uopšte nije zasnovana na ovom dokazu, već da je presuda zasnovana na nizu drugih dokaza izvedenih na sudskom pretresu.

Stoji činjenica da prvostepeni sud nikada nije odlučio o validnosti gore navedenih dokaza jer je Apelacioni sud Kosova rešenjem Ap.br. 573/13 od 04.10.2013. godine odlučio da se odluka prvostepenog suda u odnosu na iskaze svedoka HN, NA i osuđene Feride Shala, date u policiji dana 17.08.2011. godine, poništi i predmet vrati na ponovno odlučivanje, međutim, ovi iskazi nikada više nisu pročitani i nisu izvedeni kao dokazi na sudskim pretresima prvostepenog suda, ali su svedoci i osuđena saslušani na sudskom pretresu, tako da je činjenično stanje utvrđeno na osnovu ovih iskaza i drugih dokaza izvedenih na sudskom pretresu".

26. Što se tiče ispitivanja svedoka, relevantni deo presude Vrhovnog suda glasi:

"Ovaj Sud smatra da je presuda prvostepenog suda zasnovana na dokazima izvedenim na sudskim pretresima i da su iskazi svedoka dati u skladu sa odredbama krivičnog postupka, a to što da su one preduzele radnje koje su kasnije poslužile kao dokazi protiv osuđene ne mogu se uzeti kao protivzakonite jer su to događaji koji su prethodili samom toku inkriminisanih radnji osuđene. To što sud nije pozvao druge svedoke koji su bili upoznati sa čitavim ovim događajem ne znači da prvostepeni sud nije imao dovoljno dokaza za utvrđivanje krivice za osuđenu".

27. Što se tiče povrede na štetu podnositeljke, relevantni deo presude Vrhovnog suda glasi:

"*Vredi istaći da je prvostepeni sud pri donošenju odluke o kazni učinio povredu na štetu osuđene prilikom izricanja kazne zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine uslovno 3 (tri) godine, iz razloga što je za krivično delo za koje je oglašena krivom – krađa iz člana 325. st. 2 KZK, kao maksimum kazne propisana kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci. Međutim, drugostepeni sud je usvajanjem žalbe branioca osuđenog i preinačenjem presude prvostepenog suda samo u pogledu odluke o kazni i izricanjem kazne zatvora u trajanju od 4 (četiri) meseca, koja se neće izvršiti ukoliko osuđena u roku od 1 (jedne) godine ne izvrši novo krivično delo, revidirao ovu povredu, pa stoga ovaj navod da je zakon povređen na štetu osuđene više ne stoji".*

28. Što se tiče toga da li je kazna bila malog značaja da bi se tražila oslobađajuća presuda u korist podnositeljke zahteva, relevantni deo presude Vrhovnog suda glasi:

"Navod da je krivični zakon povređen na štetu osuđene jer je ista oglašena krivom za krivično delo krađe iz člana 325. st. 2 KZK-a, pri čemu je iznos ukradenog novca bio 5 evra i da se radi o krivičnom delu malog značaja iz člana 7. KZK-a ne stoji, zapravo krivični zakon je povređen u korist osuđene prilikom prekvalifikacije krivičnog dela i oglašavanja krivom za krivično delo krađe iz člana 325. st. 2 KZK-a, zato što je ona iz tašne oštećene prisvojila iznos od 5 evra i što se ne radi se o krivičnom delu malog značaja jer pravna kvalifikacija ovog krivičnog dela zavisi od načina izvršenja a ne od količine protivzakonito prisvojenog novca. U trenutku prisvajanja novca iz tašne oštećene, osuđena nije mogla da zna kolika je količina novca koji se nalazio u tašni, stoga je u konkretnom slučaju količina novca irelevantna za izvršenje ovog krivičnog dela".

Zakon

Relevantni deo Krivičnog zakonika Republike Kosova glasi:

Član 325
Krađa

"Svako lice koje uzme imovinu drugog lica u vrednosti od pedeset (50) Evra ili više sa namerom da stekne imovinsku korist za sebe ili drugo lice, kazniće se novčano i kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.

Ukoliko je vrednost ukradene imovine ispod pedeset (50) Evra, izvršilac će se kazniti novčano ili kaznom zatvora u trajanju do šest (6) meseci".

Relevantni deo Zakonika o krivičnom postupku Republike Kosovo glasi:

Član 70
Policijske istražne radnje

"Policija po prijemu informacije da postoji sumnja da je izvršeno krivično delo istražuje po službenoj dužnosti da li postoji razumna sumnja da je izvršeno krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti.

Policija istražuje krivična dela i preduzima sve neophodne korake da pronađe izvršioca, spreči izvršioca ili njegovog odnosno njenog saučesnika od skrivanja ili bežanja, otkrije i sačuva tragove i ostale dokaze krivičnog dela i predmete koji mogu da posluže kao dokaz i prikupi sve informacije koje mogu da budu od koristi u krivičnom postupku.

U cilju izvršavanja zadataka shodno ovom članu policija je ovlašćena da:

[...]

otkrije, prikupi i sačuva tragove i dokaze sa lica mesta događaja gde se sumnja da je izvršeno krivično delo i naredi forenzičko ispitivanje dokaza u forenzičkoj laboratoriji u skladu sa članom 71 ovog zakonika;

ispita svedoke ili moguća osumnjičena lica shodno članu 73 ovog zakonika;

preduzme druge neophodne korake i radnje pod uslovima propisanim ovim zakonikom".

Navodi podnosioca

29. Podnositeljka zahteva tvrdi povredu člana 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno Sredstvo] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava u vezi sa članom Konvencije.

30. Podnositeljka zahteva tvrdi: *"Sud je presudu zasnovao na neprihvatljivim dokazima, kao što je potvrda o oduzimanju predmeta – novčanice od 5 evra, sa serijskim brojem X25186104209, koja je i odlukom prvostepenog suda od 25.07.2013. godine, oglašena neprihvatljivim dokazom".*

31. Podnositeljka zahteva tvrdi: "*U odlukama redovnih sudova je pomenuto da su pročitani policijski zapisnici policajaca ZX i AZ, međutim, njih je trebalo pozvati da bi se izjasnili u skladu sa članom 329, stav 4 ZKPK*".

32. Podnositeljka zahteva tvrdi: "*Apelacioni sud, prilikom odlučivanja o žalbi okrivljene, nije našao za shodno da zalazi u više detalja u vezi sa utvrđivanjem činjeničnog stanja".*

33. Podnositeljka zahteva tvrdi da je odluka doneta od strane Vrhovnog suda Kosova nepravična i na taj način u suprotnosti sa članom 31. Ustava i članom 6 Konvencije.

34. Konačno, podnositeljka traži od Suda da (i) proglasi njen zahtev prihvatljivim, (ii) utvrdi povredu članova 21, 24, 31, 33 i 54. Ustava, člana 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim

pravima (u daljem tekstu: UDLJP) i člana 6. Konvencije, i (iii) utvrdi bilo koje pravo ili odgovornost za stranke u ovom zahtevu, koje ovaj poštovani Sud smatra kao pravno zasnovane i opravdane.

Prihvatljivost zahteva

35. Sud prvo ispituje da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

36. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

37. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori ".*

38. Sud dalje uzima u obzir pravilo 36 (2) d) Poslovnika, koje propisuje:

> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> ...
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

39. Što se tiče tvrdnji o prihvatljivosti dokaza, Sud smatra da, iako član 31. Ustava i član 6. Konvencije garantuju pravo na pravično suđenje, ne propisuju nijedno pravilo o prihvatljivosti takvih dokaza koji, prema važećem zakonu na Kosovu, pre svega predstavljaju pitanje zakonitosti. Naročito, nije dužnost Suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (vidi slučaj: *Schenk protiv Švajcarske* [VV], zahtev br. 10862/84, presuda od 12. jula 1988. godine, stavovi 45-46).

40. U tom smislu, Sud ponavlja da ima zadatak da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celini, uključujući način na koji su uzeti dokazi (vidi slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, izveštaj evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. godine).

41. Što se tiče tvrdnje o povredi člana 6 § 3 d) Konvencije, Sud podseća da je kao opšte pravilo, na redovnim sudovima da ocene dokaze koji se nalaze pred njima, kao i važnost dokaza koje okrivljeni traže da se izvedu. Član 6 § 3 d) im ostavlja, opet po pravilu, da ocene da li je prikladno da se pozovu svedoci. To ne zahteva prisustvo i ispitivanje svakog svedoka u ime optuženog; njegov glavni cilj je, kako je navedeno rečima „*pod istim uslovima*", „*potpuna jednakost oružja*" u ovoj stvari. U skladu s tim, nije dovoljno da se podnositeljka zahteva žali da joj nije bilo dozvoljeno da ispituje određene svedoke; ona mora, pored toga, da potkrepi svoj zahtev, objašnjavajući zašto je važno da se dotični svedoci ispitaju i njihovi iskazi moraju biti neophodni za utvrđivanje istine i prava na odbranu (vidi, između ostalih izvora: *Perna protiv Italije* [VV], zahtev br. 48898/99, presuda od 6. maja 2003. godine, stav 29).

42. U tom aspektu, Sud primećuje da podnositeljka tvrdi: "U odlukama redovnih sudova je navedeno da su pročitani izveštaji policajaca *Z.X. i A.Z. Međutim, oni su trebali da budu pozvani da sami to izjave".*

43. Što se tiče gorenavedene tvrdnje, Sud se poziva na obrazloženje Apelacionog suda: *"... iskaz okrivljene ne stoji, zato što ovo nisu jedini dokazi u ovom krivično-pravnom predmetu, već je prvostepeni sud svoju odluku zasnovao i na drugim dokazima, a prevashodno na iskazima svedoka S.R. i A.R., ali i na nizu drugih materijalnih dokaza koji se nalaze u spisima predmeta".*

44. U svetlu tvrdnji podnositeljke i obrazloženja Apelacionog suda, Sud treba da ispita dve stvari: (i) da li je podnositeljki data adekvatna i odgovarajuća prilika da ospori iskaze svedoka Z.X. i A.S. i (ii) da li su izjave svedoka Z.X. i A.S. jedini ili odlučujući dokazi protiv podnositeljke. (vidi, na primer: slučaj *Luca protiv Italije,* [ESLJP] zahtev br. 33354/96, presuda od 27. februara 2001. godine, paragraf 40. i takođe vidi: *mutatis mutandis slučaj Scholer protiv Nemačke,* [ESLJP] zahtev br. 14212/10, presuda od 18. marta 2015. godine, paragrafi 48-49).

45. Sud smatra da sadržaj zahteva otkriva da: (i) podnositeljki je data mogućnost da ospori iskaze svedoka Z.X. i A.S. u svim sudskim i žalbenim postupcima pred redovnim sudovima; i (ii) izjave svedoka Z.X. i A.S. su bile važne, ali nisu bile jedine ili odlučujuće za ishod slučaja podnositeljke, zato što su redovni sudovi, pored toga, zasnivali svoje zaključke i na izjavama drugih svedoka i nizom materijalnih dokaza sadržanim u spisima predmeta.

46. Štaviše, Sud primećuje da u kontekstu ovog slučaja, odsustvo svedoka Z.X. i A.S. i prihvatanje njihovih iskaza kao dokaza neće automatski rezultirati povredom člana 6 § § 1 i 3 d) Konvencije (vidi: *Scholer protiv Nemačke).*

47. Sud primećuje da su greške u činjenicama i zakonu, navodno počinjene tokom redovnih postupka pred pretresnim sudovima, kasnije ispravljene u žalbenom postupku pred Apelacionim i Vrhovnim sudom, rešavajući u značajnoj meri pitanja prihvatljivosti dokaza, ispitivanja svedoka, prirode povrede počinjene od strane podnositeljke zahteva i visine kazne podnositeljke zahteva, koja su bila centralna za taj slučaj.

48. Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova prilikom ocenjivanja dokaza ili primene zakona (zakonitost), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

49. Zapravo, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis Garcia Ruiz protiv Španije* [VV], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

50. Sud podseća da nije sud za utvrđivanje činjenica i na taj način, pravično i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja je u punoj nadležnosti redovnih sudova, dok je uloga Suda samo da obezbedi poštovanje prava koja su garantovana Ustavom i drugim pravnim instrumentima i ne može, dakle, delovati kao „sud četvrtog stepena" (vidi slučaj: *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65,

takođe: *mutatis mutandis* vidi slučaj: KI86/11 podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

51. U ovim okolnostima, Sud smatra da podnositeljka zahteva nije potkrepila svoje tvrdnje o povredi osnovnih ljudskih prava garantovanih Ustavom, Konvencijom ili UDLJP, jer činjenice koje je iznela ne pokazuju ni na jedan način da su joj redovni sudovi uskratili prava garantovana Ustavom.

52. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i mora se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (2) d) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika, 8. marta 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Arta Rama-Hajrizi

KI62/15, Podnosilac Xhavit Shala, ocena ustavnosti rešenja Ac. br. 4332/2012 Apelacionog suda od 26. novembra 2014. godine

KI62/15, Rešenje o neprihvatljivosti doneto 15. marta 2016. godine, objavljeno 17. maja 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, zaštita imovine, zahtev van roka*

Redovni sudovi su odbili, kao neosnovan, tužbeni zahtev podnosioca za naknadu zbog eksproprijacije.

Podnosilac je, između ostalog, tvrdio da su redovni sudovi prekršili njegovo pravo na zaštitu imovine.

Sud je ocenio da je zahtev podnet nakon isteka zakonom propisanog roka od 4 (četiri) meseca. Zahtev je proglašen neprihvatljivim jer je podnet van roka.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI62/15
Podnosilac
Xhavit Shala
Ocena ustavnosti rešenja Ac. br. 4332/2012 Apelacionog suda od 26. novembra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Xhavit Shala iz sela Mušutište, opština Suva Reka (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Ismet Islami, advokat iz Suve Reke.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Ac. br. 4332/2012 Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 26. novembra 2014. godine, koje mu je uručeno 11. decembra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojim je navodno povređen član 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 15. maja 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Bekim Sejdiu.

7. Dana 24. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Apelacioni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 29. jula 2015. godine, Osnovni sud u Prizrenu je obavestio Sud o tome kada je osporeno rešenje uručeno podnosiocu zahteva.

9. Dana 28. januara 2016. godine, Sud je tražio od podnosioca da podnese dodatna dokumenta potrebna da bi se dopunio njegov zahtev.

10. Dana 15. februara 2016. godine, podnosilac zahteva je podneo Sudu tražena dokumenta.

11. Dana 15. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 26. oktobra 2005. godine, Opštinski sud u Suvoj Reci je (presuda C. br. 55/05) usvojio tužbu podnosioca zahteva i obavezao Opštinu Suva Reka da nadoknadi podnosiocu iznos za eksproprisano zemljište. Opština Suva Reka je izjavila žalbu Okružnom sudu u Prizrenu protiv presude od 26. oktobra 2006. godine.

13. Dana 22. septembra 2006. godine, Okružni sud u Prizrenu je (rešenje Ac. br. 510/05) ukinuo presudu Opštinskog suda od 26. oktobra 2006. godine i vratio slučaj na ponovno odlučivanje prvostepenom sudu.

14. Dana 17. septembra 2010. godine, Opštinski sud u Suvoj Reci je (presuda C. br. 285/2006) odbacio, kao neosnovanu, tužbu podnosioca zahteva.

15. Dana 5. jula 2012. godine, Okružni sud u Prizrenu je (presuda Ac. br. 598/2010) odbacio žalbu koju je podneo podnosilac zahteva, i potvrdio presudu prvostepenog suda od 17. septembra 2010. godine.

16. Dana 16. oktobra 2012. godine, Opštinski sud u Suvoj Reci je odbio zahtev za reviziju koju je podneo podnosilac. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu.

17. Dana 26. novembra 2014. godine, Apelacioni sud je (rešenje Ac. br. 4332/2012) odbio žalbu, kao neosnovanu, i potvrdio rešenje Opštinskog suda od 16. oktobra 2012. godine.

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je presudom Apelacionog veća povređeno pravo na zaštitu imovine.

19. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je Apelacioni sud uskratio pravo na zaštitu imovine, jer prema njemu *"nije obavešten shodno pravilima predviđenim odredbom člana 218, ZPP, gde je zapravo sud naglasio da je revizija nedozvoljena i da je u spisima predmeta vrednost spora u tužbi tužilaca određena u iznosu od 100 €, i da revizija nije bila dozvoljena, i da je trebalo da se vrednost spora odredi u iznosu od 3.000 €, i da je revizija odbijena kao nedozvoljena, što će reći da je sud trebalo da obavesti tužilačku stranu u vezi posledica u sporu određenog u iznosu od 100 €, a ne da odbije reviziju kao nedozvoljenu."*

Prihvatljivost zahteva

20. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

21. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

22. Sud se poziva i na član 49. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku..."*

23. Sud u nastavku uzima u obzir pravilo 36 (1) c) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *(c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva."*

24. Sud primećuje da je rešenje Ac. br. 4332/2012 Apelacionog suda doneto 26. novembra 2014. godine i uručeno podnosiocu zahteva 11. decembra 2014. godine, dok je podnosilac podneo zahtev Sudu nakon više od pet meseci, odnosno 15. maja 2015. godine.

25. Shodno tome, zahtev je podnet Sudu nakon što je istekao rok od četiri meseca od dana kada je rešenje Apelacionog suda uručeno podnosiocu zahteva.

26. U tom smislu, Sud podseća da je svrha roka od četiri meseca, prema članu 49. Zakona i pravilu 36 (1) c) Poslovnika, prekluzivne prirode i ustanovljena je da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se predmeti koji pokreću ustavna pitanja razmatraju u razumnim rokovima, kao i da ranije donete odluke nisu stalno otvorene za ustavnu ocenu (vidi slučaj: *O'LOUGHLIN i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 23274/04, ESLJP, odluka od 25. avgusta 2005. godine).

27. Iz toga proizilazi da je zahtev podnet van roka propisanog članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika, i stoga je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika, 15. marta 2016. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI48/14 i KI49/14, podnosilac zahteva: opština Vučitrn, ocena ustavnosti rešenja Osnovnog suda u Mitrovici - ogranka u Vučitrnu: (1) CP. br. 46/14 od 6. marta 2014. godine, (2) CP. br. 49/14 od 6. marta 2014. godine, (3) CP. br. 53/14 od 6. marta 2014. godine, (4) CP. br. 52/14 od 11. marta 2014. godine, (5) CP. br. 54/14 od 11. marta 2014. godine i rešenja Ac. br. 1369/14 Apelacionog suda Kosova od 27. juna 2014. godine

KI48/14 i KI49/14, rešenje o neprihvatljivosti od 15. marta 2016. godine, objavljeno 17. maja 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na žalbu, stvar bez predmeta, preuranjeni zahtev, privremena mera*

Opštinski sud u Vučitrnu je dozvolio izvršenje svim predlagačima u vezi sa iznosom novčane naknade u ime eksproprisanih imovina, a na štetu podnosioca zahteva. Apelacioni sud je na osnovu žalbi podnosioca zahteva u istom pravnom slučaju doneo različite odluke.
Podnosilac zahteva tvrdi da je ovim odlukama povređen član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i član 102, stav 5 [Pravo na žalbu] Ustava Kosova. Podnosilac zahteva je, tražio i uvođenje privremene mere.

Sud je utvrdio da što se tiče pitanja pokrenutih u vezi sa predmetima u postupku pokrenutim od strane državnog tužioca za zaštitu zakonitosti, Vrhovni sud je doneo pravosnažne odluke u korist podnosioca zahteva i, shodno tome, ovaj deo zahteva podnosioca je stvar bez predmeta.

Što se tiče drugog dela zahteva podnosioca, Sud je utvrdio da je preuranjen, jer je postupak pred redovnim sudovima bio u toku i još uvek nije doneta pravosnažna odluka. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava. Takođe, zahtev za privremenu meru je odbijen.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
spojenim slučajevima
br. KI48/14 i br. KI49/14
Podnosilac
Opština Vučitrn
Ocena ustavnosti rešenja Osnovnog suda u Mitrovici – Ogranka u Vučitrnu:
(1) CP. br. 46/14 od 6. marta 2014. godine
(2) CP. br. 49/14 od 6. marta 2014. godine
(3) CP. 53/14 od 6. marta 2014. godine
(4) CP. br. 52/14 od 11. marta 2014. godine
(5) CP. br. 54/14 od 11 marta 2014. godine
i
rešenja Ac. br. 1369/14 Apelacionog suda Kosova od
27. juna 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Opština Vučitrn (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koju zastupa pravni zastupnik, g. Idriz Muzaqi.

Osporena odluka

2. U spojenom zahtevu podnosilac osporava sledeće odluke donete u izvršnom postupku od strane Osnovnog suda u Mitrovici - Ogranka u Vučitrnu (u daljem tekstu: Osnovni sud): rešenje CP. br. 46/14, rešenje CP. br. 53/14 i rešenje CP. br. 49/14 od 6. marta 2014. godine, rešenje CP. br. 52/14 i rešenje CP. br. 54/14 istog suda od 11. marta 2014. godine. Podneskom za proširenje zahteva, podnosilac je osporio i rešenje Ac. br. 1369/14

Apelacionog suda od 27. juna 2014. godine, kojim je potvrđeno osporeno rešenje CP. br. 53/14, koje je u međuvremenu primio.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti pet (5) navedenih rešenja donetih u izvršnom postupku od strane Osnovnog suda i rešenja Apelacionog suda Kosova kojima su, prema podnosiocu zahteva, povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) prema članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članu 102.5 [Opšta načela sudskog sistema - pravo na žalbu].

4. Podnosilac zahteva tvrdi, *inter alia*, da je svako rešenje usvojeno u suprotnosti sa "*... članom 102, stav 5 Ustava Republike Kosova, jer opštini nije omogućeno pravo na žalbu u vanparničnom postupku".*

5. Podnosilac zahteva je tražio od Ustavnog suda da uvede privremenu meru u delu gde su odluke u izvršnom postupku pravosnažne, tražeći posebno obustavu izvršenja rešenja Ac. br. 1369/14 Apelacionog suda Kosova od 27. juna 2014. godine.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članovima 22, 27 i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), i pravilima 54, 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 14. marta 2014. godine, podnosilac je podneo dva zahteva Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), koji su registrovani pod brojevima: KI48/14 i KI49/14.

8. Dana 24. aprila 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva KI48/19 i KI49/14 i poslao kopije zahteva Osnovnom sudu.

9. Dana 16. maja 2014. godine, predsednik Suda je naložio spajanje zahteva KI48/14 sa zahtevom KI49/14. Ovim nalogom je odlučeno da sudija izvestilac i sastav Veće za razmatranje budu isti kao što je odlučeno odlukom br. KSH. KI49/14.

10. Dana 22. maja 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva i Osnovni sud o spajanju zahteva.

11. Dana 25. juna 2014. godine, Sud je tražio od podnosioca zahteva dodatne informacije u vezi sa zahtevima KI48/14 i KI49/14. Sud je u pismu, *inter alia*, pitao podnosioca zahteva "*Da li se Opština Vučitrn žalila na osporene odluke*".

12. Dana 3. jula 2014. godine, Sud je primio kopije žalbi protiv pet osporenih rešenja koje je podneo podnosilac zahteva Apelacionom sudu Kosova.

13. Dana 29. jula 2014. godine, podnosilac zahteva je proširio deo zahteva KI48/14, rešenjem Ac. br. 1369/14 Apelacionog suda Kosova od 27. juna 2014. godine.

14. Dana 3. oktobra 2014. godine Sud je obavestio Apelacioni sud Kosova o proširenju dela zahteva KI48/14 i dostavio kopiju zahteva ovom sudu.

15. Dana 20. oktobra 2014. godine, predsednik Suda je odlukom imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Snezhana Botusharova.

16. Dana 21. oktobra 2014. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca.

17. Dana 15. aprila 2015. godine Sud je usvojio, većinom glasova, zahtev sudije Arte Rame-Hajrizi da bude izuzeta sa odlučivanja u vezi sa zahtevom, pošto su ispunjeni uslovi iz člana 18. Zakona.

18. Dana 26. juna 2015. godine, sudije Enver Hasani i Kadri Kryeziu su okončali mandat u Sudu i s obzirom na odluku da se jedan sudija povuče iz predmeta, Sud nije mogao da nastavi sa zahtevom jer je nedostajao kvorum, predviđen članom 19.2 Zakona.

19. Dana 30. decembra 2015. godine, predsednica Kosova je dekretovala sudije Gresu Caku-Nimani i Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, tako da su se ispunili zakonski uslovi za nastavak procesa razmatranja zahteva.

20. Dana 21. januara 2016. godine, Sud je tražio od Opštine Vučitrn da ga obavesti u vezi sa mogućim promenama statusa zahteva i dostavi druge dodatne dokumente, ako takve poseduje.

21. Dana 5. februara 2016. godine, Sud je primio pismeni odgovor od Opštine i kopije novih sudskih odluka u vezi sa slučajem.

22. Dana 15. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

23. Dana 10. oktobra 1986. godine, Skupština opštine Vučitrn je donela odluku o proglašavanju opšteg interesa za eksproprijaciju tri katastarske parcele (tj. parcele br. 2238/2, 2239/2 i 2240/2 koje se nalaze u katastarskoj opštini Vučitrn) radi izgradnje nove autobuske stanice za potrebe OOUR "Kosovotrans".

24. Godine 1987. (neodređen datum), OOUR "Kosovotrans" je obavestila Opštinsku direkciju za imovinsko pravne odnose da je obezbedila finansijska sredstva za novčanu nadoknadu za prethodne vlasnike eksproprisanog zemljišta. Na osnovu toga, Opštinska direkcija je donela rešenje u vezi sa iznosom nadoknade.

25. Nezadovoljni dodeljenim iznosom za nadoknadu, pet prethodnih vlasnika (odnosno SH.P., F.P., T.P., A.P. i B.Zh.) su pokrenuli vanparnični postupak pred Opštinskim sudom u Vučitrnu, sa zahtevom za određivanje visine naknade u skladu sa primenjivim Zakonom o vanparničnom postupku.

26. Dok je predmet bio u toku pred Opštinskim sudom u Vučitrnu, počeo je rat na Kosovu. Prostorije Opštinske direkcije za imovinsko pravne odnose u Vučitrnu su zapaljene i spisi predmeta Opštinskog suda su, prema podnosiocu zahteva, prebačeni u Kraljevo, Republika Srbija.

27. Nakon zahteva prethodnih vlasnika, 14. septembra 2005. godine, Opštinski sud u Vučitrnu je doneo rešenje br. 344/2005 i naložio obnavljanje spisa predmeta u Opštinskom sudu u Vučitrnu (slučaj br. 579/1989).

28. Dana 13. januara 2006. godine, Opštinski sud u Vučitrnu je doneo rešenje br. 344/2005 u vezi sa zahtevom pet prethodnih vlasnika za nadoknadu eksproprisane imovine, usvajajući zahtev trojici (odnosno F. P., T. P. i A. P.) u vezi sa protivpredlagačem NT „Kosovatrans“, dok je za SH. S. i B. Z. sud odlučio da na osnovu člana 333. stav 2. Zakona o parničnom postupku odbaci zahtev, jer se o njihovom slučaju već odlučilo odlukom Vrhovnog suda Srbije, pošto su njih dvojica nastavili sa sudskim postupkom i u ondašnjim sudovima. Međutim, ova dva podnosioca su upućena da naknadu za eksproprisano zemljište mogu da ostvare u izvršnom postupku.

29. Gorenavedenim rešenjem je utvrđeno da je TP "Kosovatrans" odgovorna za nadoknadu trima prethodnm vlasnicima nepokretnosti (F. P., T. P. i A. P.) i u rešenju je sud utvrdio realan novčani iznos koji treba da se nadoknadi bivšim vlasnicima.

30. Istim rešenjem je odbijen zahtev od tri prethodna vlasnika (F. P., T. P. i A. P) u vezi sa podnosiocem zahteva (Opština). U rešenju je naglašeno sledeće: “*Što se tiče protiv-predlagača - opštine Vučitrn, ... predlog F. P., T. P. i A. P. se odbija kao neosnovan, pošto [tj. opštini] nedostaje pasivna legitimnost ”*.

31. Protivpredlagači, TP “Kosovatrans” i Kosovska poverenička agencija (koja je upravljala ovom kompanijom u ono vreme) su izjavili žalbe protiv rešenja br. 344/2005 od 13. januara 2006. godine.

32. Opština Vučitrn se nije žalila, s obzirom da je naglasila da nije imala status stranke u postupku.

33. Dana 5. decembra 2013. godine, Apelacioni sud Kosova je doneo rešenje Ac. br. 409/12 i *“odbacio kao neblagovremenu (zakasnelu) žalbu protiv-predlagača TP „Kosovatrans“ u Vučitrnu i Kosovske povereničke agencije na rešenje Opštinskog suda u Vučitrnu N. br. 344/2005 od 13.01.2006. god”*.

34. Nakon tog rešenja, petoro prethodnih vlasnika su pokrenuli izvršni postupak pred Osnovnim sudom. Svi su tražili izvršenje protiv podnosioca zahteva, Opštine Vučitrn, a ne protiv TP “Kosovatrans”.

35. Opštinski sud u Vučitrnu je rešenjima CP. br. 46/14, CP. br. 49/14, CP. br. 52/14, CP. br. 53/14 i CP. br. 54/14, dozvolio izvršenje svim predlagačima.

36. Protiv svih rešenja, podnosilac zahteva je individualno podneo prigovor Osnovnom sudu.

37. Dana 6. marta 2014. godine, odnosno 11. marta 2014. godine, Osnovni sud je odbio, kao neosnovane, prigovore podnosioca zahteva.

38. Dana 17. marta 2014. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbe sa istim žalbenim navodima Apelacionom sudu protiv pet rešenja, kojima su odbijeni njegovi prigovori zbog povreda odredbi materijalnih akti i procesnih odredbi.

39. Apelacioni sud je na osnovu žalbi podnosioca za identična pravna pitanja doneo drugačije odluke: u slučaju CP. br. 53/14 i CP. br. 54/14 je odbacio žalbe podnosioca zahteva i potvrdio rešenja prvostepenog suda, u slučajevima CP. br. 46/14, CP. br. 49/14 i CP. br. 52/14 je ukinuo rešenja prvostepenog suda i vratio predmet na ponovno odlučivanje.

40. Protiv rešenja Ac. br. 1365/14 i Ac. br. 1369/14 Apelacionog suda, kojima su odbijene žalbe Opštine i potvrđena rešenja prvostepenog suda (CP. br. 53/14 i CP. br. 54/14), podnosilac zahteva je podneo predlog za zaštitu zakonitosti Kancelariji državnog tužioca.

41. Dana 22. decembra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je rešenjem CML. br. 3/14 u postupku pokrenutim za zaštitu zakonitosti odlučio da preinači rešenje Ac. br. 1369/14 Apelacionog suda i rešenje CP. br. 53/14 Osnovnog suda i odbio je, kao neosnovane, zahteve poverioca.

42. Dana 22. decembra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je rešenjem CML. br. 4/14 preinačio rešenje Ac. br. 1365/14 Apelacionog suda i rešenje CP. br. 54/14 Osnovnog suda i odbio je, kao neosnovane, zahteve poverioca.

43. Vrhovni sud je u svojim rešenjima, pozivajući se na odluke prvostepenih i drugostepenih sudova u izvršnom postupku, između ostalog, naglasio:

> *"Polazeći od ovog stanja stvari, Vrhovni sud Kosova nije mogao da prihvati takav pravni zaključak nižestepenih sudova kao pravičan i zakonski, jer prema oceni ovog suda, nižestepeni sudovi su pogrešno primenili proceduralne odredbe i materijalno pravo i trebalo je da se preinače pobijena rešenja".*

44. Dana 5. februara 2016. godine, podnosilac zahteva je zvanično obavestio Sud da je predmet u vezi sa rešenjem CP. br. 52/14 na razmatranju pred Apelacionim sudom po žalbi poverioca, predmet CP. br. 46/14 se po drugi put nalazi pred Apelacionim sudom po žalbi podnosioca zahteva, dok se predmet u vezi sa rešenjem CP. br. 49/14 nalazi na ponovnom razmatranju pred prvostepenim sudom.

Navodi podnosioca

45. Što se tiče svih osporenih rešenja, podnosilac zahteva tvrdi: *"Prilikom odlučivanja o predmetu u izvršnom postupku, sud je izvršio bitnu povredu materijalnih odredbi i to: 1)*

povredu člana 102, stav 5 Ustava Republike Kosovo, jer opštini nije omogućeno pravo žalbe u vanparničnom postupku".

46. Podnosilac zahteva u nastavku tvrdi da je u vezi sa svim osporenim rešenjima došlo do povreda odredbi Zakona o eksproprijaciji, Zakona o javnim preduzećima br. 03/L-087, Uredbe UNMIK – a br. 2000/45 o lokalnoj samoupravi opština na Kosovu, Zakona o izvršnom postupku i Zakona o parničnom postupku.

47. Međutim, podnosilac zahteva tvrdi da je bilo nedoslednosti prilikom odlučivanja, s obzirom da su sudovi u identičnim slučajevima i sa istim predmetnom razmatranja odlučili drugačije, nekad usvajajući, a nekad odbijajući žalbe.

Prihvatljivost zahteva

48. Kako bi sudio u vezi sa zahtevom podnosioca, Sud prvo treba da oceni da li je stranka ispunila uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

49. U tom smislu, Sud se poziva na član 113, 7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*
>
> i
>
> Član 21.4 Ustava, koji propisuje:
>
> *"Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva".*

50. Sud se poziva i na član 47.2 Zakona, koji propisuje:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".*

51. Sud se poziva i na pravilo 32 Poslovnika, koje propisuje:

> *"Strana može povući podneti podnesak, kada zaključi da ..... ne predstavlja predmet ili spor i kada ne postoji posebna okolnost u pogledu ljudskih prava i ili javnog interesa kako bi Sud razmotrio slučaj".*

52. Sud smatra da je podnosilac osporio sledeća rešenja Osnovnog suda: rešenje CP. br. 46/14, rešenje CP. br. 53/14, rešenje CP. br. 49/14 od 6. marta 2014. godine, rešenje CP. br. 52/14 i rešenje CP. br. 54/14 istog suda od 11. marta 2014. godine, kao i rešenje Ac. br. 1369/14 Apelacionog suda.

53. Sud smatra da su složenost slučaja, prateća dokumentacija koju je Sud stalno primao nakon podnošenja zahteva, kontinuirano sprovođenje drugih postupaka u vreme kada se zahtev nalazio u Sudu, što obavezno utiče na ustavno suđenje ovog slučaja i pitanja objektivne prirode vezano sa Sudom, direktno uticali na donošenje konačne odluke. U tom smislu, Sud primećuje da je dva puta za redom, 14. i 15. aprila 2015. godine, Sud razmatrao zahtev, a da nije bio u stanju da donese konačnu odluku iz već navedenih razloga.

54. Dokumentacija podneta Sudu, nakon što je zahtev registrovan, ali ipak pre nego što je Sud doneo konačnu odluku i korišćenje vanrednih pravnih sredstava (u ovom slučaju definisanim kao delotvorna pravna sredstva) dok je zahtev bio u toku, značajno je promenilo pravnu prirodu predmeta u poređenju sa početnom fazom i Sud je morao uzeti u obzir i razmatrati i ove odluke kao sastvani deo zahteva.

55. Sud primećuje da što se tiče pokrenutih pitanja vezano sa predmetima CP. 53/14 i CP. 54/14, u postupku pokrenutim od strane državnog tužioca za zaštitu zakonitosti, Vrhovni sud je rešenjima CML. br. 3/14 i CML. br. 4/14 od 22. decembra 2014. godine, utvrdio da su one odlučene pravosnažnom odlukom u korist podnosioca; dakle, više ne postoji razlog zbog kojih je podnet zahtev i shodno tome, ni meritum slučaja se ne razmatra.

56. U tom smislu, Sud naglašava da Evropska konvencija o ljudskim pravima koja se prema članu 22, stav 1, tačka 2, Ustava direktno primenjuje u Republici Kosovo, u relevantnom delu, primenjivom u ovom slučaju, propisuje sledeće:

Član 37
Skidanje predstavki

1. *"Sud u svakoj fazi postupka može odlučiti da skine predstavku sa liste predmeta ako se na osnovu okolnosti može zaključiti::*
   ...
   b. da je predmet razrešen...".

57. Kao opšti procesni princip, Sud ne treba da donosi odluke u slučajevima kada stvar ne postoji i slučaj ostane bez predmeta razmatranja. Sud se ne bavi hipotetičkim ili akademskim slučajevima. Ovo je univerzalno prihvaćen princip za ponašanje sudova i analogno je sa principom sudske uzdržanosti.

58. Pored toga, Sud je već utvrdio (u slučaju: KI11/09, odluka od 30. maja 2011. godine, stav 46, i slučajevi: KI58, 66 i KI94/12, ocena ustavnosti odluka opštine Mitrovica, Gnjilana i Vitine o uslovljavanju građana na komunalne usluge) da je "*Pojam bez predmeta razmatranja vrlo dobro poznat pravni pojam. Ovaj pojam se može pojaviti u slučaju kada se jedno apstraktno ili hipotetičko pitanje pojavi pred Sudom za odlučivanje. Postoje dobri razlozi da se jedan sud ne bavi hipotetičkim situacijama, bez pravog, neposrednog ili konkretnog pitanja za koje treba da se odluči*". Zapravo, bilo koju odluku da Sud donese sada u pogledu eventualne osnovanosti zahteva, neće imati praktičan efekat.

59. Imajući u vidu rešenja Vrhovnog suda koja se odnose na osporena rešenja CP. br. 53 i CP. br. 54/14 i preinačenje ovih rešenja, Sud zaključuje da podnosilac zahteva sada više nema slučaj za ovaj deo zahteva ili nerešeni spor i u vezi sa ovim delom zahteva su ispunjeni svi uslovi da se u skladu sa pravilom 32 Poslovnika odbaci.

60. Daljim razmatranjem zahteva, Sud primećuje da se sledeći postupci vezano za tri preostala predmeta još uvek sprovode pred redovnim sudovima:

predmet CP. br. 46/14 pred Apelacionim sudom
predmet CP. br. 49/14 pred Apelacionim sudom i
predmet CP. br. 52/14 pred Osnovnim sudom
i u vezi sa ovim predmetima, još uvek nije doneta pravosnažna odluka.

61. Sud podseća da u skladu sa principom subsidijarnosti, podnosilac zahteva je obavezan da iscrpi sva pravna sredstva propisana zakonom, u skladu sa članom 113.7 i drugim zakonskim odredbama koje su pomenute.

62. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da pruži navedenim organima, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorno pravno sredstvo za povredu ustavnih prava. Ovo je važan aspekt subsidijarnog karaktera Ustava (vidi, među mnogim drugima: rešenje o neprihvatljivosti: *AAB-RIINVEST Univerzitet D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo*, KI41/09 od 21. januara 2010. godine, slučaj KI24/11, ocena ustavnosti presude Ac. br. 593/2010 Okružnog suda u Prizrenu od 20. januara 2011. godine i, *mutatis mutandis*, ESLJP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. godine).

63. Dakle, u vezi sa tri gore navedena rešenja, podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju, s obzirom da su postupci pred Osnovnim sudom i/ili Apelacionim sudom još uvek u toku.

64. Iz ovoga proizilazi da je deo zahteva koji se odnosi na ove predmete (CP. br. 46/14, CP. br. 49/14 i CP. br. 52/14) preuranjen i treba se proglasiti neprihvatljivim.

65. U okolnostima ovog slučaja, kada deo zahteva očigledno treba da se odbije zbog nedostatka predmeta za razmatranje, a drugi deo je preuranjen, Sud ne nalazi razlog da oceni navodne povrede Ustava, jer su za dve prethodne osporene odluke, i da su postojale takve povrede, one ispravljene pravosnažnim odlukama Vrhovnog suda, dok što se tiče ostale tri odluke, sve dok su postupci u toku, Sud ne može da oceni eventualno postojanje navodnih povreda, jer Sud ocenjuje proces u celosti.

Privremena mera

66. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva traži od Suda da uvede privremenu meru za zahtev KI48/14 u vezi sa obustavom osporenog rešenja Ac. br. 1369/14 Apelacionog suda od 27. juna 2014. godine, jer *"izvršenje rešenja Osnovnog suda u Mitrovici – ogranak u Vučitrnu i Apelacionog suda Kosova može naneti nepopravljivu štetu i oštetiti javni interes"*.

67. Što se tiče ovog zahteva, Sud primećuje da je deo za koji je podnosilac zahteva tražio uvođenje privremene mere rešen gore navedenim rešenjima Vrhovnog suda i više ne postoji meritum slučaja i shodno tome ni razlog za privremenom merom. Dakle, kao takav, zahtev treba da se odbije.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa sa članom 47.2 Zakona i pravilom 32 Poslovnika, 15. marta 2016. godine, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBACI zahtev KI48-49/14 (u vezi sa rešenjem CP. br. 53/14);

III. DA PROGLASI zahtev KI48-49/14 (u vezi sa rešenjima CP. br. 46/14, CP. br. 49/14 i CP. br. 52/14) kao preuranjen;

IV. DA ODBIJE zahtev za privremenom merom;

V. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

VI. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i

VII. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Ivan Čukalović Arta Rama-Hajrizi

KI93/15, Podnosilac zahteva: Ahmet Tërnava, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 12/2015, od 4. februara 2015. godine.

KI93/15, rešenje o neprihvatljivosti od 14. aprila 2016. godine, objavljeno 18. maja 2016. godine
Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, očigledno neosnovan*.

Podnosilac zahteva je 2003. godine podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini za povratak na svoje prethodno radno mesto. U ovom sudskom postupku, u svojstvu tužene, bila je Energetska korporacija Kosova, Kompanija uglja „Kosovo“ (u daljem tekstu: EKK).

Spor je okončan presudom Vrhovnog suda koji je utvrdio da EKK ne može da bude stranka u postupku, jer nema pasivni legitimitet. Podnosilac u svom zahtevu tvrdi da su mu redovni sudovi povredili pravo garantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP. Međutim, podnosilac zahteva nije objasnio kako su i zašto povređena njegova prava na pravično i nepristrasno suđenje.

Sud je zaključio da je presuda Vrhovnog suda obrazložena i u potpunosti objašnjava zašto je utvrdio da je nižestepeni sud pravilno ocenio da EKK, u svojstvu tužene, nema pasivni legitimitet. Dakle, nakon razmatranja svih postupaka, Sud je utvrdio da postupci pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI93/15
Podnosilac
Ahmet Tërnava
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 12/2015 Vrhovnog suda od 4. februara 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Ahmet Tërnava iz sela Dobri Dub, opština Kosovo Polje (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Rev. br. 12/2015 Vrhovnog suda od 4. februara 2015. godine.

3. Podnosilac zahteva je primio osporenu presudu 20. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedene presude Vrhovnog suda, kojom podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo garantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu Ustav), i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: ESLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 10. jula 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 19. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 14. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog datuma, Sud je poslao Vrhovnom sudu kopiju zahteva.

9. Dana 14. septembra 2015. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da podnese povratnicu, koja pokazuje kada je podnosiocu zahteva uručena presuda Rev. br. 12/2015 Vrhovnog suda od 4. februara 2015. godine.

10. Dana 3. marta 2016. godine, Sud je primio povratnicu traženu od Osnovnog suda u Prištini, koja pokazuje da je podnosiocu zahteva gore navedena presuda Vrhovnog suda uručena 20. marta 2015. godine.

11. Dana 14. aprila 2016. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Podnosilac zahteva je bio zaposlen na radnom mestu električar u površinskom kopu, bivša Elektroprivreda (u daljem tekstu: poslodavac).

13. Dana 11. avgusta 1993. godine, sa obrazloženjem da je podnosilac zahteva izazvao štetu na radnom mestu, Disciplinska komisija poslodavca je donela odluku o prekidu radnog odnosa. Protiv odluke Disciplinske komisije, podnosilac je izjavio žalbu Komisiji za žalbe.

14. Dana 8. septembra 1993. godine, Komisija za žalbe je odbila žalbu podnosioca, kao neosnovanu, i potvrdila odluku Disciplinske komisije.

15. Dana 20. marta 1996. godine, Opštinski sud u Prištini je (presuda K. br. 2137/94) oslobodio podnosioca zahteva od optužbe za izazvanu štetu na poslu.

16. Na osnovu spisa predmeta, podnosilac zahteva je 2003. godine podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini za povratak na svoje prethodno radno mesto. U ovom sudskom postupku, u svojstvu tužene, bila je Energetska korporacija Kosova, Kompanija uglja „Kosovo“ (u daljem tekstu: EKK).

17. Dana 4. jula 2005. godine, Opštinski sud u Prištini je (presuda C1. br. 36/03) usvojio tužbu podnosioca zahteva, poništio, kao nezakonite, odluke dva disciplinska organa poslodavaca i obavezao EKK da vrati podnosioca na prethodno radno mesto.

18. EKK je izjavio žalbu Okružnom sudu u Prištini protiv gore navedene presude Opštinskog suda, tvrdeći povredu parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.

19. Dana 7. decembra 2006. godine, Okružni sud u Prištini je (presuda Ac. br. 62/2006), odbio, kao neosnovanu, žalbu EKK-a i potvrdio gore navedenu presudu Opštinskog suda u Prištini.

20. EKK je izjavio reviziju Vrhovnom sudu protiv presude Okružnog suda u Prištini, tvrdeći bitne povrede Zakona o parničnom postupku i pogrešnu primenu materijalnog prava.

21. Dana 15. maja 2008. godine, Vrhovni sud je (rešenje Rev. br. 61/2007) usvojio reviziju EKK-a, ukinuo presudu Okružnog suda u Prištini i Opštinskog suda i vratio predmet na ponovno suđenje prvom stepenu.

22. Vrhovni sud je svoju odluku o vraćanju predmeta na ponovno suđenje obrazložio konstatujući da nižestepeni sudovi zbog pogrešne primene materijalnog prava nisu pravilno utvrdili činjenično stanje. S tim u vezi, Sud je utvrdio da nižestepeni sudovi nisu uzeli u obzir tvrdnje EKK-a u pogledu primene materijalnog prava, odnosno primene Pravilnika EKK-a o radnim odnosima. Ovim Pravilnikom je priznato svojstvo radnog odnosa radnicima bivše Elektroprivrede, kojima je prekinut radni odnos po bilo kojoj osnovi. Na osnovu ovog Pravilnika, pozvani su zaposleni da se pojave na posao najkasnije do 1. jula 2000. godine. Prema Vrhovnom sudu, podnosilac zahteva nije iskoristio ovo pravo, time što se nije javio na posao u određenom roku.

23. Dana 15. decembra 2011. godine, u ponovljenom postupku, Opštinski sud u Prištini je (C1. br. 268/08) odbio, kao neosnovanu, tužbu podnosioca zahteva, kojom je tražio poništaj odluka poslodavca od 1993. godine i naknadu za neisplaćene lične dohotke za period od 10. marta 1993. godine do 11. marta 2009. godine.

24. Opštinski sud u Prištini je utvrdio da je 6. oktobra 2000. godine, EKK registrovana u privremenom registru poslovanja UNMIK-a. Ovaj sud je, dalje, utvrdio: *"Činjenica da je Energetska korporacija Kosova (EKK), koja je osnovana i registrovana nakon okončanja rata na Kosovu u istim sredstvima koje je imala bivša Elektroprivreda Kosova sa sedištem u Prištini, a zatim u bivšoj „Elektroprivredi" Srbije, ne znači da je ista naslednica Javnog preduzeća „Elektroprivreda" Srbija".*

25. Dakle, Opštinski sud u Prištini je utvrdio da EKK nije odgovorna za štetu koja je prouzrokovana tužiocu i tako nema obavezu da mu nadoknadi izgubljene lične dohotke, precizirane u njegovoj tužbi.

26. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu protiv presude Opštinskog suda, tvrdeći povredu postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.

27. Dana 8. jula 2014. godine, Apelacioni sud je (presuda CA. br. 4228/12) odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu Opštinskog suda u Prištini.

28. Apelacioni sud je u svojoj presudi potvrdio stanovište Opštinskog suda u Prištini, utvrđujući da podnosilac zahteva *"[...] nije dokazao do okončanja glavnog razmatranja, a ni u postupku po žalbi, da tužena [EKK] ima stvarnu pasivnu legitimaciju u ovoj pravnoj stvari [...]."*

29. Protiv presude Apelacionog suda, podnosilac zahteva je izjavio reviziju Vrhovnom sudu, tvrdeći povredu odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da je EKK naslednica bivše Elektroprivrede i zbog toga je dužna da mu isplati naknadu za prekid radnog odnosa.

30. Dana 4. februara 2015. godine, Vrhovni sud je (Rev. br. 12/2015) odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva.

31. U svojoj presudi, Vrhovni sud je utvrdio da je Apelacioni sud pravilno ocenio da EKK ne može da bude stranka u postupku, jer nema pasivni legitimitet.

32. Dakle, Vrhovni sud je ocenio, kao neprihvatljive, tvrdnje podnosioca zahteva da je EKK kao naslednica bivše Elektroprivrede nasledila i obaveze u vezi sa bivšim radnicima bivše Elektro-ekonomije. Konačno, sud je utvrdio da EKK nije naslednica bivše Elektroprivrede, i stoga *"[...] ne može da preuzme obavezu iz radnog odnosa radnika bivšeg javnog preduzeća Elektroprivreda Srbije [...]."*

Navodi podnosioca

33. Podnosilac u svom zahtevu tvrdi da su mu redovni sudovi povredili pravo garantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP. Međutim, podnosilac zahteva nije objasnio kako su i zašto povređena njegova prava na pravično i nepristrasno suđenje.

34. Pored toga, podnosilac se obraća Sudu sa sledećim zahtevom: *"[...] da oceni pravno pitanje da EKK ima pasivnu legitimaciju i da ista treba da odgovara za obaveze pravnog subjekta – Elektroprivreda Kosova kasnije menja ime na Elektroprivreda Srbije, a nakon rata na Energetska korporacija Kosova, što je jedan te isti pravni subjekt."*

35. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda da se ponište presude Vrhovnog suda (Rev. br. 12/2015 od 4. februara 2015. godine), Apelacionog suda (Ca. br. 4228/2012 od 8. jula 2014. godine) i Opštinskog suda u Prištini (C. br. 268/2008 od 15. decembra 2011. godine) i da se predmet vrati na ponovno suđenje.

Ocena prihvatljivosti zahteva

36. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom u dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

37. U tom smislu, član 113, stav 7 Ustava, propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

38. Sud primećuje da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka u skladu sa Ustavom, da osporava akt javnog organa, odnosno presudu Vrhovnog suda, da je iscrpeo potrebna pravna sredstva i podneo zahtev u roku od 4 (četiri) meseca nakon prijema presude.

39. Sud, takođe, uzima u obzir član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

40. Pored toga, Sud treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove propisane pravilom 36 Poslovnika, koje propisuje:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:
[...]

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.

[...]

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

41. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi povredili njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje.

42. U ovom slučaju, Sud primećuje da podnosilac zahteva samo navodi da je došlo do povrede ustavnog prava na pravično i nepristrasno suđenje, ne objašnjavajući kako i zašto činjenice koje je predočio predstavljaju povredu ustavnog prava na koje se pozvao.

43. Sud primećuje da je Vrhovni sud utvrdio da je Apelacioni sud pravilno ocenio da EKK, u svojstvu tužene, ne može biti stranka u postupku, jer nema pasivnu legitimaciju. Vrhovni sud je zaključio da EKK nije naslednica bivše Elektroprivrede i stoga, nema obavezu prema podnosiocu zahteva za isplatu naknade zbog prekida radnog odnosa od strane bivše Elektroprivrede.

44. Prema tome, Sud primećuje da je presuda Vrhovnog suda obrazložena i u potpunosti objašnjava zašto je utvrdio da je nižestepeni sud pravilno ocenio da EKK, u svojstvu tužene, nema pasivni legitimitet. Dakle, nakon razmatranja svih postupaka, Sud je utvrdio da postupci pred redovnim sudovima nisu li nepravični ili proizvoljni (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

45. Dakle, Sud smatra da osporena presuda Vrhovnog suda sadrži sve potrebne razloge na kojima je zasnovana, u skladu sa uslovima iz člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP.

46. Sud, dalje, naglašava da nema zadatak po Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u odnosu na odluke donete od strane Vrhovnog suda o nedostatku pasivne legitimacije tužene. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi, takođe, slučaj: KI70/11, podnosioci zahteva:

Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

47. Konačno, Sud ponavlja da podnosilac zahteva nije predstavio nikakve ubedljive argumente kojima bi dokazao da navodne povrede, pomenute u zahtevu, predstavljaju povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje (vidi slučaj: *Vanek protiv Republike Slovačke*, br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. godine).

48. Iz gore navedenih razloga, Sud zaključuje da činjenice predstavljene od strane podnosioca ni na koji način ne opravdaju njegovu tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje; podnosilac zahteva nije dovoljno dokazao svoju tvrdnju.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika, na sednici održanoj dana 14. aprila 2016. godine jednoglasno.

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajrizi

KI132/15, podnosilac zahteva: Manastir Visoki Dečani – Zahtev za ocen ustavnosti dveju odluka br. AC-I-13-0008 i br. AC-I-13-0009 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 12. juna 2015. godine

KI132/15, presuda od 19. maja 2016. godine, objavljena 20. maja 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, prihvatljiv zahtev, res judicata, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine*

Žalbeno veće Posebne komore je odlučilo u imovinskom sporu između podnosioca zahteva i trećih strana u korist podnosioca i ta odluka je postala pravosnažna *res judicata*. Treće strane su, u međuvremenu, izjavile žalbu Žalbenom veću, koje je usvojilo žalbu trećih strana i utvrdilo da je žalba osnovana, poništilo je prethodne odluke o toj stvari i utvrdilo da Posebna komora nije bila nadležna da sudi to pitanje. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, uglavnom zbog povrede principa *res judicata* od strane Žalbenog veća, nijedna od trećih strana nije imala pravo na žalbu, s obzirom da su se u poslednjem stepenu izjasnile kao osobe koje nisu ovlašćene u postupku i da Žalbeno veće nije imalo pravo da razmatra njihove podneske.

Ustavni sud je prvo ocenio prethodna proceduralna pitanja ovog slučaja, uključujući i njegov istorijat. Ustavni sud je, zatim, ocenio slučaj u osnovi, gde je, između ostalog, utvrdio da je Žalbeno veće povredilo načelo pravne sigurnosti i uskratilo podnosiocima pravično i nepristrasno suđenje, jer je koristilo postupak žalbe da poništi prethodne odluke i ponovo vratilo originalni imovinski spor redovnim sudovima. Ustavni sud je zaključio da je došlo do povrede prava podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje, kao što je garantovano članom 31. stav 2. Ustava u vezi sa članom 6. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

PRESUDA
u
slučaju br. KI132/15
Podnosilac
Manastir Visoki Dečani
Zahtev za ocenu ustavnosti dveju odluka br. AC-I-13-0008 i AC-I-13-0009 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 12. juna 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Manastir Visoki Dečani (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koji je predstavljen od strane Dragutina (Save) Janjića, igumana Manastira Visoki Dečani.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava dve odluke (br. AC-I-13-0008 i AC-I-13-0009) obe od 12. juna 2015. godine, Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće), koje su mu uručene 9. jula 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosilac, zahteva ocenu ustavnosti dveju gorenavedenih odluka koje su, navodno, povredile njegova prava garantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 46. [Zaštita imovine] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: EKLJP).

4. Pored toga, podnosilac zahteva od Ustavnog suda (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru, tj. da se obustave svi sudski postupci, radnje ili odluke javnih organa u vezi sa ustavnom žalbom, sve do konačne odluke Suda o ovom zahtevu.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članovima 21.4, 113.7 i 116.2 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54. i 55. Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 03. novembra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 04. novembra 2015. godine, predsednica Suda je odlukom GJR. KI132/15, imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH. KI132/15 predsednica Suda je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova (članica) i Arta Rama-Hajrizi (članica).

8. Dana 04. novembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio Posebnu komoru Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna komora) o registraciji zahteva i tražio od Posebne komore da dostavi Sudu niz određenih dodatnih dokumenata.

9. Dana 05. novembra 2015. godine, Posebna komora je dostavila Sudu tražena dokumenta.

10. Dana 09. novembra 2015. godine, podnosilac zahteva je dostavio dodatna dokumenta Sudu.

11. Dana 12. novembra 2015. godine, Odlukom ref. br. VMP865/15 objavljenom 03. decembra 2015. godine, Sud je jednoglasno odlučio da odobri privremenu meru, odnosno da se obustavi bilo kakav sudski postupak, radnja ili odluka javnih organa u vezi sa ovom ustavnom žalbom i da ova privremena mera važi sve do 29. februara 2016. godine.

12. Dana 25. januara 2016. godine, pravni zastupnik Društvenih preduzeća (DP) “Iliria” i “APIKO” (u daljem tekstu: “Iliria” i “APIKO”) je podneo zahtev Sudu u kojem je tražio mogućnost da dostavi komentare o zahtevu podnosioca.

13. Dana 02. februara 2016. godine, Sud je odgovorio pravnom zastupniku “Ilirie” i “APIKA“ i omogućio mu da dostavi komentare o zahtevu, dajući mu rok do 16. februara 2016. godine.

14. Dana 10. februara 2016. godine, Odlukom ref. br. VMP889/16 objavljenom 12. februara 2016. godine, Sud je jednoglasno odlučio da produži privremenu meru, da bi omogućio podnošenje dodatnih komentara na zahtev. Produženje privremene mere je glasilo da se obustavi bilo kakav sudski postupak, radnja ili odluka javnih organa u vezi sa ovom ustavnom žalbom i da produženje privremene mere važi do 31. maja 2016. godine.

15. Dana 16. maja 2016. godine, tri meseca nakon roka, Sud je dobio komentare o zahtevu koje je dostavio pravni zastupnik DP “Iliria” i “APIKO”. Sud ne može uzeti u obzir te komentare, jer su dostavljeni tri meseca nakon isteka roka, a pravni zastupnik DP nije tražio produženje roka.

16. Dana 19. maja 2016. godine, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu, u punom sastavu, da proglasi zahtev prihvatljivim i da nađe povredu.

17. Dana 19. maja 2016. godine, Sud je većinom glasova usvojio zahtev kao prihvatljiv. Sudija Bekim Sejdiu je glasao protiv prihvatljivosti.

18. Istog dana, Sud je većinom glasova našao povredu. Sudija Bekim Sejdiu je glasao protiv toga da se nađe povreda.

19. Presuda može biti dopunjena podudarnim mišljenjima.

Pregled činjenica

20. Dana 28. juna 1946. godine, shodno paragrafu 2. člana 18. Zakona o agrarnoj reformi i unutrašnjoj kolonizaciji Srbije "*Izvršni oblasni narodni odbor za Kosovo i Metohiju*" sa sedištem u Prizrenu, tadašnjoj Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji doneo je Odluku br. 2649, kojom je podnosiocu oduzeo nekoliko parcela zemljišta.

21. Dana 5. novembra 1997. godine, Vlada Republike Srbije je sklopila Ugovor o poklonu br. 04 br. 464-2914-97 sa podnosiocem zahteva. Ovim Ugovorom o poklonu deo eksproprisanog zemljišta je vraćen podnosiocu i registrovan je u katastru pod brojem 464-2914/97.

22. Dana 26. aprila 2000. godine, DP „Iliria" i „APIKO" su podneli tužbu Opštinskom sudu u Deçan/Dečanu protiv podnosioca zahteva, Opštine Deçan/Dečane i Republike Srbije, zahtevajući poništenje Ugovora o poklonu od 05. novembra 1997. godine.

23. Dana 07. decembra 2007. godine, Kosovska povereničkа agencija (u daljem tekstu: KPA) je tražila premeštanje predmeta iz Opštinskog suda, shodno članu 4.5 Uredbe br. 2002/13 UNMIK-a, na osnovu ekskluzivne nadležnosti KPA nad društvenim preduzećima i njihovom imovinom.

24. Godine 2008, Posebna komora Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju (u daljem tekstu: Posebna komora) je razmatrala dva slučaja koja se odnose na predmetnu imovinu. Jedan slučaj se odnosio na žalbe DP „APIKO" predstavljenog od strane KPA, i podnete pod brojem SCC-08-0226. Drugi slučaj se odnosio na žalbe DP „Iliria" predstavljenog od strane KPA, i podnete pod brojem SCC-08-0227.

25. Dana 17. novembra 2008. godine, Posebna komora je održala svoje prve sednice o ova dva slučaja, gde je KPA predstavljala tužioce „APIKO" i „Iliriu" i kao tužene strane u oba slučaja su se pojavile Republika Srbija, Opština Dečane i podnosilac zahteva.

26. Dana 24. novembra 2008. godine, u postupcima pred Posebnom komorom, KPA je podnela predlog za isključenje Republike Srbije i Opštine Dečane kao tuženih u postupcima. Obe, Opština Dečane i Republika Srbija su se saglasile sa ovim isključenjem, ostavljajući podnosioca jedinom tuženom stranom.

27. Opština Dečane je posebnim podneskom zahtevala od Posebne komore da joj dozvoli da bude uključena u oba slučaja, ali sada na strani tužioca. Posebna komora nije prihvatila

ovaj zahtev. Odbijanjem ovog zahteva, Opština Dečane je odstranjena kao strana u ovim postupcima.

28. Dana 26. novembra 2008. godine, ovlašćeni predstavnik „Ilirie“ i „APIKA“ je uložio podnesak, zahtevajući od Posebne komore da utvrdi da KPA nije ovlašćena da predstavlja ova dva preduzeća, tvrdeći da nema pravni legitimitet i, štaviše, da nije predstavljala preduzeća u skladu sa njihovim interesima.

29. Dana 10. marta 2009. godine, Sudsko veće Posebne komore (u daljem tekstu: Sudsko veće) je donelo odluku br. SCC-06-0484, u kojoj stoji:

> *“a) Kancelarija za pravna pitanja UNMIK-a ima pravnu zastupnost u ovom slučaju kao zastupnik KPA* i
>
> *b) ima isključivo pravo da zastupa interese „Ilirie“ i „APIKA“ pred Posebnom komorom, posebno u ovom slučaju.”*

30. Maja meseca 2009. godine, Sudsko veće je pozvalo Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) da učestvuje u postupcima kao potencijalno zainteresovana strana, zbog eventualnih interesa koje bi mogla da ima u ovom slučaju.

31. Dana 12. maja 2009. godine, KPA (predstavljena od strane Kancelarije za pravna pitanja UNMIK-a) je podnela podnesak u vezi sa ova dva slučaja SCC-08-0226 i SCC-08-0227 i zahtevala ročište. U podnesku je navedeno da je KPA priznala da je podnosilac imao potpuna vlasnička prava nad spornim katastarskim parcelama, koje se nalaze u Specijalno zaštićenoj zoni određenoj putem izvršne odluke, br. 2005/05 UNMIK-a, i da bi se KPA odrekla, u ime tužilaca u ovim slučajevima, svih drugih imovinskih prava koja bi ona mogla da ima u vezi sa ovim parcelama. Sudsko veće nije priznalo ovo poravnanje, pošto nije bilo u odgovarajućoj formi kakvu Sudsko veće traži za svoje odluke.

32. Dana 19. maja 2009. godine, na ročištu oba slučaja SCC-08-0226 i SCC-08-0227 u prisustvu Sudskog veća, KPA (predstavljena od strane Kancelarije za pravna pitanja UNMIK-a) i podnosilac zahteva su potpisali poravnanje, prema kom tužilac (KPA) priznaje tuženom (podnosiocu zahteva) vlasništvo nad predmetnim parcelama u sporovima sa „Iliriom“ i „APIKOM“, a tuženi (podnosilac zahteva), kao znak dobre volje je dao Opštini Dečane dve parcele u centru grada Dečana kao poklon.

33. Neutvrđenog datuma, Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) je uložila žalbu protiv ove odluke, tvrdeći da je bila jedini ovlašćeni zastupnik dva DP, dok KPA (predstavljena od strane Kancelarije za pravna pitanja UNMIK-a) nije bila ovlašćena.

34. Dana 24. jula 2010. godine, Odlukom br. ASC-09-0025 Žalbeno veće Posebne komore (u daljem tekstu: Žalbeno veće) je odbilo žalbu KPA i potvrdilo je odluku Sudskog veća od 10. marta 2009. godine, u vezi sa potvrđivanjem da je Kancelarija za pravna pitanja UNMIK-a imala pravni legitimitet u ovom slučaju da zastupa KPA.

35. Dana 1. januara 2012. godine, novi Zakon br. 04/L-033 o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju je stupio na snagu, kojim su osnovana Specijalizovana veća Posebne komore. Dva slučaja u vezi sa imovinom podnosioca su dodeljena Specijalizovanom veću za imovinske žalbe Posebne komore (u daljem tekstu: Imovinsko veće).

36. Dana 16. oktobra 2012. godine, u skladu sa zahtevom Kancelarije za pravna pitanja UNMIK-a i prema mišljenju Žalbenog veća, Imovinsko veće je održalo ročište. Strane, KPA (predstavljena od strane Kancelarije za pravna pitanja UNMIK-a) i podnosilac, kao što je utvrđeno odlukom Žalbenog veća od 24. jula 2010. godine, su pozvane na ročište. Strankama je naređeno da podnesu sudu dokumenta kojima se potvrđuju njihova ovlašćenja da predstavljaju stranke u postizanju poravnanja.

37. Dana 27. decembra 2012. godine, Imovinsko veće je donelo dve presude, br. SCC-08-0226 i br. SCC-08-0227 sa identičnim tekstom, kojima su odbijene žalbe kao neosnovane. Što se tiče pitanja ovlašćenih stranaka u ovom tužbenom zahtevu, Imovinsko veće je naglasio da:

> *"U drugom rešenju Žalbenog veća od 27. decembra 2011. godine, u predmetu br. ASC-11-0038 po žalbi na rešenje Sudskog veća od 9. februara 2011. godine u predmetima SCC-08-0226 i SCC-08-0227, ponovljeno je da je zastupanje DP-a od strane KPA i Kancelarije UNMIK-a za pravne poslove konačno i shodno tome obavezujuće i da se više ne može dovoditi u pitanje, te da Žalbeno veće čak smatra da je ta odluka res judicata. U vreme donošenja tog rešenja, novi Zakon o KAP br. 04/1.-034 je već bio na snazi.*
>
> *Nije bitno da li se sadašnji sastav Specijalnog veća (za Imovinska pitanja) slaže s tim zaključkom ili ne. Konačne odluke obavezujuće su ne samo za stranke, već i za sve sudove, osim ako novi zakon uredi tu oblast drugačije nakon usvajanja te konačne odluke o procesnom pitanju. Načela predvidljivosti i pravne sigurnosti podrazumevaju da se konačna rešenja/presude ne mogu dalje pobijati, bez obzira da li su ispravne ili ne, izuzev ukoliko je na raspolaganju vanredni pravni lek (koji ipak podleže određenom roku). U spisu predmeta ne postoji dokaz ili obaveštenje koje ukazuje da su bilo koja stranka ili treće lice koje tvrdi da ima interes u ovom predmetu osporili ustavnost rešenja Žalbenog veća ili izjavili vanredne pravne lekove u konkretnom predmetu o kojem je ovde reč.*
>
> *U predmetu o kojem je ovde reč, Žalbeno veće je rešenjem od 24. jula 2010. godine donelo odluku o tome da je Kancelarija UNMIK-a za pravne poslove ta koja jedino ima pravo da zastupa DP kad su Zakon o KAP i Ustav Republike Kosovo već bili na snazi […]".*

38. Dana 23. januara 2013. godine, KPA je uložila žalbu Žalbenom veću na dve presude, br. SCC-08-0226 i br. SCC-08-0227. U svojoj žalbi, KAP je navela da su imovinske žalbe podnosioca zahteva zasnovane na diskriminatornoj praksi i da KAP nije ovlašćena, niti nadležna da predstavlja preduzeća „APIKO" i „Iliria".

39. Dana 24. januara 2013. godine, pravni zastupnik dva preduzeća "Iliria" i „APIKO" je uložio žalbu na presude br. SCC-08-0226 i br. SCC-08-0227. U žalbi stoji da KPA nije bila ovlašćena da predstavlja preduzeća, da su preduzeća predstavljena u suprotnosti sa njihovim interesima i da su imovinske žalbe podnosioca zahteva zasnovane na diskriminatornoj praksi.

40. Dana 29. januara 2013. godine, Opština Dečane je takođe podnela žalbu na presude br. SCC-08-0226 i br. SCC-08-0227. Navela je da je nepravedno isključena iz postupka pošto

je imala pravni interes nad zemljom, i da KPA nije bila ovlašćena da predstavlja preduzeća.

41. U svakom odgovoru na ove tri žalbe podnosilac zahteva je ponovio da: (1) odluka o ovlašćenim stranama doneta je u konačnoj instanci presudom Žalbenog veća koja je postala *res judicata*; (2) nijedan od žalilaca nije imao pravo da se žali, pošto su odlukom konačne instance oni proglašeni licima koja nisu bila ovlašćene stranke u postupku, i da (3) Žalbeno veće nije imalo pravo da razmatra njihove podneske.

42. Dana 12. juna 2015. godine, Žalbeno veće je donelo dve konačne odluke sa identičnim tekstom, br. AC-I-13-0008 i br. AC-I-13-0009, odlučujući da su:

(1) Žalbe osnovane;
(2) Presude Imovinskog veća br. SCC-08-0226 i br. SCC-08-0227 su poništene; i
(3) Posebna komora nije bila nadležna da odlučuje o ovom slučaju

43. Shodno ovom zaključku, Žalbeno veće je vratilo slučaj i sporno pitanje na odlučivanje Osnovnom sudu u Peći–Ogranak u Dečanu.

44. U svojoj odluci, Žalbeno veće je navelo da su žalbe podnosilaca bile osnovane i da Posebna komora nije nadležna da odlučuje o ovom predmetu, jer nijedna od tuženih stranki u slučaju ne spada u definiciju ovlašćenih tuženih stranaka u žalbama pred Posebnom komorom, kao što je definisano Uredbom UNMIK-a 2002/13 i izmenjeno Uredbom UNMIK-a 2008/4. Konkretno, Žalbeno veće je drugačije tumačilo značaj odredbi koje sadrže izmenjeni članovi 4. i 5. Uredbe UNMIK-a 2002/13, u vezi sa strankama koje bi se mogle priznati kao 'tužene stranke' u potraživanjima pred Posebnom komorom.

45. Na osnovu ovog promenjenog tumačenja zakona, Žalbeno veće je našlo da samo društvena preduzeća ili KPA (kasnije KAP) mogu biti ovlašćene da postupaju kao 'tužene stranke' u slučajevima pred Posebnom komorom. Žalbeno veće je navelo da je podnosilac verska institucija, dok su Opština Dečane i KPA javne vlasti; prema tome, nijedna od njih ne može biti u svojstvu 'tužene stranke' u postupcima pred Posebnom komorom. Drugim rečima, samo kada bi podnosilac bio u svojstvu 'tužioca', ali ne i u svojstvu 'tužene stranke', Posebna komora bi imala nadležnost o ovom slučaju.

46. Odluke br. AC-I-13-0008 i br. AC-I-13-0009 takođe sadrže i zajedničko, izdvojeno mišljenje dvoje sudija. U izdvojenim mišljenjima sudije ove odluke vide kao pogrešne, jer:

a) pravni osnov i stav o tumačenju relevantnih odredbi Uredbe UNMIK-a 2002/13 u originalno vreme kada je predmet preuzet od strane Posebne komore, bio je takav da je bilo moguće da stranke koje postupaju u svojstvu 'tužioca' u postupku su mogle biti KPA i podnosilac; i
b) u ovom slučaju postojale su konačne i obavezujuće odluke Žalbenog veća u vezi sa time ko su ovlašćene stranke u postupku i da ove odluke imaju *res judicata* karakter

Zahtevi podnosioca i zahtev za privremenom merom

47. Podnosilac zahteva ocenu ustavnosti dveju odluka br. AC-I-13-0008 i br. AC-I-13-0009 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, obe od 12. juna 2015. godine. Podnosilac tvrdi da su mu ove odluke povredile prava garantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 46. [Zaštita imovine] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava i članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] EKLJP-a.

48. U vezi sa pravom na pravično suđenje, podnosilac zahteva tvrdi da je ono povređeno na dva načina, to jest:

(1) Pravo na pravnu sigurnost je povređeno na dva načina, jer je:

(a) Žalbeno veće dozvolilo određenim stranama da podnesu žalbe kada je isto Žalbeno veće prethodno odlučilo da su samo podnosilac zahteva i KPA jedine ovlašćene strane u slučaju. Žalbeno veće je dozvolilo ovu žalbu i presudilo o meritumu žalbe uprkos činjenici da ove strane nisu bile ovlašćene da podnesu žalbu, i

(b) jer je Žalbeno veće primenilo novo tumačenje primenljivog zakona, gde je odlučilo da Posebna komora nikada nije imala nadležnost nad slučajem, uprkos činjenici da je Posebna komora u svim nivoima (u Sudskom veću, Specijalizovanom veću i Žalbenom veću) prethodno prihvatila svoju nadležnost i donela odluke u slučaju još od 2008. godine

(2) Pravo na utvrđivanje građanskih prava i obaveza u razumnom roku je povređeno, jer su postupci trajali više od 15 (petnaest) godina i sada je Posebna komora predmet vratila Osnovnom sudu gde treba da ponovo počne *de novo*

49. U prilog ovim argumentima, podnosilac se poziva na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava, navodeći da: "*Pravo na pravnu sigurnost, kao jedno od osnovnih prava predviđenih načelom o pravičnom suđenju, garantuje da konačne sudske presude ne mogu biti predmet ponovnog razmatranja u redovnim postupcima (Ryabykh protiv Rusije, 52854/99); zarad pružanja pravne sigurnosti, presuđeno je prema zakonima i sudskoj praksi koji su primenjljivi za vreme pokretanja spora (Maširević protiv Srbije, 30671/08). Štaviše, pravni sistemi karakterizovani neograničenim razmatranjem konačnih presuda krše član 6.1 Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (*Sovransavto Holding protiv Ukrajine*, 48553/99).*"

50. Što se tiče prava na jednakost pred zakonom, podnosilac argumentuje da je to pravo povređeno, jer strankama koje su isključene iz postupka *res judicata* odlukom Žalbenog veća, kasnije je dozvoljeno da ulažu žalbu, dok je podnosilac bio isključen iz postupka na osnovu toga što je "verska institucija".

51. Sasvim na kraju, podnosilac argumentuje da je ispoštovao obavezu da iscrpi sva pravna sredstva, pre nego podnese zahtev Sudu. Podnosilac navodi da:

"Svojom odlukom, Žalbeno veće Posebne komore Vrhovnog suda predmet je vratilo Osnovnom sudu u Peći, ogranak u Dečanima. Međutim, smatramo da su iscrpljena sva pravna sredstva koja su podnosiocu ustavne žalbe dostupna. Naime, prema pravnim shvatanjima Evropskog suda za ljudska prava (McFarlane protiv Irske, 31333/06; El-Masri protiv "Bivše jugoslovenske Republike Makedonije ", 39630/09), eksplicitno se zahteva da pravna sredstva budu „dovoljno sigurna", ne samo u teoriji, već i u praksi, kao i efikasna i u zakonu i u praksi da bi bila smatrana „dostupnim pravnim sredstvima" u smislu iscrpljenosti pravnih sredstava.

Imajući u vidu da ceo postupak traje petnaest godina, da je predmet već bio pred tadašnjim Opštinskim sudom u Dečanima, i da se postupak pre preuzimanja predmeta od strane Posebne komore vodio osam godina, kao i da su pred Opštinskim sudom u Dečanima prava podnosioca ustavne žalbe već kršena, smatramo da su sva efikasna pravna sredstva u ovom predmetu iscrpljena očekivanom drugostepenom odlukom Žalbenog veća Posebne komore. Smatramo da se o bilo kakvoj efikasnosti vraćanja postupka ne može se govoriti u situaciji kada se postupak sa najviše sudske instance - Vrhovnog suda, nakon petnaest godina, vraća na najnižu - ogranak Osnovnog suda. […]
Obzirom na izloženo, smatramo da su zahtevi za iscrpljivanje dostupnih pravnih sredstava iz člana 113.7 Ustava, u ovom slučaju ispunjeni i predlažemo Ustavnom sudu da predmet uzme u razmatranje."

52. Podnosilac, takođe, zahteva od Suda da:

"Odredi privremenu meru u ovom predmetu, i zabrani bilo kakav postupak, bilo kog suda ili javnog organa, u predmetima vezanim za ovu ustavnu žalbu, do završetka postupka pred Ustavnim sudom Republike Kosovo."

Ocena prihvatljivosti zahteva

53. Kako bi Sud bio mogao da reši žalbu podnosioca, prvo treba da ispita da li je žalba ispunila uslove prihvatljivosti, koji su propisani u Ustavu u dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku.

54. S tim u vezi, član 113. paragraf 7. Ustava predviđa:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

55. Sud smatra da, u skladu sa članom 21.4 Ustava koji predviđa da "*Ustavom* utvrđena *prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva"*, podnosilac ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na osnovna prava koja važe za pojedince, kao i za pravna lica (vidi: *mutatis mutandis*, rešenje od 27. januara 2010. godine, zahtev KI41/09, *AAB-RIINVEST Univerzitet DOO, Priština protiv Vlade Republike Kosovo*).

56. Sud primećuje da načelo i osnovna žalba u ovom zahtevu su da pravo podnosioca na pravično suđenje je povređeno od strane Žalbenog veća odlukama br. AC-I-13-0008 i br. AC-I-13-0009 kada je primilo žalbu od KPA i dva DP na presude Imovinskog veća br. SCC-08-0226 i br. SCC-08-0227. Podnosilac tvrdi da prijemom žalbe Žalbeno veće nije tretiralo presude Imovinskog veća kao konačne i obavezujuće i, da je povredilo dugo uspostavljeno načelo *res judicata*.

57. Sud primećuje da je u svojim odlukama br. AC-I-13-0008 i AC-I-13-0009 od 12. juna 2015. godine, Žalbeno veće proglasilo Posebnu komoru nenadležnom da presuđuje imovinska potraživanja i vratilo spor o vlasništvu nad imovinom redovnim sudovima na ponovno razmatranje *ab initio*. Shodno tome, ove odluke Žalbenog veća sugerišu da spor podnosioca u vezi sa vlasništvom nad imovinom još nije završen konačnom odlukom.

58. Međutim, kao što je gore nevedeno, ovaj zahtev se prvenstveno tiče pravičnog suđenja. Pitanje kojim se treba baviti je, da li je Žalbeno veće imalo nadležnost da razmatra žalbe suprotnih strana: KAP, „Ilirie“ i „APIKA“ i da donosi odluke br. AC-I-13-0008 i AC-I-13-0009 ili ne, imajući u vidu da je ovo isto Žalbeno veće 24. jula 2010. godine odlukom br. ASC-09-0025 prethodno utvrdilo da ove suprotne strane: KAP, „Iliria“ i „APIKO“ nisu bile ovlašćene strane u slučaju.

59. Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi da je odbijen da bude strana u toj žalbi od strane Žalbenog veća i prema tome, nije mogao da odbrani svoja potraživanja. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da Žalbeno veće nije bilo nadležno da razmatra žalbe KAP, „Ilirie“ i „APIKA“, jer je odluka Žalbenog veća od 24. jula 2010. godine postala *res judicata* i sledstveno tome, nije više bila predmet sudskog razmatranja. Podnosilac zahteva tvrdi da je to potvrđeno od strane Imovinskog veća u odlukama br. SCC-08-0226 i br. SCC-08-0227 od 27. decembra 2012. godine.

60. Sud podseća na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) u vezi sa pitanjem iscrpljivanja pravnih sredstava, gde je navedeno da treba da se iscrpe samo ona pravna sredstva koja se odnose na navodno kršenje prava. Konkretno, Sud podseća na presudu ESLJP-a od 28. jula 1999. godine, br. 25803/94, *Selmouni protiv Francuske*, gde je ESLJP naveo *inter alia* da:

> *“75. […] jedine lekove koje član 35 Konvencije nalaže da se iscrpe jesu oni koji se odnose na navodne povrede, a koji istovremeno moraju biti dostupni i dovoljni. Takvi pravni lekovi ne mogu izvesno postojati samo u teoriji, već takođe i u praksi, a ako to nije slučaj, oni onda ne zadovoljavaju uslove dostupnosti i delotvornosti […]*
>
> *77. Sud naglašava da se primena ovog pravila mora razmatrati u zavisnosti od konteksta. […] Takođe se uvažava činjenica da pravilo iscrpljivanja domaćih pravnih lekova nije apsolutno i da se ne može automatski primenjivati […]”*

61. U vezi s tim, Sud podseća na svoju presudu od 20. maja 2014. godine u slučaju br. KI10/14, *Akcionarsko društvo Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C.,* gde je Sud našao da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva u svrhu konstatacije povrede svojih ustavnih prava, kad je Vrhovni sud bez obaveštenja podnosiocu zahteva ili bez davanja prilike da se sasluša, jednostrano i *ex parte* vratio slučaj Osnovnom sudu na ponovno suđenje.

62. U svojoj presudi, Sud je utvrdio da se od podnosioca zahteva ne traži da se njegov slučaj ponovo presudi pred Osnovnim sudom koji nije imao ovlašćenje da odluči o tome da li je Vrhovni sud podnosiocu zahteva povredio ustavna prava, pre nego što njegovo navodno ustavno kršenje bude razmotreno od strane ovog Suda.

63. U konkretnom zahtevu Žalbeno veće nije dozvolilo podnosiocu, strani sa posebnim interesom u slučaju, da učestvuje u postupcima, nego je jednostrano ignorisalo činjenicu da je njegova prethodna presuda od 24. jula 2010. godine, u vezi sa ovlašćenim stranama bila *res judicata*

64. Slično slučaju KI10/14, Sud naglašava da podnosilac zahteva nije dužan da ponovo podnese slučaj na razmatranje pred redovnim sudovima koji nemaju ovlašćenje da

odlučuju da li je Žalbeno veće povredilo ustavna prava podnosioca, pre nego što ta navodna ustavna povreda bude saslušana od strane ovog Suda.

65. Kao i što je gore citirano u presudi Evropskog suda, *Selmouni protiv Francuske*, treba iscrpeti samo ona pravna sredstva koja zadovoljavaju sva tri načela:

a. Pravno sredstvo se odnosi na navodnu povredu;
b. Pravno sredstvo je dostupno podnosiocu (načelo dostupnosti) i
c. Pravno sredstvo je dovoljno za popravljanje povrede (načelo efikasnosti)

66. Kao takvo, Sud nalazi da u ovakvim okolnostima ovog zahteva ponovno otvaranje sudskog postupka o imovinskom sporu ne ispunjava uslove 'dovoljnosti' i 'efikasnosti' da bi se smatrale pravnim sredstvima koja podnosilac zahteva treba da iscrpi pre nego što podnese zahtev Sudu, u smislu člana 113.7 Ustava, jer ovi pravni postupci se ne mogu baviti tvrdnjama podnosioca o povredi pravičnog suđenja od strane Žalbenog veća.

67. Pored toga, član 48. Zakona propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

68. Nakon što je ispitao zapažanja podnosioca o suštini njegovih žalbi, Sud smatra da zahtev pokreće ozbiljna pitanja o činjenicama i pravu koja su takve složenosti da njihovo određivanje zavisi od ispitivanja merituma. Prema tome, zahtev se ne može smatrati očigledno neosnovanim u smislu pravila 36 (1)(d) Poslovnika o radu, i nije utvrđen nijedan osnov da se proglasi neprihvatljivim.

Ocena merituma zahteva

69. Sud primećuje da se glavne tvrdnje podnosioca tiču povrede prava na pravično suđenje, zaštićenog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP.

70. Podnosilac zahteva tvrdi da je Žalbeno veće povredilo njegova prava na pravično suđenje:

a. Ponovnim razmatranjem prethodne odluke koja je bila *res judicata*
b. Namernim sprečavanjem podnosioca, ovlašćene strane sa posebnim imovinskim interesom u postupku, da učestvuje u tom postupku
c. Dozvoljavanjem stranki, prethodno proglašenoj „neovlašćenom" od strane istog suda, da učestvuje u tim postupcima

71. Konkretno, podnosilac tvrdi da je svojim odlukama, br. AC-I-13-0008 i br. AC-I-13-0009, obema od 12. juna 2015. godine, Žalbeno veće ponovo otvorilo slučaj koji je prethodno već bio završen, kao rezultat njegove prethodne odluke od 24. jula 2010. godine (br. ASC-09-0025). U toj prethodnoj odluci Žalbeno veće je, u konačnoj instanci, već odredilo ovlašćene stranke u slučaju. Podnosilac argumentuje da je ovo konačno utvrđivanje ovlašćenih stranki bilo potvrđeno od strane Imovinskog veća u njegovim odlukama br. SCC-08-0226 i br. SCC-08-0227 od 27. decembra 2012. godine, pri čemu je Imovinsko veće utvrdilo ko su ovlašćene stranke *res judicata*. Štaviše, podnosilac navodi da je Žalbeno veće odbilo da prizna pravo podnosioca da bude stranka u žalbi i tako ga lišilo prava da predstavlja svoj slučaj.

72. Sud podseća na član 31. paragraf 2 Ustava, koji glasi:

> *"2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda."*

73. Sud, takođe, podseća ma član 6. paragraf 1 EKLJP koji, *inter alia*, glasi:

> *"1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. […]"*

74. U ovom zahtevu ključno pitanje je da li je Žalbeno veće bilo ovlašćeno da primi žalbu KAP i dva DP. Žalbeno veće je prethodno tačno utvrdilo, u konačnoj instanci, ko su ovlašćene strane u predmetu, a kasnije je prihvatilo žalbe od tih stranki koje je prethodno proglasilo neovlašćenim. Istovremeno, Žalbeno veće je odbilo podnosiocu status ovlašćene stranke, koji je prethodno potvrdilo u konačnoj instanci.

75. Kao takvo, Sud smatra da pitanje koje treba razmotriti je da li ponovno razmatranje sudske odluke koje je postala *res judicata* u saglasnosti sa uslovima člana 31. Ustava i člana 6. paragraf 1 EKLJP.

76. S tim u vezi, Sud podseća na svoju presudu od 12. aprila 2012. godine u slučaju br. KI103/10, *Shaban Mustafa*, gde je našao ustavnu povredu prava na pravično suđenje, kada je Vrhovni sud Kosova postupio u vezi sa ugovornim pravima podnosioca bez prethodnog obaveštenja ili davanja mogućnosti podnosiocu da bude saslušan.

77. Ovaj isti standard važi i u konkretnom zahtevu gde je podnosilac zahteva bio lišen prava da bude saslušan kao strana pred Žalbenim većem i stoga, nije imao mogućnosti da predstavlja svoje argumente o pitanju nadležnosti Posebne komore. Osnovni aspekt jednakosti strana u slučaju je da se podnosiocu pruži mogućnost da bude saslušan u svim fazama sudskog postupka.

78. Sud, takođe, podseća na svoju presudu od 19. juna 2012. godine u slučaju br. KI51/11, *Rexhep Rahimaj*, gde je utvrdio da je Okružni sud u Gnjilanu postupio u suprotnosti sa članom 31. Ustava, neuspevajući da izvrši prethodnu *res judicata* odluku, koja je uticala na prava podnosioca na nepokretnu imovinu.

79. U toj presudi, Sud smatra da su nadležni organi pod pozitivnom obavezom da organizuju sistem za izvršenje odluka koji je delotvoran i u zakonu i u praksi, te obezbeđuje njihovo izvršenje bez neopravdanog kašnjenja. Izvršenje presude koju donese bilo koji sud mora se smatrati sastavnim delom prava na pravično suđenje, koje je zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP. Podnosilac zahteva ne sme biti sprečen u ostvarivanju koristi na osnovu odluke koja je postala pravosnažna *res judicata* i koja je doneta u njegovu korist (vidi: *mutatis mutandis*, presuda ESLJP od 6. novembra 2002. godine, *Sovtransavto Holding protiv Ukrajine*, br. 48553/99)".

80. Pored toga, Sud podseća na svoju presudu od 17. decembra 2010. godine u slučaju br. KI08/09 *Nezavisnog sindikata radnika IMK Fabrike šavnih cevi u Uroševcu*. Ta presuda

se odnosila na neizvršenje konačne sudske odluke, koja je postala *res judicata*. Po tom pitanju, Sud je u paragrafima 61-62, *inter alia*, naglasio:

> *"61. S tim u vezi, Sud naglašava da pravo na pokretanje postupka pred sudom u građanskim pitanjima, kao sto je predvideo članom 31. Ustava Kosova i članom 6, u vezi sa članom 13 Evropske konvencije o ljudskim pravima (ECHR), bilo bi iluzorno ukoliko kosovski pravni sistem dozvoli da konačna, obavezujuća sudska odluka ostane neizvršena na štetu jedne strane. Bilo bi nezamislivo da ovi članovi detaljno propisuju proceduralne garancije dostupne stranama u sporu - postupak koji je pravičan, javan i ekspeditivan -bez zaštite izvršenja sudske odluke. Tumačenje gore navedenih članova, u smislu isključivog pristupa sudu i sprovođenja i delotvornost postupka, bi verovatno dovelo do situacije koja nije kompatibilna sa principima vladavine prava koje su kosovske vlasti obavezne da ispoštuju (vidi, mutatis mutandis, presudu ECHR u predmetu Romashov protiv Ukrajine, zahtev br. 67534/ 01, presuda od 25.07.2004).*
>
> *62. Vladavina prava jeste jedno od osnovnih načela demokratskog društva i podrazumeva poštovanje načela pravne izvesnosti, posebno u pogledu sudskih odluka koje su postale pravosnažne. Nijedna strana nema pravo da traži preispitivanje konačne i pravosnažne presude samo radi toga da se pokrene novo suđenje i ponovo donese odluka po predmetu (vidi, mutatis mutandis, Sovtransavto Holding protiv Ukrajine, br. 48553/99, § 72, ECHR 2002-VII). Kada to ne bi bio slučaj, preinačenje pravosnažne odluke bi dovelo do opšte atmosfere pravne neizvesnosti, čime bi se smanjilo poverenje javnosti u sudski sistem a sledstveno tome i u vladavinu prava.[...]."*

81. Sud se, takođe, poziva i na presudu Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) od 3. aprila 2008. godine, *Ponomaryov protiv Ukrajine*, podnesak br. 3236/03, gde je ESLJP u paragrafu 40, *inter alia*, naveo da:

> *"40. Sud ponavlja da pravo na pravično saslušanje pred tribunalom, kao što je garantovano članom 6 § 1 Konvencije, mora biti tumačeno u svetlu preambule Konvencije, koji proglašava u svom relevantnom delu vladavinu prava delom zajedničkog nasleđa država ugovornica. Jedno od fundamentalnih načela vladavine prava je načelo pravne sigurnosti koje podrazumeva poštovanje načela* res judicata*, to jest načelo pravosnažnosti presuda. Ovo načelo naglašava da nijedna stranka nema pravo da traži razmatranje konačnih i obavezujućih presuda samo da bi dobila mogućnost ponovnog održavanja rasprave i ponovno odlučivanje slučaja. [...] odstupanje od tog načela je opravdano samo kada je neophodno zbog okolnosti suštinskog i prinudnog karaktera (*vidi: *mutatis mutandis, Ryabykh protiv Rusije, br. 52854/99, § 52, ESLJP 2003-X)."*

82. Pored toga, Sud podseća na presudu ESLJP od 24. jula 2003. godine, *Ryabykh protiv Rusije*, podnesak br. 52854/99, gde je ESLJP u paragrafima 52-57, elaborisao o principu pravne sigurnosti u vezi sa pravom na pravično suđenje:

> *"52. Pravna sigurnost podrazumeva poštovanje načela res judicata (ibid., § 62), to jest načelo pravosnažnosti presuda. Ovo načelo naglašava da nijedna stranka nema pravo da traži razmatranje konačnih i obavezujućih presuda samo da bi dobila mogućnost ponovnog održavanja rasprave i ponovno odlučivanje slučaja. Moć razmatranja viših sudova bi trebalo da se sprovodi samo da ispravi sudske greške i*

manjkavosti pravde, ali ne da sprovodi novo razmatranje. Razmatranje ne bi trebalo da se tretira kao maskirana žalba, i prosta mogućnost dobijanja dveju mišljenja o predmetu nije osnov za ponovno razmatranje. Odstupanje od tog načela je opravdano samo kada je neophodno zbog okolnosti suštinskog i prinudnog karaktera.

53. Međutim, u slučaju podnosioca, presuda od 8. juna 1998. godine je bila poništena 19. marta 1999. godine od strane Presidium Regionalnog suda Belgoroda po osnovu da je sudija Lebedinskaya Okružnog suda Novooskolskiy pogrešno tumačila relevantne zakone. Presidium je odbacio žalbu podnosioca i zaključio predmet, tako da je poništio ceo sudski proces koji se završio odlukom koja je zakonski obavezujuća prema članu 208. Zakona o građanskom postupku i u vezi koje je počeo izvršni postupak.

54. Sud primećuje da nadgledno razmatranje presude od 8. juna 1998. godine je pokrenuto od strane predsednika Regionalnog suda Belgoroda – koji nije bio stranka u postupku – koji je imao poverene nadležnosti članovima 319. i 320. Zakona o građanskom postupku. Kao u okolnostima prema rumunskom zakonu razmatranim u Brumărescu, gore citiranim, vršenje ove nadležnosti od strane predsednika nije bilo predmet bilo kakvog vremenskog roka, tako da je bilo moguće osporiti ove presude u neograničenom vremenskom periodu.

56. Sud smatra da bi pravo parničara bilo jednako iluzorno ako pravni sistem jedne države ugovornice dozvoli da jedna sudska odluka, koja je postala konačna i obavezujuća, bude poništena od višeg suda na zahtev državnog lica.

57. Korišćenjem postupka nadglednog razmatranja da bi se ukinula presuda od 8. juna 1998. godine, Presidium Regionalnog suda Belgoroda je prekršio načelo pravne sigurnosti i „pravo na sud" podnosioca prema članu 6 § 1 Konvencije."

83. Slučaj ovog Suda, *Nezavisni sindikat radnika IMK Fabrike šavnih cevi u Uroševcu,* gore citiran, se odnosi na izvršenje konačne odluke koja je postala *res judicata*. Slučaj *Ryabykh protiv Rusije* se odnosi na ponovno razmatranje konačne sudske odluke od strane javnog službenika. U oba slučaja, kao i u citiranom slučaju *Ponomaryov protiv Ukrajine*, jasno i eksplicitno je rečeno da pravo na pravično suđenje, prema članu 6 EKLJP i članu 31. Ustava, uključuje i načelo pravne sigurnosti koje sadrži i načelo da konačne sudske odluke koje su postale *res judicata* moraju da se poštuju i ne mogu se ponovo otvoriti ili postati predmet žalbi.

84. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je Žalbeno veće svojom odlukom od 24. jula 2010. godine utvrdilo, u konačnoj instanci, ovlašćene stranke u slučaju. Shodno tome, ova odluka je postala *res judicata*.

85. Sud naročito primećuje da strane koje nisu priznate kao ovlašćene u slučaju od strane Žalbenog veća, odlukom od 12. jula 2010. godine, tj. KAP, DP „APIKO" i „Iliria" i Opština Deçan/Dečane, su u to vreme imale mogućnost da podnesu zahtev ovom Sudu navodeći povredu svojih ustavnih prava, kao rezultat te odluke. Nijedna od tih stranki nije podnela žalbe Ustavnom sudu. Kao posledica tog propusta, ova odluka Žalbenog veća nije se više mogla osporiti.

86. U prvoj instanci, Imovinsko veće se konačnom odlukom Žalbenog veća smatralo obavezujućim i u svojim presudama od 27. decembra 2012. godine (br. SCC-08-0226 i br. SCC-08-0227) eksplicitno je navelo da je odluka Žalbenog veća o ovlašćenim strankama bila *res judicata* i da stoga "*nije relevantno da li se sadašnji sastav Specijalizovanog veća [o imovinskim pitanjima] slaže sa tim zaključkom ili ne. Konačne odluke su obavezujuće ne samo za stranke nego i za sudove, osim ukoliko novi zakon reguliše tu oblast drugačije nakon usvajanja takve konačne odluke o proceduralnim pitanjima.*"

87. Sud primećuje da u osporenoj odluci Žalbenog veća nisu pomenute prethodne odluke Žalbenog veća u ovom slučaju. Štaviše, Žalbeno veće je prvobitno dozvolilo žalbu strankama koje su prethodno proglašene neovlašćenim, odbilo da prihvati podnosioca kao stranku u ovim postupcima i sledstveno tome, proglasilo je Posebnu komoru nenadležnom za presuđivanje spora.

88. U ovakvim okolnostima, Sud smatra da je podnosilac imao legitimna očekivanja da njegov slučaj bude odlučen u konačnoj instanci od strane Imovinskog veća i da nije bilo moguće ponovo ih razmatrati pred Žalbenim većem. Usled toga, podnosilac bi trebalo da vidi presude Imovinskog veća izvršene.

89. Kao što je gore citirano, Sud ponavlja da*: „jedan od fundamentalnih aspekata vladavine prava je načelo pravne sigurnosti, koje podrazumeva poštovanje načela res judicata, to jest načelo pravosnažnosti presuda. Ovo načelo naglašava da nijedna stranka nema pravo da traži razmatranje konačnih i obavezujućih presuda samo da bi dobila mogućnost ponovnog održavanja rasprave i ponovno odlučivanje slučaja"*.

90. Na osnovu ovih razmatranja i svoje sudske prakse, kao i sudske prakse ESLJP, Sud zaključuje da su presude Imovinskog veća od 27. decembra 2012. godine (br. SCC-08-0226 i br. SCC-08-0227) postale *res judicata* na osnovu gorenavedenih konačnih i obavezujućih odluka Žalbenog veća od 24. jula 2010. godine u vezi sa ovlašćenim stranama.

91. Korišćenjem žalbenog postupka za poništenje presuda Imovinskog veća i ponovnim vraćanjem originalnog imovinskog spora redovnim sudovima, Sud nalazi da je Žalbeno veće svojim odlukama od 12. juna 2015. godine (br. AC-I-13-0008 i br. AC-I-13-0009) povredilo načelo pravne sigurnosti i lišilo podnosioca prava na pravično i nepristrasno saslušanje o pravima i obavezama, u smislu člana 31. paragraf 2. Ustava i člana 6. paragraf 1. EKLJP.

92. Sud zaključuje da su povređena prava podnosioca na pravično i nepristrasno saslušanje, zaštićena članom 31. paragraf 2. Ustava u vezi sa članom 6. paragraf 1. EKLJP.

93. Sud primećuje da se ovaj zaključak ekskluzivno odnosi na osporene odluke Žalbenog veća od 12. juna 2015. godine, i da ni na koji način ne bi trebalo da se odražava povoljno ili nepovoljno na zakonitost mnogih postupaka koji su se desili pre osporenih odluka, jer je to van delokruga nadležnosti Suda.

94. Nakon što je našao povredu prava podnosioca na pravično i nepristrasno suđenje prema članu 31. Ustava, Sud ne smatra potrebnim ispitivanje daljih tvrdnji podnosioca u vezi sa članovima 24. [Jednakost pred zakonom], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 46. [Zaštita imovine] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, i članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] EKLJP.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 21.4 i 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56. (a) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 19. maja 2016. godine, većinom glasova

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. DA UTVRDI da je bilo povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima;

III. DA UTVRDI da nije potrebno ispitivanje da li je bilo povrede članova 24. 32. 46. i 54. Ustava, i člana 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima;

IV. DA UTVRDI da su dve odluke Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 12. juna 2015. godine br. AC-I-13-0008 i br. AC-I-13-0009 ništave, i da su dve odluke Specijalizovanog veća o imovinskim pitanjima Posebne komore Vrhovnog suda o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 27. decembra 2012. godine br. SCC-08-0226 i br. SCC-08-0227 konačne i obavezujuće, i kao takve *res judicata*;

V. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

VI. DA OBJAVI ovu Presudu u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;

VII. Ova Presuda stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI124/15, Podnosilac Arif Kryeziu, ocena ustavnosti neuključivanja u postupak privatizacije Društvenog preduzeća „Liria“

Slučaj br. KI124/15, Rešenje o neprihvatljivosti doneto 9. marta 2016. godine, objavljeno 23. maja 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, neiscrpljenje pravnih sredstava, postupak privatizacije*

Podnosilac zahteva nije osporio nijedan konkretan akt nekog javnog organa. On samo traži da bude uključen u spisak radnika koji imaju pravo na udeo od prihoda od privatizacije društvenog preduzeća "Liria" iz Prizrena. Podnosilac zahteva se žali jer nije uključen u spisak radnika za privatizaciju preduzeća DP „Liria“.

Podnosilac zahteva se ne poziva ni na jednu ustavnu odredbu posebno, već navodi: *"Oslanjam se na vas, jer imam razloga. Niko neće da mi prizna pravo, osim vas“*. Podnosilac nije dostavio nijednu odluku bilo koje institucije kojom su povređena njegova prava. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav dokaz da je izjavio žalbu u skladu sa obaveštenjem KAP-a ili primenljivim zakonom na Kosovu.

Sud je smatrao da se podnosilac zahteva odrekao svog prava da se dalje žali i samim tim, nije iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva jer je ovo pravilo zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava.

Ustavni sud je na osnovu navedenih argumenata proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI124/15
Podnosilac
Arif Kryeziu
Ocena ustavnosti neuključivanja u postupak privatizacije Društvenog preduzeća „Liria“
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Arif Kryeziu iz Prizrena (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva ne osporava nijedan konkretan akt javnog organa. On samo traži da bude uključen u spisak radnika koji imaju pravo na udeo od prihoda od privatizacije društvenog preduzeća „Liria“ iz Prizrena (u daljem tekstu: DP „Liria”).

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva se žali jer nije uključen u spisak radnika koji imaju pravo na 20% od prihoda od privatizacije DP „Liria”.

4. Podnosilac je ranije podneo Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), identičan zahtev (KI19/15).

5. Podnosilac zahteva se ne poziva ni na jednu ustavnu povredu.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članu 47. Zakona br. 03/121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Sudom

7. Dana 16. oktobra 2015. godine, podnosilac je podneo Sudu zahtev KI124/15.

8. Dana 5. novembra 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 9. decembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i u skladu sa pravilom 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik) tražio od njega da kompletira svoj zahtev. Kopija zahteva je poslata Kosovskoj agenciji za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP).

10. Dana 28. januara 2016. godine, Sud je tražio od podnosioca zahteva da pojasni da li je izjavio žalbu. Međutim, on nije odgovorio na taj zahtev.

11. Dana 9. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 23. februara 2015. godine, podnosilac je podneo Sudu zahtev KI19/15, koji je izbrisan sa liste 23. septembra 2015. godine.

13. Dana 6. oktobra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev KAP-u, jer nije bio uključen u spisak radnika koji imaju pravo na udeo od prihoda od prodaje DP „Liria“.

14. Dana 6. oktobra 2015. godine, KAP je obavestila podnosioca zahteva da svi radnici koji nisu uključeni u spisak za dobijanje udela od prodaje DP „Liria“ imaju pravo na žalbu.

15. Relevantni deo gore navedenog obaveštenja KAP-a glasi: *„(...) Poslednji dan za podnošenje žalbi protiv prvobitnog spiska je bio 24.12.2011”* i *“poslednji dan za podnošenje žalbe protiv konačne liste je bio 31.03.2012”*.

16. U tom smislu, podnosilac zahteva nije odgovorio na objašnjenja tražena 28. januara 2016. godine i nije priložio nijedan dokaz da je izjavio žalbu KAP-u ili Posebnoj komori Vrhovnog suda, niti iskoristio svoje pravo na žalbu u skladu sa uputstvom KAP i primenjivim zakonom na Kosovu.

Navodi podnosioca

17. Podnosilac zahteva se ne poziva ni na jednu ustavnu odredbu posebno, već navodi: *“Oslanjam se na vas, jer imam razloga. Niko neće da mi prizna pravo, osim vas“*.

18. Podnosilac zahteva je naveo odluku o brisanju zahteva sa liste u slučaju br. KI19/15 kao poslednju odluku u njegovom slučaju. Međutim, on ne pominje nijednu žalbu u vezi sa tom odlukom.

Prihvatljivost zahteva

19. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

20. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

21. Sud se poziva i na član 47. Zakona, koji propisuje:

> *"Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.*
>
> *Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".*

22. Pored toga, Sud uzima u obzir i pravilo 36 (1) b) Poslovnika, koje precizira:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *(a)...*
>
> *(b) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke".*

23. Sud primećuje da je zahtev KI19/15 izbrisan sa liste, jer podnosilac nije precizirao „*konkretan akt javnog organa*" i nije podneo „*potkrepljujuća dokumenta i materijalne dokaze*", u skladu sa članovima 22.4 i 48. Zakona i pravilom 29 (2) h) Poslovnika.

24. Sud primećuje da se u ovom zahtevu, KI124/15, tražilo od podnosioca da odgovori da li je iskoristio svoje pravo na žalbu po uputstvu KAP-a iz obaveštenja od 6. oktobra 2015. godine. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav dokaz da je izjavio žalbu u skladu sa obaveštenjem KAP-a.

25. Dakle, Sud smatra da se podnosilac zahteva odrekao svog prava da se dalje žali i samim tim, nije iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva prema primenjivim zakonom na Kosovu (vidi, na primer: slučaj br. KI07/09, *Demë i Besnik Kurbogaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. maja 2010. godine, stavovi 28-29, vodi, i: *mutatis mutandis* slučaj br. KI39/11, *Tomë Krasniqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 30. januara 2013. godine, stav 44).

26. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da se priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbedjuje delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava. Ovo je važan aspekat subsidijarnog karaktera ustavnih odredbi (vidi: slučaj br. KI116/14 *Fadil Selmanaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 26. januara 2015. godine, stav 48).

27. Na osnovu navedenog, zahtev mora da se proglasi neprihvatljivim, jer nisu iscrpljena sva pravna sredstva u skladu sa članom 113.7 Ustava, koja su dalje precizirana članom 47. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika, 9. marta 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI112/15, Podnosioci zahteva: Feride, Nezaqete, Smajla, Vetona, Mirvete, Agima i Merite Bulliqi, ocena ustavnosti presude: Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 1/2015, od 10. aprila 2015. godine.

KI112/15, rešenje o neprihvatljivosti od 13. aprila 2016. godine, objavljeno 23. maja 2016 godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pasivna legitimacija, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, očigledno neosnovan.*
Podnosioci zahteva su pokrenuli spor za naknadu štete protiv Energetske korporacija Kosova (u daljem tekstu: EKK) i Autotransporta. Spor je okončan presudom Vrhovnog suda Rev. br. 1/2015 koja je odbila tužbeni zahtev zbog nedostatka pasivne legitimacije tužene.

Podnosioci zahteva su tvrdili da su im osporenom presudom povređena prava *"jer je Vrhovni sud pogrešno sproveo materijalno pravo, zasnivajući se na činjeničnom stanju koje je pogrešno utvrđeno."*

Sud je utvrdio da je presuda Vrhovnog suda pravična i opravdana. Zapravo, ona detaljno objašnjava zašto je revizija odbijena, kao neosnovana, zbog nedostatka pasivne legitimacije tuženih i shodno tome, presude nižestepenih sudova su preinačene. Podnosioci zahteva nisu objasnili kako je i zašto zaključak Vrhovnog suda o nedostatku pasivne legitimacije povredio njihovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI112/15
Podnosilac
Feride Bulliqi i drugi
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 1/2015 Vrhovnog suda od 10. aprila 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane Feride, Nezaqete, Smajla, Vetona, Mirvete, Agima i Merite Bulliqi, sa prebivalištem u Prištini, opština Priština–Kosovo (u daljem tekstu: podnosioci zahteva). Podnosioce zahteva zastupa g. Selatin Ahmeti, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Rev. br. 1/2015 Vrhovnog suda od 10. aprila 2015. godine, koja im je uručena 4. juna 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom je navodno povređen član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 27. avgusta 2015. godine, podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 14. septembra 2015. godine, predsednica je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 23. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioce o registraciji zahteva i tražio da podnesu punomoćje za zastupanje pred Sudom.

8. Dana 12. oktobra 2015. godine, podnosioci zahteva su podneli Sudu traženo punomoćje.

9. Dana 15. oktobra 2015. godine, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

10. Istog datuma, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da podnese kopiju povratnice koja pokazuje datum kada je podnosiocima zahteva uručena osporena presuda.

11. Dana 20. oktobra 2015. godine, Sud je primio traženu povratnicu, koja pokazuje da je podnosiocima zahteva uručena presuda Vrhovnog suda 4. juna 2015. godine.

12. Dana 13. aprila 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

13. Fehmi Bulliqi, prethodnik podnosilaca zahteva, je bio radnik Elektro-ekonomije Kosova, odnosno Elektro-ekonomije Srbije, površinskog rudnika u Belaćevcu (u daljem tekstu: Elektro-ekonomija).

14. Dana 22. novembra 1993. godine, Fehmi Bulliqi je preminuo nakon saobraćajne nesreće koja se dogodila na putu do posla 23. avgusta 1993. godine, u kojoj su preminuli i drugi zaposleni.

15. Pokojni Fehmi Bulliqi je ostavio za sobom suprugu, podnositeljku zahteva Feridu, i decu, podnosioce zahteva: Nezaqetu, Smajla, Vetona, Mirvetu, Agima i Meritu Bulliqi.

16. Dana 25. avgusta 1993. godine, zaključen je sporazum između kompanije osiguranja „Kosova“ u Prištini i Elektro-ekonomije za naknadu štete porodicama osoba preminulih u udesu.

17. Dana 17. jula 1996. godine, podnosioci zahteva su podneli tužbu Opštinskom sudu u Prištini, pošto Elektro-ekonomija nije isplatila ugovorenu naknadu. Slučaj je registrovan pod brojem C. br. 1066/96, ali je izgubljen i nije okončan.

18. U to vreme, podnosioci zahteva su podneli tužbu protiv „Autotransporta“, koji je bio radna jedinica u Elektro-ekonomiji.

19. Dana 6. jula 2005. godine, podnosioci zahteva su tražili obnavljanje i nastavak slučaja. Novi slučaj je registrovan pod brojem C. br. 1535/05.

20. Podnosioci zahteva su proširili tužbu u ovom postupku da bi uključili i Energetska korporacija Kosova (u daljem tekstu: EKK) kao tuženu, kao pravnog naslednika bivše

Elektro-ekonomije. Podnosioci zahteva smatraju da su oba entiteta, EKK i „Autotransport“, imala zajedničku odgovornost da nadoknade štetu.

21. Dana 9. februara 2010. godine, Opštinski sud je (C. br. 1535/2005) zaključio da je EKK odgovoran da nadoknadi štetu, jer je EKK naslednik i pravni sledbenik Elektro-ekonomije Kosova. Tužba protiv „Autotrasporta“ je odbijena zbog nedostatka pasivne legitimacije.

22. Neodređenog datuma, EKK je izjavio žalbu Apelacionom sudu, navodeći “*sve žalbene uzroke koji su predviđeni odredbama člana 181, stav 1, tačka a), b) i c) ZPP-a*“.

23. Dana 4. septembra 2014. godine, Apelacioni sud je (presuda Ac. br. 1984/2012) odbio žalbu EKK-a, kao neosnovanu, i potvrdio presudu Opštinskog suda uz konstataciju da je *„obeštećenje štete (...) pravilno i obrazloženo*.“

24. EKK je podneo reviziju Vrhovnom sudu, tvrdeći *“bitnu povredu odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava*.“

25. Dana 10. aprila 2015. godine, Vrhovni sud je (presuda Rev. br. 1/2015) usvojio reviziju EKK-a i preinačio presude Opštinskog suda i Apelacionog suda.

26. U svojoj presudi, Vrhovni sud je utvrdio sledeće:

> *“1990. godine subjekat Elektro-ekonomija Kosova, nasilno je integrisan u Elektro-ekonomiju Srbije, i od tog trenutka je prestao da postoji kao pravno lice. (...) Dok je drugotužena* [Autotransport] *registrovana kao akcionarsko društvo, 10.03.2006. godine, bez neke druge specifičnosti.“*
>
> *“U spisima predmeta nema dokaza da je tužena nasledila i obaveze EES-a i „Autotransporta“ iz vremena nasilnih mera pre rata, što znači da ovaj subjekat nema pravni kontinuitet sa prethodnim subjektom koji je preuzeo obavezu nadoknade štete zbog posledica saobraćajne nesreće koja se dogodila 23.08.2993. godine. Tužene ne mogu da se tretiraju kao odgovorne za posledice koje su nastala u vreme kada one nisu postojale kao pravni subjekat na Kosovu.“*
>
> *“*Tužene *(...) nema pasivni legitimitet, pošto stranka ima samo predmetni legitimitet, ukoliko je učesnik u materijalno – pravnim odnosima, iz kojih se rodio spor, s toga tužene nemaju obavezu nadoknade štete prema tužbenom zahtevu tužilaca, jer tuženima nedostaje pasivni legitimitet.”*
>
> *“Ne postoji nijedan pravni osnov za postojanje neke pravne sukcesije među tuženim i bivšeg subjekta koji je tužen 1996. godine. Tužene nisu nasledile obaveze bivšeg subjekta i kao takve nemaju pasivni legitimitet.”*

Navodi podnosioca

27. Podnosioci zahteva tvrde da su im osporenom presudom povređena prava na pravično i nepristrasno suđenje, koja su garantovana članom 31. Ustava.

28. U tom smislu, podnosioci zahteva tvrde da su im osporenom presudom povređena prava *“jer je Vrhovni sud pogrešno sproveo materijalno pravo, zasnivajući se na činjeničnom stanju koje je pogrešno utvrđeno*.“

29. Podnosioci zahteva, pored toga, obrazlažu: *"Tužena – KEK i "Autotransport" je nasledila svu imovinu i kao takva ima obavezu nadoknade štete prema tužiocima, jer koriste ugalj Elektro-ekonomije Kosova, osnovna sredstva, zgrada i sva imovina ne uzimajući u obzir to što je EKK registrovana i što je promenila ime kao novi subjekat."*

30. Podnosioci zahteva traže da Sud potvrdi da se presudom Vrhovnog suda povredilo njihovo ustavno pravo na pravično i nepristrasno suđenje i da proglasi, kao pravične i nepristrasne, presude Opštinskog suda u Prištini i Apelacionog suda.

Prihvatljivost zahteva

31. Sud prvo ispituje da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti, koji su propisni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

32. U tom smislu, Sud se poziva na stav 7, člana 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

33. Sud se poziva i na član 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

34. Pored toga, Sud se poziva na pravilo 36 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

35. Sud podseća da podnosioci zahteva tvrde da im se presudom Vrhovnog suda povredilo pravo na pravično i nepristrasno suđenje, *"jer je Vrhovni sud pogrešno sproveo materijalno pravo, zasnivajući se na činjeničnom stanju koje je pogrešno utvrđeno.*"

36. Međutim, Sud smatra da podnosioci zahteva samo navode da je došlo do povrede ustavnog prava na pravično i nepristrasno suđenje, ne objašnjavajući kako i zašto činjenice koje su izneli predstavljaju povredu ustavnog prava na koje su se pozvali. Oni nisu pružili nikakav *prima facie* dokaz, koji bi ukazao na povredu ustavnih prava (vidi: *Vanek protiv Slovačke Republike*, br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. godine).

37. Sud ponavlja da, kako bi postojao slučaj u vezi sa ustavnom povredom, podnosioci zahteva moraju da potkrepe i dokažu da postupak pred Vrhovnim sudom, gledano u celini, nije sproveden na pravičan način i u skladu sa uslovima za pravično suđenje ili da su druge povrede ustavnih prava učinjene od strane Vrhovnog suda tokom postupka (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

38. Sud primećuje da je Vrhovni sud zaključio: *"U spisima predmeta nema dokaza da je tužena nasledila i obaveze EKK-a i „Autotransporta" (...). Tužene ne mogu da se tretiraju kao odgovorne za posledice koje su nastala u vreme kada one nisu postojale kao pravni subjekat na Kosovu."*

39. Sud smatra da je presuda Vrhovnog suda pravična i opravdana. Zapravo, ona detaljno objašnjava zašto je revizija odbijena, kao neosnovana, zbog nedostatka pasivne legitimacije tuženih i shodno tome, presude nižestepenih sudova su preinačene. Podnosioci zahteva nisu objasnili kako je i zašto zaključak Vrhovnog suda o nedostatku pasivne legitimacije povredio njihovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje.

40. Sud smatra da podnosioci zahteva nisu potkrepili i dokazali svoju tvrdnju na ustavnoj osnovi; naprotiv, oni su ograničili diskusiju na primeni materijalnog prava na osnovu pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, koja je zakonske prirode i spada u nadležnost redovnih sudova.

41. U tom smislu, Sud ponavlja da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

42. Dakle, Sud smatra da osporena presuda Vrhovnog suda sadrži sve potrebne razloge na kojima je zasnovana, u skladu sa uslovima iz člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP.

43. Sud, iako priznaje nepovoljan ishod za podnosioce zahteva, ponavlja da nije nadležan, niti ima zadatak prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane Vrhovnog suda o nedostatku pasivne legitimacije tuženih. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi, takođe slučaj: KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

44. Iz navedenih razloga, Sud zaključuje da podnosioci zahteva nisu dovoljno potkrepili i dokazali svoju tvrdnju i stoga, zahtev je neprihvatljiv, kao očigledno neosnovan na ustavnim osnovama.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika, na sednici održanoj 13. aprila 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac ***Predsednica Ustavnog suda***

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI76/15, Podnositeljka zahteva: Dušanka Mitić, ocena ustavnosti presude AC-I-13-0114-A0001 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 11. decembra 2014. godine.

KI 76/15, rešenje o neprihvatljivosti od 16. marta 2016. godine, objavljeno 23. maja 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, očigledno neosnovan.*

Dana 21. aprila 2008. godine, podnositeljka zahteva je podnela tužbu Specijalizovanom veću Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće) radi poništenja kupoprodajnih ugovora za dve katastarske parcele koje se nalaze u Lapljem Selu.
Podnositeljka zahteva je tvrdila da su presudom Žalbenog veća povređena njena prava na jednakost pred zakonom, na pravično i nepristrasno suđenje i samim tim, na zaštitu imovine.

Sud je utvrdio da su svi argumenti podnositeljke, koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju ona osporava podrobno izloženi i da su, shodno svemu iznetom, postupci pred redovnim sudovima, gledano u celini, bili pravični. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju KI76/15
Podnosilac
Dušanka Mitić
Ocena ustavnosti presude AC-I-13-0114-A0001 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 11. decembra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Dušanka Mitić Simić iz Lapljeg Sela, opština Gračanica (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), koju zastupa g. Visar Vehapi, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava presudu AC-I-13-0114-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće) od 11. decembra 2014. godine, koja joj je uručena 12. februara 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnost osporene presude kojom su, navodno, povređeni članovi 24. [Jednakost pred zakonom] 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] 46. [Zaštita imovine] i 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 11. juna 2015. godine, podnositeljka je putem pošte podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), koji je stigao 15. juna 2015. godine.

6. Dana 3. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 4. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Žalbenom veću.

8. Dana 16. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 21. aprila 2008. godine, podnositeljka zahteva je podnela tužbu Specijalizovanom veću Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće) radi poništenja kupoprodajnih ugovora za dve katastarske parcele koje se nalaze u Lapljem Selu.

10. Podnositeljka zahteva tvrdi da su ugovori o prodaji tih parcela zaključeni pod pritiskom državnih organa iz tog vremena.

11. Dana 20. juna 2013. godine, Specijalizovano veće je (presuda SCC-08-0105) odbilo, kao neosnovanu, tužbu podnositeljke zahteva.

12. U obrazloženju ove presude, Veće navodi: „*Tužilja je zasnovala svoju tužbu na čl. 103. Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine i čl. 8a Zakona o prometu nepokretnosti iz 1981. godine. Međutim, član 1106. Zakona o obligacionim odnosima izričito isključuje retroaktivno dejstvo odredaba istog zakona, te shodno tome on ne može da bude primenjen na ugovore iz 1960-tih godina koje je zaključila prethodnica tužilje. (...) Kad je reč o čl. 8a Zakona o prometu nepokretnosti, sud je mišljenja da taj zakon nikad nije bio primenjiv na Kosovu. Dva zakona usvojena su 1981. godine – u Srbiji od strane Skupštine Srbije („Službeni glasnik Srbije" br. 43/81) i iste godine na Kosovu od strane Skupštine Kosova („Službeni list Kosova" br. 45/81). Oba zakona imaju naziv „Zakon o prometu nepokretnosti". Dana 23. jula 1987. godine srpski zakonodavac izmenio je i dopunio srpski Zakon članom 8a. Srpski zakonodavac nije imao ovlašćenje da izmeni i dopuni zakon drugog zakonodavstva. Dakle, kosovski Zakon o prometu nepokretnosti nikad nije dobio odredbu poput čl. 8a srpskog Zakona.*"

13. Dana 11. jula 2013. godine, podnositeljka zahteva je izjavila žalbu "*zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primene materijalnog prava.*"

14. Dana 11. decembra 2014. godine, Žalbeno veće je odbilo žalbu, kao neosnovanu, i potvrdilo presudu Specijalizovanog veća.

15. U obrazloženju ove presude, Žalbenog veće PKVS navodi:

"... Žalbeno veće, kao što je utvrdilo i prvostepeno veće, konstatuje da Zakon o Obligacionim odnosima iz 1978. i Zakon o prometu nepokretnosti iz 1981, odnosno izmenjeni član (8a iz 1987. godine) na kojem žalilja zasniva svoje žalbene navode, na eksplicitan način isključuju njihov retroaktivni efekat, stoga ne mogu se primenjivati na ugovore iz šezdesetih godina, vezane za prethodnika tužilje. (...).
Izmene ovog člana Srbija je izvršila jednostrano nakon 1987, uprkos činjenici da onda i dalje nije imala zakonodavna ovlašćenja da menja zakon Kosova, stoga ova odredba nikad nije bila validna na Kosovu, do konačnog ukidanja suštinske autonomije Kosova".

16. Pored toga, Žalbeno veće je utvrdilo *"da je Zakon o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova, br. 04/L-033 u stvari trenutno važeći zakon u vezi ovog zahteva, koji u članu 11 stav 2 rešava dilemu ovakvih zahteva."*

Navodi podnosioca

17. Podnositeljka zahteva tvrdi da su se presudom Žalbenog veća povredila njena prava na jednakost pred zakonom, na pravično i nepristrasno suđenje i samim tim, na zaštitu imovine.

18. Podnositeljka zahteva tvrdi da joj je Žalbeno veće uskratilo pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jer "*je donelo potpuno političke i nezakonite odluke, zato što nije u nadležnosti suda da se bavi stavljanjem van snage zakona (...), dok u nadležnosti sudova ostaje vršenje sudske vlasti i primena zakona na snazi."*

19. Podnositeljka zahteva, dalje, tvrdi da je Žalbeno veće *„povredilo i član 24 Ustava Republike Kosovo (...), jer je podnositeljku zahteva gđu Dušanku Mitić Simić tretiralo nejednako pred zakonom u odnosu na hiljade slučajeva iz sudske prakse pre 1999. godine".*

20. Pored toga, podnositeljka zahteva zaključuje: *„Povredivši gore navedene odredbe, PKVSK je povredila i član 46 Ustava Republike Kosovo koji garantuje pravo na imovinu".*

21. Konačno, podnositeljka zahteva traži od Suda: „*Da proglasi ništavom*" osporenu presudu i *"vrati presudu (...) na ponovni postupak".*

Prihvatljivost zahteva

22. Sud prvo ispituje da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

23. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

24. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori ".

25. Sud u nastavku uzima u obzir pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: [...] d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:
d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

26. Sud podseća da se glavni argument podnositeljke zahteva odnosi na primenjivost člana 8 a) Zakona o prenosu nepokretnosti Republike Srbije *„na čitavoj teritoriji Republike Srbije, što znači da je bio u primeni i na Kosovu".*

27. Zapravo, podnositeljka zahteva tvrdi da su *„određene odredbe (u to vreme) bile jedinstveno regulisane prema članu 300. Ustava Srbije na celoj teritoriji bivše Republike, znači i u bivšem SAPK i svakako da je za donošenje takve odredbe i za njenu primenu i u SAPK bilo potrebno odobrenje bivše Skupštine SAPK."*

28. Sud smatra da je Žalbeno veće detaljno analiziralo tvrdnje podnositeljke zahteva i detaljno obrazložilo zbog čega je njena žalba odbijena kao neosnovana.

29. Zapravo, Žalbeno veće je objasnilo da *„Zakon o obligacionim odnosima iz 1978. i Zakon o prometu nepokretnosti iz 1981, odnosno izmenjeni član (8a iz 1987. godine) na kojem žalilja zasniva svoje žalbene navode, na eksplicitan način isključuju njihov retroaktivni efekat, stoga se ne mogu primenjivati na ugovore iz šezdesetih godina, vezane za prethodnika tužilje".*

30. Pored toga, Žalbeno veće je u nastavku zaključilo: *„U konkretnom slučaju nije postojalo neslaganje između zakona Kosova i zakona Srbije."*

31. Sud smatra da se navodna pogrešna primena pojedinih zakonskih odredbi umesto drugih odnosi na domen zakonitosti, što spada u prerogativ redovnih sudova. Pored toga, ta tvrdnja predstavlja žalbeni podnesak za „četvrti stepen".

32. Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova prilikom ocene dokaza ili primene zakona (zakonitost), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost) (Vidi, na primer: slučaj br. KI72/14, podnositeljka zahteva: *Besa Qirezi*, presuda od 4. februara 2015. godine, stav 65).

33. U stvari, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *Garcia Ruiz protiv Španije* [VV], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999 - I).

34. Sud podseća da je njegova uloga samo da obezbedi poštovanje prava garantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumentima i ne može, dakle, da deluje kao sud „četvrtog stepena" (vidi slučaj: *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65; vidi i: *mutatis mutandis* u slučaju: KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

35. Sud ponavlja da su, kao opšte pravilo, utvrđivanje činjenica slučaja i tumačenje zakona pitanja isključivo za redovne sudove čiji su nalazi i zaključci u tom pogledu obavezujući za Sud. Međutim, kada je odluka redovnog suda očigledno proizvoljna, Sud može i mora da je dovede u pitanje (vidi: *Sisojeva i drugi protiv Letonije*, [VV], zahtev br. 60654/00, presuda od 15. januara 2007. godine, stav 89).

36. Sud smatra da postupci pred Žalbenim većem nisu bili proizvoljni; postupci su bili pravični i presuda je u celosti opravdana i obrazložena, odnosno objašnjava zašto zakon na koji se podnositeljka poziva nije primenjiv u njenom slučaju (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

37. Pored toga, Sud smatra da podnositeljka zahteva nije izgradila svoje tvrdnje na ustavnim osnovama. U stvari, podnositeljka zahteva nije potkrepila i dokazala da joj je Žalbeno veće uskratilo prava kada je odlučilo da je retroaktivno dejstvo isključeno.

38. Naprotiv, Sud primećuje da je podnositeljka zahteva zasnovala svoju žalbu na „*pogrešnoj primeni materijalnog prava – zakona*“, koja se odnosi na domen zakonitosti i kao takva ne spada u nadležnost Ustavnog suda.

39. Pored toga, činjenica da se podnositeljka zahteva ne slaže sa ishodom slučaja, ne daje joj pravo da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi članova 24. [Jednakost pred zakonom] 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita imovine] Ustava.

40. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i neprihvatljiv u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika, na sednici održanoj 16. marta 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI43/16, Podnosilac Mehdi Kryeziu, ocena ustavnosti presude Pml. br. 181/15 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 6. novembra 2015. godine

KI43/16, Rešenje o neprihvatljivosti doneto 14. aprila 2016. godine, objavljeno 23. maja 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jednakost pred zakonom, načelo legaliteta i proporcionalnosti, delotvorno pravno sredstvo, privremena mera, očigledno neosnovan zahtev*

Vrhovni sud je potvrdio odluke redovnih sudova koji su podnosioca proglasili krivim za izvršenje krivičnog dela teška telesna povreda.

Podnosilac je, između ostalog, tvrdio da mu je prekršeno pravo na jednakost pred zakonom, pravo na delotvorno pravno sredstvo i načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima. Podnosilac je takođe tražio i uvođenje privremene mere.

Sud je zaključio da je pravo podnosioca na delotvorno pravno sredstvo poštovano. Podnosilac je izjavio žalbu Apelacionom sudu i zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu. Tvrdnje koje je izneo podnosilac su ocenjene i odlučeno je da nije učinjena nijedna povreda zakona. Činjenica da se podnosilac ne slaže sa zaključkom Apelacionog suda ili Vrhovnog suda ne čini takvo pravno sredstvo neefikasnim. Zahtev je proglašen neprihvatljivim kao očigledno neosnovan. Sud je takođe odbio i zahtev za privremenom merom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI43/16
Podnosilac
Mehdi Kryeziu
Ocena ustavnosti presude Pml. br. 181/15 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 6. novembra 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Mehdi Kryeziu iz Suve Reke (u daljem tekstu: podnosilac zahteva). Njega zastupa g. Naim Qelaj, advokat iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Pml. br. 181/15 Vrhovnog suda od 6. novembra 2015. godine, kojom je potvrđena presuda PAKR. br. 606/14 Apelacionog suda od 25. februara 2015. godine i presuda P. br. 11/13 Osnovnog suda u Prizrenu od 11. septembra 2014. godine, kojom je proglašen krivim za krivično delo.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom su navodno povređena prava podnosioca garantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] i članom 33, stav 1 [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] i članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] kao što je garantovano Evropskom konvencijom o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

4. Pored toga, podnosilac zahteva traži da Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) uvede privremenu meru, odnosno da "*suspenduje izvršenje pravosnažne presude Osnovnog suda u Prizrenu, P. br. 11/13 od 11.09.2014. godine […].*"

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilima 29 i 54 Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 25. februara 2016. godine, podnosilac je poštom podneo zahtev Sudu.

7. Dana 14. marta 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Arta Rama-Hajrizi i Gresa Caka-Nimani.

8. Dana 31. marta 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese punomoćje u slučaju da odluči da ga zastupa g. Naim Qelaj, kao što je predviđeno u njegovom zahtevu.

9. Dana 13 aprila 2016. godine, podnosilac zahteva je podneo traženi dokument Sudu. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

10. Dana 14. aprila 2016. godine, Sud je većao o slučaju i odlučio da proglasi zahtev neprihvatljivim i da odbije zahtev o privremenoj meri.

Pregled činjenica

11. Nakon svađe između tri porodice, Državno tužilaštvo u Prizrenu je podiglo optužnicu protiv podnosioca zahteva pod sumnjom da je počinio krivično delo „*teška telesna povreda*”.

12. Dana 11. septembra 2014. godine, Osnovni sud u Prizrenu je (presuda P. br 11/13) proglasio podnosioca zahteva krivim za krivično delo za koje je optužen i osudio ga na 2 (dve) godine zatvora.

13. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu zbog *“bitne povrede procesnog zakona, bitne povrede materijalnog prava, pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i izrečene kazne.“*

14. Dana 25. februara 2015. godine, Apelacioni sud je (presuda PAKR. br. 606/14) odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda u Prizrenu. Apelacioni sud je obrazložio na sledeći način:

> *“[...] Pobijana presuda [...] je razumljiva i konkretna, sadrži potrebne i pravilne razloge o svim odlučnim činjenicama u ovoj krivično-pravnoj stvari. [...] prvostepeni sud je pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje u vezi sa ovim optuženima vezano sa krivičnim predmetom, iz čega proizilazi da postupci optuženih sadrže sve*

objektivne i subjektivne elemente krivičnog dela, za koje oni su okrivljeni, dakle, navodi [...] su neosnovani."

15. Podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu, tvrdeći *"bitne povrede procesnog i materijalnog prava"*.

16. Dana 6. novembra 2015. godine, Vrhovni sud je (presuda Pml. br. 181/15) delimično usvojio zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti. On je odlučio da je došlo do bitne povrede materijalnog prava, s obzirom da vreme podnosioca provedeno u sudskom pritvoru nije uračunato prilikom izricanja kazne. U tom smislu, Vrhovni sud je preinačio presude nižestepenih sudova, računajući i vreme koje je podnosilac zahteva proveo u sudskom pritvoru. S druge strane, Vrhovni sud je odbio sve druge tvrdnje podnete od strane podnosioca.

17. Detaljnije, presudom Vrhovnog suda je utvrđeno: *"[...] Mehdi Kryeziu je određen pritvor od 02.08.2012. godine [...]. S obzirom da vreme provedeno u pritvoru nije uračunato u izrečenu kaznu, osnovan je navod o povredi krivičnog zakona, i taj navod je usvojen i presude preinačene kao u izreci ove presude."*

18. S druge strane, Vrhovni sud je primetio da *"[...] su u izreci pod 1.4. prvostepene presude opisane radnje osuđenog Mehdie Kryeziu."*

19. Vrhovni sud smatra: *"Činjenica da nije precizirano koji je tvrdi predmet koristio osuđeni Mehdi Kryeziu ne predstavlja nejasnoću, jer je u konkretnom slučaju nanesena teška telesna povreda, bez obzira koji je konkretni predmet upotrebljen."*

20. Vrhovni sud, takođe, smatra kao *"neosnovane i neargumentovane"* navodne sumnje o objektivnosti sudskog veća, jer *"ne pripadaju ni osnovu bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, niti povredi zakona i kao takve nisu uvažene. [...]."*

21. Na kraju, Vrhovni sud zaključuje da ocena okolnosti zadobijenih povreda kao olakšavajuća okolnost *"ne predstavlja ni procesnu povredu niti povredu krivičnog zakona. U diskreciji suda/ova je koje okolnosti smatra važnim za donošenje odluke, a koje otežavajućim ili olakšavajućim u svakom konkretnom slučaju."*

Navodi podnosioca

22. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu odlukama redovnih sudova povređena prava na jednakost pred zakonom, na pravično i nepristrasno suđenje, na pravna sredstva i načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima.

23. Zapravo, podnosilac zahteva smatra da je suočen sa *"pristrasnom presudom"* i kao rezultat toga, on tvrdi da mu je pravo na jednakost pred zakonom povređeno. Podnosilac zahteva, pored toga, smatra da *"je u sudskom postupku, na prvom stepenu, optuženom [podnosiocu zahteva] negirano pravo da se predstavi i kao oštećena stranka."*

24. Podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Osnovnog suda u Prizrenu *"kontradiktorna, nejasna i konfuzna"* i da je *"ceo sudski postupak u svim fazama"* sproveden u suprotnosti sa gore navedenim članovima Ustava i EKLJP.

25. Podnosilac zahteva, takođe, tvrdi da je Žalbeno veće bilo pristrasno *"jer je Apelacioni sud tražio izmenu organa u ponovljenom suđenju kada je prihvatio kao osnovanu žalbu trojice [drugih] prvo optuženih",* dok za njega i neke druge optužene to nije učinio. On smatra da je Apelacioni sud odobrio „*selektivnu pravdu*" u njegovom krivičnom slučaju.

26. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Vrhovnog suda *"nejasna i konfuzna",* jer je doneta na njegovu štetu *"nasuprot činjenici što zahtev za zaštitu zakonitosti smatra osnovanim."*

27. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva tvrdi da su Osnovni sud u Prizrenu, Apelacioni sud i Vrhovni sud povredili njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje.

28. Podnosilac zahteva, takođe, tvrdi da Apelacioni sud nije ocenio njegovu žalbu i tvrdnje koje je predočio. On, pored toga, tvrdi da njegove tvrdnje *"nisu analizirane i to potvrđuje da je optuženi [podnosilac zahteva] lišen da se njegova žalba tretira kao efikasno pravno sredstvo"*. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva tvrdi da je Apelacioni sud povredio njegovo pravo na delotvorno pravno sredstvo.

29. Podnosilac zahteva, pored toga, tvrdi da nije dobio pravično suđenje u skladu sa „*načelom legaliteta*", jer su redovni sudovi povredili njegovo pravo, kao što je zaštićeno načelom legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima.

30. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da uvede privremenu meru kako bi se obustavilo izvršenje presude Osnovnog suda u Prizrenu.

Prihvatljivost zahteva

31. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti utvrđene Ustavom, dodatno precizirane Zakonom i predviđene Poslovnikom.

32. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom*."

33. Sud se, takođe, poziva na član 48 [Tačnost podneska], koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

34. Pored toga, Sud se poziva na pravilo 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

35. Sud podseća da podnosilac zahteva osporava presudu (Pml. br. 181/15 od 6. novembra 2015. godine) Vrhovnog suda, kojom je potvrđena presuda (PAKR. br. 606/14 od 25. februara 2015. godine) Apelacionog suda i presuda (P. br 11/13 od 11. septembra 2014. godine) Osnovnog suda u Prizrenu. Svim ovim presudama je utvrđeno da je podnosilac zahteva kriv za krivično delo za koje je optužen i da treba da izdržava kaznu zatvora u trajanju od 2 (dve) godine.

36. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi povredili njegovo pravo na jednakost pred zakonom, na pravično i nepristrasno suđenje, na delotvorno pravno sredstvo i načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim slučajevima.

37. Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi da je povređeno njegovo „*pravo na jednakost pred zakonom*“ i „*načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima*“. Međutim, podnosilac zahteva se samo poziva na članove 22. i 33. Ustava, tvrdeći da su postupci bili „*pristrasni*“ i da nije dobio pravično suđenje kao što je „*propisano*“ „*načelom legaliteta*“. U stvari, on nije pružio nikakve dodatne razloge ili ustavne argumente o tome kako su i zašto ta prava i načela povređena od strane redovnih sudova. Drugim rečima, podnosilac zahteva nije potkrepio i dokazao svoje tvrdnje na ustavnim osnovama, iako je na podnosiocu zahteva da to učini.

38. Podnosilac zahteva, takođe, tvrdi povredu prava na „*pravično i nepristrasno suđenje*“, navodeći da je presuda Osnovnog suda u Prizrenu bila „*kontradiktorna, nejasna i konfuzna*“. On, pored toga, tvrdi da mu je uskraćeno pravo „*da se predstavi i kao oštećena stranka*“, iako je i on bio jedan od onih koji su zadobili povrede u svađi između porodica. Podnosilac zahteva na kraju tvrdi da je Sudsko veće Osnovnog suda u Prizrenu bilo pristrasno i da je Apelacioni sud usvojio „*selektivnu pravdu*“, nalažući promenu Sudskog veća za neke od optuženih, ali ne i za njega.

39. U tom smislu, Sud primećuje da su Osnovni sud u Prizrenu, Apelacioni sud i Vrhovni sud sveobuhvatno i detaljno obrazložili svoje odluke, pozivajući se na odredbe zakona na snazi. Pored toga, redovni sudovi su obradili tvrdnje o povredi procesnog i materijalnog prava koje su podnete od strane podnosioca zahteva. U tom smislu, Sud utvrđuje da je ono što podnosilac zahteva pokreće pitanje zakonitosti, a ne ustavnosti.

40. S tim u vezi, Sud se poziva na obrazloženje Vrhovnog suda, odgovarajući na tvrdnje podnosioca zahteva o povredi materijalnog i procesnog zakona, navodno počinjenim od strane Apelacionog suda kada je odbacio njegovu žalbu. Vrhovni sud je, u odnosu na tvrdnje podnosioca zahteva da je presuda Osnovnog suda u Prizrenu navodno kontradiktorna, nejasna i konfuzna, istakao: *“[...] U prvostepenim presudama su opisane radnje osuđenog Mehdie Kryeziu. [...] Činjenica da nije precizirano koji je tvrdi predmet [on] koristio ne predstavlja nejasnoću.”*

41. Pored toga, Sud primećuje da u odnosu na tvrdnje podnosioca zahteva o tome zašto njemu nije priznat status oštećene stranke, Vrhovni sud je obrazložio: *“[...] Takoreći svi osuđeni u ovom događaju i sami su zadobili telesne povrede, tako da su i oštećeni. Stoga, činjenica da kod osuđenog [podnosilac zahteva] prilikom odlučivanja o kazni ova okolnost (zadobijanje povreda) nije ocenjena kao olakšavajuća okolnost ne predstavlja ni procesnu povredu niti povredu krivičnog zakona. U diskreciji suda/ova je koje okolnosti smatra važnim za donošenje odluke, a koje otežavajućim ili olakšavajućim u svakom konkretnom slučaju.”*

42. Sud, dalje, primećuje da u vezi sa tvrdnjom „*selektivna pravda*“, usvojene od strane Apelacionog suda u pogledu promene naložene za Sudsko veće za neke okrivljene, Vrhovni sud smatra: *“Prvostepena presuda je ukinuta u delu koji se odnosi na krivično delo ubistva za koje su optuženi [tri druga optužena] i zahtevano je da se u ponovnom suđenju predmet dodeli drugom sudskom veću. S tim u vezi, branilac osuđenog [podnosioca zahteva] u svom zahtevu za zaštitu zakonitosti navodi da je drugostepeni sud sumnjao u objektivnost sudskog veća i da je predmet trebalo ukinuti u celosti, tj. i u odnosu na ostale osuđene. Međutim, ovaj navod je neosnovan i neargumentovan, ne pripada ni osnovu bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, niti povrede zakona i kao takav nije uvažen.”*

43. U tom smislu, Sud naglašava da to nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitosti), navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, Apelacionog suda ili Osnovnog suda u Prizrenu, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode podnosioca zahteva zaštićene Ustavom (ustavnost).

44. Ustavni sud, dalje, ponavlja da nije njegov zadatak po Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi, takođe, slučaj: KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine). Sama činjenica da se podnosilac zahteva ne slaže sa ishodom postupka u njegovom slučaju ne daje mu za pravo da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi prava zaštićenih Ustavom i EKLJP.

45. Sud primećuje da je podnosilac zahteva imao dovoljno mogućnosti da predoči svoj slučaj pred Osnovnim sudom u Prizrenu, Apelacionim sudom i Vrhovnim sudom. Navodne povrede materijalnog i procesnog prava su intenzivno i sveobuhvatno obrađene od strane svih redovnih sudova. Apelacioni sud i Vrhovni sud su odgovorili na sve navode podnosioca zahteva o tome da li je presuda Osnovnog suda u Prizrenu bila pravična. Oba suda, Apelacioni sud i Vrhovni sud, smatraju da je presuda prvostepenog suda jasna, da nije kontradiktorna, nepristrasna i da su sve odlučujuće činjenice pravilno utvrđene.

46. U stvari, Sud dalje primećuje da je Vrhovni sud prihvatio jednu od tvrdnji podnosioca zahteva o bitnoj povredi materijalnog zakona kada je odlučio da ispravi obračun vremena provedenog od strane podnosioca zahteva u sudskom pritvoru. Međutim, sud je zaključio da Apelacioni sud i Osnovni sud u Prištini nisu počinili nikakve druge povrede zakona. U skladu sa tim, tvrdnja podnosioca zahteva da je presuda Vrhovnog suda odlučena na njegovu štetu, uprkos činjenici da je usvojio njegov zahtev za zaštitu zakonitosti je takođe neosnovana. Neosnovana je, jer je Vrhovni sud samo delimično prihvatio zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti u pogledu na obračun kazne, tako što je jasno dao do znanja su sve ostale tvrdnje podnosioca zahteva „neosnovane”.

47. U tom smislu, važno je napomenuti da Ustavni sud može samo da razmatra da li su dokazi predstavljeni na ispravan način i da li je postupak u celini, sproveden na takav način da je podnosilac dobio pravično suđenje (vidi, između ostalog, slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev broj 13071/87, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, usvojen 10. jula 1991. godine).

48. Sud primećuje da je obrazloženje presude Vrhovnog suda, pozivajući se na tvrdnje podnosioca zahteva o različitim povredama zakona, jasno i Sud zaključuje da postupak pred redovnim sudovima nije bio nepravičan ili proizvoljan (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

49. Sud podseća da podnosilac zahteva, pored toga, tvrdi povredu "*prava na delotvorno pravno sredstvo*", jer njegove *"tvrdnje nisu uopšte analizirane"* od strane Apelacionog suda i zbog toga je *„lišen prava da se njegova žalba tretira kao efikasno pravno sredstvo"*. U tom smislu, Sud podseća da imati delotvorno pravno sredstvo ne mora da znači da će to sredstvo obavezno biti uspešno za podnosioca zahteva, što je u stvari ono na šta se podnosilac uglavnom žali. Apelacioni sud je u stvari obradio tvrdnju pokrenutu od strane podnosioca zahteva i odlučio da je *"[...] pobijena presuda [...] razumljiva i konkretna, sadrži potrebne i pravilne razloge o svim odlučnim činjenicama u ovoj krivično-pravnoj stvari."*

50. S tim u vezi, Sud ponavlja da je Evropski sud za ljudska prava utvrdio standarde o tome šta se svodi na delotvorno pravno sredstvo. Ovi standardi, u principu, ne zahtevaju da svaka tvrdnja podneta od strane podnosioca zahteva bude obrađena. Što je još važnije, takvi standardi ne treba da se tumače tako da je delotvorno pravno sredstvo ono koje dokazuje da je uspešno za podnosioca zahteva. Naprotiv, to nije uslov koji je propisan EKLJP, a ni Ustavom. U skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, Ustavni sud je dužan da tumači ljudska prava i osnovne slobode u skladu sa sudskim odlukama Evropskog suda za ljudska prava.

51. Sud zaključuje da je pravo podnosioca zahteva na delotvorno pravno sredstvo poštovano. On je izjavio žalbu Apelacionom sudu i zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu. Tvrdnje koje je podneo su ocenjene i odlučeno je da nije učinjena nijedna povreda zakona. Činjenica da se podnosilac zahteva ne slaže sa zaključkom Apelacionog suda ili Vrhovnog suda ne čini pravno sredstvo kao takvo neefikasnim.

52. Iz gore navedenih razloga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije tačno objasnio kako su mu i zašto prava i slobode povređene i nije potkrepio svoje tvrdnje na ustavnoj osnovi.

53. Stoga, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) i 2) d) Poslovnika, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnoj osnovi i stoga, neprihvatljiv.

Zahtev za privremenom merom

54. Podnosilac zahteva je tražio od Suda da uvede privremenu meru, odnosno da obustavi izvršenje presude (P. br 11/13 od 11. septembra 2014. godine) Osnovnog suda u Prizrenu, do donošenja odluke o ovom predmetu.

55. Podnosilac zahteva nije pružio nikakve argumente ili razloge zbog čega privremena mera treba da se odobri od strane Suda. On je samo to tražio u svom zahtevu.

56. Da bi Sud odlučio o uvođenju privremene mere, u skladu sa pravilom 55 (4) i (5) Poslovnika, potrebno je da:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala (...), da prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*

(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera; ili
[...]
Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva."

57. Kao što je gore naglašeno, podnosilac zahteva nije pokazao *prima facie* slučaj o prihvatljivosti zahteva. Stoga, zahtev za privremenom merom treba da se odbije, kao neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilima 36 (1) d) i (2) d), 55 (4) a) i (5), kao i 56 (3) i (5) Poslovnika, dana 14. aprila 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenom merom;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

V. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI03/16, podnositeljka zahteva: Remzie Duga, ocena ustavnosti presude: Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 226/2015, od 14. septembra 2015. godine.

KI 03/16, rešenje o neprihvatljivosti od 13. aprila 2016. godine, objavljeno 23. maja 2016. godine

Ključne reči*: individualni zahtev, pravo na rad, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na jednakost pred zakonom, očigledno neosnovan*.

Dana 20. jula 2011. godine, podnositeljka zahteva je podnela Opštinskom sudu u Prištini tužbu protiv MUP-a, tražeći da se vrati na prethodno radno mesto, kao i isplatu svih mesečnih ličnih dohodaka od momenta kada je udaljena sa posla.

Dana 14. septembra 2015. godine, Vrhovni sud je (presuda Rev. br. 226/2015) odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju, podnositeljke zahteva i pravosnažno okončao radno pravni spor. Podnositeljka zahteva je tvrdila da je osporenom presudom Vrhovnog suda povređeno je njeno pravo na pravično sudjenje.

Sud je utvrdio da je podnositeljki zahteva pružena prilika da u raznim fazama tog postupka predoči argumente i dokaze koje je smatrala relevantnim za svoj slučaj. Istovremeno je imala mogućnost da delotvorno ospori argumente i dokaze koje je predočila suprotna strana i ospori tumačenje zakona, kao pogrešno protumačeno, pred Opštinskim sudom, Apelacionim sudom i Vrhovnim sudom Kosova u redovnom sudskom postupku. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI03/16
Podnosilac
Remzie Duga
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 226/2015 Vrhovnog suda Kosova od 14. septembra 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Remzie Duga iz Prištine (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), koju zastupa g. Naim Haliti, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava presudu Rev. br. 226/2015 Vrhovnog suda Kosova od 14. septembra 2015. godine, kojom je odbijena kao neosnovana revizija izjavljena na presudu Ac. br. 1176/2013 Apelacionog suda od 30. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom je navodno povređen član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 5. januara 2016. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 12. februara 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Arta Rama-Hajrizi i Gresa Caka-Nimani.

7. Dana 29. februara 2016. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu Kosova.

8. Dana 13. aprila 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 8. januara 2001. godine, podnositeljka zahteva je zasnovala radni odnos na neodređeno vreme u Ministarstvu unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP).

10. Dana 30. jula 2007. godine, podnositeljka je podnela zahtev MUP-u da joj se dozvoli neplaćeno odsustvo.

11. Podnositeljka zahteva izjavljuje da nije sačekala odgovor MUP-a u vezi zahteva da joj se dozvoli neplaćeno odsustvo, napustila je Kosovo da bi otišla na lečenje u Švajcarsku i nije se javljala na radno mesto.

12. Dana 14. decembra 2007. godine, nakon sprovedene istrage, MUP je (odluka ref. 10070/D) prekinuo radni odnos podnositeljki zahteva, zato što je "*povredila princip P – 1.16, IV – C, D, koji se odnosi na dolazak na posao i izostajanje sa zadataka, povredila princip P/ 3.20 III-A, IV, D, G koji se odnosi na zahtev za odmor, povredila princip P. 1.30 aneks H, neopravdano izostajanje sa posla za više od 15 dana i povredila princip P- 4.16, III, E koji se odnosi na profesionalne standarde Kosovske policijske službe.*"

13. Godine 2010. podnositeljka zahteva se vraća na Kosovo i podnosi zahtev za ponovno zapošljavanje u MUP-u; njen zahtev je odbijen na osnovu člana 65.3 Zakona o policiji.

14. Dana 20. jula 2011. godine, podnositeljka zahteva je podnela tužbu protiv MUP-a Opštinskom sudu u Prištini, tražeći da se vrati na prethodno radno mesto, kao i isplatu svih mesečnih ličnih dohodaka od momenta kada je udaljena sa posla.

15. Dana 11. septembra 2012. godine, Opštinski sud je (presuda C. br. 1676/11) odbio tužbu podnositeljke i obrazložio da je odluka Kosovske policijske službe o prekidu radnog odnosa *„pravična i zakonita"*.

16. Podnositeljka zahteva je izjavila žalbu Apelacionom sudu Kosova zbog „*bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava*".

17. Dana 30. marta 2015. godine, Apelacioni sud je (presuda Ac. br. 1176/13) odbio, kao neosnovanu, žalbu podnositeljke i potvrdio presudu Opštinskog suda.

18. Podnositeljka je izjavila zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova zbog *„bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.“*

19. Dana 14. septembra 2015. godine, Vrhovni sud je (presuda Rev. br. 226/2015) odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju, jer su *“nižestepeni sudovi pravilno primenili odredbe parničnog postupka i materijalno pravo.“*

Navodi podnosioca

20. Podnositeljka zahteva tvrdi da je osporenom presudom Vrhovnog suda povređen *„član 31 Pravo na pravično i nepristrasno suđenje Ustava u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i pravo na rad*“ i pored toga, *„prethodnom presudom* [redovnih sudova] *je povređeno pravo da ne bude diskriminisana, kao ustavna kategorija.*“

21. Podnositeljka zahteva tvrdi da su njena ustavna prava povređena *„jer su sudovi dali kontradiktornu ocenu i suprotnu ocenu činjeničnog stanja i primenu materijalnog prava.“*

22. Podnositeljka zahteva, takođe, tvrdi da joj odluka o prekidu radnog odnosa *„nikad nije uručena*“ i *„nema činjenica da je ista* [podnositeljka zahteva] *potpisala navedenu odluku*“.

23. Podnositeljka zahteva, dalje, tvrdi da *„nižestepeni sudovi nisu pravilno utvrdili okolnosti tokom donošenja ovih odluka“, „činjenice koje se odnose na izjave osoba datim pod zakletvom u službi notara, nisu uključene.“*

24. Podnositeljka traži od Suda: *„Da se poništе prethodne presude tokom potvrđivanja ustavnosti, kao nezakonite, i da se predmet vrati nadležnom sudu na preispitivanje.*“

Prihvatljivost zahteva

25. Sud ispituje da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, dalje propisani Zakonom i precizirani Poslovnikom.

26. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7 člana 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

> *„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
> *[...]*
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonor”.*

27. Sud se, takođe, poziva na član 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji predviđa:

> *“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.*

28. Štaviše, Sud uzima u obzir pravilo 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika, koje propisuje:

„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]
d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]
d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju".

29. Sud ponavlja da podnositeljka zahteva tvrdi da joj je osporenom presudom Vrhovnog suda povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje (i), pravo na rad i pravo da ne bude diskriminisana (ii).

(i) Pravo na pravično i nepristrasno suđenje

30. U tom smislu, Sud se poziva na član 31. Ustava, koji utvrđuje:

"*1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda".

31. Pored toga, Sud uzima u obzir član 6.1 EKLJP:

„Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza, svako ima pravo na pravično suđenje pred [...] sudom".

32. U stvari, Sud primećuje da je podnositeljka zahteva izjavila reviziju Vrhovnom sudu zbog *„bitnih povreda parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava*."

33. Sud podseća da podnositeljka zahteva tvrdi da je njeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje povređeno *„jer su sudovi dali kontradiktornu ocenu i suprotnu ocenu činjeničnog stanja i primene materijalnog prava."*

34. U tom smislu, Sud primećuje da je Vrhovni sud utvrdio da je *„Drugostepeni sud (...) dao dovoljno razloga za sve navode iznete u žalbi i (...), nižestepeni sudovi su pravilno primenili odredbe parničnog postupka i materijalno pravo kada su ocenili da je tužbeni zahtev tužilje neosnovan.*"

35. Sud, dalje, primećuje da je Vrhovni sud utvrdio da je podnositeljka zahteva „*napustila posao i nije sačekala odgovor za zahtev da joj se dozvoli neplaćeno odsustvo*" i stoga *„radniku prestaje radni odnos bez njegove saglasnosti ako nije došao na posao bez razloga 5 uzastopnih radnih dana*" u skladu sa odredbom člana 75, stav 3 Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa.

36. Zaključak Vrhovnog suda je u skladu sa sudskom praksom ESLJP, koji je potvrdio da su sporovi o prestanku službe civilnih službenika u vezi sa „*specifičnim aktivnostima javne službe u meri u kojoj podnosilac zahteva deluje kao onaj kome su poverena javna ovlašćenja i koji je nadležan za zaštitu opštih interesa države ili drugih javnih vlasti*“ isključeni iz delokruga člana 6.1 Konvencije. „*Očigledan primer takvih aktivnosti predstavlja (...) policija*“ (vidi slučajeve: *Pellegrin protiv Francuske*, stav 66, ESLJP, presuda od 08. decembara 1999 godine; *Massa protiv Italije*, stav 26, ESLJP, presuda od 23. juna 1993. godine; *Glasenapp i Kosiek protiv Nemačke*, stav 49, ESLJP, presuda od 28. avgusta 1986. godine).

37. Sud smatra da je Vrhovni sud detaljno analizirao, objasnio i obrazložio tvrdnje podnositeljke zahteva o povredi parničnog postupka i pogrešnoj primeni materijalnog prava.

38. Naime, Sud naglašava da je zadatak Suda da oceni da li su relevantni postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celini, uključujući i način na koji su dokazi uzeti, ili na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije*, stav 16. odluke o prihvatljivosti zahteva, ESLJP od 30. juna 2009. godine; *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva* stav 34 presuda ESLJP od 16 decembra 1992; *Barbera Messegue Jabardo protiv Španije*, stav 68. presuda ESLJP od 6. decembra 1988. godine.

39. Sud ponavlja da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjeničnom stanju ili važećem zakonu, navodno počinjenim od strane redovnih sudova prilikom ocene dokaza ili primene zakona (zakonitost), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Podnosilac zahteva mora da podnese obrazloženu tvrdnju i ubedljiv argument kada tvrdi da je javni organ povredio njegova/njena prava i slobode zaštićene Ustavom.

40. Pored toga, Sud takođe ponavlja da je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi poštovanje prava garantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumentima i, stoga, ne može da deluje kao „sud četvrtog stepena“ (vidi: slučaj *Akdivar protiv Turske*, stav 65 ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine. Vidi, takođe: *mutatis mutandis* slučaj KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha,* rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

41. U stvari, Sud takođe smatra da podnositeljka zahteva nije dovoljno potkrepila svoje tvrdnje i nije objasnila kako i zašto presuda Vrhovnog suda o utvrđivanju činjeničnog stanja i primeni materijalnog prava predstavlja povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje. Pored toga, ona nije uspela da pokaže da su postupci pred redovnim sudovima, uključujući i Vrhovni sud, bili nepravični i proizvoljni ili da su njena prava i slobode bila povređeni.

42. Sud podseća da podnositeljka zahteva takođe tvrdi da „*činjenice koje se odnose na izjave osoba datim pod zakletvom u službi notara*“ nisu bile uključene u ocenu činjeničnog stanja. Međutim, Sud primećuje da su ove izjave date u novembru i decembru 2015. godine, dok je osporena presuda Vrhovnog suda od 14. septembra 2015. godine. Dakle, izjave nisu mogle biti razmatrane od strane Vrhovnog suda, pošto su izdate nakon završetka postupka i ne može ih uzeti u obzir ni ovaj Sud.

43. Sud, dalje, podseća da je podnositeljka zahteva, kako bi se vratila na prethodno radno mesto i dobila tražene lične dohotke, podnela tužbu Opštinskom sudu, izjavila žalbu

Apelacionom sudu i podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu. Njen zahtev je odbijen, kao neosnovan, pred svim ovim stepenima.

44. Sud smatra da je podnositeljka zahteva imala priliku da predstavi svoj zahtev i tvrdnje pred redovnim sudovima. Činjenice i primenjiv zakon su intenzivno i sveobuhvatno ocenjeni svim odlukama. Pored toga, podnositeljka zahteva je uopšteno imala pristup prvostepenom, žalbenom i revizionom sudu, gde je mogla da predoči argumente i dokaze u vezi sa svojim zahtevima.

45. Sud, dalje, smatra da se podnositeljka zahteva ne slaže sa zaključkom Vrhovnog suda o utvrđivanju činjenica i primeni materijalnog prava. Međutim, samo neslaganje podnositeljke zahteva sa ishodom postupka sprovedenim od strane redovnih sudova ne može samo po sebi da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i člana 6. EKLJP (vidi: *mutatis mutandis* slučaj *Mezotur - Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, stav 21 ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

(ii)Pravo na rad i pravo da ne bude diskriminisan

46. Sud, dalje, podseća da podnositeljka zahteva tvrdi pred Sudom da joj je odlukama redovnih sudova povređeno pravo na rad i da je bila diskriminisana.

47. U tom smislu, Sud se poziva na član 24. [Pravo na jednakost pred zakonom] Ustava, koji propisuje:

> *„1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
>
> *2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa*".

48. Sud se, takođe, poziva na član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava, koji propisuje:

> *„1. Garantuje se naučno i umetničko stvaralaštvo.*
> *2. Garantuje se akademska sloboda".*

49. Sud smatra da podnositeljka zahteva nije potkrepila svoje tvrdnje o povredi prava na rad i prava da ne bude diskriminisana; ona samo navodi da je njeno pravo na rad i pravo da ne da bude diskriminisana povređeno zbog povrede prava na pravično suđenje, ne pozivajući se pritom ni na jednu ustavnu odredbu.

50. Pored toga, Sud primećuje da podnositeljka zahteva nije pokrenula ove tvrdnje pred Vrhovnim sudom; već ih po prvi put iznosi pred Sudom.

51. Sud ponavlja da je podnositeljka zahteva trebala da pokrene ove tvrdnje pred redovnim sudovima kako bi ih oni mogli razmotriti. Pored toga, Sud primećuje da bi tvrdnja o povredi prava na rad i prava da ne bude diskriminisana bila posledica navodne povrede njenog prava na pravično i nepristrasno suđenje.

52. Sud je upravo utvrdio da je tvrdnja podnositeljke zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje neprihvatljiva, kao očigledno neosnovana, na ustavnim osnovama.

53. Stoga, Sud smatra da nema potrebe da se posebno, u detalje, ispita navodna povreda prava podnositeljke zahteva na rad i prava da ne bude diskriminisana, u skladu sa članovima 24 i 49. Ustava.

54. Kao rezime, Sud utvrđuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i da je neprihvatljiv, u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika, na sednici održanoj 16. aprila 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI118/15, podnosilac zahteva: Dragiša Stojković, ocena ustavnosti presude GSK-KPA-A-129/13 Žalbenog veća Kosovske agencije za imovinu Vrhovnog suda Kosova od 3. juna 2015. godine

KI118/15, rešenje o neprihvatljivosti od 12. aprila 2016. godine, objavljeno 27. maja 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jezici, neiscrpljenost pravnih sredstava*

Žalbeno veće Kosovske agencije za imovinu Vrhovnog suda Kosova je donelo presudu, kojom je odbilo, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva koja je bila podneta protiv odluke Komisije za imovinske zahteve Kosova.

Podnosilac zahteva tvrdi da je Žalbeno veće Kosovske agencije za imovinu-Vrhovnog suda Kosova povredilo njegovo pravo koje je zaštićeno Ustavom, odnosno član 5. [Jezici], i član 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za ljudska prava.
Podnosilac zahteva je, između ostalog, tvrdio da je Žalbeno veće Kosovske agencije za imovinu-

Vrhovnog suda Kosova, svojom presudom utvrdilo činjenicu da je on pokazao da predmetna imovina nije izgubljena zbog okolnosti koje su povezane sa sukobom iz 1998/1999. godine.

Podnosilac zahteva je, u nastavku, tvrdio da je utvrđena činjenica potpuno neistinita i može da bude samo rezultat pogrešnog namernog ili slučajnog prevoda.
Sud utvrđuje da zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim, jer nisu iscrpljena pravna sredstva koja su predviđena članom 113.7 Ustava i dalje precizirana članom 47. Zakona i pravilom 36 (1) (b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI118/15
Podnosilac
Dragiša Stojković
Ocena ustavnosti presude GSK-KPA-A-129/13
Žalbenog veća Kosovske agencije za imovinu Vrhovnog suda Kosova
od 3. juna 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Dragiša Stojković, sa prebivalištem u Smederevu, Republika Srbija (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu GSK-KPA-A-129/13 Žalbenog veća Kosovske agencije za imovinu Vrhovnog suda (u daljem tekstu: Žalbeno veće), od 3. juna 2015. godine, kojom je odbijena, kao neosnovana, žalba podnosioca zahteva, izjavljena na odluku KPCC/D/A/180/2012 Komisije za imovinske zahteve Kosova (u daljem tekstu: KIZK), od 14. decembra 2012. godine.

3. Osporena presuda je uručena podnosiocu zahteva 30. juna 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom je navodno povređeno pravo podnosioca zahteva garantovano članom 5 [Jezici] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113. (7) Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 22. septembra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 14. oktobra 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almiro Rodrigues za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

8. Dana 2. novembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Žalbenom veću.

9. Dana 12. aprila 2016. godine, Veće za razmatranje je nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 11. januara 2007. godine, podnosilac zahteva je tražio od Kosovskoj agenciji za imovinu (u daljem tekstu: KAI) potvrđivanje svojinskog prava svoje majke i ponovni posed parcele u Petrovom selu, Opština Prizren.

11. Dana 14. decembra 2012. godine, KIZK je (grupna odluka KPCC/D/A/180/2012) odbacila zahtev podnosioca zahteva. KIZK je dalje zaključila da podnosilac zahteva nije dokazao da zahtev uključuje okolnosti koje su direktno povezane ili rezultiraju iz oružanog sukoba 1998-1999. godine.

12. Dana 15. maja 2013. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Žalbenom veću, zbog: *"pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja"* i *„pogrešne primene materijalnog prava"*.

13. Dana 3. juna 2015. godine, Žalbeno veće je (presuda GSK-KPA-A-129/13) odbacilo žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu, i obrazložilo:

> *"KIZK je nadležna da reši svojinske zahteve [...] koji su direktno povezani ili rezultiraju iz oružanog sukoba koji se dogodio između 27. februara 1998. i 20. juna 1999. godine.*
> *[...]*
> *Dakle, KIZK je zakonski odlučila da odbaci imovinski zahtev."*

Navodi podnosioca

14. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporenom presudom povređen član 5 [Jezici] Ustava i član 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

15. Podnosilac zahteva tvrdi da je Žalbeno veće utvrdilo činjenicu da je *"On izjavio da je dokazao da imovina u zahtevu nije izgubljena usled okolnosti koje su povezane sa*

sukobom koji se dogodio u 1998/1999. godini ”. On zaključuje da je utvrđena činjenica *“potpuna neistina i može biti samo rezultat namernog ili nenamernog pogrešnog prevoda.“*

16. Podnosilac zahteva tvrdi da nijednom sudiji i zapisničaru *“srpski nije maternji jezik“* i utvrđena činjenica od strane Žalbenog je nastala zbog *“potpuno pogrešnog prevoda“* njegove izjave, koja ima “*potpuno pogrešno značenje*“. Podnosilac zahteva tvrdi da ima *“pravo da se u postupku (...) služi srpskim jezikom.“*

17. Konačno, podnosilac zahteva, takođe tvrdi: *“Povređeno je moje pravo na pravično suđenje garantovano članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.“*

18. Podnosilac zahteva zaključuje, tražeći da Sud *“utvrdi neustavnost Presude Vrhovnog suda Kosova GSK-KPA-A-129/13 od 03. 06. 2015. godine i naloži otklanjanje ovih povreda.“*

Prihvatljivost zahteva

19. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti utvrđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

20. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. Ustava, koji propisuje:

> *“7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”*

21. Sud se poziva i na član 47. Zakona, koji propisuje:

> *“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.*

22. Pored toga, Sud uzima u obzir i pravilo 36 (1) b) Poslovnika, koje propisuje:

> *(2) “Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: (b) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke”.*

23. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da je osporenom presudom povređeno njegovo pravo na korišćenje jezika i na pravično suđenje zbog pogrešnog utvrđivanja činjenica, usled pogrešnog prevoda njegove izjave.

24. Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi u svojoj žalbi pred Žalbenim većem da je *“netačna tvrdnja iz obrazloženja* [KIZK-a] *da ja nisam pokazao da moj zahtev sadrži* okolnosti *koje se direktno odnose ili su rezultirale iz konflikta u 1998-1999 godini. Ja sam posed nad predmetnom imovinom izgubio zbog okolnosti koje su rezultat konflikta u 1998-1999. godini.“*

25. Sud dalje primećuje da podnosilac zahteva tvrdi u svojoj žalbi da se *“pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje ogleda u tome da Kosovska Agencije za imovinu nije utvrdila da sam ja zakonski naslednik nosioca imovinskog prava”* i *“to je dovelo i do pogrešne*

primene materijalnog prava odnosno primene odredbe koja definiše nadležnost Kosovske agencije za imovinu."

26. Sud smatra da je Žalbeno veće detaljno analiziralo predstavljene dokaze i navode podnosioca zahteva, objašnjavajući i davajući detaljno obrazloženje zašto je njegova žalba odbijena.

27. U stvari, Žalbeno veće je primetilo da je KIZK objasnila da je *"porodica Ćovanaj kupila imovinu u zahtevu u 1970. godini i koristila istu tokom sukoba"*. Žalbeno veće je, takođe pomenulo da *"u odgovoru na sudski nalog, žalilac nije potkrepio da je porodica Ćovanaj u stvari posedovala imovinu u zahtevu pre i tokom oružanog sukoba"*. Pored toga, Žalbeno veće je primetilo da je *"predmet između stranaka u vezi imovine u zahtevu u sudu u Prizrenu još od 1986. godine na čekanju."*

28. Dakle, Žalbeno veće je zaključilo, kao i KIZK, da *"imovinski zahtev nije povezan sa okolnostima koji su direktno povezani ili rezultiraju iz oružanog sukoba i da je KIZK zakonski odlučila da ista nije nadležna da odluči po ovom imovinskom zahtevu. Dakle, KIZK je zakonski odlučila da odbaci imovinski zahtev.*"

29. Sud primećuje da se tvrdnje podnosioca zahteva pred Žalbenim većem odnose na utvrđivanje toga da on ima pravo na ponovni posed sporne imovine i kao takve, tvrdnje su zakonske prirode i spadaju pod nadležnost redovnih sudova.

30. Sud, takođe primećuje da podnosilac zahteva po prvi put tvrdi pred Ustavnim sudom ustavnu povredu svojih prava na korišćenje jezika i pravično suđenje zbog pogrešnog prevoda njegove izjave. Kao posledica tog pogrešnog prevoda, došlo je do pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i primene zakona.

31. Sud dalje primećuje da podnosilac zahteva u redovnim postupcima nije konkretno i suštinski pokrenuo navodnu povredu svog „*prava da se u postupku (...) služi srpskim jezikom*", niti je objasnio zašto se se pred redovnim sudovima nije pozvao na svoje pravo garantovano članom 5. Ustava onako kako je to predstavio pred Sudom.

32. U stvari, Sud naglašava da je podnosilac zahteva trebalo da predstavi tu tvrdnju barem u žalbi pred Žalbenim većem, jer on ne samo da je imao pravo, već je bio dužan da to uradi u skladu sa principom supsidijarnosti.

33. U tom smislu, Sud ponavlja da, u skladu sa principom supsidijarnosti, redovnim sudovima treba dati mogućnost da konačno odluče o pitanju koje razmatraju. To znači da navodnu ustavnu povredu uopšte ne bi trebalo dozvoliti da stigne do Ustavnog suda, bez da se prethodno razmotri od strane redovnih sudova.

34. Princip iscrpljivanja pravnih sredstava koji se odnosi na princip supsidijarnosti, zahteva da podnosilac zahteva mora da iscrpi sva pravna sredstva u postupcima pred redovnim sudovima pre nego što dođe u Ustavni sud.

35. Stoga, Sud smatra da se podnosilac zahteva odrekao svog prava da se dalje žali i na taj način nije iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju prema važećem zakonu na Kosovu (vidi, na primer: slučaj br. KI07/09, *Demë i Besnik Kurbogaj,* rešenje o neprihvatljivosti od 19. maja 2010. godine, stavovi 28-29;).

36. Ova ocena je u skladu sa jurisprudencijom ESLJP-a, koji je utvrdio da *„se podnositeljka zahteva žalila da njoj nije omogućeno da se vodi postupak na mađarskom – njenom maternjem jeziku – jer ona nije govorila tečno srpski jezik. Sud primećuje da (...) podnositeljka nikada nije pokrenula ovu žalbu na nacionalnom nivou. Stoga, ova žalba mora da se odbije zbog neiscrpljenja nacionalnih pravnih sredstava (...)“*. (ESLJP, Odluka u vezi sa prihvatljivošću zahteva 44694 od strane *Eržebet PAP protiv Srbije*, od 21. juna 2011. godine, poglavlje o zakonu, stav 3.).

37. Sud primećuje da su odluke ESLJP-a o istom pitanju donete, između ostalog, u sledećim slučajevima: *Cardot protiv Francuske*, Zahtev br. 11069/84, presuda od 19. marta 1991. godine, stav 34; Odluka u zahtevu br. 40521/06, *Aleksandr Mikhaylovich Gorbatenko protiv Rusije*, stav 43. i 44.; Odluka u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 33088/96, 52236/99, 52451/99 - 52453/99, 52455/99, 52457/99 - 52459/99 od strane *Antona Jazvinsky protiv Republike Slovačke*, od 7. septembra 2000. godine, poglavlje o zakonu, stavovi 3, 5, 7 b), 9, 11, 14, 15, 19 i 20 a); Odluka u zahtevu br. 36367/09, *Ziyavdi Deniyevich Kagirov protiv Rusije*, od 27. avgusta 2013. godine, stav 45; Odluka u zahtevu br. 56783/11, *Miroslav Kral protiv Slovačke*, od 2. decembra 2014. godine, stavovi 60. do 65.; Odluka u zahtevu br. 59703/13, *Lee Anthony Roberts protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, od 5. januara 2016. godine, stavovi 42. do 45.

38. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera ustavnih odredaba (vidi, slučaj br. KI116/14, *Fadil Selmanaj,* rešenje o neprihvatljivosti od 26. januara 2015. godine, stav 48).

39. Na osnovu gore navedenog, zahtev mora biti proglašen neprihvatljivim, zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava, kako je utvrđeno u članu 113. (7) Ustava i dalje predviđeno članom 47. Zakona, a precizirano pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. (7) Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 36 (1) b) i 56 b) Poslovnika, dana 12. aprila 2016. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI67/15 i KI68/15, podnosioci zahteva: Mykereme Hoxha i Mërgim Hoxha, ocena ustavnosti presude Rev. br. 116/2012 Vrhovnog suda Kosova od 7. novembra 2014. godine

KI67/15 i KI68/15, rešenje o neprihvatljivosti od 8. marta 2016. godine, objavljeno 27. maja 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, spojen zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, sloboda izražavanja, pravo na uvid na javna dokumenta, zaštita imovine, zahtev van roka*.

Vrhovni sud Kosova je doneo presudu Rev. br. 116/2012 od 7. novembra 2014. godine, odbijajući zahtev za revizijom protiv presude Ac. br. 313/2010 Okružnog suda od 9. novembra 2011. godine, sa obrazloženjem da je presuda Okružnog suda pravična i na potpun način je utvrđeno činjenično stanje.

Podnosioci zahteva, između ostalog, tvrde da je Vrhovni sud Kosova povredio pravo na pravično i nepristrasno suđenje, slobodu izražavanja, pravo na uvid u javna dokumenta, kao i pravo na imovinu. Podnosioci zahteva, u nastavku, tvrde da im nije bio dozvoljen uvid u spise predmeta i nikad im nisu uručene odluke redovnih sudova.
Sud je utvrdio da zahtev treba da se odbaci kao neprihvatljiv, jer je van roka.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI67/15 i KI68/15
Podnosilac
Mykereme Hoxha i Mërgim Hoxha
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 116/2012 Vrhovnog suda Kosova od 7. novembra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli gđa Mykereme Hoxha i g. Mërgim Hoxha, sa prebivalištem u Peći (u dalje tekstu: podnosioci zahteva).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Rev. br. 116/2012 Vrhovnog suda od 7. novembra 2014. godine u vezi sa presudom AC. br. 313/2010 Okružnog suda od 9. novembra 2011. godine i presudom C. 90/03 Opštinskog suda od 9. januara 2008. godine.

3. Prema spisima predmeta, osporena odluka je uručena zastupniku podnosilaca zahteva 27. januara 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Podnosioci su podneli odvojene zahteve Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), tvrdeći da su im gore navedenim presudama povređena prava garantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 40. [Sloboda izražavanja], članom 41. [Pravo na pristup javnim dokumentima] i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6. stav 1 [Pravo na pravično suđenje], u vezi sa članom 10. stav 1 [Sloboda izražavanja] Evropske konvencije za ljudska prava (u daljem tekstu: EKLJP) i članom 1 Protokola 1 EKLJP.

5. Podnosioci zahteva traže da Sud održi raspravu u vezi sa njihovim slučajem.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 27 i 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

7. Dana 28. maja 2015. godine, podnosioci su odvojeno podneli svoje zahteve Sudu.

8. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom GJR. KI67/15 imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je odlukom KSH. KI67/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 15. jula 2015. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Peći dodatne informacije, koje pokazuju datum kada su podnosioci primili osporenu presudu.

10. Dana 20. avgusta 2015. godine, Osnovni sud u Peći je podneo Sudu tražena dokumenta.

11. Dana 2. septembra 2015. godine, u skladu sa pravilom 37 (1) Poslovnika, predsednica je naložila da se zahtev KI68/15 spoji sa zahtevom KI67/15 i da sudija izvestilac i Veće za razmatranje za oba slučaja (KI67/15 i KI68/15) budu isti, kao što je odlučeno u zahtevu KI67/15.

12. Dana 10. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioce o registraciji zahteva KI67/15 i KI68/15 i o njihovom spajanju.

13. Dana 29. oktobra 2015. godine, podnositeljka zahteva, gđa Mykereme Hoxha, je podnela Sudu dokument, kojim traži da joj se uruči nalog za spajanje zahteva (KI67/15 i KI68/15).

14. Dana 4. novembra 2015. godine, podnositeljka zahteva, gđa Mykereme Hoxha, je dostavila Sudu dokument na osnovu koga traži preispitivanje odluke Suda o spajanju predmeta (KI67/15 i KI68/15).

15. Dana 11. novembra 2015. godine, podnosilac zahteva, g. Mërgim Hoxha, je dostavio Sudu dokument na osnovu koga traži preispitivanje odluke Suda o spajanju predmeta (KI67/15 i KI68/15).

16. Dana 17. novembra 2015. godine, podnositeljka zahteva, gđa Mykereme Hoxha, je dostavila Sudu dokument, kojim traži „*uklanjanje ustavnih prepreka*“ i dostavljanje svih odluka o imenovanju sudije izvestioca i Veća za razmatranje u slučajevima KI27/12, KI31/12, KI32/12 i KI33/12, kao i nalog za spajanje ovih zahteva.

17. Dana 18. novembra 2015. godine, podnosilac zahteva, g. Mërgim Hoxha, je dostavio Sudu dokument, kojim traži „*uklanjanje ustavnih prepreka*“ i dostavljanje svih odluka o imenovanju sudije izvestioca i Veća za razmatranje u slučajevima KI27/12, KI31/12, KI32/12 i KI33/12, kao i nalog za spajanje ovih zahteva.

18. Dana 25. novembra 2015. godine, podnositeljka zahteva, gđa Mykereme Hoxha, je dostavila Sudu dopis na osnovu koga traži da se predsednica, Arta Rama-Hajrizi, i zamenik predsednika, Ivan Čukalović, isključe sa razmatranja u njenom slučaju.

19. Dana 16. decembra 2015. godine, podnositeljka zahteva, gđa Mykereme Hoxha, je podnela Sudu dodatni dokument (dodatak zahteva).

20. Dana 22. decembra 2015. godine podnositeljka zahteva, gđa Mykereme Hoxha, je podnela zahtev Sudu na osnovu koga je tražila od Suda da održi raspravu o slučaju.

21. Dana 29. decembra 2015. godine, Sud je poslao podnosiocima, na njihov zahtev, nalog za spajanje zahteva (KI67/15 i KI68/15).

22. Dana 6. januara 2016. godine, podnositeljka, gđa Mykereme Hoxha, je podnela zahtev Sudu, kojim traži: „*dostavljanje pet (5) dodataka naloga za spajanje zahteva (KI67/15 i KI68/15)*".

23. Dana 12. januara 2016. godine, podnositeljka zahteva, gđa Mykereme Hoxha, je ponovo podnela Sudu zahtev za „*preispitivanje odluke o spajanju predmeta (KI67/15 i KI68/15)*".

24. Dana 15. januara 2016. godine, podnositeljka zahteva, gđa Mykereme Hoxha, je podnela Sudu zahtev, kojim je tražila da se predmet sa brojem KI67/15 odvojeno razmatra od predmeta KI68/15.

25. Dana 27. januara 2016. godine, podnositeljka zahteva, gđa Mykereme Hoxha, je podnela dopis Sudu, kojim ponovo traži da se predsednica, Arta Rama-Hajrizi, i zamenik predsednika, Ivan Čukalović, isključe sa razmatranja njenog slučaja.

26. Dana 9. februara 2016. godine, podnositeljka zahteva, gđa Mykereme Hoxha, je podnela Sudu dodatni dokument (dodatak zahteva).

27. Dana 7. marta 2016. godine, podnositeljka zahteva, gđa Mykereme Hoxha, je podnela Sudu zahtev, u kome ponovo traži da Sud održi raspravu u vezi sa slučajem.

28. Dana 7. marta 2016. godine, Sud je u skladu sa pravilom 7 Poslovnika razmotrio zahtev podnosilaca u vezi sa isključivanjem sudije Arte Rame-Hajrizi i zamenika predsednika Ivana Čukalovića sa razmatranja slučaja i jednoglasno odlučio da zahtev ne uzme u obzir, s obzirom da nisu ispunjeni uslovi propisani članom 18. Zakona.

29. Dana 8. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

30. Što se tiče pokrenutih tvrdnji i činjenica iznetih od strane podnosilaca zahteva, koje se odnose na presudu C. 90/03 Opštinskog suda od 9. januara 2008. godine i presudu AC. br. 313/2010 Okružnog suda od 9. novembra 2011. godine i koje su potpuno identične i u ovom zahtevu, Sud je već odlučio u slučajevima: KI27/12, KI31/12, KI32/12 i KI33/12.

Pregled činjenica za prethodne slučajeve

31. Zahtevi podnosioca se tiču imovinskog spora u vezi sa imovinom koja se nalazi u Peći. H.D. (sestra podnositeljke zahteva i tetka podnosioca zahteva) je podnela tužbu Opštinskom sudu u Peći radi utvrđivanja svojine nad stanom protiv optuženog M.H. (pokojni suprug podnositeljke zahteva i pokojni otac podnosioca zahteva). M.H. je preminuo 2002. godine.

32. Dana 9. januara 2008. godine, Opštinski sud u Peći je doneo presudu C. br. 90/03, potvrđujući da je H.D. vlasnica stana i obavezao podnosioce zahteva da H.D. priznaju pravo svojine.

33. Dana 9. novembra 2011. godine, Okružni sud u Peći je doneo presudu AC. br. 313/2010 odbijajući žalbu podnosilaca, kao neosnovanu.

34. Dana 19. marta 2012. godine, gđa Mykereme Hoxha je podnela Sudu zahtev pod brojem KI27/12.

35. Dana 26. marta 2012. godine, g. Mërgim Hoxha je podneo Sudu zahtev pod brojem KI32/12. Zahtev pod brojem KI31/12 je podnela gđa Merita Hoxha, dok je zahtev pod brojem KI33/12 podneo g. Blerim Hoxha. Njih troje su deca podnositeljke zahteva, gđe Mykereme Hoxha.

36. Dana 4. jula 2012. godine, u skladu sa pravilom 37 (1) Poslovnika, predsednik Suda je naložio da se zahtevi KI31/12, KI32/12 i KI33/12 spoje sa zahtevom pod brojem KI27/12.

37. Dana 5. jula 2013. godine, Sud je odlučio o prethodnim zahtevima i proglasio ih očigledno neosnovanim.

Pregled činjenica za slučaj KI67/15 i KI68/15

38. Prema zahtevu podnosilaca, slučaj KI67/15 i KI68/15 rezultira da su se podnosioci neodređenog datuma obratili Vrhovnom sudu zahtevom za reviziju protiv presude AC. br. 313/2010 Okružnog suda od 9. novembra 2011. godine, tvrdeći da je navedena presuda zahvaćena bitnim povredama parničnog postupka.

39. Dana 7. novembra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je (presuda Rev. br. 116/2012), odbio zahtev za reviziju. U presudi Vrhovnog suda je naglašeno: *"Drugostepeni sud je pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje, pravilno je primenio odredbe parničnog postupka i materijalno pravo, kada je utvrdio da je tužbeni zahtev tužilje – osnovan"*.

40. Kao što je navedeno, 28. maja 2015. godine podnosioci zahteva su se posebno obratili Sudu.

41. Dana 20. avgusta 2015. godine, Osnovni sud u Peći je dopisom broj GJA. br. 289/2015 obavestio Sud da su podnosioci zahteva odbili da prime odluke redovnih sudova koje su im uručene na redovan način, osim presude Rev. br. 116/2012 Vrhovnog suda od 7. novembra 2014. godine.

42. Iz spisa predmeta (povratnice) se primećuje da je presuda Rev. br. 116/2012 Vrhovnog suda od 7. novembra 2014. godine uručena zastupniku podnosilaca koji ih je zastupao pred Vrhovnim sudom, g. Blerimu Hoxhi, 27. januara 2015. godine.

43. Na osnovu spisa predmeta se utvrđuje da je podnosioce zahteva pred Vrhovnim sudom zastupao g. Blerim Hoxha (koji je ujedno i podnosilac zahteva KI33/12 i koji je sin gđe Mykereme Hoxha i brat g. Mërgima Hoxhe, koji su podnosioci u ovom slučaju).

Navodi podnosioca

44. Podnosioci zahteva tvrde da su im presudom C. 90/03 Opštinskog suda od 9. januara 2008. godine, presudom AC. br. 313/2010 Okružnog suda od 9. novembra 2011. godine i presudom Rev. br. 116/2012 Vrhovnog suda Kosova od 7. novembra 2014. godine povređena prava garantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], u vezi sa članom 40. [Sloboda izražavanja], članom 41. [Pravo na pristup javnim dokumentima], i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava, kao i članom 6. [Pravo na pravično suđenje], u vezi sa članom 10, stav 1 [Sloboda izražavanja] EKLJP vezano sa članom 1 Protokola br. 1 [Zaštita imovine] EKLJP.

45. Podnosioci zahteva tvrde da im nije bio dozvoljen uvid u spise predmeta i nikad im nisu uručene odluke redovnih sudova.

Prihvatljivost zahteva

46. Sud će razmatrati da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

47. Sud podseća da je o presudi C. 90/03 Opštinskog suda od 9. januara 2008. godine i presudi AC. br. 313/2010 Okružnog suda od 9. novembra 2011. godine koje ponovo osporavaju podnosioci, odlučio Rešenjem o neprihvatljivosti KI27/12, KI31/12, KI32/12 i KI33/12 od 5. jula 2013. godine. Sud naglašava da nema nadležnost da odlučuje o istim pravnim pitanjima o kojima je već odlučio.

48. U ovim okolnostima, Sud će oceniti tvrdnje podnosilaca zahteva samo u pogledu presude Rev. br. 116/2012 Vrhovnog suda Kosova od 7. novembar 2014. godine.

49. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. Ustava, koji propisuje:

> *"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
> *(...)*
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

50. U tom smislu, Sud se poziva na član 49. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog".*

51. Sud uzima u obzir i pravilo 36 (1) c) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, [...]".*

52. Sud se poziva i na pravilo 27 (3) Poslovnika, koje propisuje:

> *"Kada je rok određen u mesecima, isti ističe na kraj istog kalendarskog dana u mesecu kada se desio taj događaj ili radnja od kada počinje računanje*".

53. Iz spisa predmeta, odnosno na osnovu povratnice podnete od strane Opštinskog suda u Peći, Sud primećuje da je presuda Rev. br. 115/2012 Vrhovnog suda Kosova od 7. novembra 2014. godine, uručena zastupniku podnosilaca 27. januara 2015. godine.

54. Sud podseća da se bilo koji postupak ili proceduralni propust od strane punomoćnika pripisuje podnosiocu/podnosiocima zahteva (vidi: *Bekauri protiv Gruzije,* br. 14102/02 ESLJP, presuda od 10. aprila 2012. godine, stavovi 22-25; i vidi:, *mutatis mutandis,* slučaj br. KI02/10, rešenje o neprihvatljivosti, *Roland Bartezko,* stavovi 25-28, 21. mart 2011. godine i *Migliore i drugi protiv Italije, br.* 58511/13 ESLJP, rešenje od 27. januara 2014. godine).

55. S tim u vezi, Sud naglašava da rok od 4 (četiri) meseca počinje da teče od dana kada je podnosiocu zahteva ili njihovom punomoćniku uručena sudska odluka ili kada je podnosilac sam kasnije obavešten o odluci (vidi: *Otto protiv Nemačke,* br. 21425/06, ESLJP, odluka od 10. novembra 2009. godine i vidi: *mutatis mutandis, Celik protiv Turske, ESLJP, br. 52991/99, vidi, i slučaj: Benet Praha, SPOL. S R.O protiv Republike Češke* br. 38354/06, ESLJP, odluka od 28. septembra 2010. godine).

56. Da bi utvrdio da li su podnosioci podneli zahtev u propisanom roku od 4 (četiri) meseca, Sud, kao datum prijema odluke, uzima datum kada je punomoćnik podnosilaca primio gore navedenu presudu, odnosno 27. januar 2015. godine. Sud primećuje da su podnosioci podneli svoj zahtev Sudu 28. maja 2015. godine (četvrtak). To znači da je zahtev podnet jedan dan nakon isteka propisanog roka. Shodno tome, zahtev nije podnet u zakonski propisanom roku u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika.

57. Sud podseća da podnosioci u svom zahtevu tvrde da im nikad nije uručena gore navedena presuda i nije im dozvoljen uvid u spise predmeta. Ova tvrdnja predstavlja srž zahteva podnosilaca za zaštitu njihovih ustavnih prava. Međutim, podnosioci zahteva ne pružaju detaljna objašnjenja i ne pojašnjavaju dodatno svoje tvrdnje da im je povređeno pravo na uvid u dokumenta predmeta, odnosno nije im uručena presuda Vrhovnog suda. Pored toga, Sud primećuje da ove tvrdnje podnosilaca nisu u skladu sa spisima predmeta koje je dostavio Osnovni sud u Peći.

58. Sud želi da podseti da samo pozivanje na odredbe Ustava i tvrdnja da su one povređene, bez ubedljivih dokaza o njihovoj povredi od strane javnog organa i ne objašnjavajući okolnosti koje su dovele do takve navodne povrede prava, ne pruža dovoljan osnov da ubedi Sud da je došlo do povrede Ustava ili EKLJP.

59. Što se tiče zahteva podnosilaca da se održi rasprava, Sud se poziva na član 20. Zakona:

> *"1. Ustavni sud donosi oduku o predmetu nakon zaključivanja usmene rasprave. Stranke mogu odustati od usmene rasprave.*
>
> *2. Bez obzira na stav 1 ovog člana, na osnovu svoje procene, sud može doneti odluku o postupku koji je predmet ustavnog razmatranja na osnovu spisa predmeta".*

60. Sud smatra da su spisi predmeta ovih zahteva dovoljni da se odluči o ovom slučaju prema formulaciji stava 2, člana 20. Zakona.

61. Shodno tome, zahtev podnosilaca za održavanje rasprave se odbacuje, kao neosnovan.

62. U zaključku, Sud podseća da je svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca na osnovu člana 49. Zakona i u skladu sa pravilom 36 (1) c) Poslovnika promovisanje pravne sigurnosti, osiguravajući da se slučajevi koji pokreću ustavna pitanja razmatraju u razumnom roku i da ranije donete odluke nisu stalno otvorene za osporavanje (vidi, predmet: *O'Loughlin i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 23274/04, ESLJP, odluka od 25. avgusta 2005. godine).

63. Dakle, zahtev treba da se odbaci, kao neprihvatljiv, jer je podnet van roka.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika, 8. marta 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Bekim Sejdiu Arta Rama-Hajrizi

KI163/14, Podnosilac Enis Beqiri, ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 181/2014 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 8. jula 2014. godine

KI163/14, Rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2015. godine, objavljeno 3. juna 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, građanski postupak, pravo na pravično suđenje, sudska zaštita prava, očigledno neosnovan zahtev, neprihvatljiv zahtev*

U ovom slučaju, podnosilac zahteva je tvrdio da su mu redovni sudovi povredili pravo na pravično suđenje garantovano članom 31. Ustava i članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, pravo na rad i obavljanje profesije, garantovano članom 49. Ustava, kao i pravo na sudsku zaštitu prava garantovano članom 54. Ustava, a sve zbog činjenice da redovni sudovi nisu uzeli u obzir sadržaj podnesaka podnosioca u vezi sa podnošenjem tužbenog zahteva, već su odbacili isti zbog nepoštovanja zakonskog roka, odnosno zbog toga što je tužbeni zahtev podnet preuranjeno.

Sud je nakon ocene svih tvrdnji i argumenata pokrenutih u zahtevu od strane podnosioca zahteva došao do zaključka da se zahtev mora proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovan jer se Ustavni sud ne može upuštati u pitanja činjeničnog stanja i tumačenja materijalnog i procesnog prava. Sud je dalje obrazložio da je njegova dužnost po Ustavu da oceni celovitost postupaka sprovedenih pred redovnim sudovima i da li su sudovi ispunili zagarantovane standarde koji su zaštićeni Ustavom i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI163/14
Podnosilac
Enis Beqiri
Ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 181/2014
Vrhovnog suda Republike Kosovo od 8. jula 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Enis Beqiri sa prebivalištem u Gnjilanu, Kosovo (u daljem tekstu: podnosilac zahteva). Njega zastupa g. Avdullah Ismajli, advokat iz Gnjilana, Kosovo.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje (Rev. br. 181/2014 od 8. jula 2014. godine) Vrhovnog suda, rešenje (Ac. br. 4275/12 od 18. novembra 2013. godine) Apelacionog suda i rešenje (C. br. 2505/2010 od 13. maja 2011. godine) Opštinskog suda u Prištini.

3. Osporenim odlukama je odbijen zahtev podnosioca da se vrati na svoje prethodno radno mesto u ProCredit banci.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih rešenja, kojima su navodno povređena prava podnosioca zahteva garantovana članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i prava garantovana članom 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 3. novembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 5. decembra 2014. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI163/14 imenovao sudiju Altaya Suroy za sudiju izvestioca i istog datuma, odlukom br. KSH. KI163/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

8. Dana 18. decembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog datuma, kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu i ProCredit banci.

9. Dana 27. januara 2014. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da podnese spise predmeta podnosioca zahteva pod brojem C. br. 2505/2010.

10. Dana 30. januara 2015. godine, ProCredit banka je, u svojstvu zainteresovane stranke, dostavila Sudu svoje komentare povodom zahteva.

11. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica Suda, Arta Rama-Hajrizi, je odlukom KSH. KI163/14 zamenila člana Veća za razmatranje, Envera Hasanija, čiji je mandat sudije u Ustavnom sudu okončan 26. juna 2015. godine.

12. Dana 16. decembra 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo još jedno pismo Sudu, kojim je tražio da se o zahtevu odluči po hitnom postupku.

13. Dana 18. Decembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i odlučio o neprihvatljivosti zahteva. Istog datuma, presednica Suda je u skladu sa pravilom 44 (4) Poslovnika o rada imenovala sudiju Robert Carolan za predsedavajućeg člana Veća za rasmatranja da pripremi rešenje o neprihvatljivosti s obzirom na to da sudija izvestilac nije bio među većinom.

Pregled činjenica

14. Dana 25. oktobra 2005. godine, podnosilac zahteva je zaključio ugovor o radu na neodređeno vreme sa ProCredit bankom, filijalom u Gnjilanu.

15. Dana 11. novembra 2010. godine, ProCredit banka je obaveštenjem br. 11-517, obavestila podnosioca zahteva o raskidu ugovora o radu. U obaveštenju je navedeno:

> *"Na osnovu ocene vašeg učinka na radu, sprovedene 10. novembra 2010. godine, utvrđeno je da niste uspeli da pokažete zadovoljavajući učinak na radu. Na osnovu napred navedenog, ProCredit Banka zadržava pravo da prekine radni odnos shodno i u skladu sa stavom 7. c) i d) ugovora o radu i shodno članu 5.10.1, odeljak g)*

Kadrovske politike. […] Imate zakonsko pravo da se javite organima za zapošljavanje kako biste razmotrili mogućnost zapošljavanja u drugim institucijama i zaštite vaših interesa".

16. Dana 22. novembra 2010. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu protiv ProCredit banke Opštinskom sudu u Prištini, tražeći poništaj gore navedenog obaveštenja, vraćanje na prethodno radno mesto i naknadu ličnih dohodaka. Pored drugih tvrdnji, podnosilac zahteva ističe da *"ProCredit banka ne daje pravo na ulaganje žalbe, primoran sam da moje pravo tražim i ostvarim preko suda […]."*

17. Podnosilac zahteva je u međuvremenu izjavio i žalbu Inspektoratu rada, žaleći se da ga je ProCredit banka nezakonito otpustila sa posla.

18. Dana 24. decembra 2010. godine, Inspektorat rada je (izveštaj br. 003665) zaključio da se unutrašnjim aktom ProCredit banke ne propisuje žalbeni postupak u drugom stepenu gde zaposleni mogu da podnesu svoje žalbe ili zahteve i preporučio da banka popravi te propuste u skladu sa odredbama primenjivog zakona o radnim sporovima.

19. Dana 13. maja 2011. godine, Opštinski sud je (rešenje C. br 2505) odbacio tužbu podnosioca, kao neprihvatljivu. On je obrazložio da je podnosilac zahteva trebalo da izjavi žalbu protiv gore navedenog obaveštenje ProCredit banci u roku od petnaest (15) dana od dana prijema, kao što je predviđeno primenjivim zakonom. Opštinski sud je zaključio da pošto podnosilac zahteva nije iskoristio ovu priliku, tužba je bila preuranjena i kao takva, neprihvatljiva.

20. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu protiv rešenja Opštinskog suda Apelacionom sudu, tvrdeći pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i povredu materijalnog i procesnog prava. On je tražio od Apelacionog suda da poništi rešenje Opštinskog suda, kao nezakonito, i vrati predmet na ponovno suđenje. Pored toga, podnosilac zahteva je ponovo istakao da je u obaveštenju ProCredit banke data pogrešna pouka, zbog čega je podneo tužbu direktno redovnim sudovima, kao jedino sredstvo za zaštitu svojih prava.

21. Dana 18. novembra 2013. godine, Apelacioni sud je (rešenje Ac. br. 4275/12) odbacio žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu, i potvrdio rešenje Opštinskog suda u Prištini. Apelacioni sud je utvrdio: *[…] Prvostepeni sud je pravilno postupio kada je pobijanim rešenjem odbacio kao nedozvoljenu tužbu tužioca, pošto nisu ispunjene dve pretpostavke predviđene članom 83 Zakonom o osnovnim pravima iz radnog odnosa […]."*

22. Dana 5. februara 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu na rešenje Apelacionog suda, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešne primene materijalnog prava i nerazmatranja njegovih podnesaka od strane nižestepenih sudova.

23. Dana 8. jula 2014. godine, Vrhovni sud je (rešenje Rev. br. 181/2014) odbacio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva i utvrdio:

"Polazeći od ovakvog stanja stvari, Vrhovni sud Kosova je našao da su nižestepeni sudovi pravilno ocenili, kada su našli da je tužbeni zahtev tužioca nedozvoljen. […] U konkretnom slučaju tužilac nije zatražio zaštitu njegovih prava pred nadležnim organom kod tužene, dakle prema oceni ovog suda, iz činjenice što tužilac nije tražio internu pravnu zaštitu, nižestepeni sudovi su pravilno primenili zakonske odredbe

parničnog postupka, kada su našli da se tužba treba odbaciti kao nedozvoljena. Vrhovni sud Kosova je navode revizije ocenio kao neosnovane o tome da su rešenja nižestepenih sudova doneta proceduralnom povredom, odnosno pogrešnom primenom materijalnog prava, zato što se u stvari ne radi o pogrešnoj primeni materijalnog prava, kada se tužba odbacuje zbog nedostatka proceduralnih pretpostavki za podnošenje tužbe, odnosno odvijanja postupka."

Navodi podnosioca

24. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu redovni sudovi povredili prava garantovana članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, kao i pravo garantovano članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

25. Što se tiče njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje, podnosilac zahteva tvrdi da Vrhovni sud nije uzeo u obzir sve njegove podneske, koji su bili relevantni za ishod njegove odluke. Naime, podnosilac zahteva ističe da izveštaj Inspektorata rada „*kojim su utvrđene brojne povrede, počinjene od strane ProCredit banke*", nije uzet u obzir od strane Vrhovnog suda.

26. Što se tiče njegovog prava na rad i obavljanje profesije, kao i prava na sudsku zaštitu prava, podnosilac zahteva tvrdi da je povreda navodno počinjena od strane redovnih sudova kada su odbili da ocene meritum njegovih tvrdnji. Prema njegovom mišljenju, ProCredit banka „*mu nije mu dala pravo na žalbu*"; stoga, „*u nedostatku nekog drugog dostupnog pravnog sredstva, on se obratio nadležnom sudu za zaštitu svojih prava iz radnog odnosa*". Time što njegovi zahtevi nisu uzeti u obzir, podnosilac tvrdi da su njegova prava, zaštićena članom 49. i 54. Ustava, povređena.

27. Podnosilac zahteva dalje tvrdi: *"[...] Vrhovni sud Kosova nije razmotrio predmet, već se samo oslonio na rešenje organa prvog i drugog stepen [...]"*. Podnosilac zahteva dalje navodi: *"[...] Izvršna agencija inspektorata rada je na jasan i službeni način istakla nepravilnosti, nezakonitosti i nepravdu tužene ProCredit banke, filijala u Gnjilanu, gde je utvrdila da je tužena ProCredit banka za prekid radnog odnosa tužiocu Enisu Beqiriju upotrebila stav „FANTOM", koji uopšte ne postoji, [...] kojim se utvrđuje da nije ostavljeno pravo na ulaganje žalbe u obaveštenju."*

28. Podnosilac zahteva zaključuje, tražeći od Suda da utvrdi da je *"[...] prekršen član 49 i 54 Ustava Republike Kosovo, kada su podnosiocu zahteva [...] prekršena osnovna ljudska prava: pravo na rad u trenutku nepravednog raskida ugovora o radu, i pravo na sudsku zaštitu prava, kada mu nije odobreno da zaštiti svoje subjektivno pravo, zagarantovano Ustavom Republike Kosova, Međunarodnom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i pozitivnim zakonima na snazi."*

Podneti komentari

29. Dana 30. januara 2015. godine, ProCredit banka je, u svojstvu zainteresovane stranke, podnela Sudu komentare na tvrdnje koje je pokrenuo podnosilac u svom zahtevu. ProCredit banka je tražila od Suda da odbaci, kao neosnovane, tvrdnje podnosioca zahteva, jer *"[...] činjenice predstavljene od strane podnosioca zahteva ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnih prava, na koje se on pozvao i u isto vreme, on nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju"*.

Prihvatljivost zahteva

30. Kako bi bio u stanju da sudi zahtev podnosioca, Sud treba da oceni da li je on ispunio potrebne uslove prihvatljivosti, koji du predviđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom.

31. Sud primećuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana u skladu sa Ustavom; osporava akt javnog organa, odnosno rešenje Vrhovnog suda; iscrpeo je potrebna pravna sredstva i podneo je zahtev u zakonskom roku od četiri (4) meseca nakon što je primio osporeno rešenje.

32. Podnosilac zahteva je jasno naveo posebno navodno povređena ustavna prava i slobode i osporeni akt u skladu sa članom 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

33. Pored toga, Sud treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslov, propisan Poslovnikom, odnosno pravilom 36 (2), koji obezbeđuje:

> *(2) "Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *(d) da zahtev nije prima facie opravdan, ili*
>
> *(e) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
>
> *(f) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili*
>
> *(g) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

34. Kao što je gore pomenuto, podnosilac zahteva tvrdi da je rešenje (Rev. br. 181/2014 od 8. jula 2014. godine) Vrhovnog suda doneto u suprotnosti sa njegovim *„pravom na pravično i nepristrasno suđenje; pravom na rad i obavljanje profesije; kao i pravom na sudsku zaštitu prava*" kao što je garantovano Ustavom i EKLJP. Pored toga, podnosilac zahteva, takođe tvrdi da je rešenje (Ac. br. 4275/12 od 18. novembra 2013. godine) Apelacionog suda i rešenje (C. br 2505/2010 od 13. maja 2011. godine) Opštinskog suda u Prištini, takođe doneto u suprotnosti sa navedenim pravima.

35. Što se tiče njegovog prava garantovao članom 6. EKLJP, podnosilac zahteva tvrdi da Vrhovni sud nije uzeo u obzir njegove podneske podnete u zahtevu za reviziju. Prema podnosiocu zahteva, da su navedene tvrdnje uzete u obzir, ishod odluke bi bio u njegovu korist. Stoga, podnosilac zahteva se uglavnom bavi pitanjem zbog čega njegovi podnesci u vezi sa nalazima Inspektorata rada nisu uzeti u obzir od strane Vrhovnog suda.

36. Što se tiče navedene tvrdnje podnosioca zahteva, Sud podseća da su rešenjem Vrhovnog suda potvrđena oba rešenja, odnosno rešenje Apelacionog suda i Opštinskog suda u Prištini, kojim su odlučili da je zahtev podnosioca trebalo da se odbije kao preuranjen, jer nije pokrenut nikakav interni žalbeni postupak u ProCredit banci. Stoga, Sud primećuje da su svi stepeni redovnih sudova odbili zahtev podnosioca na proceduralnim osnovama i bez

ocene osnovanosti njegovog zahteva. Oni su došli do ovog zaključka na osnovu činjenice da je zahtev podnosioca proglašen nedopustivim na proceduralnim osnovama, jer on nije iscrpeo interna pravna sredstva, koja je, kao stvar primenjivog zakona, mogao da iskoristi u ProCredit banci. Redovni sudovi su, takođe zaključili da ProCredit banka nije bila obavezna da obavesti podnosioca zahteva o bilo kojim zakonskim pravima koje je on mogao da ima u vezi sa njegovim pravnim sporom sa Bankom.

37. U tom smislu, Ustavni sud nije u poziciji da se izjasni da su redovni sudovi povredili ustavna prava podnosioca zahteva, kako to on tvrdi, samo zato što se nisu upustili u meritum njegove tvrdnje. Redovni sudovi su odlučili da ne ocenjuju tvrdnje podnosioca zahteva, jer su smatrali da nije iscrpeo unutrašnja pravna sredstva predviđena zakonom i obrazložili su svoje odluke, pozivajući se na odredbe primenjivog zakona. Ustavni sud ne može da zameni njihovo obrazloženje u tom pogledu, jer su oni u najboljem položaju da tumače materijalno i procesno pravo.

38. Što se tiče njegovih prava garantovanih članom 49. i 54. Ustava, podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi pogrešno primenili materijalno pravo kada su odbacili njegovu tvrdnju, kao neosnovanu i preuranjenu. On smatra da su redovni sudovi trebali da ocene meritum zahteva, uglavnom jer mu ProCredit banka nije obezbedila „*pravo na žalbu*“ u obaveštenju (br 11-517 od 11. novembra 2010. godine), kojim je otpušten sa posla.

39. Sud primećuje da u gore navedenom obaveštenju nije data pravna pouka i da je to bila glavna tvrdnja podnosioca zahteva o povredi njegovih prava počinjenim od strane ProCredit banke. Podnosilac zahteva je pokrenuo ovo pitanje u svim svojim podnescima pred redovnim sudovima i smatra da je njegov zahtev trebalo da se odluči o meritumu, s obzirom da je navodno „*pogrešno upućen*“ zbog nedostatka pravne pouke od strane ProCredit banke.

40. Sud podseća da je, u skladu sa članom 113.7 Ustava, njegova osnovna dužnost da oceni odluku (e) javnih organa, u ovom slučaju, redovnih sudova, i utvrdi da li je ta odluka (e) doneta u skladu sa ustavnim pravima koja su propisana. Dakle, nije dužnost Ustavnog suda da razmatra obaveštenje ProCredit banke i oceni činjenično stanje na zahtev podnosioca.

41. U tom smislu, Sud primećuje da je zahtev podnosioca razmotren od strane Opštinskog suda u Prištini, Apelacionog suda i Vrhovnog suda. Svi ovi stepeni su obrazložili svoje odluke, pozivajući se na odredbe zakona na snazi kada su odbacili zahtev podnosioca, kao neprihvatljiv i preuranjen. Redovni sudovi su odlučili da je zahtev podnosioca bio preuranjen i stoga, neprihvatljiv, jer podnosilac nije izjavio žalbu na obaveštenje ProCredit banke u samoj instituciji. S tim u vezi, Sud smatra da ono što pokreće podnosilac zahteva predstavlja pitanje zakonitosti, ne ustavnosti.

42. S tim u vezi, Sud podseća na obrazloženje Vrhovnog suda, odgovarajući na tvrdnje podnosioca zahteva o povredama zakona navodno počinjenim od strane Apelacionog suda, kada je odbio žalbu izjavljenu protiv rešenja Opštinskog suda u Prištini. Vrhovni sud je utvrdio: *“[…] Nižestepeni sudovi su pravilno ocenili kada su našli da je tužbeni zahtev tužioca nedozvoljen. […] U konkretnom slučaju tužilac nije zatražio zaštitu njegovih prava pred nadležnim organom* [ProCredit banka] *[…]. […] iz činjenice što tužilac nije tražio internu pravnu zaštitu, nižestepeni sudovi su pravilno primenili zakonske odredbe parničnog postupka, kada su našli da se tužba treba odbaciti kao nedozvoljena.”*

43. U tom smislu, Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, Apelacionog suda ili Opštinskog suda u Prištini, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom.

44. Ustavni sud dalje ponavlja da nije njegov zadatak po Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi, takođe: slučaj KI70/11 podnosilaca zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine). Sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom postupka u njegovom slučaju ne daje mu za pravo da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi njihovih prava zaštićenih Ustavom i EKLJP.

45. Sud primećuje da je podnosilac zahteva imao dovoljno mogućnosti da predoči svoj slučaj pred redovnim sudovima. Pitanje primenjivog zakona je detaljno razrađeno od strane svih redovnih sudova. Apelacioni sud i Vrhovni sud su odgovorili na tvrdnje podnosioca zahteva o tome zbog čega se njegov zahtev smatrao preuranjenim i na taj način, neprihvatljivim, od strane nižestepenih sudova.

46. U tom smislu, važno je napomenuti da Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na ispravan način i da li je postupak u celini, gledano u celosti, sproveden na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, *inter alia*, slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, usvojen 10. jula 1991. godine).

47. U vezi s tim, Sud primećuje da je obrazloženje koje se odnosi na zahtev podnosioca da se oceni slučaj o meritumu u rešenju Vrhovnog suda jasno i, nakon što je razmotrio sve postupke, Sud je, takođe utvrdio da postupci pred Apelacionim sudom i Opštinskim sudom u Prištini nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

48. Iz gore navedenih razloga, Sud smatra da činjenice predstavljene od strane podnosioca zahteva ni na koji način ne opravdavaju navodne povrede ustavnih prava na koje se on pozvao.

49. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava i pravilom 36 (2) b) Poslovnika, dana 18. Decembra 2015. godine, većinom

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Predsedavajući Sudija **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI01/15, Podnosilac zahteva: Fahredin Gashi, ocena ustavnosti presude br. Pml. Kzz 157/2014 Vrhovnog suda Kosova od 2. oktobra 2014. godine.

KI 01/15, rešenje o neprihvatljivosti od 15. marta 2016. godine, objavljeno 3. juna 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, ratni zločin, krivični postupak, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, očigledno neosnovan.*

Dana 23. novembra 2011. godine, podnosilac zahteva je osuđen od strane Okružnog suda u Prištini (presuda P. br. 371/10) za krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članova 22. i 142. Krivičnog zakona SFRJ, člana 3 koji je zajednički za Ženevsku konvenciju od 12. avgusta 1949. godine i člana 4 Protokola II od 8. juna 1977. Godine. Sud je osudio podnosioca zahteva na kaznu zatvora u vremenskom trajanju od 18 (osamnaest) godina zatvora, u koju je trebalo da se uključi vreme provedeno u kućnom pritvoru od 14. jula 2010. godine do 18. avgusta 2010. godine i u sudskom pritvoru od 19. avgusta 2010. godine.

Dana 2. oktobra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom Pml. Kzz 157/2014 potvrdio osudu podnosioca zahteva za ratne zločine protiv civilnog stanovništva.

Sud je podsetio da se član 31. Ustava i član 6. EKLJP, koji se odnose na pravo na pravično suđenje, u sustini bave time da li je podnosiocu zahteva pruženo dovoljno mogućnosti da se izjasni 0 svom slučaju i ospori dokaze koje smatra lažnim. Pravo na pravično suđenje koje je sadržano u Ustavu i EKLJP se ne odnosi na pitanje da li su domaći sudovi doneli pravičnu ili pogrešnu odluku u pogledu utvrđivanja činjenica ili zakona.

Sud je utvrdio da su svi argumenti podnosioca, koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju on osporava podrobno izloženi i da su, shodno svemu iznetom, postupci pred redovnim sudovima, gledano u celini, bili pravični. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI01/15
Podnosilac
Fahredin Gashi
Ocena ustavnosti presude br. Pml. Kzz 157/2014
Vrhovnog suda Kosova od 2. oktobra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Fahredin Gashi sa prebivalištem u Štimlju (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Tahir Rrecaj, advokat sa sedištem u Prištini, Kosovo.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Pml. Kzz 157/2014 Vrhovnog suda Kosova od 2 oktobra 2014. godine i shodno tome, presudu PARK 1175/2012 Apelacionog suda Kosova od 10. marta 2014. godine i presudu P. br. 371/2010 Okružnog suda u Priština od 23. novembra 2011. godine.

3. Osporena presuda je uručena podnosiocu zahteva 3. novembra 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Pml. Kzz 157/2014 Vrhovnog suda Kosova od 2. oktobra 2014. godine.

5. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporena presuda u suprotnosti sa članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 6. [Pravo na pravično suđenje] i članom 2 Protokola VII Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP) i članom 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (UDLJP), kao i članom 14. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (MPGPP).

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 9. januara 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

8. Dana 13. januara 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI01/15 imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom KSH. KI01/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 27. marta 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese punomoćje.

10. Istog datuma, Sud je dostavio kopiju zahteva Vrhovnom sudu Kosova, državnom tužiocu Kosova i Specijalnom tužilaštvu Kosova.

11. Dana 1. aprila 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo punomoćje.

12. Dana 5. maja 2015. godine, glavni državni tužilac Republike Kosovo je dostavio odgovor Sudu na zahtev podnosioca.

13. Dana 6. maja 2015. godine, Sud je dostavio kopiju podneska glavnog državnog tužioca podnosiocu zahteva.

14. Dana 1. jula 2015. godine, odlukom KSH. KI01/15, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivana Čukalovića za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziua, čiji je mandat u Ustavnom sudu okončan 26. juna 2015. godine.

15. Dana 15. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

16. Dana 15. juna 1999. godine u selu Varigovce, u opštini Lipljan, S. G. je ubijen dok je spavao u svojoj kući. Podnosilac zahteva je potom osuđen za krivično delo ratni zločini protiv civilnog stanovništva zbog ubistva S. G. u pratnji N. B.

17. Dana 23. novembra 2011. godine, podnosilac zahteva je osuđen od strane Okružnog suda u Prištini (presuda P. br. 371/10) za krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članova 22. i 142. Krivičnog zakona SFRJ, člana 3 koji je zajednički za Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine i člana 4 Protokola II od 8. juna 1977. godine uz Ženevske konvencije. Sud je osudio podnosioca zahteva na kaznu zatvora u vremenskom trajanju od 18 (osamnaest) godina zatvora, u koju je trebalo da se uključi vreme provedeno u kućnom pritvoru od 14. jula 2010. godine do 18. avgusta 2010. godine i u sudskom pritvoru od 19. avgusta 2010. godine.

18. Što se tiče svedočenja lica koje je saoptuženo sa podnosiocem zahteva, odnosno svedoka saradnika N.B, Okružni sud je izvršio detaljne i eksplicitne nalaze.

19. Dana 16. maja 2012. godine, branilac podnosioca zahteva je izjavio žalbu protiv presude tada nadležnom drugostepenom sudu, Vrhovnom sudu Kosova, na osnovu: (i) bitnih povreda odredaba krivičnog postupka (član 403. stav 1 podstav 12 i stav 2 Zakonika o krivičnom postupku Kosova-2004 (u daljem tekstu: ZKPK), (ii) pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja (član 405. stav 3 ZKPK), (iii) povrede krivičnog zakona (član 404, stav 1 podstav 4 ZKPK u vezi sa članom 2. stav 2 Krivičnog zakona Kosova-2004 (u daljem tekstu: KZK)) i (iv) odluke o krivičnoj sankciji (žalbom se ne poziva ni na jedan član KZKP). U ovom kontekstu, branilac predlaže da se žalba usvoji, osporena presuda preinači u obliku u kojem se podnosilac zahteva oslobođa od svih optužbi ili alternativno, da se presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje prvostepenom sudu.

20. Dana 10. februara 2014. godine, Apelacioni sud je, sada nadležni drugostepeni sud, održao sednicu da sasluša argumente branioca, podnosioca zahteva i tužioca u vezi sa žalbom protiv presude.

21. Dakle, Apelacioni sud je delimično usvojio žalbu izjavljenu u korist podnosioca zahteva i smanjio kaznu sa 18 (osamnaest) na 14 (četrnaest) godina zatvora.

22. Razmatrajući odluku i presudu Okružnog suda, Apelacioni sud je izvršio detaljne i eksplicitne nalaze u pogledu verodostojnosti svedoka saradnika N.B i dovoljnosti dokaza u ovom predmetu.

23. Dana 5. juna 2014. godine, branilac podnosioca je podneo zahtev Vrhovnom sudu Kosova za zaštitu zakonitosti protiv presude Apelacionog suda i presude Okružnog suda u Prištini na osnovu: (i) povrede krivičnog zakona (član 404, stav 1 podstav 4 ZKPK u vezi sa članovima 22. i 142. KZK) i (ii) bitne povrede odredaba krivičnog postupka, član 403, stav 1, podstavovi 3, 8 i 12, i stav 2 ZKPK).

24. Dana 2. oktobra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom Pml. Kzz 157/2014 potvrdio osudu podnosioca zahteva za ratne zločine protiv civilnog stanovništva, dok je preinačio presudu Apelacionog suda kako bi se uključilo i obračunalo u izreci i vreme koje je proveo u kućnom pritvoru od 14. jula 2010. godine do 18. avgusta 2010. godine i u sudskom pritvoru od 19. avgusta 2010. godine.

25. Vrhovni sud je prilikom razmatranja zahteva podnosioca za zaštitu zakonitosti, pažljivo ocenio pravičnost sudskog postupka i izvođenje dokaza i utvrdio da je bilo dovoljno dokaza da podrže presudu i da je sudski postupak bio pravičan.

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva tvrdi da su njegova prava u skladu sa članovima 24. i 31. Ustava, članom 6. i članom 2 Protokola VII EKLJP, kao i članom 14. MPGPP povređena od strane redovnih sudova Kosova u presudi od 23. novembra 2011. godine, kojom je proglašen krivim za ratne zločine protiv civilnog stanovništva.

27. On posebno tvrdi da mu je uskraćeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, iz sledećih razloga:

a. potvrđivanje optužnice je izvršeno bez održavanja sednice za potvrđivanje optužnice,
b. nedostatak obrazloženja u sudskoj odluci i presudi
c. povreda načela kontradiktornosti
d. povreda bitnih odredaba Zakonika krivičnog postupka,
e. prisustvo drugog optuženog tokom saslušanja podnosioca u postupku,
f. povreda principa jednakosti oružja,
g. povreda principa *in dubio pro reo*,
h. neizvođenje predočenih dokaza,
i. održavanje sednice bez obzira na zdravstveno stanje/duševno stanje podnosioca,
j. nepotpuno razmatranje žalbe,
k. zasnivanje presude samo na izjavama svedoka saradnika i
l. nije primio pismenu presudu u razumnom vremenskom periodu

28. Podnosilac zahteva traži od Suda da:

a. zahtev podnosioca zahteva utvrdi kao prihvatljiv;
b. U skladu sa Pravilom 39 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova, naloži održavanje sednice saslušanja; i
c. Utvrdi kršenje individualnih prava podnosioca zagarantovanim u članu 24 i 31 Ustava Republike Kosova; članu 6 Evropske konvencije za ljudska prava; članu 10 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima; članu 14 Međunarodne konvencije o građanskim i političkim pravima, kao rezultat povreda od strane Specijalnog tužilaštva Republike Kosova, Okružnog suda u Prištini, Apelacionog suda Kosova i Vrhovnog suda Kosova.

Odgovor glavnog državnog tužioca

29. „*Državni tužilac tvrdi da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove propisane članom 48. Zakona i pravilom 29, stav 2, tačke (e), (f) i (g) Poslovnika. Državni tužilac tvrdi da je potpuno nejasno koju sudsku odluku osporava podnosilac pred sudom. U zahtevu se ne govori ništa po pitanju ustavnih prava i sloboda za koje podnosilac tvrdi da su povređena. Podnosilac zahteva nije pružio jasne i sažete podatke o činjenicama u osnovi i pokazao uzajamnu povezanost između tih činjenica i navodne povrede. Konačno, državni tužilac tvrdi da ne postoji olakšica navedena u zahtevu*“.

Prihvatljivost zahteva

30. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

31. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. 7 Ustava, koji predviđa:

“*1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

32. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

33. Pored toga, Sud uzima u obzir pravila 36 (1) d) i 36 (2) Poslovnika, koja glase:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

(a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili
(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili
(c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili
(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."

34. Sud primećuje da se tvrdnje podnosioca zahteva, pre svega, odnose na način na koji su dokazi predstavljeni od strane svedoka saradnika N.B. izvedeni. Podnosilac zahteva smatra da svedok saradnik nije verodostojan i da nije bilo dovoljno drugih dokaza da potkrepe ovaj iskaz. Podnosilac zahteva tvrdi da sudovi nisu adekvatno ispitali verodostojnost svedoka saradnika prilikom donošenja svojih presuda i nisu uzeli u obzir njegove argumente kako bi se utvrdila verodostojnost.

35. Sud se poziva na član 31. Ustava koji, *inter alia*, navodi:

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

[...]

4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.

5. Svako ko je optužen za krivično deo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonor.

[...]".

36. Sud se poziva i na član 6. EKLJP koji, *inter alia*, navodi:

„1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona [...]

2. Svako ko je optužen za krivično delo smatraće se nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.

3. Svako ko je optužen za krivično delo ima sledeća minimalna prava:

[...]

d. da ispituje svedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispitaju i da se obezbedi prisustvo i saslušanje svedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svedoče protiv njega;

[...].

37. Sud podseća da se član 31. Ustava i član 6. EKLJP, koji se odnose na pravo na pravično suđenje, u suštini bave time da li je podnosicu zahteva pruženo dovoljno mogućnosti da se izjasni o svom slučaju i ospori dokaze koje smatra lažnim. Pravo na pravično suđenje koje je sadržano u Ustavu i EKLJP se ne odnosi na pitanje da li su domaći sudovi doneli pravičnu ili pogrešnu odluku u pogledu utvrđivanja činjenica ili zakona.

38. Sud smatra da kako bi saznali da podnosilac zahteva nije dobio pravično suđenje u skladu sa članom 31. Ustava ili članom 6. EKLJP, mora da utvrdi da odluka i presuda Vrhovnog suda i nižestepenih sudova nisu obrazložene. Pored toga, Sud bi morao da utvrdi da svedočenje svedoka saradnika nije bilo dovoljno potkrepljeno, kako bi se ono smatralo dovoljno verodostojnim da podrži van razumne sumnje, odluku i presudu.

39. Sud podseća da ukoliko osuđujuća presuda nije obrazložena, postoji pretpostavka da okrivljeni nije dobio pravično suđenje. Sud, takođe, primećuje da osuđujuća presuda ne može da se zasniva samo na nepotkrepljenom svedočenju svedoka saradnika.

40. Međutim, ovaj Sud ne može da zameni svoju presudu presudom Okružnog suda u odnosu na ono šta su dokazi pokazali u slučaju podnosioca zahteva. Da bi se utvrdilo da je došlo do ustavne povrede prava na pravično suđenje u ovom slučaju u odnosu na dovoljnost dokaza, ovaj Sud bi morao da utvrdi da je ne samo obrazloženje Okružnog suda, već i ono Apelacionog suda i Vrhovnog suda u odnosu na potkrepljivanje svedočenja svedoka saradnika, bilo toliko pogrešno da nije bilo potkrepljeno i da njihove presude nisu bile obrazložene.

41. Ovaj sud ne može da donese taj zaključak u ovom slučaju. U stvari, Okružni sud, Apelacioni sud i Vrhovni sud su dali detaljne činjenične zaključke u vezi sa kredibilitetom svedoka saradnika i dodatnim potkrepljujućim dokazima u prilog odluci o kazni da je dokazano da je podnosilac zahteva kriv van razumne sumnje za ratne zločine protiv civilnog stanovništva.

42. Stoga, Sud zaključuje da ova tvrdnja treba da se odbije kao neprihvatljiva.

43. Što se tiče navodnih povreda Zakonika o krivičnom postupku, principa jednakosti oružja, navodnog propusta Okružnog suda da prizna određene predložene dokaze, odbijanja suda u odbrani alibija podnosioca zahteva i toga da podnosilac nije primio pismenu presudu o krivici u roku propisanim Zakonikom o krivičnom postupku, podnosilac zahteva nije uspeo da pokaže kako je bilo koja od ovih navodnih povreda, ako su se desile, rezultirala povredom njegovog ustavnog prava na pravično suđenje. Stoga, ove navode takođe treba odbaciti kao neprihvatljive.

44. Što se tiče toga da li su navodni zdravstveni problemi podnosioca zahteva mogli da mu uskrate pravo da efikasno pomogne advokatu u svojoj odbrani tokom suđenja, Sud primećuje da nema dokaza da su podnosilac zahteva ili njegov advokat ikada formalno i blagovremeno pokrenuli to pitanje pred Okružnim sudom pre ili tokom suđenja. Nema ni dokaza da je podnosilac zahteva imao toliko zdravstvenih problema da nije mogao da pomogne svom advokatu u pripremi adekvatne odbrane tokom suđenja.

45. Sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane Vrhovnog suda. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava. Uloga Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci u redovnim sudovima bili pravični u celini, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. godine).

46. U ovom slučaju, Sud nije utvrdio da su relevantni postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, EKLJP odluka u vezi sa prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine*)*.

47. Stoga, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružio dokaze koji ukazuju kako su i zašto njegova prava i slobode, zaštićene Ustavom, povređene osporenom odlukom.

48. Sud zaključuje da je zahtev podnosioca na ustavnim osnovama očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) d) i 36 (2) d) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilima 36 (1) d) i 36 (2) d) Poslovnika, na sednici održanoj 15. marta 2016. godine

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za javnom raspravom;

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac ***Predsednica Ustavnog suda***

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI159/15 podnosilac zahteva: Sabri Ferati, zahtev za ocenom ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova PN. br. 499/2015 od 29. septembra 2015. godine

KI159/15, rešenje o neprihvatljivosti, usvojeno 12. aprila 2016. godine i objavljeno 14. juna 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, krivični postupak, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jednakost pred zakonom, sudska zaštita prava, ratione materiae*

Podnosilac zahteva osporava rešenje Apelacionog suda Kosova, koji je utvrdio da su pobijene presude nezakonite, jer pored toga što presuda prvostepenog i drugostepenog suda su zahvaćene bitnim povredama odredaba krivičnog postupka, kršeći na taj način pravo an jednakost pred zakonom.

Sud je ocenio da se zahtev podnosioca odnosi na ponovno razmatranje postupka. Sud primećuje da su u ovom postupku redovni sudovi samo odlučili o dopuni proceduralnih zahteva za ponovno razmatranje postupka, a ne i o meritumu slučaja koji je okončan pravosnažnom presudom Vrhovnog suda.
Sud je ocenio da se pravo na pravično suđenje i raspravu ne primenjuje u ovim postupcima. Dakle, žalba podnosioca zahteva je odbijena jer nije *ratione materiae* u skladu sa Ustavom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI159/15
Podnosilac
Sabri Ferati
Zahtev za ocenom ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova
PN. br. 499/2015 od 29. septembra 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Sabri Ferati iz Podujeva, Republika Kosovo (u daljem tekstu: podnosilac), koga zastupa advokat g. Mahmut Halimi iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava rešenje PN.br. 499/2015 Apelacionog suda Kosova od 29. septembra 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda od 29. septembra 2015. godine kojim su, navodno, podnosiocu povređena prava i slobode garantovane članom 24. (Jednakost pred Zakonom), članom 31. (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje) i članom 54. (Sudska Zastita Prava), Ustava Kosova (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP)

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

5. Dana 29. decembar 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana od 22. januara 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je imenovala i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

7. Dana 2. februara 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca i Apelacioni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 12. aprila 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Dana 19. septembra 2013. godine, podnosilac je izazvao saobraćajnu nesreću u kojoj su 7 (sedam) lica zadobila teške telesne povrede, usled kojih su 2 (dva) lica preminula na licu mesta.

10. Dana 21. novembra 2013. godine, Osnovno javno tužilaštvo je podiglo optužnicu protiv podnosioca zbog krivičnog dela ugrožavanja javnog saobraćaja iz člana 378. stav 9 u vezi sa stavom 1 Krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: KZK).

11. Dana 17. marta 2014. godine, Osnovni sud u Prištini - Ogranak u Podujevu (u daljem tekstu: Osnovni sud) je doneo presudu [P.br.969/13] kojom je podnosioca proglasio krivim, i osudio ga na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina. U izreci presude stoji:

> *"[...] Zasnivajući se na analizi i na konstatacijama u vezi sa ovim udesom, grupa eksperata je dala konačno mišljenje da je do udesa došlo zbog propusta vozača vozila „Toyota Land Cruiser" (podnosioca) koji je započeo preticanje a da se prethodno nije uverio da put ima dovoljno prostora za ostvarivanje* potpunog *preticanja (imajući u vidu razdaljinu i brzinu prema vozilu u suprotnom pravcu).*
> *[...]*
> *Sud* je *povodom donošenja odluke detaljnio analizirao odbranu optuženog koja je podneta od strane njegovog branioca...*
> *[...]*
> *Sud na osnovu detaljnog utvrđenog činjeničnog stanja, izjava svedoka, izvedenih* dokaza*, stručne ekspertize i uzimajuci navode i dokaze odbrane, je odlučio je kao u izreci ove prelude..."*

12. Podnosilac je izjavio žalbu Apelacionom sudu na presudu [P.br.969/13] Osnovnog suda.

13. Dana 23. septembra 2014. godine, Apelacioni sud je doneo presudu [PA.1.br.769/2014], kojom je delimično prihvatio žalbene navode podnosioca, pa je kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina preinačio u kaznu zatvora u trajanu od 5 (pet) godina. U obrazloženju presude stoji:

> *„[...]*

Što se tiče navoda podnosioca da je Prvostepeni sud pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično *stanje, Sud ocenjuje neosnovanim, jer je Sud izveo sve radnje koje su neophodne za donošenje presude.*
[...]
Što se tiče žalbenih *navoda podnosioca vezano za visinu kazne kojom je podnosilac osuđen, Sud smatra jednim delom osnovanim ... jer Prvostepeni sud nije uzeo u obzir sve olakšavajuće okolnosti podnosioca...“*

14. Podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu protiv presude [P.br.969/13] Osnovnog suda i presude [PA.1.br.769/2014] Apelacionog suda.

15. Dana 12. februara 2015. godine, Vrhovni sud je doneo presudu [pml. Br.11/2015] kojom je zahtev podnosioca odbio kao neosnovan. U zaključku presude stoji:

„[...] sve ono na šta je podnosilac *bazirao svoj zahtev za zaštitom zakonitosti, Osnovni sud a kasnije i Apelacioni sud su analizirali detaljno i naširoko, obrazloženja su potpuna, veoma jasna, pravična i zakonita, a koje prihvata i Vrhovni sud, te shodno tome on ne vidi potrebu da ih još jednom ponovo razmatra i ceni.“*

16. Dana 18. maja 2015. godine podnosilac je podneo zahtev Osnovnom sudu u Prištini u kome je tražio da se njegov krivični postupak ponovno razmatra.

17. Dana 21. avgusta 2015. godine, Osnovni sud u Prištini je doneo rešenje kojim je zahtev za ponavljanje postupka odbio kao neosnovan, uz obrazloženje:

“Prema oceni ovog suda u zahtevu koji je podnet radi ponovnog razmatranja krivičnog postupka*, nije predstavljena neka činjenica ili novi dokaz, koja je bila nepoznata za sud u trenutku donošenja gore pomenutih presuda koja sama ili zajedno sa prethodnim dokazima opravdava nevinost osuđenog lica ili njegovu kaznu prema odredbama, kako je predviđeno članom 423, stavom 1, tačkom 1.3 ZKPRK-a, s toga činjenice i dokazi na koje se poziva branilac osuđenog ne pružaju obrazloženje za dopuštanje ponovnog razmatranja krivičnog postupka.”*

18. U zakonskom roku podnosilac je uložio žalbu Apelacionom sudu na rešenje Opštinskog suda.

19. Dana 29. septembra 2015. godine, Apelacioni sud je doneo rešenje [PN.br.499/2015], kojim je žalbu podnosioca odbio kao neosnovanu uz obrazlozenje: “*Žalbeno veće Apelacionog suda Kosova je nakon razmatranja spisa predmeta, ocene žalbenih navoda osuđenog za ponovno razmatranje krivičnog postupka, našao da je žalba neosnovana. Jer je osuđeni u smislu člana 425, stava 2, u vezi sa stavom 423 stavom 1, pod stavom 1.3 ZKPK-a nije pružao nove dokaze koje su zakonski osnova za dozvoljavanje ponovnog razmatranja krivičnog postupka i pravosnažne presude...”*

Navodi podnosioca

20. Podnosilac je u zahtevu naveo: *„ Smatram da su pobijane presude nezakonite s razloga što prvostepena i drugostepena sadrže bitne povrede odredbi krivičnog postuaka, kojima je povređen krivični zakon na štetu osuđenog. Posebno nisu poštovane ni odredbe Ustava Republike Kosova (član 24, „Jednakost pred zakonom“, član 31, „Pravo*

na pravično i nepristrasno suđenje", član 54 „Sudska zaštita"), kao i odredbe Zakonika o parničnom postupku Republike Kosova, i sva ova osnovna prava i slobode, kao i proceduralne garancije koje su garantovane Ustavom i Krivičnim zakonikom, trebalo je tumačiti u skladu sa međunarodnim sporazumima i instrumentima."

21. Podnosilac se obraća Sudu sa predlogom: *„ da Ustavni sud Republike Kosova proglasi protivustavnim sva rešenja i presude i da naredi da se sve ove presude u rešenja poništе, a da se predmet vrati na ponovno suđenje i odlučivanje pri prvostepenom sudu (Osnovni sud – Odeljenje za opšte zločine- Ogranak u Podujevu)."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Kako bi Sud mogao da reši žalbu podnosioca, prvo treba da ispita da li je žalba ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

23. U tom smislu, član 113 stav 7 Ustava propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

24. Član 49. Zakona, takođe propisuje:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog."*

25. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo 36 (1) c) i (3) e) Poslovnika, koje predviđa:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev::*
>
> *[...]*
>
> *c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.*
>
> *(3) Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:*
>
> *[...]*
>
> *e) kada zahtev nije ratione materiae u skladu sa Ustavom."*

26. U ovom slučaju, Sud je uvidom u spise predmeta utvrdio da je podnosilac zahteva imao dva postupka pred redovnim sudovima u kojima su odluke donete o različitim pitanjima.

27. Prvi postupak protiv podnosioca je pokrenut od strane Osnovnog javnog tužilaštva 21. novembra 2013. godine. Navedeni postupak je završen 12. februara 2015. godine presudom [Pml. br. 11/2015] Vrhovnog suda, kojom je odbijen zahtev podnosioca za

zaštitu zakonitosti, čime je presuda [PA. 1. br. 769/2014] Apelacionog suda, kojom je proglašen krivim, postala pravosnažna.

28. Sud primećuje da je u gore navedenom postupku odlučeno na osnovu merituma tvrdnji tužilaštva da je podnosilac počinio krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 378, stav 9 u vezi sa stavom 1 KZK, za koje je osuđen pravosnažnom odlukom.

29. Utvrđivanje postojanja krivičnog dela podnosioca je zaključno pravosnažnom odlukom 12. februara 2015. godine, dok je zahtev podnosioca podnet 29. decembra 2015. godine, što je više od četiri meseca nakon pravosnažne odluke.

30. Stoga, na osnovu člana 49. Zakona i pravila 36 (1) c) Poslovnika, zahtev u vezi sa prvom grupom postupka mora biti odbačen kao neblagovremen.

31. Sud ponavlja da je svrha zakonskog roka od četiri meseca prekluzivne prirode i uspostavljen je da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se slučajevi koji pokreću pitanja u skladu sa Ustavom razmatraju u razumnom roku i da ranije odluke nisu stalno otvorene za ocenu ustavnosti (vidi, slučaj: *O'LOUGHLIN i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 23274/04, ESLJP, odluka od 25. avgusta 2005. godine).

32. Što se tiče drugog postupka, Sud primećuje da se on odnosi na zahtev koji je podnosilac podneo radi obnavljanja postupka.. Podnosilac ga je inicirao 21. avgusta 2015. godine, kada je podneo zahtev za ponovno pokretanje krivičnog postupka pred Osnovnim sudom.

33. Taj postupak je okončan 29. septembra 2015. godine, kada je Apelacioni sud doneo odluku [PN. br. 499/2015], kojom je odbijen, kao neosnovan, zahtev za ponovno pokretanje postupka u skladu sa članom 423, stav 1, tačka 1.3 ZKPK, koji definiše standarde koji se moraju ispuniti kao osnov za ponovno pokretanje postupka.

34. S tim u vezi, Sud primećuje da su u ovom postupku redovni sudovi odlučivali isključivo o ispunjenju proceduralnih uslova za obnavljanje postupka, a ne o suštini spora koji je završen pravosnažnom presudom Vrhovnog suda 12. februara 2015. godine.

35. Sud naglašava član 31. Ustava, koji propisuje: *"Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje ...."*.

36. Druga grupa postupaka u vezi sa ponovnim pokretanjem slučaja, u stvari, ne utvrđuje nikakva krivična dela, jer su ona utvrđena u poslednjoj instanci od strane Vrhovnog suda 12. februara 2015. godine.

37. Kao takvo, pravo na pravično i javno suđenje se ne primenjuje u ovim postupcima. Stoga, žalba podnosioca zahteva o drugoj grupi postupka treba da se odbaci, kao *ratione materiae* jer nije u skladu sa Ustavom, zato što se zahtevom za ponovno pokretanje krivičnog postupka ne može utvrditi krivično delo u smislu Ustava (vidi, analogno: *presudu Evropskog suda za ljudska prava od 10. aprila 2001. godine, br. 36445/97, stav 86*).

38. Iz razloga navedenim u stavovima 28 i 35, zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) i (3) e) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 49 Zakona i pravilima 36 (1) (c) i (3) (e) Poslovnika, na zasedanju održanom 12. aprila 2016. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajrizi

KI145/15, podnosilac Florent Muçaj, ocena ustavnosti odluke br. 321/2015 Tužilačkog saveta Kosova od 5. novembra 2015. godine

KI145/15, Rešenje o neprihvatljivosti doneto 14. marta 2016. godine, objavljeno 14. juna 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, upravni postupak, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na izbor i učešće, preuranjeni zahtev, neiscrpljenje pravnih sredstava, privremena mera*

Osnovni sud u Prištini je odbio zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere na odluku Tužilačkog saveta Kosova o izboru novog člana.

Podnosilac je, između ostalog, tvrdio povredu člana 24. [Jednakost pred zakonom], člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 54. [Sudska zaštita prava] Ustava. Podnosilac je takođe zahtevao uvođenje privremene mere.

Ustavni sud je, između ostalog, istakao da je zahtev podnosioca preuranjen jer isti nije iscrpeo sva pravna sredstva, propisana zakonom i Ustavom. Zahtev je proglašen neprihvatljivim zbog neiscrpljenja pravnih sredstava. Zahtev za privremenu meru je takođe odbijen kao neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI145/15
Podnosilac
Florent Muçaj
Ocena ustavnosti odluke br. 321/2015 Tužilačkog saveta Kosova od 5. novembra 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Florent Muçaj, sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku br. 321/2015 Tužilačkog saveta Kosova (u daljem tekstu: TSK) od 5. novembra 2015. godine, o raspisivanju konkursa za izbor člana civilnog društva u sastavu TSK-a i konkurs br. 322/2015, objavljen 21. novembra 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke kojom su, navodno, povređeni članovi 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo], 45. [Pravo na izbor i učešće] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovi 6. i 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), kao i član 25. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (u daljem tekstu: MPGPP).

4. Podnosilac zahteva, takođe, traži od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru, odnosno da obustavi postupak izbora novog člana TSK-a.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Sudom

6. Dana 8. decembra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 17. decembra 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bekima Sejdiu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno do sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

8. Dana 17. decembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva TSK-u.

9. Dana 30. decembra 2015. godine, Organizacije civilnog društva su dostavile pismo podrške za podnosioca zahteva.

10. Dana 14. januara i 12. februara 2016. godine, podnosilac zahteva je podneo dodatne informacije u vezi sa svojim zahtevom.

11. Dana 14. marta 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 9. septembra 2014. godine, podnosilac zahteva je izabran za člana TSK-a iz redova civilnog društva (odluka br. 260/2014), sa mandatom od 5 (pet) godina, kao što je predviđeno Zakonom o Tužilačkom savetu Kosova. Prema podnosiocu zahteva, nije primljena zvanična žalba od strane TSK-a, osporavajući postupak ili bilo koji drugi aspekt njegovog izbora.

13. Dana 15. jula 2015. godine, Zakon br. 05/L-035 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-224 o Tužilačkom savetu Kosova je stupio na snagu.

14. Član 3. Zakona br. 05/L-035 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-224 o Tužilačkom savetu Kosova je izmenio postupak u kojem su izabrana 3 (tri) člana ne-tužilaca TSK-a. Prema ovom članu, člana TSK iz redova civilnog društva bira Skupština Kosova nakon javnog konkursa koji raspisuje TSK.

15. Dana 5. novembra 2015. godine, TSK je (odluka br. 321/2015), u skladu sa članom 3. Zakona o TSK-a, odlučio da objavi konkurs za izbor člana ne-tužioca iz redova civilnog društva.

16. Dana 21. novembra 2015. godine, TSK je objavio konkurs br. 322/2015 za izbor člana ne-tužioca iz redova civilnog društva.

17. Dana 23. novembra 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Odeljenju za upravna pitanja Osnovnog suda, tražeći poništenje odluke br. 321/2015 TSK-a od 5. novembra 2015. godine, i potvrđivanje svog petogodišnjeg mandata u skladu sa svojim ugovorom o radu. Istoga datuma, podnosilac je podneo i zahtev za uvođenje privremene mere, odnosno, suspendovanje ili odlaganje postupka za izbor novog člana TSK-a.

18. Dana 24. novembra 2015. godine, Osnovni sud u Prištini je (rešenje A. br. 1992/2015) odbio zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere, tvrdeći:

> *"Sud je, utvrdio da [podnosilac zahteva] svom predlogu nije priložio neku činjenicu zasnovanu na nekom dokazu koji bi mogao da učini uverljivom njegovu tvrdnju o tome kako će izvršenje odluke pobijene tužbom istom naneti štetu, da će šteta teško da se nadoknadi i da odlaganje nije u suprotnosti sa javnim interesom, zakonski uslov koji treba da se dokaže od strane tužioca, da bi zatim ovaj sud mogao da odluči o odlaganju izvršenja rešenja."*

19. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv rešenja Osnovnog suda od 24. novembra 2015. godine, kojim je odbijen njegov zahtev za uvođenje privremene mere.

20. Dana 12. februara 2016. godine, podnosilac zahteva je obavestio Sud da je Apelacioni sud odbio njegovu žalbu izjavljenu protiv rešenja Osnovnog suda od 24. novembra 2015. godine, u vezi sa njegovim zahtevom za uvođenje privremene mere.

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu odlukom o raspisivanju konkursa i konkursom TSK-a povređena prava garantovana Ustavom, odnosno članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 45. [Pravo na izbor i učešće], članom 54. [Sudska zaštita prava] i članovima 6. i 13. EKLJP.

22. Podnosilac zahteva tvrdi: *"Prilikom donošenja odluke br. 321/2015 od 5.11.2015. godine samo je 5 (pet) članova imalo prirodan 5-godišnji mandat, dok je trojici od njih ovaj 5-godišnji mandat bio završen ili prekinut. Na osnovu ove logike, TSK nije dostigao kvorum neophodan za održavanje sastanka od 5.11.2015. godine, iako je on bio održan."*

23. Podnosilac zahteva, dalje, tvrdi da je osporena odluka za raspisivanje konkursa u suprotnosti sa sudskom praksom Ustavnog suda (on se posebno poziva na slučajeve: KO29/12, KI48/12, KI99/14 i KI100/14).

24. Što se tiče iscrpljenja pravnih sredstava, podnosilac zahteva tvrdi: "*Postupak pred Osnovnim sudom u Prištini prosečno traje do 2 (dve) godine, s toga, u slučaju podnosioca zahteva zbog urgencije slučaja, ovo pravno sredstvo čini neefikasnim."*

25. Podnosilac zahteva zaključuje, tražeći od Suda da:

> *"Utvrdi povredu i kršenje njegovih prava prema napred navedenim tvrdnjama, predviđenim u Ustavu (članovima 22, 24, 31, 32, 45, 54 i 53), EKLJP (članova 6 i 13), MPGPP (člana 25) i sudskoj praksi ESLJP, slučajevima KO29/12 i KO48/12 od 20.07.2012. godine i slučajevima KO99/14 i KI100/14 od 8.07.2014. godine;*
> *da poništi odluku TSK br. 321/2015 od 5.11.2015. godine, i poništi konkurs od 21.11.2015. godine, br. 322/2015 i postupak izbora člana civilnog društva u TSK na osnovu konkursa, i*
> *Da potvrdi njegov petogodišnji (5) mandat kao člana civilnog društva u TSK, i zabrani skraćenje ovog mandata preko odluke br. 321/2015, ili nekim drugim aktom, kao u slučajevima KO29/12 i KO48/12."*

Prihvatljivost zahteva

26. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

27. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

28. Sud se poziva i na član 47.2 Zakona, koji propisuje:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".*

29. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 36 (1) b) Poslovnika, koje propisuje:

„Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke".

30. Sud primećuje da je predmet podnosioca zahteva još uvek u toku, zbog odluke o meritumu, pred Odeljenjem za upravna pitanja Osnovnog suda (samo pravna sredstva u vezi sa zahtevom za privremenom merom su iscrpljena). Dakle, iz toga proizilazi da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva, u skladu sa članom 113.7 Ustava.

31. Podnosilac zahteva tvrdi da nema pravnih sredstava na raspolaganju, koje može efektivno da iscrpi pred redovnim sudovima. Njegov glavni argument u tom smislu je sledeći: "*Postupak pred Osnovnim sudom u Prištini prosečno traje do 2 (dve) godine, s toga, u slučaju podnosioca zahteva zbog urgencije slučaja, ovo pravno sredstvo čini neefikasnim*."

32. Sud smatra da, kako bi se podnosilac zahteva oslobodio od obaveze da iscrpi sva pravna sredstva koja su za njega obavezna, on treba da pokaže: i) da je pravno sredstvo zaista iscrpljeno; ii) da pravno sredstvo nije bilo odgovarajuće i efikasno u vezi sa njegovim slučajem, i iii) da su postojale posebne okolnosti za oslobađanje podnosioca od zahteva da iscrpi sva pravna sredstva (vidi slučaj: br. KI116/14, podnosilac zahteva: *Fadil Selmanaj*, Ustavni sud Kosova, rešenje o neprihvatljivosti od 19. januara 2015. godine).

33. Sud se poziva na tumačenje Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), koje naglašava značaj primene pravde bez odlaganja koje bi moglo ugroziti njenu efikasnost i kredibilitet (vidi, između ostalog: *H. protiv Francuske*, ESLJP, presuda od 24. oktobra 1989. godine).

34. Međutim, Sud ponavlja da dužina postupka, sama po sebi, ne čini pravno sredstvo neefikasnim. „Opravdanost" dužine postupka se mora oceniti u svetlu okolnosti slučaja i pozivanjem na sledeće uslove: složenost predmeta, ponašanje podnosioca zahteva i relevantnih organa i značaj spora za podnosioca zahteva (vidi: *Frydlender protiv Francuske,* ESLJP, presuda od 27. juna 2000. godine).

35. Sud primećuje da podnosilac zahteva samo pretpostavlja da je pravno sredstvo neefikasno. On ipak ne potkrepljuje dovoljno takvu pretpostavku sa konkretnim dokazima. Sama tvrdnja podnosioca zahteva o mogućoj dužini trajanja postupka, ne može da posluži kao argument za ocenu efikasnosti pravnih sredstava koje ima na raspolaganju.

36. Shodno tome, Sud ne može da zaključi da pravna sredstva koja su na raspolaganju podnosiocu ne mogu da mu obezbede pravno zadovoljenje u skladu sa konačnim rezultatima postupka pred redovnim sudovima.

37. Sud ponavlja da princip supsidijarnosti zahteva da podnosilac iscrpi sva pravna sredstva predviđena zakonom. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava (vidi slučaj: KI41/09, *RIINVEST Univerzitet D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosova*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 21. januara 2010. godine, i *mutatis mutandis*, ESLJP *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. godine).

38. U vezi sa slučajevima KI99/14 i KI100/14, Sud ponavlja svoje obrazloženje izraženo u navedenim slučajevima da postoji samo jedna pozicija za glavnog državnog tužioca u poređenju sa brojnim pozicijama za imenovanje ili ponovno imenovanje sudija i tužilaca (kao i drugim kolektivnim javnim organima). U tim drugim slučajevima je bilo više pozicija i redovni sudovi su mogli da isprave povrede u slučaju da se kasnije utvrde. Pored toga, u navedenim slučajevima, Sud nije bio ubeđen da je bilo dovoljno vremena da bilo koji drugi sud rešava to pitanje pre nego što je glavni državni tužilac imenovan od strane predsednika Republike Kosovo.

39. Sud podseća na svoja obrazloženja u velikom broju zahteva koje je primio od sudija i tužilaca koji nisu bili izabrani ili ponovo imenovani. U tim slučajevima, Sud je odlučio da podnosioci zahteva nisu iscrpeli sva delotvorna pravna sredstva na osnovu zakona Kosova (vidi slučaj: KI114/10, *Vahide Badivuku,* Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 8. maja 2011. godine*).*

40. Konačno, Sud smatra da je TSK kolektivno telo i njegov član iz civilnog društva je samo jedan od članova. Osporavanje mandata jednog od njegovih članova pred redovnim sudovima ne sputava normalno funkcionisanje TSK.

41. Ukratko, Sud smatra da je zahtev podnosioca preuranjen, jer nisu iscrpljena sva raspoloživa pravna sredstva, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika. Pored toga, Sud naglašava da je podnosilac zahteva već podneo slučaj pred Osnovnim sudom u Prištini, koji je još uvek u toku zbog odluke o meritumu.

42. Dakle, zahtev je neprihvatljiv.

Zahtev za uvođenje privremene mere

43. Kao što je navedeno, podnosilac zahteva je tražio da Sud donese "*odluku o uvođenju privremene mere protiv konkursa TSK-a.*"

44. Kao što je istaknuto, podnosilac zahteva nije pokazao *prima facie* slučaj o prihvatljivosti zahteva. Zbog toga, zahtev za uvođenje privremene mere mora da se odbije, kao neosnovan, u skladu sa članom 27.1 Zakona i pravilom 55 (4) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika, 14. marta 2016. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenom merom;

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Bekim Sejdiu Arta Rama-Hajrizi

KI23/15, podnosilac zahteva: Miladin Anđelković, ocena ustavnosti rešenja PN br. 550/2014 Apelacionog suda Kosova od 31. oktobra 2014. godine

KI23/15, rešenje o neprihvatljivosti, usvojeno 13. aprila 2016. godine i objavljeno 14. juna 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, krivični postupak, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jednakost pred zakonom, sudska zaštita prava, očigledno neosnovan zahtev*

Apelacioni sud Kosova je potvrdio odluku nižestepenog suda o prekidu krivičnog postupka protiv trećeg lica, koje je ubilo oca podnosioca zahteva.

Podnosilac zahteva je tvrdio da su mu osporenim odlukama povređena ustavna prava na jednakost pred zakonom, na pravo na pravično i nepristrasno suđenje i na sudsku zaštitu prava.

Sud je, između ostalog, naglasio da član 113.7 Ustava pruža garanciju pojedincima za zaštitu osnovnih prava i sloboda kada su povređena od strane javnih organa; dok u ovom slučaju, krivično delo se ne može pripisati javnim organima, tj. oni nisu odgovorni za to što je otac podnosioca ubijen od strane trećeg lica. Zahtev je proglašen, kao očigledno neosnovan, jer podnosilac nije predmet neke povrede prava koje se garantuje Ustavom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI23/15
Podnosilac
Miladin Anđelković
Ocena ustavnosti rešenja PN br. 550/2014 Apelacionog suda Kosova od 31. oktobra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Miladin Anđelković (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), iz Kragujevca, Republika Srbija.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje PN br. 550/2014 Apelacionog suda Kosova od 31. oktobra 2014. godine u vezi sa rešenjem K. br. 29/14 Osnovnog suda u Mitrovici od 10. septembra 2014. godine.

3. Rešenje Apelacionog suda je uručeno podnosiocu zahteva 14. novembra 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih rešenja, kojima se tvrdi da je povređen član 24. [Jednakost pred zakonom], član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i član 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republika Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje), članom 13. (Pravo na delotvoran pravni lek) i članom 14. (Zabrana diskriminacije) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Konvencija).

Pravni osnov

5. Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 27. februara 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 12. marta 2015. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan, Ivan Čukalović i Enver Hasani.

8. Dana 27. marta 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i kopiju zahteva poslao Osnovnom sudu u Mitrovici.

9. Dana 26. juna 2015. godine, mandat sudije Envera Hasanija je okončan. Dana 1. jula 2015. godine, sudija Arta Rama-Hajrizi je imenovana za članicu Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija.

10. Dana 18. januara 2016. godine, kopija zahteva je poslata Apelacionom sudu Kosova.

11. Dana 13. aprila 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Na osnovu dokumenata koji se nalaze u zahtevu, rezultira da je otac podnosioca ubijen od strane trećeg lica, A. D., zbog jednog imovinskog spora.

13. Dana 26. februara 2014. godine, javni tužilac u Mitrovici je podigao optužnicu protiv optuženog A. D. za krivično delo teško ubistvo sankcionisano po Krivičnom zakonu Republike Kosovo. Javni tužilac je dao detaljan opis krivičnog dela okrivljenog A. D., prilikom čega je utvrdio da je optužnica obrazložena i zasnovana na zakonu, jer postoje svi bitni elementi krivičnog dela.

14. Dana 10. septembra 2014. godine, Osnovni sud u Mitrovici je (rešenje K. br. 29/14) odlučio:

> *"I. Okrivljeni A. D., je nesposoban da bi pratio sudjenje.*
>
> *II. OBUSTAVLJA SE krivični postupak protiv optuženog Andjelković Dušana, zbog krivičnog dela Teško ubistvo iz člana 179 stav 1 tačka 1.3 KZRK-a, zbog nesposobnosti da prati sudjenje tokom postupka, zbog trajne psihičke bolesti.*
>
> *III. Nakon pravosnažnosti rešenja, spisi predmeta da se dostave Osnovnom sudu u Mitrovici - Opštem departmanu - Parničnoj Diviziji, u cilju primanja optuženog u nekoj Starateljskoj zdravstvenoj instituciji, u skladu sa važećim Zakonom o Vanraspravnom Postupku".*

15. Osnovni sud je obrazložio gore navedenu izreku, objašnjavajući da su nakon razmatranja izveštaja medicinskih stručnjaka, izjava tužilaštva i odbrane ispunjeni svi zakonski uslovi i utvrđeno je da okrivljeni A. D. nije u stanju da prati suđenje i da krivični postupak za taj slučaj prestaje.

16. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu Kosova, tvrdeći bitnu povredu odredaba procesnog prava i pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja. Podnosilac zahteva je uglavnom dovodio u pitanje profesionalizam i verodostojnost veštačenja u vezi sa zdravstvenim stanjem okrivljenog A. D.

17. Dana 31. oktobra 2014. godine, Apelacioni sud je (rešenje PN br. 550/2014), odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva. Apelacioni sud je potvrdio rešenje Osnovnog suda, objašnjavajući da postoji dovoljno dokaza koji potvrđuju da okrivljeni A. D. nije u stanju da prati sudski postupak, što je rezultiralo okončanjem krivičnog postupka, i da su tvrdnje podnosioca zahteva opšte prirode i ne sadrže ništa konkretno.

18. Apelacioni sud je zaključio da su tvrdnje neosnovane, *„jer je prvostepeni sud pravilno postupio kada je obustavio krivični postupak protiv okrivljenoga D.A., (...zbog nesposobnosti podvrgavanja suđenju tokom postupka i zbog trajne psihičke bolesti)“*.

19. Apelacioni sud je utvrdio da je *„prvostepeni sud dao dovoljne opravdane razloge oko dokaza za obustavljanje procedure, zasnivajući se na dokaze koje se nalaze u spise predmeta kao: izveštaj lekarskih veštaka, iskaza Tužiteljke i branioca da su se ispunili sve zakonske uslove i utvrđeno je d okrivljeni D. A. nije sposoban da se odupire sa suđenjem te je obustavljen postupak u ovoj krivičnoj stvari.”*

Navodi podnosioca

20. Podnosilac zahteva tvrdi da su se osporenom odlukom povredila ustavna prava na jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na sudsku zaštitu.

21. Podnosilac zahteva tvrdi: “*Osnovni sud je doneo rešenje o obustavljanju postupka ne utvrdivši da li je optuženi uopšte izvršio krivično delo ili je preuzeo odgovornost drugog lica.”*

22. Podnosilac zahteva, dalje, tvrdi: “*U procesu veštačenja prisustvovao je sin optuženog što je suprotno zakonu (član 508, 3) i dovodi u sumnju pristrasnost.”*

23. Podnosilac zahteva, takođe, tvrdi: “*Nije dokazano ko je odgovoran za smrt mog oca.”*

Prihvatljivost zahteva

24. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane Zakonom i Poslovnikom.

25. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*

26. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.*

27. Sud, dalje, uzima u obzir pravilo 36 (1) (d) i (2) c) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*
> *(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *(...)*
> *c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom".*

28. Sud primećuje da je podnosilac nezadovoljan odlukama redovnih sudova zbog prekida krivičnog postupka protiv A. D., i na osnovu njegove tvrdnje se, u suštini, primećuje njegova volja da se okonča krivični postupak protiv A. D. i dodaje: „*Nije dokazano ko je odgovoran za smrt mog oca".*

29. Pored toga, podnosilac zahteva dovodi u pitanje stručna mišljenja veštaka u vezi sa zdravstvenim stanjem okrivljenog A. D. da prati sudski proces.

30. U tom smislu, Sud je obavezan da prvo utvrdi da li je zahtev podnosioca za nastavak krivičnog postupka protiv trećeg lica i otkrivanje počinioca ubistva njegovog oca pravo koje se garantuje Ustavom.

31. Sud primećuje da u ovom slučaju podnosilac zahteva nije krivio javne organe Kosova za smrt svog oca; niti je sugerisao da su organi znali ili je trebalo da znaju da je život oca podnosioca bio u opasnosti od trećih lica i da nisu uspeli da preduzmu odgovarajuće mere radi zaštite oca podnosioca od te opasnosti (vidi: ESLJP, odluka o prihvatljivosti zahteva br. 47916/99, *Menson i drugi protiv ujedinjenog Kraljevstva* od 6. maja 2003. godine). Dakle, slučaj podnosioca zahteva treba razlikovati od slučajeva u kojima se navodi upotreba smrtonosne sile, bilo od strane državnih organa, bilo od strane fizičkih lica u dosluhu sa njima (vidi, na primer: *McCann i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* presuda od 27. septembra 1995. godine, Seria A br. 324; *Hugh Jordan protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 24746/94, presuda od 4. maja 2001. godine, ESLJP 2001-II1 (izvodi)*; Shanaghan protiv Ujedinjenog Kraljevstva, b*r. 37'715/97, presuda od 4. maja 2001. godine, EKLJP 2001-III (izvodi).

32. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o nastavljanju krivičnog postupka protiv A. D., Sud primećuje da Ustav ne obezbeđuje neko pravo, u pravom smislu reči, da goni ili osuđuje treće lice u vezi sa krivičnim delom. Kako bi to pravo ušlo u delokrug Ustava, ono treba da bude nedeljivo od prava podnosioca da podnese građansku tužbu zasnovanu na primenjivom zakonu, čak i ako se radi o simboličnom obeštećenju ili zaštiti građanskog prava kao što je pravo na „dobru reputaciju" (vidi, na primer, slučaj: *Gorou protiv Grčke* (br. 2), zahtev br. 12686/03, [VV], presuda od 20. marta 2009. godine, stav 24, i: *mutatis mutandis,* vidi slučaj: *Perez protiv Frnacuske,* zahtev br. 47287/99, [VV], presuda od 12. februara 2004. godine, stavovi 70 i 71).

33. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva da utvrdi osobu odgovornu za ubistvo njegovog oca, Sud primećuje da su javni organi delovali u okviru svojih zakonskih i ustavnih nadležnosti i nisu bili pasivni, jer su tužili A.D. za izvršenje krivičnog dela teško ubistvo; ali su tokom krivičnog postupka zaključili, nakon donošenja mišljenja stručnjaka, da A. D. nije u stanju da prati sudski proces.

34. Pored toga, Sud se poziva na opšta načela koja primenjuje Evropski sud za ljudska prava u vezi sa istragama, koja prvenstveno navode da nedostatak zaključaka bilo koje istrage ne znači da je ona bila neefikasna: obaveza da se istraži: "*nije obaveza rezultata, već sredstava*" (vidi, na primer, slučaj: br. KI98/12, rešenje o neprihvatljivosti od 2. jula 2013. godine i *mutatis mutandis,* vidi: *Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 46477/99, § 71, ESLJP 2002 – II).

35. Sud smatra da član 113.7 Ustava pruža garanciju pojedincima za zaštitu osnovnih prava i sloboda kada su povređena od strane javnih organa; dok u ovom slučaju, krivično delo ne može da se pripiše državnim organima, odnosno oni nisu odgovorni što je otac podnosioca ubijen od strane trećeg lica.

36. U tom smislu, Sud ponavlja da je način na koji se sprovodi ili prekida krivični postupak, kako se osuđuje okrivljeni ili otkrivaju počinioci krivičnih dela, diskrecija i prerogativ redovnih sudova i organa gonjenja koji su njima dodeljeni po zakonu i Ustavu. Stoga, svako uplitanje Suda u taj delokrug predstavlja povredu njihove autonomije (vidi: slučaj br. KI98/12).

37. Shodno tome, zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) c) Poslovnika, jer podnosilac zahteva nije predmet neke povrede prava koje se garantuje Ustavom.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) c) Poslovnika, 13. aprila 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajrizi

KI10/16, podnosilac zahteva: Sanija Bajrami, zahtev za ocenom ustavnosti presude Rev. br. 297/2014 Vrhovnog suda Kosova od 16. decembra 2014. godine

KI10/16, rešenje o neprihvatljivosti od 12. aprila 2016. godine, objavljeno 14. juna 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, očigledno neosnovan zahtev*

Dana 14. januara 2016. godine, podnosilac je podneo zahtev, kojim je tražio od Ustavnog suda da prepravi svoje rešenje o neprihvatljivosti slučaja KI64/15 i ponovo oceni ustavnost presude Vrhovnog suda [Rev. br. 297/2014].

Podnosilac zahteva je tvrdio da je Sud doneo nepravičnu i pristrasnu odluku. On je smatrao da su povređene odredbe člana 31. Ustava, dakle, prava garantovana Ustavom.

Ustavni sud je odlučio da odbaci zahtev, kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da zahtev ne ispunjava uslove prihvatljivosti, jer podnosilac nije konkretno pokazao koja su mu prava povređena osporenom odlukom. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan, kao što je predviđeno u članu 48. Zakona i dalje precizirano u pravilu 36 (2) d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI10/16
Podnosilac
Sanija Bajrami
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 297/2014 Vrhovnog suda Kosova od 16. decembra 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev KI10/16 je podneo g. Sanija Bajrami iz sela Pojatište, opština Uroševac, (u daljem tekstu: podnosilac), koga zastupa advokat g. Fatmir Bajraktari.

Osporena odluka

2. U zahtevu KI10/16 podnosilac traži da Sud ispravi svoje rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI64/15, i da ponovo izvrši ocenu ustavnosti presude [Rev.br.297/2014] Vrhovnog suda Kosova od 16. decembra 2014. godine, koja mu je uručena 20. januara 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ispravka rešenja o neprihvatljivosti u slučaju KI64/15 i ponovna ocena ustavnosti presude [Rev. br. 297/2014] Vrhovnog suda Kosova od 16. decembra 2014. godine.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovi 20. i 50. Zakona o Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 14. januara 2016. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 12. februara 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Bekim Sejdiu i Selvete Gërxhaliu-Krasniqi.

7. Dana 24. februara 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

Postupak pred Sudom u vezi zahteva za povraćaj u pređašnje stanje

8. Ustavni sud je 15. oktobra 2015. godine doneo odluku u slučaju KI64/15 u kojoj je ustanovio da podnosilac zahteva nije podneo zahtev u zakonom predviđenom roku od četiri meseca, kao što je predviđeno članom 49. Zakona i stoga oglasio zahtev neprihvatljivim (vidi: rešenje Ustavnog suda Kosova, slučaj KI64/15 od 15. oktobra 2015. godine).

9. Dana 14. januara 2016. godine, podnosilac zahteva je podneo dodatni zahtev Sudu koji u suštini predstavlja zahtev za povraćaj njegovog slučaja na ponovno razmatranje.

10. Uz novi zahtev podnosilac je dostavio i novi dokaz (poštansku priznanicu) kojom on pokušava da dokaže da je zahtev KI64/15 poslao Sudu u zakonski predviđenom roku.

11. Dana 12. aprila 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Ocena zahteva za povraćaj u pređašnje stanje

12. Da bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca za povraćaj njegovog slučaja KI64/15 u pređašnje stanje, Sud prvo mora da ustanovi da li je podnosilac ispunio uslove predviđene u članu 50. Zakona, koji propisuje:

> *„Ukoliko podnosilac nije bio u mogućnosti da podnese podnesak u predvidenom roku bez svoje krivice, Ustavni sud je dužan da, na osnovu podneska podnosioca, isti vrati u predasnje stanje. Podnosilac je dužan da podnese podnesak o povraćaju u pređašnje stanje u roku od petnaest (15) dana, od dana kada je prestao razlog propustanja i ujedno je dužan da obrazloži svoj zahtev. Povraćaj u pređašnje stanje*

nije dozvoljen ukoliko je prošla godina ili više od dana proteka roka određenog ovim zakonom.“

13. Podnosilac je u novom zahtevu od 14. januara 2016. godine predao dokaz Sudu kojim dokazuje da mu je presuda [Rev.br.297/2014] Vrhovnog suda Kosova od 16. decembra 2014. godine uručena 20. januara 2015. godine, a da je on zahtev Sudu poslao putem pošte 19. maja 2015. godine, što je skladu sa pravilom 29.8 (Podnošenje podneska i odgovora) Poslovnika, koje kaže da:

“(8) Podnesak se lično podnosi u kancelariji Sekretarijata Suda tokom redovnog radnog vremena, ili se podnosi poštom ili putem elektronske komunikacije. ”

14. Sud je uvidom u sadržinu novog zahteva utvrdio da je zahtev podnosioca od 20. januara 2015. godine, podnet u zakonski predviđenom roku shodno članu 49. Zakona.

15. Shodno tome, Sud je ustanovio da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove iz člana 50. Zakona, te na osnovu toga će se u novom zahtevu KI10/16 baviti ustavnom ocenom presude [Rev.br.297/2014] Vrhovnog suda Kosova od 16. decembra 2014. godine.

Pregled činjenica

16. Dana 12. jula 2002. godine, podnosilac je pred Opštinskim sudom u Uroševcu podneo tužbu protiv N.B., M.B., i M.P., kojom je tražio utvrđivanje prava vlasništva nad stambenim objektom i parcelom br. 1847/3, na površini od 3, 26 ari, koja se nalaze u ulici Trajko Grković u Uroševcu.

17. U tužbi podnosilac je naveo: “*da je u toku 1997. godine preko prvotuženog, N. B., on kupio nepokretnost od drugotuženog M. P., iz Uroševca, i to kuću i dvorište koje se nalazi u Uroševcu u ulici „Trajka Grkovića“ koja se vodila kao katastarska parcela br. 1847/3 ,u ukupnoj površini od 3,26 ari …”*

18. Dana 01. jula 2008. godine tužene N.B., M.B. su takođe pred Opštinskim sudom u Uroševcu podneli protivtužbu protiv tužioca (podnosioca) radi utvrđivanja prava vlasništva nad istom imovinom, koju su oni stekli na osnovu kupovine.

19. Dana 07. decembra 2009. godine, Opštinski sud u Uroševcu je doneo presudu [C.nr.276/02] kojom je je tužbu podnosioca odbio kao neosnovanu, uz obrazloženje: “*Na osnovu iznetih dokaza i njihovoj oceni u smislu člana 7 i 8 ZPP-a ovaj Sud je utvrdio da je tužbeni zahtev tužioca (podnosioca) za utvrđivanje prava vlasništva nad predmetnom imovinom na osnovu kupovine od strane drugotuženog M. P., kao prodavca, u celosti neosnovan i kao takvog ga odbija u celosti…*” *[…] dok je protivtužba protivtužilaca N.B., i M. B., za utvrđivanje prava vlasništva nad predmetnom imovinom u celosti osnovana….”*

20. Podnosilac je uložio žalbu Apelacionom sudu na presudu [C.nr.276/02] Opštinskog suda u Uroševcu od 07. decembra 2009. godine, zbog bitne povrede materijalnog prava i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

21. Dana 02. septembra 2014. godine, presudom Ac.nr.1961/2012 Apelacioni sud je žalbu podnosioca odbio kao neosnovanu uz obrazloženje: *"... u stvorenoj situaciji Apelacioni sud ocenjuje da tužilac zaista nijednim dokazom nije potkrepio navode podnesene u tužbenom zahtevu i, Prvostepeni sud je s pravom njegov tužbeni zahtev odbio kao neosnovan."*

22. U zaključku presude Apelacionog suda stoji: *"svi navodi tužioca odnosno njegovog zastupnika u njegovoj žalbi odnosno u dopuni žalbe, od Drugostepenog suda su odbijeni kao neosnovani, jer nisu potkrepljeni nijednim konkretnim dokazom. Nisu održivi žalbeni navodi tužioca-protivtuženog (podnosioca) da osporena presuda sadrži suštinske povrede odredaba člana 182 stav 1 u vezi člana 8 i 321 kao i člana 182 stav 2 tačka 1 u vezi člana 348 Zakona o parničnom postupku"* (u daljem tekstu:ZPP)."

23. Podnosilac je Vrhovnom sudu uložio zahtev za reviziju presude [Ac.nr.1961/2012] Apelacionog suda od 02. septembra 2014. godine.

24. Dana 16. decembra 2014. godne, Vrhovni sud je presudom Rev.br.297/2014 zahtev podnosioca za reviziju presude Apelacionog suda od 02. septembra 2014. godine odbio kao neosnovan uz obrazloženje: *„Što se tiče pogrešnog sprovođenja materijalnog prava u zahtevu (na osnovu kojeg je podnosilac zasnovao svoj zahte) za reviziju, oni ne stoje, pošto su sudovi nižih instanci utvrdili poverljivim dokazima da je kupac predmetne nepokretnosti bio tuženi N. B., a ne tužilac (podnosilac) Sanija Bajrami.*

Navodi podnosioca

25. Podnosilac smatra da su sudovi doneli nepravično i pristrasno rešenje. Stim u vezi došlo je do flagrantnog kršenja odredba člana 31, Ustava.

26. Podnosilac od Suda traži *„poništenje odluka redovnih sudova Kosova, i da sud donese odluku kojom će ovaj predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovno razmatranje."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

27. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca, Sud prvo treba da ispita da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku.

28. U tom smislu, Sud se poziva na Ustav, koji u članu 113.7 propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

29. Pored toga, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.*"

30. U ovom zahtevu Sud se poziva i na pravilo 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, koje predviđa:

> *(1) "Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sudu proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju osnovnih prava".*

31. Sud je uvidom u zahtev ustanovio da podnosilac smatra da mu je osporenom presudom povređeno pravo iz člana 31. Ustava i člana 6. Evropske Konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu EKLjP), jer su sudovi pogrešno utvrdili činjenično stanje i pogrešno primenili materijalno pravo kada su odlučivali o osnovanosti njegovog tužbenog zahteva.

32. Sud navodi da će se u postupku utvrđivanja osnovanosti žalbenih navoda podnosioca o povredi ustavom zagarantovanih prava, pridržavati principa utvrđenih praksom Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLjP) po kome se "*pravičnost postupka ocenjuje na osnovu postupka kao celine (ESLjP, Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije, presuda od 6. decembra 1988. godine, serija A, broj 146, stav 68)".*

33. Shodno tome, Sud je analizirao presude redovnih sudova pri čemu je utvrdio da su se oni u svojim presudama već bavili žalbenim navodima podnosioca vezano za pogrešnu primenu odredaba materijalnog prava i pogrešno utvrđeno činjeničnog stanje, pri čemu su zaključili da su ti navodi neosnovani.

34. Stim u vezi, Sud nalazi da su u presudama Opštinskog i Apelacionog suda data detaljna obrazloženja stavova u pogledu utvrđenog činjeničnog stanja, kao i primenjenog materijalnog prava, koje je prihvato i Vrhovni sud.

35. Sud dalje primećuje da je podnosilac i svoj zahtev pred Sudom izgradio isključivo na navodima koji su već obrazloženi u presudama redovnih sudova.

36. S tim u vezi, Sud je mišljenja da se presude redovnih sudova zasnivaju na zakonito sprovedenom postupku i na ustavnopravno prihvatljivom tumačenju i primeni relevantnog materijalnog prava na činjenično stanje koje je utvrđeno u sudskom postupku.

37. Štaviše, što se tiče presude Vrhovnog suda, Sud primećuje da je Vrhovni sud sa pravom odbio kao nedopustiv zahtev za reviziju podnosioca u delu koji se odnosio na pogrešno

utvrđeno činjenično stanje, jer shodno članu 214.2 ZPP, revizija po tom pitanju se ne može podneti:

> *"Revizija se ne može podneti zbog pogrešnog ili nepotpunog konstatovanja faktičkog stanja".*

38. Shodno tome, Sud smatra da su redovni sudovi delovali u skladu sa osnovnim principima prava na pravično suđenje prema članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.

39. Na osnovu svega iznetog, Sud smatra da su razmatranja redovnih sudova u skladu sa sudskom praksom ESLJP, po kojoj: "*sudovi imaju određenu diskrecionu ocenu u vezi sa tim koje će argumente i dokaze prihvatiti u određenom predmetu, ali istovremeno imaju obavezu da obrazlože svoju odluku tako što će navesti jasne i razumljive razloge na kojima su tu odluku zasnovali (*ESLJP, *Suominen protiv Finske,* broj *37801, presuda od 1. jula* 2003. godine*)".*

40. Kao rezime, Sud naglašava da nezadovoljstvo podnosioca ishodom slučaja ne može samo po sebi pokrenuti argumentovanu tvrdnju o povredi odredbi Ustava (vidi: slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

41. Sud smatra da podnosilac nije potkrepio svoje tvrdnje, niti je podneo bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLJP (vidi: slučaj br. KI19/14 i KI21/14, podnosilac *Tafil Qorri i Mehdi Syla,* Ustavni sud Republike Kosovo, ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova, CA. br. 2129/2013, od 5. decembra 2013. godine i rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 1947/2013 od 5. decembra 2013. godine).

42. Sud u nastavku ponavlja da nema dužnost prema Ustavu, da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god.; vidi i slučaj KI70/11 podnosilac zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

43. Na kraju, Sud nalazi da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, s obzirom da on u zahtevu nije dokazao da osporena odluka krši prava garantovana Ustavom ili EKLJP.

44. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 48 Zakona i pravilima 36 (1) (d) i (2) (b) Poslovnika, na zasedanju održanom 12. aprila 2016. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Altay Suroy Arta Rama-Hajrizi

KI128/15, podnosilac zahteva: Adem Hoti, ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 127/2014 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 12. maja 2014. godine

KI128/15, rešenje o neprihvatljivosti od 12. aprila 2015. godine, objavljeno 15. juna 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, jednakost pred zakonom, ponavljanje zahteva*

Podnosilac je ranije podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, kojim je osporavao iste odluke. Sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan (vidi: slučaj KI114/14, podnosilac zahteva: *Adem Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2015. godine.
Podnosilac zahteva, između ostalog, tvrdi da je Vrhovni sud Republike Kosova svojim rešenjem povredio njegova prava koja su garantovana Ustavom, odnosno član 24. [Jednakost pred zakonom].

Sud je utvrdio da je već presudio slučaj KI114/14 i da u sadašnjem zahtevu podnosilac ne pokreće nijednu novu žalbu. Sud je zaključio da sadašnji zahtev treba da se odbije, jer je ponavljanje prethodnog zahteva KI114/14, koji je odlučen od strane ovog Suda.

ODLUKA O ODBACIVANJU ZAHTEVA
u
slučaju br. KI128/15
Podnosilac
Adem Hoti
Ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 127/2014 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 12. maja 2014. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Adem Hoti iz sela Revuce, opština Podujevo (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Rev. br. 127/2014 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 12. maja 2014. godine kojim je odbačena, kao nedozvoljena, revizija koju je izjavio protiv rešenja Ac. br. 3661/2013 Apelacionog suda Republike Kosovo od 28. februara 2014. godine.

3. Podnosilac je ranije podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), kojim je osporio gore navedene odluke. Sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan. (vidi slučaj: KI114/14, podnosilac zahteva: *Adem Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2015. godine).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenog rešenja kojim su, navodno, podnosiocu prekršena prava garantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 32 (5) i 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 27. oktobra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 5. novembra 2015. godine, predsednica Suda je odlukom GJR. KI128/15 imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je odlukom KSH. KI128/15 imenovala i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

8. Dana 2. decembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.

9. Dana 11. januara 2016. godine, podnosilac je podneo Sudu dokument u kome je tražio hitno razmatranje svog slučaja.

10. Dana 12. aprila 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, da zahtev treba da se odbaci.

Pregled činjenica

11. Što se tiče istih tvrdnji pokrenutih od strane podnosioca, Sud je o njima već odlučio u slučaju KI114/14 od 5. januara 2015. godine.

Pregled činjenica u vezi sa rešenjem o neprihvatljivosti Ustavnog suda u slučaju KI114/14 od 5. januara 2015. godine

12. Dana 4. jula 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu, tražeći ocenu ustavnosti rešenja Rev. br. 127/2014 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 12. maja 2014. godine.

13. Podnosilac je u slučaju KI114/14 tvrdio da je gore navedenom presudom prekršen član 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava na njegovu štetu.

14. Dana 8. novembra 2013. godine, Osnovni sud u Prištini-Ogranak u Podujevu (rešenje CP. br. 439/13) je odbio predlog za dozvolu izvršenja, podnet protiv Opštinske direkcije za obrazovanje u Podujevu.

15. Slično su postupili Apelacioni sud i Vrhovni sud, odbijajući njegovu žalbu i zahtev za reviziju.

Navodi podnosioca

16. Kao što je navedeno u prethodnom zahtevu, podnosilac tvrdi da su mu osporenom odlukom povređena prava garantovana Ustavom, odnosno članom 24. [Jednakost pred zakonom].

17. U ovom zahtevu, podnosilac nije izneo nijedan novi dokaz, niti je pokrenuo bilo kakvu novu žalbu.

Prihvatljivost zahteva

18. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

19. Sud se prvo poziva na član 116.1 [Pravni Efekat Odluka], Ustava, koji propisuje:

> *„Odluke Ustavnog suda su obavezne za pravosuđe i sva lica i institucije Republike Kosovo”.*

20. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 32 (5) Poslovnika, koje propisuje:

> “*Sud može po kratkom postupku odbiti podnesak ako je nepotpun ili nejasan, uprkos zahtevima Suda prema stranci da dopuni ili razjasni podnesak, ukoliko je zahtev ponavljanja prethodnog podneska odlučen od strane Suda, ili ako je podnesak neozbiljan“. (Izmenjeno 28. oktobra 2014. godine)”.*

21. Sud primećuje da je ovaj zahtev podnosioca identičan sa njegovim zahtevom KI114/14.

22. Što se tiče njegovog prethodnog zahteva KI114/14, Sud podseća da je već doneo odluku (rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI114/14) od 5. januara 2015. godine, u kojoj je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan. Navedeno rešenje je uručeno podnosiocu i objavljeno u skladu sa članom 20.4 Zakona.

23. Kao što je pomenuto, u ovom zahtevu podnosilac ponovo osporava rešenje Rev. br. 127/2014 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 12. maja 2014. godine, pokreće iste tvrdnje i iznosi iste činjenice i dokaze kao u svom prethodnom zahtevu KI114/14.

24. Sud ponavlja da je već presudio o slučaju KI114/14 i da u ovom zahtevu podnosilac ne pokreće nijednu novu žalbu. Prema tome, ovaj zahtev predstavlja potpuno ponavljanje prethodnog zahteva KI114/14.

25. Stoga, u skladu sa članom 32 (5) Poslovnika, Sud zaključuje da ovaj zahtev treba da se odbaci, jer predstavlja ponavljanje prethodnog zahteva KI114/14 o kome je ovaj Sud već odlučio.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, skladu sa članom 116. stav 1 Ustava i pravilom 32 (5) Poslovnika, 12. aprila 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Robert Carolan Arta Rama-Hajrizi

KI04/16, podnosilac zahteva: "ALDEKO", Društvo sa ograničenom odgovornošću, ocena ustavnosti presude ARJ·UZVP. br. 10/2015 Vrhovnog suda Kosova od 30. jula 2015. godine

KI04/16, rešenje o neprihvatljivosti, usvojeno 14. aprila 2016. godine i objavljeno 15. juna 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, upravni postupa*k, *pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jednakost pred zakonom, sudska zaštita prava, očigledno neosnovan zahtev*

Vrhovni sud Kosova je potvrdio odluke nižestepenih sudova da je kompanija podnosilac delovala van delokruga utvrđenog u dozvoli za delatnost.

Kompanija podnosilac je, između ostalog, tvrdila povredu člana 24. [Jednakost pred zakonom], člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.

Ustavni sud je, pored ostalog, naglasio da kompanija podnosilac nije potkrepila tvrdnje o povredi osnovnih ljudskih prava garantovanim Ustavom. Činjenice slučaja ne pokazuju da su redovni sudovi delovali u suprotnosti sa zaštitnim proceduralnim merama utvrđenim Ustavom. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI04/16
Podnosilac
"ALDEKO"- Društvo sa ograničenom odgovornošću
Ocena ustavnosti presude ARJ-UZVP. br. 10/2015 Vrhovnog suda Kosova od 30. jula 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Mulet Haziraj, vlasnik "ALDEKO" D.O.O., iz Tropoje-Pradeš, Republika Albanija, u ime "ALDEKO" D.O.O. sa sedištem u Đakovici (u daljem tekstu: Kompanija podnosilac), koju zastupa g. Bajram Morina, advokat iz Đakovice.

Osporena odluka

2. Kompanija podnosilac osporava presudu ARJ-UZVP. br. 10/2015 Vrhovnog suda Kosova od 30. jula 2015. godine u vezi sa presudom AA. br. 434/2014 Apelacionog suda Kosova od 29. novembra 2014. godine, presudom A. br. 586/12 Osnovnog suda u Prištini i rešenjem K.A. br. 170/2012 Nezavisne komisije za rudnike i minerale od 19. marta 2012. godine.

3. Presuda Vrhovnog suda je uručena Kompaniji podnosiocu 19. septembra 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude ARJ-UZVP. br. 10/2015 Vrhovnog suda Kosova od 30. jula 2015. godine.

5. Kompanija podnosilac tvrdi povredu člana 3. [Jednakost pred zakonom], člana 7. [Vrednosti], člana 21. [Opšta načela], člana 24. [Jednakost pred zakonom], člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava i članovima 47. i 48. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 8. januara 2016. godine, Kompanija podnosilac je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

8. Dana 12. februara 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Gresa Caka-Nimani (sudije).

9. Dana 23. marta 2016. godine, Sud je obavestio zastupnika Kompanije podnosioca o registraciji zahteva i tražio da obezbedi eksplicitno punomoćje za zastupanje pred Sudom. Istog datuma, kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu i Nezavisnoj komisiji za rudnike i minerale (u daljem tekstu: NKRM).

10. Dana 14. aprila 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 7. aprila 2004. godine, Kompanija podnosilac je podnela zahtev NKRM u cilju dobijanja dozvole za korišćenje kreča u blizini Đakovice.

12. Dana 30. juna 2005. godine, NKRM je odobrila gore navedeni zahtev Kompanije podnosioca i izdala joj „dozvolu za korišćenje“ br. 204/MI/ICMM/05.

13. Dana 21. januara 2009. godine, Kompanija podnosilac je obaveštena od strane NKRM da se nije pridržavala svojih aktivnosti i da je delovala u suprotnosti sa radnom dozvolom, i zbog toga je dobila rok od 60 (šezdeset) dana da ispuni uslove utvrđene u dozvoli.

14. Dana 20. septembra 2011. godine, NKRM je odlukom br. 5033 poništila dozvolu Kompaniji podnosiocu, jer nije ispunila propisane uslove.

15. Kompanija podnosilac se žalila protiv odluke NKRM o poništavanju dozvole pred NKRM nakon odgovarajućeg postupka.

16. Dana 19. marta 2012. godine, NKRM je odlukom K.A. br. 170/2012 odbacila žalbu Kompanije podnosioca i potvrdila svoju odluku o poništavanju dozvole. NKRM je obrazložila *inter alia* da je Kompanija podnosilac blagovremeno bila obaveštena da je radila van delokruga predviđenog dozvolom i uprkos tome, nije ispunila uslove utvrđene u dozvoli u roku od 60 (šezdeset) dana.

17. Dana 2. septembra 2014. godine, Kompanija podnosilac je izjavila žalbu Osnovnom sudu u Prištini protiv odluke NKRM o poništavanju dozvole. Kompanija podnosilac se *inter alia* žalila da je stalno radila u skladu sa uslovima utvrđenim u dozvoli, jer ju je NKRM primorala da plati godišnju taksu za dozvolu za 2010. i 2011. godinu, iako je poništila dozvolu 20. septembra 2011. godine.

18. Dana 22. septembra 2014. godine, Osnovni sud u Prištini je presudom A. br. 586/12 odbacio tužbeni zahtev Kompanije podnosioca podnet protiv odluke NKRM, kao neosnovan. Osnovni sud je obrazložio: (i) NKRM je poništila dozvolu Kompanije podnosioca u skladu sa primenjivim zakonom na Kosovu, (ii) Kompanija podnosilac je bila blagovremeno obaveštena i dobila rok od 60 (šezdeset) dana da ispuni uslove navedene u dozvoli i (iii) dozvola je poništena jer Kompanija podnosilac nije ispunila predviđene uslove, čak i nakon što je obaveštena od strane NKRM. Osnovni sud je, takođe, dodao da iz činjenica slučaja proizilazi da zakon nije primenjen na štetu Kompanije podnosioca i da je NKRM izvela dovoljno dokaza kojim se potvrđuje zakonska obaveza Kompanije podnosioca da ispuni uslove utvrđene u dozvoli.

19. Dana 20. oktobra 2014. godine, Kompanija podnosilac je izjavila žalbu Apelacionom sudu Kosova protiv presude Osnovnog suda, tvrdeći bitnu povredu procesnog zakona i pogrešnu primene materijalnog prava. Kompanija podnosilac se *inter alia* žalila protiv nalaza Osnovnog suda da je odluka NKRM bila zakonita i da Kompanija podnosilac nije radila u skladu sa uslovima utvrđenim u dozvoli. Suština žalbi Kompanije podnosioca je da Osnovni sud nije uzeo u obzir činjenicu da je delokrug dozvole proširen uz saglasnost nadležnih lokalnih organa i Kosovske agencije za šume.

20. Dana 29. novembra 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom AA. br. 434/2014 odbacio žalbu Kompanije podnosioca kao neosnovanu, i potvrdio presudu Osnovnog suda. Apelacioni sud je potvrdio osporenu presudu Osnovnog suda i ponovio: (i) da je utvrđeno da je Kompanija podnosilac radila van delokruga utvrđenog u dozvoli (ii) da Kompanija podnosilac nije odgovorila na upozorenja NKRM-a zbog neispunjavanja uslova utvrđenih u dozvoli i (iii) da je NKRM postupila u skladu sa primenjivim zakonom na Kosovu.

21. Što se tiče tvrdnji Kompanije podnosioca o proširenju dozvole od strane nadležnih organa, relevantni deo presude Apelacionog suda glasi:

> *"Saglasnost opštine i saglasnost KAP-a, na koje se tužilac poziva se odnose na promenu parcela na terenu, i podnošenje zahteva tužioca za drugu licencu, i ne podudaraju se sa licencom koja je odredila granice zone rada, dok je za rad na drugom prostoru potrebna važeća licenca, i da se granice rada ograničavaju onako kako to predviđa član 33 Uredbe o rudnicima i mineralima, s toga je upravni organ NKRM, nakon pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja i utvrđivanja izvršenog dela, oslanjajući se na zakonske odredbe kao u rešenju pobijenom žalbom, subjektu poništio licencu."*

22. Kompanija podnosilac je podnela Vrhovnom sudu zahtev za vanredno preispitivanje presuda Apelacionog suda i Osnovnog suda. Kompanija podnosilac uglavnom tvrdi (i) da su i Osnovni sud i Apelacioni sud prevideli vanparničnu činjenicu da je odluka NKRM o poništavanju dozvole doneta nakon 3 (tri) godine od dana kada je Kompanija podnosilac obaveštena o mogućnosti poništavanja dozvole (ii) i Osnovni sud i Apelacioni sud su prevideli činjenicu da je Kompanija podnosilac preduzela sve potrebne mere da proširi delokrug dozvole uz saglasnost nadležnih organa i (iii) činjenica da je NKRM obavezala Kompaniju podnosioca da plati godišnju taksu tokom 2010. i 2011. godine pokazuje da je radila u delokrugu dozvole.

23. Dana 30. jula 2015. godine, Vrhovni sud je presudom ARJ-UZVP br. 10/2015 odbacio zahtev Kompanije podnosioca za vanredno ispitivanje presuda nižestepenih sudova. Vrhovni sud je usvojio nalaze nižestepenih sudova, odnosno da je Kompanija podnosilac radila van delokruga dozvole i da su nižestepeni sudovi pravilno primenili odredbe procesnog i materijalnog prava.

24. Relevantni deo presude Vrhovnog suda glasi:

> *"Član 9 Zakona o rudnicima i mineralima Kosova (br. 03/L-163) i član 8 Uredbe o rudnicima i mineralima, br. 2005/3 utvrđuju da ako se nosilac licence ili nosilac dozvole nije pridržavao materijalnih zahteva ove Uredbe ili bilo kog instrumenta koji je donet ili izvršen shodno ovoj Uredbi, NKRM dostavlja nosiocu licence ili nosiocu dozvole pisano „obaveštenje o nepridržavanju obaveza" i upustvo za ispravljanje dotičnog propusta. Ako se dotični propust nastavi i posle perioda naznačenog u „obaveštenju o nepridržavanju obaveza", Komisija može zbog toga, da suspenduje ili poništi dotišnu licencu ili dozvolu pomenutog lica.*
>
> *Ovaj Sud takođe nalazi da je tužena dana 19.01.2011. godine poslala tužiocu obaveštenje o nepridržavanju sa uslovima licence, br. 024/MI/ICMM/05. Pošto je neispunjenje nastavljeno nakon perioda utvrđenom u „rešenju", NKRM je rešenjem, br.5033 od 20.09.2011. godine tužiocu „Aldeko" poništila licencu od 4.08.2005. godine, dok zato što se nije pridržavao datih primedbi, rešenjem Komisije K.A. br. 170/2012 od 19.03.2012. godine odbio žalbu i ostavljeno je na snazi rešenje prvostepenog suda."*

Navodi podnosioca

25. Kompanija podnosilac tvrdi povredu člana 3. [Jednakost pred zakonom], člana 7. [Vrednosti], člana 21. [Opšta načela], člana 24. [Jednakost pred zakonom], člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.

26. Što se tiče presude Osnovnog suda i Apelacionog suda, Kompanija podnosilac tvrdi: "*Osnovni sud u Prištini – Odeljenje za upravna pitanja, kao prvostepeni sud, odlučujući kao u svojoj presudom, A. br. 586/12 od 22.09.2014. godine, ali i Apelacioni sud Kosova – Odeljenje za upravna pitanja, odlučujući svojom presudom, A.A. br. 434/2014 od 29.12.2014. godine, nisu uspeli da ocene zakonitost sporne odluke NKRM, br. 170/2012 od 19.03.2012. godine (doneta nakon skoro 3 godine od dana kada je došlo do upozorenja o suspendovanju licence)."*

27. Što se tiče presude Vrhovnog suda, Kompanija podnosilac tvrdi: "*Vrhovni sud Kosova svojom presudom, ARJ-UZVP. br. 10/2015 od 30.07.2015. godine, ne odlučujući meritorno i objašnjavajući u obrazloženju svoje presude pogrešne i neodržive zaključke prvostepenog i drugostepenog suda, u pogledu pravne stvari podnosioca ovog zahteva, zbog uopštenih razloga u njegovoj presudi, je odbio kao neosnovan zahtev podnosioca ovog zahteva, od 04.03.2015. godine, za vanredno ispitivanje presude Apelacionog suda Kosova – Odeljenje za upravna pitanja, A.A. br. 434/2014 od 29.12.2014. godine."*

Prihvatljivost

28. Sud će prvo ispitati da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

29. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

30. Član 21.4 Ustava [Opšta Načela], propisuje:

> *„Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva".*

31. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

32. Sud, pored toga, uzima u obzir pravilo 36 (2) d) Poslovnika, koje propisuje:

> *„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *...*
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

33. Sud primećuje da su redovni sudovi odgovorili na pitanja vezana za slučaj Kompanije podnosioca, jer su objasnili: (i) da je odluka NKRM o poništavanju dozvole zasnovana na primenjivom zakonu na Kosovu (ii) da je NKRM blagovremeno obavestila Kompaniju podnosioca da je radila van delokruga utvrđenim u dozvoli i zbog toga je dobila rok od 60 (šezdeset) dana i (iii) da je dozvola poništena, jer se Kompanija podnosilac nije pridržavala utvrđenih uslova, čak i nakon što je obaveštena od strane NKRM-a.

34. Sud je skrenuo pažnju i na tvrdnje Kompanije podnosioca da su redovni sudovi prevideli i na taj način nisu obradili činjenicu da je delokrug dozvole bio proširen uz saglasnost nadležnih organa, ukazujući time da je radila u delokrugu dozvole.

35. Pored toga, Sud smatra da ta se ta tvrdnja ne podudara i u suprotnosti je sa dokazima sadržanim u zahtevu. U tom smislu, Apelacioni sud je utvrdio da je saglasnost data Kompaniji podnosiocu od strane nadležnih organa u vezi sa zahtevom za drugu dozvolu i ne odnosi se na dozvolu koju je razmatrala NKRM, a zatim i Osnovni sud.

36. Što se tiče tvrdnji Kompanije podnosioca da je NKRM poništila dozvolu tri godine nakon prvog zvaničnog obaveštenja, Sud smatra da su takve tvrdnje za potrebe ustavnog postupka nebitne, jer su u pitanju činjenice, a ne tvrdnje pokrenute na ustavnom nivou.

37. Pored toga, Sud smatra da Kompanija podnosilac citira samo odredbe Ustava, dok ne potkrepljuje kako su navedene ustavne norme povređene na njenu štetu u skladu sa članom 48. Zakona.

38. Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova prilikom ocene dokaza ili primene

zakona (zakonitost), osim i u meri u kojoj su mogla biti povređena prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

39. U stvari, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije [VV],* br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

40. Ustavni sud podseća da nije sud utvrđivanja činjenica i samim tim, ispravno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja je u punoj nadležnosti redovnih sudova. Uloga Ustavnog suda je da obezbedi poštovanje prava garantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumenatima i ne može, dakle, da deluje kao „sud četvrtog stepena“ (vidi slučaj: *Akdivar protiv Turske,* br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65, i *mutatis mutandis,* vidi, slučaj: KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

41. U ovakvim okolnostima, Sud smatra da Kompanija podnosilac nije potkrepila tvrdnje o povredi osnovnih ljudskih prava garantovanih Ustavom. Činjenice u slučaju ne pokazuju da su redovni sudovi postupali u suprotnosti sa proceduralnim zaštitnim merama utvrđenim Ustavom.

42. Shodno tome, zahtev je na ustavnim osnovama očigledno neosnovan i mora se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa članovima 113.7 i 21.4 Ustava, propisano članom 48. Zakona i dalje precizirano pravilom 36 (2) d) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika, 14. aprila 2016. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac ***Predsednica Ustavnog suda***

Snezhana Botusharova Arta Rama-Hajrizi

KI88/15, podnosilac zahteva: Božidar Dimić, zahtev za ocenom ustavnosti presude AC-I-15-0018 Žalbenog veća Specijalne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 19. marta 2015. godine

KI88/15, rešenje o neprihvatljivosti od 13. aprila 2016. godine, objavljeno 20. juna 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, pravo na nadoknadu štete, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na rad i obavljanje profesije, očigledno neosnovan*

Žalbeno veće Posebne komore Vrhovnog suda je, rešenjem AC-I-15-0018 od 19. marta 2015. godine, odbilo zahtev podnosioca za dobijanje nadoknade od preduzeća privatizovanog od strane Kosovske agencije za privatizaciju.

Podnosilac zahteva tvrdi da su mu ovim zahtevom povređena prava i slobode koje su garantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i članom 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Kosova, kao i članom 6. i članom 1. Protokola 1 Evropske konvencije za ljudska prava.

Ustavni sud je utvrdio da podnosilac zahteva samo pominje ustavne odredbe, a ne potkrepljuje ih činjenicama ili konkretnim dokazima. Na osnovu toga, podnet zahtev ne ispunjava uslove prihvatljivosti, jer u svom zahtevu, podnosilac nije dokazao koja su prava garantovana Ustavom i EKLJP povređena osporenom odlukom. Dakle, zahtev je očigledno neosnovan i proglašava se neprihvatljivim na osnovu pravila 36 (1) d) i 2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI88/15
Podnosilac
Božidar Dimić
Zahtev za ocenom ustavnosti presude AC-I-15-0018 Žalbenog veća Specijalne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 19. marta 2015 godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Božidar Dimić sa boravištem u Kraljevu, Republika Srbija (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu AC-I-15-0018 Žalbenog veća Specijalne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće) od 19. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude kojom je, navodno, došlo do povrede prava i sloboda podnosioca zahteva garantovanih članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i članom 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Kosova (u daljem tekstu: Ustav), kao i člana 6 i člana 1 Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 28. juna 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 3. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 15. februara 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Žalbenom veću.

8. Dana 13. aprila 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva je sve do 1999. godine bio radnik Društvenog preduzeća „Auto Moto Start“ (u daljem tekstu: AMS).

10. Dana 31. decembra 2010. godine, Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) je počela sa procesom privatizacije AMS.

11. Dana 2. marta 2011. godine, podnosilac je KAP-u podneo zahtev u kome je tražio kompenzaciju i otpremninu.

12. Dana 17. aprila 2013. godine, KAP je [rešenje br. 0060] odbila zahtev podnosioca, kao nevažeći, jer: *„Podnosilac zahteva nije pružio dovoljne dokaze koji potvrđuju da je bio aktivno zaposlen u DP "AUTO MOTO START" (u likvidaciji) u smislu člana 40.1.6.2 Aneksa KAP Zakona (Zakon br. 04/L-034) kojim se predviđa da podnosioci imaju pravo na isplatu otpremnine ako su “ postali višak zbog ili u vezi sa radnjom preduzetom od strane Agencije [KAP] prema članu 6.1 ili 6.2 KAP zakona”.*

13. KAP je dalje zaključila*: „Podnosilac nije postao višak kao posledica rešenja o likvidaciji iz 2011. godine niti je navodni višak vezan radnjom preduzetom od strane Agencije, ... jer u periodu kada je podnosilac prestao da radi (1999 godine) Agencija niti njen prethodnik Kosovska Poverilačka Agencija nisu bile osnovane“.*

14. Dana 18. aprila 2013. godine, podnosilac je podneo žalbu Specijalnom veću Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće) na rešenje [br. 0060] KAP-a.

15. Podnosilac zahteva je u svojoj žalbi tvrdio da: *„njemu pripadaju sva prava iz radnog odnosa a samim tim i pravo na, kompenzaciju i otpremninu“.*

16. Dana 4. aprila 2014. godine, KAP je poslala odgovor Specijalnom veću navodeći, između ostalog, da: *„radni odnos podnosioca nije prestao usled bilo koje radnje od strane KAP-a, žalilac nije podneo dokaze kojima bi mogao da potvrdi da je bio zaposlen posle 1999 godine ili da je primao lični dohodak od strane AMS, te da žalilac nije bio zaposlen u vreme privatizacije i da KAP nije prekinula njegov radni odnos“.*

17. Dana 18. decembra 2014 godine, Specijalno veće je [presuda C-IV-13-0701], odbilo žalbu podnosioca, kao neosnovanu.

18. Specijalno veće smatra "*da su navodi Žalioca u vezi sa time da je bio zaposlen u DP do privatizacije i da mu je KAP prekinula radni odnos neosnovani. Žalba ne navodi ni jedan dokaz koji bi mogao da dokaže da je bio zaposlen u DP ili da je bio na platnom spisku u DP do privatizacije ili da mu je KAP prekinula radni odnos putem obaveštenja ili rešenja.*"

19. Dana 16. januara 2015. godine, podnosilac je podneo žalbu Žalbenom veću zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primene materijalnog prava i neuzimanja u razmatranje specifičnosti njegove situacije, što je dovelo do diskriminacije.

20. Dana 19. marta 2015. godine, Žalbeno veće je [presuda AC-I-0018] odbilo žalbu podnosioca kao neosnovanu *„pošto sam podnosilac u svojim navodima i tvrdnjama nije dostavio činjenice i dokaze kojim bi opravdao svoje tvrdnje"*.

Navodi podnosioca

21. Sud podseća da podnosilac tvrdi da *„su odluke i presude donesene u ovom slučaju krajnje tendenciozne, pristrasne u jednom delu i diskriminatorske"*.

22. Podnosilac zahteva tvrdi da odluke i presude *„u svojoj suštini duboko krše Ustav i zakone, da su izrazito nepravične te da kao takve ne bi mogle ni trebale da opstanu i da proizvode pravno dejstvo"*.

23. Podnosilac traži da Sud *„ukine presudu Žalbenog veća i Specijalnog veća, da se usvoji tužbeni zahtev podnosioca i da se slučaj vrati sudu na ponovno odlučivanje"*.

Prihvatljivost zahteva

24. Sud prvo ispituje da li zahtev ispunjava uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

25. U tom smislu, Sud se poziva na član 113 (stav 7) Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

26. Pored toga, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.*"

27. Sud se poziva i na pravilo 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika, koje predviđa:

> *(11) "Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*

(12) Sudu proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:
[...]
b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju osnovnih prava".

28. Sud, takođe, podseća da podnosilac zahteva tvrdi da su mu zbog prevremenog prekida radnog odnosa od strane KAP i odbijanja da mu se isplati kompenzacija i otpremnina povređena prava i slobode garantovane Ustavom i EKLJP.

29. Sud primećuje da su se redovni sudovi bavili prethodnim ili trenutnim radnim statusom podnosioca zahteva i osnovanošću njegovog zahteva za naknadu i otpremninu i oni su dali obrazloženu ocenu u vezi sa osnovama tvrdnji podnosioca zahteva.

30. U tom smislu, Sud smatra da su redovni sudovi delovali u skladu sa osnovnim principima prava na pravično suđenje prema članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.

31. Takvo razmatranje je takođe u skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prav (u daljem tekstu: ESLJP), po kojoj: "*sudovi imaju određenu diskrecionu ocenu u vezi sa tim koje će argumente i dokaze prihvatiti u određenom predmetu, ali istovremeno imaju obavezu da obrazlože svoju odluku tako što će navesti jasne i razumljive razloge na kojima su tu odluku zasnovali (*ESLJP, *Suominen protiv Finske,* broj 37801, presuda od 1. jula 2003. godine*)".*

32. Sud dalje smatra da su se redovni sudovi bavili i navodima podnosioca da je on žrtva diskriminacije. U tom kontekstu, Žalbeno veće je u svojoj presudi [AC-I-0018] konstatovalo da je podnosilac mogao da izgradi svoju žalbu na osnovu diskriminacije shodno članu 10.4 UNMIK Uredbe 2003/13, koja između ostalog kaže: *„[...] Radnik koji ne ispunjava ove uslove ipak će imati pravo na 20 % ukoliko se utvrdi da je njegova diskvalifikacija posledica diskriminacije."*

33. Međutim, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije pokrenuo pred KAP-om i nadležnim sudovima pitanje vezano za uključivanje na konačnu listu radnika koji su stekli pravo na 20 % od privatizacije.

34. Sud primećuje da podnosilac zahteva uopšteno tvrdi da sudovi nisu uzeli u obzir specifičnosti njegovog slučaja, odnosno da nije bio jednako tretiran. Međutim, Sud smatra da opšta tvrdnja podnosioca zahteva na nejednak tretman nije dovoljna bez navođenja bilo kojih konkretnih osnova takve nejednakosti. Stoga, Sud zaključuje da je pozivanje podnosioca zahteva na povredu prava iz člana 24. Ustava neosnovano.

35. Sud upućuje na sudsku praksu ESLJP koja kaže da *„diskriminacija predstavlja različito postupanje, bez objektivnog i racionalnog opravdanja, prema osobama u relativno sličnim situacijama"* (vidi presudu: *Willis protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br.36042/97, paragraf 48, ECHR 2002-IV; presuda *Bekos i Koutropoulos protiv Grčke*, paragraf 63., presuda *D.H. i drugi protiv Češke Republike*, paragraf 44.).

36. Sud nalazi da je navodna povreda prava prema članu 1 Protokola 1 EKLJP neosnovana, jer podnosilac nije uspeo da ostvari svoja *„legitimna očekivanja"* povodom svog zahteva za kompenzacijom i otpremninom, što samo po sebi ne predstavlja valjan osnov koji bi opravdao navode o učinjenoj povredi.

37. Sud smatra da član 1 Protokola 1 štiti samo imovinu koja postoji, a ne pravo na sticanje imovine u budućnosti. Prema tom stanovištu, legitimno očekivanje na bilo koju »imovinu«, »dobra« ili »naknadu štete«, mora biti zasnovano na zakonskoj odredbi ili pravnom aktu koji ima valjan pravni osnov i koji utiče na imovinska prava (vidi slučaj: *Peter Gratzinger i Eva Gratzingerova protiv Češke Republike,* odluka Evropskog suda od 10. jula 2002.godine br. 39794/98, stav 69).

38. Međutim, Sud je utvrdio da su osporene presude doneli Ustavom i zakonom ustanovljeni sudovi, shodno načelu člana 102. [Opšta Načela Sudskog Sistema], Ustava, koje je podnosilac naveo kao povredu. Sudovi su u granicama svoje nadležnosti postupke sproveli na osnovu zakona, dajući ustavno prihvatljive razloge na kojima se oni zasnivaju.

39. Sud naglašava da nezadovoljstvo podnosioca ishodom slučaja ne može samo po sebi pokrenuti argumentovanu tvrdnju o povredi odredaba Ustava (vidi: slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

40. Sud smatra da podnosilac nije potkrepio svoje tvrdnje, niti je podneo bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLJP (vidi: slučaj br. KI19/14 i KI21/14, podnosilac *Tafil Qorri i Mehdi Syla,* Ustavni sud Republike Kosovo, ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova, CA. br. 2129/2013, od 5. decembra 2013. godine i rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 1947/2013 od 5. decembra 2013. godine).

41. Sud u nastavku ponavlja da nema dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god.; vidi i slučaj KI70/11 podnosilac zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

42. Kao rezime, Sud nalazi da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, s obzirom da on u zahteva nije dokazao da osporena odluka krši prava garantovana Ustavom ili EKLJP.

43. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i neprihvatljivim je u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) d) i 36 (2) b) Poslovnika, 13. aprila 2016. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBACI zahtev za privremenom merom;

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Almiro Rodrigues Arta Rama-Hajrizi

KI38/16, Podnosilac zahteva: Nezir Kryeziu, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml.br. 148/2015, od 9. novembra 2015. godine.

KI38/16, rešenje o neprihvatljivosti od 18. maja 2016. godine, objavljeno 21. juna 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, zahtev za privremenu meru, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, očigledno neosnovan.*

Dana 19. novembra 2015. godine, Vrhovni sud Kosova (Presuda Pml.br.148/2015) je odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda (Presuda P.br.130/2014) koji ga je oglasilo krivim i izrekao jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 9 (devet) godina i 10 (deset) meseci za krivično delo ubistva u prekoračenju granica nužne odbrane i krivično delo ubistva u pokušaju koje je dovelo do lakih telesnih povreda.
Podonosilac zahteva navodi da je njegovo pravo na pravično suđenje prekršeno i on je takođe tražio izricanje privremenih mera.

Sud je utvrdio da su svi argumenti podnosioca, koji su bili relevantni za rešenje spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju on osporava podrobno izloženi i da su, shodno svemu iznetom, postupci pred redovnim sudovima, gledano u celini, bili pravični. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan. Takođe, Sud je odbacio zahtev za privremenu meru, kao neosnovan, jer podnosilac zahteva nije pokazao *prima facie* predmet o dozvoljenosti zahteva.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI38/16
Podnosilac
Nezir Kryeziu
Ocena ustavnosti presude Pml.br. 148/2015 Vrhovnog suda Kosova od 9. novembra 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Nezir Kryeziu iz Suve Reke (u daljem tekstu: podnosilac) koga zastupa Ethem Rogova, advokat iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Pml.br. 148/2015 Vrhovnog suda Kosova od 9. novembra 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenom ustavnosti gore navedene presude kojom su navodno prekršeni član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

4. Podnosilac istovremeno zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru *"i prekine pritvor protiv osuđenog Nezira Kryeziu do konačne odluke ovog Suda"*.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 29 i 54 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 22. februara 2016. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 14. marta 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Ivan Čukalović.

8. Dana 25. marta 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova o registraciji zahteva.

9. Dana 18. maja 2016. godine, Veće za razmatranje je većalo o slučaju i jednoglasno preporučilo Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

10. Dana 26. oktobra 2011. godine, tužilac u Prizrenu je podigao optužnicu (PP.br.28/2011) protiv podnosioca zahteva za sledeća tri krivična dela: krivično delo ubistva, krivično delo ubistva u pokušaju koje je prouzrokovalo lake telesne povrede i krivično delo neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja.

11. Dana 04. novembra 2013. godine, Osnovni sud u Prizrenu (Presuda P.br. 251/11) je oglasio krivim podnosioca zahteva i izrekao jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 11 (jedanaest) godina za krivično delo ubistva u prekoračenju granica nužne odbrane i krivično delo ubistva u pokušaju, koje je dovelo do lakih telesnih povreda.

12. Istom presudom Osnovni sud je odbacio optužnicu za krivično delo neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja,, zato što je ovo krivično delo obuhvaćeno zakonom o amnestiji.

13. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv presude (P.br. 251/11) Osnovnog suda.

14. Dana 23. aprila 2014. godine, Apelacioni sud (Rešenje PAKR. br. 163/2014) je poništio presudu (P.br. 251/11 od 04. novembra 2013. godine) Osnovnog suda i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje obrazlažući da:

> *“Izreka presude je nerazumljiva i nejasna, ne podudara se sa obrazloženjem i odlučujućim činjenicama podnesenih od strane prvostepenog suda.“*

15. Dana 24. oktobra 2014. godine, u ponovljenom postupku Osnovni sud (Presuda P.br.130/2014) je oglasilo krivim podnosioca zahteva i izrekao jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 9 (devet) godina i 10 (deset) meseci za krivično delo ubistva u prekoračenju granica nužne odbrane i krivično delo ubistva u pokušaju koje je dovelo do lakih telesnih povreda.

16. Osnovni tužilac u Prizrenu je izjavilo žalbu Apelacionom sudu zbog bitnih povreda Zakona o krivičnom postupku (u daljem tekstu: ZKP) i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

17. Branioci podnosioca zahteva su izjavili žalbe Apelacionom sudu protiv presude (P.br.130/2014) Osnovnog suda zbog bitnih povreda ZKP i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

18. Dana 22. decembra 2014. godine, Apelacioni tužilac (podnesak PPA/I br.604/14) je predložio da se žalba Osnovnog tužioca prihvati i odbiju kao neosnovane žalbe branilaca podnosioca zahteva.

19. Dana 17. marta 2015. godine, Apelacioni sud (Presuda PAKR.br.619/2014) je odbio kao nedozvoljenu žalbu osnovnog tužioca i odbio kao neosnovane žalbe branilaca podnosioca zahteva i potvrdio presudu (P.br.130/2014) Osnovnog suda u pogledu visine zatvorske kazne i pravne kvalifikacije krivičnog dela ubistva u prekoračenju granica nužne odbrane.

20. Istovremeno, Apelacioni sud je po službenoj dužnosti preinačio presudu (P.br.130/2014) Osnovnog suda samo u delu koji se tiče pravne kvalifikacije krivičnog dela pod tačkom II tako što je krivično delo ubistva u pokušaju koje je dovelo do lakih telesnih povreda prekvalifikovao u krivično delo pokušaj ubistva.

21. Branioci podnosioca zahteva su Vrhovnom sudu Kosova podneli zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude (P.br.130/2014) Osnovnog suda i presude (PAKR.br.619/2014) Apelacionog suda. zbog bitnih povreda ZKP.

22. Dana 16. jula 2015. godine, državni tužilac je podneskom (KMLP.II.br. 112/2015) predložio da se zahtev za zaštitu zakonitosti odbije kao neosnovan.

23. Dana 19. novembra 2015. godine, Vrhovni sud Kosova (Presuda Pml.br.148/2015) je odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva i dao detaljno obrazloženje na sve navode podnosioca.

Navodi podnosioca

24. Podnosilac zahteva navodi da je osporena presuda prekršila njegova prava zagarntovana članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP.

25. Podnosilac zahteva navodi da je optužnicom (PP.br.28/2011) on optužen za krivično delo ubistva, a da je presudom (P.br. 251/2011) Osnovnog suda u Prizrenu oglašen krivim zbog izvršenja krivičnog dela ubistvo u prekoračenju granica nužne odbrane.

26. Podnosilac zahteva smatra da zbog toga što tužilaštvo nije prekvalifikovalo optužnicu, on nije mogao da se izjasni o svojoj krivici jer da mu je pročitana "*...preinačena optužnica koja se odnosi na krivično delo"* ubistvo u prekoračenju granica nužne odbrane *„optuženi Nezir bi priznao izvršenje krivičnog dela i samim tim bi izrečena kazna na osnovu priznanja krivice bila niža."*

27. Podnosilac zahteva ističe da gorenavedeno predstavlja "*...apsolutnu povredu* iz *člana 386. stav 1 ZKPK-a čija odredba propisuje da presuda može da se odnosi samo na optuženog i samo na delo koje je predmet optužbe sadržane u početnoj optužnici ili optužnici izmenjenoj ili proširenoj na glavnom pretresu."*

28. Podnosilac zahteva, dalje ističe da je pitanje prekfalifikacije optužnice isticao i u žalbenom postupku pred redovnim sudovima.

29. Podnosilac zahteva se obraća Sudu sa sledećim zahtevom:

> *"Utvrditi da je došlo do povrede člana 31. stav 1 Ustava Republike Kosovo u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima"*

30. Takođe, podnosilac od Suda zahteva da uvede privremenu meru *"i prekine pritvor protiv osuđenog Nezira Kryeziu do konačne odluke ovog Suda"*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

31. Sud mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

32. Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom"*.

33. Sud, takođe, mora da ispita i član 48. Zakona, koji predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

34. Štaviše, Sud uzima u obzir pravilo 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika, koje propisuje:

> *„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju"*.

35. Podnosilac zahteva u osnovi tvrdi da su redovni sudovi prihvatali da razmatraju neizmenjenu optužnicu, i time učinili apsolutnu povredu iz člana 386. stav 1 ZKPK-a, te da je usled takvog pogrešnog tumačenja zakona došlo do povrede člana 31. Ustava, kao i člana 6. EKLJP.

36. U tom smislu , Sud se poziva na član 31. Ustava, kojim se predviđa:

> *"1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
>
> *2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda."*

37. Pored toga , Sud uzima u obzir član 6 (1) EKLJP koji predviđa:

> *"1 Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom."*

38. Kao i član 386. ZKPK na koji se podnosilac zahteva poziva, a koji predviđa:

> *(1) Presuda može da se odnosi samo na optuženog i samo na delo koje je predmet optužbe sadržane u početnoj optužnici ili optužnici izmenjenoj ili proširenoj na glavnom pretresu.*
> *(2) Sud nije obavezan predlogom tužioca u pogledu zakonske kvalifikacije dela.*
> *(3) Sud nije obavezan nikakvim dogovorom između javnog tužioca i branioca u vezi sa izmenom optužnice ili izjašnjavanjem o krivici.*

39. Sud primećuje da je podnosilac zahteva ove tvrdnje izneo i u postupku po žalbi pred Apelacionim sudom i po zahtevu za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom, koji su dali obrazložen odgovor na njegove tvrdnje.

40. Apelacioni sud (Presudom PAKR.br. 619/2014) je razmatrao ove navode podnosioca i zaključio da:

> *"Analizom spisa predmeta ovaj sud smatra da što se tiče konkretnog slučaja imamo povredu krivičnog zakona u korist okrivljenog, zbog čega polazimo od načela reformatio in peiuss, pa se zbog toga ista ne može promeniti, već se samo može konstatovati..."*

41. Takođe, i Vrhovni sud (Presudom Pml.br.148/2015) je razmatrao ove navode podnosioca:

> *"... Stoji navod branioca E. R. da prvostepeni sud nije trebao da počne sudsku raspravu sa početnom optužnicom državnog tužioca što se tiče zakonske kvalifikacije, jer je krivično delo ubistvo prekvalifikovano u ubistvo sa prekoračenjem granica nužne odbrane i ova prekvalifikacija se nije osporila od strane državnog tužioca, dok je predmet vraćen na ponovno suđenje po žalbi branilaca optuženog, ali ova povreda nije uticala na zakonitost odluke i nije narušen princip "reformatio in peiuss"."*.

42. Zatim je Vrhovni sud detaljno obrazložio zbog čega smatra da greška nije uticala na zakonitost odluke:

> *"... Kao prvo optuženi je bio favorizovan od strane tužioca, jer iako se u tim okolnostima radi o krivičnom delu pokušaj teškog ubistva predviđen iz člana 147 tačka 11 u vezi sa članom 20 KZK, njegova dela su ocenjena kao jedno obično ubistvo i obični pokušaj ubistva predviđen iz člana 146 KZK-a."*.

43. Dalje, Vrhovni sud naglašava:

> *... da je veoma diskutabilan zaključak prvostepenog suda za prekoračenje granica nužne odbrane od strane optuženog, jer ne može neko da bude i vršilac napada i da*

prekorači granice nužne odbrane. Granicu nužne odbrane može da prekorači napadnuti (lice koje se brani od napada) a ne napadač kao što je što je našao prvostepeni sud, ali ovaj defekt koji je stvorio prvostepeni sud se ne može izbeći, jer bi se narušio princip "reformation in peiuss".

44. Na kraju, Vrhovni sud obrazlaže da su greške na koju se podnosilac poziva dovela do toga da je prvostepeni sud prekvalifikovao teže krivično delo u lakše krivično delo, zaključivši sledeće:

> *"…. da je* Osnovni sud) *nejasnom konstatacijom koja je u suprotnosti sa institucijom nužne odbrane, u kojoj se optuženi smatra i kao napadač i da je prekoračio granice nužne odbrane, koliko god da je pogrešna i nelogična ova konstatacija je pomogla njemu* (podnosiocu zahteva)*, jer u skladu sa ovom konstatacijom, prvostepeni sud je ubistvo prekvalifikovao kao ubistvo u prekoračenju granica nužne odbrane.*

45. Sud primećuje da su redovni sudovi uzimali u obzir prigovore podnete od strane podnosioca zahteva; u prilog tome ide činjenica da mu je na osnovu žalbe poništena Presuda (P.br. 251/11) Osnovnog suda u Prizrenu i u ponovljenom postupku izrečena blaža kazna.

46. Podnosilac zahteva se pozivao i na "*…apsolutnu povredu* iz *člana 386. stav 1 ZKPK-a čija odredba propisuje da presuda može da se odnosi samo na optuženog i samo na delo koje je predmet optužbe sadržane u početnoj optužnici ili optužnici izmenjenoj ili proširenoj na glavnom pretresu."*

47. Sud primećuje da upravo ovaj član u stavu 2 predviđa da *"Sud nije obavezan predlogom tužioca u pogledu zakonske kvalifikacije dela."*

48. Iz svega gore navedenog proizilazi da je podnosiocu zahteva pružena prilika da u raznim fazama postupka pred redovnim sudovima predoči argumente i dokaze koje je smatrao relevantnim za svoj slučaj. Istovremeno je imao mogućnost da delotvorno ospori argumente i dokaze koje je predočila suprotna strana i ospori tumačenje zakona, kao pogrešno protumačeno pred Opštinskim sudom, Apelacionim sudom i Vrhovnim sudom u redovnom sudskom postupku.

49. Sud ponavlja da nema dužnost, prema Ustavu, da deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna zakonska pravila (vidi slučaj: *Perlala protiv Grčke*, br. 17721/04 paragraf 25. ESLJP, Presuda od 22. februara 2007. godine).

50. Iako podnosilac zahteva tvrdi da su njegova prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i pogrešnom primenom procesnog i materijalnog prava od strane redovnih sudova, podnosilac nije potkrepio tvrdnju da su navedene odluke povredile njegova ustavna prava iz člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP .

51. Sud ponavlja da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjeničnom stanju ili važećem zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova prilikom ocene dokaza ili primene zakona (zakonitost), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Podnosilac zahteva mora da podnese obrazloženu tvrdnju i ubedljiv argument kada tvrdi da je javni organ povredio njegova/njena prava i slobode zaštićene Ustavom.

52. Naime, Sud naglašava da je zadatak Suda da oceni da li su relevantni postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celini, uključujući i način na koji su dokazi uzeti, ili na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije*, stav 16. odluke o prihvatljivosti zahteva, ESLJP od 30. juna 2009. godine; *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva* stav 34 presuda ESLJP od 16 decembra 1992; *Barbera Messegue Jabardo protiv Španije*, stav 68. presuda ESLJP od 6. decembra 1988. godine.

53. Sud zaključuje da su svi argumenti podnosioca zahteva, koji su bili relevantni za rešenje krivično-pravnog spora, propisno saslušani i da su ih sudovi valjano ispitali, da su materijalni i pravni razlozi za odluku koju on osporava podrobno izloženi i da je, shodno svemu iznetom, postupak pred redovnim sudovima, u celini gledano, bio pravičan.

54. U zaključku, Sud smatra da uslovi prihvatljivosti nisu ispunjeni. Podnosilac zahteva nije uspeo da predstavi i potkrepi tvrdnje da su mu osporenom odlukom povređena prava zagarantovana Ustavo i EKLJP..

55. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i treba da se proglasiti kao neprihvatljiv, u skladu sa pravilima 36 (2) d) Poslovnika.

Zahtev za privremenom merom

56. Kao i što je gore navedeno, podnosilac zahteva takođe zahteva od Suda uvede privremenu meru *"...i prekine pritvor protiv osuđenog Nezira Kryeziu do konačne odluke ovog Suda"*.

57. Da bi Sud uspostavio privremenu meru, shodno pravilu 55 (4 i 5) Poslovnika, neophodno je sledeće:

> *"Pravilo 55 (4) (a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala [...] prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *[...]*
>
> *Pravilo 55 (5) Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva."*

58. Kao što je gore navedeno, zahtev podnosioca je neprihvatljiv, jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava. Podnosilac zahteva nije pokazao *prima facie* predmet o dozvoljenosti zahteva. Prema tome, zahtev za privremenom merom treba da se odbaci.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilima 36 (2) (d) i 55 (5) Poslovnika, dana 18. maja 2016. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenom merom;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

V. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Bekim Sejdiu Arta Rama-Hajrizi

KI155/15 i KI157/15, podnositeljke zahteva: Snežana Zdravković i Miloratka Nikolić, ocena ustavnosti presude: AC-I-14-0311- A0001-A0023 Žalbenog veća

Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 15. jula 2015. godine

KI155/15 i KI157/15, odluka o odbacivanju zahteva od 17. maja 2016. godine, objavljena 28. juna 2016. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, spojeni zahtevi, bespredmetan*
Podnositeljke zahteva su tvrdile da presudom AC-I-14-0311-A0001-A0023 Žalbenog veća nije odlučeno o predmetu spora, pa je ostao nerešen njihov pravni status u vezi prava da se uvrste u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

Podnositeljke zahteva su od Suda zahtevale da se ispravi *"tehnička greška u kucanju ili diktiranju teksta presude"* i da podnositeljke *"budu uvrštene u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. Voćar."*

Sud je zaključio da su zahtevi podnositeljki bespredmetni, s obzirom da su navedene dopunske presude (AC-I-14-0311-A1 i AC-I-14-0311-A001) Žalbenog veća odlučile o pravnom statusu podnositeljki zahteva i KAP-u je naloženo da se obe podnositeljke zahteva uvrste u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".
Sud je na kraju zaključio da je predmetna stvar zahteva više ne predstavlja predmet ili spor pred Sudom, da se zahtevi moraju odbaciti, jer je spor rešen u korist podnositeljki.

ODLUKA O ODBACIVANJU ZAHTEVA
u
slučajevima br. KI155/15 i KI157/15
Podnositeljke
Snežana Zdravković i Miloratka Nikolić
Ocena ustavnosti presude AC-I-14-0311- A0001-A0023 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 15. jula 2015. godine
USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev br. KI155/15 je podnela gđa Snežana Zdravković, a zahtev br. KI157/15 gđa Miloratka Nikolić, obe iz Gračanice (u daljem tekstu: podnositeljke).

Osporena odluka

2. Podnositeljke zahteva osporavaju presudu AC-I-14-0311-A0001-A0023 od 15. jula 2015. godine Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti osporene presude. Podnositeljke zahteva tvrde da presudom nije odlučeno o predmetu spora, pa je stoga, ostao nerešen njihov pravni status u vezi sa njihovim pravima da se uvrste u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom Društvenog preduzeća "Urata-Voćar" iz Prištine (u daljem tekstu: D.P. "Urata-Voćar").

4. Podnositeljke zahteva ne navode nijedan konkretan član Ustava koji je povređen, već smatraju da je bila *"tehnička greška u kucanju ili diktiranju teksta presude, jer njihova imena nisu na listi"*.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 24. decembra 2015. godine, podnositeljka zahteva Snežana Zdravković je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) koji je registrovan pod brojem KI155/15.

7. Dana 28. decembra 2015. godine, podnositeljka zahteva Miloratka Nikolić je podnela zahtev Sudu koji je registrovan pod brojem KI157/15.

8. Dana 22. januara 2016, predsednica Suda je odlukom GJR. KI155/15 imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH. KI155/15, predsednica je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 19. februara 2016. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva Snežanu Zdravković i Vrhovni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) o registraciji njenog zahteva i dostavio kopiju zahteva podnositeljke Vrhovnom sudu.

10. Dana 23. februara 2015. godine, Sud je obavestio Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) o registraciji zahteva br. KI155/15 i zahtevao od nje informaciju o tome da li je podnositeljka zahteva Snežana Zdravković bila uključena na spisku prikladnih radnika kojima je pripadalo 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

11. Dana 01. marta 2016. godine, KAP je odgovorila na zahtev Suda navodeći da pravni status podnositeljke zahteva Snežane Zdravković nije utvrđen i da je KAP zahtevala od Žalbenog veća da donese dopunsku presudu kojom će odlučiti o pravnom statusu ove podnositeljke zahteva.

12. Dana 07. marta 2016. godine, u skladu sa pravilom 37 (1) Poslovnika o radu predsednica Suda je naložila spajanje zahteva KI157/15 sa zahtevom KI155/15. Prema nalogu, sudija izvestilac i sastav Veća za razmatranje u oba slučaja (KI155/15 i KI157/15) ostaju isti, kao što je odlučeno odlukom br. KSH. KI155/15.

13. Dana 14. marta 2016. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva Miloratku Nikolić i Vrhovni sud o registraciji zahteva br. KI157/15 i dostavio kopiju zahteva podnositeljke Vrhovnom sudu.

14. Dana 14. marta 2016. godine, Sud je obavestio KAP o registraciji zahteva br. KI157/15 i zahtevao od KAP da Sudu dostavi informaciju da li se podnositeljka zahteva Miloratka Nikolić nalazila na spisku prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P."Urata-Voćar".

15. Dana 23. marta 2016. godine, KAP je odgovorila na zahtev Suda navodeći da je pravni status podnositelje zahteva Miloratke Nikolić odobren dopunskom presudom AC-I-14-

0311-A1 Žalbenog veća od 17. decembra 2015. godine. Prema njemu, podnositeljka zahteva je uvrštena u spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

16. Dana 05. aprila 2016. godine, Sud je zahtevao od Vrhovnog suda da dostavi informaciju o pravnom statusu podnositeljke zahteva Snežane Zdravković.

17. Dana 15. aprila 2016. godine, Vrhovni sud je odgovorio na zahtev Suda navodeći da je pravni status podnositelje zahteva Snežane Zdravković rešen dopunskom presudom (AC-I-14-0311-A0001) Žalbenog veća od 6. aprila. 2016. godine, kojom je podnositeljka zahteva uvrštena u spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

18. Dana 19. aprila 2016. godine, Sud je obavestio podnositeljke zahteva i Vrhovni sud o spajanju predmeta.

19. Dana 17. maja 2016. godine, Sud je većao o slučaju i odlučivao da odbaci zahtev.

Pregled činjenica

20. Dana 2. maja 2007. godine je započet postupak privatizacije D.P. "Urata-Voćar".

21. Dana 21. jula 2011. godine, KAP je objavila konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

22. Neutvrđenog datuma, podnositeljke zahteva su svaka odvojeno podnele zahteve Specijalizovanom veću Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće). One su osporavale konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

23. Dana 29 septembra 2014. godine, Specijalizovano veće je presudom SCEL-11-0045 usvojilo zahteve podnositeljki i naložilo KAP da uvrsti obe podnositeljke zahteva u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

24. KAP je izjavila žalbu Žalbenom veću protiv presude. KAP je osporavala pravo većem broju lica među kojima i podnositeljkama zahteva da se uvrste u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar.

25. Dana 15. jula 2015. godine, Žalbeno veće je presudom AC-I-14-0311-A0001-A0023 poništilo presudu SCEL-11-0045 Specijalizovanog veća.

26. Međutim, presudom AC-I-14-0311-A0001-A0023 Žalbenog veća nije odlučeno u vezi sa žalbom izjavljenom od strane KAP protiv podnositeljki zahteva, odnosno vezano sa pravnim statusom podnositeljki zahteva.

27. Dana 17. decembra 2015 godine, Žalbeno veće je dopunskom presudom AC-I -14-0311-A1 odbilo kao neosnovanu žalbu koju je izjavila KAP protiv podnositeljke Miloratke Nikolić i

naložilo KAP da podnositeljku uvrsti u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

28. Dana 6. aprila 2016. godine, Žalbeno veće je dopunskom presudom AC-I -14-0311-A001 odbilo kao neosnovanu žalbu koju je izjavila KAP protiv podnositeljke Snežane Zdravković i naložilo KAP da podnositeljku uvrsti u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

Navodi podnosioca

29. Podnositeljke zahteva tvrde da presudom AC-I-14-0311-A0001-A0023 Žalbenog veća nije odlučeno o predmetu spora, pa je ostao nerešen njihov pravni status u vezi prava da se uvrste u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

30. Podnositeljke zahteva smatraju da se iz obrazloženja presude može zaključiti "*da je odbijena žalba KAP*" u odnosu na obe podnositeljke, ali da "*ovog zaključka nema u dispozitivu presude*."

31. Podnositeljke zahteva smatraju da „*postoji mogućnost*" da je u pitanju *"tehnička greška"* u samoj presudi, a ukoliko nije u pitanju tehnička greška onda je prema njima počinjena "*diskriminacija na nacionalnoj osnovi, i povređeno pravo na rad i pravo na ostvarivanje prihoda."*

32. Podnositeljke zahteva se obraćaju Sudu sa zahtevom da se ispravi *"tehnička greška u kucanju ili diktiranju teksta presude"* i da podnositeljke *"budu uvrštene u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. Voćar."*

Prihvatljivost zahteva

33. Sud podseća da podnositeljke zahteva osporavaju presudu AC-I-14-0311-A0001-A0023 Žalbenog veća.

34. Sud utvrđuje da je osporena presuda Žalbenog veća izmenjena dopunskom presudom AC-I-14-0311-A1 Žalbenog veća u vezi prava podnositeljke Miloratke Nikolić. Veće je odbilo kao neosnovanu žalbu KAP i naloženo je da se podnositeljka uvrsti u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

35. Sud, dalje, utvrđuje da je osporena presuda Žalbenog veća izmenjena dopunskom presudom AC-I-14-0311-A001 Žalbenog veća u vezi prava podnositeljke Snežane Zdravković. Veće je odbilo kao neosnovanu žalbu koju je izjavila KAP i naloženo je da se podnositeljka uvrsti u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

36. Sud primećuje da podnositeljke nisu osporavale pred Sudom navedene dopunske presude (AC-I-14-0311-A1 i AC-I-14-0311-A001) Žalbenog veća.

37. Sud, dalje, primećuje da su se dopunskim presudama Žalbenog veća rešile žalbe podnositeljki zahteva.

38. Stoga, osporene presude (AC-I-14-0311-A0001-A0023) i (AC-I-14-0311-A001) Žalbenog veća su sada pravosnažne odluke u vezi sa pravom podnositeljki zahteva da se uvrste u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom Društvenog preduzeća „Urata-Voćar“.

39. Dakle, osporena presuda (AC-I-14-0311-A0001-A0023) Žalbenog veća nije više pravosnažna odluka javnog organa, koja je i bila razlog zbog koje su podnositeljke zahteva podnele zahteve Sudu.

40. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”*

41. Sud uzima u obzir i pravilo 32 (Povlačenje, odbijanje i odbacivanje podnesaka) Poslovnika, koje propisuje:

> *„(4) Sud može odbiti podnesak onda kada zaključi da (...) ne predstavlja predmet ili spor (...)“.*

42. Sud smatra da su zahtevi podnositeljki bespredmetni, s obzirom da su navedene dopunske presude (AC-I-14-0311-A1 i AC-I-14-0311-A001) Žalbenog veća odlučile o pravnom statusu podnositeljki zahteva i KAP-u je naloženo da se obe podnositeljke zahteva uvrste u konačan spisak prikladnih radnika kojima pripada 20% deonica od prihoda ostvarenih privatizacijom D.P. "Urata-Voćar".

43. Sud je zaključio da je o pitanju podnositeljki zahteva odlučeno u njihovu korist i nema više nerešenog spora.

44. Dakle, Sud utvrđuje da predmetna stvar zahteva više ne predstavlja predmet ili spor pred Sudom (vidi: *A.Y. protiv Slovačke* odluka ESLJP paragraf 49. br 37146/12 od 24 marta 2016. godine, vidi, takođe slučaj: KI143/15, podnositeljka zahteva: *Donika Kadaj-Bujupi*, Ustavni sud, odluka o odbacivanju zahteva od 26. februara 2016. godine)

45. Kao zaključak, Sud smatra da su tvrdnje podnositeljki zahteva bespredmetne i zahtevi se odbacuju, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 22.4 i 48. Zakona i pravilom 32 (4) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članovima 22.4. i 48. Zakona i pravilom 32 (4) Poslovnika, na sednici održanoj 17. maja 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Snezhana Botusharova Arta Rama-Hajrizi

INDEKS PRAVNIH TERMINA

TERM	BROJ STRANE
A	
Actio popularis	288
Advokat	21, 34, 41, 60, 67, 73, 83, 99, 106, 124, 131, 138, 145, 205, 209, 214, 237, 238, 245, 246, 271, 277, 297, 298, 299, 300, 301, 305, 320, 341, 356, 383, 429, 436, 443, 453, 478, 487, 493, 496, 518, 531, 546
Aktivna legitimacija	23
Alimentacija	244, 246, 248
Amandman	284, 285, 286, 287, 288, 289
B	
Bespredmetan	123, 554
D	
Disciplinski postupak	12
Društvena preduzeća	73, 413
Državni tužioc	236, 239, 241, 488, 490, 508, 548
E	
Energetska korporacija Kosova (EKK)	79, 80, 178, 179, 180, 182, 399, 401, 402, 403, 404, 428, 430, 431, 432,433
Evropska konvencija o ljudskim pravima	395
Evropski sud za ljudska prava (ESLJP)	31, 37, 51, 64, 80, 87, 88, 95, 96, 103, 121, 134, 151, 159, 160, 166, 173, 182, 188, 189, 196, 210, 218, 240, 241, 249, 257, 268, 274, 282, 288, 295, 301, 302, 309, 324, 330, 331, 337, 353, 360, 361, 368, 379, 386, 396, 400, 404, 405, 416, 418, 419, 421, 432, 433, 439, 440, 448, 449, 457, 458, 466, 474, 475, 484, 500, 506, 507, 514, 515, 522, 523, 526, 536, 542, 543, 551, 552, 559
Ex officio	133
F	

Fond 25, 76, 78, 8, 176, 178, 179, 180, 181, 182, 186, 187, 305

G

Građanski postupak 17, 82, 91, 105, 477

I

Imovinsko parvo 101, 132, 133, 134, 326, 328
Imunitet 123, 124, 125, 126, 224, 226
Individualni zahtev 12, 17, 33, 40, 46, 53, 59, 66, 71, 76, 82, 91, 98, 105, 101, 117, 123, 130, 137, 144, 154, 162, 168, 176, 184, 191, 198, 204, 213, 236, 244, 251, 259, 264, 270, 276, 291, 297, 304, 308, 312, 319, 326, 333, 340, 348, 355, 363, 382, 388, 399, 407, 423, 428, 435, 442, 452, 461, 468, 477, 486, 495, 502, 510, 517, 525, 530, 538, 545, 554
Inter alia 23, 24, 37, 87, 147, 149, 173, 207, 215, 241, 326, 328, 329, 374, 375, 390, 416, 418, 419, 484, 491, 492, 532, 533,
Izbor predsednika 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 284, 285, 286, 287

J

Javni tužilac 238, 373, 512
Jednakost pred Zakonom 27, 72, 92, 111, 112, 114, 124, 126, 130, 131, 133, 134, 150, 154, 155, 169, 172, 184, 185, 187, 188, 204, 205, 209, 236, 237, 240, 251, 255, 284, 286, 287, 289, 304, 305, 307, 371, 372, 377, 408, 413, 414, 421, 435, 436, 438, 440, 442, 443, 445, 447, 452, 458, 487, 495, 496, 498, 502, 503, 506, 510, 511, 513, 525, 526, 527, 530, 531, 534, 538, 539

K

Katastarska agencija Kosova (KAK) 85, 86
Komisija za imovinske zahteve Kosova (KIZK) 130, 131, 132, 133, 134, 327, 328, 329, 330, 331, 462, 463, 464, 465
Kompenzacija 23, 26, 36, 272, 273, 308, 344, 368, 540, 542

Kosovska agencija za privatizaciju 188, 200, 281, 411, 540
Kosovska agencija za šume 533
Kosovska policijska službe 454
Kosovska poverenička agencija 382
Krivični postupak 53, 207, 286, 295, 498, 510, 512, 513, 514, 515
Krivični zakon Kosova (KZK) 55, 156, 157, 207, 208, 371, 373, 374, 376, 489, 497, 498, 500, 550
Krivićno delo 55, 56, 125, 157, 158, 204, 207, 208, 238, 312, 314, 371, 373, 374, 375, 376, 377, 443, 444, 447, 448, 486, 488, 491, 492, 500, 510, 512, 51, 515, 545, 547, 548, 550, 551
Kupoprodajni ugovor 328, 329

M

Ministarstvo
Obrazovanja, nauke i tehnologije (MONT) 119, 120
Pravde 312, 315
Unutrašnjih poslova 454
Za rad i socijalnu zaštitu 6, 162, 163
Za trgovinu i industriju 170, 171
Mutatis mutandis 44, 51, 64, 80, 96, 103, 134, 151, 159, 166, 173, 182, 188, 195, 210, 211, 218, 241, 249, 295, 09, 330, 337, 345, 352, 360, 368, 379, 380, 396, 415, 418, 419, 426, 439, 457, 458, 474, 493, 507, 514, 515, 536, 552

N

Nadležnost 12, 15, 35, 50, 51, 108, 134, 151, 158, 91, 93, 94, 95, 210, 218, 228, 255, 288, 289, 309, 330, 345, 368, 379, 410, 413, 414, 416, 418, 420, 421, 433, 438, 440, 465, 473, 514, 536, 543
Ne bis in idem 154, 157, 158
Neobjavljivanje identiteta 333, 334, 335, 339
Nepokretnost 84, 87, 88, 93, 94, 102, 140, 278, 279, 299, 306, 307, 308, 341, 342, 343, 345, 365, 392, 437, 438, 439, 520, 521
Nepotpun zahtev 312

Neprihvatljiv zahtev 53, 58, 91, 259, 423, 477
Nesreća 19, 22, 23, 24, 25, 30, 139, 430, 431, 497
Nezavisna komisija za rudnike i minerale (NKRM) 46, 48, 49, 50, 51, 531, 532, 533, 534, 535
Nezavisni nadzorni odbor Kosova (NNOK) 117, 119, 264, 266, 267, 268

O

Ocena prihvatljivosti zahteva 14, 36, 101, 114, 120, 148, 158, 165, 201, 228, 240, 248, 261, 267, 294, 322, 344, 403, 415, 499, 521, 549
Ocena ustavnosti presude 5, 6, 7, 8, 9, 10, 17, 33, 34, 40, 53, 54, 60, 66, 76, 77, 82, 83, 96, 98, 99, 112, 118, 130, 131, 155, 184, 185, 199, 205, 214, 244, 245, 251, 252, 270, 271, 276, 277, 297, 298, 312, 313, 326, 327, 333, 334, 340, 341, 355, 356, 363, 368, 371, 396, 399, 400, 428, 429, 435, 436, 442, 443, 452, 453, 461, 462, 468, 469, 486, 487, 518, 530, 531, 545, 546, 545, 555
Ocena ustavnosti rešenja 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 37, 41, 44, 46, 47, 59, 91, 92, 115, 123, 124, 145, 168, 169, 191, 192, 202, 236, 237, 264, 265, 291, 292, 320, 324, 345, 382, 383, 388, 389, 477, 478, 496, 510, 511, 523, 525, 526, 543
Očigledno neosnovan 33, 37, 38, 40, 43, 44, 76, 79, 80, 82, 86, 88, 98, 102, 103, 107, 111, 114, 115, 130, 133, 135, 137, 140, 142, 144, 151, 152, 154, 158, 160, 168, 172, 173, 176, 181, 182, 184, 187, 188, 181, 195, 196, 198, 201, 202, 204,210, 211, 213, 217, 218, 221, 229, 233, 244, 248, 249, 251, 256, 257, 264, 267, 268, 276, 281, 282, 319, 322, 324, 326, 330, 331, 340, 344, 348, 352, 353, 355, 360, 361, 363, 367, 369, 371, 378, 380, 399, 404, 417, 423, 428, 432, 433, 435, 439, 440, 442, 446, 449, 452, 456, 459, 472, 477, 482, 484, 486, 491, 493, 510, 514, 515, 517, 522, 523, 525, 526, 528,

530, 535, 536, 538, 541, 542, 543, 545, 549, 552
Održaj 100, 102
Održaja (usucapio) 98, 101
Odšteta 19, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 270, 273
Oduzimanje 163, 344, 373, 374, 375, 377
Okružni privredni sud u Prištini 23
Okružni sud u
Gnjilanu 418
Prištini 55, 147, 148, 402
Pećі 472
Prizrenu 384
Olakšavajuća okolnost 445, 447
Ombudsman 223
Opšta Načela Sudskog Sistema 46, 47, 191, 192, 195, 334, 335, 390, 538, 539, 543
Opština
Dečane 410, 411, 412, 413, 420
Dragaš 298
Gračanica 436
Kačanik 106
Kosovo Polje 400
Lipljan 313
Peć 349
Podujevo 292, 526
Priština 120, 193, 429
Prizrenu 199, 463
Suva Reka 88, 163, 185, 383, 384
Uroševac 518
Vučitrn 8, 77, 388, 389, 390, 393
Opštinski sud u
Đakovici 93, 342
Uroševcu 520
Prištini 78, 147, 148, 157, 186, 215, 264, 266, 272, 278, 312, 314, 315, 365, 401, 402
Prizrenu 278, 265,
Pećі 472
Suvoj Reci 384
Srbici 100
Ovlašćena stranka 28, 165, 228, 256, 281, 284, 288, 403

P

Pasivna legitimacija 186, 187, 188, 189, 392, 399, 402, 403, 404, 428, 431, 433, 514
Penzija 24, 25, 76, 78, 79, 80, 120, 147, 164, 165, 176, 178, 179, 180, 181, 184, 185, 186, 187, 200
Plaćanje odštete 19, 25, 30
Podnosilac zahteva 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 37, 40, 41, 43, 44, 46, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 67, 71, 72, 73, 76, 77, 78, 79, 80, 82, 83, 86, 92, 98, 99, 100, 101, 103, 111, 112, 115, 117, 118, 124, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 137, 138, 139, 140, 141, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 154, 155, 160, 162, 163, 165, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 177, 178, 180, 181, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 192, 195, 198, 199, 202, 205, 206, 207, 209, 210, 211, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 229, 236, 237, 239, 240, 242, 245, 248, 252, 256, 259, 260, 264, 265, 268, 271, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 284, 285, 286, 287, 289, 291, 292, 293, 294, 295, 297, 298, 299, 300, 301, 302 03, 304, 305, 306, 307, 309, 312, 313, 320, 324, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 334, 336, 341, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 363, 364, 372, 378, 380, 383, 384, 385, 388, 389, 390, 391, 393, 394, 395, 396, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 416, 417, 418, 423, 424, 425, 426, 429, 432, 436, 439, 443, 444, 44, 446, 447, 448, 449, 450, 453, 456, 457, 461, 462, 463, 464, 465, 469, 470, 473, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 495, 496, 499, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 510, 511, 513, 514, 515, 517, 518, 519, 520, 523, 525, 526, 528,

530, 531, 535, 536, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 555
Ponavljanje zahteva 525
Posebna komora Vrhovnog suda 43, 410
Poslanici 224, 225, 226, 231, 232
Postupak ponovnog suđenja 43
Postupak privatizacije 8, 423, 424, 557
Povraćaj u pređašnje stanje 291, 293, 519
Pravni akt 324, 543
Pravni osnov 13, 21, 34, 35, 41, 47, 54, 61, 67, 73, 77, 84, 93, 99, 101, 106, 112, 118, 124, 131, 138, 146, 156, 163, 169, 177, 180, 186, 192, 199, 206, 214, 223, 238, 245, 253, 260, 265, 271, 277, 285, 292, 299, 300, 306, 313, 320, 323, 328, 334, 342, 350, 356, 365, 368, 372, 384, 390, 400, 409, 413, 424, 429, 431, 436, 444, 453, 463, 470, 479, 488, 496, 504, 511, 519, 526, 532, 539, 543, 546, 556
Pravni poredak Kosova 51, 63, 95, 166, 241, 295, 301, 309, 337, 396, 423, 426, 466, 507
Pravno lice 29, 166, 261, 431
Pravo na delotvorni prani lek 46, 47
Pravo na izbor i učešće 502, 503, 506
Pravo na naknadu 20, 25, 27, 213
Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje 27, 28, 31, 41, 43, 46, 47, 71, 72, 82, 83, 86, 91, 92, 98, 99, 101, 105, 106, 107, 137, 138, 140, 141, 154, 168, 169, 172, 184, 185, 187, 188, 198, 199, 202, 204, 205, 209, 213, 214, 216, 236, 237, 240, 251, 252, 255, 259, 260, 276, 277, 280, 284, 286, 297, 298, 304, 305, 307, 319, 320, 348, 349, 352, 355, 356, 359, 361, 363, 364, 366, 367, 371, 372, 377, 388, 390, 399, 400, 403, 404, 407, 408, 414, 428, 429, 432, 433, 435, 436, 438, 440, 442, 443, 446, 452, 453, 455, 456, 458, 461, 468, 469, 473, 486, 487, 489, 495, 496, 498, 499, 502, 503, 506, 511, 513, 517, 530, 531, 534, 538, 539, 545, 546

Pravo na pravično suđenje 28, 29, 31, 32, 43, 46, 47, 82, 83, 144, 154, 159, 252, 255, 277, 284, 286, 289, 298, 300, 304, 363, 371, 378, 399, 400, 403, 429, 443, 456, 461, 462, 463, 464, 469, 473, 477, 478, 481, 486, 487, 492, 495, 511, 544, 550
Pravo na pravno sredstvo 46, 47, 59, 60, 62, 63, 72, 91, 92, 144, 145, 284, 297, 298, 300, 304, 305, 307, 334, 335, 349, 352, 371, 377, 408, 414, 421, 443, 503, 506
Pravo na pristup javnim dokumentima 469, 473
Pravo na Rad i Obavljanje Profesije 76, 77, 106, 107, 118, 154, 155, 176, 164, 265, 267, 268, 458, 477, 478, 481, 538, 539
Predsednik Republike Kosovo 225, 231, 288, 289
Predsednik Skupštine 223, 224, 225, 226, 227, 286
Prekršaj 156, 193, 194
Premijer Republike Kosovo 223
Presuda 2, 6, 17, 18, 21, 23, 24, 27, 28, 30, 31, 32, 35, 37, 44, 54, 55, 56, 57, 61, 66, 67, 69, 78, 79, 85, 86, 87, 101, 103, 115, 120, 121, 123, 127, 131, 132, 134, 135, 147, 148, 150, 151, 154, 159, 160, 173, 176, 177, 178, 179, 160, 173, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 185, 186, 187, 188, 189, 192, 194, 198, 200, 201, 205, 210, 216, 218, 225, 240, 244, 247, 248, 249, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 262, 268, 270, 271, 272, 273, 276, 277, 279, 280, 282, 287, 289, 293, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 314, 323, 324, 329, 330, 331, 334, 336, 337, 345, 352, 358, 360, 361, 366, 368, 375, 376, 378, 379, 384, 399, 400, 401, 402, 404, 407, 408, 410, 414, 416, 418, 419, 420, 421, 422, 428, 430, 431, 433, 437, 439, 440, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 452, 454, 455, 457, 458, 462, 463, 466, 468, 469, 472, 473, 474, 484, 486, 487, 488, 489, 491, 495, 498, 500, 514, 520, 521, 522, 523, 531, 533, 534, 536, 541,

542, 543, 545, 547, 548, 550, 551, 552, 558, 559
Preuranjeni zahtev 91, 388, 502
Prihvatljiv zahtev 71, 407
Prima facie 37, 43, 44, 64, 79, 88, 89, 111, 114, 115, 128, 133, 134, 137, 158, 168, 172, 173, 174, 188, 201, 202, 210, 213, 217, 229, 233, 236, 242, 256, 267, 304, 310, 312, 316, 317, 319, 322, 324, 338, 340, 344, 345, 346, 404, 432, 439, 446, 449, 450, 456, 482, 491, 508, 514, 522, 523, 541, 543, 545, 549, 552
Primanje mita 204, 206, 207, 208
Princip subsidijarnosti 51, 91, 95, 162, 396
Privremena mera 64, 71, 75, 88, 173, 226, 233, 279, 280, 304, 312, 316, 338, 345, 388, 396, 409, 422, 449, 450, 502

R

Rasprava 219, 221, 234, 239, 475
Ratione materiae 12, 15, 184, 289, 295, 499, 500
Ratni zločin 486, 488
Res Judicata 71, 407, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422
Rešenje o neprihvatljivosti 12, 13, 33, 34, 40, 41, 46, 47, 51, 54, 59, 60, 63, 64, 66, 67, 76, 77, 80, 82, 83, 87, 91, 92, 95, 96, 98, 99, 103, 106, 111, 112, 117, 118, 131, 134, 137, 138, 144, 145, 151, 155, 159, 160, 162, 163, 166, 168, 169, 176, 177, 184, 185, 188, 189, 191, 192, 198, 199, 204, 205, 211, 213, 214, 218, 221, 222, 236, 237, 241, 244, 245, 249, 251, 252, 257, 264, 265, 268, 270, 271, 276, 277, 281, 282, 284, 285, 288, 291, 292, 295, 297, 298, 304, 305, 309, 312, 313, 319, 320, 324, 327, 330, 333, 337, 340, 341, 348, 349, 352, 355, 356, 360, 363, 364, 371, 372, 380, 382, 383, 388, 389, 396, 399, 400, 405, 423, 424, 426, 428, 429, 433, 439, 442, 443, 448, 452, 453, 457, 461, 462, 465, 466, 468,

469, 474, 477, 478, 479, 484, 486, 487, 495, 496, 502, 503, 507, 508, 510, 511, 515, 517, 518, 523, 525, 526, 528, 530, 531, 536, 538, 539, 543, 545, 546
Revizija 19, 24, 30, 36, 184, 185, 366, 385, 428, 433, 453, 523, 526

S

Skupština Kosovo 124, 221, 222, 224, 226, 227, 228, 230, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 391, 505
Sloboda izražavanja 468, 469, 473
Službeni list Kosova 85, 149, 437
Službeni list SFRJ 149
Spojeni zahtev 554
Subrorogacija 27
Sudija izvestilac 16, 32, 39, 45, 52, 58, 65, 70, 73, 75, 81, 90, 97, 104, 110, 116, 122, 127, 129, 136, 143, 153, 161, 167, 175, 178, 186, 190, 197, 203, 212, 220, 235, 243, 250, 258, 263, 269, 275, 283, 290, 296, 303, 311, 315, 318, 325, 339, 347, 354, 362, 370, 381, 387, 390, 398, 406, 422, 427, 434, 441, 451, 460, 467, 470, 476, 479, 494, 501, 509, 516, 524, 529, 537, 544, 553, 556, 560
Sudska zaštita prava 33, 34, 37, 72, 91, 92, 98, 99, 101, 137, 138, 141, 154, 155, 204, 205, 209, 236, 237, 240, 244, 245, 247, 251, 255, 284, 286, 297, 298, 304, 305, 307, 308, 348, 349, 352, 371, 372, 377, 408, 414, 421, 477, 478, 481, 495, 502, 503, 506, 510, 511, 530, 531, 534
Sudski savet Kosova (SSK) 357, 358, 360
Suprotno mišljenje 5, 18
Suspenzija 147
Svedok 132, 157, 210, 247, 265, 375, 376, 377, 378, 379, 489, 490, 491, 492, 497

T

Teška telesna povreda 442, 444, 445
Treće lice 412, 514
Tužilački savet Kosova 9, 502, 503
Tužioc 19, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 35, 40, 42, 43, 44, 48, 49, 51, 55, 87, 150, 179, 180, 181, 187, 206, 209, 238, 239, 240, 299, 300, 358, 359, 363, 366, 373, 388, 393, 395, 410, 413, 432, 480, 481, 483, 488, 489, 490, 505, 508, 520, 521, 533, 534, 548, 550, 551
Tvrdnja 78, 128, 134, 141, 151, 233, 326, 439, 448, 449, 458, 459, 464, 458, 459, 464, 474, 475, 483, 493, 507, 535, 542

U

Ugovor o radu 120, 179, 266, 479
Ugovor u poklonu 93, 340, 342, 365, 366, 368, 410
Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima (UDLJP) 83, 86, 87, 204, 205, 209, 211, 277, 298, 300, 377, 378, 380, 487
UNMIK (pravilo) 14, 113, 147, 148, 150, 178, 179, 180, 200, 201, 202, 293, 358, 394, 402, 410, 411, 412, 413, 542
Ustavna žalba 159
Ustavni sud Republike Kosovo 2, 13, 21, 34, 37, 41, 44, 47, 54, 60, 67, 72, 77, 83, 92, 99, 106, 112, 115, 118, 124, 131, 138, 141, 145, 155, 163, 169, 177, 187, 192, 199, 202, 205, 214, 222, 237, 245, 252, 253, 260, 265, 271, 277, 285, 292, 298, 305, 313, 320, 324, 327, 334, 341, 345, 349, 356, 364, 372, 383, 389, 400, 408, 424, 429, 436, 443, 453, 462, 469, 478, 487, 496, 503, 511, 518, 523, 526, 531, 539, 543, 546, 555

V

Veće za razmatranje 13, 14, 22, 35, 42, 48, 55, 61, 68, 73, 78, 84, 89, 93, 100, 107, 113, 119, 125, 128, 132, 139, 146, 156, 164, 170, 174, 178, 186, 193, 200, 206, 215,

223, 233, 238, 242, 246, 253, 261, 266, 272, 278, 286, 293, 299, 306, 310, 314, 317, 321, 328, 335, 338, 342, 350, 357, 365, 373, 384, 390, 391, 401, 409, 410, 425, 430, 437, 444, 450, 454, 463, 470, 471, 479, 488, 497, 504, 512, 519, 527, 532, 540, 547, 552, 556

Verske Zajednice 14, 15
Vlada Republike Kosovo 289, 304, 306, 307, 309, 410
Vladavina prava 419
Vrhovni sud 17, 18, 19, 20, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 33, 35, 36, 37, 54, 56, 62, 79, 83, 85, 86, 87, 98, 100, 101, 102, 117, 119, 120, 121, 123, 125, 126, 128, 133, 144, 147, 149, 150, 154, 156, 157, 178, 179, 180, 181, 182, 184, 187, 188, 191, 194, 195, 198, 213, 216, 217, 226, 238, 239, 240, 241, 244, 246, 247, 248, 251, 255, 257, 261, 270, 273, 276, 280, 282, 329, 355, 358, 359, 363, 366, 368, 375, 388, 393, 395, 402, 403, 404, 416, 418, 428, 431, 432, 433, 442, 445, 446, 447, 448, 452, 455, 456, 457, 468, 472, 480, 481, 482, 483, 484, 486, 489, 492, 498, 519, 521, 522, 52, 527, 530, 534, 545, 547, 548, 550, 551, 556, 557

Z

Zabrana
diskriminacije 255, 511
mučenja 154, 155
Zahtev
van roka 53, 117, 382, 468
za vanrednim preispitivanjem 85
za zaštitu zakonitosti 36, 48, 49, 50, 51, 125, 126, 157, 238, 299, 300, 375, 442, 445, 446, 448, 449, 498, 545, 548
Zakon
o izvršnom postupku 351
o pravima i odgovornostima poslanika 226, 231, 232
o obligacionim odnosima 26, 438, 439
o policiji 373

o radu 149
o Specijalnoj Komori Vrhovnog Suda Kosova 294
o sudovima 191, 194, 195
o upravnim sporovima 358
o Ustavnom sudu Republike Kosovo 12, 13, 21, 34, 40, 41, 47, 59, 61, 66, 67, 73, 84, 93, 99, 106, 109, 112, 124, 131, 138, 146, 163, 169, 177, 186, 191, 192, 199, 206, 214, 223, 238, 245, 2553, 260, 264, 265, 271, 277, 285, 286, 292, 299, 306, 313, 320, 328, 333, 334, 340, 342, 350, 357, 365, 372, 384, 390, 400, 409, 424, 429, 436, 444, 453, 463, 470, 479, 488, 496, 504, 511, 526, 532, 539, 546, 556
o parničnom postupku 35, 140, 336, 337, 368, 392, 394, 402, 499, 521

Zakonika o krivičnom Postupku Kosova (ZKPK) 236, 239, 240, 241, 373, 374, 377, 489, 498, 500, 548, 549, 550, 551

Žalbeno veće Posebne komore Vrhovnog suda 414, 438
Zaštita imovine 27, 28, 29, 31, 41, 43, 71, 72, 82, 83, 86, 91, 92, 98, 99, 101, 130, 131, 133, 168, 169, 172, 244, 245, 247, 271, 276, 297, 298, 304, 305, 307, 319, 320, 329, 331, 341, 344, 345, 348, 364, 366, 367, 369, 382, 383, 407, 408, 414, 421, 435, 436, 440, 468, 469, 473

INDEKSI ČLANOVIMA USTAVA

Član	Naslov/Imenovanje	Odluka/Broj stranica
	POGLAVLJE I **OSNOVNE ODREDBE**	
5	Jezici	461, 462, 463
7	Vrednosti	255, 531, 534
	POGLAVLJE II **PRAVA I OSNOVNE SLOBODE**	
21	Opšta načela	82, 83, 86, 91, 92, 531, 534, 535
24	Jednakost pred zakonom	27, 72, 91, 92, 111, 124, 126, 131, 133, 154, 155, 169, 172, 185, 187, 188, 204, 205, 209, 237, 240, 255, 286, 304, 305, 307, 372, 377, 408, 413, 421, 436, 440, 443, 487, 502, 503, 506, 511, 526, 527, 530, 531, 534, 538, 539
29	Pravo na slobodu i sigurnost	185, 187, 188
31	Pravo na pravično i nepristrasno suđenje	27, 28, 31, 46, 47, 72, 82, 83, 91, 92, 99, 101, 107, 138, 141, 169, 172, 185, 187, 188, 204, 205, 209, 213, 214, 216, 237, 240, 251, 253, 255, 259, 277, 286, 298, 304, 305, 307, 319, 348, 349, 352, 361, 364, 367, 372, 377, 388, 390, 399, 400, 403, 408, 414, 429, 436, 440, 443, 453, 458, 469, 473, 487, 502, 503, 506, 511, 530, 531, 534, 539, 546
32	Pravo na pravno sredstvo	46, 47, 59, 60, 62, 72, 91, 92, 144, 145, 286, 298, 304, 305, 307, 334,

		335, 349, 352, 377, 408, 414, 421, 443, 503, 506
39	Verske zajednice	15
46	Zaštita imovine	27, 28, 29, 31, 41, 72, 82, 83, 86, 91, 92, 99, 101, 131, 133, 169, 172, 245, 247, 271, 298, 304, 305, 307, 319, 329, 339, 341, 344, 345, 364, 366, 367, 369, 383, 408, 414, 421, 436, 440, 469, 473
49	Pravo na rad i obavljanje profesije	77, 107, 154, 155, 264, 265, 267, 268, 458, 478, 481, 538, 539
53	Tumačenje odredbi ljudskih prava	29, 91, 92, 99, 101, 345, 436, 449
54	Sudska zaštita prava	33, 72, 91, 92, 99, 101, 138, 141, 154, 155, 204, 205, 209, 237, 240, 245, 247, 251, 255, 286, 298, 304, 305, 307, 348, 349, 352, 372, 377, 408, 414, 421, 478, 481, 502, 503, 506, 511, 530, 531, 534

POGLAVLJE IV
SKUPŠTINA REPUBLIKE KOSOVO

64	Struktura skupštine	226
75	Imunitet	124

POGLAVLJE V
PREDSEDNIK REPUBLIKE KOSOVO

86	Izbor Predsednika	222, 229, 232

POGLAVLJE VII
PRAVOSUDNI SISTEM

102	Opšta načela sudskog sistema	46, 47, 191, 192, 195, 334, 335, 538, 539

KRŠENJE ČLANOVA 24, 31, 32, 46, I 54 USTAVA

24	Jednakost pred Zakonom	422, 431
31	Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje	33, 422, 431
32	Pravo na Pravno Sredstvo	422, 431
46	Zaštita Imovine	422, 431
54	Sudska Zaštita Prava	422, 431